

BK
7/16 1

Αριθ. εισ. 132421

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1878—1879,

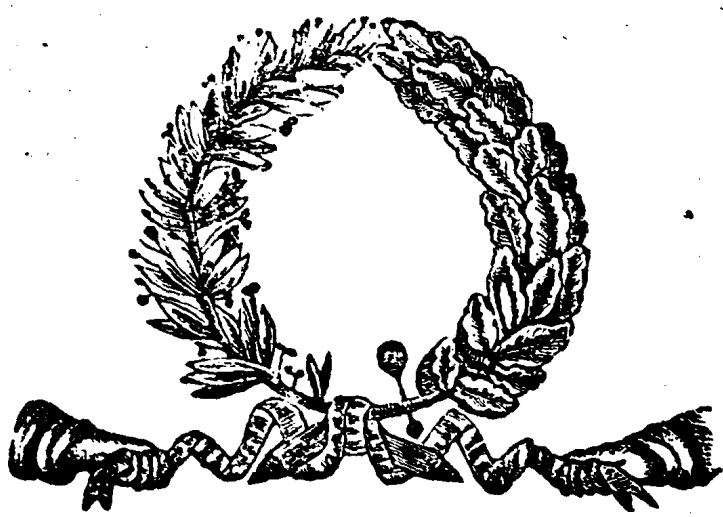
Ἐπι τῆς ἐφορίας τοῦ Σ. ἀγ. ΔΕΡΚΟΝ κ. ΙΩΑΚΕΙΜ, καὶ τῶν εὐγενεστάτων κκ.

Εὐστ. Εὐγενίδου, Π. Στεφάνου, Στ. Κέκετζη καὶ Ν. Σουλλίδου,

ὑπὸ

ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΛΑΥΡΕΙΩΤΟΥ

1879.

ΑΥΓΟΥΣ 1879.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΙΤΕΡΣΕ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαθηματικῆς

ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1878—1879.

Τῆ ἡ ὀκτωβρίου τοῦ αἰωοῦ ἔτους ἐγένετο ἡ ἐναρκτήριος τελετὴ τῶν μαθημάτων τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τελεσθέντος τοῦ ἀγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ οἴκουμ. θρόνου, μητροπολίτου Ἐφέσου, κ. Ἀγαθγγελου, συμπρόντος τοῦ προέδρου τῆς ἐφορίας μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν αὐτῆς, τῶν σεβ. συνοδικῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν καθ' ἡμᾶς λογίων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν.

Κατόπιν ὁ σχολάρχης κ. Γρηγόριος Παλαμάς, ἀρχιμανδρίτης, ἀπήγγειλε τὸν ἐναρκτήριον λόγον (Α), ὃν διεδέξατο ὁ ἐν ταῖς ἐνάρξεσιν εἰθισμένος λόγος (Β) τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς κ. Θ. Σαλτέλη.

Αΐ.

ΠΡΟΣΦΑΛΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ.

Σεβασμιώτατε τοποτηρητά! Σεβασμιώτατοι ιεράρχαι!

καὶ λοιπὴ γερὰ καὶ φιλόμουσος ὀμήγυρις!

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ τοῦ Γένους Σχολή, ἡ ἱερά αὕτη ἄμπελος, ἦν ἀπὸ πολλῶν ἤδη αἰώνων ἡ δεξιὰ τῆς θείας προνοίας ἐνεφύτευσεν καὶ διατηρεῖ ἐν μέσῳ πολυτρόπων καὶ χαλεπωτάτων καιρῶν καὶ περιπετειῶν ἀκμαίαν καὶ καρποφοροῦσαν ἐν τῇ μεγαλόπολει ταύτῃ πρὸς στηριγμὸν καὶ διάσωσιν τῆς τε γλώσσης καὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς πίστεως τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐξαιτησαμένη τὴν ἐξ ὕψους ἀρωγὴν καὶ βρῆθαιαν, προσκλεῖ σήμερον ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς τὰ τέκνα αὐτῆς, διδάσκοντας καὶ διδασκομένους, ὅπως ἐπιληφθῶσι καὶ πάλιν μετὰ μακροτέραν μὲν τῆς νενομισμένης, ἀλλ' αὐστηρῶς δεδικαιολογημένην ἀνάπτυξαν, τῶν συνήθων πνευματικῶν ἀγώνων καὶ ἐργασιῶν τοῦ ἀρξαμένου ἤδη νέου σχολικοῦ ἔτους πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς καὶ κοινωφελοῦς σκοποῦ καὶ προορισμοῦ.

Καὶ ἐγὼ μὲν, ἀναλαμβάνων σήμερον ἐπισήμως τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου, μετὰ τὰς πρὸς τὸν Ὑψίστον ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου, ὀφείλω, ἀφ' ἑνὸς μὲν, νὰ ἐκφράσω δημοσίᾳ τὴν εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην μου εἰς τε τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὸ μικτὸν ἐθνικὸν συμβούλιον καὶ τὴν σεβαστὴν τῆς Σχολῆς ἐφορίαν διὰ τὴν τιμὴν δι' ἧς ἐτίμησάν με, ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐν ξένη γῆ ἀποδημοῦντα καὶ ἀναστρεφόμενον, ἀνατιθέντες εἰς τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν τὴν ὑψηλὴν ταύτην διακονίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ, νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν τελοσιτελῆ καὶ ἐνεργὸν τῆς σεβαστῆς ἐφορίας συνδρομὴν, καὶ τὴν

σύμπνοιαν καὶ πρόθυμον συναρωγὴν καὶ συνεργασίαν τῶν πολυε-
τεῖ πείρα διακρινομένων συναδέλφων καθηγητῶν πρὸς ἀνακούφι-
σιν καὶ αἰσίαν διεξγωγὴν τῶν ἐπιβεβλημένων μοι βρῆων τῆς
διευθύσεως καθηκόντων καὶ πρὸς ἀκριβῆ καὶ εὐσυνείδητον ἐκ-
πλήρωσιν τῆς ἱεραῆς ἡμῶν ἀποστολῆς, ἣτις ἐστὶν ἡ ἠθικὴ καὶ δια-
νοητικὴ ἀνάπτυξις καὶ διάπλασις τῶν ἐμπεπιστευμένων τῇ με-
γάλῃ ταύτῃ τοῦ Γένους Σχολῆ παιδίων, καὶ ἀναδειχθῶμεν οὕτως
ἄξιοι τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, ᾧ ἠξίωσεν ἡμᾶς ἡ Ἐκ-
κλησία καὶ τὸ ἔθνος.

Ἑμεῖς δὲ, φίλοι μαθηταὶ καὶ φίλτατα τεκνία, ἐνισχυθέντες
διὰ τῆς ἐπικληθείσης σήμερον ἀναθεν κοινῇ προσευχῇ καὶ δεήσει
θείας χάριτος καὶ ἀντιλήψεως τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, καὶ ἐφο-
διασθέντες διὰ τοῦ εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τοῦ σεβασμιωτάτου τα-
πεινητοῦ, τῆς σεβαστῆς ἡμῶν ἐφορίας καὶ τῆς λοιπῆς παρακα-
θημένης γερῆς καὶ σεβασμίας χορείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ
ἀρχιερέων, ἐπιληφθῆναι καὶ πάλιν ἀκμαίσις ἤδη δυνάμεσι μετὰ
χαρᾶς καὶ ἐτοιμότητος καὶ νεανικῆς ὄντως φιλοτιμίας τοῦ πολυ-
μόχθου μὲν, ἀλλὰ πολλὰ καλὰ κάγαθὰ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπισχνου-
μένου ἔργου τῆς μαθητείας ὑμῶν, ἕκαστος ἐν ἣ ὄρισταί τάξει,
προαγόμενοι ἐπιτυχῶς καὶ προσεγγίζοντες ὅσημέραι εἰς τὸ πο-
θητὸν τοῦ μαθητικοῦ ὑμῶν σταδίου τέρμα, ἵν' οὕτω τοῖς πᾶσι
τρηνῶς καὶ ἀοιδήλως καταδείξητε ὅτι, ἄξιοι τοῦ ἐλληνικοῦ ὃ φέ-
ρετε ὀνόματος, εἶδατε ἐκτιμᾶν ἀποχωρώτως τὰς ὑπὲρ τῆς διανοη-
τικῆς ὑμῶν ἐκπαιδεύσεως ἀδράς δαπάνας καὶ συντόνους προσ-
πιθείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ δικαιοῦν τὰς περὶ ὑ-
μῶν χρηστὰς αὐτῶν ἐλπίδας. Μέννηθε ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ὀκτα-
ετοῦς ὑμῶν εἰς τὴν σχολὴν ταύτην φοιτήσεως καὶ μαθητείας ἐ-
στὶ διπλοῦς, ἡ διανοητικὴ ἀφ' ἑνὸς ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἠθικὴ ἀφ' ἑ-
τέρου ὑμῶν διαμόρφωσις· ναί, φίλοι μαθηταί! ἐνταῦθα, ἐν τῷ ἱερῷ
τούτῳ τῶν Μουσῶν τεμένει ὀφείλετε οὐ μόνον τὸν νοῦν, ἀλλὰ

καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν διαμορφῶσαι. Ἡ ἠθικὴ τῆς καρδίας ὑμῶν διάπλασις, ἡ ἠθικὴ ὑμῶν πρόοδος ὀφείλει νὰ β αίνῃ αὐξουσα καὶ στερεομένη παραλλήλως πρὸς τὸν φωτισμὸν τοῦ νοῦς, πρὸς τὴν διανοητικὴν ὑμῶν ἀνάπτυξιν· ἄλλως ἐποιήσαμεν οὐδέν. Ὅπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὰ βλέμματτα, εἴτε ἀνατινάζοντες τὸν κονιορτὸν καὶ τὴν ἀσθόλην τῶν αἰῶνων ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ σκότει τοῦ παρελθόντος τὰ πρῶτα βήματτα τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· εἴτε διανείγοντες τὸν λεπτὸν πέπλον, τὸν τοῦς νεωτέρους τῆς ἀνθρωπότητος χρόνους κλύπτοντα, ἐξετίσωμεν τὰς θυματίας τῆς τῶν ἀνθρώπων διανοίας προόδους, πανταχοῦ τρανώτατα καθαρῶμεν τὴν ἠθικὴν μετὰ τῆς θρησκείας ἀποτελοῦσαν τὴν μόνην ἀκράδαντον ἀρχὴν καὶ τὸ μόνον στερεὸν θεμέλιον πάσης ἀληθοῦς διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Εἰκότως ὁ ἀνθρώπος παραβάλλεται πρὸς τὴν συμβολικὴν ἐκείνην κλίμακα, ἣν εἶδεν ἐν ὄραματι ὁ Ἰακώβ, ἥς τὸ μὲν ἐν ἄκρον ἦν ἐστηριγμένον ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ δὲ ἕτερον εἰς αὐτὸν ἀφικνεῖτο τὸν οὐρανόν. Ὁ ἀνθρώπος, διπλοῦς ὡς τὴν φύσιν, διπλᾶς ἔχει καὶ τὰς σχέσεις καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, διπλᾶ καὶ τὰ καθήκοντα· ἐπὶ τούτων τῶν ἀναλλοιώτων βίσεων καὶ τῶν ἀληθινῶν ἡμῶν σχέσεων πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν κόσμον πρέπει νὰ στηρίζεται πᾶσα ἀληθὴς τοῦ πνεύματος ἡμῶν μόρφωσις. Ἡ ἀπεριόριστος διανοητικὴ ἀνάπτυξις, ἡ συνεπισῶρευσις παντοίων γνώσεων, ἡ ἰσχυνὴ καὶ ποικίλη πολυμύθεια ἄνευ τοῦ χαλινοῦ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς θρησκείας, ἄνευ τῆς θρησκευτικότητος ἐκείνης καὶ εὐσεβείας, ἣτις ἐξευγενίζουσα καθαρνίζει, λαμπρύνει καὶ ὑψαίνει ὅλην τὴν φύσιν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν· τοιαύτη, λέγω, διανοητικὴ ἀνάπτυξις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ βαρβαρότης καὶ τάφος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ· διότι εἰς τί κυρίως συνίσταται ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς; οὗτος συνίσταται οὐχὶ ἐν τῇ ἀπείρῳ τῶν σιδηροδρόμων διακλαδῶται, οὐδ' ἐν τῇ ἀπείρῳ πληθούϊ τῶν διαπλεόντων τὸν ὠκεανὸν πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων, οὐδ'

έν τοῖς λαμπροῖς καὶ μεγαλοπρεπέσιν ἀνακτόροις καὶ παντοίοις οἰκοδομήμασιν, οὐδ' έν τῷ πλούτῳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ, οὐδ' έν τινι ἐτέρῳ τοιοῦτῳ, οἷανδὴ ποτέ τινα στυλπνότητα παρέχοντι εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ἀνθρώπου ὑπαρξιν, ἀλλ' έν τῇ ἠθικῇ τοῦ ἀνθρώπου ἀνατροφῇ, ἀλλαις λέξεσιν, έν τῇ ἀναπτύξει τῆς καρδίας καὶ τῇ καλλιεργήσει τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας. Καὶ τῷ ὄντι! ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία εἰσὶ τὰ μόνα ἀναπόφευκτα μέσα, δι' ὧν ἡ μὲν ὠφέλεια τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καθίσταται γονιμωτέρα, ἡ δὲ δυναμένη ἐξ αὐτῶν προελθεῖν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλητέρα ζημία καὶ βλάβη τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ ἀνθρωπότητι ὀλοκλήρῳ ἀναχαιτίζεται καὶ ἄρδην καταστρέφεται· διότι, ἐφ' ὅσον αὐξουσι καὶ ἀναπτύσσονται αἱ τῆς ψυχῆς ἀνάγκαι καὶ ἀπαιτήσεις καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀρετὴν δίψα, ἐπὶ τοσοῦτῳ ἐλαττοῦνται αἱ ἀνάγκαι τοῦ σώματος καὶ αἱ πρὸς τὴν κακίαν καὶ τὴν διαφθορὰν ἀφορμαὶ καὶ κλίσεις· ἐπομένως πᾶς ὅστις δὲν ἠθελε κακῇ τύχῃ ἐπιτύχει τὴν διαμόρφωσιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διὰ τῆς ἠθικῆς, οὗτος ὀφείλει τελευτῶν νὰ κύψῃ δουλὸν αὐχένα εἰς τὴν θριαμβευτικὴν τῆς ὕλης δύναμιν καὶ νὰ καταποντισθῇ εἰς τὰ ἀχανῆ τῆς κακίας βάθη, γινόμενος ἔρμαιον καὶ θυμὰ οἰκτρὸν τῶν ἰδίων παθῶν· διὰ τοῦτο ἡ ἠθικὴ ἐκάστου ἔθνους ἀνατροφή ἀποτελεῖ πάντοτε τὸ οὐσιωδέστερον τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ κριτήριον, έν δὲ τῇ ἠθικῇ τελειοποιήσῃ ἀπόκειται ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ σωτηρία συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, φίλοι μαθηταί, ἀρκούντως, νομίζω, κατέδειξαν ὑμῖν τὸν ἀληθῆ καὶ κύριον τῆς ὑμετέρας έν τῇ μεγάλῃ ταύτη τοῦ Γένους Σχολῆς μαθητείας σκοπὸν, ὅτι ἡ διανοητικὴ ὑμῶν παιδεύσις ὀφείλει νὰ ἐκτείνηται ἐπίσης καὶ εἰς τὸ ἠθικὸν τῆς ὑπάρξεως ὑμῶν μέρος. Τὸ ἐκ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης προσκτώμενον έν τῇ σχολῇ παρ' ὑμῖν καλῶς σκέπτεσθαι ὀφείλει

νά ὀδηγῆ καὶ νά φέρῃ ὑμᾶς καὶ εἰς τὸ καλῶς πράττειν. Ἡ παρά τῆς φιλοσοφίας ἐνταῦθα ὑμῖν διδασκομένη γυνῶσις ὑμῶν αὐτῶν, ἥτις, ἀποκαλύπτουσα τὸ κράτος, τῆς δύναμιν καὶ τοὺς νόμους τῆς διανοίας, κανονίζει τὴν χρῆσιν καὶ διπλασιάζει τὰ μέσα, ὀφείλει νά καθιστᾷ ἐπίσης ζωηρότερον τὸ αἰσθηματὶ τῆς ἐλευθερίας ὑμῶν, νά μεταδίδῃ πλειότερον κῦρος εἰς τὸ καθῆκον ὑμῶν καὶ πλειότεραν ἐνέργειαν εἰς τὴν θέλησιν, παρέχουσαν ὑμῖν συνάμα μετὰ τῆς συνειδήσεως τῆς ἠθικῆς ὑμῶν ἀξίως καὶ τὸν σεβασμὸν ὑμῶν αὐτῶν. Αἱ ὑπὸ τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἀποκαλυπτόμεναι ὑμῖν ὑψηλαὶ ἰδέαι καὶ ἀντιλήψεις, οἷον τὸ ἀγθὸν, ἡ δικαιοσύνη, τὸ ἀπειρον, ὁ Θεὸς καὶ πᾶσι αἱ λοιπῆ, αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ βίθος καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς ὑμῶν θεολογικῆ καὶ θρησκευτικῆ ἀρχαὶ καὶ βίσεις, ὀρεῖται νά καθυγιῶσι τὸ τῆς συνειδήσεως ὑμῶν ὄμμα, διαχέουσι τὸ καθαρὸν φῶς καὶ τὴν δικαίαν θερμότητα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ψυχῇ, ἐμρυτεύουσαι ἐν αὐτῇ τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα, εὐθείας σκέψεις καὶ ἀγθὸς ἀποφάσεις, παρέχουσι ἐν τῇ ἐφημέρῳ ὑμῶν ταύτῃ ζωῇ τὴν προσήκουσαν ἐνότητα καὶ ἀρμονίαν καὶ ἐκτιθεῖσαι τέλος ἐν ὑμῖν ὑψηλὸν σκοπὸν, εὐγενεῖς πόθους καὶ ἀθάνατον ἐλπίδα. Οἱ ἐν τῇ ἔσω καὶ θύραθεν ἱστορίᾳ, ἀρχαία τε καὶ νέα, συναντώμενοι ὑμῖν ἄνδρες μεγάλοι καὶ δίκαιοι ἔστωσαν ὑμῖν διηνεκῶς, ὡς ἔλεγον οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐνδειπνοὶ ὡπερ γὰρ οἱ ζωγράφοι, ὅταν ἀπὸ εἰκόνων γράφωσι, πυκνὰ πρὸς τὸ παράδειγμα βλέποντες τῶν εἰκόνων, τὸν ἐκείνων χαρακτηῖρα πρὸς τὸ ἑαυτῶν σπουδάζουσι μεταθεῖναι φιλοτέχνημα, οὕτω δὲ καὶ τὸν ἐσπουδακότα ἑαυτὸν πᾶσι τοῖς μέρεσι τῆς ἀρετῆς ἀπεργάσασθαι τέλειον χρῆ, οἶνει πρὸς ἀγίλαματι τινὰ κινούμενα καὶ ἔμπρακτα, ἀποβλέπειν πρὸς τοὺς βίους τῶν ἀγίων ἀνδρῶν καὶ τὸ ἐκείνων ἀγαθὸν οἰκεῖον ποιεῖσθαι διὰ μιμήσεως ». Ἴδου, φίλτατοι μαθηταί, ὁ τρόπος, δι' οὗ ἡ ἠθικὴ ὑμῶν διαμόρφωσις δύναται νά συμβαδίσῃ μετὰ τῆς διανοητικῆς ὑμῶν ἀναπτύξεως. Πεί-

θεοθε τῇ διδασκαλίᾳ, τοῖς λόγοις καὶ ταῖς συμβουλαῖς καὶ παραι-
νήσεσι τῶν διδασκάλων ὑμῶν, τηρεῖτε ἀκριβῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως
τάς τῆς Σχολῆς διατάξεις, σκοπὸν ἔχουσας τὴν ἀφαίρεσιν πά-
σης ἀφορμῆς πρὸς οἵανδήποτε πράξιν καὶ κίνησιν ἀντιβαίνουσαν
ταῖς ἠθικαῖς ἀρχαῖς· ἀνανεύσατε μικρὸν καὶ ἴδετε ὅποιās ἤδη
πληρᾶς ὑφίσταται δοκιμασίας ἢ τε Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος καὶ
μάθετε ὅτι καὶ παρ' ὑμῶν οὐ μικρὰ ἐν τούτοις ἀνακούφισις ἀνα-
μένεται· ἐπωφελήθητε λοιπὸν τῆς διδασκαλίας τῶν διδασκάλων
ὑμῶν, ἐνισχυόμενοι συνάμα ἠθικῶς τε καὶ διανοητικῶς, ὅπως ἐν
ἢ ἂν ἡμέρᾳ αἱ ἀπηυδηκυῖαι τῶν πατέρων ὑμῶν χεῖρες ἀναθήσωσιν
ὑμῖν τὴν ἱερὰν ταύτην παρακαταθήκην, ἀναδειχθῆτε ἄξιοι τῆς
Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους λειτουργοὶ καὶ προστάται, ὑπερμα-
χοῦντες ὑπὲρ τῶν ἀπαραγράπτων αὐτῶν δικαίων καὶ παρασκευά-
ζοντες τὸν θρίαμβον καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

Ἐνταῦθα καταστρέφων τὸν λόγον, σεβαστὸν ἀκροατήριον, ὁ-
φείλω τελευτῶν, ἀφ' ἐνὸς μὲν, νὰ ἐκφράσω δημοσίᾳ ἤδη τὴν βα-
θυτάτην τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν
μακαρίαν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου τῆς Κωνσταντινουπόλεως πατρι-
άρχου κυροῦ Ἰωακείμ τοῦ Β', ὅστις ἐν τῇ πατρικῇ αὐτοῦ προνοίᾳ
ἠυδόκησε τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ταύτης με-
ρίμνας αὐτοῦ καὶ εὐεργεσίας νὰ ἐπισφραγίσῃ μετὰ τοῦ πολυτίμου
καὶ κοινωφελοῦς αὐτοῦ βίου καὶ διὰ γενναίου χρηματικοῦ δωρή-
ματος, ὅπερ ὑπεστήριξε καὶ διέσωσεν, εὐτως εἰπεῖν, τὴν κακῇ
μοίρᾳ διακινδυνεύουσαν τῆς Σχολῆς ὑπαρξιν ἐν ταῖς δειναῖς ταύ-
ταις καὶ χαλεπωτάταις περιστάσεσιν, ἐφ' ᾧ ἡ Σχολὴ εὐγνωμονοῦ-
σα ἀνέγραψεν ἤδη τὸ γεραρὸν αὐτοῦ ὄνομα πρῶτον ἐν τῷ πίνακι
τῶν εὐεργετῶν αὐτῆς· ἀφ' ἐτέρου δὲ, νὰ ἐπικαλεσθῶ τὰς πατρι-
κὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάντων ἡμῶν, διδασκόν-
των τε καὶ διδασκουμένων, τοῦ σωματικῶς μὲν ἐτι ἀπόντος, ἀλλὰ
νρερῶς ἤδη ἐν μέσῳ ἡμῶν παρισταμένου νέου τῆς Ἐκκλησίας

ἐκλεκτοῦ, τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ ποιμενάρχου κυρ Ἰωακείμ τοῦ Γ', εὐελπιζόμενος καὶ πεπειθῶς, ὅτι ὁ ἄγγελος οὗτος, παρ' οὗ σύμπασα ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος μετὰ θρησκευτικῆς, οὕτως εἰπεῖν, πίστεως ἀναμένει τὴν ἐπούλωσιν καὶ θεραπείαν τῶν καταμαστιζόντων ἀμφοτέρα ἐν ταῖς ἀντιξόοις καὶ χαλεπαῖς ταύταις περιστάσεσι τραυμάτων, ἀνορθώση, ὑποστηρίξη, ἐνισχύση καὶ ἐξασφαλίση καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἐθνικὸν ἐκπαιδευτήριον. Γένοιτο.

Ἦδη δὲ παραδίδωμι τὸν λόγον τῷ ἐλλογίμῳ καθηγητῇ κ. Θ. Σαλτέλῃ, ὃς ἔλαχε λαλῆσαι, κατὰ τὰ εἰωθότα τῆς Σχολῆς, ἐν ταῖς ἐνάρξεσι ταύταις.

Β'.

ΛΟΓΟΣ Θ. ΣΑΛΤΕΑΝ.

Σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι καὶ ἡ ἄλλη σεμνὴ ὁμήγουρις,

ΤΕΤΑΓΜΕΝΟΣ ὑπὸ τῆς σχολῆς τῇ κοινῇ τῶν φίλων μοι συγκαθηγητῶν ψήφῳ ἐπὶ τῷ παρασκευάσαι ὑμῖν κατὰ τὰ νενομισμένα πνευματικὴν τινα ἐστίασιν ἐν τῇ σήμερον ἐπ' αἰσιωτέροις τελομένη οἰωνοῖς ἐναρκτηρίῳ τελετῇ, παραιτοῦμαι ὑμᾶς συγγνώμονας αὐτῇ εἶναι μηδὲ χαλεπαίνειν, ὅτι οὕτω φαῦλον καὶ ἀδέξιον τῆς ἐστιάσεως ἔταξέ με κοσμήτορα, ἐνθυμουμένους ὅτι

α ἐν σχερῶ δ' οὕτ' ὦν μέλαιναί καρπὸν ἔδωκαν
ἄρουραι, δένδρεά τ' οὐκ ἐθέλει πάσαις ἐτέων παρόδοις
ἄνθος εὐῶδες φέρειν πλουτώσιον β.

Σκοποῦμένῳ δέ μοι ὅτι ἂν ἐκ τοῦ λιτοῦ τῶν ἐμῶν λόγων ταμείου ὑμῖν παρατιθεῖς οὐκ ἀηδῶς πάνυ τὰς ὑμετέρας ἐστιάσαιμι

ἀκοὰς ἔδοξε περὶ τῶν περὶ θεοῦ τοῦ Ἡροδότου δοξῶν βραχέ' ἅττα εἰπεῖν, ἕωλα μὲν τὰ πολλὰ οὐδέ γε καινῶς ἐσκευασμένα, ἐπεικῶν δὲ πᾶν καὶ εὐμενῶν ὑμῶν ἀκροατῶν δεόμενα.

Ἰπóθεσιν οὖν τοῦ λόγου ταύτην ποιηταμένω ἀναγκαιόν μοι δοκεῖ ἐκεῖνο πρῶτον διὰ βραχέων προαναμνησαί ὑμᾶς, ὅπως εἶχε τὰ πρότερον Ἡροδότου παρὰ τοῖς Ἑλλησι θεολογούμενα.

Θεοὺς μὲν τοίνυν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες πολλοὺς τινὰς ἐνόμιζον καὶ δὴ τριούτους, οἷους περ ἐν τοῖς Ὀμήρου τε καὶ Ἡσιόδου ἔπαισι ὥσπερ ἐν ζώῃ ὀρώμεν εἰκόνι. Εἰσὶ μὲν γὰρ οἱ θεοὶ αἰὲν εἶόντες, ἀειγενέται, ἀγήραοι καὶ ἀθάνατοι, ἴσασι δὲ καὶ δύνανται πάντα, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπου δέμης τε καὶ εἶδος ἔχουσι, καὶ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν γῆν κατερχόμενοι ἀναστρέφονται τοῖς βροτοῖς· οὐδ' ἀνθρωπείων παθῶν καὶ κακιῶν ἐλεύθεροὶ εἰσιν, ἀλλ' ὅμοια τοῖς θνητοῖς μισοῦσι μὲν καὶ φιλοῦσιν, ἐρίζουσι δὲ καὶ μίχονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς βροτοῖς, νοσοῦσι δὲ καὶ τιτρώσκονται, δέονται δὲ τροφῆς τε καὶ ὕπνου καὶ παντὸς εἴτινος καὶ οἱ βροτοὶ, καθόλου δ' εἰπεῖν ποιουσί τε καὶ πύσχουσι τὰ αὐτὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὁ δὲ βίος αὐτῶν εἰκῶν ἐστὶ καὶ ὁμοίωσις τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου. Ἀλλὰ τοιούτων περὶ θεῶν δοξῶν οὐχ οἷόν τ' ἦν τοῖς Ἑλλησιν ἐπιμακρὸν ἀντέχεσθαι διὰ τε τὸ φύσει φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον καὶ διὰ τὴν πρὸς ἕτερα ἔθνη κρείττω περὶ θεῶν νομίζοντα ἐπιμειξίαν, πρὸς Αἰγυπτίους τε καὶ Πέρσας καὶ Φοίνικας καὶ τοὺς ἐν τῇ ἐλάσσονι καλουμένῃ Ἀσίᾳ οἰκοῦντας τοὺς μὲν συγγενεῖς τοὺς δὲ καὶ πᾶν ἀλλοτρίους ὄντας, οἷσπερ ἐμπορίας τε καὶ ἀποικιῶν ἕνεκα πολλὰ ἐπεμίγνυντο· καὶ τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος καὶ τῶν δημοσίων τε καὶ ἰδίων ἐν τοῖς Ἑλλησι πραγμάτων μεταβαλλόντων, συµμεταβάλλειν εἰκὸς ἦν καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπεσθαι καὶ τὰς δόξας τὰς περὶ τε θεοὺς καὶ τὴν τούτων πρὸς τὸν κόσμον καθόλου καὶ ἰδίᾳ τὸν ἄνθρωπον κοινωνίαν.

Καὶ ἤδη μὲν οἱ ἐλεγείων ποιηταὶ πολλῶ κρείττους περὶ θεῶν

γνώμας ἀπεφάναντο, Καλλίνος τε καὶ Σόλων καὶ Θέογνις, ἀλλὰ μάλιστα οἱ τότε περὶ τὴν φιλοσοφίαν διτρίβοντες πρῶτοι ἐπεχείρησαν ἐλευθέρως ἀνερευεῖν καὶ δισκοπεῖν τὰ περὶ τε θεοῦ καὶ τὴν τῶν ὄντων ἀρχὴν καὶ τὰς παρὰ τῶν πηκλιῶν ποιητῶν παραδεδομένας δόξας καὶ πεπλασμένους μύθους οὐ μόνον πρὸς ἡδονὴν ἐξευρημένους ἀλλὰ καὶ ἅτε ἀσεβεῖς καὶ οὐχ ὁσίους οὐδὲ τοῖς θεοῖς εἰκότας ἐλέγχειν καὶ καταγιγνώσκειν. Ξενοφάνης μὲν γάρ, ἵνα τοὺς ἀρχαιοτέρους Ἴωνας φυσιολόγους, τοὺς περὶ Θάλητα τὸν Μιλήσιον, παραλίπωμεν, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν ἀφειστήκει δόξης, ὥστ' οὐ πολλοὺς ἀλλ' ἓνα τὸν θεὸν ἔρασκεν εἶναι καὶ τοῦτον βέλτιστον καὶ ἀπάντων κράτιστον, αἰεὶ ἐκυτῶ ὅμοιον, ἄπειρον, ὅλον νοῦν καὶ αἴσθησιν, τὰ πάντα δὲ ἀκίνητον αὐτὸν τῶν ἄνω κινουμένων τε καὶ κυβερνῶντα, οὐδ' ὅμοιον τῷ ἀνθρώπῳ οὔτε τὸ εἶδος οὔτε τὴν ψυχὴν. Ὅμηρον δὲ καὶ Ἡρόδοτον ἀσεβεῖν ἔλεγεν, ὅτι πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν, ὅσα παρ' ἀνθρώποισιν ὀνειδεα καὶ φόγος ἐστὶ, κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν. Ὅμοια δὲ τῷ Ξενοφάνει καὶ Ἡράκλειτος ὁ ἐξ Ἐφέσου ἠγεῖτο φέσκων τὰ πάντα ἐκ πυρὸς γενέσθαι καὶ εἰς πῦρ τελευτᾶν, τὸ δὲ πῦρ θεὸν ἐκάλει, τὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς πνεύματα εἶναι τὸν δ' Ὅμηρον ἔρασκεν ἄξιον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβίλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι καὶ Ἀρχίλοχον ὁμοίως, ὅτι ἀσεβῆ περὶ θεῶν παρεδῶκεισαν. Καὶ Πυθαγόρας δὲ ὁ Σίμιος ἐξ Αἰγύπτου καὶ τῶν Μήδων μάγων παραλαβὼν ὥρετο τὴν μὲν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι τὸν δὲ θεὸν ἠγεμόνα καὶ ἀρχόντα ἀπάντων ἓνα αἰεὶ ὄντα, μόνιμον, ἀκίνητον, αὐτὸν ἐκυτῶ ὅμοιον καὶ ἕτερον τῶν ἄλλων.

Καὶ σπουδὴ δὲ τις ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ κίνησις μεγίστη ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις πρὸς μυστηριώδη ἦν καὶ ἀπόρρητα πράγματα· πανταχοῦ γὰρ τῆς Ἑλλάδος προρρήσεις μὲν τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἱεροὶ δὲ λόγοι καὶ τελεταὶ μυστικαί, τὰ δὲ μυστήρια καλούμενα, ἱεροὶ δὲ καὶ ἔνθεοι ἄνδρες ἀνά τὴν Ἑλλάδα περιιόντες

χρησμολογοῦντές τε καὶ φόνου τε καὶ ἄγους καθαίροντες πόλεις τε καὶ ἰδιώτας, οἳοί περ Ἐπιμενίδης ὁ Κρής, καὶ Ἀριστέας ὁ Προκοννήσιος, καὶ Βάκις ὁ Βοιωτὸς, καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος, καὶ Ἀθαρις ὁ ἐξ Ὑπερβορείων, ὃς ὀϊστον ἔχων, Ἀπόλλωνος σύμβολον περιήει τὴν γῆν ἅπασαν χρησμολογῶν ἄσιτος. Πρὸς δ' ἔτι καὶ τὰ Μουσαίου τε καὶ Εὐμόλπου καὶ Ὀρφέως ἀπόρρητα καὶ ἱερά ἐγράφη ποιήματα, ἐν οἷς καινοὶ περὶ Ἄδου μῦθοι καὶ βελτίονος μετὰ θάνατον βίου ἐλπίδες τοῖς μουσμένοις ἐδίδισκοντο. Καθόλου δ' εἰπεῖν μικρὸν πρὸ τῶν Μηδικῶν εἰς τοῦτο μεταβελῆς ἦκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, ὥστε πᾶν καινὰς περὶ θεῖά τε καὶ ἀνθρώπειν ἀναδύνει δόξας. Τέλος δ' αἱ πρὸς Μήδους ἐπιγενομέναι λυμπραὶ νίκαι οὕτως ἐξῆραν τὸ τῶν Ἑλλήνων φρόνημα καὶ τὴν διάνοιαν, ὥστ' ἐν βραχεῖ χρόνῳ εἰς ἄκραν μὲν ἀφίχθαι τὴν πνευματικὴν τελειότητα, ἔργα δὲ καταλελειφέναι θαῦμ' ἔσαει καὶ πρότυπον τοῖς ἐπιγιγνομένοις· τότε γὰρ ἢ τε τοῦ δωρικοῦ μέλους τελειότης καὶ ἢ τοῦ δράματος καὶ τῆς φιλοσοφίας προκοπὴ καὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν γένεσις τε καὶ αὔξη.

Πάντων δὲ τῶν ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ διανοίας μεγέθει διαπρεπόντων μακρῶ διαφέρει Πίνδαρός τε ὁ μουσποιὸς καὶ οἱ τραγικοί, μάλιστα δὲ ὁ μεγαλοφωνότατος καὶ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν Αἰσχύλος ἄλλοις τε καὶ δυνάμει τε καὶ τόλμῃ νοσημάτων καὶ γνωμῶν καὶ δοξῶν περὶ θεῖά τε καὶ ἀνθρώπεια καινότητι καὶ εὐσεβείᾳ. Πίνδαρος μὲν γὰρ ὑπ' ἄκρας εὐσεβείας τῆς τῶν πολλῶν δόξης ἀποστάς, πολλὰ παλαιὰ καὶ ἀσεβῆ περὶ θεῶν ἀποκρίνας ὀρθότερας τε καὶ εὐσεβεστέρας ἐδίδαξε γνώμας, τοὺς δὲ μύθους τοὺς τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς ἐξευρημένους τοὺς μὲν ἅτε ἀσεβεῖς τέλεον ἀπέδο κίμασες, τοὺς δὲ καὶ ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον μετέβλεν. Ἦγεῖτο δὲ θεῶν μὲν μηδὲν μείζον μηδὲ κρεῖσσον εἶναι, τοὺς δ' ἀνθρώπους, ἅτε ἀσθενεῖς ὄντας καὶ τὰ μέλλοντα ἀγνοοῦντας, τοῖς θεοῖς δεῖν ὑπέκειν· θεῶν δ' ἀπάντων κρή-

τιστον Δία εἶναι· ἐν δὲ τῇ τῶν ὄντων φύσει καὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ μηδὲν εἰκῆ καὶ ἐκ τύχης γίγνεσθαι ἀλλὰ πάντα θεῖα προνοία καὶ δικαιοσύνη· τοὺς δὲ θεοὺς φθνεῖν μὲν τοῖς κακῶς τοῖς παρ' αὐτῶν διδομένοις ἀγαθοῖς χρωμένοις καὶ κολάζειν, τοὺς δὲ μετρίως αὐτὰ φέροντας οὐδ' ὑπερπρονοῦντας ἐν τε τῷ ἐπιγῆς βίῳ καὶ μετὰ θάνατον ταῖς προσηκούσαις ἀμείβεσθαι ἀμοιβαίς. Καὶ Αἰσχύλος δ' ὁμοίως ταῖς τῶν πολλῶν ἀντεπεξῆλθε δόξαις καὶ πλάναις· ὤξτε γὰρ Δίῃ μὲν εἶναι τὸν ὕπατον καὶ μόνον ἀληθῆ θεόν, ὧ πᾶντες οἱ λοιποὶ θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι ὑπεΐκουσι, καὶ ὧ τὰ πάντα ἄκρα σοφία τε καὶ δικαιοσύνη καὶ προνοία διχτέτακται τε καὶ κυβερνᾶται· τοὺς δ' ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκους καὶ μεῖζον ἢ καν' ἄθροπον φρονοῦντας δικαίαις κολάζειν ποιναῖς, ἐπεὶ « Ζεὺς τοι κολαστῆς τῶν ὑπερκόπων ἄγαν φρονημάτων ἔπεστιν, εὐθυνος βρῦς ». Καίπερ δὲ μύθοις ἐκ τῶν πρότερον ποιητῶν παραδεδωμένοις ὑποθέσσει τῶν ἑαυτοῦ δραμάτων κεχρημένος, ὅμως οὕτως εὐσχημοτέρα περιθλιῶν ἐσθῆτι καὶ ἐννοίαις καιναῖς ἐπὶ τὸ εὐτεθέστερον μετεβεβλήκει, ὥστε πᾶν μὲν ἀλλοίου· πολλῶ δὲ βελτίους τε καὶ ὀσιωτέρους τῆν τε φύσιν καὶ τὴν δύναμιν ἀποδείξει.

Οὕτω μὲν οὖν πως εἶχε τὰ τε πρότερον καὶ σύγχρονα Ἡρόδοτῳ ἐν τοῖς Ἑλλησι θεολογούμενα, ἃ διὰ βραχέων ἔδοξεν ἡμῖν ἐν εἰσαγωγῆς σχήματι προὑπομνησαι· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ταῦτα ῥοπήν τινα οὐ σμικρὰν ἐπὶ τὸν Ἡρόδοτον οὐκ ἔσχηκε τὰ θεῖά τε καὶ ἀνθρώπεια σκοποῦντα. Νῦν δ' ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν Ἡρόδοτον αὐτόν.

Ἄ μὲν οὖν τινα ὁ Ἡρόδοτος περὶ φύσεως καὶ οὐσίας θεῶν ἐδόξαζε τοῦτο μὲν οὐκ ἔχομεν ἀσφαλῶς εἰπεῖν· οὐδαμοῦ γὰρ τῶν ἱστοριῶν σαφῶς τὴν ἑαυτοῦ περὶ ταῦτα γνώμην ἀποφαίνεται, τοῦτο μὲν ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον ἦ· πρὸς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ἃ ἐπεχείρησε διεξελεῖν, αὐτῷ μῆτε τὰ γενό-

μενα ἐξ ἀνθρώπων τῶ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θαυμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα ἀκλεᾶ γένηται, τοῦτο δὲ ὅτι εὐλαβεία τε καὶ δέει ὑπὸ φεύγει ὅτι περὶ θείων αὐτὸς νομίζοι ἀποφαίνεσθαι, ὥστε πολλαχοῦ μὲν ὀκνεῖν, εἰ τοῖς ἀνθρώποις ἐξεῖη τι περὶ τῶν θείων εἰκάζειν· θαυμάζων γάρ, ὅτι κατὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην οὐδὲ εἰς τῶν παρὰ τὸ ἄλλο τῆς Δήμητρος μαχομένων Περσῶν οὔτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ τῆς θεᾶς τέμενος οὔτ' ἐναπέθανεν, ἀλλὰ πάντες οἱ πεσόντες περὶ τὸ ἱερόν ἐν τῷ βεβήλῳ ἔπεσον, καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ἐρμηνεύσαι πειρώμενος μετὰ δέους φησὶ· «δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πραγμάτων δοκέειν δέει, ἢ θεὸς αὐτῆ σφραγὸς οὐκ ἐδέκετο ἐμπρήσαντας τὸ ἱερόν τὸ ἐν Ἐλευσίει». Πολλαχοῦ δ' αὖ οὐχ ὁμοίον ἠγεῖσθαι ἢ εἶδεν ἢ ἀκήκεν ἐξεῖπειν· περὶ γὰρ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Αἰγυπτίοις τὸν λόγον ποιούμενος «περὶ μὲν τούτων, « φησὶ, » εἰδότε μοι ἐπὶ πλέον, ὡς ἕκαστα αὐτέων ἔχει, εὐστομα κείσθω· καὶ τῆς Δήμητρος τελετῆς περὶ τὴν οἱ Ἕλληνας θεσμοφορία καλέουσι, καὶ ταύτης μὲν περὶ, εὐστομα κείσθω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ὁσία ἐστὶ λέγειν». καὶ ἀλλαχοῦ φησὶ « τὰ μὲν θεῖα τῶν ἀπηγημάτων εἴα ἤκουον, οὐκ εἰμὶ πρόθυμος ἐξηγέεσθαι ἔξω ἢ τὰ εὐνύματα αὐτῶν μόνον.» Εἰ δέ που ὑπὸ τοῦ λόγου ἐξαναγκαζόμενος οὐδέον λέγοι, ταχὺ ἑαυτὸν ἀναλαμβάνων καὶ μεταγιγνώσκων συγγνώμην καὶ εὐμένειαν τοῦ θεοῦ παρατεῖται· διεξελθὼν γὰρ τὰ περὶ Ἡρακλέα διεξοδικώτερον πως καὶ πολλὸς περὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς Ἕλλησι φερομένους μύθους οὐκ ἀληθεῖς ἐξελέγξας τελευτῶν φησὶ « καὶ περὶ τούτων μὲν τσαῦτα ἡμῖν εἰποῦσι καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ παρὰ τῶν ἡρώων εὐμένεια εἶη ». Ἐκ τε οὖν τῶν χωρίων τούτων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων παραπλησίων εἰκότως ἂν τις τεκμήραιο, ὡς ὁ Ἡρόδοτος εὐλαβεῖται τὴν ἑαυτοῦ περὶ θεῶν γνώμην ἀποφαίνεσθαι μή τι ἰδίᾳ δόξῃ ἀμαρτῶν εἰς πλάνην καὶ ἀσέβειαν ἐμπέσοι. Τὴν δὲ τῆς κοινῆς

τοῖς Ἑλλησι περὶ θεῶν δόξης ἀρχὴν καὶ γένεσιν ὡς ἐξ ἀνθρώπων πεποιημένην διεξέρχεται τῇ ἱστορικῇ ὑποβάλλων ἐρεύνη· καταδείξει γὰρ Ἡρακλῆζ μὲν τῶν ἀρχαιοτάτων Αἰγυπτίων θεῶν ὄντα, οὗ τοῦνομα οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸν ἑαυτῶν μετήνεγκον ἥρωα, τὴν δὲ Διονύσου λατρείαν ὑπὸ Μελάμποδος ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα κομισθεῖσαν, τὴν καθόλου ἐπάγεται γνώμην, ὡς πάντα τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῶν ἐκ τῆς ξένης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐληλύθοι καὶ δὴ ἐξ Αἰγύπτου τὰ πλεῖστα· εἶτα δ' ὧδέ πως ἀφηγεῖται τὴν παρ' Ἑλλησιν ἀρχὴν τε καὶ πρόοδον τῆς τῶν θεῶν λατρείας γενέσθαι· « Ἔθουον δὲ πάντα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπευχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας, ἐπὶ ὑμῖν δὲ οὐδ' ὄνομα ἐποιεῦντο εἰδενὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀκηκόεσάν ποτε θεοῦ· δὲ προσωνόμασάν σεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νημάς εἶχον· ἔπειτα δὲ χρόνου πολλοῦ διεξεληθόντος ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπιγμένα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῶ ἐπύθοντο. Καὶ μετὰ χρόνον ἐχρηστηριάζοντο περὶ τῶν οὐνομάτων ἐν Δωδώνῃ . . . ἐπειδὴ ἐχρηστηριάζοντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοί, εἰ ἀνέλωνται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἤκοντα, ἀνεῖλε τὸ μαντεῖον χρᾶσθαι. Ἀπὸ μὲν τούτου τοῦ χρόνου ἔθουον τοῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεόμενοι. Παρὰ δὲ Πελασγῶν Ἕλληνες ἐξεδέξαντο ὕστερον. Ἐνθεν δὲ ἐγένετο ἕκαστος τῶν θεῶν, εἴτε δ' αἰεὶ ἦσαν πάντες, ὅκοιοί τε τινες τὰ εἶδεα οὐκ ἐπιστέατο μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθὲς ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ἡσίοδος γὰρ καὶ Ὀμηρὸς ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους γενέσθαι καὶ οὐ πλέοσι· οὗτοι δὲ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἑλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες καὶ εἶδεα αὐτῶν σημήναντες».

Δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τὰς περὶ θεῶν τῶν πολ-

λῶν δόξας ὁ Ἡρόδοτος οὐχ οὕτω παλαιὰς ἡγεῖται, ὥστε τὴν γένεσιν καὶ ἀρχὴν αὐτῶν ἐν σκοτῶ κεκρυμμένην μὴ παρῆναι ἀνευρεῖν, ἀλλ' ἰσχυρῶς καινὰς καὶ δὴ ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἐξευρηθῆναι καὶ τούτων οὐ θεοπνεύστων, πολλοὺς γὰρ τῶν παρ' αὐτῶν παραδεδομένων περὶ θεῶν μύθων ψευδεῖς ἐξελέγχει, οἷους τοὺς περὶ Ἡρακλέα τε καὶ τὸν περὶ Ὀκεανὸν καὶ ἄλλους· ἅτε οὖν ἐξ ἀνθρώπων πεποιημέναις ταῖς περὶ θεοὺς ταύταις δόξαις, πλήν ὅσαι τῶν πατρίων ἔθων καὶ νομίμων εἶχοντο, ἃς γε ἄγαν αἰδεῖται τε καὶ σέβει, οὐκ ἐπίστευεν· εἰκότως· πῶς γὰρ ἂν ἄνδρα πολλῶν μὲν ἀνθρώπων ἄστεα ἰδόντα καὶ νόον γνόντα, πολλῶν δ' ἔθνων θεολογίας πρὸς τὴν πάτριον ἀντιπαραβαλόντα, περὶ δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν ἐννοιῶν τινων περὶ θείων φιλοσοφήσαντα, ἔτι δὲ τῶν μυστηρίων τῶν τε ἐν Ἐλευσίनि καὶ τῶν ἐν Σαμοθράκη (τῶν Καβείρων) καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῶν Ὀρρικῶν καὶ Πυθαγορείων μεμνημένων, ἀνδράσι δέ, οἷοι οἱ περὶ Περικλέα τὸν πάνυ, Ἀναξαγόρα τε καὶ Σοφοκλεῖ καὶ Εὐριπίδῃ καὶ τῷ σοφιστῇ Πρωταγόρᾳ καὶ ἄλλοις ἀναστρεφόμενον, ἅπαντα δὲ τὰ μέχρις ἑαυτοῦ γεγραμμένα καὶ τὰ τότε ἐν Ἀθήναις, τῷ πρυτανεῖῳ ἐκείνῳ τῆς σοφίας κοινὰ διδάγματα ἀνεγνωκότα τε καὶ ἀκηκοότα, πῶς ἂν τοῦτον εἰκὸς τὰ αὐτὰ καὶ οἱ πολλοὶ περὶ θεῶν νομίζειν;

Ὁ κυριώτατος τῆς ἑλληνικῆς πολυθείας χαρακτήρ, ὡς δεδήλωται, ἦν γ' οὗτος, ὅτι οἱ θεοὶ ἀνθρωποφυεῖς εἴσι, καίπερ δὲ πολλῷ τῶν ἀνθρώπων διαφέροντες, ἔχουσιν ὁμῶς ἀνθρώπων εἰδός τε καὶ πάθη· καταβαίνοντες δ' εἰς τὴν γῆν ἀναστρέφονται τε τοῖς βροτοῖς καὶ ποικιλοτρόπως ἀναμίγνυνται τοῖς τούτων πράγμασιν· ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης τῶν θεῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀμέσου ἐπιμιξίας καὶ ὁμιλίας τὸ τῶν ἡρώων ἐγένετο γένος, μέσον τι μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ἐκ θεοῦ καὶ θνητῆς γυναικὸς ἢ ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεᾶς γεγονότες. Ταῦτ' οὖν οὐ προσδέχεται ὁ

Ἡρόδοτος. Περὶ μὲν γὰρ Περσῶν τὸν λόγον ποιούμενος, ὡς ἀγάλματα καὶ ναοὺς καὶ βωμοὺς οὐ νόμιμον αὐτοῖς ἰδρῦεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ταῦτα ποιούντων μωρίαν καταγιγνώσκουσιν ἐπιλέγει· «ὡς μὲν ἔμοι δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς κατάπερ οἱ Ἕλληνες εἶναι», δῆλον δὲ ἀποδεχόμενος τὴν δόξαν αὐτῶν τοῦ μὴ ἀνθρωποφυεῖς εἶναι τοὺς θεοὺς. Τοῖς δὲ Χαλδαίοις ἀφηγουμένοις, ὡς ὁ Ζεὺς Βῆλος ἐν τῷ ἐν Βαβυλῶνι ναῷ παρὰ γυναικὶ θνητῇ καταβαίνων κατακλίνοιτο καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τὰυτὰ περὶ τοῦ ἐν Θήβαις Διὸς, καὶ τοῖς ἐν Πατάροις τοῖς ἐν Λυκίᾳ ὅμοια περὶ τοῦ παρ' ἑαυτοῖς θεοῦ λέγουσιν ἀπιστεῖ λέγων. «Φασὶ δὲ οὗτοι, ἔμοι μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες», ἀπίθανα δ' ἔτι δοκεῖ αὐτῷ καὶ ἄπερ οἱ Σκύθαι περὶ Ταργιτάου, τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἐν τῇ ἑαυτῶν γῆ γενομένου, ὡς θεοὶ εἶησαν οἱ γονεῖς, Ζεὺς τε καὶ τις τῶν Βορυσθενίδων· «τούτου τοῦ ἀνδρὸς τοὺς τοκέας λέγουσι εἶναι, ἔμοι μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, λέγουσι δ' ὦν, Δία τε καὶ Βορυσθένης τοῦ ποταμοῦ θυγατέρα». Τὸν δὲ τῶν περὶ Πεισίστρατον δόλον, οἱ γυναῖκα μεγάλην τε καὶ καλὴν πανοπλίᾳ Ἀθηναῖς σκευάσαντες καὶ εἰς ἄρμα εἰσβιβάσαντες ἤλαυνον εἰς τὸ ἄστυ προδρόμους κήρυκας προπέμψαντες κηρύσσοντας, ὡς αὐτὴ ἡ Ἀθηναῖ Πεισίστρατον κατάγει εἰς τὴν ἑαυτῆς ἀκρόπολιν, πρᾶγμα εὐηθέστατον καλεῖ καὶ εὐήθειαν ἡλίθιον, θαυμάζων, ὡς Ἕλληνες ἐκ παλαιοῦ τῶν βαρβάρων καὶ δεξιώτεροι ὄντες καὶ εὐηθείας ἡλιθίου μᾶλλον ἀπηλλαγμένοι καὶ δὴ Ἀθηναῖοι οἱ πρῶτοι λεγόμενοι εἶναι Ἑλλήνων σοφίαν, ἀπειθόμενοι τὴν γυναῖκα εἶναι αὐτὴν τὴν θεὸν προσεύχοντό τε τὴν ἀνθρωπον καὶ ἐδέκοντο Πεισίστρατον», πρὸς δ' ἔτι ὁ Ἡρόδοτος οὐ μόνον τοὺς Αἰγυπτίους οὐδὲν τιμᾶν τοὺς ἥρωας διηγεῖται καὶ Ἐκαταίου τοῦ λογογράφου εἰς θεὸν τὸ γένος ἀνάγοντος καταγελάσαι καταδείξαντας αὐτῷ οὐχ οἷόν τ' ὄν ἀνθρωπον ἐκ θεοῦ γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς περὶ ἠρώων λέγων τὴν ἀνθρωπεῖαν αὐτῶν καταγωγὴν καταλέγει· οἷον

Ἡρακλέα μὲν τὸν ἑλληνικὸν ἥρωα Ἀμφιτρύωνος καὶ Ἀλκμήνης παῖδα καλεῖ, Διόνυσον δὲ Σεμέλης, Πᾶνα δὲ Πηνελόπης, Περσέα δὲ Δανάης· οὐ μὲν δ' ἀλλὰ καὶ διαρρήδην φησὶ πάντας τούτους ἀνθρώπους γενέσθαι, οἷοι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, καὶ δὴ καὶ τὴν ἡλικίαν, ἐν ἣ ἑγένετο ἕκαστος λογιζόμενος, τὸν μὲν Διόνυσον κατὰ 600 ἔτη καὶ χίλια μάλιστα εἰς αὐτὸν γενέσθαι λέγων, τὸν δ' Ἡρακλέα κατὰ 900, τὸν δὲ Πᾶνα κατὰ 800.

Ἐκ τούτων οὖν τῶν χωρίων δῆλον δὴ γίγνεται, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος τοὺς θεοὺς οὔτ' ἀνθρωποειδεῖς ὤτεο εἶναι οὔτε τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲν ἐπιμίγνυσθαι, οὐδέ τι ποιεῖν ἢ πάσχειν ἀνθρώπειον καὶ τῇ ἑαυτῶν φύσει ἀεικές, ἀλλ' αὐτοὺς ἄσωμάτους ὄντας ἀοράτως ἐφορᾶν καὶ κυβερνᾶν τὸν τε κόσμον καὶ τὰ ἀνθρώπεια πράγματα. Οὐ μὲν δ' ἀλλ' οὐδέ πολλοὺς εἶναι τοὺς θεοὺς ἠγεῖτο, ἀλλ' ἓνα καὶ μόνον, πάντων ὑπατον καὶ κράτιστον, τῷ νῦν τὰ πάντα σοφῶς διατεταχότα τε καὶ κυβερνῶντα, ὡς περ ἐκ πολλῶν ἂν τις εἰκάσειεν. Ναὶ μὲν περὶ τῶν καθ' ἑκάστους θεῶν τὸν λόγον ποιούμενος οὐδεμίαν περὶ τῆς τούτων ὑπάρξεως ἀμφιβολίαν ὑπεκδηλοῖ, ἀλλ' ὅμως ἐνθα τὴν ἐξυτοῦ ἀποφαίνεται γνώμην περὶ τῆς θείας ἐνεργείας, εἰς ἣν τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν πάντων τῶν λόγου ἀξίων ἐν ἀνθρώποις γιγνομένων ἀναφέρει, αἰεὶ σχεδὸν τῷ ἀορίστω χρῆται ὀνόματι ὁ θεός, τὸ θεῖον, τὸ δαιμόνιον, ὁ δαίμων, τοὺς δὲ καθ' ἑκάστους θεοὺς ἐνταῦθα μόνον ὀνομάζει, ἐνθα τῶν πολλῶν ἀφηγεῖται παραδόσεις· διερχόμενος γὰρ τὰ κατὰ Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, ὡς εὐξαμένης τῆς μητρὸς ἱερείας τῇ θεᾷ Ἡραδοῦναι τοῖς παισὶ διὰ τὴν εὐσέβειαν ὃ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀρεστόν ἐστι, κατακοιμηθέντες οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ οὕτως ἐτελεύτησαν, ὧδε ἐπάγεται τὴν ἐξυτοῦ γνώμην· «διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεός, ὡς ἄμεινον εἶη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν, » οὐχ ἡ θεός ἀλλ' ὁ θεός καθόλου εἰπὼν· ἐξ οὗ καὶ ἐκ πλείστων ἄλλων ὁμοίων τούτῳ χωρίων ἀσφαλῶς ἂν τις τεκμήραιτο, ὡς ὁ Ἡρόδοτος οὐκ

ἰσχυρῶς μὲν ἄγαν τῆς περὶ πολλῶν θεῶν δόξης τοῦ λαοῦ εἶχετο, ἠνείχετο δὲ ταύτην ἐξ ἀπλοῦ πρὸς τὴν καθεστηκυῖαν τοῦ λαοῦ θρησκείαν σεβασμοῦ, ἣν βλαβερόν τις τῶν πολλῶν ἤθεσι καὶ κινδυνῶδες ἠγεῖτο ἐλέγχειν καὶ καταγελαῖν· μεγάλης γὰρ μανθῖναι τὸν Καμβύτην λέγει, ὅτι τῶν ἱερῶν καὶ νομίμων τῶν Αἰγυπτίων κατεγέλασε· α Πανταχῆ ὦν μοί, φησὶ, δῆλά ἐστι, ὅτι ἐμάνη μεγάλης ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἀνιροῖσί τε καὶ νομιαίοισι ἐπεχείρησε καταγελαῖν. Εἰ γὰρ τις προθείη πᾶσι ἀνθρώποισι ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, δισκαφεῖμενοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν· οὕτω νομίζουσι πολλόν τε καλλίστους τοὺς ἑαυτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι· οὐκ ὦν εἰκὸς ἄλλον ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι». Ἴσως δὲ καὶ ἔτεβε τοὺς πατρίους θεοὺς ὁ Ἡρόδοτος ἠγούμενος τούτους οὐδὲν ἄλλ' ἢ πολλὰς ὄψεις καὶ ἐκφάνσεις τοῦ ἐνὸς θεοῦ εἶναι, ἐν αἷς οὗτος ἐν τῇ ἐπὶ τὸν κόσμον ἐπενεργεῖα φιλεῖ τὴν ἐχυτοῦ θέλησίν τε καὶ δύναμιν ἐκφρίνειν. Εἶτε μὲν οὖν οὕτως εἶθ' ὅπως δὴ ταῦτ' ἔχει, τόδε γε βέβαιόν ἐστιν, ὅτι καθ' Ἡρόδοτον ὕψιστον πάντων τῶν τε καθ' ἑκάστους θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸ πάντων ἄρχον καὶ τῶ νῶν τὰ πάντα σοφῶς διατεταχός τε καὶ κυβερνῶν, οὗ αἱ βουλαὶ καὶ οἱ νόμοι ἀπαράβατοι καὶ ἀμετάκλητοί εἰσιν, ἐστὶ τὸ θεῖον, ὁ θεὸς, τὸ δαιμόνιον, ὁ δαίμων, ᾧ τὸ πρωταγωνιστοῦν ἐστὶν ἐν ἀπάσῃ τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἡροδότου. Τὸ θεῖον δὲ τούτο οὐκ ἔστι προσωπικὴ τις θεότης, μορφὴν καὶ εἶδος ἔχουσα, οἷοί περ οἱ καθ' ἑκάστους θεοὶ, οὐδ' ἀμέσως τοῖς ἀνθρώποις ἀποκαλυπτομένη, καθάπερ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ μιστηριώδης τις νοεῖται καὶ ἀόρατος, ἄμορφος καὶ ἀνείδεος, ὑπὲρ φύσιν αἰωνία καὶ παγκρατῆς δύναμις, ἀνώτατός τε οὐδὲ ναοῖς καὶ ἀγάλμασιν οὔτε εὐχαῖς καὶ θυσίαις καὶ τελεταῖς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμωμένη.

Ταῖς βουλαῖς οὖν καὶ τοῖς νόμοις τοῦ θεοῦ τούτου ὑπέικει καὶ

ὕπηρετεῖ ἀναγκαίως τὰ πάντα, θεοὶ τε καὶ φύσις καὶ ἄνθρωποι. «Τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγέειν καὶ θεῶν», ἀποφαίνεται αὐτῇ ἡ Πυθία. Καὶ οἱ μὲν θεοὶ ὑπηρετοῦσι ταῖς βουλαῖς αὐτοῦ ἐπενεργοῦντες ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον τοῦ ἀνθρωπέου βίου· τὸ μὲν γὰρ θεῖον τίθησι τοὺς καθόλου νόμους καὶ προορίζει τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, οἱ δὲ θεοὶ ἐπιμέλονται, ὅπως ἂν ταῦτα εἰς τὸν προσήκοντα τελῆται καὶ τὰ πικρὰ πίπτοντα κωλύματα ἐκποδῶν ποιούμενοι· οὕτω Μυκερίνω, τῷ εὐσεβεστάτῳ τῶν Αἴγυπτίων βασιλεῖ, ἐκ Βουτοῦ, ἦλθε μαντεῖον παρὰ τῆς Λητοῦς, ὡς μέλλοι ἐξ ἑτῆ μόνον βίου, τῷ ἐβδόμῳ τελευτήσειν, τοῦ δὲ δεινὸν ποιησαμένου τοῦτο καὶ μεμφομένου τῷ θεῷ, ὅτι ὁ μὲν πατήρ αὐτοῦ καὶ πάτρως τῶν θεῶν ἀμελήσαντες καὶ τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ ἀδικοῦντες ἐπὶ πολὺν ἐβίωσαν χρόνον, αὐτὸς δ' εὐσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν μέλλοι οὕτω ταχέως τελευτᾶν, ἐκ τοῦ χρηστηρίου δευτέρα ἦλθεν αὐτῷ λέγοντα· «τούτων εἵνεκεν καὶ συνταχύνειν αὐτῷ τὸν βίον· οὐ γὰρ ποιῆσαί μιν ἅ χρεῶν ἦν ποιέειν· δεῖν γὰρ Αἴγυπτον κακοῦσθαι ἐπ' ἕτεκα 50 καὶ 100, καὶ τοὺς μὲν δύο τοὺς πρὸ ἐκείνου γενομένους βασιλέας μαθεῖν τοῦτο, ἐκεῖνον δὲ οὐκ· Ἄλλ' ἐστὶν ὅτε οἱ θεοὶ παραιτούμενοι τὸ θεῖον ἀναβάλλονται ἐπὶ μικρὸν τὸ πεπρωμένον. Ἀπόλλων γὰρ ἐπὶ τρία ἔτη ἀναβίλλεται τὴν Σάρδεων ἄλωσιν, ἣν καὶ προθυμούμενος, ὡς περ χρησμῷ πρὸς Κροῖσον λέγει, ὅπως ἂν κινῆται τοὺς παῖδας τοῦ Κροῖσου καὶ μὴ κατ' αὐτὸν Κροῖσον γένηται, οὐχ οἷός τ' ἐγένετο τὸ θεῖον παραγαγεῖν· ἔδει γὰρ τὸν πέμπτον ἔκγονον ἐκτίσαι τὸ Γύγου ἀμάρτημα, οὗτος δ' ἦν ὁ Κροῖσος, ἀλλὰ καὶ ἐπακούουσιν ἔστιν ὅτε οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρώπων ἰκετευόντων· Ἀθηναίων γὰρ φοβερὰ ἐκ Δελφῶν σχόντων χρηστήρια καὶ τὸν θεὸν ἰκετευσάντων ἠπιώτερα περὶ τῆς πατρίδος χρῆσαι ἐπήκουσεν αὐτῶν ὁ Ἀπόλλων. Οὕτως οὖν οἱ καθ' ἑκάστους θεοὶ ὑπηρετῶνται μὲν τῶν τοῦ θεοῦ βουλῶν εἶσι, μεσῖται δὲ τρόπον τινα τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεῖον,

ὡςπερ παρ' Ὀμήρῳ πρὸς τὸν Δία οἱ ἄλλοι θεοί. Ἄλλ' ὁμως πολλαχοῦ τῆς ἱστορίας παρ' Ἡροδότῳ συγχεῖται τὸ θεῖον καὶ συναλλάσσεται τοῖς θεοῖς· οὗ ἕνεκα καὶ τὰ τῷ θεῷ προσήκοντα ὀνόματα δεῖ καὶ χρῆ καὶ μέλλει ἔστιν ὅπου καὶ τοῖς θεοῖς συνῆπται, καὶ γιγνόμενα, ὧν ἡ ἀρχὴ καὶ αἰτία τῷ θεῷ μάλιστα προσήκει, εἰς ἐκείνους ἔστιν ὅτε ἀναφέρεται.

Ἐν δὲ τῇ ἐξωτερικῇ φύσει καὶ τῷ ἀνθρωπείῳ βίῳ πανταχῇ ἡ εὐσεβῆς τοῦ Ἡροδότου ψυχὴ ἐνορᾷ τὸν δάκτυλον ἐνεργοῦντα τοῦ θείου, πανταχοῦ ἐνεργοῦν καὶ κινεῦν τὸ θεῖον πνεῦμα. Καὶ τῶν πάντων μὲν προθυμεῖται τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ αἰτίαν εἰς τὸ θεῖον ἀναγαγεῖν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐρμηνεῦσαι, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως τῶν τε τῆς ἀψύχου φύσεως καὶ τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων. Τὰ μὲν γὰρ τῆς φύσεως φαινόμενα οὐ πάνθ' ὁμοίως οὐδ' αἰεὶ ἀμέσως εἰς αὐτὸ τὸ θεῖον ἀναφέρει, ἀλλὰ πολλάκις πειρᾶται ἐκ φυσικῶν αἰτίων, ἃ γ' ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ θείου κειμένοις αἰωνίοις νόμοις τὴν πρώτην αὐτῶν αἰτίαν ἔχει, ἐρμηνεῦσαι· εἰ δέ που τὴν τῶν πολλῶν περὶ ταῦτα δόξαν παρατιθείη, νῦν μὲν ἀμφιβολίαν ἢ ἀπιστίαν ὑποδείκνυσι, νῦν δὲ ῥητῶς αὐτὴν ἀποβαλλόμενος ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐπιφέρει γνώμην, νῦν δ' ἀπλῶς διὰ τοῦ λέγεται ἢ λέγουσιν ἢ φασὶ ταύτην διεξέρχεται· οὕτω τὴν μὲν περὶ τοῦ Ὀκεανοῦ δόξαν τοῦ Ὀμήρου, ὡς περὶ τὴν γῆν πᾶσαν περιρρεῖ, ποιητικὴν εὐρεσιν ἀποκαλεῖ, τὴν δὲ τοῦ Νείλου ποταμοῦ πλήμμυραν ἐκ φυσικῶν αἰτιῶν πειρᾶται ἐξηγήσασθαι, τὰ δὲ τῶν Θετταλῶν περὶ τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτῶν χώρας μυθολογούμενα ὧδε ἐπικρίνει λέγων· « αὐτοὶ μὲν νυν Θετταλοὶ φασὶ τὸν Ποσειδέω να ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' οὗ ῥέει ὁ Πηνειὸς, εἰκότα λέγοντες· ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σειεῖν, καὶ ἂν ἐκεῖνο ἰδὼν φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι· ἔστι γὰρ σεισμοῦ ἔργον, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο εἶναι, ἢ διαστασις τῶν ὀρέων »· ἀφηγούμενος δὲ τὰ κατὰ τὸν χειμῶνα τὸν ἐνσκήψαντα ταῖς τῶν Περσῶν νηυσὶ ταῖς παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀμφιβάλλ-

λει τοῖς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων λεγομένοις, ὡς τὸν ἑαυτῶν γαμβρὸν Βορέαν καὶ τὴν Ὠρείθυιαν ἐπικαλεσαμένοις αὐτοῖς τιμωρῆσαι καὶ διαφθεῖραι τὰς τῶν βαρβάρων νῆας ἐνέπεσεν ὁ χειμῶν ἐπιλέγων· «εἰ μὲν διὰ ταῦτα τοῖσι βαρβάροισι ὀρμέουσι ὁ Βορέης ἐπέπεσε, οὐκ ἔχω εἶπαι· οἱ δ' Ἀθηναῖοί σφι λέγουσι βωθήσαντα τὸν Βορέην πρότερον καὶ τότε ἐκεῖνα κατεργάσασθαι», καὶ τὴν ἡλίου ἔκλειψιν τὴν γενομένην δόξαν ἐπὶ Κυαξάρου μὲν Μήδων βασιλεύοντος Ἀλυάττου δὲ Λυδῶν, φυσικῶς γενέσθαι ἠγεῖται· φησὶ γὰρ ταύτην Θάλητι τῷ Μιλησίῳ τοῖς Ἴωσι προειρηθῆναι. Παρὰ φύσιν δὲ φύεσθαι τέρατα καὶ τοῖς τῆς φύσεως ἀντιμαχόμενα νόμοις ὁ Ἡρόδοτος καθόλου μὲν οὐκ ἀποδέχεται, τεκμήριον δέ· λόγος γὰρ παρὰ ταῖς ἐν Δωδώνῃ ἰερείαις ἐφέρετο, ὡς ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις πελειὰς μέλαινα ἐξ Αἰγύπτου ἐκπιᾶσα εἰς Δωδώνην ἀφίκοιτο, ἐπὶ φηγὸν δ' ἐξομένη ἀνθρωπεία φθέγγεται φωνῇ, ὡς δέοι μαντεῖον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι· ὁ Ἡρόδοτος δ' οὖν τούτῳ μὲν οὐδὲν πιστεύει ἐπιφωνῶν· «ἐπεὶ τέῳ τρόπῳ ἂν πελειὰς γε ἀνθρωπῆη φωνῇ φθέγγαι το;» τὸν δ' Αἰγυπτίων ἀποδεχόμενος λόγον, ὡς γυναῖκες δύο ἰερεῖαι ἐκ Θηβῶν ὑπὸ Φοινίκων ἐξαρπασθεῖσαι ἢ μὲν αὐτῶν εἰς Λιβύην πραθείη, ἢ δ' ἑτέρα εἰς Ἑλλάδα, αἱ δὲ αἱ πρῶται ἰδρυσάμεναι εἶψαν τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ἐπάγεται· «Πελειάδες δέ μοι δοκέουσι κληθῆναι πρὸς Δωδωναίων αἰγυναῖκες, διότι βάρβαροι ἦσαν, ἐδόκεον δέ σφι ὁμοίως ὄρνισι φθέγγεσθαι· μετὰ δὲ χρόνον τὴν πελειάδα ἀνθρωπῆη φωνῇ φθέγγεσθαι λέγουσι, ἐπεὶ τὰ συνετά σφι γῦδα ἢ γυνή· ἕως δὲ ἐβαρβάριζε, ὄρνιθος τρόπον ἐδόκεέ σφι φθέγγεσθαι μέλαιναν δὲ λέγοντες τὴν πελειάδα σημαίνουσι ὅτι Αἰγυπτία ἢ γυνὴ ἦν». Τὰ δ' ὑπὸ τῶν Ἡλιοπολιτῶν περὶ τὸν ἱερὸν ὄρνιν, τὸν φοίνικα, μυθολογούμενα, ὡς τὸν πατέρα θανόντα σμύρνης ὠὸν πλάττοντα καὶ κοιλαίνοντα ἐντιθείη ἐν αὐτῷ καὶ οὕτω ἐξ Ἀραβίας κομίζοντα εἰς Αἴγυπτον θάπτοι ἐν τῷ τοῦ Ἡλίου ἱερῷ, ταῦτα ἄπιστα αὐτῷ δο-

κεῖ· ἀπιστεῖ δὲ καὶ εἰ ἡ νῆσος Χέμμις πλωτή, ὡς οἱ Αἰγύπτιοι ἔλεγον, εἴη· αὐτὸς μὲν ἔγωγέ, φησιν, οὔτε πλώουσαν οὔτε κινηθεῖσαν εἶδον, τέθηπα δ' ἀκούων, εἰ νῆσος ἀληθέως ἐστὶ πλωτή». Μυθώδη δ' αὐτῷ δοκοῦσι καὶ τὰ περὶ κυν οκεφάλων καὶ ἀκεφάλων τῶν ἐν τοῖς στήθεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐχόντων καὶ τῶν μονοφθάλμων οὐκ ἔχων πείθεσθαι, ὅπως ἄνδρες τοιοῦτοι φύονται φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.

Εἰ δ' ὅμως τὰ τῆς φύσεως φαινόμενα καὶ τὰ παρὰ φύσιν φαινόμενα τέρατα κοινωνίαν τινὰ πρὸς τὰς τῶν ἀνθρώπων ἔχει τύχας, ταῦτα πάνθ' ὁμοίως οὐκ ὀκνεῖ ὁ Ἡρόδοτος γίνεσθαι πιστεύειν καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει καὶ τῇ ἀμέσῳ αὐτοῦ ἐνεργείᾳ ἀναφέρειν. Δάτιος μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πλέοντος ἐκινήθη ἡ Δῆλος τὸ πρῶτον τότε σεισθεῖσα, «καὶ τοῦτο μὲν κου, φησι, τὸ τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κικῶν ἔφηνε ὁ θεός». πρὸ δὲ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι σεισμὸς ἐγένετο ἐν τε τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάττῃ, τὴν ἤτιαν δὴ τῶν Περσῶν προσημαίνοντος ἐν τούτῳ τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ βαρβάροις τοῖς ἐπιούσιν ἐπὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ὡς συλήσουσι κεραυνοὶ ἐπισκήψαντες καὶ δύο κορυφαὶ ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ ἀπορραγεῖσαι καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς γενόμενος καὶ τὰ ἱερὰ ὄπλα αὐτόματα ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξελθόντα, φόβον δεινὸν ἐμβάλλει· πλημμυρὶς δὲ μεγάλη διαφθείρει τοὺς περὶ Ἀρτάβαζον ἐπὶ τὴν Παλλήνην ἐπιόντας, ὅτι, καθάπερ Ποτιδαιᾶται ἔλεγον, εἰς Ποσειδῶνα ἠσέβησαν οὗτοι οἱ διαφθαρέντες· αἴτιον δὲ, φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, τοῦτο λέγοντες (οἱ Ποτιδαιᾶται) εὔ λέγειν ἔμοιγε δοκέουσι».

Ἄλλὰ πολλῷ καταφανέστερον ἐκδηλοῦται ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις τε καὶ ἐνέργεια ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲν γὰρ ἐν ἀνθρώποις γίγνεται ἄνευ αὐτοῦ ἢ ἄκοντος, τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως ἀσθενοῦς οὐδ' αὐτάρκους οὔσης, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ· διόπερ καὶ Κροῖσος πρὸς Βίαντα εἰ-

πόντα, ὡς οἱ νησιῶται ἵππον παρασκευάζοιντο ὡς εἰς Σάρδεις στρατευσόμενοι, καὶ αἱ γὰρ, ἔφη, τοῦτο θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νόον νησιώτησι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παιδᾶς ἵπποισι». τῶν δοκίμων δ' αὐτίς Λυδῶν πρὸς Κροῖσον ἔλεγεν· «ἐγὼ μὲν θεοῖσι ἔχω χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον ποιέουσι Πέρσησι στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδούς». καὶ ὁ Αἰθιοπῶν δὲ βασιλεὺς τοῖς παρὰ Καμβύσου κήρυξιν ἔλεγε. «Λέγετε, ἔφη, τῷ Περσῶν βασιλεῖ θεοῖσι εἰδέναι χάριν, ὅτι οὐκ ἐπὶ νόον τράπουσι Αἰθιοπῶν παισὶ γῆν ἄλλην προσκταῖσθαι τῆς ἐσωτῶν». Οὐδενὶ δ' οὖν οὔτε πόλις οὔτ' ἰδιώτης οὔτ' ἔθνος λόγου ἀξίῳ ἔργῳ ἐπιχειρεῖ μὴ βουλομένου μηδ' ἐπινεύοντος ἢ καὶ ἐπιτάττοντος τοῦ θεοῦ. Ὅτι δὲ τὸ θεῖον ἄπειρο προέθηκε, τοῦτο δεῖ ἀναγκαίως γενέσθαι, μηδεμιᾶς ἀνθρωπείας δυνάμεως ἀποτρέψαι δυναμένης. Κανδαύλης μὲν γοῦν ὁ Λυδῶν βασιλεὺς ἐξαναγκάζει Γύγην ἄκοντα γυμνήν ἰδεῖν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα· «χρῆν γὰρ Κανδαύλη γενέσθαι κακῶς». Ἄρταῦντη δ' αἰτεῖται Ξέρξην τὸ παρ' Ἀμάστριος τῆς γυναικὸς δωρηθὲν αὐτῷ φᾶρος· «κακῶς γὰρ Ἀρταῦντη ἔδεε πανοικίῃ γενέσθαι». Μυκερίνος δ' ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς βραχύβιος θνήσκει· «δεῖν γὰρ, ἔφη ἐν χρησμῷ ὁ θεὸς, Αἴγυπτον κακοῦσθαι ἐπ' ἔτεα πενήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἐκεῖνον δ' οὐ μαθεῖν τοῦτο». Ἀπρίης δ' ἐκπέμπει στρατὸν ἐπὶ τοὺς Κυρηναίους, ἀεπεὶ οἱ ἔδεε κακῶς γενέσθαι». Βαβυλῶν δ' ἀλίσκεται ὑπὸ Δαρείου· «ἀμόρσιμον γὰρ ἦν». Σκύθης δ' ἤγε Βίλχου τελετήν, ἀεπεὶ οἱ ἔδεε κακῶς γενέσθαι». Μεγάβατος δὲ προδίδωσι Ναξίοις τὸν Ἀρισταγόρου καὶ Περσῶν ἐπίπλουν· αὐτὰρ γὰρ ἔδεε τούτῳ τῷ στόλῳ Ναξίους ἀπολέσθαι». Τιμῶ δ' ἡ ὑποζάκορος τῶν χθονίων θεῶν ἐν Πάρῳ καθηγεῖται Μιλτιάδῃ τῆς εἰς τὸ ἄδυτον τοῦ ἱεροῦ ὁδοῦ· «δεῖν γὰρ, ἔφη ἡ Πυθία, Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὔ». Κύψελος δὲ σώζεται ἐκ προφανοῦς κινδύνου· «ἔδεε γὰρ ἐκ τοῦ Ἡετίωνος γόνου Κορίνθῳ κακὰ ἀναβλαστεῖν». Πάσας τοίνυν ὡς εἶπειν τὰς τῶν ἀνθρώπων πράξεις τὰς γε λόγου τινὸς ἀξίας

ὁ Ἡρόδοτος οὐκ αὐτοῖς ἀναφέρει τοῖς ποιουσιν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῇ πεπρωμένῃ μοίρᾳ, δῆλα δὴ τοῖς αἰωνίοις καὶ ἀμεταβλήτοις τοῦ θεοῦ νόμοις καὶ βουλαῖς. Καὶ προσημαίνοντος δὲ θεοῦ τινος τῶν καθ' ἐκάστους τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ πεπρωμένην μοῖραν, οὐκ ἔχει ὁ δειλὸς βροτὸν ἐκφυγεῖν αὐτὴν καὶ πάντα φυλαττόμενος. Κροῖσος μὲν γὰρ καίπερ ἐκ θεοῦ ὄνειρου προειδῶς, ὅτι τὸν παῖδα σιδηρᾶ ἀίχμῃ βληθέντα στερηθεῖη καὶ πάντα φυλίξας αὐτὸν, ὅμως πεισθεὶς ἤδη τῷ παιδί ἰκετεύοντι ἐκπέμψαι ἐπὶ θήραν ἐξέπλησε τὴν μοῖραν ἀκοντίῳ τοῦ παιδὸς βληθέντος καὶ θανόντος. Καμβύση δ' ὁ χρησμὸς προεῖπεν ἐν Ἀγβακτίνοις μέλλειν ἀποθανεῖν, ὁ δ' ἐν Ἀγβατάνοις τοῖς ἐν Μηδία γηραιὸς τελευτήσῃ οἰηθεὶς ἐπὶ τὸν μάγον Σμέρδιν ἐπιὼν ἐν Ἀγβατάνοις τοῖς ἐν Συρία τῷ ἑαυτοῦ θανασίμως τιτρώσκειται ξίφει· μέλλων δὲ θνήσκειν, πυθόμενος τὸ τῆς πόλεως ὄνομα ἔφη· «ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπῆϊ φύσει οὐκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γίνεσθαι ἀποτρέπειν· ἐνθαῦτα γὰρ Καμβύσην τὸν Κύρου πεπρωμένον ἐστὶ τελευτᾶν». τῶν Περσῶν δὲ τις μικρῷ πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Πλαταιαῖς ἐν Θήβαις μεταξὺ δειπνῶν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἰεὶς προεῖπε τῷ ὁμοκλίῳ Θηβαίῳ τὴν μέλλουσαν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ φθοράν· τοῦ δ' ὑπολαβόντος ταῦτα δεῖν Μαρδονίῳ εἰπεῖν καὶ τοῖς συνάρχουσιν ἀπεκρίνατο ὁ Πέρσης· «ξεῖνε, ὅ,τι δέοι γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπων». Ὡς περ δ' οὐδεὶς ἔχει τὴν ἑαυτοῦ ἐκφυγεῖν μοῖραν, οὕτω οὐδ' ἕτερον ἐκσῶσαι δύναται. Πολυκράτους γὰρ τὸν εἰς μέσον τὸ πέλαγος βληθέντα δακτύλιον ἀνελπίστως ἀνευρόντος καὶ τοῦτο γράψκντος τῷ ἑαυτοῦ ξένῳ, Ἀμάσει, τῷ σοφῷ καὶ εὐσεβεῖ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῖ, οὗτος «ἐπιλεξάμενος τὸ βιβλίον ἔμαθε ὅτι ἐκκομίσει τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώπῳ ἀνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γενέσθαι πρήγματος».

Τὸ θεῖον οὖν κυβερνᾷ καὶ διευθύνει τὰς τε βουλάς καὶ πράξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς τύχας αὐτῶν καθόλου ὀρίζει. Μάλιστα δὲ

πάντων καταφαίνεται ταῦτα ἐν μεγάλοις καὶ σπουδαίοις γεγονόσι καὶ ἐν ταῖς τύχαις ἐξόχων ἀνδρῶν. Κῦρος μὲν γὰρ θείᾳ τύχῃ ἐγένετό τε καὶ ἐκ βεβαίου ἐξεσώθη θανάτου, ἵνα τοὺς Πέρσας ἀπὸ τοῦ τῶν Μήδων ζυγοῦ ἀπαλλάξει· θείᾳ δὲ πομπῇ χρώμενος Ἀμφίλυκος ὁ χρησμολόγος θαρσύνει Πεισίστρατον προλέγων τὴν τῆς πόλεως κατάληψιν· τὸ θεῖον δὲ ρύεται Κροῖσον τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι ὄμβρῳ πολλῷ κατασβέσαν τὴν πυράν· θείᾳ δὲ πομπῇ χρωμένους τοὺς ἑπτὰ πρώτους Περσῶν οἱ τοῦ βασιλέως φύλακες πκρίσαν εἰς τὰ βασίλεια, ὅπως τοῦ ἄρπαγος τῆς ἀρχῆς μάγου φονευθέντος εἰς τοὺς Πέρσας αὔθις ἢ βασιλεία περιέλθοι· ἀστραπῇ δ' ἐξ αἰθρίας καὶ βροντῇ κατακυροῖ τὸ θεῖον τὴν Δαρείου αἵρεσιν· θείᾳ δὲ τύχῃ καθυπνώσαντι Ἡρακλεῖ ἠφανίσθησαν αἱ ἵπποι, ἔν' ἀναζητῶν αὐτάς καὶ ἐν ἄντρῳ συντυχῶν μιξοπαρθένῳ τινὶ ἐχίδνῃ διφυεῖ μιχθεῖς Σκύθην γεννήσειεν, ὃς αὐτός τε καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ εἰσαεὶ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖς ἐγένοντο· τὸ θεῖον δ' ἐξ αἰθρίας τε καὶ νηνεμίας χειμῶνά τε μέγαν ἐξεγεῖραν καὶ σφοδρὸν ἄνεμον πολλὰς τῶν Περσῶν ναῦς κατέφθειρε κατὰ τὸ Πηλούσιον· καὶ αὔθις δ' ὄμβρον τε λάβρον καὶ χειμῶνα δεινὸν καταπέμψεν ἐξ ἐπικειμένου ἐρρύσατο τοὺς Ἕλληνας ὀλέθριον τὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου μοῖρην τὴν περιπλέουσαν τὴν Εὐβοίαν ὡς τοὺς Ἕλληνας περιβαλοῦσαν καταφθεῖραι, ἀποιέετό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅπως ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικὸν μηδὲ πολλῷ πλέον εἶη»· θείᾳ δὲ πομπῇ περιπίπτει κέλης τοῖς Κορινθίοις φεύγουσι ἅμα τῇ μάχῃ ἀρξαμένη τῇ ἐν Σαλαμῖνι, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ κέλητος προλέγουσιν αὐτοῖς τὴν τῶν Ἑλλήνων νίκην· κατὰ συντυχίαν δὲ θεοῦ εἶρετο Λεωτυχίδης τὸν ἀπὸ Σάμου ἄγγελον Ἡγησίστρατον τοῦνομα, ὅπως καὶ ἐν Μυκάλῃ διαφθαρεῖεν οἱ βάρβαροι· θείᾳ δ' αὔθις πομπῇ εἰσέπτατό τε φήμη εἰς τὸ ἐν Μυκάλῃ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὡς νικῶεν οἱ Ἕλληνες ἐν Βριωτίᾳ, καὶ κηρυκεῖον ἐφάνη ἐπὶ τῆς κυματωγῆς κείμενον, ὅπως θαρσήσαντες οἱ

Ἕλληνας θάττον τε καὶ ἔρρωμενέστερον τοῖς βαρβάρους ἐπι-
θεῖντο.

Ἄλλ' ἐν πάσῃ τῇ ἐπὶ τὰνθρώπεια πράγματα κοινωνία καὶ ἐπε-
νεργεῖα οὐκ αὐτὸ ἐπιφαίνεται τὸ θεῖον, καθάπερ παρ' Ὀμήρῳ καὶ
τοῖς ἐπικοῖς· οἱ θεοὶ, ἀλλ' ἐμέσως ἑτέροις χρώμενον μέσοις καὶ
ὀργάνοις, ὡς περ γ' ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων δεδήλωται, χρησιμοῖς
τε καὶ ὀνειροῖς καὶ τέρασι, τοῦτο μὲν παραινοῦν καὶ πείθον, τοῦ-
το δ' ἀπειλοῦν καὶ ἀποτρέπον, τοῦτο δ' αὖ προσημαῖνον τὰ μέλ-
λοντα ἔσεσθαι. Ἡ δὲ ταῖς τῆς θελήσεως τοῦ θεοῦ ἀποκαλύψεσι
πίστις κοινὴ μὲν ἦν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ τῷ Ἡροδότῳ, οὐ μὲν
τοι πᾶσαί γε τοῦ αὐτοῦ ἐτύγχανον κύρους· ἀλλ' ἡ μὲν τῶν ὀνειρώ-
ν τε καὶ τεράτων δύναμις καὶ ἐρμηνεῖα μέτρον εἶχε τὸν καθ' ἕκα-
στον ἄνθρωπον, οἱ δὲ χρησιμοὶ, ἅτε δὴ αὐτὴν ἀμέσως τὴν θεῖαν
θέλησιν ἐκδηλοῦντες τοῖς θνητοῖς, μάλιστα δὲ πάντων οἱ τοῦ ἐν
Δελφοῖς μαντείου, τοῦ μεγίστου κύρους καὶ πίστεως ὡς ἀψευδεῖς
αἰεὶ καὶ παρὰ πᾶσιν οὐ μόνον τοῖς Ἕλλησιν ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβά-
ρων πολλοῖς ἐτύγχανον· τούτων οὖν ἕνεκα ὀρώμεν τοὺς Ἕλλη-
νας οὐδενὶ ἔργῳ λόγῳ ἀξίῳ, πολέμῳ ἢ ἀποικίας ἐκπομπῇ ἢ ἄλ-
λω τοιούτῳ ἐπιχειροῦντας πρὶν τὸ χρηστήριον ἐρέσθαι, εἰ εἰς κα-
λὸν ἢ ἐπιχείρησις ἀποβαίη· οὕτως Ἀργεῖοι μὲν καὶ Κρήτες τὸ ἐν
Δελφοῖς μαντεῖον ἐπήροντο, εἰ βοθητέον εἶη πρὸς Ξέρξην τοῖς
Ἕλλησι. Πελασγοὶ δὲ ἐν Δωδώνῃ ἐχρηστηριάσαντο περὶ τῶν ὀ-
νομάτων τῶν θεῶν καὶ τοῦ μαντείου χρῆσθαι ἀνελόντος ἐχρῶντο
αὐτοῖς. Ἀθηναῖοι δ' ἐπιόντος Ξέρξου πρῶτον πάντων θεοπρόπους
εἰς Δελφοὺς ἔπεμπον, καὶ πρότερον δὲ πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον
ἄγειν βουλόμενοι καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐποιοῦν ἐπί-
τε τῶν Μηδικῶν ἀρχομένων καὶ πρότερόν ποτε ἐπὶ Τεγεάτας
στρατεύσασθαι μέλλοντες. Λυδοὶ δὲ τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπήροντο μαν-
τεῖον, εἰ Γύγην βασιλέα σφίσι δέοι γενέσθαι, καὶ τοῦ χρηστηρίου
ἀνελόντος ἐδυσίλευσεν οὕτω ὁ Γύγης· Κρήσιος δὲ πρὶν ἐπὶ Κῶ-

ρον στρατεύσασθαι πολλάκις τὰ χρηστήρια ἐπήρετο. Εἰ δὲ πού τις εἶτε πόλις εἶτε ἰδιώτης ἀμελοίη ταῦτα ποιεῖν, ἢ τῶν χρησθέντων μὴ φροντίζοι ἢ καὶ περὶ χρωῶτο, ἢ παρὰ ταῦτα ποιοίη, τούτῳ κακῶς αἰεὶ ἀπέβηκε καθ' Ἡρόδοτον ἐφελκομένῳ τὴν δικαίαν τοῦ θεοῦ ὀργήν. Οὕτω Δωριεὺς μὲν ὁ ἐκ τῆς προτέρας γυναικὸς Κλεομένους παῖς ἀποικίαν ἄγων «οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἣντινα γῆν κτίσων ἢ οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζομένων» ἐξηλάθη ἐκ Λιβύης· εἶτα δὲ χρηστηριασάμενος καὶ παρὰ τὰ μεμαντευμένα ποιῶν αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ κακῶς ἀπώλετο· αἰεὶ γὰρ δὴ, φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, μὴ παρέπρηξε μηδὲν, οὐκ ἂν αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη». Εὐβοεῦσι δὲ οὐδὲν χρησαμένοις τῷ Βάκιδος χρησμῷ «ἐν τοῖσι τότε παρσοῦσί τε καὶ προσδοκίμοισι κακοῖσι παρῆν σφι συμφορῇ χρῆσθαι πρὸς τὰ μέγιστα». «ἐπτα δ' ἔτεα οὐκ ἔβη τὴν Θῆρην, ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάντα τὰ ἐν τῇ νήστῳ πλὴν ἑνὸς ἐξαιάνθη», ὅτι οὐκ ἐπέιθοντο Θηραῖοι τῷ χρησμῷ, ἀποικίαν εἰς Λιβύαν ἐκπέμπειν. Πολυκράτης δὲ κακῶς ἀπώλετο, ὅτι τῶν μαντείων ἀπαγορευόντων ἀπῆλθε πρὸς Ὀρείτην. Κροῖσος δ' ἀμαρτῶν τῶν ἐκ Δελφῶν τε καὶ Ἀμφιάρεω χρηστηρίων ἐδυστύχησε· καὶ Ἀρκεσίλεως δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο κακὸν ἔσχε τέλος· ὁμοίαι ἔπαθον καὶ Σίφνιοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. Ἔτι δὲ καὶ εἰ τις περὶ πραγμάτων ἔθει καὶ ἀγράφῳ νομιζομένων νόμῳ ἀπαγορευομένων χρηστηριάζεται δεινῶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ κολάζεται. Κυμαίοις μὲν γὰρ χρηστηριασαμένοις, εἰ τὸν ἰκέτην Πακτύην τοῖς Πέρσαις ἐξαιτοῦσιν ἐκδοῖεν, χρηστήριον ἐγένετο ἐκδοῦναι. Ἀριστοδίκου δὲ ἀνδρὸς τῶν Κυμαίων ἀρίστου μεμψαμένου τῷ θεῷ, ὅτι τὸν ἰκέτην κελεύοι ἐκδοῦναι, φωνὴ ἐκ τοῦ ἀδύτου ἠμείψατο τάδε· ἀναί κελεύω, ἵνα γε ἀσεβήσαντες θᾶσσον ἀπόλησθε, ὡς μὴ τὸ λοιπὸν περὶ ἰκετέων ἐκδόσιος ἔλθητε ἐπὶ τὸ χρηστήριον». Γλαύκῳ δὲ Λακεδαιμονίῳ ἐπερομένῳ, αἰεὶ ὄρκῳ τὰ χρήματα ληίσσεται, ἃ Μιλήτιος ἀνήρ παρ' αὐτῷ κατέθετο», προεῖπεν ἡ Πυθία

τὸν πρόρριζον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γένους ὄλεθρον· τοῦ δὲ συγγνώμην παραιτουμένου, ἡ Πυθία ἔφη «τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνασθαι». Ὅτι δὲ τῆς κοινῆς ταύτης παρὰ πᾶσι εἰς τοὺς χρησμοὺς πίστεως εἶχετο καὶ αὐτὸς Ἡρόδοτος, δηλοῖ ἅπερ περὶ τῶν εἰς τὴν μάχην τὴν ἐν Σχλαμῖνι χρησμῶν λέγει· «α χρησμοῖσι δέ, φησὶν, οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν, ὡς οὐκ εἰσὶ ἀληθεές, οὐ βουλόμενος ἐναργέως λέγοντας πειρᾶσθαι καταβάλλειν, ἐς τοιαῦδε πρήγματα ἐσβλέψης», εἶτα δὲ τὸν Βάκιδος ἀναγράφων χρησμὸν ἐπάγει· «ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἐναργέα λέγοντι Βάκιδι ἀντιλογίης χρησμῶν πέρι οὔτε αὐτὸς λέγειν τολμέω οὔτε παρ' ἄλλων ἐκδέκομαι». Ἐκ τῆς πίστεως δ' αὐτοῦ ταύτης εἰς ἅπαντα τὰ μαντεῖα ἐλθῶν καὶ ἅπαντας ἀνερωτῶν ἐπιμελέστατα πανταχόθεν τοὺς μέχρις αὐτοῦ γενομένους χρησμοὺς συλλέξας πιστῶς ἀνέγραψεν, ἀθυμῶν εἰ πού τινα οὐκ εἶχε πυθέσθαι καὶ πάντα διαπυθανόμενος· διαπέμψαντος γὰρ Κροίσου εἰς ἅπαντα τὰ μαντεῖα ἄλλους ἄλλη ἐπερωτήσοντας, εἰ ἐπὶ Πέρσας ἐπιχειροῖη στρατεύεσθαι, «ὅ τι μὲν νυν, φησὶ, τὰ λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν», οὐδὲ τὴν Ἀμφιάρεω ἀπόκρισιν ἐξετάσας οἷός τ' ἐγένετο πυθέσθαι· «οὐ γὰρ οὐδὲ τοῦτο λέγεται ἄλλο γε ἢ ὅτι καὶ τοῦτον ἐνόμισε μαντήιον ἀψευδὲς κεκτῆσθαι». Ἐτερον δὲ τεκμήριον τῆς εἰς τοὺς χρησμοὺς πίστεως τοῦ Ἡροδοτοῦ ἐστὶ καὶ τὸδε, ὅτι οὐδένα χρησμὸν ἀναγέγραψεν, ὃς οὐκ ἐκπέπλησται, ἐλέγχων τὴν δόξαν κενὴν, ὡς «παρὰ σμικρὸν καὶ τῶν λογίων ἓνα κεχώρηκε», καθάπερ οἱ Μάγοι Ἀστυάγη παραμυθούμενοι λέγουσι. Τίς γὰρ τῶν ἀναγεγραμμένων αὐτῷ χρησμῶν οὐκ ἐτελέσθη; οὐχ ὁ Γύγη τε καὶ τοῖς Λυδοῖς γενόμενος, ὡς Ἡρακλείδαις τίσις ἤξει εἰς τὸν πέμπτον ἀπόγονον Γύγου, οὔ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν λόγον οὐδένα ἐποιοῦντο, πρὶν δὴ ἐπετελέσθη; οὐχ οἱ Κροίσω, ὡς οἰηθεῖς ὑπὸ τοῦ Δελφικοῦ μαντείου ἐξηπατήσθαι καὶ τῷ θεῷ τοῦτο μεμψόμενος, ἀκούσας τὴν

τοῦ θεοῦ ἀπόκρισιν «συνέγνω ἑαυτοῦ τὴν ἀμαρτάδα εἶναι καὶ οὐ τοῦ θεοῦ;» οὐχ ὁ κατὰ τὸν ἄφωνον αὐτοῦ παῖδα, ὅτι «αὐδήσει ἐν ἡματι πρῶτον ἀνόλβω;» οὐχ ὁ Καμβύση δ.θεις, ὅτι ἐν Ἄγβατάνοις μέλλοι ἀποθανεῖν; οὐχ ὁ Εὐβοεῦσιν ὑπὸ Βάκιδος καὶ ὁ Ἄρκεσίλεω ἐκ Δελφῶν; καὶ ὁ τοῖς δώδεκα ἐν Αἰγύπτῳ βασιλευσιν ἐλθὼν «τὸν χαλκῆ φιάλῃ σπείσαντα αὐτῶν ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου τοῦτον ἀπάσης βασιλεύσειν Αἰγύπτου;» καὶ ὁ Ψαμμητίχῳ ἐκ τοῦ χρηστηρίου τῆς Λητοῦς, ὡς τίσις ἦξει ἀπὸ θαλάσσης χαλκῶν ἀνδρῶν ἐπιφανέντων;» Καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Περσῶν Μιλήτου ἄλωσις χρησμῶ τοῖς Ἀργείοις προελέχθη· τοῖς δ' Ἀθηναίοις «πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι»· τοῖς αὐτοῖς δ' ἦλθε μαντεῖον ἐκ Δελφῶν «ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινήτων ἀδικίου τριάκοντα ἔτεα, τῷ ἐνὶ καὶ τριακοσιῷ Αἰακῷ τέμενος ἀποδέξαντας ἄρχεσθαι τοῦ πρὸς Αἰγινήτας πολέμου καὶ σφιχωρήσειν τὰ βούλονται· ἦν δὲ αὐτίκα ἐπιστρατεύονται, πολλὰ μὲν σφεας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου πείσεσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ποιήσειν, τέλος μέντοι καταστρέψεσθαι»· τοῖς δὲ τὰ δευτέρα ἐλομένοις ἐπεγένετο πάνθ' ὅσα τὸ χρηστήριον προεῖπε· χρησμὸς δὲ Βάκιδος προεῖπε τὴν ἐν Σαλαμῖνι τῶν Περσῶν ἦτταν· Τισαμενῶ δὲ τῷ Ἡλείῳ ἐκέχρηστο πέντε ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ἀναιρήσεσθαι, καὶ ἠγησάμενος οὗτος Σπαρτιατῶν ἀνεῖλεν αὐτούς, τὸν τε ἐν Πλαταιαῖς πρὸς Πέρσας, καὶ τὸν ἐν Τεγέα πρὸς Τεγεάτας τε καὶ Ἀργείους, καὶ τὸν ἐν Διπαιεῦσι πρὸς Ἀρκάδας, καὶ τὸν πρὸς Ἰθώμῃ πρὸς Μεσσηνίους καὶ ὕστατον τὸν ἐν Τανάγρα πρὸς Ἀθηναίους τε καὶ Ἀργείους· χρησμὸς δὲ Βάκιδος καὶ Μουσαίου προεῖπε τὴν ἐν Πλαταιαῖς φθορὰν τῶν Περσῶν· Λακεδαιμονίοις δὲ χρηστήριον ἐληλύθει ἐκ Δελφῶν, Ξέρξην αἰτεῖν δίκας τοῦ Λεωνίδου φόνου καὶ τὸ διδόμενον ἐξ ἐκείνου δέχεσθαι· πεμφάντων οὖν κήρυκα αἰτήσοντα δίκας Ξέρξης δείξας εἰς Μαρδόνιον ἔφη· «τοιγάρ σφι Μαρδόνιος ὅδε δίκας δώτει τοιαύτας, οἷας ἐκεί-

νοις πρέπει », καὶ ἐν Πλαταιαῖς φονευθέντος τοῦ Μαρδονίου ἡ δίκη τοῦ φόνου τοῦ Λεωνίδου τοῖς Σπαρτιάταις ἐκ Μαρδονίου κατὰ τὸ χρηστήριον ἐπετελεῖτο.

Καὶ ὄνειροις δὲ χρῆται τὸ θεῖον τὴν ἑαυτοῦ θέλησιν βουλόμενον ἐκδηλῶσαι ἢ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι τοῖς ἀνθρώποις προσημῆναι. Ναὶ μὲν ὁ πολλὴν τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων πείραν κεκτημένος Ἀρτάβανος ἐκ ψυχολογικῶν πειρᾶται αἰτίων τὴν τῶν ὀνείρων γένεσιν ἐξηγήσασθαι λέγων πρὸς Ξέρξην· « ἐνύπνια τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα τοιαῦτά ἐστι, οἷα σὲ ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐὼν· πεπλανῆσθαι αὐτὰ μάλιστα ἐώθουσι αἱ ὄψεις ὀνειράτων, τὰ τις ἡμέρης φροντίζει ». ἀλλ' αὐτίκα τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ τοῦ αὐτοῦ ὀνείρου καὶ τῷ Ξέρξῃ ἐπιστάντος αὐτῷ παλινωδήσας δεύτερα ἔλεγεν· « ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἀνθρώπος ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα ὑπ' ἐσσόνων . . . γνώμην εἶχον ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς ἀπάντων ἀνθρώπων· ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὄρμη, καὶ Ἕλληνας, ὡς εἰκὸς, φθορὴ τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τρέπομαι καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι, σὺ δὲ σήμερον τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ κελευόμενα ». τὴν δὲ τῶν Μάγων ἐρμηνείαν τοῦ Ἀστυάγου ὀνείρου, ὡς « τὰ γε τῶν ὀνειράτων ἐχόμενα τελέως ἐς ἀσθενὲς ἐρχεται » καὶ « νῦν δὲ ἀποσκήφαντος τοῦ ὀνείρου ἐς φλαῦρον αὐτοὶ τὸ θαρσέομεν καὶ σοὶ ἕτερα τοιαῦτα παρακελευόμεθα », ἦν Ἀστυάγης ἀπεδέξατο, ὃς Κύρον καλέσας « ὦ παῖ, ἔφη, σὲ γὰρ ἐγὼ δι' ὄψιν ὀνείρου οὐ τελὴν ἠδίκηον » . . . , ἐξελέγχει ψευδῆ ὁ Ἡρόδοτος τοῖς ἔργοις αὐτοῖς· ὁ γὰρ ὄνειρος ἐπετελέσθη καταπαυθέντος τοῦ Ἀστυάγου τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ Κύρου. Οὐδεὶς οὐδ' ὄνειρος σπουδαῖος παρ' Ἡροδότῳ εἰς μάτην παρέρχεται· οὕτω Κροίσω μὲν ἀπέστη ὄνειρος, ὃς οἱ τὴν ἀλήθειαν ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα· Κύρῳ δὲ προεῖπεν ὄνειρος τὸν ὑπὸ Μασσαγετῶν θάνατον καὶ τὴν τῆς βασιλείας εἰς Δαρείον

τὸν Ἀχαιμενίδην περιχώρησιν. Ἰππάρχῳ δὲ τὸν ἑαυτοῦ θάνατον, τῇ δὲ Πολυκράτους θυγατρὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἀνασταύρωσιν, Ἰππία δ' ὡς οὐ πεπρωμένον εἶη εἰς Ἀθήνας κατελθεῖν. Ἀγαρίστη δὲ πᾶγκυος ἐοῦσα εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν καὶ μετ' ὀλίγης ἡμέρας τίκτει Περικλέα Ξανθίπῳ.

Ἀλλὰ καὶ ἐκτάκτοις τε φυσικοῖς φαινομένοις καὶ παρὰ φύσιν τέρασιν ἐξαγγέλλεται τοῖς ἀνθρώποις ἢ τοῦ θεοῦ θέλησις καὶ τὰ μέλλοντα προδείκνυται, εἴ γε μεγάλα καὶ σπουδαῖά ἐστι κακά· κ φιλέει γὰρ πως προσημαίνειν, εὔτ' ἂν μέλλη μεγάλα κακά ἢ πόλις ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ Χίοισι πρὸ τούτων σημήϊα μεγάλα ἐγένετο, τοῦτο μὲν σφι πέμψοι ἐς Δελφοὺς χορὸν νεηνιέων ἑκατὸν δύο μῦνον τούτων ἀπενόστησαν, τοὺς δὲ ὀκτὼ καὶ ἑνενήκοντα αὐτῶν λοιμὸς ὑπολαβὼν ἀπήνεγκε, τοῦτο δὲ ἐν τῇ πόλι τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, ὀλίγῳ πρὸ τῆς ναυμαχίας, παισὶ γράμματα διδασκομένοισι ἐπέπεσε ἡ στέγη, ὥστε ἀπ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παίδων εἰς μῦνος ἀπέφυγε. Ταῦτα μὲν σφι ὁ θεὸς προέδεξε, μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβηλε· ὅτε δὲ Δᾶτις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἔπλει, σεισμὸς ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον γενόμενος προεσήμηνε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι κακὰ ἕκ τε τῶν Περσικῶν καὶ τοῦ Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πολέμου· κ Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον Δῆλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἑμεῦ σεισθεῖσα· καὶ τοῦτο μὲν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. Ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρτιξέρξου τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τούτων ἐπεξῆς γενεῶν ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμεόντων· οὕτω οὐδὲν ἦν αἰκὲς κινήθῃαι Δῆλον τὸ πρὶν ἐοῦσαν ἀκίνητον· μάλιστα δὲ πάντων Ξέρξῃ πλείστοις τέρασι τε καὶ σημείοις προέδειξεν ὁ θεὸς τὴν ἀτυχῆ τῆς ἐπὶ τὴν

Ἑλλάδα στρατείας ἔκθασιν· ἐν Σάρδεσι μὲν γὰρ ὄντι ἀήμιονος ἔτεκε ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα τὰ μὲν ἔρσενος τὰ δὲ θηλέης», μέλλοντι δ' ἐκ Σάρδεων ἐλάσαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἀὸ ἥλιος ἐκλιπῶν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδρην ἀφανῆς ἦν οὕτ' ἐπινεφελέων ἐόντων αἰθρίας τε τὰ μάλιστα, ἀντ' ἡμέρης τε νύξ ἐγένετο», ἀφικομένῳ δ' εἰς Τροίαν καὶ ὑπὸ τῇ Ἰδῆ διανυκτερεύοντι «βρονταί τε καὶ πρηστοῖρες ἐσπίπτουσι, καὶ τινα αὐτοῦ ταύτη συχνὸν ὄμιλον διέφθειραν», εἰς Πέργαμον δὲ τὸ Πριάμου ἀναβάντι ἀνυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε», τὸν δ' Ἑλλήσποντον διαβάντι ἀτέρας ἐφάνη μέγα, τὸ Ξέρξης ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίησατο καίπερ εὐσύμβλητον ἐόν· ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγόν· εὐσύμβλητον ὦν τῆδε τοῦτο ἐγένετο, ὅτι ἔμελλε μὲν ἔλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὀπίσω δὲ περὶ ἑαυτοῦ τρέχων ἤξειν ἐς τὸν αὐτὸν χῶρον· σμικρὸν δὲ πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης σεισμός ἐν γῆ τε καὶ θλάττη, καὶ κονιορτὸς πολλὸς ἐξ Ἐλευσῖνος χωρῶν καὶ φωνὴ ἀόρατος, καὶ νέφος ἐκ τούτων μεταρσιωθὲν καὶ ἐπὶ Σαλαμῖνα φερόμενον, ταῦτα πάντα τὴν ἤτταν τῶν Περσῶν προεδήλου. Τὴν δ' ὑπὸ Καμβύσου τῆς Αἰγύπτου φάσμα μέγιστον προεσήμηνεν· αὖθιςσαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύπτιαι, οὕτε πρότερον οὐδαμὰ ὑσθεῖσαι οὔτε ὕστερον τὰ μέχρι ἐμεῦ». τὴν δὲ τῆς Ἀθηνῶν ἀκροπόλεως ὑπὸ Ξέρξου ἄλωσιν τόδε, ὅτι ὁ ἱερός ὄφις ὁ φύλαξ τῆς ἀκροπόλεως ἠφανίσθη ἅμα τῇ εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολῇ τοῦ Ξέρξου, τὴν δὲ τῆς Πηδασέων πόλεως, ὅτι αἱ ἱρεῖαι τῆς Ἀθηναίης πύγωνα μέγαν ἔσχε», τὴν δὲ Βαβυλῶνος ὑπὸ Δαρείου ἄλωσιν τέρας τοιόνδε προέδειξεν· ἀήμιονος γὰρ ἔτεκε», τὴν δὲ τῶν Σάρδεων, ὅτι ἀτὸ προάστειον πᾶν ὀφίων ἐνεπλήσθη φανέντων δὲ αὐτῶν οἱ ἵπποι μετιέντες τὰς νομὰς νέμεσθαι, φοιτέοντες κατήσθιον». Σκύλη δὲ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ τὸν οἰκτρὸν θάνατον μέγιστον θαῦμα προεσήμηνεν· εἰς γὰρ τὴν αὐτοῦ οἰκίαν τὴν ἐν Βορυσθενεϊτέων τῇ πόλι ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλος». Ἀθηναίαις δὲ τῇ

δευτέρα ἡμέρα ἀπὸ τῆς ἐμπρήσεως τῆς ἀκροπόλεως εβλαστός ἐκ τοῦ στελέχους τῆς ἱρῆς ἐλαίης ὅσος τε πηχυαῖος ἀναδεδράμκει, τὴν τε ἀνοίκισιν καὶ τὴν ταχεῖν τῆς πόλεως αὔξησιν προδεικνύς· Κλυδέεις δ' ὀρύττουσι τὸν ἰσθμὸν οἱ ἐργαζόμενοι τὰ τε ἄλλα τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτιτρώσκοντο θρυσαμένης τῆς πέτρας· τοῦτο δ' ἐδήλου, ὅτι ὁ θεὸς οὐκ ἐθέλοι τὸν ἰσθμὸν ὀρύττειν. Ἴπποκράτει δὲ θύοντι ἐν Ὀλυμπίᾳ οἱ λέβητες ἐμπλεω ὄντες κρεῶν τε καὶ ὕδατος ἀνευ πυρὸς ἔζεσαν καὶ ὑπερέβαλον· τοῦτο δὲ τὴν Πεισιστράτου γέννησιν, ὃς μεγάλη κακὰ τὴν πόλιν ποιήσῃν ἐμελλε, προεσήμαινε· τὴν δὲ Περδίκκα τοῦ Τημενίδου τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς κατάληψιν προέδειξεν ὁ θεὸς τέρατι τοιῶδε· θητεύοντος γὰρ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς χώρας ἔτι παιδὸς ὄντος, τῆς γυναικὸς τοῦ βασιλέως τὰ σιτία πεττούσης, εὐκως ὀπτῶτο ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς τοῦ θητός, διπλήσιος ἐγίνετο αὐτὸς ἐωυτοῦ.

Τοῦ θεοῦ δ' οὕτως ἐπενεργοῦντος ἐπὶ τὰ ἀνθρώπεια δύο μάλιστα ἐξαγγέλλονται ιδιότητες, ἧ τε πρόνοια καὶ ἡ νέμσις· καὶ ἡ μὲν πρόνοια αὐτοῦ ἐκδηλοῦται ἐν τούτῳ, ὅτι τὰ πάντα μὲν σοφῶς ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τέθεικέ τε καὶ διατέταχε· τὰ γὰρ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ὑποπτέρων ὄφρων διεξερχόμενος ὁ Ἡρόδοτος, «καὶ κως, φησὶ, τοῦ θεοῦ ἡ προνοίη, ὥσπερ καὶ οἰκὸς ἐστὶ, ἐοῦσα σοφῆ, ὅσα μὲν ψυχὴν τε δειλὰ καὶ ἐδώδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγωνα πεποίηκε, ἵνα μὴ ἐπιλίπη κατεσθιόμενα, ὅσα δὲ σκέτλια καὶ ἀνιηρά, ὀλιγόγωνα»· τούτου δ' ἕνεκα καὶ οἱ Πελασγοὶ παρὰ τὸ τιθέναί τὸ ὄνομα θεὸς παρήγαγον! «θεοὺς προσουνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον». Προνοεῖ δὲ τὸ θεῖον καὶ ἐξ ἐπικειμένου ρύεται κινδύνου τοὺς ἀσθενεῖς οὐδὲ δυναμένους ἐχυτοῖς ἀμύνειν, εἰν τὸν Ἡετίωνος παῖδα νήπιον ὄντα· τῶν γὰρ Βακχιαδῶν πεμφάντων ἄνδρας ὡς ἀποκτενοῦντας, αὐτὸν λαβόντα τῶν ἀνδρῶν θεῖη τύχη

προσεγέλασε τὸ παιδίον, καὶ τὸν φρασθέντα τοῦτο οἰκτός τις ἴσχει ἀποκτεῖναι, κατοικτεῖρας δὲ παραδίδοι τῷ δευτέρῳ, ὃ δὲ τῷ τρίτῳ· οὕτω δὲ διεξήλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παραδιδόμενον οὐδενὸς βουλομένου διεργάσασθαι». Σαθῶς δὲ ὁ Ἡφαίστου ἱερεὺς, Αἰγύπτου βασιλεύων, τοῦ Ἀσσυρίων καὶ Ἀραβίων βασιλέως Σαναχαρίδου ἄγοντος ἐπ' αὐτὸν στρατὸν μέγαν, τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων οὐ βουλομένων βοηθεῖν, εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν τὸν θεὸν ἐπεκαλέσατο· ἐνταῦθα δὲ ἐπῆλθεν αὐτῷ ὕπνος καὶ ἔδοξεν ἐν ὄνειρῳ ἐπιστάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν, ὡς οὐδὲν πείσοιτο κακὸν ἀπαντῶν τοῖς πολεμίοις· αὐτὸς γὰρ οἱ πέμψειν στρατὸν». ὁ δ' οὖν θαρσήσας παραλαβὼν τῶν Αἰγυπτίων τοὺς βουλομένους, καπήλους τε καὶ χειρῶνακτας καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους, ἐστρατοπεδεύσατα ἐν Πηλουσίῳ· ἐνταῦθα δ' ἀφικομένου, τοῖς ἐναντίοις ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῦς ἀρουραίους καταφχεῖν μὲν τὰς φαρέτρας αὐτῶν, καταφαγεῖν δὲ τὰ τόξα, πρὸς δὲ τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῆ ὕστεραία φευγόντων γυμνῶν ὀπλων πεσεῖν πολλούς. Περδίκηκα δὲ τὸν Τημενίδην σώζει τὸ θεῖον μετὰ τῶν ἀδελφῶν τὸν ποταμὸν ποιήσας οὕτω μέγα ῥυῆναι, ὥστε τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς χώρας διώκοντας ἵππεις μὴ οἴους τε εἶναι διαβῆναι· καὶ τοῖς ἀσθενέσιν Ἑλλήσιν ἐν τοῖς Μηδικοῖς πολέμοις πολλαχῶς τὸ θεῖον βοηθεῖ, δις μὲν ναυαγῆσαι ποιῆσαν τὸν τῶν Περσῶν στόλον περὶ Πήλιόν τε καὶ περὶ Εὐβοίαν, ἀέποιέτό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅπως ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, μηδὲ πολλῶ πλέον εἶη», ἐν Σαλαμῖνι δὲ πρύμναν αὐτοῖς ἀνακρούουσι φάσμα γυναικὸς ἐφάνη· φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι ὥστε καὶ ἅπαν ἀχοῦσαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον ὄνειδίσασαν πρότερον τάδε· «ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;» ἐν τούτῳ δὲ θρασῆσαντες οἱ Ἕλληνες ἔστητάν τε καὶ μαχέσάμενοι ἐνίκησαν· ὁμοια δὲ καὶ ἐν Μυκάλῃ αὐτοῖς βοηθεῖ. Τὴν θεῖαν οὖν ταύτην ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων πρόνοιάν τε καὶ εὐμένειαν ἐπιγνοὺς καὶ ὁ Θε

μιστοκλής πείθων τοὺς Ἀθηναίους μὴ πλεῖν εἰς Ἑλλήσποντον
 «τάδε γάρ, ἔφη, οὐκ ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥ-
 ρωες»· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος τὴν τῶν Ἀθηναίων καλοκλ-
 γαθίαν καὶ ἐθελοθυσίαν τὴν κατὰ τὰ Μηδικὰ ἐπαινῶν «οὔτοι δέ,
 φησιν, ἦσαν οἱ βασιλέα μετὰ γε θεοῦ ἀνωσάμενοι». Εὐμένεσ δὲ
 δείκνυται τὸ θεῖον μάλιστα τοῖς εὐσεβέσι καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν,
 ὅσον γε ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐγχωρεῖ· τεκμήριον δὲ τούτου ἡ θείω
 θαύματι ἐκ τῆς πυρᾶς σωτηρία Κροίσου, ἐξ οὗ «ἔμαθε ὁ Κῦρος
 ὡς εἶη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλῆς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός»· «πυθόμενος
 γὰρ τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν
 πυρῆν, βουλόμενος εἰδέναί, εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ
 ζῶντα κατακαυθῆναι»· καὶ Ἀρίωνι τῷ ἱερῷ κιθαρῳδῷ βοηθεῖ ρί-
 ψαντι ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν πέμψεν δελφίνα τὸν ἐκσώσοντα.
 Καὶ δυστυχῆσασιν δ' αὐτοῖς ἀντίρροπον δωρεῖται ἀγαθόν. Εὐνήϊω
 γὰρ ἐκτυφλωθέντι ὑπὸ Ποτιδχιατῶν ἄλλα τε καὶ μαντικὴν δίδω-
 σιν ὥστε καὶ ὀνομαστὸν γενέσθαι.

Ἡ δὲ τοῦ θεοῦ νέμεσις καὶ δίκη ἐκφίνεται ἐν ταύτῳ, ὅτι τοὺς
 ὑβρίζοντας πρὸς τε θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους, ἐτι δὲ τοὺς ἰλα-
 ζόνας καὶ μεῖζον ἢ κατ' ἀνθρώπον φρονοῦντας καὶ τοὺς δύνανται
 ἢ εὐτυχίαν μεγάλην κεκτημένους δεινῶς κολάζει ταπεινοῦν καὶ
 καταβάλλον. Ἀστυάγης μὲν γὰρ ἀπανθρώπως τιμωρησάμενος Ἄρ-
 παγον, ὅτι οὐ Κῦρον ἀπέκτεινε κελευσθεὶς, ἐκπέμπει ἅτε θεοβλα-
 βῆς αὐτὸν τοῦτον ἡγεμόνα τοῦ ἐπὶ Κῦρον ἀποστάντος στρατοῦ, ὅ-
 πως ἐπισπεύσας τὴν ἑαυτοῦ πτώσιν δίκας τῷ Ἀρπάγῳ τῆς ὑβρεως
 δοίη. Λεωτυχίδης δὲ καὶ Κλεομένης οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς
 ἐξέτισαν τὴν πρὸς Δημάρατον ἀδικίαν· ὁ μὲν γὰρ ἔφυγεν ἐκ Σπάρ-
 τῆς καὶ ἐν τῇ ξένη ἐτελεύτησε τὸν βίον, ὁ δὲ Κλεομένης μανεῖς
 καὶ πολλὰ ἐτι ἰσεβήσας πρὸς τε θεοὺς καὶ ἀνθρώπους κακῶς ἀ-
 πέθανεν αὐτὸς ἑαυτὸν κατακόψας· καίπερ δὲ ἐγγυτέρων αἰτίων
 τοῦ ὀλέθρου ἀμφοτέρων τούτων λεγομένων, τοῦ μὲν ὅτι εἰς Θεσ-

σιλίαν στρατηγήτας Λακεδαιμονίοις παρὸν αὐτῷ ὑποχείρια πάντα ποιήσασθαι ἐδωροδόκησε καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἔάλω, τοῦ δὲ ὅτι ἐξ ἀκρατοποσίας μανεῖς ἐποίει ἄπερ ἐποίει καὶ τέλος ἑαυτὸν διεφθειρεν, ὁμῶς ὁ εὐσεβὴς Ἡρόδοτος οὐκ ὀκνεῖ τὸν ὄλεθρον τῶν ἀνδρῶν τῇ τιμωρῷ τοῦ θεοῦ χειρὶ ἀποδοῦναι· ἀφηγητάμενος γὰρ τὰς τε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων γνώμας περὶ τῆς Κλεομένουσιν μηχανῆς καὶ τὴν Σπυρτιατῶν, ὡς ἐξ ἀκρατοποσίας μανείη, τελευτῶν φησιν· «ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρήτῳ ἐκτίσσειν· περὶ δὲ Λευτυχίδου λέγει· οὐ μὴν οὐδὲ Λευτυχίδης κατεγήρα ἐν Σπίρτῃ, ἀλλὰ τίσιν τοιήνδε τινὰ Δημαρήτῳ ἐξέτισε». Ξέρξης δ' ἠτιᾶται αἰσχυρῶς ἐν Σκλαμῖνι, ὅτι ἀνόσιός τε καὶ ἀτάσθαλος ἦν, «ὅς τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἰδικῆν ὁμοίῳ ἐποιέετο ἐμπιπρῆς τε καὶ κατιβίλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα, ὅς καὶ τὴν θήλασσαν ἀπεμαστίγωσε πέδῳ τε κατήκε». οἱ δ' ἐπὶ σιλήσει τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ ἐπιόντες Πέρσαι θείοις σημείοις καὶ τέρασιν ἀπελαύνονται καὶ πλῆθος αὐτῶν πολὺ ἀποκτείνονται· οἱ δὲ Πελλήνην πολλορκοῦντες βίρβαροι πλημμυρίδι διαφθείρονται, ὅτι ὡς περ Ποτιδαῖται ἔλεγον, εἰς τὸν ναὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος ἠτέθησαν, οὐ πάντες, ἀλλ' οὗτοι οἵπερ καὶ διεφθίρησαν ὑπὸ τῆς θιλάττης· αἰτίον δὲ τοῦτο λέγοντες οἱ Ποτιδαῖται, ἐπίγεται ὁ Ἡρόδοτος, εὖ λέγειν ἔμοιγε δοκέουσι». Φαρῶς δὲ ὁ Σεσώστριος ἐκτυφλοῦται ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅτι τοῦ Νείλου ποταμοῦ πλημμυρήσεντος «ἰτασθαλίῃ χρησόμενος λιθῶν αἰχμὴν ἐβίβλεν ἐς μέσας τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ». Ἀθηναίοις δὲ τὰ θεῶν ἀγάλματα ἐξ Αἰγίνης ἀπάγουσι βροντὴ τε καὶ σεισμὸς ἐπεγένετο, ὑφ' ὧν μανέντες ἀλλήλους ἀπέκτειναν· οἱ δὲ παρὰ τὸν Δῆμητρος ἱερὸν ἐν Πλαταιαῖς μαχόμενοι Πέρσαι πάντες ἔξω τοῦ ἱεροῦ ἐν τῷ βεθήλῳ διεφθίρησαν, ὅτι «τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἐλευσίνῃ ἐνέπρησαν». Ἀρταύκτης δὲ κακῶς ἀπάλλυται αὐτός τε καὶ οἱ παῖδες, ὅτι αἰτάσθαλος εἶναι τὸ Πρωτεσίλω τέμενος ἐσύλησέ τε καὶ ἐν αὐτῷ γυναίξιν ἐμίσγε-

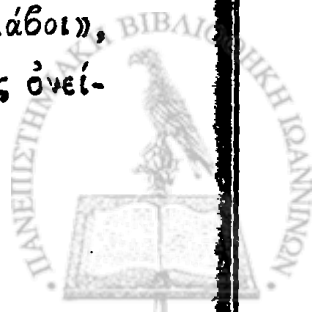

το ἀνόσια ἔργα ἔρδων· οἱ δὲ Χῖοι μεγάλοις περιπίπτουσι κακδίς ὅτι Πακτύην ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἰκέτην ἰζόμενον ἀποσπᾶσαντες ἐξέδωσαν τοῖς Πέρσαις· οἱ δὲ Τρῶες πανωλεθρία ἀπώλοντο, ὅτι Ἀλέξανδρος τὴν γυναῖκα τοῦ ἑαυτοῦ ξένου ἐξαπατήσας τε καὶ αὐτὴν τε καὶ πολλὰ χρήματα ἀπαγαγὼν ἔργον ἀδικον καὶ ἀνόσιον ἐξεργάσατο· «ὡς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος» (μὴ πιστεύειν τοὺς Ἕλληνας τοῖς Τρωσὶ λέγουσιν οὐκ ἔχειν τὴν Ἑλένην), α ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθρώποισι ποιήσωσι, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν». Πανιώνιος δὲ ὁ Χῖος δεινῶς ἐτιμωρήθη αὐτός τε καὶ οἱ παῖδες, ὅτι παῖδας εὐειδεῖς αἰχμαλώτους ὠνούμενος τούτους ἐκτέμνων ἐπώλει τοῖς βαρβάροις Ὀρείτης δὲ κακῶς διεφθάρη, ὅτι ἀδίκως Πολυκράτη δόλῳ λαβῶν ἀνεκρέμασεν· οἱ δ' εἰς Συρίαν εἰσβαλόντες Σκύθαι νόσω θηλείᾳ ἐνόσησαν, ὅτι τὸ ἐν Ἀσκάλωνι Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐσύλησαν· καὶ Ἀλυάττης δὲ νόσω μακρᾷ περιέπεσεν, ὅτι πολιορκῶν Μίλητον τὸν Ἀθηνᾶς ναὸν ἐνέπρησε· Φερετίμη δὲ οἰκτρὰν ἔσχε τελευτήν, ὅτι παρὰ τῶν Βαρκαίων δεινοτέρας τοῦ δέοντος δίκας ἔλαβε τοῦ φόνου τοῦ ἑαυτῆς παιδός, ὅπως κατάδηλον γένηται «ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι ἐπίφθονοι γίνονται». Γλαύκου δὲ Σπαρτιάτου ἅπαν τὸ γένος πρόρριζον ἤρανίσθη, ὅτι ἐπιορκῆσαι διενυθήθη, ἵνα χρημάτων παρακαταθήκην μὴ ἀποδοίη· Ἀδραστος δὲ κτείνει ἄκων τὸν Κροίσου παῖδα, καὶ ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ ἐκείνου τάφῳ κατασφάζει, ἵνα δίκας τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ ἐκτίσειεν, ὃν ἐφόνευσε· καὶ Μασίστης ἔτισε δίκας Ἀρταύντη· τοῖς δ' ἐν Λύμνω Πελασγοῖς οὔτε ἡ γῆ καρπὸν ἔφερεν οὔτε αἱ γυναῖκές τε καὶ ποιῆμαι ἔτικτον, ὅτι τοὺς σφετέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας ἀπέκτειναν· καὶ Ἀπολλωνιάται τὰ αὐτὰ ἔπασχον, ὅτι ἀδίκως Εὐήνιον τῆς ὄψεως ἐστέρησαν. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλαζόνων καὶ μεῖζον ἢ κατ' ἀνθρώπον φρονούντων καὶ

εὐδαιμόνεστάτους ἑαυτοὺς οἰομένων τὴν ὄφρυν καταβίλλει τὸ θεῖον ταπεινοῦν τε καὶ εἰς δυστυχίαν ἐμβάλλον· τεκμήριον τούτου ἐστὶ τὰ περὶ Ἀπρίην τε, οὗ ἔλέγετο « εἶναι ἥδε ἡ διάνοια, μηδ' ἂν θεὸν μιν μηδένα δύνασθαι παῦσαι τῆς βασιληΐης· οὕτω ἀσφαλέως ἑωυτῷ ἰδρῦσθαι ἐδόκεε », καὶ τὰ περὶ Κροῖσον, κατὰ τὸν υἱὸν Ἄτυον, ὅτι ἐνόμισεν ἑαυτὸν ὀλβιώτατον εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων· α μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον, φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, ἔλαθε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὡς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων ὀλβιώτατον· καὶ τὰ περὶ Ξέρξην, ὅς τὴν ἀτάσθαλον καὶ ἀλαζόνα ἔσχε γνώμην ἅπασαν τὴν οἰκουμένην ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι καὶ τὸν ἑαυτοῦ θρόνον παρὰ τῷ Διὶ στήσασθαι· αεὶ δέ, φησι, τούτους τε (τοὺς Ἀθηναίους) καὶ τοὺς τούτοισι πλησιοχώρους καταστρεφόμεθα, εἰ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώραν, γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὀμουρέουσαν· οὐ γὰρ ὅτ' ἡ χώραν γε οὐδεμίην κατόψεται ὁ ἥλιος ὀμουρέουσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλὰ σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώραν θήσω διὰ πάσης διεξεληθὼν τῆς Εὐρώπης ». Οὕτω τοίνυν παρ' Ἡροδότῳ ἡ τοῦ θεοῦ δίκη καὶ νέμεσις, καθάπερ ἡ Ἄτη παρ' Ὀμήρῳ καὶ τοῖς τραγικοῖς, ἔπεται τῇ ἀλαζονείᾳ καὶ ὕβρει.

Ἄλλὰ τὸ θεῖον ἐστὶν ὅτε καὶ δόλῳ χρῆται, ὅπως ἀσεβήσας τις εἰς τὴν θεῖαν δίκην περιπέσῃ, ἥτοι τοὺς ὀπασδήποτε κωλύοντας τὸ πεπρωμένον ἐκποδῶν ποιούμενον ἢ ἐπισπεῦδον τοὺς μέλλοντας τὴν πεπρωμένην ἐκπλήσῃ μοῖραν· οὕτω Σαβακῶν μὲν τὸν Αἰθιοπίων βασιλέα τῆς Αἰγύπτου κρατοῦντα, τῶν πενήτηκοντα ἐτῶν ἐξεληλυθότων, ἐφ' ᾧ ἔδει αὐτὸν Αἰγύπτου βασιλεύειν, δολερῶ ὄνειρῳ παρακελεύεται τοὺς ἱερεῖς πάντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ λαβόντα ἀποκτεῖναι· ἀλλ' οὗτος οὐκ ἐπίσθη, ἀλλ' ὑποτοπήσας, ὡς πρόφασιν οἰδοκέει ταύτην τοὺς θεοὺς προδεικνύναι, ἵνα ἀσεβήσας πρὸς τὰ ἱερά κακόν τι πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι, ἔκων ἀπαλλάσσειται ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ξέρξην δὲ δολεροῖς ὄνει-

ροις συνταχύνειν θαρσύνει τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείαν· ἔδει γὰρ αὐτὸν ἐκεῖ δυστυχῆσαι· τὸν δ' Ἀρτάβανον ὁμοίῳ ὄνειρῳ ἀπειλεῖ, ὅτι τὸ χρεῶν γενέσθαι ἀποτρέπει· τοὺς δὲ Κυμαίους χρωμένους, εἰ τὸν ἐλυτῶν ἱκέτην Πακτύην τοῖς Πέρταις αἰτοῦσιν ἐκδοῖεν, ὁ θεὸς δολερῶ χρησάμενος χρησμῶ ἐκέλευεν ἐκδοῦναι. Ἀριστοδήμῳ δὲ, ὃς ἐμέμφετο αὐτῷ, ὅτι ἱκέτας κελεύοι ἐκδοῦναι «ναὶ κελεύω, εἶπεν ὁ θεός, ἵνα γε ἀσεβήσαντες θᾶσσον ἀπόλησθε, ὡς μὴ τὸ λοιπὸν περὶ ἱκετέων ἐκδόσιος ἔλθητε ἐπὶ τὸ χρηστήριον», δόλω δὲ χρῆται πρὸς Μιλτιάδην πέμψεν τὴν ἱέρειαν Τιμῶ καθηγεμόνα τῆς εἰς τὸ ἄδυτον τοῦ ἐν Πάρῳ ἱεροῦ εἰσόδου, ἵνα ἀσεβήσας κακῶς ἀπόλοιτο· δεῖν γὰρ, ἔφη ἡ Πυθία, Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὔ». Ἀλλὰ καὶ κιβδήλοις τε καὶ δυσσυμβλήτοις ἢ δισημάντοις χρησμοῖς τε καὶ τέρασι τὸ θεῖον χρώμενον ἄγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πεπρωμένην μοῖραν, οἷον Κροῖσον καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Ξέρξην.

Συγγενῆς δὲ τῇ θείᾳ δίκῃ καὶ νεμέσει ἐστὶ καὶ ὁ φθόνος τοῦ θεοῦ. Τὴν δὲ περὶ τούτου γνώμην ἀποφάνεται Ἡρόδοτος λίαν σαφῶς ἐν τῇ πρὸς Πολυκράτη ἐπιστολῇ Ἀμάσιος τοῦ σοφοῦ τῶν Αἰγυπτίων βασιλέως· οὗτος γὰρ πυθόμενος Πολυκράτη τὰ πάντα εὐτυχοῦντα, ξένον ἑαυτῷ καὶ φίλον ὄντα, καὶ ἐν φροντίδι γενόμενος ἐπέστειλεν αὐτῷ γραφὴν ἔχουσαν ὧδε· «Ἀμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει· ἡδὺ μὲν πυθίνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὔπρησσοντα, ἐμοὶ δὲ αἰσαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν . . . »· τὰ αὐτὰ που καὶ Σόλων ὑποτίθεται Κροίσῳ λέγων· «ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾶς με ἀνθρωπῆϊων πρηγμάτων πέρι.» καὶ τελευτῶν λέγει· «πολλοῖσι δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε.» Καὶ ὁ τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων ἔμπειρος Ἀρτάβανος ἀποτρέπων Ξέρξην τῆς εἰς Ἑλλάδα στρατείας τάδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔλεγεν· «ὄρᾳς τὰ

ὑπερέχοντα ζῶα ὡς κεραυνοὶ ὁ θεός, οὐδὲ ἔῃ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδὲν μὴν κνίζει, ὄρας δέ, ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει τὰ βέλεα· φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν· οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγου διοφθεύεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεὰν σφι ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλη ἢ βροντὴν, δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀναξίως ἑαυτῶν· οὐ γὰρ ἔῃ μέγα φρονέειν ὁ θεὸς ἄλλον ἢ ἑαυτόν· καὶ Θεμιστοκλῆς πείθων τοὺς Ἀθηναίους μὴ πλεῖν εἰς Ἑλλήσποντόν φησι· « τὰδε γὰρ οὐκ ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥρωες, οἱ ἐφθόνησαν ἄνθρωπον ἓνα τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλεῦσαι ». Καθ' Ἡρόδοτον τοίνυν τὸ θεῖον φθονεῖ μὲν τῷ ὑπερέχοντι καὶ μείζω κεκτημένῳ δύναμιν, φθονεῖ δὲ τῷ ἀλαζόνι καὶ μείζω φρονοῦντι, οὕτω δὲ τῷ φθόνῳ καὶ τῇ τούτῳ ἐπομένῃ νεμέσει τε καὶ δίκη διατηρεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἀνθρώποις δικαιοσύνην καὶ ἰσορροπίαν καταβάλλον μὲν τοὺς ἀλαζόνας, εἰς δυστυχίαν δ' ἐμβάλλον τοὺς μέγα εὐτυχοῦντας, τοὺς δὲ μέγα ἰσχύοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν ποικῦν ἠττᾶσθαι· ταῦτα δὲ ποιεῖ, ὅπως εἰς μετριότητα τοὺς ἀνθρώπους συνέχη, μηδέ τις μείζον φρονῆ, εἰς τὸ ἀδέβαιον τῆς εὐτυχίας ἀφορῶν καὶ τὸ ἀσθενὲς καὶ εὐάλωτον τῆς ἀνθρωπείας δυνάμεως.

Τὴν δὲ λ' ἰανουαρίου τοῦ αἰωθ' ἔτους, καθ' ἣν ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν μνήμην τῶν τριῶν μεγίστων Ἱεραρχῶν, ἐπιτελεῖται δὲ καὶ ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, εἰς μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν αὐτῆς, ἐγένετο πατριαρχικὴ λειτουργία ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, καθ' ἣν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὁ σχολάρχης ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος Παλαμαῆς ἐξεφώνησε τὸν παρὰ πόδας λόγον, συμφώνως τῇ τελουμένη παγκοίνῳ τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων σχολείων πανηγύρει.

Παραγιώτατε δέσποτα! φιλόχριστον ἀκροατήριον!

Ὅποιον τερπνὸν καὶ πρῆγορον θέαμα παρίσταται σήμερον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἄμβωνος! ὅποια ἄφθονος ὕλη καὶ στερεὰ τροφή προτίθεται σήμερον εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν παντὸς εὐαγγελιζομένου! Τί ἀκούω καὶ τί βλέπω; ἔνθεν μὲν τὴν ἀγίαν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις πνευματικοῖς γεραίρουσαν καὶ φαιδρῶς πανηγυρίζουσαν τὴν μνήμην τῶν τριῶν μεγάλων ἐκείνων καὶ ἀθιανάτων τῆς χριστιανικῆς πίστεως διδασκάλων, τῶν μελιρρότων ἐκείνων τῆς θεολογίας ποταμῶν, καὶ φαινοτάτων τοῦ χριστιανικοῦ στερεώματος ἀστέρων, οἵτινες ἐπὶ δεκαπέντε ἤδη ὅλους αἰῶνας, ὡς ὑψιφανεῖς τινες ἀένναοι φάροι, διατελοῦσι φωτίζοντες τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν παντὸς Χριστιανοῦ καὶ πρὸς τὸν σωτήριον καθοδηγοῦντες λιμένα, ἐφ' ᾧ δικαίως καὶ διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης ἐπωνομάσθησαν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ βλέπω πανταχόθεν συρρέουσοντας καὶ μέχρι τῶν περάτων τοῦ θυσιαστηρίου τὸν ἱερὸν τοῦτον ναὸν καταπλημμυρήσαντας πάντας τοὺς τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως διδάσκοντας καὶ διδασκομένους, αὐτὰ, ἃν μοι ἐπιτρέπεται ἢ ἔκφρασις αὐτῆ, τὰ γράμματα καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην αὐτοπροσώπως παροῦσαν, ἵνα καὶ τὴν ἱερὰν τῶν ἀθανάτων τούτων διδασκάλων μνήμην μετ' ἐγκωμίων τιμήσωσι, συναπηχοῦντες ἅμα ἡρέμα πρὸς αὐτοὺς βυθίων εὐχῶν τε καὶ πόθων ἀπηχήματα ὑπὲρ τῆς στερεώσεως καὶ εὐημερίας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, καὶ κοινὰς ὑπὲρ τῆς μακαρίας μνήμης καὶ αἰωνίου ἀναπαύσεως τῶν ἀοιδίμων αὐτῆς κτιτόρων καὶ εὐεργετῶν εὐχὰς καὶ δεήσεις, ὡς τέκνα εὐγνώμονα, πρὸς τὸν πατέρα τῶν φώτων ἀναπέμψωσι.

Καὶ ἄλλοι μὲν ἐν τῇ πλήρει εὐλαθείας καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων ἱερᾷ ταύτῃ τελετῇ καὶ πανηγύρει ἄλλων ἴσως ἐμφοροῦνται βαθυτάτων ἰδεῶν καὶ σκέψεων, αἰσθημάτων καὶ διαλογισμῶν ἐ-

γὼ ὁμῶς ἐν πᾶσι τούτοις οὐδὲν ἄλλο διακρίνω τρανώτατα καὶ καθορῶ ἐναργέστατα ἢ τὴν μυστηριώδη συμψυχίαν καὶ ἀτελεύτητον συμμαχίαν καὶ τὸν οὐράνιον ἐκεῖνον καὶ σωτήριοιόν σύνδεσμον, ὅστις ὑπάρχει καὶ ὀφείλει πάντοτε νὰ συνάπτη τὴν θρησκείαν καὶ τὰ γράμματα, τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν, τοὺς δύο τούτους μεγάλους τῆς ὑψηλοῦ ἀθλητὰς καὶ εὐεργέτας. Τὴν στιγμὴν ταύτην μοὶ φαίνεται, ὅτι βλέπω νοερῶς ἔμπροσθέν μου, ἀφ' ἑνὸς μὲν, τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἥρωα Μακεδόνα, ὅστις μόνος γνωρίσας τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς σοφίας ἐπεχείρησε, κατὰ θεῖαν πάντως κίνησιν, νὰ μετακομίσῃ τὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας τῆς γῆς μέχρι τῆς ἄλλης καὶ νὰ συνάψῃ τὰ φῶτα τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν φώτων τῆς Ἀνατολῆς· ἀφ' ἑτέρου δὲ, τὸν μέγαν ἐκεῖνον τοῦ αἰωνίου καὶ ἀληθοῦς Θεοῦ ἀρχιερέα προερχόμενον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ (α)· ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκείνῃ τῶν θρησκευτικῶν ἀναμνήσεων καὶ θαυμάτων χώρα· ἐνταῦθα δὲ κατὰ πρῶτον ἀμφοτέροι οὗτοι, ὡς τινα ἔμψυχα τῆς σοφίας καὶ τῆς θρησκείας σύμβολα, συμπεριπτυξάμενοι καὶ τὰς δεξιὰς τείναντες συνέδεσαν ἀδιάρρηκτον πρὸς ἀλλήλους συγγένειαν καὶ συμπάθειαν καὶ ἐφεξῆς συνεταυτίσθησαν καὶ συνεδοξάσθησαν καὶ συνεπλάτύνθησαν ὑπὸ τῶν εὐλογιῶν τοῦ μέλλοντος.

Δὲν βλέπετε ἄρα γε, ἀγαπητοί, καὶ ὑμεῖς εἰς ὅλας ταύτας τὰς τότε καὶ ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν τελουμένας καὶ ἐτησίως ἐπαναλαμβάνομένας ἱεράς τελετὰς καὶ ἑορτὰς τῶν σχολείων τὴν συμφιλίωσιν ταύτην καὶ τὴν ἀδελφικὴν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης ἔνωσιν, πρὸς ἣν πᾶσα λαλιὰ, πᾶς κάλαμος, πᾶν πρόγραμμα καὶ πᾶσα ἐκπαιδευτικὴ διάταξις καὶ διαβρῦθμις καὶ πᾶς ἀγὼν ὀφείλει πάντοτε σταθερῶς νὰ τείνη; Καὶ εἰκότως· διότι τὰ γράμματα καὶ

(α) Φλαβ. Ἰωσήπου Ἰουδαϊκά.

ἡ ἐπιστήμη, πᾶσα ἐν γένει ἐν παντί πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου, θε-
μελιουμένη καὶ ἀναπτυσσομένη διὰ τῆς θρησκείας, τότε καὶ μόνον
δύναται νὰ τελειοποιηθῆ καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνθρωπότητα.
Τοῦτο ἔρχομαι νὰ καταδείξω σήμερον πρὸς ὑμᾶς, φιλόχριστον ἀ-
κροατήριον, οὐχὶ δι' ὑψηλῶν θεωριῶν καὶ ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης
καὶ ἀναπτύξεως τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, δι' ὧν ὀφείλουσι
νὰ ἀντηχῶσιν αἰ αἰθουσαι τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν σχολείων,
ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου τοῦ Σταυροῦ, παρ' οὗ πᾶσα ἡμῖν τοῖς ταπει-
νοῖς καὶ ἀναξίοις τῶν ἀλιέων διαδόχοις ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δύναμις
τοῦ ἐρευνᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι θαρρῶντως εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπὶ τού-
τῳ ἐξαιτοῦμαι τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ προσοχὴν καὶ ἀκρόασιν.

« Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς περ ὁ πατήρ ὑ-
μῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τέλειός ἐστιν » (Ματθ. ἐ.
48). Ἴδου, ἀγαπητοί, ἡ ἀληθὴς ἀρχὴ καὶ τὸ ἀληθὲς τέλος πάσης
ἐπὶ τῆς γῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.
Ὁ ἄνθρωπος ἐξέρχεται τῆς δημιουργικῆς τοῦ Θεοῦ χειρὸς τέ-
λειος ἀνθρωπίνως κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ συγ-
κείμενος ἐκ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐκ τοῦ σωματικοῦ κόσμου, οἶόν
τις σύνοψις μυστηριώδους τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, πάσης τῆς ὁ-
ρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως. Ἡ ἀσεβὴς ὅμως καὶ ὑπερήφανος ἰ-
δέα, ὅτι ἔσεται ὡς Θεός, ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ἀπλώτῃ τὴν
χεῖρά του πρὸς τὸ δένδρον ἐκεῖνο τῆς νομιζομένης γνώσεως τοῦ
καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ νὰ γευθῆ τοῦ ἀπηγορευμένου ἐκεῖνου
καρποῦ· καὶ εὐθὺς ἐκπίπτει τῆς ἀθώας ἐκείνης καταστάσεως, ἐν
ᾗ ἐπλάσθη, καὶ ἀντὶ τῆς θείας ἐκείνης μεγαλειότητος, τὴν ὁποίαν
ἤλπιζε νὰ ἐπιτύχῃ, χάνει καὶ ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην μεγαλειότη-
τα, καὶ ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς μόνον τὸ κακὸν γυμνὸν καὶ τετραχηλι-
σμένον ἀποκκλύπτεται ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀφ' ἐτέρου ἢ
ἀλήθεια κατακρύπτεται ὑπὸ πυκνότατον κάλυμμα ἐνώπιον τῆς

θύσσους τῆς θαλάσσης διὰ νὰ καταμετρήσῃ τὰ βάρη αὐτῆς καὶ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰ ποικίλα καὶ θαυμασία αὐτῆς προϊόντα· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἀναβῆ αὐτοπροσώπως καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἀνέρχεται εἰς αὐτοὺς μὲ τὰς θαυμασίας τοῦ πνεύματος αὐτοῦ πτέρυγας διὰ νὰ ὀρίσῃ καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων καὶ πᾶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸ ἀπέραντον, ἄγνωστον καὶ ἀπρόσιτον τοῦτο οὐράνιον στερέωμα.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ἀγαπητοί, ὁ ἄνθρωπος, ἅμα ἄρχεται ἢ ἐπὶ γῆς αὐτοῦ ὕπαρξις καὶ ἀρχίζει νὰ ὑποφώσκῃ ἐν αὐτῷ τὸ λογικόν, ἔχει πάντοτε καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸ βλέμμα ἐστραμμένα πρὸς τὸ ἄπειρον, πρὸς τὸν ἄγνωστον ἐκείνον αἰώνιον τύπον, πρὸς τὴν εἰκόνα ἐκείνην τῆς τελειότητος, ἣν μακρόθεν ἀμυδρῶς μὲν καὶ μόλις καθορᾷ, μετὰ πεποιθήσεως ὁμῶς συναισθάνεται καὶ τὴν ὕπαρξιν καὶ τὸ ἐφικτὸν αὐτῆς· ὥστε δὲν ἤθελον βεβαίως βλασφημήσει ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἄμβωνος, ἐὰν ἔλεγον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ μετὰ τὴν πτώσιν του ἐν αὐτῷ τῷ βίθῃ τῆς ἀθλιότητός του, μολονότι σκληρῶς ἐδοκίμασεν ἤδη εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλυθμῶνος τὸ ἀνυπόστατον καὶ ψευδὲς τῆς ὑπερηφάνου ἐκείνης τοῦ διαδόχου ὑποσχέσεως « ἔσεσθε ὡς Θεοὶ », ἐξακολουθεῖ ὁμῶς εἰσέτι εὐμενῶς διατεθειμένος πρὸς τὸν ἀπαίσιον ἐκείνον τοῦ ὄφους συρισμὸν καὶ πεποιθῶς ὅτι διὰ τῆς ἐπιστήμης δύναται καὶ αὐτὸς νὰ γείνη ὡς Θεός. Παραδείγματα τοιαύτης ἀπευκταίας τόλμης ἀναφέρει οὐκ ὀλίγα καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα τῆς ἀνθρωπότητος ἱστορία. Τοιαύτη εἶναι ἡ τάσις, τοιοῦτος εἶναι ὁ προορισμὸς, τολμῶ εἰπεῖν, τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅπως ἀξάνῃ καὶ ὑψοῦται διὰ παντὸς τρόπου, καὶ μεταχειρίζεται ὅλα τὰ κτίσματα καὶ ἐπίγεια καὶ οὐράνια, ὡς τσοαύτας βαθμίδας διαδοχικὰς, δι' ὧν ἀγωνίζεται νὰ ἀναβῆ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔμφυτος δὲ αὕτη τάσις κατέστη ἤδη γενικὴ καὶ παγκόσμιος καὶ κατεκυρίευσεν πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν δύναται

ται πολλὰς ξένας χώρας καὶ πόλεις θλιβόμενος καὶ κακουχούμενός τε μακρὰν τῆς πατρίδος του, μακρὰν τῶν γονέων του, μακρὰν τῶν συγγενῶν του, καταναλίσκει πολλάκις καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του, καὶ ταῦτα πάντα διατί; διὰ νὰ φθάσῃ εἰς προωρισμένην τινὰ τελειοποίησιν, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψιστον τῆς διανοητικῆς τελειότητος σημεῖον, τὸ ὁποῖον μακρόθεν ἤθη καθορᾷ. Ποῖος λοιπὸν εἶναι ὁ ἀσφαλῆς ὁδηγός, ποία εἶναι ἡ βεβαία καὶ ἀσφαλῆς πυξίς, ποῖον εἶναι τὸ στερεὸν καὶ ἀσφαλές πηδάλιον, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ μόνου ὁδηγούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πλοῖον τοῦτο δύναται νὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸν προορισμὸν του; ἡ θ ρ η σ κ ε ἰ α, ἀγαπητοί!

Διὰ νὰ ἐννοήσητε τοῦτο, ἀναπολήσατε εἰς τὴν μνήμην ὑμῶν μίαν περίοδον τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Δὲν βλέπετε ἄρα γε καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοί, μετ' ἐμοῦ τρανώτατα, ὅτι ἡ διαμονὴ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἡ ἐξοδος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου διὰ τοῦ Μωϋσέως εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας εἶναι ζωηρότατον σύμβολον καὶ λαμπροτάτη εἰκὼν, ἀφ' ἑνὸς μὲν, τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ δουλείᾳ τῆς ἀμαθείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως αὐτοῦ διὰ τῆς παιδείας; Καὶ τῶντι! Τί ἄλλο ἐστὶν ἡ Αἴγυπτος μετὰ τῶν σκληροτραχήλων αὐτῆς Φαραὼ καὶ ὄλων ἐκείνων τῶν καταστρεπτικῶν πληγῶν καὶ τῶν βατράχων καὶ τῶν σκνιπῶν καὶ τῶν κυνομιῶν καὶ τῶν ἐλκῶν καὶ τῶν φλυκτίδων καὶ τῆς χαλᾶζης καὶ τῆς ἀκρίδος καὶ τοῦ σκότους καὶ τοῦ γνόφου καὶ τῆς θυέλλης καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, τί ἄλλο, λέγω, εἶναι ὅλα ταῦτα, παρὰ μία λαμπρὰ καὶ ἀκριβὴς εἰκὼν, παριστῶσα μὲ τὰ πλέον ζωηρότερα χρώματα τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐκκυλισθέντος εἰς τὴν πολυσχιδῆ καὶ πολυάκανθον πλάνην, περικυκλωμένου πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ σκότους τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς βρβάρότητος, καταμαστιζομένου ἐλεεινῶς ὑπὸ τῶν διαφόρων τῆς ἀγρίας καὶ ἀπαιδεύτου αὐτοῦ ψυχῆς ὀρέξεων καὶ παθῶν, παρσυμβαλλομέ-

νου τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιουμένου αὐτοῖς καὶ τέλος ἔλεεινῶς καταποντιζομένου εἰς τὰ κύματα τῆς λυσιώδους καὶ αἰμοχαροῦς αὐτοῦ φύσεως; Ὁ Θεὸς ὁμῶς, ὁ μὴ ἀνεχόμενος καὶ αὐτὸν τὸν μύρμηκα νὰ ἐγκαταλείψῃ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐνστίγματος διευθύνων καὶ ὁδηγῶν μέχρι τέλους, δὲν ἠθέλησεν ἐν τῇ ἀπειρῶ αὐτοῦ ἀγαθότητι νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἔπεσκέψατο αὐτὸν, καθὼς τὸ πάλαι τὸν Ἰσραήλ, ὅτι εἶδεν αὐτοῦ τὴν θλίψιν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν τὴν πᾶρεδρον τῷ θρόνῳ αὐτοῦ σοφίαν, ὡς ἄλλον Μωϋσέα, ἵνα φωτίσῃ, ὁδηγήσῃ καὶ εἰσαγάγῃ αὐτὸν εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα. Πλὴν, καθὼς ὁ Μωϋσῆς μόνος ἄνευ τῆς θείας βοήθειας, οὕτω καὶ ἡ σοφία μόνη ἄνευ τῆς θρησκείας δὲν δύναται νὰ κατευοδώσῃ αἰσίως τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν γῆν ταύτην τῆς ἐπαγγελίας, εἰς τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν καὶ τὸ τέλος, ὅπερ οὗτος ἐπιδιώκει διὰ τῆς παιδείας καὶ τῶν γραμμάτων. Καὶ ἡ μὲν σοφία, ὡς ὁ θεῖος ἐκεῖνος Μωϋσῆς, παραλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐξάγει αὐτὸν ἐκ τοῦ σκοτοῦς τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς βαρβαρότητος, ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ φέρει αὐτὸν εἰς τὸ πέλαγος τῶν διαφόρων ὑψηλῶν θεωριῶν καὶ γνώσεων, εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Διὰ νὰ φθάσῃ ὁμῶς μέχρι τούτου ἀσφαλῶς ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τῆς θείας ὁδηγίας καὶ τῆς θείας ἐπισκέψεως, τῆς θρησκείας· ἡ δὲ Θεὸς ἠγεῖτο αὐτῶν ἡμέρας μὲν ἐν στύλῳ νεφέλης δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, τὴν δὲ νύκτα ἐν στύλῳ πυρός . . . ἐναντίον τοῦ λαοῦ παντός». Ὁ μὲν στύλος τῆς νεφέλης, ἡ εὐαγγελικὴ ἀλήθεια προφυλάττει αὐτὸν ἀπὸ τὸν καύσωνα τῶν στρεβλῶν δοξασιῶν, αἵτινες δύνανται νὰ κατακαύσωσιν αὐτὸν, ὁ δὲ στύλος τοῦ πυρός, τὸ φῶς τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ἀπὸ τὸ σκοτός τῆς ἀσβεΐας· διὰ νὰ διαπλεύσῃ δὲ καὶ τὸ πέλαγος τοῦτο ἀκινδύνως, ὀφείλει, ἀφ' ἐνός μὲν, νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὸν Φαραῶ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιάν αὐτοῦ, ἢ

τις ὀπισθεν καταδιώκει αὐτὸν, τὰ ἄγρια αὐτοῦ πάθη, ἀφ' ἑτέρου δὲ, νὰ διασχίσῃ καὶ τὴν θάλασσαν ταύτην. Πρὸς τοῦτο ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ παρὰ Θεοῦ τὴν ῥάβδον τῆς δυνάμεως, τὴν ῥάβδον τῆς ἰσχύος, τὴν ῥάβδον τῆς εὐθύτητος, τὴν ῥάβδον τοῦ ὑπὸ τοῦ θείου φωτὸς πεφωτισμένου λόγου, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον δύναται νὰ διασχίσῃ τὴν κυματόεσσαν καὶ θυελλώδη τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας θάλασσαν καὶ νὰ διαπλεύσῃ αὐτὴν ἀσφαλῶς ὡς διὰ ξηρᾶς στερεᾶς καὶ νὰ ἐξοντώσῃ ἐν αὐτῇ ὅλον ἐκεῖνο τὸ σμῆνος τῶν ἀγρίων αὐτοῦ παθῶν. Ὅσω δὲ περισσότερον ὁ ἄνθρωπος προχωρεῖ εἰς τὰ βάθη τῆς ἐπιστήμης, ἀγωνιζόμενος νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτοῦ τέρμα, τόσω μᾶλλον ἀναπόφευκτον καὶ ἀπαραίτητον ἀνάγκην ἔχει τῆς θρησκείας· διότι καὶ οἱ κίνδυνοι ἐνταῦθα εἶναι περισσότεροι καὶ μεγαλειότεροι. Ἐδῶ κινδυνεύει νὰ φαρμακευθῇ ἀπὸ τὰ πικρὰ ὕδατα τῆς φιλοσοφίας, τὰ ὕδατα τῆς Μερβῆς· ἐδῶ κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ πνευματικῶς τῆς πείνης, μὴ δυνάμενος νὰ εὔρῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἔξω φιλοσοφίας τροφὴν στερεὰν διὰ τὸν φιλοπράγμονα καὶ περίεργον νοῦν του· ἐδῶ εἰς ἕκαστον βῆμα πανταχόθεν περικυκλοῦσιν αὐτὸν ὄφεις φαρμακεροὶ, ἀπειλοῦντες οὐ μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν, ὁ κόσμος, ἡ σὰρξ, τὰ κακὰ παραδείγματα, αἱ κακαὶ συναναστροφαί· ἐδῶ κινδυνεύει νὰ γείνη ἔρμαιον καὶ θῦμα τῶν περιτοιχοῦσων αὐτὸν πανταχόθεν φιλελευθέρων καὶ ἀσεβῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, τῶν δυνάμεων τοῦ ἀσεβοῦς Ἀμαλήκ· ἐδῶ, εἰς τὴν ξηρὰν ταύτην καὶ ἄκαρπον διὰ τὴν καρδίαν ἔρημον, κινδυνεύει νὰ λησμονήσῃ τὸν προορισμὸν του, τὸν ποιητὴν καὶ Θεὸν του, νὰ προσκυνήσῃ καὶ νὰ θύσῃ εἰς τὸν μόσχον τὸν χωνευτόν. Ἐδῶ λοιπὸν ἔχει ἀνάγκην νὰ προστρέχῃ συνεχῶς εἰς τὴν οὐράνιον πηγὴν τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀλλομένου ὕδατος, οὗτινος ὁ ἄνθρωπος οὐ μὴ διψήσῃ· εἰς τὸν κίωνα· ἐδῶ ἔχει ἀνάγκην νὰ μεταλαμβάνῃ καὶ νὰ τρώγῃ συνεχῶς τὸν ἄρτον

τῆς ζωῆς, τὸν ἄρτον τοῦ Θεοῦ, τὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάντα καὶ ζωὴν τῷ κόσμῳ διδόντα. Ἐδῶ ἔχει ἀνάγκην ἀδιακόπως νὰ στρέφῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ ἐστημένον ξύλον τοῦ σταυροῦ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐσταυρωμένου θεανθρώπου νὰ θεραπεύῃ πᾶν δῆγμα καὶ πᾶσαν θανατηφόρον πληγὴν τῶν ὄψεων. Ἐδῶ ἔχει ἀνάγκην νὰ ὀπλιζῆται μὲ τὸ οὐράνιον τῆς προσευχῆς ὄπλον, πεποιθῶς ὅτι, ἐνόσω μόνον ἔχει ὑψωμένας πρὸς τὸν Θεόν, ὡς ὁ Μωϋσῆς τὸ πάλαι, χεῖρας ἰκέτιδας, δύναται νὰ κατισχύῃ καὶ νὰ νικᾷ τὸν Ἀμαλήκ· ἐδῶ, τέλος πάντων, ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀναβαίνη συνεχῶς εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, νὰ ἐπισκέπτηται συνεχῶς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ὅπου εὕρισκε τὴν οὐράνιον ἀποκάλυψιν, τὴν σκηνὴν τοῦ Θεοῦ, τὰς δύο πλάκας τῶν θείων ἐντολῶν, τὰς δύο Διαθήκας τοῦ θείου Λόγου καὶ κατ' αὐτάς νὰ ρυθμίζῃ καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ, προσκυνῶν καὶ πιστεύων εἰς ἓνα μόνον τρισυπόστατον Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων, καὶ πορευόμενος κατὰ τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις, ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην τοῦ Σινᾶ, δὲν τολμήσῃ νὰ συλλάβῃ τὴν ἐπίρατον ἐκείνην οἴησιν τοῦ νὰ ἴδῃ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ· «οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται», λέγει Κύριος Σαββῶθ, ἀλλὰ ἄρκεσθῆ εἰς τὴν δοθεῖσαν τὸ πάλαι εἰς τὸν μεγαλῶνυμον ἐκεῖνον προφήτην Μωϋσῆν χάριν αὐτοῦ ἰδεῖν μόνον τὰ ὀπίσω αὐτοῦ».

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦντα νομίζω, ἀγαπητοί, ὅπως καταδείξωσιν εἰς ὑμᾶς τρανώτατα, ὅτι ἡ παιδεία καὶ πᾶσα ἐν γένει πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην, ἄνευ τῆς θρησκείας ὄχι μόνον ὠφέλειαν οὐδεμίαν, ἀλλὰ καὶ βλάβην καὶ ζημίαν οὐ μικρὰν προξενοῦσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον· διότι κύριος σκοπὸς τῆς παιδείας ὀφείλει νὰ εἶναι ὄχι μόνον ἡ διανοη-

τικῆ ἀνάπτυξις, ἡ αὔξησις τῶν γνώσεων, ὁ πλουτισμὸς τοῦ κώ-
 θηκος τῶν διαφόρων ἐπιγείων τε καὶ ἐπουρανίων ἀνακαλύψεων,
 ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ τοῦ ἀνθρώπου πρόοδος, ἡ χριστιανικὴ διάπλα-
 σις καὶ διαμόρφωσις τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἡ τελειοποίησις αὐτοῦ.
 Ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων εἶναι ἰσοιότη-
 τη, ἀγαπητοί, ὥστε ἀνευ τῆς ἠθικῆς τελειοποιήσεως πᾶσα πρόο-
 δος δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μία κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ταχεῖα
 προσέγγισις πρὸς τὴν πτώσιν καὶ παρακμὴν, διατὶ δὲ νὰ μὴ εἴ-
 πω καὶ πρὸς τὴν ἠθικὴν βαρβαρότητα, καὶ ὅλαι αὐτοῦ αἱ ἐφευρέ-
 σεις καὶ ἀνακαλύψεις ἀποβαίνουν τὰ ὄργανα τῆς ἰδίας τοῦ ἀν-
 θρώπου καταστροφῆς. Στρέψατε ἔν βλέμμα ὄχι πλέον βεθῦ καὶ
 προσεκτικὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιον εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν,
 ἀκούσατε καὶ ἀναγνώσατε ὅσα ἤδη καὶ λέγονται καὶ γράφονται
 καὶ δημοσιεύονται καὶ νομοθετοῦνται, καὶ εὐθὺς θέλετε πεισθῆ εἰς
 τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου. Πότε ἄλλοτε ὁ κόσμος, πότε ἄλ-
 λοτε ὁ ἄνθρωπος ἐφθασεν εἰς τοιοῦτον ὕψος διανοητικῆς ἀναπτύ-
 ξεως, εἰς τοιαύτην ἀκμὴν πάσης ἐν πᾶσι προόδου, ὅσον σήμερον.
 . . . εἰς τοὺς ἡμετέρους χρόνους; οὔτε ἄλλοτε ὁ ἄνθρωπος διέπλεε
 μετὰ τολοαύτης ταχύτητος τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς, πε-
 ριεπάτει τὸ ἔδαφος αὐτῶν, διέτρεχε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, δια-
 σχίζων δίκην ταχυπτέρου πετεινοῦ τὸν ἀέρα διὰ τοῦ ἀτμοῦ, ἀνέ-
 θβαινε ἀγερώχως καὶ εἰς αὐτὰ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἀπέραντα ὕψη, ἡ-
 δύνατο δὲ καθήμενος ἐντὸς τοῦ δωματίου του νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ
 συνομιλῇ μὲ τὸ ἄλλο τῆς γῆς ἄκρον; Καὶ ὅμως ἐπὶ πᾶσι τού-
 τοις τί βλέπομεν παραδόξως πανταχοῦ καὶ μάλιστα ἐκεῖ, ὅπου τὰ
 λεγόμενα ταῦτα ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ εἰσὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένα
 καὶ ἐφηρμοσμένα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου; Τί ἄλλο, παρὰ τὴν
 ἐσχάτην ἠθικὴν διαφθοράν, τὴν οἰκτροτέραν πρὸς πᾶν ἱερόν καὶ
 ὄσιον ἀδιαφορίαν, τὴν βαρβαρότητα αὐτήν, κατοικοῦσαν εἰς λαμ-
 πρὰ παλάτια καὶ μὲ πορφύραν καὶ βύσσον περιβεβλημένην καὶ ἀ-

ναιδῶς καὶ βεβήλως πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ θεῖαν καὶ ἀνθρωπίνην, καταπατοῦσαν; Καὶ ταῦτα διατί; διότι ὅλη αὕτη ἡ σοφία καὶ ἡ πρόοδος δὲν θεμελιούται καὶ δὲν φωτίζεται ὑπὸ τῆς θρησκείας. ὦ! ἂν ἦτο δυνατὸν ἡ ἰσχνὴ καὶ ἀσθενὴς φωνὴ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ κήρυκος τοῦ θεοῦ λόγου νὰ γείνη ἀκουστῆεῖς τὰς ἀκοὰς τῶν κυβερνώντων τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου τούτου, εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν Φαραῶ τῆς γῆς ταύτης, ἤθελον εἶπη πρὸς αὐτοὺς πᾶ πὸ στόματος τοῦ ἀνοίγοντος τὸ στόμα τῶν εὐαγγελιζομένων καὶ συμβιβάζοντος αὐτοὺς ὁ μέλλουσι λαλῆσαι», ἀτάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἐξ ἀπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα μοι ἐορτάσωσιν, ἐξ ἀπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν· θὸς τῷ λαῷ μου οὐ μόνον ἄρτον, ἀλλὰ καὶ οὐρύνιον μύνηνα, τὴν θρησκείαν!

Καὶ τῶντι, ἀδελφοί! ἔὰν ἡ κοινωνία ὀρεῖται διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς νὰ ἀνακαινισθῇ, ἔὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ παύσωσιν αἱ αἱματοχυσίαι καὶ ὁ αἱμοχαρὴς ἐγωϊσμὸς, ἔὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπονεκρωθῶσι καὶ ἀποξηρανθῶσιν αἱ βέβηλοι καὶ μαιφόνιοι ἐκεῖνοι χεῖρες, αἵτινες πανταχόθεν ἐγείρονται καθ' ἐκάστην κατὰ γονέων, κατὰ ἀδελφῶν, κατὰ συγγενῶν, κατὰ εὐσεργετῶν, κατὰ παντός, ἐν ἐνὶ λόγῳ· ἔὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ἐπάρατος ἐκείνη τοῦ κοινωνισμοῦ λεγομένου καὶ μηδενισμοῦ ἰδέα, ἣτις ὡς λύμη φθοροποιὸς ὀλόκληρα κράτη, ὀλόκληρα ἔθνη καὶ ὀλοκλήρους κοινωνίας καταστρέφει· ἔὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ παύσωσιν αἱ καθ' ἐκάστην πανταχοῦ γῆς ἀναφυόμεναι ἀληθεῖς αὗται μάστιγες τῆς κοινωνίας καὶ ἐφιάλται ἰδίως κατὰ τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν· ἔὰν εἶναι, λέγω, ἀνάγκη νὰ ἀπκλαχθῇ ἡ ἀνθρωπότης ἀφ' ὅλας ταύτας τὰς καταστρεπτικὰς πληγὰς, αἵτινες μὲ πῦρ καὶ σίδηρον κατακαίουσιν ὀλοκλήρους πόλεις ἐν μέσῳ αὐτῆς, τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης καὶ καταμαστιζοῦσιν ὅλην τὴν οἰκουμένην. . . Πρὸς τοῦτο

δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε πολιτικὴ ἰκανότης, οὔτε πολιτικὰ μέτρα καὶ διατάξεις· διότι ὅλα ταῦτα τὰ μέσα εἶναι ἀσθενῆ, εἶναι, τέλος πάντων, ἀνθρώπινα καὶ οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι καὶ νὰ διαπλάσωσι τὸν κόσμον· ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται μόνον ἡ θρησκεία· διότι ἡ πίστις μόνη διὰ τῆς θείας αὐτῆς δυνάμεως δύναται νὰ διακοσμήσῃ τὸ ἠθικὸν τοῦτο χάος καὶ νὰ περιορίσῃ τὴν ὀρμὴν τῶν ἀγρίων τούτων παθῶν τῆς διαφθορᾶς· ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται ὁ παντοδύναμος τοῦ Θεοῦ λόγος, ὅστις μόνος ἔθετο ὄρια καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγρίους καὶ ἀπεράντους ὠκεανούς· ἄλλαις λέξεσιν, ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται μόνον, ὅπως ὀρισθῇ πανταχοῦ ὡς βᾶσις καὶ θεμέλιον πάσης ἀνατροφῆς, πάσης παιδεύσεως καὶ πάσης διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου ἡ θρησκεία, αἰεὺ ἀγγελικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἀλήθειαι, ἡ αὐστηρὰ τήρησις τῶν θρησκευτικῶν καὶ χριστιανικῶν καθηκόντων, τῶν ὁποίων ἡ ὀλιγωρία καὶ παντελῆς λήθη ἐπέφερε τὴν γενικὴν ταύτην χαλάρωσιν, χαύνωσιν καὶ νέκρωσιν πάσης ὑγιοῦς ἀρχῆς καὶ παντὸς ἔμφρονος λόγου· ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται ἄλλαις λέξεσιν, ὅπως ἀρχὴ πάσης σοφίας ὀρισθῇ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἰκότως! διότι ὅλος οὗτος ὁ ὄγκος, ὅλη αὕτη ἡ ὕλη, ὅλον τοῦτο τὸ σῶμα τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἶναι νεκρὸν καὶ ἄψυχον καὶ ἀνωφελές, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, εἶναι βαρὺ καὶ ἐπικίνδυνον φορτίον εἰς τὸν ταλαίπωρον νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς δὲν ἐμψυχοῦται, δὲν ζωογονῆται καὶ δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀκραδάντου πέτρας τῆς πίστεως, ἐπὶ τῆς θρησκείας. Ναὶ, ἡ θρησκεία μόνη, ὡς πνεῦμα ἐξερχόμενον παρὰ Κυρίου, πνεῦμα ζωῆς, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας, πνεῦμα μέγα κραταιὸν, διαλύον ὄρη καὶ συντριβὸν πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, πνεῦμα εὐθές, πνεῦμα ἡγεμονικόν, πνεῦμα Κυρίου ἐξαῖρον καὶ ἀνα-

λαμβάνεν πάντα νοῦν καὶ πᾶσαν καρδίαν, πνεῦμα χάριτος καὶ οἰκτιρμοῦ, ἐκχεόμενον ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ παρέχον πνοὴν καὶ ζωὴν ἐν τοῖς τροχοῖς» τοῦ ἄρματος τῆς ὑψιπτέρου φαντασίας καὶ διανοίας τῶν ἀνθρώπων, τὸ Πνεῦμα, λέγω, τοῦ Θεοῦ, ἡ ἱερὰ θρησκεία μόνη δύναται καὶ νὰ φωτίζῃ καὶ νὰ θερμαίνῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον καθηκόντων αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμὸν, καὶ εἰς τὴν τελειοποίησιν ἐκείνην, ἣν μάτην ὁ ἄνθρωπος ἐπιδιώκει καὶ ἀναμένει παρὰ τῆς παιδείας μόνης καὶ τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως· διότι, ὅταν ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου δὲν ὑπάρχῃ συνηνωμένη μετὰ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, ἄλλαις λέξεσιν, ὅταν ἡ παιδεία δὲν προάγῃται καὶ δὲν συνοδεύηται ἀχωρίστως ὑπὸ τῆς θρησκείας, ὅταν αἱ γνώσεις καὶ ὑψηλαὶ ἔννοιαι πίσης σοφίας καὶ ἐπιστήμης δὲν εἶναι ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἐν συμπνοίᾳ μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς θείας ἀποκαλύψεως καὶ δὲν ἔχωσιν ὡς σκοπὸν καὶ τέλος, ὅπως διὰ τοῦ φωτός των ὀδηγήσωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀληθῆ γνῶσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον, τότε αὐταὶ δὲν κάμνουσιν ἄλλο, παρὰ νὰ γεμίξωσι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μὲ καπνὸν καὶ μὲ οἰκτρὰς ἀμβολίας καὶ παρεκτροπὰς καὶ νὰ μαιίνωσιν αὐτοὺς, καθὼς συνέβη εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἐκείνους σοφοὺς, περὶ ὧν λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «ὅτι φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν· καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν, εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀνελεήμονας...» Ἴδου, ἀγαπητοί, πῶς ὁ μέγας ἐκείνος τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος περιέγραψε τὴν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, μὴ φωτιζομένης καὶ

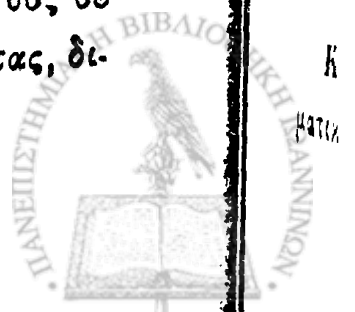
μὴ μορφουμένης κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας. Ἴδου δὲ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ζωηροτάτη μὲ ὅλα τὰ εἰδεχθῆ καὶ μυσάρᾳ αὐτῆς χρώματα καὶ ἡ εἰκὼν τῆς σημερινῆς ὡς ἔγγιστα κοινω- νίας, ὅπου τὸ Εὐαγγέλιον σιγαῶ, ὁμιλεῖ δὲ μόνον ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ὅπου αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ ἀργοῦσι, κυβερναῖ δὲ ἡ ἀχαρις καὶ ἀσεβῆς ἐλευθεροφροσύνη καὶ ὁ πολιτισμὸς τοῦ σώ- ματος καὶ τῆς ὕλης. . . .

Διὰ τῆς παιδείας λοιπὸν καὶ τῆς θρησκείας δύναται, ἀγαπητοί, ὁ ἄνθρωπος νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀληθῆ προορισμὸν του, εἰς τὴν ἀλη- θῆ τελειοποίησίν του, εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Τοιοῦτοτρόπως ἐμε- γαλύνθησαν καὶ ἀπεθανατίσθησαν καὶ τῆς ἀρχαιότητος οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι καὶ ἔνδοξοι νόες, οἵτινες, μὴ ἔχοντες τὸ φῶς τῆς θείας ἀ- ποκαλύψεως, ἐθεμελίουν ὅλας αὐτῶν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς δόξας καὶ τὴν σοφίαν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀ γ ν ὄ σ τ ο υ Θεοῦ. Ἐδοξάσθη- σαν δὲ καὶ ὅλοι οἱ θεῖοι καὶ μεγαλώνυμοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέ- ρες καὶ διδάσκαλοι, οἵτινες ὄλην τὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοῦ λόγου καὶ τῆς σοφίας αὐτῶν ἐστήριζον καὶ ἠρύοντο ἐκ τοῦ σταυροῦ τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος, ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καταθέντες πρὸς κα- θαρισμόν καὶ ἐξάγνισιν ὅλον ἐκεῖνο τὸ πρίσμα τῆς ἐξω φιλοσο- φίας καὶ ἐπιστήμης. Ἴδου διατί οἱ πατέρες ἡμῶν ὡς ἡμέραν ἑορ- τῆς τῶν γρημμάτων καθιέρωσαν τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἐπετείου μνήμης τῶν τριῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλων, θέλον- τες τρόπον τινὰ διὰ τοῦ γεγονότος τούτου νὰ ὑποδείξωσιν αὐτοὺς εἰς πάντας καὶ διδάσκοντας καὶ διδασκομένους ὡς πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸν πάσης ἀληθοῦς παιδείας. Ἴδου διατί ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐν πάσαις ταῖς ἐγίαις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις ἀπανταχοῦ τῆς Ὁρθοδόξιας κοιναὶ παρὰ πάντων δεή- σεις καὶ προσευχαὶ εἰς οὐρανὸν πρὸς Θεὸν ἀναπέμπονται καὶ μνη- μόσυνον ἱερὸν ἐπιτελεῖται ὑπὲρ ἀναπαύσεως πάντων τῶν προγε- γεννημένων ἐνδόξων ἀκολούθων, προστατῶν καὶ εὐεργετῶν τῶν

γραμμάτων. Ὅλα ταῦτα δὲν κηρύττουσιν ἄρα γε τρανώτερον παν-
τός λόγου εἰς πάντας ἡμᾶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὁ διδύσκαλος, ὁ φι-
λόσοφος, ὁ ἐπιστήμων, ὁ σπουδαστής παντός γένους καὶ φύλου καὶ
πάσης ἡλικίας, διὰ τὴν γείνη τέλειος, ὀφείλει νὰ συνενώσῃ ἐν ἑαυ-
τῷ δι' ἀρρήκτου δεσμοῦ τὴν σοφίαν μετὰ τῆς θρησκείας; Ναι, ἀ-
γαπητοί, ναι! βλέπω, βλέπω, ὅτι ἐνώπιον τοιούτων, μονονουχί
φωνὴν ἀφιέντων, γεγονότων, πᾶς λόγος μου καθίσταται πλέον
περιττός, καὶ διὰ τοῦτο καταπαύω, ἀφ' οὗ πρῶτον παρακαλέσω
πάντας ὑμᾶς, ὅπως, κλίναντες τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώμα-
τος ἐνώπιον τῶν καθημαγμένων ποδῶν τοῦ ἐσταυρωμένου τούτου
Θεοῦ μου, ἀκούσητε μετ' εὐλαβείας τὸ παρὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ
προερχόμενον οὐράνιον τοῦτο λόγιον· « Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς
τέλειοι, ὡς περὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
τέλειός ἐστιν ». Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς, ἀγαπητοί, διὰ τοῦ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ οἱ ἐργάται, οἱ λειτουργοὶ
καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀληθοῦς παιδείας· διότι αὐτὸς « φῶς εἰς τὸν
κόσμον ἐλήλυθεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν
ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ » (Ἰω. ιβ', 46). Μηδεὶς ἐξ ὑμῶν,
ἀγαπητοί, μιμηθῆτω τὸ παράδειγμα τοῦ Κορέ, τοῦ Δαθὰν καὶ τοῦ
Ἄβειρῶν καὶ ὄλου ἐκείνου τοῦ κατακλύσαντος, κακῆ τύχῃ, πᾶσαν
τὴν γῆν σμήνους τῶν ἀθέων καὶ ἀπίστων καὶ μωρῶν σοφῶν τῆς
σημερινῆς κοινωνίας.

Σὺ δὲ, Θεὲ καὶ Κύριε τῶν φώτων καὶ τοῦ ἐλέους, ἐπὶ πάντας
τοὺς ἐργάτας τοῦ θεοῦ σου ἀμπελῶνος καὶ ἐπὶ τὴν νέαν ταύτην
γενεάν, ἣν ἐξελέξω σὶ ἵνα ἐνδείξῃ ἐν αὐτῇ τὴν ἰσχύν
σου καὶ ὅπως διαγγείλῃ τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ
τῇ γῆ, κατὰ πεμψον πνεῦμα ζωῆς, πνεῦμα σοφίας
καὶ πνεῦμα ζηλώσεως, ἵνα « οὐ ἂν ᾔτῃ τὸ πνεῦμα
πορευόμενον καὶ αὐτοὶ πορεύωνται ». Τοὺς δὲ
προαναπαυσαμένους κτίτορας, ἰδρυτὰς, προστάτας, εὐεργέτας, δι-

δικαίους καὶ μαθητὰς τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς ἐν σκηναῖς δικαίων κατὰταξον καὶ δὸς αὐτοῖς τὸν στέφανον, ὅς πρέπει πᾶσι τοῖς τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου ἀγωνισαμένοις ἀγῶνα. Φύλαττε δὲ ὑπὸ τὴν κραταίην σου σκέπην, κατευόδωσον τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν διαβούλια, καὶ χάρισαι πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον τῷ τε παναγιωτάτῳ καὶ φιλομούσῳ ἡμῶν πατρὶ καὶ ποιμενάρχῃ, συμπάσῃ τῇ ἱερᾷ τῶν ἀγίων σου ἀρχιερέων χορείᾳ, τῇ σεβαστῇ τῆς μεγαλωνύμου ταύτης σχολῆς ἐφορίᾳ, τοῖς ἐν αὐτῇ διδάσκουσί τε καὶ διδασκομένοις καὶ πᾶσι τοῖς μακρὰν καὶ ἐγγύς, παροῦσί τε καὶ ἀποῦσι, μικροῖς τε καὶ μεγάλοις εὐεργέταις τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς θείας σου σοφίας καθιδρύματος, ὅπερ στήριξον, πλάτυνον, κραταίωσον καὶ ἀσφάλισεν ἐν τῇ θείᾳ σου πανσοφίᾳ καὶ παντοδυναμίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀκραδάντῳ πέτρᾳ τῶν θείων σου ἐντολῶν πρὸς δόξαν καὶ αἶνον τοῦ παναγίου σου ὀνόματος, καύχημα δὲ καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ σου λαοῦ. Ἀμήν.

Τὴν δὲ λά μαίτου, συμφώνως τῷ ἐκδεδομένῳ προγράμματι, ἤρξαντο αἱ γραπταὶ ἐξετάσεις ἐν τῇ σχολῇ, διαρκέσασαι μέχρι τῆς ἡ ἰουνίου, αἱ δὲ προφορικαὶ δημόσιοι τὴν ἰ τοῦ αὐτοῦ (κυριακὴν), τὴν β' ὥραν τουρκιστὶ ἀκριβῶς. Τὴν νενομισμένην τελειτὴν ἐτέλεσεν ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', παρόντος καὶ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τῶν σεβασμιωτάτων ἀρχιερέων, τῶν ἐφόρων καὶ ἱκανοῦ ἐπιλέκτου ἀκροατηρίου, μεθ' ἣν ὁ σχολάρχης ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος Παλαμᾶς ἀπήγγειλε τὴν εἰθισμένην ἔκθεσιν, ἔχουσαν ὧδε.

Παναγιώτατε δέσποτα, μακαριώτατε πατριάρχα,

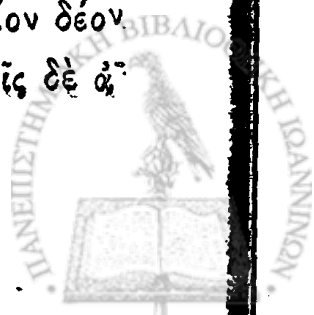
σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι καὶ λοιπὴ ἱερὰ καὶ φιλόμουτος ὀμήγουρις!

Καὶ λοιπὸν ἀνοίγονται πάλιν τερψιθύμως οἱ ἱεροὶ τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων πυλῶνες, καὶ ἰδοὺ αὖθις προσκαλοῦνται ὑπὸ τῶν

γεραρῶν καὶ σεβασμίων ἀγωνοθετῶν, ἔνθεν μὲν, φιλόκαλοι θεαταὶ τοὺς ἰδίους ἡμῶν ἐκίστου θεασόμενοι πόνους, οὐκ καθ' ὅλον τὸ αἰσίως ἤδη διανυθὲν σχολικὸν ἔτος ἐναμίλλως οἱ πάντες ἐμοχθήσμεν, ἔνθεν δὲ, οἱ φερέπονοι καὶ καλοὶ οὗτοι ἀθληταὶ γενναίως καὶ φιλοπόνως τὸν ἄθλον ἐνθίδε ὑποστησόμενοι. Καὶ κρούεται λοιπὸν αὐθις ὁ τῶν ἀγῶνων σημαντὴρ ἀθλοθέτας τε καὶ ἀθλητάς εὐθύμως εἰς ἓν συγκαλούμενος ἐν τῇ μουσοστόλῳ ταύτῃ τῆς πνευματικῆς παλκίστρας στοᾶ, ὅπως ἕκαστος, τὴν οἰκείαν ἐπιδειξάμενος ἐν πᾶσι πρόοδον, καὶ τὸν προσήκοντα ἀξίως προσκομίσηται στέφανον, ὃν ἡ ἱερά τῶν σεβασμίων θεατῶν ὁμήγουρις ἀπροσωπολήπτως ἐπιπλέκει.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ ὠραίου τούτου καὶ εὐανθοῦς πνευματικοῦ ληΐου, τῷ ἀρχαίῳ καὶ ν ἐνομισμένῳ ἐπόμενος, ὡς εἰκὸς, ἔθει, παρίσταμμι σήμερον καὶ γὰρ ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, πάσης τῆς ἱεράς καὶ φιλομούσου ταύτης ὁμηγύρεως καὶ πάντων τῶν ἐγγύς καὶ μακρὰν, παρόντων τε καὶ ἀπόντων εὐεργετῶν καὶ ὅπωςδῆποτε ὑπὲρ τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς κηδομένων τε καὶ προνοούντων φιλομούσων ὁμογενῶν, τοῦτο μὲν λόγον διδόναι τῆς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς τε καὶ ἠθικῆς τῆς σχολῆς καταστάσεως, τοῦτο δὲ τῇ εὐθυκρίσιᾳ ἕκαστου πᾶσαν τῆς σχολαρχίας πρᾶξιν τε καὶ ἐνέργειαν ἀναθεῖς ὑποδειῖξαι τί τῶν δεόντων πέπρακται, τί δ' ἔτι ἐναπολείπεται πρὸς ἐπιστημονικὴν καὶ ὑλικὴν ἅμα τελειοποίησιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου τῆς Ἀνατολῆς ἐλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου. Καὶ πάνυ γε δικαίως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μάλα σκοπίμως ! Κεθάπερ γὰρ ἡ μεγάλη αὕτη τοῦ Γένους σχολῆ φερωνύμως τὴν ὑλικὴν αὐτῆς ὑπαρξιν καὶ συντήρησιν ὀρεῖται τῇ γενναίᾳ καὶ φιλομούσῳ τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν συνδρομῇ, οὕτως ἄρα καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πραττόμενον καὶ τὸν πνευματικὸν, ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν αὐτῆς ἀφορῶν βίον δέον ἀπαξάπαντι τῷ γένει τοῖς μὲν παροῦσι ζώῃ φωνῇ, τοῖς δὲ ἄ-

ποῦσι τύπῳ εἰς γεῦσιν φέρειν, ὥστε ἕκαστον τρανώτατα καὶ ἔργῳ καθορᾶν οἶζν καὶ ἡλικὴν ὠφέλειαν παρήγαγε καὶ ὅσον πρὸς διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας συνετέλεσεν ἡ ὑλικὴ αὐτοῦ συνδρομὴ, τοὺς δὲ μήπω τοῦ καλοῦ τούτου καὶ κοινωφελοῦς ἔργου συμμετασχόντας εἰς μίμησιν παρορμαῖν εὐγενῆ. Οὕτω τοίνυν τοῦτο μὲν τῶν ὑπάρχόντων ἤδη εὐεργετῶν τὸν ζῆλον ὑπεκκαίομεν, τὰ δίκκια ἐκάστοτε εὐχαριστήρια δημοσίᾳ ἀναγράφοντες καὶ διακηρύττοντες, τοῦτο δὲ καὶ ἄλλους αὐτοῖς διηνεκῶς ἀνταξίους ζηλωτὰς τῇ ἐκθέσει ταύτῃ παρασκευάζομεν καὶ ἀνεγείρομεν. Ἡ περιοδικὴ ἄρα ἐκθεσις αὕτη οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἓν καθαρῶς κριτικὸν ἅμα τε καὶ ἐξεταστικὸν βλέμμα, ὅπερ σύμπαν τὸ ἡμέτερον Γένος, οὗ τῷ ὀνόματι ἐπὶ πέντε ἤδη καὶ περιπλέον αἰῶνας ἡ παροῦσα ἐνδοξος καὶ πολυτλήμων σχολή, ἡ μύρτοις τε καὶ ἀκάνθαις ἐναλλάξ τοὺς κροτάφους ἐστεφανωμένη, δικάίως ἐγκαυχᾶται, ὀφείλει κατὰ πᾶν ἔτος ἐπὶ τὰ ὀπίσω στρέφειν, ἵνα καταμανθάνῃ ἀκριβῶς, ὅποιαν αὕτη ὁδὸν πορεύεται ἢ πρὸς τίνα μᾶλλον ὠφείλε τραπῆναι καὶ μέχρι τίνος τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ προορισμὸν διατελεῖ ἐκπληροῦσα. Καὶ δὲ τὴν εὐμένειαν πάσης τῆς ἱερᾶς καὶ φιλομούσου ταύτης ὁμηγύρεως ἐπικαλεσάμενος, ἀπτομαι τοῦ ἔργου. Ἀναπτύξαντες δὲ πρῶτον ἀκριβῶς τὴν κατὰ τὸ αἰσίως ἤδη ἀπολήξαν σχολικὸν ἔτος διανοητικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ γραμματολογικὴν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς σχολῆς κατάστασιν, διχγράψομεν ἐφεξῆς καὶ τὸ ἠθικὸν αὐτῆς μέρος· καὶ ταῦτα συνωδᾶ τῷ ὠρισμένῳ διπλῷ τῆς σχολῆς ἱερῷ σκοπῷ, ἥτοι τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ ἠθικῇ μορφώσει τε καὶ διαπλάσει τῆς ἐν αὐτῇ φοιτώσης καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἐνασκουμένης νέας ταύτης γενεᾶς.

Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων, καθ' ὃ διαρρυθμίζεται ἡ τῶν φοιτητῶν τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς ἑτησίᾳ διανοητικῇ καὶ ἐπιστημονικῇ ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν, ἡ καὶ τὸ γραμματολογικ-

κόν αὐτῆς ἀποτελοῦσα μέρος, ἐπαυξήθην καὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον, ὡς οἶόν τε, ὑπὸ τῆς προκατόχου σχολαρχίας διασκευασθὲν, διέμεινεν ἐν πᾶσιν ἀμετάβλητον καὶ κατὰ τὸ αἰσίως ἤδη διανυθὲν ἔτος. Μία μόνον οὐσιώδης ἔλλειψις καθυπεβλήθη τῇ σεβαστῇ τῆς σχολῆς ἐφορίᾳ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν κ. Σπαθίρη, τὸ ὀλιγόωρον τῆς διδασκαλίας τῆς θεωρητικῆς Ἀριθμητικῆς, τῆς Τριγωνομετρίας καὶ τῆς Ἀλγέβρας· ἐφ' ᾧ καὶ ἐνεκρίθη ἡ προσθήκη μιᾶς ἑτι ὥρας καθ' ἑβδομάδα ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν τριῶν τούτων μαθημάτων. Παρελείφθη δὲ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ ἡ τοῦ μαθήματος τῆς Κοσμογραφίας διδασκαλίη, ἅτε δὴ ἐγκριθείσης ὑπὸ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἑβδόμης τάξεως εἰς τὴν ὀγδόην.

Ἐδιδάχθησαν τοίνυν, συνωδὰ τῷ ἐκδεδομένῳ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων προγράμματι, ἐν τῇ Η' τάξει ταῦτα· ἐκ μὲν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἡ Μῆδεια τοῦ Εὐριπίδου, οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου καὶ τινὰ ἐπινίκια τοῦ Πινδάρου· Ῥητορικὴ μετὰ ῥητορικῶν γυμνασμάτων καὶ ἡ ἐπιγραμματοποιίη· ἐκ τῆς λατινικῆς φιλολογίας τὸ δ' βιβλίον τοῦ Βιργιλίου, τέσσαρες τοῦ Ὀρατιοῦ ᾠδαὶ καὶ θέματα ἐκ τοῦ Β' τμήματος τῆς μεθόδου τοῦ Doeffner· ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἡ Φυσικὴ, πλὴν τοῦ περὶ ἡλεκτρισμοῦ κεφαλαίου, καὶ ἡ Ζωολογία· ἐκ τῆς Φιλοσοφίας ἡ ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας· ἐκ τῆς γενικῆς Ἱστορίας ἡ νεωτέρα ἱστορία μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· ἐκ τῶν θρησκευτικῶν τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν μέρος τῆς χριστιανικῆς Ἠθικῆς· ἐκ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἡ Γοθολία τοῦ Ῥακίνα, εἰς ἐπιτάφιος τοῦ Βοσσουέτου, ἐπανάληψις ὅλης τῆς τοῦ Chapsal γραμματικῆς καὶ θέματα ἐκ τοῦ ἐπιστολαρίου τοῦ Ζυγούρα· ἐκ δὲ τῆς τουρκικῆς γλώσσης τὰ ἀνώτερα τῆς Χρηστομαθείας τοῦ Κωνσταντινίδου μαθήματα, ἡ περσικὴ γλῶσσα μετὰ τῆς γραμματικῆς, οἱ ἐν τῇ τουρκικῇ γλώσσῃ ἐφαρμοζόμενοι κανόνες τῆς ἀραβικῆς, θέματα κατ'

ἐκλογὴν καὶ μετάρρασις ἀπὸ τοῦ περσικοῦ εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν.

Ἐν τῇ Ζ' τάξει ἐδιδάχθησαν τὰ ἑξῆς· ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας τὸ Β' τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος, τὸ Α' καὶ ΙΗ' εἰδύλλιον τοῦ Θεοκρίτου καὶ Ῥητορικὴ μετὰ Ῥητορικῶν γυμνασμάτων· ἐκ τῆς λατινικῆς φιλολογίας ὁ Κατιλίνας τοῦ Σαλλουστίου· τὸ Γ' βιβλίον τῶν μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου καὶ θέματα τοῦ 6' τμήματος τῆς μεθόδου τοῦ Doeffner· τῆς Φυσικῆς τὸ μηχανικὸν μέρος ἢ τριγωνομετρία· ἐκ τῆς Ἱστορίας ἢ εἰσαγωγή τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς βυζαντινῆς· ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἡ Λογικὴ καὶ ἡ Καλλιλογία· ἐκ τῆς γαλλικῆς ἐπιτολῆς τοῦ Boilau, εἰς ἐπιτίφιος τοῦ Βισσουέτου, ἅπαντα ἢ ἑπιτολὴ τοῦ Chapsal μετὰ γυμνασμάτων καὶ συνθέσεων καὶ θέματα ἐκ τοῦ ἐπιστολαρίου τοῦ Ζυγούρα· ἐκ τῆς τουρκικῆς γλώσσης μέρος τῆς Χρηστομαθείας τοῦ Κωνσταντινίδου, ἀνάγνωσις τουρκικοῦ κειμένου μετὰ μεταφράσεως, ἐξήγησις καὶ ἐφαρμογὴ ἀρβικῶν κανόνων, τεχνολογία, ἐρμηνεία καὶ θέματα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὸ τουρκικόν· ἐκ δὲ τῶν θρησκευτικῶν ἡ τρίτη καὶ τετάρτη περίοδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἢτοι ἀπὸ τοῦ σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ἐν τῇ Γ' τάξει ἐδιδάχθησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος ἐκ μὲν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας τὸ προοίμιον τοῦ Θουκυδίδου, αἱ δημηγορίαι τοῦ Α' βιβλίου καὶ ἡ ἐν τῷ Β' βιβλίῳ δημηγορία τοῦ Περικλέους, συνθέσεις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ καὶ ἐπιστολογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐν τῇ νεοελληνικῇ γλώσσῃ· ἐκ τῆς λατινικῆς φιλολογίας τὸ τρίτον βιβλίον τοῦ Καίσαρος, ὁ ὑπὲρ Μαρκέλλου λόγος τοῦ Κικέρωνος, ἐπανάληψις τοῦ τεχνολογικοῦ, τῆς γραμματικῆς μέρος, τὸ συντακτικὸν καὶ θέματα ἐκ τοῦ Α' τμήματος τῆς μεθόδου τοῦ Doeffner· ἐκ τῶν μαθηματικῶν ἡ Ἀλγεβρα· τῆς φι-

λοσοφίας ἢ Εἰσαγωγή καὶ ἡ Ψυχολογία ἐκ τῆς Ἱστορίας ἢ ἀρχαία ἱστορία τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, ἢ ἑλληνικὴ καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ ἱστορία ἐκ τῶν θρησκευτικῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἢ Α' καὶ Β' περίοδος, ἤτοι ἀπὸ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μέχρι τοῦ σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκ τῆς γαλλικῆς γλώσσης ἐπανάληψις τῆς γραμματικῆς τοῦ Chapsal μετὰ γραφικῶν γουνασμάτων, εἰκόνες τῶν πολιτικῶν τῆς Γαλλίας ἀνδρῶν ἐκ τῆς γαλλικῆς ἐγκυκλοπαιδείας καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὴν γαλλικὴν μετάφρασις τοῦ Ῥοβινζῶνος Κρούσου· ἐκ δὲ τῆς τουρκικῆς μέρος τῆς Χρηστομαθείας τοῦ Κωνσταντινίδου μετὰ ἀναγνώσεως καὶ θεμάτων, τεχνολογία καὶ τῆς γραμματικῆς τὸ περὶ τῶν ἀραβικῶν κανόνων τμῆμα, οὗς οἱ Τοῦρκοι παρὰ τῶν Ἀράβων δανεισάμενοι ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐφήρμοσαν διαλέκτῳ.

Ἐν τῇ πέμπτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τῆς μὲν ἑλλήνικῆς φιλολογίας ὁ περὶ στεφάνου λόγος τοῦ Δημοσθένους, ὁ κατὰ Κτησιφώντος τοῦ Αἰσχίνου, ὁ Μενέξενος τοῦ Πλάτωνος, θέματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ καὶ συνθέσεις ἐν τῇ νέᾳ τῆς λατινικῆς φιλολογίας τὰ Μακεδονικὰ ἐκ τῆς τοῦ Οὐλερίχου Χρηστομαθείας, τὸ τεχνολογικὸν καὶ ἔτυμολογικὸν τῆς γραμματικῆς τοῦ Οὐλερίχου καὶ 64 θέματα ἐκ τῆς μεθόδου τοῦ Diefner, τὸ περὶ μεταλλοειδῶν καὶ μετάλλων μέρος τῆς Χημείας, ἡ Γεωμετρία τοῦ Δημητριάδου, ἡ ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογία τῆς γαλλικῆς γλώσσης τὸ α' βιβλίον τοῦ Τηλεμάχου, ἡ γραμματικὴ τοῦ Καρασούτσα καὶ θέματα ἐκ τῆς μεθόδου τοῦ Δημ. τῆς τουρκικῆς μέρος τῆς χρηστομαθείας τοῦ Κωνσταντινίδου μετὰ ἐρμηνείας καὶ ἐξηγήσεως, τεχνολογία, θέματα ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὸ τουρκικὸν ἰδίωμα κατὰ τὴν Ὀλλενδόρφου μέθοδον, τὸ τουρκικὸν τμῆμα τῆς γραμματικῆς τοῦ Κωνσταντινίδου καὶ ἀσκήσεις μετὰ ἐξηγήσεως περὶ τὴν ἀνάγνωσιν χειρογράφων ὑπὸ Χαβίζ· Ρεφῆ τῶν δὲ θρησκευτικῶν ἐρμηνεία καὶ ἀποστήθις τῶν ἐξ πρώτων κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου.

Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει παρεδόθησαν τῆς μὲν ἑλληνικῆς φιλολο-
γίας οἱ τρεῖς Ὀλυθιακοὶ καὶ ὁ Α' κατὰ Φιλίππου τοῦ Δημοσθέ-
νους, τὸ συντακτικὸν τοῦ Ἀσωπίου, θεματογραφία, ἐπιστολογρα-
φία καὶ ἀνάγνωσις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας Διοδώρου τοῦ Σι-
κελιώτου· ἡ βυζαντινὴ ἱστορία ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου
μέχρις ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ μαθηματικὴ Γεω-
γραφία καὶ ἡ θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ τοῦ Κόνδη· τῆς γαλλικῆς
γλώσσης ἀνάγνωσις μετὰ ἐρμηνείας καὶ ἀποστήθις μύθων καὶ
διαφόρων ἄλλων πεζῶν τεμαχίων, τὸ τεχνολογικὸν τῆς ὑπὸ Κα-
ρασοῦτσα γραμματικῆς μέρος καὶ θέματα ἐκ τῆς μεθόδου τοῦ Αἰη-
τῆς τουρκικῆς ἢ ὑπὸ Μηλιοπούλου Χρηστομάθεια, ἡ Γραμματικὴ
Χαφίζ Ρεφῆ, τὸ τοῦ ρικὰ ἐπιλεγόμενον εἶδος τῆς γραφῆς, ἐρ-
μηνεία μετὰ λεξιλογίου καὶ ἐξήγησις παρὰ τῶν μαθητῶν αὐτῶν
ἐπὶ τῇ τοῦ λεξιλογίου ὁδηγίᾳ μετὰ καὶ τεχνολογίας· τῶν δὲ θρη-
σκευτικῶν ἐρμηνεία καὶ ἀποστήθις τῶν κυριακῶν Εὐαγγελίων
καὶ τὸ β' μέρος τῆς ἱερᾶς Κατηχήσεως καὶ εἰσαγωγικαὶ τινες
γνώσεις περὶ τῶν βιβλίων τῆς πλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης.

Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τῆς μὲν ἑλληνικῆς φιλολο-
γίας ὁ πανηγυρικὸς τοῦ Ἰσοκράτους, ὁ κατὰ Λεωκράτους τοῦ Λυ-
κούργου, συντακτικὸν στοιχειῶδες μετὰ ἐπιστολογραφικῶν ἀσκή-
σεων καὶ ἀνάγνωσις Ξενοφῶντος· στοιχειώδης ἀρχαία ἱστορία τῶν
ἀνατολικῶν ἐθνῶν καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ μέχρι τῶν αὐτοκρατόρων· ἑλ-
ληνικὴ Μυθολογία, Γεωγραφία, Γεωμετρία στοιχειώδης μέχρι
στερεομετρίας· τῆς γαλλικῆς γλώσσης ἀρχικαὶ γνώσεις, ἀνάγνω-
σις, ἐξήγησις καὶ ἀποστήθις ἀπλῶν φράσεων, ἐκμάθησις ὁμαλῶν
ῥημάτων καὶ θέματα· τῆς τουρκικῆς ἀλφαθητάριον ὑπὸ Α. Μα-
λιάκα καὶ ἐρμηνεία μετὰ λεξιλογίου· τῆς Ἰχνογραφίας τὸ σκια-
γραφικὸν μέρος καὶ ἐκθεσις σχεδίων, ἅπερ ἤδη, ὡς ὁρᾶτε, τὴν
παροῦσαν κατακοσμοῦσιν αἴθουσαν· τῶν δὲ θρησκευτικῶν ἐρμηνεία

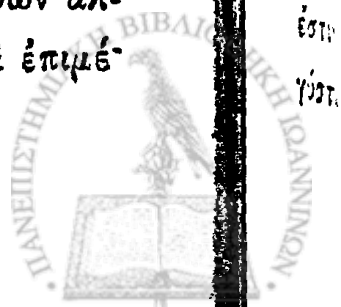

καὶ ἐκοτήθισι τῶν κυριακῶν Εὐαγγελίων καὶ τὸ πρῶτον τῆς ἱε-
ραῆς Κατηχήσεως μέρος.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει ἐδιδάχθησαν τῆς μὲν ἑλληνικῆς φιλολο-
γίης τὰ ἀπρομνημονεύματα τοῦ Ξενοφῶντος, τῆς Γραμματικῆς τὸ
τεχνολογικὸν καὶ ἔτυμολογικὸν μέρος καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ
μετὰ ἐπιστολογραφίας· πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς συνέχεια καὶ τέλος·
Γεωγραφίας συνέχεια καὶ τέλος· ἑλληνικὴ Ἱστορία μέχρι καὶ αὐ-
τοῦ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου· γραμμικὴ Ἰχνογραφία ἐφρμο-
σομένη· τῶν δὲ θρησκευτικῶν ἡ ἱερὰ Ἱστορία τῆς νέας Διαθήκης.

Ἐν τῇ πρώτῃ δὲ καὶ ἐσχάτῃ τάξει ἐδιδάχθησαν τῆς μὲν ἑλ-
ληνικῆς φιλολογίας γνωμικὰ, ἀστεῖα Ἱεροκλέους, νεκρικοὶ διά-
λογοι καὶ ἐνύπνιον Λουκιανοῦ, ἡ περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι
ὁμιλία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
τῆς Γραμματικῆς τὸ τεχνολογικὸν, τυπικὸν καὶ κανονικὸν μέρος
μέχρι τῶν ρημάτων· ἀσκήσεις γραφικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ μετὰ
ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων τῆς Γραμματικῆς· Ἀριθμητικὴ πρακτι-
κὴ μέχρι τῆς ἐξαγωγῆς τῆς τετραγωνικῆς ρίζης· Γεωγραφία·
Ἰχνογραφία, τὸ περὶ γραμμῶν καὶ γωνιῶν ἐφρμοσομένων ἐπὶ φυ-
σικῶν καὶ τεχνητῶν ἀντικειμένων μέχρις ἐλλείψεως· τῶν δὲ θρη-
σκευτικῶν ἡ ἱερὰ Ἱστορία τῆς παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἄπαντα τὰ μαθήματα ταῦτα ἐδιδάχθησαν κατὰ τὸ λῆξαν σχο-
λικὸν ἔτος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐν ἐκάστῃ τάξει καθηγητῶν ἀνελ-
λιπῶς καὶ μετὰ παραδειγματικῆς ὄντως ἀκριβείας τε καὶ ἐπιμε-
λείας. Ἐφ' ᾧ δημοσίᾳ ἤδη, γρέος ἱερὸν ἐκπληροῦσα ἡ σχολαρχία,
ἀπονέμει ἐνὶ ἐκάστῳ τὴν βαθεῖαν καὶ εἰλικρινῆ αὐτῆς εὐγνωμο-
σύνην καὶ χαίρει μεγάλως, μὴ δυναμένη νὰ ἀναφέρῃ ἐν τῇ λογο-
δοσίᾳ αὐτῆς μηδεμίαν μηδ' ἐλαχίστην τῶν καθηκόντων αὐτῶν
ἐλλειψιν ἢ καθυστέρησιν, ἐξαιρουμένων δεδικοιολογημένων τι-
νῶν ἀπαισιῶν, προελθουσῶν κακῇ τύχῃ ἐξ ἀσθενείας ἢ τινῶν ἄλ-
λων οὐσιωδῶν αἰτίων καὶ ἀφορμῶν. Τὴν ἀκριβείαν δὲ καὶ ἐπιμέ-

λειαν, μεθ' ἧς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ διδασκαλία ἐγένετο ἄλλα τε τρανῶς καταδεικνύουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποπεράτωσις πάντων τῶν πρὸς διδασκαλίαν ὠρισμένων μαθημάτων, καίτοι ἡ ἔναρξις αὐτῶν ἐπὶ ἓνα περίπου ἀνεόληθη μῆνα ἕνεκα τῆς κατὰ Σεπτέμβριον ἀρξαμένης ριζικῆς οὕτως εἰπεῖν ἐπισκευῆς καὶ διασκευῆς τῆς σχολῆς, μόλις δὲ μεσοῦντος τοῦ ὀκτωβρίου περαιωθείσης. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, οὐ δύναμαι σιγῇ παρελθεῖν πρὸς ἔπαινον τῶν διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων τῆς ἡμετέρας σχολῆς, ὅτι πάντες πρὸς τὴν τοῦ ἀπολεσθέντος χρόνου ἀναπλήρωσιν προθύμως πῖνυ ἀπεδέξαντο τὸ ὑπὸ τῆς σχολαρχίας προταθὲν νέον ἑορτολόγιον, ἐν ᾧ πολλὰ τῶν τέως ἑορτασίμων καὶ ἀναπαύσεως χάριν καθωρισμένων ἡμερῶν ἐξηρέθησαν. Χρέος ἄμα ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον ἐκπληροῦσα ἡ σχολαρχία, ἐκφράζει ἤδη δημοσίᾳ τὴν βαθυτάτην τῆς σχολῆς εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους καθηγητὰς κ.κ. Σαλτέλην καὶ Ὀρφανουδάκην, οἵτινες, ἀγαθῇ ὄντως καὶ ἀληθεῖ κινούμενοι ἀνταπαρνήσει, προθύμως ἀνεδέξαντο ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ ἀνευ τινὸς ἀμοιβῆς διδασκαλίαν, ὁ μὲν κ. Σαλτέλης τῶν ἐν τῇ Α' τάξει ἐπὶ τέσσαρας καθ' ἑβδομάδα ὥρας γραφικῶν ἀσκήσεων, ὁ δὲ κ. Ἰ. Ὀρφανουδάκης δύο περιπλέον ὥρας τῆς τῆς ἰχνογραφίας διδασκαλίᾳ ἐπιπροσθεῖς, μηδὲν ἄμφότεροι ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς σχολῆς τοῦ ἄλλως πολυτίμου αὐτῶν φειδόμενοι χρόνου. Ἄδικον δ' ἂν ᾔην πάντως σιγῇ ἐνταῦθα παρελθεῖν καὶ μὴ εἰς γνῶσιν τοῦ ἀρχοντος καὶ φιλομούσου κοινοῦ φέρειν καὶ δημοσίας ἐπίσης τὰς τῆς σχολῆς χάριτας ἀνακηρύξει καὶ τῷ ἀγαπητῷ συνχδέλφῳ καθηγητῇ κ. Α. Σπαθάρη, ὅστις, προθύμως πάντοτε πᾶσαν δυνατὴν τῇ τε Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἔθνει ὑπηρεσίαν προσφέρων, οὐκ ὤκνησε καὶ κατὰ τὸ διανυθὲν ἔτος μίαν ἢ καὶ πλείονας πολλὰκις ὥρας καὶ ἡμέρας ἔστιν ὅτε ὅλας, πολυτίμους ἄλλως τε αὐτῷ, καταδαπανᾷ ἀγογγύστως εἰς τε τὴν προπαρασκευὴν τῶν τῆς πειραματικῆς Φυσικῆς

παραδόξου ἐν ταῖς πρώταις ταύταις τάξεσιν ἀνισότητος· α) τὸ τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων ἐνδεικτικῶν ἀνακριβῆς καὶ πρὸς τὴν πραγματικὴν τοῦ φέροντος διανοητικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν μὴ ἀντισταθμίζον· καὶ β) ἡ λῖαν ἐπεικῆς, ἵνα μὴ εἶπω καὶ ἀσύγνωστος, ἡμῶν αὐτῶν ἐξέτασις τῶν προσερχομένων νέων μαθητῶν· γ) τὸ παράκαιρον τῆς ἐγγραφῆς καὶ παραδοχῆς αὐτῶν καὶ δ) τὸ ὀλιγόωρον τῆς ἐν τῇ σχολῇ καθ' ἐκάστην διδασκαλίας αὐτῶν. Ἔδοξε τοίνυν πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου μηδόλως τοῦ λοιποῦ ὑπ' οὐδενὸς ἐπηρεάζεσθαι ἐνδεικτικοῦ, ἀλλ' ἕκαστον πρὸ τῆς ἐγγραφῆς εἰς αὐστηρὰν καθυποβάλλειν ἐξέτασιν, τὴν δὲ ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίαν αὐτῶν ἐπὶ πέντε ὅλας καθ' ἐκάστην παρατεῖναι ὥρας, καὶ μηδένα τῶν λοιποῦ μετὰ τὸν πρὸς ἐγγραφὴν ὀρισμένον χρόνον παραδέχεσθαι. Πεποίθαμεν δ' ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα, ἀκριβῶς τηρούμενα, οὐ μικρὰν παρέξουσιν τὴν ὠφέλειαν καὶ οὕτως ἡ σχολὴ ἀπλλαγῆσεται τοῦ περιττοῦ τούτου καὶ ὅλως ἀνωφελοῦς ἄχθους, ὅπερ ἤδη, κακῇ τύχῃ, οὐκ ὀλίγοι παρέχουσιν αὐτῇ, αὐτοὶ τε μηδὲν ποιῶντες καὶ διανοητικῶς μηδόλως προαγόμενοι, καὶ τὸν καιρὸν μάτην καταναλίσκοντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς, ὃ δὴ καὶ σπουδαιότερον, πολλαχῶς παραβλάπτοντες καὶ τὴν τῆς διδασκαλίας περικυλύοντες πρόοδον· ἅτε δὴ ἀναγκαζομένου τοῦ ἔρμοδιῦ καθηγητοῦ ταῦτά καθ' ἐκάστην ἐπαναλαμβάνειν καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρονοτριβεῖν ἐπὶ ἐλπίδι βελτιώσεως τῶν τοιούτων· ἀλλ' εἰκῆ καὶ μάτην! ἐπειδὴ οὗτοι τῶν ἀρκτικῶν καὶ θεμελιωδῶν στεργόμενοι γνώσεων, τῆς στοιχειώδους τε δημοτικῆς παιδείας ἀμοιροὶ τυγχάνοντες, πρὸς δὲ καὶ φυσικῇ κατεχόμενοι ἀμελείᾳ τε καὶ ῥιθυμῖᾳ, οὐδὲ νοῦσιν, οὐδὲ μανθάνουσι τὰ διδασκόμενα. Μὴ ὑπάρχοντος δὲ εἰδικοῦ ἐν τῇ σχολῇ νόμου, τὸν ἀποκλεισμὸν ἤγουν τὸν ὑποβιβασμὸν τοῦ μετὰ τοιαύτην μακρὰν καὶ ἐνιαύσιον δοκιμὴν ἀνικάνων ὅλως ἀναδειχθέντων διατάττοντος, ἀναγκαζόμεθα τοὺς τοιούτους καὶ δεῦτερον ἐν τῇ αὐτῇ τάξει

καταλιμπίνειν ἔτος, τούτου δὲ διαγενομένου καὶ μηδεμιᾶς ἐπελ-
θούσης καὶ αὐθις βελτιώσεως, ἀποκλείονται τῆς σχολῆς, μὴ ἐπι-
τρέποντος τοῦ νόμου ἐπὶ τρία συνεχῶς ἔτη ἐν τῇ αὐτῇ ἐμμένειν
τάξει. Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν ἡ σχολαρχία, τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ
τούτου ἐπιδιώκουσα, ὥρισε, τῇ ὁμοθυμῶ τοῦ καθηγητικοῦ συλλό-
γου ἐπιδοκιμασίᾳ, ὅπως τοῦ λοιποῦ μετὰ τὸ πρῶτον τῆς χειμε-
ρινῆς ἑξαμηνίας τρίμηνον προβιβάζονται σχετικῶς ἢ ὑποβιβάζων-
ται ὅσοι τῶν νεωστὶ ἐγγραφέντων μαθητῶν ἀποδειχθῶσιν ἐν τού-
τῳ τοῦ χρόνου ἔχοντες δυνάμεις μείζους ἢ ἥττονας τῶν ἐν ἡ κα-
τετάχθησαν τάξει ἀπαιτουμένων, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπραξα ἤδη λίαν
ἐπιτυχῶς κατὰ δεκέμβριον τοῦ λήξαντος ἔτους, ὑποβιβάσας μὲν
δύο ἐκ τῆς δευτέρας εἰς τὴν πρώτην τάξιν, ἄλλους δὲ δύο ἐκ τῆς
πρώτης τάξεως εἰς τὴν δευτέραν μεταθέμενος. Τὸ μέτρον τοῦτο,
μετὰ τὴν πρώτην ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους τριμηνίαν ἐφαρμοζό-
μενον, παρέξει πάντως ὠφέλειάν τε οὐ μικρὴν τοῖς διδασκομέ-
νοις καὶ τὴν δέουσαν οὕτως εἰπεῖν ἐκάστης τάξεως ἐκκάθαρσιν,
ταύτας μὲν ἀπαλλάττων ἐν καιρῷ μαθητῶν ἀνικάνων, ἐκείνους δὲ
τῆς ματαίας ὀλοκλήρου ἔτους ἀπωλείας.

Προθυμούμενοι δὲ πάντα τὰ ὑπὸ τῶν προτέρων σχολαρχῶν
τεθεσπισμένα τε καὶ ὠρισμένα καλὰ καὶ λυσιτελῆ τῇ διανοητικῇ
καὶ ἐπιστημονικῇ τῆς σχολῆς προόδῳ ἀπαρεγκλίτως τηρεῖν καὶ
αὐστηρῶς ἐφαρμόζειν, ἔγνωμεν πρὸ παντὸς μὲν τὸν περὶ ἀπου-
σιῶν νόμον, ἀρχομένου τοῦ σχολικοῦ ἔτους, κοινοποιῆσαι τοῖς μα-
θηταῖς καὶ κατ' αὐτὸν ἤδη καὶ τὰ τῶν ἐξετίσεων ἀκριδῶς διαβ-
ρῦθμίσαι. Καὶ ἡλαττώθησαν μὲν ἕκτοτε οὐσιωδῶς αἱ ἀπουσίαι,
οὐχ ἥττον ὅμως τὸ κακὸν, ἢ κυριωτέρα αὕτη τῆς διανοητικῆς τῶν
ἡμετέρων μαθητῶν στασιμότητος ἀφορμῇ, διατελεῖ εἰσέτι οὐκ ὀ-
λίγους λυμαινόμενον καὶ χρῆζον οὐ μόνον αὐστηροτάτης τοῦ νό-
μου ἐφαρμογῆς, ἀλλὰ μάλιστα τῆς τῶν γονέων ἢ ἐγγυητῶν τῶν
διδασκομένων δραστηρίας πρὸς θεραπείαν τούτου συμπράξεως καὶ

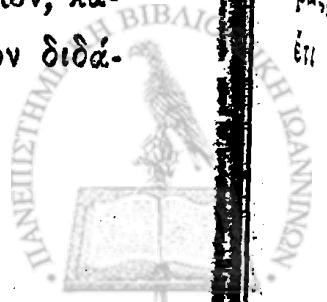
ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ τοῦ ἀληθοῦς τῆς ἐκάστοτε ἀπουσίας χαρακτη-
ρος· ἄλλως τε οὗτοι, ἐξαπατῶντες ἐπὶ ἀποδείξεσι ψευδέσι τὴν
σχολαρχίαν, τῇ μὲν σχολῇ ζημίαν παρέχουσιν οὐδεμίαν, τὰ ἴδια
δὲ μᾶλλον τέκνα ἀδικοῦσι καὶ παραβλάπτουσι, μὴ ἀναχαιτίζον-
τες, μηδὲ πρὸς καταστολὴν τοῦ κακοῦ, τό γ' ἐπ' αὐτοῖς, συντε-
λοῦντες! Συνωδὰ τοίνυν τῷ νόμῳ τούτῳ ἀπεκλείσθησαν ἤδη τῶν
ἐξετάσεων, τῇ ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου,
τῆς πρώτης τάξεως πέντε, τῆς δευτέρας τέσσαρες, τῆς τρίτης δέ-
κα, τῆς τετάρτης ἑννέα, τῆς πέμπτης πέντε, τῆς ἕκτης δύο καὶ
τῆς ἑβδόμης τέσσαρες, ἥτοι ἐν ὅλοις τριάκοντα πρὸς τοῖς ἑννέα.
Δεύτερον δὲ τὰς ἀπὸ τριετίας ἤδη κοινῇ ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει
τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου ὀρισθείσας γραπτὰς ἐξετάσεις καὶ βαθ-
μηδὸν ἐφ' ὅλα τὰ μαθήματα ἀπασῶν τῶν τάξεων ἐφαρμοζομένας,
γενικεύσαντες κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος αὐστηρῶς διετηρήσαμεν, δόν-
τες οὕτως ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τὴν δέουσαν εὐκαιρίαν καὶ τὸ μόνον δυ-
νατὸν μέσον ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν μαθητῶν καταδείξαι τρανῶς τὴν ἐν
παντὶ μαθήματι πρόοδον αὐτοῦ καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἰ-
κανότητα, τοῦθ' ὅπερ ἀναντιβῆρῆτως ἐν ταῖς προφορικαῖς ἐξετάσε-
σιν ἀτελῶς λίαν ἐπιτυγχάνεται, μὴ δυναμένων, ὡς εἰκὸς, τῶν πάν-
των μετὰ τῆς αὐτῆς παρῆρσις, εὐχερείας ἅμα καὶ ἐτοιμότητος
ζῶση φωνῇ ἀποκρίνεσθαι εἰς τὰ προβαλλόμενα ζητήματα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δεδιδαγμένων μαθημάτων καὶ τῶν δε-
δογμένων καὶ ἤδη ἐφηρμοσμένων διαφόρων μέτρων. Ἐπειδὴ δὲ
τοῦτο μὲν ἡ Αὐτοῦ θειοτάτη παναγιότης, ὁ εὐκλεῶς ἤδη τὸν οἰ-
κουμενικὸν διακοσμῶν θρόνον προσκυνητὸς ἡμῶν δεσπότης, ὁ ζη-
λῶν καὶ ἀκαμάτως ὀργῶν πρὸς τε τὴν βελτίωσιν τῶν πολλαχοῦ
κοκῶς ἐχόντων καὶ τὴν τελειοποίησιν τῶν ἑνιαχοῦ καλῶς κειμέ-
νων, τοῦτο δὲ ἡ σεβαστὴ τῆς σχολῆς ἐφορία, ἡ καὶ τῶν ἰδίων αὐ-
τῆς περιφρονοῦσα συμφερόντων καὶ τοῦ λίαν αὐτῇ πολυτίμου χρό-
νου μηδὲ ὅλως φειδομένη, κύριον δὲ καὶ προσφιλὲς μέλημα ἔχουσα

ὄ μόνον τὴν ἐπούλωσιν καὶ παντελῆ τῶν οἰκονομικῶν τῆς σχολῆς πληγῶν θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπὶ τὸ τελειότερον, ὡς οἶόν τε, διαρρύθμισιν καὶ διακανόνισιν καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς τῆς σχολῆς καταστάσεως, ἐδήλωσαν πολλάκις τῇ σχολαρχίᾳ τὴν διακαῆ αὐτῶν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἀναθεωρηθὲν τὸ τῆς σχολῆς πρόγραμμα ὑπὸ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου διασκευασθῆ πληρέστερον, συμπληρουμένων τῶν ἀτελῶν, προστιθεμένων τῶν ἐλλειπόντων καὶ διαγραφομένων τῶν περιττῶν καὶ παραβλαπτόντων τὴν ἐν ἄλλοις τυχόν μαθήμασιν ἀπαιτουμένην ἔκτασιν καὶ ἀνάπτυξιν· διὰ τοιούτου, τῇ τῆς σχολαρχίας προτάσει, μεσοῦντος φεβρουαρίου, τρεῖς τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου συνεδριάσεις ἐγένοντο, παρουσιάζοντος καὶ ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, τοῦ ἀξιότιμου κ. Σταύρου Κέπετζη.

Ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει ὁ κ. Κέπετζης καθυπέβαλεν ὑπὸ τὴν συζήτησιν καὶ γνωμοδότησιν τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου τὰ ἑξῆς ζητήματα· α) ὁποῖα θεωρητέα ἢ σχολῆ· β) τί διδασκτέον ἐν αὐτῇ· γ) πῶς διδασκτέον· δ) πόσον διδασκτέον καὶ ε) πότε, ἐν ποίᾳ δηλονότι τάξει διδασκτέον ἕκαστον τῶν μαθημάτων. Ἐπὶ τούτῳ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τό τε ἤδη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σχολῇ καὶ τὸ ἐν τοῖς γυμνασίοις τῆς ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδος καὶ τῆς Γερμανίας ἐπικρατοῦν πρόγραμμα, μετὰ πολύωρον ἑκάστοτε συζήτησιν καὶ ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν καὶ γνωμῶν, ἀπεφασίσαμεν ταῦτα· πρῶτον, ὅτι ἡ μεγάλη τοῦ Γένους σχολῆ ἀπετέλει τέως, ὀφείλει δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ ἀποτελεῖν γυμνάσιον μὲν, ἀλλὰ πολλῶ τῶν συνήθων τελειότερον, ὡς καὶ τὸ μόνον ἀνώτερον ἐν Τουρκίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἀνατολῇ Ἑλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον, ἀναπληροῦν τὴν παντελῆ ἐνταῦθα εἰδικῶν διδασκαλείων ἔλλειψιν. Ἐφ' ᾧ ἐν μὲν ταῖς ἐπτὰ τάξεσιν ὁ μαθητῆς τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς ἀκροᾷται καὶ διδάσκεται πλήρη καὶ τελείαν σειρὰν ἐγκυκλίων μαθημάτων, κατ' ἀρτιζόντων αὐτὸν ἀποχρώντως ἐν πᾶσι συγκεκριτημένον διδά-

σκαλον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὰ δὲ ἐν τῇ ὀγδόῃ τάξει διδασκόμενα μαθήματα, ἀναγόμενα εἰς κύκλον ἀνώτερον τῶν γυμνασιακῶν μαθημάτων, παρέχουσιν αὐτῷ καὶ μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐπιστημονικὴν, ἣτις τοῖς μὲν βουλομένοις ἐν ἄλλοις πανεπιστημείοις διδαχθῆναι θεωρητέα ὡς τις προεισαγωγικὴ, οὕτως εἰπεῖν, καὶ προκαταρκτικὴ τελειότερα παιδεύσει, τοῖς δὲ ἀνωτέρας ἐπιστημονικῆς μορφώσεως μὴ ἐπιειμένοις παρέχει ἐγκυκλοπαιδικῆς τελειότεραν τινὰ φιλολογικὴν, φιλοσοφικὴν, μαθηματικὴν καὶ ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν. Τούτου τεθέντος, ἐνεκρίθη δεύτερον, ὅπως ἐπ' ὠφελείᾳ τε τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σχολῇ σπουδαζούσης νεολαίας καὶ συνωδᾶ ταῖς τοπικαῖς ἀνάγκαις καὶ ἀπαιτήσεσι τὸ μὲν πρόγραμμα τῶν τέως διδασκόμενων μαθημάτων μένη ὅλως ἀμετάβλητον, αὐξηθῶσι δὲ, ὅσον οἶόν τε, αἱ ὥραι τῆς διδασκαλίας αὐτῶν. Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν προσετέθησαν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐννέα ἐτι ὥραι, παραταθείσης τῆς θεματογραφίας μέχρι τῆς Ζ' τάξεως· ἡ διδασκαλία τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἀρχομένης τέως ἀπὸ τῆς Ε' τάξεως, παρετίθη μέχρι καὶ τῆς Δ' τάξεως, προστεθειῶν ἐν αὐτῇ δύο πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτης ὥρων· τὴν δὲ διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς ἱστορίας, περιοριζομένην τέως ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ, ἤτοι τῇ Η' τάξει, τούτου δ' ἕνεκα ἀτελῶς, ὡς εἶκος, διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ προσήκοντος εἰς πλήρη αὐτῆς διδασκαλίαν χρόνου γιγνομένην, ἔδοξεν ἐν ὅλαις ταῖς τρισὶ τελευταίαις, ἤτοι τῇ Γ', Ζ' καὶ Η' τάξεσι παρατεῖναι, δύο ἐν ἐκάστη τάξει ὀριοθειῶν ἐπὶ τούτῳ ὥρων, ἐν μὲν τῇ ς' τῆς Ζωολογίας, ἐν τῇ Ζ' τῆς Βοτανικῆς, ἐν δὲ τῇ Η' τῆς Ὀρυκτολογίας. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Μαθηματικῶν προσετέθησαν τρεῖς ἐτι ὥραι καθ' ἑβδομάδα. Τὸ δὲ τῆς γενικῆς Ἱστορίας μάθημα, διδασκόμενον τέως ἐν ταῖς τρισίν, ἤτοι τῇ ΣΓ', Ζ' καὶ Η' τάξεσιν ἐπὶ ἐννέα ὥρας, παρετάθη καὶ ἐν τῇ Ε' τάξει, προστεθειῶν ἐπὶ τούτῳ δύο ἐτι ὥρων. Τὸ τῆς Κοσμογραφίας μάθημα ἀπὸ τῆς Ζ' μετετέθη

εἰς τὴν Η' τάξιν, ἐγκριθείσης ἅμα καὶ τῆς ἐν τῇ Δ' τάξει διδασκαλίας στοιχειώδους Κοσμογραφίας. Ἡ δὲ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων διηρέθη ὡς ἑξῆς· ἐν μὲν τῇ Α' τάξει ἡ ἱερὰ ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Σαούλ· ἐν τῇ Β' ἡ συνέχεια αὐτῆς μέχρι τέλους· ἐν τῇ Γ' ἡ ἱερὰ ἱστορία τῆς Νέας Διαθήκης· ἐν τῇ Δ' ἡ ἱερὰ Κατήχησις· ἐν τῇ Ε' ἐπίτομος εἰσαγωγή τῶν ἀγίων Γραφῶν, παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης καὶ ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου· ἐν τῇ ΣΤ' αἱ δύο πρώται περίοδοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας μέχρι τοῦ σχίσματος τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Ἐκκλησίας· ἐν τῇ Ζ' συνέχεια αὐτῆς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· ἐν δὲ τῇ Η' χριστιανικὴ Ἠθική. Ἐνεκρίθη πρὸς τούτοις καὶ ἡ ἐπαύξησης τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας τῆς τε γαλλικῆς γλώσσης ἀπὸ 13 εἰς 18 καθ' ἑβδομάδα ὥρας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς Γ' τάξεως, καὶ τῆς Λατινικῆς ἐπὶ δύο προσέτι ὥρας, προστεθείσας ἐν τῇ Δ' τάξει. Παρετάθη δὲ καὶ τὸ τῆς Ἰχνογραφίας μάθημα μέχρι τῆς Δ' τάξεως, προστεθεισῶν ἐπὶ τούτῳ τριῶν ἔτι ταῖς προτέραις δέκα ὥρῶν. Οὕτως ἐπὶ τὸ τελειότερον τὸ τῆς ἡμετέρας σχολῆς πρόγραμμα κατὰ τριτοθὲν, δύναται ἐπαξίως θεωρηθῆναι ὡς πρότυπον, οὕτως εἰπεῖν, πρόγραμμα ἐντελοῦς καὶ κατὰ πάντα πλήρους γυμνασίου· τῇ συμπληρώσει δὲ ταύτῃ τοῦ προγράμματος καὶ ἕτερον ἐπετεύχθη καλὸν, οὐ μικρὰν τῇ σχολῇ διανοητικὴν ἅμα τε καὶ ἠθικὴν ὠφέλειαν ὑπισχνούμενον· ἔστι δὲ ἡ ἐν πάσαις ταῖς τάξεσιν ἐξίσωσις τῶν τῆς διδασκαλίας ὥρῶν· ἐφ' ᾧ ἐς τοῦπιὸν ἡ διδασκαλία καὶ ἐν ταῖς ὀκτὼ τάξεσιν ἀρχεται καὶ καταπαύει ταύτοχρόνως, μηδενὸς τοῦ λοιποῦ παρεμπύπτοντος διαλείμματος, τοῦθ' ὅπερ οὐ μόνον διανοητικῆς ζημίας τέως ἐγίγνετο τοῖς διδασκομένοις οὐ μικρᾶς πρόξενον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ σχολῇ προσήκουσαν εὐταξίαν τε καὶ ἡσυχίαν παραλύον οὐκ ὀλίγον διετάραττεν ἐκάστοτε, πράγματα τῇ τε σχολαρχίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς καθηγηταῖς παρέχον.

Περὶ δὲ τοῦ πῶς διδακτέον ἕκαστον τῶν μαθημάτων, ἦτοι περὶ τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας, λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαντες τὰ ἐπὶ τῆς προηγουμένης σχολαρχίας πρὸ δύο ἡδὴ ἐτῶν ὀρισθέντα καὶ κατὰ μέγιστον μέρος ἐφαρμοσθέντα, εὐρομεν ταῦτα ἐν πᾶσι καλῶς καὶ σοφῶς ἔχοντα καὶ λίαν πρὸς τὴν τῆς διδασκαλίας καρποφορίαν συντελοῦντα, ἐφ' ᾧ κοινῇ καὶ ὁμοφώνως δέδοκται ἐμμένειν τούτοις, καὶ αὐστηροτέραν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τότε δεδομένων ἐν πύσιν ταῖς τάξεσι καὶ τοῖς μαθήμασι ποιῆσθαι.

Ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ συνεδριάσει ὁ καθηγητικὸς σύλλογος ἐπισταμένως μελετήσας καὶ πολυτρόπως συζητήσας καὶ ἕτερα δευτερεύοντα ζητήματα, καθυποβληθέντα ἐπίσης ὑπὸ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, ἐνέκριναν ὁμοφώνως, ὅπως ἡ τῶν μαθημάτων ἐναρξίς γίνηται τοῦ λοιποῦ τὴν πρώτην τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ δὲ τῶν διπλωμάτων ἐπίδοσις τοῖς ἀπολυομένοις τελῆται τὴν πρώτην κυριακὴν τοῦ ἰουνίου μηνός, ἀρχομένων τῶν ἐξετάσεων τὴν τελευταίαν τοῦ μαΐου κυριακὴν, ἴν' οὕτως ἀφ' ἐνός μὲν μὴ καταδαπανᾶται μάτην ὁ μᾶλλον πρὸς διδασκαλίαν κατάλληλος μὴν, ἦτοι ὁ Σεπτέμβριος, ἀπαλλάττωνται δ' ἀφ' ἐτέρου οἱ μαθηταὶ τῶν τοῦ ἰουνίου καυμάτων, ἅπερ ὁμολογουμένως ἀποτελοῦσιν ἀφόρητον πᾶσαν διδασκαλίαν, προσκαλοῦντα φύσει τοὺς πάντας διδάσκοντάς τε καὶ διδασκομένους εἰς κατάπαυσιν πάσης σχολικῆς ἐργασίας καὶ ἀπαραίτητον ἅμα ἀμφοτέροις σωματικὴν τε καὶ διανοητικὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἀναψυχὴν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς νέους τοῦ ἐπιόντος ἔτους πνευματικοὺς ἀγῶνας ἀναγκαίαν προπαρασκευὴν τε καὶ ἐπαλοιοφὴν. Ἐφ' ᾧ αἱ μὲν ἐγγραφαὶ ἄρχονται τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τῆς 20 τοῦ αὐγούστου μηνός, παρατεινόμεναι μέχρι τῆς 31 τοῦ αὐτοῦ, πλὴν τῶν μακρόθεν καὶ ἐξ ἄλλων ἐπορχιδῶν καὶ ἐπὶ δεδικοτολογημένη ἀφορμῇ προσερχομένων, ὧν αἱ ἐγγραφαὶ παραταθήσονται μέχρι τῆς 10 τοῦ ὀκτωβρίου μηνός, μεθ' ἧν οὐδεὶς ἀνεξαίρε-

τως δύναται ἐγγραφῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανελήθη καὶ αὖθις ἢ καὶ ἄλλοτε γενομένη εὐχὴ καὶ ἀπόφαισις τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου, ὅπως οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ τῶν καθηγητῶν ἀπὸ χειρογράφου κειμένου διδάσκη, ἐπιβαρυνομένων οὕτως εἰκῆ τῶν μαθητῶν καὶ εἰς ἀντιγραφὰς τὸν πολύτιμον ἄλλως αὐτοῖς χρόνον καταναλισκόντων. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἀπεφασίσθη, ὅπως ἕκαστον τῶν ἐν τῇ σχολῇ πρὸς διδασκαλίαν εἰσαγομένων βιβλίων καθυποβάλληται πρότερον τῇ κρίσει καὶ ἐγκρίσει τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου, οἱ δὲ καθηγηταὶ, κατὰ τὴν πρώτην ἐκάστοτε τοῦ αὐγούστου δεκαπενθήμεριαν συνερχόμενοι, ὀρίζωσι κοινῇ σκέψει καὶ ἀποφάσει τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὰ κείμενα τῶν ἐν ἐκάστη τάξει διδασκωμένων, τὰ δὲ εἰσακτέα διδακτικὰ βιβλία κοινοποιῶνται τοῖς μαθηταῖς ἀπὸ τῆς 15 τοῦ αὐγούστου. Ὀρίζεται δὲ τελευταῖον ἢ ὅσον οἶόν τε συχνότερα παρ' ἐκάστου τῶν καθηγητῶν ἐν μέσῳ τοῦ ἔτους ἐπανάληψις τῶν διδασκωμένων ἐν γραπταῖς ἐξετάσεσιν, ὑποχρεομένων πάντων τὰ τετράδια ταῦτα βεβαθμολογημένα καθυποβάλλειν ἐκάστοτε τῇ σχολαρχίᾳ. Καὶ ἰδίᾳ πολλάκις, ἤδη δὲ καὶ δημοσίᾳ συνίστησι καὶ πάλιν τοῖς σεβαστοῖς καθηγηταῖς ἢ σχολαρχία τὴν ὅσον οἶόν τε συχνὴν καὶ ἐπίμονον τῶν δεδιδασκωμένων καὶ μεμαθημένων μελέτην καὶ ἐπανάληψιν, ἧς ἄνευ πᾶς μὲν οἴχεται πόνος, οὐδεὶς δὲ ἐν καιρῷ καρπὸς ἀποδρέπεται· διότι οἱ σπουδασταὶ παραδιδόντες τῇ μνήμῃ τὰ διδασκόμενα, συχνάκις δὲ ταῦτα κατὰ νοῦν ἀναπολοῦντες, μιμοῦνται, κατὰ τὴν εὐφυᾶ νεωτέρου τινὸς Ἑλληνοῦ σοφοῦ παραβολὴν, ἐκεῖνα τῶν ζώων, ἅτινα ἀναμηρυκώμενα τὸ ἐσθιόμενον καὶ πραιοικειούμενα τοῦτο τῇ ἰδίᾳ οὐσίᾳ, γίνονται εὐτραφέστερα καὶ εὐρωστότερα· μόνη ἄρα ἡ μελέτη ἢ ἐπίμονος, κατὰ τὸν σοφὸν Μαυροκορδάτον, ἀποτελεῖ τὸν κατάστερρόν καὶ ἀρραγῆ δεσμὸν, τὸν τὴν μὲν διάλυσιν τῶν συνειστώτων κωλύοντα, τὴν δὲ ἐπιστήμην ἕξιν διανοίας ἅμα τε καὶ ψυχῆς καθιστάντα. Πρὸς ἐξάλειψιν δὲ τῆς περὶ τὰς ποικίλας γρα-

φικὰς ἀσκήσεις παρατηρουμένης τέως ἀσυγγνώστου τῶν ἡμετέρων μαθητῶν ὀλιγωρίας ἐνεκρίθη, ἵνα τὰ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων, ἦτοι τῆς ἕκτης, ἑβδόμης καὶ ὀγδόης γραφόμενα ἐπιγράμματα, ρητορικὰ γυμνάσματα καὶ συνθέσεις καθυποβάλλωνται τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν τῇ σχολαρχίᾳ, φέροντα μετὰ τοῦ προσήκοντος βαθμοῦ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἀπεφασίσθη προσέτι, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος σχολικοῦ ἔτους τὰ μαθήματα ἄρχωνται τῇ ἐνάτῃ πρὸ μεσημβρίας ὥρᾳ καὶ καταπαύωσι τῇ δευτέρᾳ καὶ ἡμισείᾳ μετὰ μεσημβρίαν, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ Βοσπόρου καὶ ἐν Χαλκηδόνι ἢ ἐν Σταυροδρομίᾳ καὶ Ταταούλοις καὶ ἐν ταῖς ἀπωτέραις τοῦ Βυζαντίου συνοικίαις κατοικούντων μαθητῶν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς ἀφίρῃσιν μιᾶς ἀφορμῆς, πολλοῖς, ὡς μὴ ὤφελε, τῶν μαθητῶν τῆς ἡμετέρας σχολῆς χρησιμευούσης ἐπὶ δικαιολογήσει τῶν πράγματι ὅλως ἀδικαιολογήτων πρωϊνῶν ἀπουσιῶν, καθόσον μάλιστα οἱ βουλόμενοι τακτικῶς καὶ ἀκριβῶς τῶν ἰδίων ἀκροᾶσθαι μαθημάτων, εἰ καὶ μακρόθεν προσερχόμενοι καὶ θάλασσαν διαπλέοντες, δύνανται ὅμως καὶ περὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρωΐας ὥραν, καθ' ἣν τέως ἢ τῶν μαθημάτων ἐγίγνετο ἔναρξις, πάντοτε καὶ χειμῶνος μεσοῦντος ἐγκαίρως ἀφικνεῖσθαι. Ἡ σχολὴ μέντοι, ἐπιθυμοῦσα τὴν ἀφαίρῃσιν πίσης τυχὸν ἀφορμῆς οἷωνδ' ἕποτε παραπόνων καὶ ἀπαιτήσεων, οἷας οὐκ ὀλίγοι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τῆ τε ἐφορίας καὶ τῇ σχολαρχίᾳ πολλάκις παρεῖχον, ἔκρινε τὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀναβολὴν ταύτην τῆς τῶν μαθημάτων ἐνάρξεως, εὐγνώμονεϊ δὲ μεγάλως πᾶσι τοῖς καθηγηταῖς, προθύμως πάνυ τὴν διάταξιν ταύτην ἀποδεξαμένοις. Οὕτως ἄρα τοῦ λοιποῦ ἅμα τῇ τῶν μαθημάτων ἐνάρξει κλείεται ἡ τῆς σχολῆς θύρα, μηδενὶ, ἐπὶ οἰαδήποτε αἰτία καὶ ἀφορμῇ βραδύτερον παρουσιαζομένῳ, ἐπιτρεπομένης τῆς εἰσόδου.

Ἄπασαι αἱ σκέψεις αὗται καὶ ἀποφάσεις τοῦ καθηγητικοῦ σουλ-

λόγου, καθυποβληθείσαι ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἔγκρισιν τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, ἐνεκρίθησαν καὶ ἐνομοποιήθησαν, ὀρισθείσης τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐφαρμογῆς ἀπὸ τοῦ ἐπερχομένου σχολικοῦ ἔτους. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ σχολαρχία συμφώνως ταῖς διατάξεσι ταύταις ἔσπευσεν ἤδη τοῦτο μὲν δηλῶσαι ἐγκαίρως τοῖς ἐν τῇ σχολῇ διδασκομένοις τὴν ἔναρξιν τῶν μὲν ἐγγραφῶν ἀπὸ τῆς 20 τοῦ αὐγούστου, τῶν δὲ μαθημάτων ἀπὸ τῆς δευτέρας τοῦ σεπτεμβρίου μηνός, τοῦτο δὲ συντάξαι καὶ ἀναρτῆσαι καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ 1879—1880 ἔτους.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ γραμματολογικῆς τῆς ἡμετέρας σχολῆς καταστάσεως· μεταβαίνω δὲ εἰς τὸ δεύτερον τῆς λογοδοσίας μου μέρος, ἥτοι τὴν ἠθικὴν τῆς σχολῆς κατάστασιν.

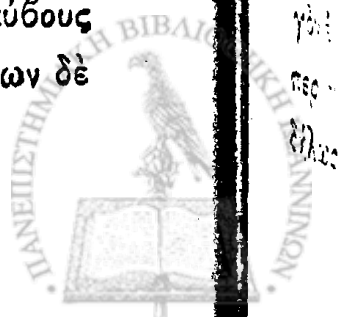
Εὐχαρίστως ἐκ προσιμίων ἀναγγέλλω τῇ παρισταμένῃ ἱεραῖ καὶ φιλομούσῳ ὀμηγύρει τὴν καθόλου εἰπεῖν λίαν εὐάρεστον ἠθικὴν τῆς ἡμετέρας σχολῆς κατάστασιν, καίτοι, εὐθύς ἀρχομένου τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους, ὠρίσθη ὑπὸ τῆς ἐφορίας ἡ ἐν τῷ αὐτῷ οἰκοδομήματι μεταφορὰ καὶ ἐγκαταστάσις ὅλων τῶν τάξεων τοῦ τε σχολαρχείου καὶ γυμνασίου· ἡ ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ συμπύκνωσις πεντακοσίων ὡς ἐγγιστα παίδων διαφόρου ἡλικίας τε καὶ ἀνατροφῆς, ἡθῶν τε καὶ χαρακτῆρος, ὤρειλε κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἀπαισιοδόξων διαταράξαι οὐ μικρὸν τὴν ἠθικὴν τῆς ἡμετέρας σχολῆς κατάστασιν. Τὸ τοιοῦτον ὁμως οὐ μόνον κατ' οὐδὲν, ἀγαθῇ τύχῃ, παρέβλαψε τὸ ἠθικὸν τῆς σχολῆς μέρος, ἀλλὰ καὶ βελτίωσιν ἐπήνεγκε λίαν ἐπαισθητὴν. Συνετέλεσε δὲ πρὸς τοῦτο πρῶτιστα μὲν ἡ φιλοτίμως πάνυ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας ἐγκριθεῖσα καὶ μεσοῦντος τοῦ παρελθόντος ὀκτωβρίου ἀποπερατωθεῖσα ἐπισκευὴ καὶ διασκευὴ, ὡς οἶόν τε, τοῦ οἰκήματος τούτου πρὸς τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας τῆς σχολῆς ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις. Καὶ δὴ ἀφ' ἐνός μὲν ἡ τῆς τῶν αἰθουσῶν χωρητικότητος αὔξησις καὶ ὁ διαφωτισμὸς καὶ ἡ κατασκευὴ νέων ἐδρῶν καὶ

θρανίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ τῆς παραλίου αὐλῆς χρησιμοποίησις δι' ἀλεξιβροχίων ἐκατέρωθεν ἐπιστεγασμάτων καὶ διαδρόμων καὶ τῆς ἐμπεδώσεως καὶ χώματι ἀποξηράνσεως τοῦ ὑπὸ τῆς θαλάσσης τέως κατακλυζομένου τούτου ἐδάφους, ἀφείλον τὰς κυριώτερας, οὕτως εἰπεῖν, καὶ φυσικώτερας ἀφορμὰς, ἀφ' ὧν προήρχετο ἕκαστοτε ἢ τῶν προηγουμένων σχολαρχιῶν παρατηρουμένη χαλάρωσις τῆς ἐν τῇ σχολῇ κοινῆς εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας. Δεύτερον δὲ ἐχαλιναγώγει οὐχ ἤττον τὰς τυχὸν ἀτιθάσσους τινῶν φύσεις καὶ ἢ δυνατὴ ἐν οὕτω διεσκευασμένῳ οἰκοδομήματι διηνεκῆς πανταχοῦ παρουσία καὶ ἐπίβλεψις τοῦ σχολάρχου. Ἀλλὰ καὶ τοῖς παιδονόμοις τῆς σχολῆς οὐ μικρὸς ἐπὶ τούτῳ δημόσιος ὀφείλεται ἔπαινος, ὅτι ἀδεκῆστως καὶ ἀμερολήπτως τὸ ἴδιον ἐκπληροῦντες καθῆκον, διετέλουν πάντοτε προθύμως ἐν πάσαις ταῖς τὴν κοινὴν εὐταξίαν καὶ τὴν τῆς σχολῆς καθριότητα ἀφορῶσαις ὁδηγίαις τε καὶ διατάξεσι τῆς σχολαρχίας συμμορφούμενοι. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις προσετέθησαν, ἀρχομένου τοῦ σχολικοῦ τούτου ἔτους, καὶ ἕτεραί τινες τῆς σχολαρχίας διατάξεις, ἀποκόπτουσαι πρόρριζα καὶ ἄλλας οὐσιώδεις οὐχ ἤττον δὲ καὶ ἐπιβλαβεῖς ἀφορμὰς πρὸς ἐπιμέμπτους ἠθικὰς τῶν ἡμετέρων σπουδαστῶν παρεκτροπὰς καὶ ἀσυγγνώστους τῶν ἰδίων καθηκόντων παραβιάσεις. Γνωστὸν πάντως τοῖς πᾶσιν, ὅτι κατὰ τὸ μέγα μεσημβρινὸν διάλειμμα ἀπελύοντο τέως τῆς σχολῆς οἱ μαθηταί, ὅπως οἱ μὲν οἴκαδε, οἱ τῆς σχολῆς μὴ μακρὰν οἰκοῦντες, οἱ δὲ ἐν τοῖς πέριξ μαγειρείοις τε καὶ ἐστιατορίοις γευματίσωσι. Καὶ πολλοὶ μὲν, τὴν φυσικὴν ταύτην ἀναπληροῦντες ἀνάγκην, καὶ μικρὸν ἀναψυξάμενοι, ἐπανήρχοντο πάλιν τὴν τῆς ἡμερησίας διδασκαλίας ἀκρόασιν ἀποπερατώσοντες· οὐκ ὀλίγοι ὅμως οὐ μόνον οὐδόλως πλέον μέχρι τῆς ἐπιούσης ἐπανέκχιμpton εἰς τὴν σχολὴν, ἀλλὰ τινες τρώγοντες καὶ πίνοντες ἐν τοῖς καπηλείοις καὶ καφενείοις περὶ κύβους καὶ ἐντοιαύταις ἄλλαις ὅλως ἀπρεπέσι τοῖς μαθηταῖς ἀσχολίαις τὸ ἐπί-

λοιπον τῆς ἡμέρας διήρχοντο, διανοητικῶς τε οὕτω βλαπτόμενοι, ἔτε δὴ ἀπουσιάζοντες ἐν τοῖς ἑσπερινοῖς μαθήμασι, καὶ ὑλικῶς ζῆμιούμενοι, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς ἐκυτούς τε διαφθείροντες καὶ τὸ τῆς σχολῆς ὄνομα πρξιτίτοι γινόμενοι διασύρεσθαι καὶ σκάνδαλον ξένους τε καὶ οἰκείους οὐ μικρὸν οὕτω πρέχοντες. Ταῦτα μαθοῦσα ἡ σχολαρχία, ἔγνω, τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ καὶ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, αὐστηρότατα τοῦ λοιποῦ τὴν ἀπὸ τῆς σχολῆς ἐξοδὸν πᾶσι τοῖς μαθηταῖς ἀπαγορεῦσαι μέχρι τῆς τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας τελείας καταπαύσεως. Ἐφ' ᾧ ἐπετρίπη ἢ ἐν τῇ σχολῇ κατὰ τὸ μεσημερινὸν διάλειμμα πώλησις ἄρτου καὶ διαφόρων ἄλλων τῆς ἐποχῆς προϊόντων πρὸς διατροφὴν τῶν βουλομένων. Τὸ μέτρον τοῦτο παρήγγαεν, ὡς εἰκὸς, κατ' ἀρχὰς μαθηταῖς τισιν, ἄλλως τέως εἰθισμένοις, δυσπρόσκεινόν τινα μέχρις ἐρεθισμοῦ, ἀλλὰ, προϊόντος τοῦ χρόνου, αὐτοὶ οὗτοι τρανῶς κτενόησαν τὴν ἐκ τούτου πολλαπλῆν αὐτῆς ὠφέλειαν, καὶ οὕτως οἱ πάντες ἤδη εὐχαρίστως τὸ ἡμίωρον τοῦτο διάλειμμα ἐν τῇ σχολῇ διέρχονται, τρώγοντες, περιπατοῦντες, ἀθῶοις τε πικγνίοις ἐνασκούμενοι καὶ εὐθυμοῦντες. Ἐφρόντισεν ἐπίσης ἐν κειρῷ ἡ σχολαρχία ἰδίᾳ δηλῶσαι αὐστηρότατα καὶ ταῦτα ἐπὶ ποινῇ ἀποβολῆς ἀπαγορεῦσαι 1) τὸ ἐν τῇ σχολῇ καπνίζειν, 2) τὸ ἀσέμνως ἐν τε ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐν τοῖς εἰθισμένοις θλασσίοις περιπάτοις φέρεσθαι, 3) τὸ ἐν καφενείοις καὶ τοιοῦτοις ἄλλοις καταγωγίοις ἐνδιατρίβειν καὶ μέρος ἐν οἰωδῆποτε παιγνίῳ ἐνεργὸν λαμβάνειν καὶ 4) τὸ ἐν οἰαισδῆποτε δημοσίαις θεατρικαῖς παραστάσεσιν ἐνεργὸν λαμβάνειν πρόσωπον. Εἰρήσθω δὲ πρὸς ἔπαινον τῶν ἡμετέρωι μαθητῶν, ὅτι προσηκόντως αἱ διατάξεις αὗται ἄπασαι ἐτηρήθησαν καὶ οὐδεμία τέως ἀφορμὴ ἐπεδόθη πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἐπὶ τῇ παραβάσει τούτων ὠρισμένης ποινῆς, ἐξαιρέσει τινῶν μόνον καταγγεληθέντων τῇ σχολαρχίᾳ, ὡς ἐπισκεπτομένων δῆθεν τὰ καφενεῖα καὶ περὶ κύβους χρονοτριβούντων τὰς ἑσπέρας καὶ τὰς ἑορτάς· τῶν τοιούτων δὲ

τὰ ὀνόματα ἀναμένει ἤδη ἡ σχολαρχία, ὅπως, ἐν κειρῷ τῷ δέοντι, τιμωρήσῃ κατὰ τὸν νόμον· διότι ἡ σχολὴ ὀφείλει τῶν παιδῶν οὐ μόνον τὸν νοῦν μαθήμασι καλοῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἤθεσι χρηστοῖς ἐπιχρῶσαι· τί γὰρ τὸ ὄφελος, ἂν κατὰ τοὺς γραμματικούς συντάττοντες καὶ ἐλληνίζοντες κανόνας, διάκεινται πάντῃ ἀσυντάκτως καὶ πολὺ τὸ βάρβρον καὶ τὸ σόλοικον ἐν τοῖς ἡθεσιν ἔχουσι; Διὰ τοι τοῦτο τοίνυν ἡ σχολὴ, πρὶν ἢ διακοσμήσῃ αὐτοὺς τῇ διδασκαλίᾳ, ὀφείλει ἐμποιῆσαι τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἡμερότητα καὶ γαλήνην· τῆς ψυχῆς γὰρ μόνον γαληνιώσης, κατὰ τὴν σοφὴν ἐκείνην ῥήτραν, τῇ τῶν παθῶν νηνεμία, ἐγχαράσσονται τῷ νοῖ καθαρά καὶ ἀτάραχα τὰ ἰνδάλματα τῶν ὄντων καὶ αἱ ποικίλαι τῆς ἐπιστήμης γνώσεις, καθάπερ τὰ τῶν ὀρώντων σχήματα ἐντυπῶνται μόνον εἰς ὕδατα διαυγῆ καὶ ὑπ' οὐδενὸς κυμαινόμενα σάλου.

Τελευταῖον μέτρον κατὰ τὸ λῆξεν σχολικὸν ἔτος ἔλαβεν ἡ σχολαρχία κατὰ νέας τινὸς πλιγῆς, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη τὴν ἡμετέραν σπουδάζουσαν νεολαίαν λυμαιομένης καὶ ἐπ' ἐσχάτων τὰ μάλιστα κορυφωθείσης, μηδεμιᾶς δὲ τέως, οὐκ οἶδ' ὅπως, πρὸς θερχπείαν ταύτης ὑπ' οὐδενὸς τῶν προκατόχων μου ληφθείσης φροντίδος. Ἔστι δὲ ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς σύστασις διαφόρων σωματείων καὶ συλλόγων, τῶν πάντων καλὸν ἄλλως καὶ ἱερὸν ὁμολογουμένως σκοπὸν ἔχόντων, τὴν ὑλικὴν δηλονότι τῶν ἀπόρων τῆς σχολῆς ἡμῶν μαθητῶν συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν. Ἡ σχολαρχία ὁμως ὠρίμως μετὰ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου συνδιασκεψιμένη καὶ κατιδοῦσα πόσον αἱ τοιαῦται ἀσχολίαι τὴν τῶν μαθητῶν πρόοδον παρικωλύουσι καὶ πολλαχῶς παραβλάπτουσιν, ἀπεφάσιεν αὐστηρῶς πᾶσι τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Γένους σχολῇ φοιτῶσιν ἀπαγορεῦσαι μέρος οἴουδ' ἕποτε ἐνεργὸν ἐν τοιοῦτοις σωματείοις τε καὶ συλλόγοις λαμβάνειν, τοῦθ' ὅπερ καὶ δεδήλωται τοῖς μαθηταῖς. Ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ μετὰ τὴν δῆλωσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης οὐκ ἐπέκυσαντο ὡς μέλη πολλαχοῦ

ἐνεργὰ συνεδριάζοντες, διὰ τοι τοῦτο ἡ σχολαρχία μακροθυμοῦσα ἐπανάλαβε καὶ αὖθις τὴν αὐτὴν δῆλωσιν, ἀπαιτήσασα ἔγγραφον παρ' ἐκάστου παραίτησιν ἐπὶ ποιῆ ἀποκλεισμοῦ νῦν μὲν τῶν ἐξετάσεων, εἶτα δὲ καὶ τῆς σχολῆς αὐτῆς· ὁ δὲ καὶ ἐπήνεγκεν, ἀγαθῇ τύχῃ, τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμεν. Ἡ αὐστηρότης αὕτη ἐξηρέθισεν, ὡς μὴ ὄφελε, κατὰ τῆς σχολαρχίας τὴν γλῶσσαν οὐχ ἤττον καὶ τὴν χολὴν τινῶν, οἷς ἄλλως τε χρέος ἦν ἱερὸν τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα μᾶλλον τοῖς ἡμετέροις νέοις διδάσκειν καὶ παραινεῖν καὶ πρὸς ταῦτα προτρέπεσθαι, ἢ τοιαύτας ὅλως ἀσυντελεῖς φαντασιοπληξίας καὶ πικρακίρους ψευδοφιλοτιμίας ἐν ταῖς νεαραῖς αὐτῶν καρδίαις ὑπεκκαίειν καὶ ὑποθάλπειν καὶ οὕτω καταναγκάζειν αὐτοὺς εἰκῆ δαπνασθαι ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὥστε ὀλίγους εἶναι ἐφ' ἃ δεῖ. Καὶ ὄντως! καταναλίσκοντες γὰρ οἱ μαθηταὶ ὥρας τε πολυτίμους καὶ νύκτας ἔστιν ὅτε ὅλας ἐν ταῖς συνεδριάξεσι καὶ παραστάξεσι τῶν τοιούτων συλλόγων καὶ σωματείων, οὐ μόνον τὸν προσήκοντα χρόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν δέουσαν καὶ ἀπαραίτητον τοῦ τε νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς γαλήνην πρὸς τὴν τῶν ἰδίων μαθημάτων μελέτην καὶ ἀκρόασιν οὐκ ἔχουσιν. Ἰδίᾳ τε πολλῆς, ἤδη δὲ καὶ δημοσίᾳ αὖθις ἐπαναλαμβάνω ὑμῖν, φίλτατα τεκνία, ὅτι καιρὸς νῦν εὐπρόσδεκτος συνάγειν καὶ μὴ σκορπίζειν, καιρὸς ἤδη ὑμῖν ἀποθηκεύειν οὕτως εἰπεῖν καὶ θησαυρίζειν καὶ μὴ ὅλω τῷ πενιχρῷ ἔτι ὑμῶν θυλάκῳ σπεῖρειν ἀνωφελῶς· διότι καὶ ἐκ τῶν καρπῶν, ὅσοι πρὸ τῆς ὥρας ἀποσπῶνται τῶν δένδρων, στύφουσι τοὺς ὀδόντας, φθείρουσι τὸν στόμαχον καὶ τοῖς γευομένοις πυρετὸν προξενουοῦσι. Κενὰ δὲ καὶ ἀχρηστα οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ζημίας πρόξενά εἰσιν ὅσα γεννᾷ οὐχὶ νοῦς διὰ μελέτης κατηρτισμένος δαφילוῦς καὶ διὰ χρόνου ἱκανοῦ τετελειωμένος, ἀλλὰ τις ὄρεξις ἄκαιρος, φαντασία σφαλερᾷ καὶ ἐπιβλαβεῖ ματαιοφροσύνη τε καὶ ματαιοδοξία ὑπείκουσα.

Ἐπισφραγίζων τὸ περὶ τῆς ἠθικῆς τῆς ἡμετέρας σχολῆς κατα-

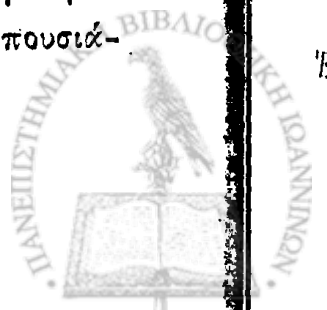
στάσεως μέρος τοῦτο τῆς λογοδοσίας μου, χρέος ἀπαραίτητον ἄμα τε καὶ δίκαιον θεωρῶ ἐνώπιον τῆς γερᾶς καὶ σεβαστῆς ταύτης ὀμηγύρεως, ἰδίᾳ δὲ ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος καὶ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, τὸν προσήκοντα ἀπρνεῖμαι δημοσίᾳ ἔπαινον τῇ ὀγδῷ, ἤτοι τῇ τῶν τελειοφοίτων τάξει ἐπὶ τῇ παραδειγματικῇ αὐτῶν ἐν τῇ σχολῇ εὐταξία τε καὶ εὐπειθείᾳ οὐ μόνον κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦτο ἔτος, ἀλλὰ, καθὰ πάντες ὁμοφώνως οἱ τῆς σχολῆς καθηγηταὶ ἀνομολογοῦσι, κατὰ πᾶσαν τὴν ὀκταετῆ ἐν τῇ σχολῇ φοίτησιν αὐτῶν. Ἐφ' ᾧ ἀποχωροῦντες ἤδη μετὰ τῶν τῆς σχολῆς εὐλογιῶν τὰς βελτίους ἐγκαταλιμπάνουσι ἀναμνήσεις, συνεπιφέροντες ἅμα ἐφόδιον ἰσόβιον τὰς πατρικὰς εὐχὰς τῶν διδασκάλων αὐτῶν, ὧν τὴν καρδίαν ἐπὶ ὀκταετίαν ὅλην οὐδόλως παρεπίκραναν. Τὸν αὐτὸν ἐπίσης ἀπονέμω ἤδη δημόσιον ἔπαινον, τῇ αὐστηρᾷ ὑπέικων δικαιοσύνη, καὶ πᾶσι συνελόντι τοῖς μαθητικῆς ἀπασῶν τῶν τάξεων, τοῖς ἐπὶ εὐταξία τε καὶ εὐπειθείᾳ διακριθεῖσιν. Ἀλλὰ, τῆς ἀρετῆς ἐπαινουμένης, δίκαιον πάντως καὶ τὴν κακίαν πανδήμως ψέγειν. Καὶ δὴ μετὰ λύπης μὲν, ἀλλὰ κατὰ χρέος ἱερὸν ὀφείλω ἤδη πρὸρρησίᾳ διακηρύξει, ὅτι εὐχρίθμοί τινες τῶν τῆς ἕκτης καὶ ἐβδόμης τάξεως μαθητῶν παρῆχον καθ' ἐκίστην ὡς ἔγγιστα ἡμέραν τοῦ λήξαντος ἔτους οὐκ ὀλίγας, καίτοι βαθμηδὸν τελευτῶντος τοῦ ἔτους (εἰρήσθω τοῦτο γοῦν πρὸς ἔπαινον αὐτῶν) ἐπαισθητῶς ἐλαττωθείσας, ἀφορμὰς δυσαρρεσκειῶν καὶ κοινοῦ σκανδάλου, διακρινόμενοι ἐπὶ ἀταξία τε καὶ ἀναγωγῇ ἐν τε τῇ τῶν μαθημάτων ἀκροάσει καὶ ἐν τοῖς ὠρισμένοις διαλείμμασι συμπεριφορᾷ, διαταράττοντες οὕτω τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν διδασκαλίαν μαθημάτων τινῶν πολλαχῶς πολλακίς παρακωλύοντες. Ἐφ' ᾧ ἡ σχολαρχία, ἐπεικῶς φερομένη, ἠγωνίζετο ἐκάστοτε λόγῳ αὐτοῦς εἰς τὴν τοῦ καθήκοντος φέρειν συναίσθησιν, σπανιώτατα αὐστηροῖς χρωμένη μέτροις, ἅτε δὲ θεωροῦσα τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς ζωηρότητος καὶ ταρᾶς φύσεως τῶν τοιούτων προερ-

χόμενα οὐχὶ ἐκ κακίας ἢ μοχθηρίας ἢ διεστραμμένης διαγωγῆς, ἐφ' ᾧ καὶ χρήζοντα μᾶλλον φωτισμοῦ λογικοῦ καὶ παραινέσεων πατρικῶν ἢ ἄλλης τινὸς ἀγενοῦς τιμωρίας. Ἐνιαύσιος ὁμως δοκιμασία τριανῶς κατέδειξεν, ὅτι λόγοις, συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἀπλαῖς ἐντεὶ οὐδόλως συνετίζονται, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως καὶ ἀσθενεῖα χαρακτηῆρος τὴν ἐπιείκειαν ταύτην παρεξηγοῦσι· διὰ ταῦτ' ἄρα ὠρίσται τοῦ λοιποῦ τοὺς μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νοθεσίαν καὶ ἐπίπληξιν ταῦτ' ἐπαναλαμβάνοντας καὶ μὴ βουλομένους συνιέναι ἀποπέμπειν τῆς σχολῆς παραυτίκα, ὅπως μὴ τὰ ζιζάνια ταῦτα καὶ τὸν καλὸν καταπνίξωσι σίτον. Ἐπὶ τούτῳ δὲ καθυπεβλήθησαν τῇ σεβαστῇ τῆς σχολῆς ἐφορία καὶ ἔτυχον τῆς νενομισμένης ἐγκρίσεως δύο μέτρα, δυνάμενα οὐ μικρὸν πρὸς τὴν τῶν ἀτακτούντων καὶ δυστροπούντων διαχαλιναγωγῆσιν συντελέσαι. Καὶ δὴ πρῶτον ὠρίσθη καὶ ἐπεκυρώθη τύπος ἐγγράφου ἐγγυητικοῦ, ὃ περ ἕκαστος τοῦ λοιποῦ μαθητῆς, ἐγγραφόμενος ἐν τῷ τῆς σχολῆς μητρώῳ, ὀφείλει παρέχειν τῇ σχολαρχίᾳ, προσεπιφέρον τὴν ιδιόχειρον τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγγυωμένου ὑπογραφὴν, ἅμα δὲ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαμονῆς ἐνὸς ἐκάστου δηλοῦν, ὧν ἀμφοτέρων ἡ γνησιότης καὶ τὸ ἀκριβὲς ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἐνορίαν ἐκάστου ἐκκλησιαστικῶς προϊσταμένου (α).

(α) Ἔστι δὲ ὁ τύπος τοῦ ἐν λόγῳ ἐγγυητικοῦ οὕτως.

Ὁ ὑποφαινόμενος ἐγγυῶμαι, ὅτι ὁ μαθητῆς
. . . . διατελέσει καθ' ὅλον τὸ σχολικὸν ἔτος, πειθόμενος τοῖς νόμοις τῆς σχολῆς καὶ ταῖς διατάξεσι τῆς σχολαρχίας, μὴ ἀτακτῶν, μηδὲ γινόμενος αἷτιος σκανδάλου τινὸς ἢ ἀταξίας ἐν τῇ σχολῇ, ἀκροώμενος ἐν ἀκοῇ σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ τῶν παραδιδομένων μαθημάτων, ἀπονέμων τὸ ἀνήκον σέβας καὶ τὴν δέουσαν εὐπείθειαν πᾶσι τοῖς καθηγηταῖς τῆς σχολῆς, παρειαυρισκόμενος καθ' ἐκάστην ἐγκαίρως ἐν τῇ σχολῇ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, μηδέποτε ἀπουσιά-

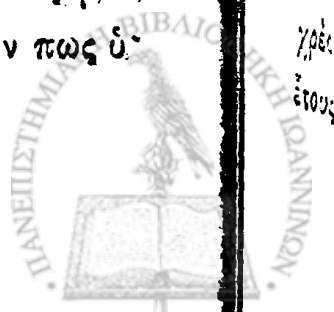
Καὶ οὕτως ἄρα ἀναπληροῦται καὶ ἑτέρα οὐχ ἥττον μεγάλως πρὸς τε τὸν σκοπὸν τῆς σχολῆς καὶ τὴν τῶν παιδῶν πρόοδον καὶ καλὴν ἀγωγὴν συντελοῦσα ἀνάγκη, ἢ ὅσον εἰὼν τε συνεχῆς ἐν τῇ σχολῇ ἐμφάνισις τῶν γονέων ἢ ἐγγυητῶν τῶν ἐν αὐτῇ μαθητευομένων, ἢ οὕτως αὐτοὶ τε παρὰ τῆς σχολαρχίας τὰ περὶ τοῦ ἰδίου

ζῶν ἀνευ εὐλόγου καὶ ἐγγράφως δεδικαιολογημένης αἰτίας, μηδένα τῶν συμμαθητῶν ὅπως δῆποτε παρενοχλῶν, σεμνῶς καὶ εὐπρεπῶς ἐν τε ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐν τοῖς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλατταν περιπάτοις φερόμενος, μηδέποτε καπηλεῖα, καφενεῖα, καὶ τούτοις παραπλήσια δημόσια κτασθήματα ἐπισκεπτόμενος, μὴ λαμβάνων μέρος ἐνεργὸν εἰς οὐδένα οἰονδῆποτε σύλλογον, ἢ σωματεῖον, ἢ δημοσίας θεατρικὰς παραστάσεις, κατὰ πᾶσαν δὲ κυριακὴν καὶ ἑορτὴν τακτικῶς ἐκκλησιαζόμενος καὶ μετὰ τῆς δεούσης εὐλαβείας ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἱστάμενος, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν ἐξομολογούμενος καὶ τῶν θείων καὶ ἀχράντων μεταλαμβάνων μυστηρίων, τοῖς πᾶσι δὲ πανταχοῦ καὶ ἐν τῇ σχολῇ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς τὸ ὀφειλόμενον ἀπονέμων σέβας καὶ ἐν οἴκῳ εὐπειθῆς ὢν τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα καὶ μηδεμιᾶς ἀταξίας αὐτουργὸς ἢ παραίτιος αὐτὸς γινόμενος. Ἐάν δέ ποτε ὁ μαθητὴς οὗτος ἤθελεν ὅπως δῆποτε φωραθῆ ἢ καταγγελητῆ τῇ σχολαρχίᾳ ὡς παραβαίνων τι τῶν ἀνω εἰρημένων, τότε ἢ μὲν σχολαρχία μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νοθεσίαν καὶ ἐπίπληξιν καὶ ἔγκαιρον περὶ τούτου ἐμοὶ εἰδοποίησιν, ἐπαναλαμβανομένης καὶ αὐτῆς παραβάσεώς τινος, ἀποπέμπει αὐτὰ τῆς σχολῆς, ἐγὼ δὲ οὐδεμίαν ἐπὶ τούτῳ δύναμαι ἔχειν ἀπαίτησιν. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ὑπισχνοῦμαι ἀπ᾽ τούλάχιστον τοῦ μηνὸς αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἄλλου προσώπου ἐπισκέπτεσθαι τὴν σχολαρχίαν καὶ διαπυθάνεσθαι τὰ κατὰ τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ πρόοδον καὶ ἠθικὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγὴν. Ἐφ' ᾧ καὶ δίδωμι τὸ παρὸν ἐγγυητικὸν ἰδίᾳ χειρὶ ὑπογεγραμμένον.

τέκνου ἢ προστατευομένου μανθάνωσιν ἐκίστοτε καὶ τὴν ἰδίαν παρέρχωσι σύμπραξιν πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν τυχὸν κακῶς καὶ μὴ κατ' εὐχὴν βινόντων, καὶ ἡ σχολαρχία ἐπίσης παρ' αὐτῶν τὸ τῆς ἐν οἴκῳ τῶν μαθητῶν ἀναστροφῆς διαπυθάνηται. Ἐπὶ τούτῳ δὲ δεύτερον ἐνεκρίθη καὶ τοῦτο, ὅπως οἱ τέως μετὰ πᾶσαν τριμηνίαν τοῖς μαθηταῖς διανεμόμενοι ἔλεγχοι τῆς ἐπιμελείας, τακτικῆς φοιτήσεως καὶ ἠθικῆς αὐτῶν διαγωγῆς, ἐγχειρίζονται τοῦ λοιποῦ τοῖς γονεῦσιν ἢ ἐγγυηταῖς αὐτῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιμέμπτων τινῶν καὶ ἐγκληματικῶν καταχρήσεων, ἃς ἐκίστοτε οἱ ἔλεγχοι οὗτοι παρὰ τῶν μαθητῶν ὑφίστανται, τοῦτο μὲν μεταποιούντων ἢ καὶ ὅλως διαγραφόντων τοὺς ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένους τυχὸν βαθμοὺς μηδὲν ἢ μετρίως, τοῦτο δὲ μὴ παρουσιαζόντων ὅλως αὐτοὺς οἷς προσήκει, ἐπὶ εὐλόγῳ δῆθεν ἀφορμῇ ἀπωλείας αὐτῶν ἢ παντελοῦς τοιούτων μὴ ἐκδόσεως. Τὰ δύο ταῦτα μέτρα αὐστηρῶς τηρούμενα ἔξουσιν ἀναντιρρήτως ἀγαθὰ ἀποτελέσματα καὶ καταναγκάσουσιν, ὡς εἰκὸς, τοὺς ἡμετέρους μαθητὰς εἰς τε τὴν ἐπιμελετέραν φρίτησιν καὶ ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων καὶ εἰς τὴν εὐαγωγοτέραν αὐτῶν ἐν τε τῇ σχολῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἀναστροφήν.

Τῆς δὲ ἐν ταῖς πρώταις ἰδίως τέσσαρσι τάξεσι παρατηρουμένης ἐν καιρῷ παραδόσεως ἀταξίας πρῶτιστον καὶ μόνον αἰτιὸν ἐστὶν ὁμολογουμένως ἡμεγάλη ἐν αὐταῖς τῶν μαθητῶν πληθὺς καὶ συμπύκνωσις, ἣτις οὐ μόνον τὴν ἠθικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν διανοητικὴν τῶν ἐν αὐταῖς φοιτῶντων οὐκ ὀλίγον παραβλάπτει, τοῦθ' ὅπερ ἐκίστοτε δικαίως καὶ πάντες οἱ τέως σχολαρχήσαντες διετέλουν ὑποδεικνύοντες καὶ ἀπληγῆν τῆς σχολῆς μεγαλειτέρα ν' ἐπονομάζοντες ἐπεκαλοῦντο πάντοτε ἐν ταῖς ἐτησίαις αὐτῶν λογοδοσίαις τὴν ἐπὶ τούτῳ σύντονον τῶν ἀρμοδίων τῆς σχολῆς ἀρχῶν προσοχὴν καὶ μέριμναν. Ἡμεῖς ὅμως εὐέλπιδες νῦν ἀτενίζομεν εἰς τὸν βαθὺν μὲν ἔτι ἀλλ' ἀπὸ δεκαμήνου ἤδη ἀρξάμε νόν πως ὑ-

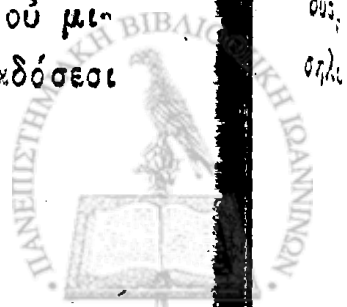

ποφώσκειν λαμπρὸν ὀρίζοντα, ὅπου πολλῶν τε ἄλλων ἐθνικῶν τε καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς μεγαλουργεῖται τὸ μέλλον. Καὶ δὴ πεποιθότες τοῦτο μὲν τῇ ἀκραδάντῳ θελήσει καὶ ἀκαταμαχῆτῳ δραστηριότητι καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ζηλωτοῦ καὶ φιλομούσου καὶ πᾶσαν ἐν παντὶ δυσχέρειαν ἀτρομήτως ὑπερπηδῶντος καὶ μηδόλως πρὸς οὐδὲν ἀποδειλιῶντος, ἀλλὰ γενναίως ἐπὶ τὰ πρόσω ἐν παντὶ χωροῦντος ὑπερτάτου ἡμῶν πνευματικοῦ ποιμένος, τοῦτο δὲ τῇ ἐνδελεχεῖ καὶ προθυμοτάτῃ ἐνεργείᾳ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας, τῆς παντὶ σθένει καὶ παντὶ τρόπῳ τε καὶ μέσῳ τὴν ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα τῆς σχολῆς βελτίωσιν φιλοτίμως πάνυ ἐπιδιωκούσης, ἐλπίζομεν, ὅτι ταχέως λίαν ἔξομεν οὐ μόνον μέγαρον εὐρὺ καὶ κατάλληλον φερωνύμως τῇ μιᾷ καὶ μόνῃ μεγάλῃ ταύτῃ τοῦ Γένους σχολῆ καὶ ἀνωτέρῳ τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων ἐκπαιδευτηρίῳ, ἀλλὰ καὶ μέσα διαρκῆ τε καὶ ἐπαρκῆ πρὸς ἀπαλλαγὴν καὶ θεραπείαν ὄλων τούτων τῶν ἐπιβλαβῶν ἐλλείψεων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν προσγιγνομένης ἀνυπολογίστου ζημίας. Καὶ οὕτως ἡ ἀρχαιόσωστος αὕτη τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν σοφίας κιβωτὸς, ἡ ἀπό τινων ἤδη δεκαετηρίδων ἀκαταπαύστως ἐν τῷ τῆς ἀπορίας φοβερῷ διακυμαινομένη κλύδωνι καὶ πολλοῖς ἀντιξοοῖς προσπαλαίους ἀνέμοις καὶ ἰκετευτικῶς ἐκάστοτε, τὴν οἰκίαν θρηνοῦσα δυσπραγίαν, πρὸς πάντας, ἐπαίτου δίκην, καὶ τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν φιλομούσους ὁμογενεῖς τὴν χεῖρα τείνουσα, προσορμισθῆ τέλος πρὸς λιμένα εὐδίων καὶ τὴν ἑαυτῆς ὑπαρξίν τε καὶ ἀξιοπρέπειαν ἀπὸ πάσης ἐσωτερικῆς τε καὶ ἐξωτερικῆς καχεξίας ἐξασφαλίσαι. Εἶεν!

Περαίνων τῇ ἐγκαρδίῳ ταύτῃ εὐχῇ καὶ παρηγόρῳ ἐλπίδι καὶ τὸ δεύτερον τῆς λογοδοσίας μου μέρος, προστίθημι ἐνταῦθα κατὰ χρέος καὶ ὀφειλὴν ἀπαραίτητον καὶ τὴν τοῦ διανυθέντος σχολικοῦ ἔτους στατιστικὴν τῆς ἡμετέρας σχολῆς. Ἡ οἰκονομικὴ τῆς σχο-

λῆς δυσχέρεια καὶ ἄλλαι ποικίλαι ἐξωτερικαί τε καὶ ἐσωτερικαὶ αὐτῆς ἀνάγκαι ὑπεχρέωσαν τὴν σεβαστὴν ἐφορίαν, ἀρχομένων τῶν ἐγγραφῶν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἐπιτάξει αὐστηροτέραν, ὅσον οἶόν τε, τὴν εἰσπραξίν τῆς ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καθωρισμένης τιμῆς. Ἡ τοῦ μέτρου τούτου αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ ἐν οὕτω δειναῖς καὶ κρισιμωτάταις οἰκονομικαῖς περιστάσεσιν, οἷαι αἱ τοῦ παρελθόντος ἔτους διεκρίνοντο, ἐφάνετο κάπως ἀναχιτίσασα τὴν ἄλλοτε ἀφθονον τῶν μαθητῶν τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς πλημμύραν· προῖων ὅμως ὁ χρόνος κατέδειξεν, ἀγαθῆ τύχη, πάντῃ τούναντίον. Καὶ δὴ μεσοῦντος τοῦ νοεμβρίου ἦσαν ἤδη ἐν τῷ τῆς σχολῆς μητρώῳ ἐγγεγραμμένοι μαθηταὶ τετρακόσιοι ὀγδοήκοντα καὶ εἰς, ἐξ ὧν τριακόσιοι εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἀνανεώσαντες τὰς ἐγγραφὰς αὐτῶν καὶ ἑκατὸν πενήκοντα καὶ τέσσαρες νέοι· κατετάχθησαν δὲ ἐν τῇ Α' τάξει ἑβδομήκοντα, ἐν τῇ Β' ὀγδοήκοντα, ἐν τῇ Γ' ἐξήκοντα καὶ τρεῖς, ἐν τῇ Δ' ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτώ, ἐν τῇ Ε' πενήκοντα καὶ πέντε, ἐν τῇ Σ' τέσσαρες καὶ πενήκοντα, ἐν τῇ Ζ' πενήκοντα καὶ τέσσαρες καὶ ἐν τῇ Η' ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσι. Προσῆλθον δὲ καὶ ἕτεροι πρὸς ἐγγραφὴν πλείους τῶν τεσσαράκοντα, ὧν τινὰς μὲν μὴ τελείως καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον πρόγραμμον κατηρτισμένους, εἰς ἀνωτέραν δὲ ἀξιοῦντας καταταχθῆναι τάξιν, ἀπεπέμψαμεν, τοὺς πλείους δὲ ἠναγκάσθημεν μετὰ λύπης μὴ παραδεχθῆναι, ἅτε δὴ πεπληρωμένων ἤδη τῶν ἀναλόγως τοῦ χώρου τῆς αἰθούσης ἐκάστης τάξεως ἠριθμημένων θέσεων. Καὶ οὕτως ἐπετεύχθη ὅπως ἐκάστη τάξις μηδένα πλεόν τῶν ὀρισμένων ἐν αὐτῇ θέσεων περιλαμβάνῃ μαθητῶν, καὶ ἀπηλλάγημεν ἄρα τῆς δυσαρέστου ἐκείνης θέσεως, ἣν ἄλλοτε αἱ πλείοι καὶ ἰδίως αἱ τοῦ σχολείου τάξεις, παρείχον, παριστῶσαι δεκάδας ὅλας μαθητῶν ἐπὶ ποδὸς ἰσταμένων καὶ οὐ μόνον ἐχυτοῖς μηδεμίαν ὠφέλειαν παρεχόντων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις οὐ μίκρον πρόσκομμα προσγιγνομένων, ἅτε δὴ τὴν ἐν ταῖς παραδόσεσι

πρόσῆκονσαν εὐταξίαν καὶ ἀκουσίως πολλάκις διαταρχτόντωνι.

Διαιροῦνται δὲ οἱ ἡμέτεροι μαθηταὶ καθ' ἣν ἕκαστος ὀρμάται χώραν ὡς ἐξῆς· ἐκ μὲν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν προαστείων αὐτῆς ἑκατὸν ἑννεήκοντα καὶ εἷς, ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν ἑκατὸν πενήκοντα καὶ εἷς, ἐκ τῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλεων πέντε πρὸς τοῖς ἐξήκοντα, ἐκ τῶν νήσων εἴκοσι καὶ πέντε, ἐκ δὲ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος τεσσαράκοντα καὶ ἑννέα. Τοῦ ὅλου τούτου τῶν ἐγγεγραμμένων μαθητῶν ἀριθμοῦ εἴκοσι μὲν καὶ δύο ἐπὶ διαφοροῖς αἰτίαις ἐγκατέλειψεν, μεσοῦντος τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τὴν σχολὴν, τέσσαρες δὲ ἀπεβλήθησαν ἐπὶ ἀπειθείᾳ πρὸς τὰς τῆς σχολαρχίας διατάξεις. Ἐσχατον δὲ πάντων καὶ τὸ σκληρόν τοῦ θανάτου δρέπανον ἀφείλε τὴν σχολὴν ἓνα τῶν δοκιμωτέρων, ἐπιμελεστέρων καὶ χρηστοθηεστέρων αὐτῆς τροφίμων, Σωκράτην Διαμαντόπουλον τοῦνομζ, μαθητὴν τῆς Γ' τάξεως. Ὁ αὐρος οὗτος θάνατος κατέθλιψε δικαίως τὴν καρδίαν ἀπάντων, διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων, καὶ γέγονεν ἀφορμὴ, ὅπως οἱ πάντες ἰδίους ὀφθαλμοῖς κατίδωσιν, ὅποσον βαθέως ἐν ταῖς τῶν ἡμετέρων μαθητῶν καρδίαις εἰσὶν αἱ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ φιλαδελφείας ἀρεταὶ ἐρριζωμέναι. Κατέδειξεν ἄρα ἡ πένθιμος αὐτῆ τελετὴ καὶ πομπὴ τρανώτατα, ὅτι οὐκ ἐπὶ πετρῶν, ἀλλ' ἐπὶ γῆς ἀγαθῆς καὶ καλῆς σπείρομεν.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις καὶ ἡ στατιστικὴ τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς, τοῦ κυριωτέρου τούτου κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἄπασαν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας κέντρου, ἀφ' οὗ καὶ πρὶν, ἀλλ' ἰδίᾳ μετὰ τὴν γενικὴν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων μεταβολὴν, ὡς ἀπὸ πυρσοῦ τηλαυγοῦς, διατελεῖ ἀκτινοβολοῦν κύκλῳ πᾶσι τοῖς ὁμαίμοσι καὶ ὁμοδόξοις ἡμῖν λαοῖς τὸ πατρῶον φῶς καὶ ἐν ᾧ ἀπόκληροι τῆς πατρίου παιδείας καὶ ἔρμαια δυσμενῶν παντοίων καιρικῶν περιστάσεων καὶ ποικιλοδόξων προσηλυτισμῶν πᾶντες οἱ Ἕλληνες, ὡς περὶ κέντρον ἐπαγωγὸν, συνέρ-

ρεον πανταχόθεν καὶ συνεπυκνοῦντο, καὶ ἔνθα, τῆς λοιπῆς Εὐρώ-
πης πάσης ἐν ταῖς προγονικαῖς αὐτῶν ἐντροφώσεως πανδαισίας,
οὗτοι ἐπεθύμουν φεγεῖν ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
τραπέζης ἐπὶ τῇ παρηγόρῳ ἐλπίδι αἰσιωτέρου μέλλοντος. Ἐν δὲ
ἔτι ὕστατον ὑπολείπεται ἡμῖν ἤδη πρὸς ἐπισφράγισιν τῆς ἐκθέσεως
ταύτης, ἐν ἣ πάντως ἕκαστος μὴ μυωπῶν τρανῶς καθορᾷ βέβαιον
ἐν τῷ μέλλοντι μεγαουργιῶν ἀρρέχθῶνα, τὸν τῆς χάριτος καὶ
εὐγνωμοσύνης φόρον δημοσίᾳ ἤδη καὶ πρὸς τὸ παρεληλυθὸς ἀπο-
νεῖμαι, ἥτοι τοῖς πολλαχῶς καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τὴν σχολὴν
εὐεργετήσασιν ἀγαθοῖς καὶ γενναίοις ἀνδράσι καὶ μὴ ἀπαξιῶσασιν
προθύμως καὶ τὸ εὖς πρὸς τὴν φωνὴν καὶ τὴν χεῖρα εἰς συνδρο-
μὴν καὶ βοήθειαν ὀρέξαι τῇ ἡμετέρᾳ σχολῇ, παντοίαις, κακῇ τύ-
χῃ, πιεζομένη τε καὶ ταλαιπωρουμένη κακουχίαις. Καὶ τοῖς μὲν
ὕλικῶς εἰς ἀρωγὴν τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς δυσχερειῶν προσδρα-
μοῦσιν, ὡς καὶ τῇ ἀδελφότητι Ξηροκρήνη, ἡ σεβαστὴ τῆς σχολῆς
ἐφορία τὸν δίκαιον ἐν καιρῷ ἀποδώσει ἔπαινον, καὶ τὰ σε-
βαστὰ καὶ τίμια τῶν φιλομούσων τούτων ὁμογενῶν ὀνόματα ἀνα-
γράφει καὶ τῇ κοινῇ σύμπαντος τοῦ ἡμετέρου Γένους εὐγνωμοσύ-
νην παραπέμψει. Ὑμεῖς δὲ χρέος ἀπάντων χρεῶν δικαιοτάτον καὶ
ἀπαραίτητον ἀποτίοντες καὶ τούτοις τοῖς εὐεργέταις, τοῖς τε ἐγ-
γύς καὶ τοῖς μακρὰν, καὶ πάσῃ τῇ καθ' ἡμᾶς φιλομούσῳ καὶ μεγα-
θύμῳ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ τὰ ἐγκάρδια ἡμῶν ἀνακηρύττομεν ἤδη
καὶ παρρησίᾳ ἀνθομολογοῦμεν εὐχαριστήρια ἐπὶ ταῖς ἀλλεπαλ-
λήλαις τῶν συμπαθειῶν αὐτῶν πρὸς τὴν σχολὴν ἐνδείξεις, εὐ-
χαριστοῦμεν δὲ μετὰ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης τῇ τε Ζωσιμαίᾳ
ἀδελφότητι, οὐκ ἐλίγους τῶν ἀπόρων τῆς ἡμετέρας σχολῆς μα-
θητῶν, τῇ τῆς σχολαρχίας συστάσει, τοῖς ἀναγκαίοις ἐκάστοτε
διδασκτικοῖς βιβλίοις ἐφοδιαζούσῃ, καὶ πᾶσι τοῖς φιλογενέσι καὶ
φιλομούσοις ἐκείνοις ἀνδράσιν, ὅσοι προθύμως καὶ εἰς τὸν τῆς βι-
βλιοθήκης τῆς σχολῆς πλουτισμὸν συνετέλεσαν, καὶ ὧν τὰ τε ὀ-

νόματα καὶ τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν τῶν ὑπ' αὐτῶν δεδωρημένων βιβλίων ἐν ἰδίῳ προσεπισυνάπτομεν, ὡς ἔθος, πίνακι. Ἰδίας δ' ἐνταῦθα μνείας ἀξία ἐστὶν ἡ τοῦ ἐν Βιέννῃ φιλομούσου ὁμογενοῦς Γεωργίου τοῦ Μαυροκορδάτου γενναία προσφορὰ 250 ἀντιτύπων τῆς ἐν Τεργέστη ἐπιστασία τοῦ κ. Λιβαδά λαμπρᾶς καὶ πολυτελοῦς ἐκδόσεως τῶν ἐπιστολῶν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων, καθορισθέντων ἀπάντων εἰς πώλησιν πρὸς ὄφελος τῆς σχολῆς, ἐφ' ᾧ ἤδη αὐτὴ ζωηρῶς εὐγνωμονοῦσα μεγίστας αὐτῷ χάριτας ἀπονέμει, καὶ ἑτέρας οὐχ ἦττον γενναίας παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι συνδρομᾶς ἀπεκδεχομένη. Τὰς αὐτὰς μετ' ἐγκαρδίου εὐχαριστίας ἀπονέμουσα ἡ σχολὴ ἐκφράζει σήμερον δημοσίᾳ καὶ τοῖς ἀξιοτίμοις διευθυνταῖς, συντάκταις καὶ ἐκδόταις τῶν ἐξῆς περιοδικῶν, ἧτοι τῶν ἐν Σμύρνῃ Ὁ μ ἦ ρ ο υ καὶ Β Ὑ ρ ω ν ο ς καὶ τῆς ἐφημερίδος Ἀ μ α λ θ ε ί α ς, τοῦ ἐν Μιτυλήνῃ Π ι τ τ α κ ο Ὑ, τῆς ἐν Τεργέστη ἐκδιδομένης ἑλληνικῆς ἐφημερίδος Ν έ α Ἡ μ έ ρ α, τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Χ λ ω ρ ί δ ο ς καὶ τῆς ἐφημερίδος Β υ ζ α ν τ ί δ ο ς, τῆς ἐν Πετροπόλει Ε Ὑ ρ ω πα ῖ κ ῆ ς Ἐ π ι θ ε ω ρ ῆ σ ε ω ς καὶ τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἀ ν α τ ο λ ῆ ς, οἵτινες πάντες, μηδὲ τῶν ξένων αὐτῶν ἐξαιρουμένων, προθυμώτατα καὶ μετὰ πολλῆς τῆς εὐγενείας καὶ ἰδιαζούσης φιλομουσίας τὴν ἐπὶ τούτῳ τῆς σχολαρχίας παράκλησιν ἀποδεξάμενοι, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη ὀκτωβρίου τακτικώτατα ταῦτα τῇ τῆς σχολῆς βιβλιοθήκῃ δωρεὰν ἐπιστέλλουσι, παρέχοντες οὕτω οὐ μικρὰν ἐκαστοτε πνευματικὴν τροφήν καὶ ἀνάψυξιν πᾶσι τοῖς τε ἐν τῇ σχολῇ διδάσκουσί τε καὶ διδασκομένοις καὶ τοῖς ἐξωθεν προσερχομένοις. Εἴθε τοῦ καλοῦ τούτου παραδείγματος καὶ ἄλλοι τῶν ἡμετέρων ἀπανταχοῦ λογίων συγγραφέων, δημοσιογράφων ἢ καὶ ἐκδοτῶν μιμηθεῖεν! Οὐχὶ δὲ μῆνις ἢ ματαιόφρων τις ἀξίωσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη αὐστηρὰ ἀναγκάζει ἡμᾶς μετὰ λύπης εἰς γνῶσιν ἐνταῦθα φέρειν καὶ τοῦτο ὅτι, καίτοι τὴν αὐτὴν παράκλησιν πρὸς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἄλλων τινῶν

διακρινομένων ἑλληνικῶν ἑφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀπηθύνε-
μεν, οὐδεμιᾶς ὁμως, κακῆ τύχῃ, ἠζιώθημεν τέως οὐδὲ προσφορᾶς
οὐδὲ κἂν ἀπαντήσεως. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γινόμενος, ὀφείλω ἰ-
δίως πλείστας ὅσας χάριτας ὁμολογήσαι τῇ διευθύνσει τῶν ἐν Κων-
σταντινουπόλει ἑλληνικῶν ἑφημερίδων, Ν ε ο λ ό γ ο υ, Θ ρ ά κ η ς
καὶ Ἀ ν α τ ο λ ι κ ο Ὑ Ἀ σ τ έ ρ ο ς, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ἴδιον φύλ-
λον ἐπιστέλλουσι δωρεὰν τῇ σχολῇ, ἡ δὲ Θ ρ ά κ η καὶ δύο ἀντί-
τυπα, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἐκάστοτε τῆς σχολῆς δῆλωσιν προθύμως
ἐν ταῖς στήλαις τῆς ἀξιοτίμου αὐτῶν ἑφημερίδος καταχωροῦσι καὶ
εὐγενῶς πάντοτε καὶ μετὰ ζήλου καὶ ἐξαιρετικῆς ὄντως ἀγάπης
ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτῆς συνηγοροῦσι καὶ γράφουσιν.

Εὐχαρίστως ἔτι ἀναγγέλλομεν ἐνταῦθα καὶ τὸν πλουτισμὸν τῆς
ἡμετέρας ὀργανοθήκης τῇ προσθήκῃ πολλῶν καὶ διαφόρων οὐσιω-
δῶν καὶ ἀπαραιτήτων ὀργάνων, ἅπερ ἡ σεβαστὴ τῆς σχολῆς Ἐφο-
ρία, καίπερ δεινῆ πολλαχόθεν ἀπορίας πιεζομένη, οὐκ ὤκνησεν ὁ-
μως ἐν τῷ εὐγενεῖ καὶ φιλομούσῳ αὐτῆς ζήλῳ προσκλήσασθαι, ἐ-
πωφελουμένη τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σπαθάρη ὑποδειχθείσης ἐπι-
κερδοῦς εὐκαιρίας. Ἐλπίζομεν δ' ὅτι, τοῦ καιροῦ προϋόντος, φιλοτι-
μηθήσεται τις τῶν ἐπὶ φιλομουσίᾳ διακρινομένων παρ' ἡμῖν φιλοκά-
λων ὁμογενῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν πολλοῖς ἀτελοῦς ἔτι ὀρ-
γανοθήκης ἡμῶν, καὶ οὕτω θεραπευθήσεται καὶ ἕτερα οὐχ ἥττον
ἐπαισθητὴ καὶ οὐσιώδης τῆς ἡμετέρας σχολῆς ἔλλειψις.

Ἐμακρηγόρησα μὲν ἴσως, γερὰ καὶ σεβασμία ὁμήγουρις, οὐ-
δόλως ὁμως ἐπεριτολόγησα σπουδάζων, ὅση μοι δύναμις, ἀκρι-
βῶς καὶ εὐσυνειδότης τὴν ἀνατεθεισάν μοι ὑψηλὴν ταύτην διακο-
νίαν ἐπιτελέσαι καὶ αὐστηρὰς τὰς εὐθύναις δοῦναί τε καὶ ὑποστῆ-
ναι. Πέποιθα δ' ὅτι τὸ καδ δύναμιν ἔρδειν καὶ Θεῷ φίλον καὶ
θεοφιλέσι κριταῖς. Οὕτω γὰρ καὶ μόνον ἦτε κοινωνία ἐν ταῖς ὑπὲρ
τῶν γραμμάτων ἐνεργείαις αὐτῆς ἀσφαλέστερον ἅμα καὶ σκοπι-
μώτερον βαίνει, καὶ ἐν τοῖς τῆς ἐκπαιδεύσεως κέρδος βέβαιον καὶ

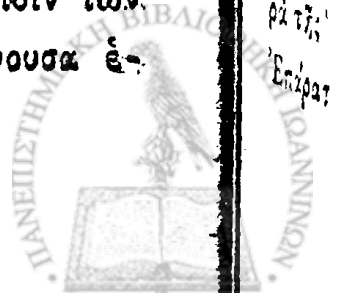

σταθερὸν προσγίγνεται. Ἐκ τούτου δ' ἕκιστος κατανοεῖ καὶ τρανώτατα καθορᾷ ὅτι καὶ ἡ μεγάλη αὕτη τοῦ Γένους σχολὴ ζῆ καὶ κινεῖται καὶ προβαίνει οὐχὶ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ σκοπίμως καὶ ἐν σταθερᾷ συνειδήσει καὶ καθαρᾷ ἐπιγνώσει τοῦ μεγάλου προορισμοῦ καὶ τῆς ἀγίας αὐτῆς ἀποστολῆς, καταπολεμοῦσα τῇ παιδείᾳ μὲν τὴν ἀμάθειαν, τῇ ἀρετῇ τὴν κακίαν, τῷ πνεύματι τὴν ὕλην, τῷ δὲ πολιτισμῷ καὶ ἀνθρωπισμῷ τὴν στυσιμότητα, ἀναπτύσσουσα τὸν νοῦν, ἠθικοποιοῦσά τε καὶ κατὰ Χριστὸν διαπλάττουσα τὴν καρδίαν καὶ μεθοδικώτερον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ γενεᾷ καλλιεργοῦσα.

Καταπαύων τὸν λόγον, ὀφείλω, καθῆκον δίκαιον καὶ ἱερὸν ἐκπληρῶν, ὅτι πλείστας χάριτας καὶ τὴν ἀπειρον τῆς σχολῆς εὐγνωμοσύνην παρρησίᾳ ἀνακηρύξαι καὶ ἀνθομολογήσαι πρῶτιστα πάντων τῷ ἀνωτάτῳ αὐτῆς προστάτῃ τε καὶ ἐπόπτῃ, τῷ παναγιωτάτῳ ἡμῶν πατρὶ καὶ πατριάρχῃ, ὅστις ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον αἰσίας αὐτοῦ ἀναρρήσεως οὐκ ἐπαύσατο πολλαχῶς προνοῶν καὶ φροντίζων ὑπὲρ αὐτῆς· τρανώτατα δὲ τῆς δραστηρίου ταύτης καὶ ἐνδελεχοῦς αὐτοῦ προνοίας δείγματα ἔχομεν ἤδη τοῦτο μὲν τὸ γεινιάζον τῇ σχολῇ μέγα καὶ εὐρὺ οἰκόπεδον, ὅπερ τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ παρακλήσει αὐτοῦ δεδώρηται τῇ σχολῇ ὑπὸ τῆς γεραρᾶς τῶν Ἰβήρων μονῆς, ἐφ' ᾧ καὶ τότε παραυτίκα καὶ ἤδη πάλιν ἡ σχολὴ τὴν πρὸς τὴν σεβασμίαν καὶ ἱεράν ταύτην μονὴν αἰώνιον αὐτῆς εὐγνωμοσύνην διατρανοῦσα ἀθανάτοις γράμμασι τὴν γενναίαν ταύτην ἀναγράφει εὐεργεσίαν, τοῦτο δὲ τὴν ἐξασφάλισιν τριῶν ὡς ἔγγιστα χιλιάδων λιρῶν, ὀριστικῶς ἤδη προσφερομένων ὑπὲρ τῆς ἀνιδρύσεως οἰκοδομήματος προσφόρου καὶ καταλλήλου πρὸς τὸν τῆς σχολῆς σκοπὸν ὑπὸ ἑτέρας Ἀθωνίτιδος ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς καὶ τῆς τοῦ Βατοπαιδίου, ἐφ' ᾧ καὶ αὕτη ἐπίσης εὐγνωμοσύνης ἀθανάτου δικαιώματα ἐν πάσῃ ἑλληνικῇ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ προσεκτήσατο. Ἐναπόκει-

ται δὲ ἤδη καὶ ἐντελῶς ἐξήρτηται ἢ τε συμπλήρωσις καὶ ὁ καταρ-
τισμὸς τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ἀθανάτου τῆς τῶν Ἑλλήνων φι-
λομουσίας μνημείου ἐκ τῆς ἐγνωσμένης καὶ τέως πολλαχῶς δε-
δοκιμασμένης πρὸς πᾶν καλὸν καὶ κοινωφελὲς γενναιοδωρίας
τοῦ μεγάλου τοῦ ἔθνους εὐεργέτου κ. Γεωργίου Ζαρίφη καὶ τῆς
εὐγενοῦς καὶ προθύμου συμπράξεως καὶ τῶν ἀπανταχοῦ φιλοκά-
λων καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν, τῶν ἀγαστῆ καὶ ἀξιεπαίνω ὄντως
ἑτοιμότητι πρὸς πᾶσαν διηνεκῶς ἀγαθὴν καὶ κοινωφελῆ βουλήν
καὶ πρότασιν τῆς Α. Θ. παναγιότητος ἀνταποκρινομένων. Πρὸς
τὰς ἀποτελεσματικωτάτας τοίνυν ταύτας μερίμνας καὶ τὰ ἀ-
γαθὰ διαβούλια, τὰ εἰς μέλλον πολλῶ αἰσιώτερον καὶ βέλτιον τοῦ
παρόντος τὰς ἐλπίδας ἀπάντων ἀναπτεροῦντα, ἢτε σχολῆ, πάν-
τες οἱ ἐν αὐτῇ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι, καὶ συνελόντι σύμ-
παν ἡμῶν τὸ Γένος, ἀνταπαντῶντες εὐχόμεθα, χεῖρας πρὸς τὸν
Κύριον τῶν φώτων ἰκέτιδας ἐπαίροντες, σοὶ μὲν, θειότατε καὶ φι-
λομουσότατε πατριάρχα, ἔτη ζωῆς ἀφθονα καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀπὸ δό-
ξης εἰς δόξαν ἀπροσκόπτως χωρεῖν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τοῦ ἔθνους, τοῖς κοινωφελέσι ποικίλοις διαβουλεύμασί σου τα-
χεῖαν καὶ πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἐκπλήρωσιν. Εἶτα δὲ εὐγνω-
μονοῦντες καὶ τῇ παρακαθημένῃ γεραρᾷ καὶ σεβασμίᾳ τῶν ἀγίων
ἀρχιερέων χορεῖα εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ ψυχῆς ἐπὶ τε τῇ πρὸς τὴν
σχολὴν πατρικῆ αὐτῶν ἀγάπῃ καὶ κηδεμονίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἣν
ἐκάστοτε παρέχουσιν ἡμῖν τῇ προσωπικῇ αὐτῶν συμμετοχῇ καὶ
παρουσίᾳ ἐν πάσῃ τῆς σχολῆς ἐορτῇ καὶ πανηγύρει. Τρίτον χά-
ριτας μεγίστας καὶ εὐγνωμοσύνην ζωηρὰν καὶ βελθεῖαν ἀπονέμω
καὶ δημοσίᾳ ἤδη διακηρύττω τῇ σεβαστῇ Ἐφορίᾳ, ἣτις μετὰ πα-
ραδειγματικῆς ἀληθῶς δραστηριότητος καὶ προθυμίας καὶ ζήλου
οὐκ ἐπαύσατο μεριμνῶσα καὶ φροντίζουσα περὶ παντός, ὅπως ὅ-
ποτε δυναμένου συντελέσαι πρὸς βελτίωσιν ἢ καὶ ἀνακούφισιν τῶν
πολλῶν καὶ παντοίων τῆς σχολῆς δυσχερειῶν, ἐξομαλύνουσα ἐ-

κά στοτε καὶ ἰδίᾳ πολλάκις θυσία τὰς οὐσιωδεστέρας αὐτῆς ἀνάγκας καὶ ἐλλείψεις διευκολύνουσα καὶ ἀναπληροῦσα, καὶ ὡς ὄντως κηδεμῶν καὶ ἔφορος τὰ συμφέροντα αὐτῆς περιφρουροῦσα ἀδιαλείπτως καὶ ἐποπτεύουσα, ταῖς δὲ συχναῖς αὐτῆς ἐπισκέψεσιν οὐ μικρὸν καὶ πάντα μὲν τοὺς ἐν τῇ σχολῇ, ἔξαιρέτως δ' ἐμὲ ἐνθαρρύνουσα καὶ πολλαχῶς ἐμψυχοῦσα ἐν τῷ πνευματικῷ τούτῳ ἀγῶνι, καὶ συνετῶς ἐκάστοτε ἐν τῷ βαρεῖ τῆς διευθύνσεως καθήκοντι ποδηγετοῦσά με καὶ ὑποστηρίζουσα καὶ ἀπὸ πάσης τυχόν ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς παντοίας δυσχερείας εὐγενῶς καὶ προθύμως περισκέπουσα, πρακτικῶ νοῖ πάντοτε καὶ ἐν παντί καὶ συνέσει σπανία καὶ δικαιοσύνη αὐστηρᾶ πᾶσαν αὐτῆς ἐνέργειαν καὶ ἀπόφασιν περιχαράττουσα καὶ χαρακτηρίζουσα. Ἀπευθύνων δὲ τελευταῖον τοῦ λόγον πρὸς πάντας τοὺς φιλοκάλους καὶ φιλομούσους ὁμογενεῖς, παρόντας τε καὶ ἀπόντας, καὶ τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν, τοὺς ὀπωσδήποτε ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ τὴν μεγάλην ταύτην τοῦ Γένους σχολὴν εὐεργετήσασι καὶ εὐεργετοῦσιν, ἀνακηρύττω ἤδη ἀπαξάπασι διμωσία τὰ ἐγκάρδια εὐχαριστήρια καὶ τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην ἀπάντων ἡμῶν διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων.

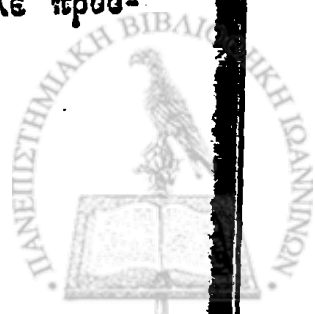
Ἵστατον δὲ πάντων ἐπικαλοῦμαι ἐπ' ἐμὲ καὶ τοὺς λοιποὺς σεβιστοὺς μοι καὶ ἀγαπητοὺς συναδέλφους, τοὺς ἀόκνως, ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ παραδειγματικῆς ὄντως αὐταπαρνήσεως κοπιῶντας καὶ ἀφειδῶς τὴν πνευματικὴν ταύτην ἄμπελον καλλιεργοῦντας κυρίους καθηγητὰς, τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος καὶ πάσης τῆς παρακαθημένης γεραρᾶς καὶ σεβαστῆς ὁμηγύρεως, ὅπως ὁ Θεὸς καὶ Κύριος τοῦ ἐλέους καὶ πατὴρ πάσης σοφίας καὶ γνώσεως ἐνισχύῃ πάντας ἡμᾶς ἐν τῷ διανοητικῷ τούτῳ ἀγῶνι πρὸς ἀκριβῆ τῶν ἀνατεθειμένων ἡμῖν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἱερῶν καθηκόντων ἐκπλήρῳσιν. Ἐπάρατε δὲ ἤδη τὰς παναγίας καὶ ἱεράς ὑμῶν χεῖρας καὶ εὐλο-

γήσατε καὶ τὰ νεαρὰ ταῦτα τοῦ πνευματικοῦ τούτου λειμῶνος ἀν-
θη, τοὺς εὐγενεῖς τούτους τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ὠδίνων νεοσ-
σοὺς, τοὺς ἀόκνως ἤδη τὰς πτέρυγας εἰς πτῆσιν βαθμηδὸν ὑψη-
λοτέραν ἀσκοῦντας, τοὺς πρὸς δοκιμασίαν καὶ ἐξέτασιν ἐπηλειμ-
μένους νέους τούτους ἀθλητὰς, οἵτινες, προθύμως πάνυ καὶ μετὰ
νεανικῆς ἐτοιμότητος καταδείξαντες μέχρι τῆς χθὲς ἐγγράφως
τὴν ἐν πᾶσι τοῖς μαθήμασιν ἐνιαύσιον αὐτῶν πρόοδον, ἣς τρανὰ
δείγματα προτίθενται πᾶσι τοῖς βουλομένοις τὰ τεύχη τῶν γρα-
πτῶν ἐνὸς ἐκάστου ἐξετάσεων, φιλοτίμως ἤδη, ὡς ὄρατε, παρί-
στανται καὶ ζώσῃ φωνῇ ἔτοιμοι, ἅμα τῆς ὑσπληγγοῦς πεσοῦσης,
δικαιῶσαι τὰς πολλὰς καὶ χρηστὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐλπίδας τε καὶ
θυσίας τῶν ἰδίων εὐεργετῶν καὶ κηδεμόνων, τῆς τε μητρὸς Ἐκ-
κλησίας καὶ σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους, τῶν τοσοῦτω φι-
λοστοργῶς καὶ ἀφειδῶς μεριμνώντων ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ
εὐκλείας τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς.

Τὴν δὲ 13' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς (κυριακὴν) ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις τῶν
πτυχίων ἐν μέσῳ ἐκλεκτῆς καὶ πολυπληθοῦς ὁμηγύρευς, προκαθη-
μένων τοῦ τε παναγ. οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ
τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων κ. Ἱεροθέου μετὰ τῶν ἀγ. ἀρχιερέων.

Καὶ πρῶτον μὲν ὁ καθηγητῆς καὶ γραμματεὺς τῆς σχολῆς κ.
Β. Δ. Καλλίφρων ἀνέγνω τὴν ἐπὶ τῆς βαθμολογήσεως τῶν ἀπο-
λυομένων φοιτητῶν πράξιν (Α), εἶτα δὲ γενομένης τῆς τῶν πτυ-
χίων ἐπίδοσεως ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν, ἀπηγγέλθη
προσλαλιὰ κατάλληλος ὑπὸ τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου, περιέχουσα
διὰ βραχέων τὰς δεούσας πατριαρχικὰς καὶ πατρικὰς ὑποθήκας,
κατόπιν ὁ σχολάρχης ἀπήγγειλε τὴν πρὸς τοὺς τελειοδιδάκτους
προσλαλιὰν (Β), καὶ τελευταίαν, κατὰ τὰ εἰθισμένα, εἰς τῶν ἀπο-
λυομένων, ὁ ἐξ Ἐπιδατῶν Ἀχιλλεὺς Βαλλῆς, ἀπήγγειλε προσ-
φώνησιν εὐχαριστήριον (Γ).

Α΄.

ΠΡΑΞΕΙΣ

Ἐπὶ τῆς βαθμολογήσεως τῶν ἀπολυομένων φοιτητῶν

τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

Τῆς 15' ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἐννάτου σωτηρίου ἔτους ὁ σχολάρχης μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ γενικῇ δοκιμασίᾳ ἀπαντήσεις τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων τῆς ἀπολυομένης τάξεως, ἀριθμούσης εἴκοσι καὶ ἑπτὰ τὸ ὅλον φοιτητῆς, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου ἐπιδοθείσας ἐνὸς ἐκαστοῦ αὐτῶν βαθμολογήσεις, καὶ ὑπολογισάμενοι κατὰ λόγον τῆς εἰδικῆς τῶν τε μαθημάτων ἀξίας καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς προόδου, τὸν δίκαιον ἐκαστῷ βαθμὸν ἀπένευμαν. Ἄπαντες δὲ ἐκρίθησαν ἄξιοι τοῦ νενομισμένου πτυχίου, πλὴν ἐνὸς μὴ προσελθόντος, ἐπὶ ἀγνώστῳ τέως αἰτίᾳ, εἰς τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις, λαβόντες τὸν μὲν βαθμὸν Ἀριστὰ ἐννέα οἱ ἐξῆς :

1. Ἀλέξανδρος Δομουτσόπουλος ἐκ τοῦ ἐν Εὐξείνῳ Πόντῳ Πύργου 7 50]58
2. Ἐμμανουὴλ Μουρουνάκης ἐκ Χάλκης 7 40]58
3. Κωνσταντῖνος Ἡλιόδης Ἡπειρώτης 7 32]58
4. Νικόλαος Γιγαντίδης Ἀργυρουπολίτης 7 30]58
5. Νικόλαος Γιάννουκλας Βυζάντιος 7 24]58
6. Ἀντώνιος Φραγκόπουλος 7 22]58
7. Πρόδρομος Εὐτυχίδης Καισαρεύς 7 22]58
8. Νικόλαος Καρακατσανίδης Τήλιος 7 14]58
9. Ἰωάννης Πασχαλίδης Καισαρεύς 7 2]58

Τὸν δὲ βαθμὸν Πά ν υ κ α λ ῶ ς οἱ ἐξῆς δεκατέσσαρες.

10. Μιλτιάδης Λογοθέτου Βιζυηνός 6 54]58
11. Νικόλαος Σταμίδης Κυζικηνός 6 50]58
12. Χρῆστος Πολυχρονίου ἐκ Σαμακοβίου τῆς Θράκης 6 46]58
13. Ἀντώνιος Κατσαμανάκης Κρής 6 21]58

14. Νικόλαος Σαλαβάντας Βυζάντιος	6 12]58
15. Σταῦρος Κυριακίδης ἐκ Γανοχώρων	5 50]58
16. Πέτρος Θεοχαρίδης ἐκ Κορυτσᾶς	5 46]58
17. Δημήτριος Δαλλαβεριδῆς ἐκ Τεσσαράκοντα Ἐκκλησιῶν	5 42]58
18. Κωνσταντῖνος Τροχάνης Λεωνιδεὺς	5 42]58
19. Ἀχιλλεὺς Βαλλῆς ἐξ Ἐπιβατῶν	5 40]58
20. Κωνσταντῖνος Θωμάδης Βυζάντιος	5 26]58
21. Ἀθανάσιος Ἀγγέλου Πλιούμπας Ἡπειρώτης	5 20]58
22. Περικλῆς Παναγόπουλος Πελοποννήσιος	5 19]58
23. Ἰωάννης Τσιμίδης Ἡπειρώτης	5 8]58

Τὸν δὲ βῆθμόν Κ α λ ῶ ς οἱ ἐξῆς τρεῖς :

24. Παναγιώτης Ἀντωνιάδης Βυζάντιος	4 50]58
25. Γεώργιος Μαυρόπουλος Βυζάντιος	4 36]58
26. Βασίλειος Σωτηριάδης Ἡπειρώτης	4 32]58

Ὁ Σχολάρχης ἀρχιμ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΩΝ.

Β'.

ΠΡΟΣΔΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Πρὸς τοὺς τελειοφοίτους.

Φίλιτατα τέκνιά !

Τῇ πανσόφῳ καὶ παναγῆθῳ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων εὐδοκίᾳ λαμβάνει σήμερον πέρασ τὸ πρῶτον τῆς ζωῆς ὑμῶν στάδιον, ὁ χρόνος τῆς ὑμετέρας γυμνασιακῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἠθικῆς μορφώσεως πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τῶν ὑμετέρων γονέων, κηδεμόνων καὶ διδασκάλων καὶ ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ὠφελείᾳ ὑμῶν αὐτῶν. Ἐφ' ὑμᾶς σήμερον ἀπευθύνεται πᾶσα ἡ προσοχὴ καὶ ἡ ἐλπίς τῆς τε μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀγαλλομένης ἐπὶ τοῖς τέκνοις, τοῖς ἐν ἀληθείᾳ πορευομένοις, καὶ τῶν γονέων καὶ καθηγητῶν ὑμῶν, εὐλογούντων ἐν ὑμῖν καὶ δοξα-

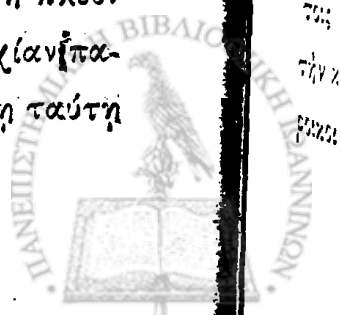
ζόντων τὸν Κύριον. Κατανοεῖτε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξ ἰδίας πείρας τὴν πραγματικότητα τῆς ἀληθείας ἐκείνης, ἣν καθ' ὅλον τοῦτο τὰ πολυετές τῆς ὑμετέρας μαθητείας δίσστημα ἠγωνίζοντα παντὶ σθένει νὰ ἐμπνεύσωσιν ὑμῖν οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν γεννήτορες καὶ καθηγηταί, ὅτι οἱ καρποὶ τῆς παιδείας, φαινομένης ἔστιν ὅτε πικρᾶς καὶ βαρείας, εἰσὶ πάντοτε γλυκεῖς καὶ ἄγαν ποθητοί. Ἡ ἐπὶ τὴν ἀκρόρειαν τῆς ἀληθοῦς παιδείας ἄγουσα ὁδὸς ἐστὶν ἀνάντης, τραχεῖα, πλήρης ἀκινθῶν ἐγκαθέτων, ἀνυδρος, ἀύχμῶσα καὶ τῇ ἀλέᾳ κατὰφλεκτος· οἱ μὴδαμῶς ὅμως ἀπορῥαθυμοῦντες, ἀλλ' ἀκμαζούσαις ἐλπίσιν ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦντες καὶ μέχρι τῆς ἀκρότητος ἀναβαίνοντες εὐρίσκουσιν ἐκεῖ κέραις Ἀμαλθείας καὶ θάλασσαν ἀγαθῶν. Ἴδου δὲ σήμερον καὶ ὑμεῖς ἀπολαύετε τῶν πολλῶν ἰδρώτων καὶ κόπων καὶ ἀγώνων, καὶ οἱ διδύξαντες ἀποδρέπονται τῶν μυρίων αὐτῶν πόνων τοὺς καρπούς· « οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς βαλβίδος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τέρματος (κατὰ τὸ σοφὸν τῶν πατέρων ἡμῶν λόγιον) στεφανούμεθα ».

Ναί, φίλτατα τεκνία! ἡ γυμνασιακὴ καὶ σχολικὴ, οὕτως εἶπειν, ἀνάπτυξις ὑμῶν καὶ ἀνατροφή τετέλεσται· ὁ νοῦς ὑμῶν ἐφωτίσθη τῷ καθαρῷ καὶ ἱλαρῷ τῆς ἐπιστήμης φωτί· ὁ Θεὸς καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν καθήκοντα ὑμῖν ἐδιδάχθησαν· τὰ σπέρματα πασῶν τῶν ἀρετῶν ἐνεσπέρησαν καὶ ἐπιμελῶς ἐν ταῖς ὑμετέραις καρδίαις ἐκαλλιεργήθησαν· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ὑμεῖς εἴχετε τέως χειραγωγούς καὶ διδασκάλους· ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἐπιστάσιαν τῶν σοφῶν τούτων καθηγητῶν ὑμεῖς τέως προήγεσθε ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ ἀπὸ γνώσεως εἰς γνῶσιν καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης εἰς ἐπιστήμην. Σύμπαν ἡμῶν τὸ γένος προσέφερε τέως πᾶσαν ὑλικὴν θυσίαν, ὅπως ἐξ ὑμῶν ἐν καιρῷ μορφωθῶσι πολῖται ἄξιοι καὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ διδύσκαλοι τῆς μελλούσης γενεᾶς. Ἀπὸ τῆς σήμερον ὅμως ὑμεῖς ἐγκαταλιμπένεσθε αὐτοὶ εἰς ἑαυτούς, ἀποχωριζόμενοι ἡμῶν καὶ εἰσερχόμενοι εἰς νέαν ζωὴν, εἰς νέον στάδιον μᾶλλον σπουδαιότερον καὶ πολλῷ κοπωδέστερον. Ὅποῖον μέγα καὶ εὐρὺ ὑπανοίγεται σήμερον ἐμπροσθεν ὑμῶν πεδίον δόξης καὶ τιμῆς καὶ παντοίας εὐτυχίας· ἀλλ' ὅποια ἀφ' ἑτέρου δοκιμασιακάναμένουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν, ἀγῶνες δὲ καὶ πειρασμοί

τὴν ἀρετὴν ὑμῶν ; Εἰς τὸ νέον τοῦτο τῆς ζωῆς στάδιον προπέμποντες ὑμεῖς σήμερον μετὰ τῶν εὐλογιῶν αὐτῶν οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν πνευματικοὶ πατέρες, διδασκαλοὶ καὶ καθηγηταί, οἱ πρῶτοι οὗτοι αἵτιοι καὶ μέτοχοι τῆς ἐνεστῶσης ὑμῶν πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, δὲν δύνανται ἄνευ τινὸς συγκινήσεως καὶ φόβου νὰ προσβλέψωσιν εἰς ὑμεῖς τὴν τελευταίαν ταύτην τοῦ ἀποχωρισμοῦ στιγμὴν, εἰδότες οἷον τοῦτο κινδύνων γέμει διὰ τὴν ἔτι ἀπειρον καὶ ἀθῶαν ὑμῶν νεότητα. Ἡ χρηστοθήης καὶ καλὴ διαγωγή καὶ ἀνατροφή, ἣτις διέκρινεν ὑμεῖς καθ' ὅλον τῆς μαθητείας ὑμῶν τὸ ὀκταστάδιον, εἰσὶ μὲν ἡμῖν βεβαίως ἀσφαλῆς ἐχέγγυον καὶ οἰωνὸς ἄριστος, ὅτι πᾶσας ὑμῶν τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἰκανότητα θέλετε ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ μεταχειρισθῆ, ὅπως καταστήτε ἀγαθοὶ πολῖται, ἀληθεῖς τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας υἱοὶ καὶ ἐν κειρῷ εὐλογημένοι καὶ μακκριστοὶ πατέρες οἰκογενειῶν εἰσέρχεσθε ὅμως σήμερον εἰς τὸν κόσμον, ὅπου ἡ κακία, τὸ δυσειδὲς καὶ ἀποτρόπαιον τοῦτο καὶ ὄνομα καὶ πρᾶγμα, ἐπιφάνεται οὐχὶ σπανίως ὑπὸ δὶκφορα ψευδῆ ἐπαγωγῆ καὶ εὐχρηστα ὀνόματα· ὅπου ἡ ταραχώδης ἐλευθεροφροσύνη ἐπονομάζεται ἔστιν ὅτε ὑψηλὴ σοφία, ἡ δὲ ὑπόκρισις καὶ πονηρία εὐθυφροσύνη, ἡ δὲ ἄλογος καὶ κτηνώδης ἀσωτία καὶ παραλυσία νόμιμός τις δῆθεν καὶ φυσικὴ τῆς ζωῆς ἀπόλαυσις. Εἰσέρχεσθε ὅμως, λέγω, ὑμεῖς σήμερον εἰς τὸν κόσμον, ὅπου πολλάκις ἐν ᾧ τις νομίζει, ὅτι βαδίζει ἀσφαλῶς μεταξὺ ἀνθέων, αἴφνης ἐμπίπτει εἰς ὑποχαίνον ἀδιόρατον χάσμα καὶ οὕτω καὶ ὁ ἴδιος ἀπόλλυται καὶ ἄλλους εἰς τὸ βράθρον τοῦτο τῆς ἀπωλείας συμπρασύρει. Διὰ τοῦτο πρὶν ἢ ὕστατον ὑμεῖς ἀπὸ τῆς ἐδρας ταύτης ὡς καθηγητῆς καὶ διδασκάλος ἀσπασθῶ καὶ ἀποχαιρετήσω, καθῆκον ἱερὸν ἅμα τε καὶ ἀπαραίτητον θεωρῶ νὰ ἐπικαλέσω καὶ πάλιν τελευταίαν ἤδη φοράν τὰς ὀλίγας ταύτας συμβουλὰς, αἵτινες μέχρι τῆς σήμερον ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο εἰς ὑμεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τῆς ὑμετέρας διανοητικῆς τε καὶ ἠθικῆς ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως ἐκπαιδευτηρίῳ.

Ἐν τῷ νέῳ τούτῳ τοῦ βίου σταδίῳ, ἐν ᾧ μόνοι ὀφείλετε ἤδη πλέον ἐαυτοὺς χειραγωγεῖν, πολλὰ καὶ δὶκφοροὶ ὑμῖν ὁδοὶ πρὸς εὐτυχίαν ἰπαρουσιασθήσονται· ἐν τῇ πολλαχῶς καὶ ἀεννάως κλυδωνιζομένῃ ταύτῃ

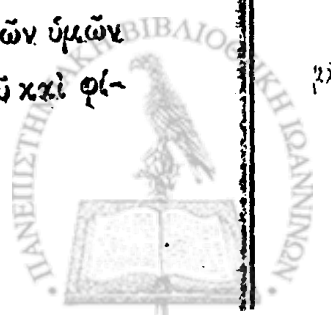

τοῦ βίου θαλάσση περιστοιχίσουσιν ὑμᾶς πανταχόθεν, ἅμα τῇ πρώτῃ ὑμῶν ἐμφάνισει, καὶ ἀρετὴ καὶ κακία καὶ πλοῦτος καὶ πενία καὶ εὐτυχία καὶ δυστυχία καὶ εὐλογία Θεοῦ καὶ πειρασμοί, ὑμεῖς ὁμῶς μηδολῶς τῆς ἰδίας κκταχρώμενοι ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν τῇ πανσόφῳ καὶ παναγάθῳ τοῦ Ἰψίστου προνοίᾳ ἐν πλήρει πίστει καὶ ἐλπίδι παραθέμενοι, ἔχετε πάντοτε οἶονεὶ κρηπίδα σταθεράν καὶ ἀκλόνητον καὶ λυδίαν λίθον ἀλάνθαστον πασῶν ὑμῶν καὶ τῶν κρίσεων καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, τὸν νόμον τῆς αἰωνίου ἀληθείας, καὶ ἐν τούτῳ ἐπερειδόμενοι ψυχῇ καὶ καρδίᾳ καὶ διανοίᾳ χωρεῖτε εὐγενῶς καὶ ἀδεῶς ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἔσεσθε ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις πάροχοι πάσης εὐτυχίας καὶ εὐημερίας. Ὁ θεὸς οὗτος νόμος παρέξει μὲν ὑμῖν ἰσχὺν καὶ δύναμιν καταβάλλειν τὰς τῶν αἰσθήσεων ὀρέξεις καὶ πάθη, τὰ καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα καταστρέφοντα, ἐπισκιάσει δὲ καὶ διαφυλάξει ἀπὸ τῶν ποικίλων ἀποπλανήσεων καὶ παραπτωμάτων, εἰς ἃ εὐκόλως ἢ τε ἀπειρία καὶ τὸ παράδειγμα ἄλλων ἕκαστον νέον παρασύρει, διδάξει δὲ καὶ προσοικειώσει ὑμᾶς μετὰ αἰσθημάτων εὐγενῶν καὶ ἀρετῶν ὑψηλῶν, δι' ὧν καὶ μόνον τηρήσετε ἐν παντὶ τῷ βίῳ τὴν ἀνεκτίμητον τῆς ψυχῆς καὶ τῆς συνειδήσεως γαλήνην, τὴν μόνην ταύτην ἀφθονον καὶ ἀκένωτον πηγὴν πάσης χαρᾶς καὶ μακαριότητος· διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφητὰνὰξ Δαβὶδ ἐρωτῶν «ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;» ἀποκρίνεται· «ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ». Ὁ νόμος λοιπὸν τοῦ Θεοῦ, ὃν ἐνταῦθα ἐδιδάχθητε, οὗτος ἔστω ὑμῖν διὰ βίου ὁ μόνος ὁδηγὸς καὶ διδάσκαλος καὶ σύμβουλος, ἀντὶ τῶν διδασκάλων τούτων καὶ κηθηγητῶν, ἀφ' ὧν σήμερον ἀποχωρίζεσθε. Ἐχετε πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ οὐδέποτε αἰσχυθήσεσθε. Ἐντρυφῶντες καὶ ἀπολαύοντες τῶν ποικίλων τῆς ζωῆς ἀγαθῶν, δι' ὧν εὐλογησαὶ καὶ ἐπιστέψαι τοὺς πόνους καὶ ἀγῶνας ὑμῶν ἡ μεγαλόδωρος τοῦ Θεοῦ δεξιὰ, μὴ λησμονεῖτε ἐκάστοτε χάριν ἐπὶ πάσι τούτοις καὶ δόξαν ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ καὶ αὐτῷ μόνῳ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν προσκολλᾶν καὶ κκθιεροῦν· μὴ λησμονεῖτε ὅτι πάροικοι ἐν τῇ γῆ ταύτῃ ἐσμέν καὶ ὅτι ὀφείλομεν ἄλλην ἐπιζητεῖν πα-

τρίδα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ οὐράνια καὶ αἰώνια ἀγαθὰ καὶ ὅπου ἕκαστος ἡμῶν ὀφείλει λόγον αὐστηρὸν διδόναι ὧν ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ ταλάντων καὶ ἀγαθῶν· « ὧ δ' ἐέδοθη πολὺ, πολὺ ζήτηθήσεται παρ' αὐτοῦ ». Ἐκπληροῦτε προθύμως καὶ εὐσυνειδότης πᾶν καθήκον καὶ πᾶσαν ὑποχρέωσιν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸν πλησίον καὶ πρὸς ἑαυτούς· μὴ παρελθέτω οὐδὲ μία τῆς ζωῆς ὑμῶν ἡμέρα ἄνευ τινὸς ἔργου ἀγαθοῦ καὶ κοινωφελοῦς. Ἡ ἀκλόνητος σταθερότης ἐν τῇ τηρήσει τῆς ἀρετῆς ἐν μέσῳ ποικιλομόρφων σκανδάλων, τὸ τῆς φιλοφροσύνης καὶ ἐλεημοσύνης αἴσθημα ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου, ἡ μεγαλοψυχία καὶ γενναιότης ἐν τῇ στερήσει καὶ πενίᾳ, ἡ ταπεινώσις ἐν μέσῳ τῶν τοῦ οὐρανοῦ εὐλογιῶν, ἡ ἀκατανίκητος καρτερία καὶ ὑπομονὴ ἐν μέσῳ τῶν διαφόρων πειρασμῶν, ἡ φιλοπονία καὶ ὁ ζῆλος πρὸς πᾶν καλὸν καὶ λυσιτελεῖς, πᾶντα, λέγω, ταῦτα ἔστωσαν ὑμῖν ὁδηγοί, κανόνες καὶ φύλακες ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ζωῇ. Τεκνία! ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· ἀγαπᾶτε τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον· ἀγαπᾶτε τὴν ἀρετὴν· τηρεῖτε τὴν πίστιν, ἣν παρελάβετε, ἀπαρεγκλίτως· ἀσκεῖτε τὴν εὐσέβειαν· ἀκολουθεῖτε τῷ Εὐαγγελίῳ· μὴ ἐκκλίnete μηδέποτε τοῦ νόμου καὶ τῆς ἀληθείας, ἅπερ πολλὰ καὶ ἐκτενῶς ἐδιδάχθητε· τηρεῖτε ἄσβεστον ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τὸ ἱερόν ἐκεῖνο πῦρ, ὅπερ ἀνέφλεγε τὰς καρδίας τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων καὶ εἰς ὃ χρεωστεῖται ἡ διάσωσις τῶν τιμαλφεστέρων ἡμῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ὀποίου πάντες ἀπ' αἰώνων ἔκλιναν γόνου τεταπεινωμένοι· ἔχετε πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. Πηράδατε πᾶσαν ὑμῶν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ζωὴν τῷ ἀγίῳ αὐτοῦ θελήματι. Στρέφετε πάντοτε καὶ ἐν παντί τὰ ὄμματα ὑμῶν εἰς τὰ ὄρη Σιών, ὅθεν ἤξει ὑμῖν ἡ βοήθεια παρὰ Κυρίου. Τοῦτο ποιεῖτε καὶ ἔσται διὰ παντὸς ἀσφαλὴς καὶ βεβαία πᾶσα ὑμῶν καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ εὐτυχία. Τοῦτο ποιεῖτε, καὶ ἔσται ἐφ' ὑμᾶς ἡ εὐλογία τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων ὑμῶν, ἡ εὐλογία πάσης τῆς μελλούσης γενεᾶς καὶ ἡ πανσθενὴς τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας εὐλογία καὶ χάρις.

Τεκνία! Ἐγγράψατε καὶ τηρήσατε ἐν τῷ βίβει τῶν καρδιῶν ὑμῶν ἀνεξάλειπτους τὰς τελευταίας ταύτας συμβουλὰς καθηγητοῦ καὶ φι-

λου, ὅστις ἐπὶ ἐνιαυτὸν ὅλον ἐποίμανεν, ἐδίδαξε καὶ ἠγάπησεν ὑμᾶς. Μέννησθε ἑσαεὶ, ὅπου γῆς ἂν ἦτε, τῆς γεραρχῆς ὑμῶν καὶ πολυτλήμωνος ταύτης μητρὸς, τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς, ἧτις ἐμορφώσεν, ἀνέπτυξεν, ἔθρεψε καὶ ἐλίπανεν ὑμᾶς τῇ κατὰ Χριστὸν διδασκαλίᾳ καὶ πᾶσιν ἐπιστήμη. Μέννησθε ἑσαεὶ καὶ εὐγνωμονεῖτε τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ παντὶ τῷ Γένει ἡμῶν, οἵτινες ἀφειδῶς πᾶσαν δυνατὴν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως θυσίαν προσήνεγκαν. Ὁ στέφανος οὗτος, δι' οὗ σήμερον ἐπιστέφει τὴν ἐπιμέλειαν καὶ χρηστοθήειαν ὑμῶν ὁ πρόεδρος τῆς πνευματικῆς ταύτης πανηγύρεως, ὁ ἐκλεκτὸς οὗτος Θεοῦ τε καὶ λαοῦ πρωθιεράρχης καὶ ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν, γένοιτο ὑμῖν ἀρραβὼν καὶ σύνδεσμος ἀδιάρρηκτος τῆς ἰσοβίου ὑμῶν πρὸς τε τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν σχολὴν, σύμπαν τὸ Γένος καὶ τοὺς σεβασμίους τούτους πνευματικοὺς πατέρας καὶ διδασκάλους ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης.

Ἡμεῖς δὲ, φίλτατα τέκνια, χαίροντες ἐν ὑμῖν, ὡς πατέρες φιλόστοργοι ἐπὶ γεννήμασιν ἀγαθοῖς, καὶ ἐπευχόμενοι ὑμῖν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, πᾶν ἀγαθὸν καταθύμιον, πᾶσαν ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ βίου πνευματικοῖς τε καὶ ὕλικοις πρόοδον καὶ τελειοποίησιν καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν ἑσαεὶ προάγεσθαι, εὐλογοῦμεν ἤδη καὶ προσφωνοῦμεν ὑμῖν ἐν πατρικῇ ἀγάπῃ τὸ ὕστατον χαίρετε! Εὐλογημένη ὑμῖν ἡ ὁδὸς, ἐν ἣ πορεύσεσθε! Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος εἴη ἐφ' ὑμᾶς νῦν καὶ ἀεὶ. Γένοιτο!

Γ'.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

τοῦ ἐκ τῶν τελειοφόρων Ἀχιλλέως Δ. Βαλλῆ.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Σεβασμία καὶ φιλόμουσος ὁμήγουρις.

Δόξα τῷ παντοδυνάμῳ καὶ παναγάθῳ Θεῷ, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς διελθεῖν αἰσίως τὸ πολύμοχθον τῆς μαθητείας ἡμῶν στάδιον καὶ

ἀφικέσθαι εἰς τὸ ἀπὸ ὀκταετίας ἤδη ἀναμενόμενον καὶ ἐπιθυμητὸν τοῦτο σημεῖον, καθ' ὃ ἡ καλλίτοκος ἡμῶν μήτηρ, ἡ Μ. αὕτη τοῦ Γένους σχολῆ, τὴν ἐπέτειον αὐτῆς ἑορτὴν φαιδρῶς πανηγυρίζουσα, ἀνταμείβει τὰ περιλημμένα αὐτῆς τέχνα τῷ προσήκοντι τούτῳ στεφάνῳ, ὅστις οὐ μόνον τεκμήριον τῆς ἀκραιφνοῦς αὐτῆς, πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἐχέγγυον αἰώνιον τοῦ διὰ βίου ἀδιαρρήκτως συνδέοντος ἡμᾶς μετ' αὐτῆς δεσμοῦ.

Ἡμεῖς δὲ οἱ τὸν καύσωνα ὀλοκλήρου τῆς ἡμέρας βαστάσαντες, καὶ ἤδη ἐπαξίως ὑπὸ τῆς σχολῆς ἐνώπιον τῆς σεβασμίας ταύτης ὁμηγύρεως στεφανοῦμενοι, μέλλοντες ἤδη τῆς σχολῆς ἀπελθεῖν, παριστάμεθα, ὅπως καὶ δημοσίᾳ ἐκφράσωμεν τὴν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς τε τὴν μητέρα ἡμῶν Ἐκκλησίαν τὴν μετ' εὐλογιῶν ἤδη ἡμᾶς ἐντεῦθεν προπέμπουσαν, καὶ πρὸς τὴν Μ. τοῦ Γένους σχολῆν, παρ' ἧς τὸ γάλα τῆς προγονικῆς παιδείας καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἐπιστήμης ἐμυήθημεν.

Πόσον εὐτυχῆς θὰ ἐλογιζόμην, ἂν ἠδυνάμην ἐπαξίως νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐντολήν, ἣν οἱ φίλτατοι συμμαθηταὶ μοι ἀνέθεντο καὶ διὰ λόγου νὰ ἐκφράσω τὰ εὐγνώμονα αἰσθήματα, ἅτινα κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν κατέχουσι τὴν καρδίαν μου! ἀλλ' ἡ ζωνρὰ συγκίνησις, ἡ κατακυριεύουσά με σήμερον, δεσμεύει τὴν γλῶσσάν μου, καὶ στείραν ποιεῖ τὴν καὶ ἄλλως ἄγονον πηγὴν τοῦ πνεύματός μου, ἀλλ' ὅμως ἕκαστος ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς ἡμᾶς ἀτενίσας, τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ εὐγνωμοσύνην ἐν τῷ προσώπῳ ἐναποτυπωμένην μᾶλλον διιδεῖν δυνησεται· καὶ δικαίως δὲ τὸν φόρον τοῦτον τῇ φιλοστοργῇ ἡμῖν μητρὶ σχολῆ προσφέρομεν, διότι τίς ἡμῶν οὐκ οἶδεν ὅτι, καίπερ ὑπὸ τοσοῦτων δυσχερειῶν κατατροχομένης καὶ τῶν πρὸς συντήρησιν ἀναγκαιούντων μέσων στερουμένης καὶ ῥάκη ἤδη περιβεβλημένης καὶ δίκην ἐπαίτου τὸν ἐπιούσιον αὐτῆς ἄρτον αἰτούσης τῆς μεγάλῃς τοῦ Γένους ταύτης γεραρᾶς σχολῆς, ἐν τούτοις ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, ὁ τὰ πάντα συμπαράσῳρων καὶ εἰς τὰ ἐξ ὧν σύγκεινται διάλύων, οὐκ ἠδυνήθη τὸν μέγαν καὶ ἱερὸν αὐτῆς σκοπὸν καταστρέψαι καὶ τὴν ἐλπίδα αἰσιωτέρου μέλλοντος, ἀλλὰ καίπερ ἀδιαλείπτως παλαίουςα κατὰ τῶν ἐκχέστοτε

ἐπιφαινομένων προσκοιμημάτων, ὑπὸ τὴν προστασίαν ὁμῶς τῶν σεπτῶν αὐτῆς προστατῶν, τῶν ἐκέσποτε τὰ τῆς Ἐκκλησίας διεπόντων, ἀγλαοὺς καὶ ἀφθόνοὺς τοὺς καρποὺς τῆ καθ' ἡμᾶς κοινωνία δωρεῖται, καὶ ὅσον οὐπὼ τὴν δυσείμονα αὐτῆς στολήν ἀπεκδυσαμένη ἀναλάμψει αὐθις ἀνυψωθείσα εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ περιωπῆν.

Ἀγαλλομένη δὲ σήμερον συνεκάλεσεν ἅπαντας εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην πανηγυρίν, ἵνα ἐπιδείξηται τοῖς πᾶσιν ὅτι καὶ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον ἀφθονον προσφέρει τῇ τε Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει τὸν θερισμὸν, καὶ καταστολίζεται σήμερον δι' αἰθαλῶν δαφνῶν, αἵτινές εἰσι σημεῖον τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς θριχύβου, κατακοσμήσασα ἡμᾶς διὰ τῆς κατὰ Χριστὸν εὐσεβείας καὶ τῆς προγονικῆς παιδείας· διὸ καὶ χαίρει σεμνυνομένη ἐπὶ τῷ παρασχεῖν καὶ νῦν νέους δυναμένους τῇ τε κοινωνίᾳ καὶ τῷ ἔθνει χρησίμους καταστῆναι.

Ἡ ἡμέρα αὕτη χαρμόσυνος διὰ τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀνέτειλε· διότι καθορᾷ τοὺς μέλλοντας ὑπὸ τὴν ἱεράν αὐτῆς σημαίαν καταταχθῆναι στρατιώτας καὶ τὸν ἱερόν θώρακα τῆς θείας καὶ ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας περιβάλέσθαι, περὶ ὧν καὶ πρότερον μὲν οὐκ ἐπαύσατο μεριμνῶσα διὰ τῶν μητρικῶν αὐτῆς νοθεσιῶν κατὰ τὸν πολύμοχθον ἀγῶνα ἐνθαρρύνουσα καὶ ἔτι μᾶλλον τὸν πρὸς τὴν παιδείαν ἀκχματον ἡμῶν ζῆλον ἐνισχύουσα, καὶ νῦν δὲ αὐτήκοος τῆς ἀξίας ἐνὸς ἐκέστου γενομένη, ἰδίαις χερσὶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκέστου ἡμῶν τὸν στέφανον ἐπιτίθησιν.

Λαμπρὰ δὲ καὶ χαρμόσυνος καὶ δι' ἡμᾶς, ὦ φίλοι συμμαθηταί, ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα αὕτη· διότι ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τεμένει τῶν Μουσῶν παιδαγωγηθέντες, καὶ εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐν αὐτῷ διδασκαλίας γενομένοι, μέλλομεν ἤδη ἀπιέναι ἐφόδια ἔχοντες τὰ θεῖα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως διδάγματα καὶ τὰ τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων σοφὰ παραγγέλματα.

Λαμπρὰ, ναί, ἀλλὰ καὶ πόσον βαρυάλγῆς ἡ στιγμή αὕτη! διότι κατὰ ταύτην ἀποχωριζόμενοι ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς πνευματικῆς ἡμῶν τροφοῦ εἰσερχόμεθα εἰς ἕτερον βίον, ὃν διερχόμενοι καὶ ἐν τῷ πολυταρᾷ αὐτοῦ σάλῳ κλυδωνιζόμενοι συνεχῶς μετὰ πύθου εἰς αὐτὴν ἐνα-

τενίσομεν, καὶ τὰς ὀλβίους ἐκείνας ἡμέρας, ἅς ἐν τῇ σχολῇ διήλομεν, μετὰ δακρύων ἀναπολήσομεν. Ταύτη δὲ τῇ στιγμή τὸν ἔσχατον ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀλλήλοις διδόντες καὶ τοὺς παλμούς τῆς ἡδῆ βαρυαλοῦσης ἡμῶν καρδίας περιστέλλοντες, μετὰ τρεμόντων χειλέων προσφωνοῦμεν ἀλλήλοις τὸ ἔσχατον χαῖρε. Τίνα τοιαύτη στιγμή μέχρι δακρύων οὐ συγκινεῖ; Τίς τοιοῦτου δράματος θεατῆς τοὺς σφοδρούς παλμούς τῆς καρδίας δυνήσεται κρατῆσαι; Οὐδεὶς βεβαίως εἰμὴ τίνα γλαυκὴ θάλασσα ἐγέννησε, κατὰ τὸν θεσπέσιον Ὅμηρον, ἢ ἀπόκρημνοι βράχοι.

« Γλαυκὴ δὲ σε τίκτε θάλασσα,
πέτραι δ' ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἔστιν ἀπηνῆς ».

Νῦν δὲ στρέφοντες τὰ βλέμματα πρὸς ὑμᾶς, ὧ σεβαστοὶ καθηγηταὶ καὶ πνευματικοὶ ἡμῶν πατέρες, οἱ τὸν ἡμέτερον νοῦν πηδαλιουχῆσαντες μὴ προσαράξῃ εἰς τεχνίη καὶ βράχους, οἱ δαδουχῆσαντες ἡμᾶς εἰς τὴν βασιλικὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, οἱ γαλουχῆσαντες καὶ ἐκθρέψαντες ἡμᾶς ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, πῶς δυνησόμεθα ἀποδοῦναι τὴν πρὸς ὑμᾶς ἱεράν ὀφειλὴν; κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν μετὰ συγκινήσεως, ἣτις διαταράττει τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἅτε ἀπὸ φιλοστόργων πατέρων ἀποχωριζομένων, δημοσίᾳ ὑπισχνούμεθα, ὅτι οὐδέποτε παυσόμεθα εὐγνωμονοῦντες καὶ σεβόμενοι ὑμᾶς καὶ θερμῶς ἐκτεύομεν, ἵνα μὴδὲ τοῦ λοιποῦ παύσητε τὰς πολυτίμους ὑμῶν πατρικὰς συμβουλὰς καὶ νοουθεσίας ἐπιδαφιλεύοντες ἡμῖν. Ὑμεῖς δὲ, ὧ φίλοι συμμαθηταί, οἱ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ οἴκῳ τὸν τῆς παιδείας ἱερόν ἀγῶνα ἔτι ἀγωνιζόμενοι, μὴ ἀποθαρρύνεσθε διὰ τὰς δυσκολίας, ἅς ἐν τῇ ὁδῷ ἀπαντᾶτε, ἀλλ' ἀνενδότης ὑπερπηδᾶν ταύτας πειρᾶσθε, ἔχοντες πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὸν στέφανον, ὃν παρὰ τῆς σχολῆς στεφανωθήσεσθε, ἐπειδὴν εἰς τὸ ἱερόν τοῦ σταδίου ἀφίκησθε.

Ἐνώπιον δὲ τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος, τοῦ εὐκλεῶς τοῦ οἰακᾶς τῆς ἱεράς ὀλκᾶδος τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας ἰθύνοντος, ὁμολογοῦμεν, ὅτι πιστῶς φυλάξομεν τὴν ἱεράν παρακαταθήκην τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀπαρασαλεύτως ἐμμένοντες τοῖς δόγμασι τῆς ἱεράς καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως· καὶ ἐπικαλούμεθα τὰς πατρικὰς

αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ὅπως φανῶμεν τέκνα ἄξια τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ὠφέλιμοι τῇ φιλότιμῃ πατρίδι καὶ τῷ Γένει καὶ ἀπύσῃ τῇ ἀνθρωπότητι. Γένοιτο.

Τῇ δὲ κ' αὐγούστου, κατὰ τὰ προαγγελθέντα, ἤρξατο ἡ ἐγγραφὴ τῶν μαθητῶν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους [1879—1880]. Τῇ δὲ β' 7 Ἰουλίου, κατὰ τὴν γενομένην τελετὴν τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, ἀ ἐκ τῶν ἐφόρων κ. Σταῦρος Κέπετζης ἀπήγγειλε τὴν ἐπομένην λογοδοσίαν περὶ τῆς κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς σχολῆς.

ΠΑΝΤΑΧΟΥ, ὅπου βασιλεύει τάξις καὶ ἐπιδιώκεται πρόοδος, εἴθεται ἵνα δίδωσιν οἱ τὰ κοινὰ διαχειριζόμενοι κατὰ περιόδους λόγον τῆς διαχειρίσεώς των, ἵνα μανθάνῃ ἕκαστος πῶς διατίθεται ὁ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ (καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος πολλακίς) διδόμενος ὀβολός του, οἱ δ' εὐθύνας διδόντες προσεκτικώτεροι καὶ ἐπιμελέστεροι καὶ διὰ τοῦτο γίνονται.

Τὸ χρήσιμον τοῦ ἔθους τούτου καὶ ἡ τῆς Σχολῆς ταύτης ἐφορία ἀναγνωρίζουσα, καθιεροὶ αὐτὸ σήμερον τὸ πρῶτον ὑποβάλλουσα δι' ἐμοῦ τὰς πράξεις αὐτῆς νῦν μὲν εἰς τὴν κρίσιν τῶν τιμώντων τὴν τῶν μαθημάτων ἐναρκτήριον ταύτην τελετὴν προφορικῶς, εἶτα δὲ εἰς τὴν τοῦ ἔθνους ὄλου διὰ τοῦ τύπου.

"Ἄν δὲ οὔτε ὁ λέγων ἔχη τὴν ἱκανότητα τοῦ εὖ καὶ τερπνῶς λέγειν, οὔτε τὰ πράγματα οὕτω καλῶς ἔχωσιν, ὥστε καὶ κακῶς ἐκτιθέμενα νὰ εὐχαριστῶσι τοὺς ἀκούοντας, ἀρκεσθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἐλπίδα ὅτι, προκειμένου νὰ ὑποβάλληται κατ' ἔτος τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δημοσίου ἡ κατὰστάσις μας, θέλομεν φιλοτιμηθῆ, ἡμεῖς τε καὶ οἱ διαδεξόμενοι ἡμᾶς, ἵνα αὕτη παρουσιάζηται ἀνθηροτέρα ἐκχέστοτε.

Καὶ ἡ προκείμενη ἐφορία, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς δῆλόν γίνεται, καὶ ἡμεῖς πρὸ ἐνός ἀκριβῶς ἔτους διαδεξόμενοι αὐτήν, πρῶτιστον καὶ κύριον μέλημα ἔσχομεν τὰ οἰκονομικὰ τῆς Σχολῆς. Μολονότι δὲ, καὶ ἰδίᾳ συχνότατα συσχεπτόμενοι καὶ εἰς κοινὰς πλέον ἢ

είκοσάκις συνελθόντες συνεδριάσεις, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι σπουδαῖόν τι κατωρθώταμεν, ἀλλ' ὅμως ἐπέισθημεν ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον ἐργαζόμενοι καὶ κοπιῶντες νὰ κατορθώσωμεν ποτέ τι.

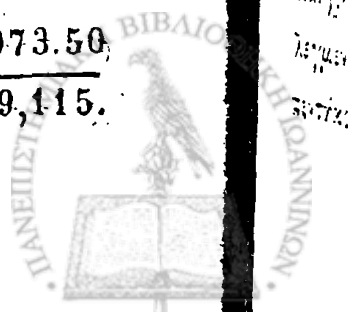
Διηρευνήθησαν ἐν τούτοις καὶ τὰ κτηματικὰ, ἤτοι τ' ἀφορῶντα τὴν κινήτην καὶ ἀκίνητον τῆς Σχολῆς περιουσίαν, σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῆς συμφερόντων καὶ τῆς ὅσον οἶόν τε βελτίονος διαρρυθμίσεως τῶν κατ' αὐτήν.

Περὶ πάντων τούτων ἡ ἐφορία ἔρχεται νὰ ἐκθέσῃ ὑμῖν τὰ τε πεπραγμένα καὶ τὰ δεόντα γενέσθαι ἐν ὅλῃ μὲν τῇ εἰλικρινείᾳ, ἐπὶ τῇ πεποιθήσει τῆς κατὰ δύναμιν ἐκπληρώσεως τοῦ ἰδίου καθήκοντος, ἐν ὅλῃ δὲ τῇ ἀπλότῃ ἢ καὶ πικρίᾳ τῆς ἀληθείας. Γινομένης ὅμως διὰ πρώτην φοράν τῆς ἐργασίας ταύτης, ἀναγκάζομεθα, ἂν καὶ ἀρεσκόμενοι εἰς τὰ ἔργα μᾶλλον ἢ τοὺς λόγους, νὰ μακρηγορήσωμεν ἐκτεινόμενοι εἰς περιγραφὰς καὶ λεπτομερείας, αἵτινες, ἂν ἄλλως εἶχον, τὰ πράγματα, θὰ ἦσαν γνωστὰ, ἐπομένως περιττὰ. Ἐξαιτοῦμαι λοιπὸν τὴν ὑπομονὴν σας διὰ τὴν μακρηγορίαν, τὴν προσοχὴν σας χάριν τῶν συμφερόντων τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἐπιείκειάν σας ἐπὶ ταῖς ἀτελείαις ἔργου, πρώτην ταύτην φοράν καταρτιζομένου, καὶ ἄρχομαι ἀπὸ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐσόδων.

Α' ΕΣΟΔΑ.

Τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς εἰσέπραξε καθ' ὅλον τὸ λήξαν σχολικόν, ἔτος τὰ ἐξῆς ποσά :

Ἐξ εἰσιτηρίων	γρ. καθ.	79,493.		
Ἐκ κτημάτων Βασσαραβίας	»	»	71,660.	
Ἐκ συνδρομῆς Ξηροκρήνης	»	»	7,012.	χάρτ. 139,400.50,
Ἐκ τῶν διὰ διπλοτύπ. εἰσπρ.	»	»	24,027.50	» 25,092.
Ἐκ προσφορῶν παρὰ διαφόρων	»	»	29,059.50,	» 1,060.
Ἐκ διαφορῶν ἄλλων εἰσοδημ.	»	»	7,155.50	» 3,489.
Ἐκ συνεισφορᾶς καθηγητῶν	»	»	7,400.	
Ἐκ προχείρων δανείων, ἀλ- λαγῶν νομισμάτων κλπ.	»	»	82,531.	χάρτ. 30,073.50,
Τὸ ὅλον	καθ.	308,338.50	χάρτ.	199,115.

Τὰ ποσὰ ταῦτα λεπτομερῶς εἶναι σημειωμένα εἰς τοὺς σχετικούς πίνακας, οἵτινες δημοσιευθήσονται μετὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως, ἀφοῦ πρῶτον ἐξελεγχθῶσι καὶ τύχῳσι τῆς δεούσης κυρώσεως παρὰ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς. Κρίνομεν ἐν τούτοις ἀναγκαίως διασαφήσειν τινὰς ἐπὶ τινῶν τούτων.

α'. ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ.

Τὸν πόρον τοῦτον, ὡς ἓνα τῶν σπουδαιοτέρων τῆς Σχολῆς, ἡ ἐφορία ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ τακτοποιήσῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ, αὐστηρῶς ἐπιμένουσα εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν δικαιωμάτων τῶν εισιτηρίων καὶ μὴ ὑπενδίδουσα εἰς οἰασδὴποτε συστάσεις καὶ παρακλήσεις. Μολονότι δὲ οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς ταύτης εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον οὐχὶ ἐκ τῶν εὐπορωτέρων, ἀλλ' ὁμως, χάρις εἰς τὴν ἀκμάτων φροντίδα τοῦ κ. σχολάρχου, κατωρθώθη ὅσον ἦν δυνατὸν ἀκριβέστερον νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐφορίας, τῆ ἀρωγῇ καὶ φιλομούσων τινῶν, οἵτινες πολλῶν ἀπόρων εισιτήρια ἐπλήρωσαν. Ἡ δὲ Σχολὴ ὠρισμένον ἀριθμὸν ἀποδεδειγμένως ἐνδεῶν ἐνέγραψε πέρυσι δωρεάν. Εἶναι ἀληθές ὅτι πολλοὶ ἐδυστρόπησαν καὶ πολλοὶ ἐμέμφθησαν καὶ δὴ καὶ κατηράσθησαν τὴν ἐφορίαν διὰ τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου· ἀλλὰ, μ' ὅλας τὰς μομφὰς καὶ κατάραις ταύτας, τὸ ταμεῖον εἰσέπραξε τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν 800 περίπου λιρῶν, αἵτινες ἀμέσως ἐπληρώθησαν εἰς τοὺς καθηγητάς, ἀπὸ δέκα ἤδη μηνῶν οὐδὲν λαβόντας τῶν αὐτοῖς ὀφειλομένων.

Εἰς τὸ μέλλον ἡ ἐφορία ἐννοεῖ νὰ ἐπιμείνῃ, αὐστηρότερον μάλιστα, περὶ τὴν ἐξέλεξιν τῶν παρουσιαζομένων ὡς ἀπόρων, οὐχὶ ὡς προτιθεμένη νὰ δεχθῇ τοιοῦτους πέραν τοῦ ὀρισθέντος ἀριθμοῦ, ἀλλ' ἓνα μὴ τινες ἐκμεταλλεύωνται τὴν γενναιοδωρίαν τῶν φιλομούσων, αἱ πρὸς τοῦτο προσφοραὶ τῶν ὁποίων, ὅταν ὑπάρχωσι τοιαῦται, θέλουσι χρησιμεύει διὰ τὰ εισιτήρια τῶν ἀποδεδειγμένως ἀπόρων ἐπιμελῶν καὶ χρηστοθήτων μαθητῶν, ὅσοι ἔρχονται ἀμέσως κατόπιν τῶν ἐκλελεγμένων ἤδη παρὰ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου ἐξ ὅλων τῶν τάξεων, πενήκοντα τοιοῦτων δωρεάν εἰσαχθησομένων.

β'. ΕΝΟΙΚΙΟΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ ΒΑΣΣΑΡΑΒΙΑΣ.

Ὁ ἀσφαλέστερος οὗτος καὶ σταθερώτερος τῶν πόρων τῆς Σχολῆς δυστυχῶς δὲν ἔρχεται, ἀλλ' οὔτε εἶναι φαίνεται δυνατόν νὰ ἔρχηται τακτικῶς. Ἡ δὲ ρωσικὴ πρεσβεία, τὰς ἀνάγκας τῆς Σχολῆς γνωρίζουσα, εἶχε δεχθῆ τὴν γενομένην αὐτῇ αἴτησιν καὶ προκατέβαλε τὸν δεκέμβριον τοῦ 1876 λίρας τριακοσίας, τὸν δὲ ἀπρίλιον τοῦ 1877 ἑτέρας διακοσίας, ἤτοι ἐν ὅλοις λίρας 500, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ κρατήσῃ αὐτάς ἐκ τῶν προσεχεστέρων εἰσπράξεων. Ἀλλ' ὁ εὐγενὴς πρίγκηψ Λαβάνωφ, δι' ἔργων τὴν ἰδίαν καταδηλῶν εὐγένειαν, οικεῖα βουλῇ παρεκάλεσε πέρυσι τὴν κυβέρνησίν του νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ μὴ κρατήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν προκαταβολὴν ταύτην, καθόσον ἡ Σχολὴ ἤθελεν οὕτως εὐρεθῆ εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν. Πράγματι δ' ἔτυχε τοῦ ποθουμένου καὶ παρέδωκεν ἡμῖν ὅλον τὸ ποσὸν τοῦ ἐμβασθέντος αὐτῷ ἐκ λιρῶν ἀγγλικῶν 650 περίπου συναλλάγματος, ὅπερ ἀπῆνεγκε τουρκικὰς λίρας 716.60, ὡς ἐν τοῖς βιβλίοις φαίνεται, καὶ ὅπερ ἀντιπροσωπεύει τὸ εἰσόδημα τῶν κτημάτων διὰ τὸ 1877 μετ' ἑλαχίστου ποσοῦ ἀπέναντι τοῦ 1878, ὥστε καθυστερεῖται σχεδὸν ὅλον τὸ εἰσόδημα τοῦ 1878, μίᾳ ἐξαμηνίᾳ τοῦ 1879, ἐγγίζει δὲ ἡ ἐποχὴ καὶ τῆς ἑτέρας τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἐλπίζομεν ὁμως, ἀποκαταστάσων ἤδη τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ τε αὐτοκρατορικὴ ρωσικὴ κυβέρνησις καὶ οἱ ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύοντες αὐτὴν ἐνταῦθα, καὶ τὸ ἔμβασμα τῶν καθυστερουμένων θέλουσιν ἐπισπεύσει, καὶ τὸ ἐκ τῆς πεντακοσιολίρου ὀφειλῆς βᾶρος καταστήσουσιν ἡμῖν ὡς οἷόν τε ἐλαφρότερον.

γ'. ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗΣ.

Τὸ παντὸς λόγου καὶ ἐπαίνων ἄξιον σωματεῖον τοῦτο, τὸ ὅποσον πολλὰς καὶ μεγάλας προσήνεγκε τῇ Σχολῇ πολλακίς ποσότητας, καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος κατώρθωσε, διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ καλῆς θελήσεως τοῦ προεδρείου αὐτοῦ, νὰ μᾶς παράσχῃ ἱκανὴν, μ' ὅλον τὸ ἀντίξρον τῶν περιστάσεων, συνδρομὴν, χορηγήσαν ἡμῖν τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον μὲν σχετικῶς, ἀλλὰ λίαν σμικρυνθὲν ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ χαρτονομίσματος ποσὸν τῶν γροσίων καθα-

ὄν 7,012 καὶ χαρτίνων 139,400 1]2, ἀποτελούμενον ἐκ καθαρῶν
,012 καὶ χαρτίνων 69,400 1]2, προϊόντος εἰσπράξεως τῶν ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις περιαγομένων δίσκων, εἰσπράξεως, ἧς τὴν κοπιώδη καὶ
πολυφρόντιδα διεύθυνσιν εὐγενῶς καὶ προθύμως ἀνέλαβε καὶ προθύ-
μως διεξέχει τὸ σωματεῖον τοῦτο, καὶ ἐκ γρ. χαρτίνων 70,000, ποσοῦ
ἐκαθαρίσαντος ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς δοθέν-
των χορῶν.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενομένοις ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ἐκθέσωμεν τὰς
μέψεις ἡμῶν περὶ τοῦ πόρου τούτου. Οὐδόλως ἐννοοῦμεν νὰ ὑποβι-
άσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ ζήλου καὶ τῶν κόπων, οὓς ὑφίστανται οἱ ἀνα-
αμβάνοντες τὴν διεξαγωγὴν τῶν χορῶν τούτων, ἐκ τοῦ πλησίον
βλόντες καὶ ἐκτιμήσαντες καὶ θαυμάσαντες τὴν ἐργασίαν των· πολὺ
ὀλιγώτερον δύναται ν' ἀνεύρη τις ἐν ἡμῖν ἔχνος μομφῆς τινος, ἢ
χαριστίας ἀνθ' ὧν τὴν Σχολὴν εὐηργέτησεν ἡ ὑπαρξίς καὶ ἐργασία
οὗ πολυτίμου τούτου σωματείου.

Βαρέως ὅμως φέρομεν τοῦτο, ὅτι ἡ γεναρὰ καὶ μεγάλωνυμος αὕτη
οὗ Γένους Σχολῆ, ἡ ἐπὶ αἰῶνας ὄλους δυστυχίας καὶ σκότους ἀξιο-
ρεπῶς διαβιώσασα· ἡ Σχολή, ἡ τοσοῦτους καὶ τηλικούτους μαθητὰς
ναδείξασα· ἡ Σχολή, ἡ ἐν ἡμέραις πονηραῖς καὶ ὑποτρόφους συντηρή-
σασα καὶ αὐθύπαρκτον οὕτως εἶπειν βίον βιώσασα· ἡ Σχολή, ἧς οἱ
ελειόφοιτοι κατὰ δεκάδας μεταβαίνουσι κατ' ἔτος εἰς τὰ πέρατα
οὗ κράτους, ὡς νέαι Ἑστιάδες τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας
μεταφέροντες καὶ διαδίδοντες· ἐν τέλος τῶν ὀλιγίστων ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ
κυαγίου περισωθέντων κειμηλίων, ἡ Σχολή αὕτη, ἐπαίτιδα τείνει
κατ' ἔτος εἰς τὰ τέκνα τῆς καὶ τοὺς ὁμογενεῖς τὴν χεῖρα ἵνα συντη-
ρηθῇ, καὶ οὕτω τὸν ἐξ ἀσιτίας κινδυνεύουσα θάνατον, εὕρισκει δρόσον
να καταψύξῃ τὰ διψῶντα χεῖλη τῆς εἰς ἀντάλλαγμα δίδουσα τὸ
ὄνομα τῆς εἰς συγκρότησιν χορῶν.

Δὲν προτιθέμεθα ποσῶς οὔτε τοὺς χοροὺς νὰ ψέξωμεν, οὔτε τὰ ἐκ
τούτων ἀγαθὰ νὰ θέσωμεν ὑπὸ συζήτησιν. Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι, ἀν-
τατώρθου ἡ φίλη Ξηροκρήνη ν' ἀποφύγῃ τοὺς χοροὺς, ἤθελε μὲν κερ-
δίσει πολὺ ἢ τῆς Σχολῆς ἀξιοπρέπεια, δὲν ἤθελον δ' ἐλαττωθῆ, ἀλλὰ

μᾶλλον αὐξήθη οἱ πόροι τῆς, καθόσον διὰ τῶν αὐτῶν, ἢ καὶ μικροτέρων φροντίδων καὶ κόπων, θὰ κατωρθοῦτο σπουδαιότερα εἰσπραξις, ἣτις ὀλόκληρος μὲν θὰ περιήρχετο εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς, διότι δὲν θὰ ἔδαπανᾶτο εἰς μουσικὴν καὶ φωτισμὸν καὶ τὴν ἄλλην πολυδάπανον τῶν χορῶν παρασκευὴν, γενναιότερον δὲ καὶ προθυμότερον θὰ εἰδίδετο ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διότι δίδοντες δὲν θὰ ἐσκέπτοντο ὅτι ἔχουσι νὰ δαπανήσωσι, πλὴν τοῦ εἰσιτηρίου τοῦ χοροῦ, καὶ πολλὰ ἄλλα παρεπόμενα. Τὰς σκέψεις μας ταύτας πολλάκις εἰς πολλὰ τῆς Ξηροκρήνης ἀξιότιμα μέλη ἀνεκοινώσαμεν, νομίζομεν δὲ ὅτι ἡ τοῦ προεδρείου αὐτῆς μετὰ τῆς ἐφορίας τῆς Σχολῆς συνεργασία καὶ σύσκεψις ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὸ καθ' ἡμᾶς ἄτοπον τοῦτο καὶ ποικιλοτρόπως νὰ ὠφελήσῃ τὴν Σχολὴν, καθόσον πολλὰ τὰ χρῆζοντα συσκέψεως καὶ συνεργασίας, ἢ δ' ἀμοιβαία βοήθεια καὶ σύμπραξις ἐν παντί καὶ πάντοτε ὠφέλιμος καὶ σωτήριος.

δ'. ΕΤΗΣΙΟΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΙ.

Παρατηρήθη ὅτι κατὰ διαλείμματα, ἢ ὁσάκις ἡ πίεσις τῆς ἀνάγκης ὑπερέξεχείλιζεν, ἡ ἐφορία κατέφευγεν εἰς τὴν βοήθειαν τῶν εὐπορούντων ὁμογενῶν, ἄλλοτε μὲν δανειζομένη ἀνεπιστρεπτει, ἄλλοτε δὲ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ζητοῦσα τὴν συνδρομὴν ὠρισμένου καὶ γνωστοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κύκλου ἀνθρώπων, οἷς ἐπεβάλλετο οὕτως εἰπεῖν διὰ τῆς παρουσίας τῆς καὶ παρ' ὧν ἐλάμβανεν ὅσα τῇ ἐχρεΐζοντο, ἢ μᾶλλον ὅσα ἠδύνατο. Ἄλλ' ὁ τρόπος οὗτος τῆς εἰσπράξεως συνδρομῶν πλὴν ἄλλων ἀτόπων εἶχε καὶ τοῦτο, ὅτι πολλοὶ δυνάμενοι καὶ θέλοντες νὰ συνδράμωσι τὴν Σχολὴν δὲν ἠξιοῦντο τῆς ἐπισκέψεως τῆς ἐφορίας· αὕτη δὲ πάλιν κοπιῶσα καὶ ἀποκείμενουσα καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων περισπωμένη ἀσχολιῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ κρούσῃ ὅλας τὰς θύρας, ὅσῃν καὶ ἀνεῖχεν αὐταπάρνησιν καὶ καλὴν θέλησιν. Ὡς ἐκ τούτων ἐνομίσαμεν ὅτι εὐκολωτέρα, τακτικωτέρα καὶ ἀποτελεσματικωτέρα ἔσται ἡ ἐργασία ὀργανιζομένη ὡς ἐξῆς, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν δυσχρέστον ἀνάγκην νὰ βαρύνωμεν τὸ δημόσιον, ἦτοι :

Νά διαιρεθῆ ἡ ἀγορά Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Πέραν ἐπὶ τοῦ παρόντος, κατόπιν δὲ καὶ τῶν προαστείων εἰς περιφερείας ὅσων οἶόν τε μικροτέρας.

Εἰς ἐκάστην περιφέρειαν νά ὀρισθῆ κατάλληλον πρόσωπον, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα τῆς ἐφάπαξ περὶ τὰς ἀρχὰς ἐκάστου ἔτους εἰσπράξεως προαιρετικῶν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς συνδρομῶν, ἐν εἴδει πρωτοχρονιᾶτικων, ἐπομένως ἀνευ οὐδεμιᾶς πίσεως καὶ μὴ ἀπορριπτομένου οὐδὲ τοῦ ἐλαχίστου ποσοῦ.

Πρὸς τοῦτο νά ἐκδοθῶσι καὶ παραδοθῶσιν ἐνὶ ἐκάστῳ φυλλάδια διπλοτύπων ἡριθμημένα, ἐσφραγισμένα τῇ σφραγίδι τῆς Σχολῆς καὶ ὑπογεγραμμένα παρὰ τοῦ προέδρου τῆς ἐφορίας.

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο καὶ συνδρομαὶ εἰσεπράχθησαν, ὡς ἐν τοῖς οἰκείοις πίναξι δηλοῦται, ἐκ γροσίων καθαρῶν 24,027 1]2 καὶ χαρτιῶν 25,092, ποσοῦ οὐκ εὐκαταφρονήτου μὲν, ἀλλὰ μὴ ἐντελῶς ἀνταποκριθέντος εἰς τὰς προσδοκίας τῆς ἐφορίας διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Δὲν εἴχομεν ἐν πρώτοις ἱκανὸν χρόνον διὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν διπλοτύπων καὶ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων προσώπων ὅταν δὲ ταῦτα ἐτακτοποιήθησαν, συνδρομαὶ ἄλλαι πύσης φύσεως εἶχον ἤδη ἀρκούντως ἐλαφρύνει τὰ θυλάκια τῶν ὁμογενῶν ὅσοι δὲ ἠθέλησαν νά περιμείνωσιν εὐνοϊκωτέραν περίστασιν, ἐνέπεσον εἰς τὸν κατακλυσμὸν τῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ χαρτονομίσματος. Ὑπῆρξαν δὲ καὶ τινες οἱ ἀναλαβόντες μὲν τὸ ἔργον, οὐδὲν ὅμως ἐνεργήσαντες· ἀλλὰ δὲν παραπονεῖται ἡ ἐφορία φρονούσα ὅτι αἴτια ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς των δὲν τοῖς ἐπέτρεψαν νά ἐργασθῶσιν, ἐν εὐκαιρίᾳ καὶ ἐπ' ὀλίγον, ὑπὲρ τῆς Σχολῆς, ὅτι δ' εἰς τὸ μέλλον θ' ἀναπληρώσωσι τὴν παρελθούσαν ἔλλειψιν, ὡς καὶ ὑπεσχέθησαν ἤδη τινὲς τοῦτο.

Εἰς δὲ τοὺς ἀποτελεσματικῶς ὅπως δὴποτε ἐργασθέντας ἡ ἐφορία ἐθεώρησε καθῆκον νά ἐκφράσῃ διὰ τοῦ τύπου, ἅμα τῇ λήξει τῶν εἰσπράξεων, τὰς εὐχαριστήσεις τῆς Σχολῆς, σήμερον δὲ μετ' εὐχαριστήσεως ἀναγράφουσα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ἰδίῳ πίνακι, παραδίδει εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἔθνους καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐχαριστεῖ αὐτούς τε καὶ τοὺς τὸν ὄβολόν αὐτῶν προθύμως προσενεγ-

κόντας, όσονδ' ήποτε και άν έκαστος προσήνεγκε, καθόσον ή αξία τής πράξεως δέν έξαρτάται έκ του ποσοϋ, άλλ' έκ τής διαθέσεως του δίδόντος, ήτις παρά πάσιν έξεδηλώθη άριστη και ζηλωτή. Έκ δέ τής διαθέσεως και προθυμίας ταύτης ένθαρρυνόμενη ή έφορία, νομίζει ότι δέν θά έπραττεν άσκοπον έργον, έξαιτουμένη τās προαιρετικās ταύτας συνεισφοράς ού μόνον παρά τών έν Κωνσταντινουπόλει, άλλά και παρά τών έν ταίς έπαρχίαις και έν τῷ έξωτερικῷ όμογενῶν, καθόσον προαιρετικάι οϋσαι οϋδένα ήθελον βαρύνει, οί δέ βουλόμενοι ήθελον εϋρει εύκαιρίαν νά βοηθήσωσι τήν Σχολήν, ήτις, τούς πανταχόθεν προσερχομένους παιδεύουσα, τήν γενικήν νά επικαλεσθῆ βοήθειαν δικαιουται, νομίζομεν. Όθεν ή έφορία, συνεννοουμένη μετά τής άνωτάτης έκκλησιαστικῆς άρχῆς, μελετᾷ νά επιδιώξῃ κατά τό εισιόν έτος τήν έφαρμογήν του μέτρου τούτου, όπερ άλλως τε, τυχαίως μέν και έν σμικρῷ, άλλά λίαν έπιτυχῶς έδοκιμάσθη ήδη παρά τοίς φιλομούσοις Κυδωνιεύσι, τῇ πρωτοβουλίᾳ του κ. Σαλτέλη, ὃ και διά τουτο εύγνωμονεῖ ή Σχολή.

Ίδίας μνείας και ιδιαιτέρων εύχαριστήσεων αξίαν θεωρεῖ ή έφορία τήν πράξιν τών καθηγητῶν, οἵτινες, καταβαλόντες ὄχι τό κατά δύναμιν, άλλά τό κατά προαίρεσιν έκαστος, ήλθον και οϋτοι επίκουροι έν ταίς στενοχωρίαις τής Σχολῆς και μετέσχον τής κοινῆς διά διπλοτύπων συνεισφοράς, ὡς καταδεικνύει ὁ ιδιαίτερος τούτων πίναξ.

Άνεξαρτήτως τών διά διπλοτύπων και τών άλλων εις τό ταμείον τής Σχολῆς προσφορῶν, αναγράφομεν μετ' εύγνωμοσύνης και τήν εις τό ταμείον τής βιβλιοθήκης του κ. Α. Νομικου, ὅστις, τυχαίως μαθῶν τήν ανάγκην, άύθορμήτως προσήνεγκε τ' άπαιτούμενα πρὸς έκτύπωσιν τών διά τούς άπολυομένους διπλωμάτων.

ε'. ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

Και ταύτας ένιδίῳ αναγράφοντες πίνακι όνομαστί, τās εύχαριστήσεις τής Σχολῆς δημοσίᾳ εκπράζομεν εις τούς έν μέσῳ τοσούτων άναγκῶν και συνεισφορῶν μ.ή λησμονοῦντας τό άνώτατον τουτο, άλλά και άναξιοπαθοῦν τής Άνατολῆς ὅλης εκπαιδευτήριον.

Γενναιότερα πασῶν τῶν προσφορῶν ὑπῆρξεν ἐφέτος ἡ τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, ὅστις καὶ μακρὰν εὐρισκόμενος δὲν λησμονεῖ τὴν Σχολήν. Συγκινητικωτέρα δὲ ἡ τοῦ θέντος ἐν τοῖς διπλοτύποις ἀντὶ τῆς ὑπογραφῆς του: «Γέκνον τῶν αὐτῆς ὠδίνων», οἷονεὶ τίτλον καὶ καύχημα τοῦτο θεωρῶν.

Ἄρκετὰ σπουδαία σχετικῶς συνδρομῇ, ἀναπτέρωσασθ τὰς περὶ αἰσιωτέρου μέλλοντος τῆς Σχολῆς ἐλπίδας τῆς προλαβούσης ἐφορίας καὶ γενομένη πρὸ δύο ἐτῶν παρ' ἀνωνύμου ἐν Ἑλλάδι ὁμογενοῦς, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι κατ' ἔτος ἐξακολουθήσει ταύτην, δυστυχῶς οὐδ' ἐφέτος ἐγένετο.

Λυπούμεθα ὅτι κρυβεῖς ὁ δωρητῆς ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς ἀνωθυμίας δὲν μᾶς παρέχει τὰ μέσα ν' ἀποταθῶμεν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν καθικετεύσωμεν ἐν ὀνόματι τῆς Σχολῆς, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους, νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν γενναίαν αὐτοῦ προσφορὰν, ἥτις ἱκανὸν μέρος τῶν μεγάλων τῆς Σχολῆς ἀναγκῶν ἤθελε καλύπτει καὶ ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τῆς ὁποίας συνήφθη πέρυσι δάνειον, τὸ ὅποῖον καὶ τοῦτο ἀδυνατεῖ τὸ ταμεῖόν μας ν' ἀποδώσῃ.

Νέα ἄλλη προσφορὰ ἤρξατο γινομένη ἡμῖν παρὰ τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ἑλλάδος πανεπιστημίου, ἥτις ἐλπίζομεν ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, θέλει αὐξήθῃ καὶ τακτοποιηθῆ οὕτως, ὥστε νὰ ἦναι εἰς τῶν σπουδαιοτέρων τῆς Σχολῆς πόρων· ἐλπίζομεν δὲ τοῦτο, διότι πολλοὶ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ γνωρίζουσιν ἐκ τοῦ πλησίον ἰδόντες καὶ ἐκτιμῆσαντες τὴν τε χρησιμότητα καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς Σχολῆς ἡμῶν, τὸ δὲ ταμεῖον τοῦ καταστήματος ἐκείνου εἰς ἀνθηρὰν εὐρίσκεται εὐτυχῶς κατὰστασιν (α).

Μίαν τῶν ἀξιολογωτάτων, τὴν ἐκ 250 ἀντιτύπων τῶν ἐπιστολῶν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων προσφορὰν ἀναγράφομεν, ἵνα καὶ δημοσίᾳ εὐχαριστήσωμεν τὸν γενναῖον δωρητὴν, τὸν ἐπιφανῆ τῆς αὐ-

(α) Τῶν ἐλπίδων μας δὲν ἐψεύσθημεν, λαβόντες ἐσχάτως ἐτέρως 1500 δραχμὰς προσφορὰν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ἧς τὸ προῖον ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ ἀρχαιμένου ἔτους σημειώθησεται.

τῆς οἰκογενείας γόνον Γεώργιον τὸν Μαυροκορδάτον, προσενεγκόντα ταῦτα, ὡς γνωστὸν ἤδη καὶ ἐκ τῆς δημοσιογραφίας, ἵνα πωληθῶσι πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου τῆς Σχολῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τῆς πωλήσεως ταύτης γνωσθήσεται κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, διότι αὕτη δὲν προώδευσε κατὰ τὰς προσδοκίας μας διὰ λόγους πολλοὺς, οἵτινες εὐχόμεθα νὰ ἐκλείψωσιν ἕως τότε.

Κατὰ καθῆκον ἀναγράφομεν καὶ ἑτέρας δωρεάς, αἵτινες, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν, δὲν φαίνονται μὲν ἐν τῷ ταμείῳ, οὐχ ἦττον ὅμως ἔχουσι δικαίωμα ἐπαίνων τε καὶ εὐγνωμοσύνης. Εἰσὶ δ' αὐταὶ αἱ παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Β. Ἰωαννίδου γενόμεναι κατὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς Σχολῆς, ὅτε ὁ φιλογενῆς οὗτος ἀνὴρ οὐ μόνον ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς διηύθυνεν ἐπιμελῶς καὶ ἀόκνως ταύτην, ἀλλὰ καὶ πλείστον ὅσον ὑλικὸν ἐξ ἰδίων εἰς εὐτελεῖς τιμὰς ἢ καὶ δωρεὰν προσήνεγκεν, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ τότε τοποτηρητοῦ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τοῦ σεβασμιωτάτου ἀγίου Ἐρέσου κ. Ἀγχιγγέλου, ἠλόγησεν αὐτὸν καὶ ἐπήνεσε καὶ ἡ ἐφορία ἤδη δημοσίᾳ εὐχαριστεῖ.

Ὁ δὲ κ. Νικόλαος Κ. Βασιλειάδης προσήνεγκε τῇ Σχολῇ δώδεκα λιρῶν ἀξίας τέπητα, δι' οὗ ἐπεστρώθη ἐν τῶν δωματίων αὐτῆς χρησιμεῦον ὡς διευθυντήριον, ἀναπαυτήριον τῶν καθηγητῶν καὶ πρὸς ὑποδοχὴν ξένων, τοῦ ἑτέρου χρησιμεύοντος διὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς ἐφορίας, ὡς κατοικία τοῦ σχολάρχου καὶ ὡς ἀρχειοφυλακεῖον, διότι δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει ὁ ἀναγκαῖος χώρος ἐν τῇ Σχολῇ πρὸς τακτικὴν καὶ ἀνετον τοποθέτησιν πέντων, ἀν καὶ σχετικῶς εὐρισκόμεθα πολὺ πλέον ἢ πρὶν ἀνετώτερον· εἰ δὲ Θεὸς θέλει, ταχέως θὰ ἔχωμεν πλήρη ἀνεσιν καὶ τὴν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἀνάπαυσιν.

Ἐτέραν δωρεὰν, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος γενομένην, ἀναγράφομεν ἵνα δηλώσωμεν ὅτι παρεδόθησαν ἡμῖν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν δύο χρεωστικὰ τῆς Σχολῆς εἰς ὄνομα Παντιᾶ Γσιτσίνια, τὸ μὲν ἐκ λιρῶν 627.20 ἀπὸ 21 δεκεμβρίου 1867, τὸ δὲ ἐκ λιρῶν 702.24 ἀπὸ 13 μαΐου 1868, ἅτινα οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ ἀοιδίμου Ἡρακλείας Παναρέτου ἐδωρήσαντο τῇ Σχολῇ, ἀπαλλάσσοντες οὕτω αὐτὴν τοῦ βχυρτάτου τῶν χρεῶν τῆς καὶ ὑπερδεκαετῶν

τόκων, ἐφ' οἷς εὐγνωμονοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἐν τοῖς εὐεργέταις τῆς Σχολῆς ἀνέγραψαν οἱ προκλήτοχοι ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ τὸν ὀφειλόμενον τούτοις ἔπαινον δημοσίᾳ ἀπονέμομεν.

Μικρότερα ἄλλα ποσὰ εἰσελθόντα εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς φαίνονται ἐν αὐτῷ· δὲν ἠτύχησαμεν δὲ νὰ σημειώσωμεν ἐν ταῖς εἰσπράξεσι καὶ τὴν ἐκ 200 λιρῶν ψηφισθεῖσαν ἐτησίαν τῇ Σχολῇ ἐπιχορήγησιν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου· ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους 1879 θὰ σημειώσωμεν καὶ ταύτην.

Ἐτέρου εἴδους προσφορὰς, ἐκουσίως καὶ ἀφανῶς γινομένας, ἠθέλησε νὰ προκαλέσῃ ἡ ἐφορία, οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ τῆς Σχολῆς ταμείου, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπόρων μαθητῶν, τὸ ὑπὲρ τούτων κιβώτιον μετὰ τῆς δεικνουσύνης τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῆς μεγάλης εἰσόδου προσαρτήσασα. Σκοπὸς τοῦ κιβωτίου τούτου ὑλικὸς μὲν εἶναι τὸ νὰ σχηματισθῇ ἐξ ἐλαχίστων προσφορῶν τῶν διαβαινόντων, ἰδίᾳ δὲ τῶν μαθητῶν, μικρὸν τι κεφάλαιον, δι' οὗ νὰ καταστῇ ποτε δυνατὸν ἐν ἐκτέκτω καὶ κατεπειγούσῃ ἀνάγκῃ νὰ βοηθῆται ἀπορὸς τις μαθητῆς· ἠθικὸς δὲ καὶ σπουδαιότερος τὸ νὰ συνεθίζωνται οἱ παῖδες νὰ ἐλεῶσιν ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ἀνευ ἐπιδείξεως, ν' ἀποκτῶσιν αἰσθήματα φιλανθρωπίας καὶ φιλαδελφείας, ἐπίκουροι γινόμενοι συμμαθητῶν· οὕτω δ' ἐκ τῆς μικρᾶς ἐν τῇ Σχολῇ κοινωνίας νὰ ἐκγυμνάζωνται ἀνεπαισθήτως πως καὶ ἐκμανθάνωσι τὰ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ κόσμου κοινωνίᾳ καθήκοντα αὐτῶν. Αἱ μέχρι σήμερον καταθέσεις δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιαι, διότι οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνηρτήθη τὸ κιβώτιον καὶ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ἦτο λίαν σαφὴς καὶ γνωστός· ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι τοῦ λοιποῦ αὗται ἔσονται ἀφθονώτεραι καὶ γενναιότεραι.

Β' ΕΞΟΔΑ

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδαπανήσαμεν			
Εἰς μηνιαία προσωπικοῦ, ὑποτροφίας]			
καὶ συντάξεις	γρ. καθ.	248,415.	
Εἰς ἔξοδα ἐπισκευῆς	»	»	6,597.50, χάρ. 67,792.50
Εἰς ἀπόδοσιν προχείρων δανείων καὶ]			
ἀλλαγᾶς νομισμάτων	»	»	40,199.75 » 84,879.
Εἰς καθημερινὰ ἔξοδα	»	»	7,092. » 3,782.
Εἰς διάφορα ὡς τὸ ταμεῖον	»	»	266. » 500.50

Τὸ ὅλον τῶν πληρωμῶν τοῦ ταμείου καθ. 302,570.25, χάρ. 156,954, ἐφ' ὧν δίδομεν τὰς ἀκολουθούς ἐξηγήσεις.

α'. ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

Τῶν καθηγητῶν μηνιαία ἐπληρώσαμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δεκαπέντε· ἦτοι τὰ τοῦ δεκεμβρίου τοῦ 1877, τὰ δώδεκα τοῦ 1878 καὶ ἓκ τῶν τοῦ 1879 τὰ τοῦ ἰανουαρίου καὶ φεβρουαρίου, ὥστε καθυστεροῦνται αὐτοῖς μέχρι σήμερον ἕτερα ἕξ.

Γραμματέως δὲ τῆς ἐφορίας μισθὸν ἐπληρώσαμεν μόνον μέχρι τέλους φεβρουαρίου, ὅτε οὗτος ἄλλην ἀναλαβὴν ὑπηρεσίαν ἀπεσύρθη, ἀφοῦ ἐπὶ ἐξαετίαν σχεδὸν εὐδοκίμως ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του. Ἡ ἐφορία δὲν ἐνέκρινε νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, σκεψαμένη ὅτι ἡ ἐργασία αὐτοῦ, περιοριζομένη εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν καὶ τὴν ἀντιγραφὴν ἐπιστολῶν τινων, ἦτο ὑποδεεστέρα τῆς ἐκ δύο λιρῶν μηνιαίας ἀμοιβῆς, ἣτις ἐδίδετο τέως· γραμματεὺς δὲ τοιοῦτος, κύριον ἔχων τοῦτο ἔργον, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀμειψθῇ δεόντως, καθόσον πολλὴ καὶ πικρὴ ἐργασία ἤθελεν αὐτὸν ἀπασχολεῖ διαρκῶς, οἱ δὲ πόροι ἡμῶν γλίσχροι καὶ ἀβέβαιοι. Ὅθεν ἡ ἐφορία, στηριζομένη καὶ εἰς τὴν σύμπραξιν τοῦ ἀκαμάτου σχολάρχου, ἐπροτίμησε νὰ ἐξοικονομήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος κατὰ τὸ δυνατόν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν προσώπων τὴν ἐργασίαν, ἀπαλλάττους οὕτω καὶ τὸ ταμεῖον εἰκοσιπενταλίρου τοῦλάχιστον ἐτησίας δαπάνης. Εὐχεται ὅμως ἵνα, πραγματοποιουμένων τῶν περὶ αἰσιωτέρου μέλλοντος ἐλπίδων, κατορθωθῇ ν' ἀποκτήσῃ ἡ Σχολὴ καὶ τακτικὸν τοιοῦτον γραμματέα, ὅστις οὐκ ὀλίγην δύναται νὰ ἔχῃ ἐν αὐτῇ ἐργασίαν, ἀλλ' οὐδ' ἀπλῆν ὅσον κοινῶς νομίζεται.

Καὶ παιδονόμων δὲ μισθοὺς ὀλιγωτέρους ἢ ἄλλοτε ἐπληρώσαμεν, διότι εἰς μὲν τούτων μεσοῦντος τοῦ ἔτους ἀντικατέστη δι' ἄλλου εὐθηνότερου, καὶ οὗτος δὲ, κατὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων ἀπολυθεὶς, δὲν ἀντικατέστη. Τὸ προσεχές ἔτος τὸ προσωπικὸν τῶν παιδονόμων, τροποποιούμενον ἐπὶ τὸ βέλτιον, ἀπαιτήσῃ κατ' ἀνάγκην καὶ μείζονα δαπάνην, ἐν τύχῳ μὲν τῶν ἀρμολίων καὶ ἐν ἐπιτρέπωσιν ἡμῖν τοῦτο καὶ τὰ οικονομικὰ τῆς Σχολῆς.

β'. ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ.

Μετ' ἀπορίας παρετηρήσαμεν ὅτι ἡ Σχολὴ διετῆρει δεκάδα ὑποτρόφων κατ' ὄνομα, τοῦθ' ὅπερ συνετέλει μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξοδεύη ἀσκόπως πενήκοντα τοῦλάχιστον κατ' ἔτος λίρας τὸ ταμεῖον. Λέγομεν δὲ κατ' ὄνομα μόνον ὑποτρόφους, μὴ γνωρίζοντες πῶς ἄλλως νὰ χαρακτηρίσωμεν ὑποτροφίαν περιοριζομένην εἰς 53 παράδες τὴν ἡμέραν (40 γρόσια τὸν μῆνα).

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Σχολὴ διετῆρει ἄλλοτε ὑποτρόφους χορηγοῦσα αὐτοῖς ἐν αὐτῷ αὐτῆς τῷ καταστήματι καὶ τροφήν καὶ κατοικίαν καὶ πάντα· τοῦτο ὅμως ἐγένετο, ὅτε αὕτη δὲν ἐπλούτει μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐχρεώσται. Νὰ μὴ δυνάμεθα ὅμως νὰ πληρώσωμεν οὔτε κἄν τοὺς μισθοὺς τῶν ἐν αὐτῇ διδασκόντων, νὰ ἐπαιτῶμεν παρὰ πᾶσι πρὸς συντήρησίν μας καὶ νὰ δαπανῶμεν ἀφ' ἐτέρου εἰς τοιαύτας ὑποτροφίας, μαθητῶν μάλιστα ἀμφιβόλου πολλῆς διαγωγῆς, εἶναι καθ' ἡμᾶς λίαν ἄτοπον· ἀλλ' εὐρόντες ἤδη πλέον ἐπτὰ ὑποτρόφους, ἠναγκάσθημεν νὰ τοὺς διατηρήσωμεν μέχρι τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων, ἀποφασίσαντες δ' ἐκοινοποιήσαμεν ἐγκαίρως, ὅτι ἡ Σχολὴ δὲν δύναται τοῦ λοιποῦ νὰ ἐπαιτῆ ἀφ' ἐνός καὶ νὰ ἐλεῆ ἀφ' ἐτέρου, δηλαδὴ καταργοῦνται αἱ ὑποτροφίαι. Τινὰς ὅμως τῶν μαθητῶν πενεστάτους, ἀλλὰ καὶ χρηστοθεστάτους καὶ ἐπιμελεστάτους, ἐφρόντισε καὶ φραντίζει ἡ ἐφορία ν' ἀποκαταστήσῃ ὑποτρόφους ἀτόμων, οὐχὶ ὅμως ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ πράγματι τοιούτους· μὲ μηνιαῖον δηλαδὴ τοιοῦτον, ὥστε νὰ τοῖς ἐξαρκῆ νὰ χορταίνωνται τοῦλάχιστον ξηροῦ ἄρτου. Ἀλλ' ἂν καὶ ἰδιωτικούς οὕτως εἰπεῖν ὑποτρόφους, ἡ ἐφορία καθῆκον θεωρεῖ νὰ τοὺς ἐπιβλέπῃ· ἂν δέ τις αὐτῶν φωραθῆ μὴ ἀξίως τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ φροντίδων διάγων, ὅπερ ἀδύνατον νομίζομεν παρὰ τοῖς νῦν ὑπάρχουσιν, ὁ τοιοῦτος νὰ παύηται ἀντικαθιστώμενος δι' ἄλλου ἐπιμελοῦς καὶ χρηστοῦ, ὅποιοι πολλοὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Σχολῇ, ἀμυθήτους δυστυχῶς ὑφιστάμενοι στερήσεις, μὴ εὐρίσκοντες δέ τινα θέλοντα νὰ τοῖς χορηγήσῃ ἐλάχιστόν τι, μίαν π. χ. λίραν κατὰ μῆνα, ἐν ἀπολαύσῃ τὴν ἡδονὴν καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ βοηθήσῃ νέον ἀφωσιωμένον εἰς τὰ γράμματα, μὴ ἀφίνων αὐτὸν νὰ τήκηται ὑπὸ

τῆς πείνης καὶ τοῦ κόπου τῆς συνεχοῦς, δι' ἄλλειψιν βιβλίων, ἀντιγραφῆς μαθημάτων. Μὴ ἐκληθῆτωσαν δ' ὡς ὑπερβολαὶ τὰ λεγόμενα· ἀλλ' ἂν τινος κατενύγη ἐκ τούτων ἡ καρδία, ἃς εὐαρεστηθῆ, ἵνα βεβαιωθῆ κάλλιον καὶ εὖρη στάδιον εὐεργεσίας, ἀληθινῆς καὶ σκοπίμου, νὰ διευθυνθῆ εἰς τὴν σχολαρχίαν καὶ τὴν ἀδελφότητα «Ζωσιμαῖ», ἥτις, ἀθορύβως καὶ μετριοφρόνως ἐργαζομένη, κατ' ἔτος εἰς πολλοὺς τούτων προμηθεύει τ' ἀναγκαῖα βιβλία, ἐφ' ᾧ εὐγνωμοσύνης καὶ ἐπαίνων ἀξιοὶ οἱ συγκροτοῦντες τὴν ἀδελφότητα ταύτην παρὰ πάντων λογίζονται.

γ'. ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ.

Ἐν ἀμηχανίᾳ εὐρέθη ἡ ἐφορία καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν συντάξεων, εὐροῦσα τοιαύτας διδομένας, ἀλλ' εἰκῆ καὶ αὐτοβούλως, οὔτε ταμείου συντάξεων ὑπάρχοντος, οὔτε νόμου διέποντος τὰ περὶ τούτων.

Τὴν τελευταίαν ταύτην ἄλλειψιν ἡ ἐφορία προσπαθήσασα νὰ πληρῶσῃ, ἐξεπόνθησεν ἤδη σχέδιον κανονισμοῦ περὶ συντάξεων καὶ ὑπέβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς, ἵνα μετὰ ταύτην ἀρξῆται καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ.

Τῶν δὲ δύο συντάξεων, ἃς εὐρομεν, ἦτοι τῆς κυρίας Ραφάνους καὶ τῆς κυρίας Εὐθυβούλου, ἀπῆλλάξεν ἡμᾶς ἡ δυστροπία τῆς πρώτης, ὡς κατωτέρω ρηθήσεται, καὶ ἡ εὐγένεια τῶν τέκνων τῆς ἄλλης, ἅτινα, καλοῦ πατρὸς καλὰ τέκνα, ἀποκαταστάντα ἐπαξίως τῶν περικοσμούντων αὐτὰ προτερημάτων, δὲν ἠνέχθησαν νὰ βαρύνηται ἐπὶ πλέον τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς, διττὰ οὕτως ἀπονέμοντες τὰ τροφεῖα, τῆ τε μητρὶ αὐτῶν, αὐτοὶ ταύτην ἤδη μόνοι τρέφοντες, καὶ τῆ ἐκθρεψάσῃ αὐτοὺς Σχολῆ, τὴν χορηγοῦμένην ὑπ' αὐτῆς ἐκ τοῦ ὑστερήματος σύνταξιν δωροῦμενοι.

δ'. ΕΠΙΣΚΕΥΗ.

Ἡ δαπάνη αὕτη δὲν προὔπελογίσθη· ἀλλ' οὔτε, ὅτε κατεδείχθη ἡ ἀνάγκη αὐτῆς, ὑπετίθετο ὅτι δύναται νὰ ᾔῃαι τοσαύτη. Εἶδομεν ὅμως ὅτι ἦτο ἀδύνατον, ὡς εἶχε τὸ οἰκοδόμημα, νὰ χρησιμεύσῃ, ἀφοῦ μάλιστα ἐθεωρήθη ἀναγκαιότατον νὰ εὐρίσκωνται ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ αἱ

προκαταρκτικά τῆς Σχολῆς τάξεις. Ἀλλὰ περιττὸν θεωροῦμεν νὰ μακρηγορήσωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας, διότι ποῖαι προσθήκαι καὶ μεταρρυθμίσεις ἐγένοντο εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἕκαστος βλέπει, τί δὲ ἐδαπανήθη καταδεικνύουσιν οἱ σχετικοὶ πίνακες. Δὲν δυνάμεθα ὁμως νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν ὅτι θὰ ἐδαπανῶντο κατὰ τὸ τρίτον τοῦλάχιστον πλείοτερα, ἂν τὴν ἐπισκευὴν δὲν ἀνελάμβανεν ὁ κ. Β. Ἰωαννίδης.

Κατ' αὐτὰς δ' ἐπεσκευάσαμεν ἐκ τῶν ἐνόητων καὶ τὴν ὀργανοθήκην, ἥτις, ὡς εἶχε, καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας ἡμῶν δὲν ἐπῆρκει καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὄργανα ἦτο κίνδυνος ἐντὸς ὀλίγου νὰ καταστρέψῃ διὰ τὸ στενὸν καὶ τὴν σαθρότητα.

ε'. ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΧΡΕΩΝ.

Ἐκ τῶν χρεῶν τῆς Σχολῆς οὔτε ἀπεδόθησαν, οὔτε ἦτο δυνατόν ν' ἀποδοθῶσιν, εἰμὴ ὅσα προχείρως εἶχον χορηγήσει οἱ ἐκ τῶν τῆς προκατόχου ἐφορίας κκ. Θ. Κοσσοῦδης καὶ Λεωνίδας Χρυσοβελώνης, ὧν ὁ τελευταῖος καὶ ἐκ τῶν δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ὀφειλομένων αὐτῷ ἐδώρητατο μέρος, ὡς ἐν τῷ πίνακι τῶν συνεισφορῶν φαίνεται, καὶ ἐκ τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ δύο σχεδὸν ἑτῶν τόκων ἐπὶ τῆς κατὰ τὸ τρίτον μετοχῆς του εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἑταιρίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους χορηγηθὲν δάνειον οὐδὲν ἔλαβεν, ἐφ' οἷς ἰδίᾳς μνείας καὶ εὐγνωμοσύνης ἄξιον θεωροῦμεν τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὅστις, καὶ ἐν ξένη γῆ καὶ μακρὰν εὐρισκόμενος, δὲν λησμονεῖ νὰ διαπυθάνηται τὰ κατὰ τὴν Σχολὴν, νὰ τὴν εὐεργετῇ καὶ νὰ πύλλῃ ὑπὲρ αὐτῆς ἡ καρδιά του.

Τὰ περὶ μικροτέρων ἄλλων δαπανῶν, οἷον φωτισμοῦ, θερμάνσεως κλπ. παραλείπομεν, ὡς σημειούμενα λεπτομερῶς ἐν τῷ οἰκείῳ τῶν πινάκων τόπῳ.

ς'. ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΑΥΞΗΣΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ.

Ἐκ τῆς συμπληρώσεως τῶν ὥρων τῆς διδασκαλίας, τῆς συστηματικοποιήσεως τοῦ μισθολογίου καὶ τῆς ἀξίσεως τοῦ προσωπικοῦ κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος, αἱ χρηματικαὶ ἀνάγκαι τῆς Σχολῆς ἀυξάνουσιν· ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι, ὡς ἐκ τῶν κατωτέρω δειχθήσεται.

1. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΩΡΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

Ἡ ἐφορία, λαβοῦσα τὰς δεούσας παρὰ τῶν καθηγητῶν πληροφορίας, ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν συμπλήρωσιν τῆς διδασκαλίας καὶ τὴν τροποποίησιν αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε αἱ μεταρρυθμίσεις νὰ μὴ συνεπύγωνται πολὺ ἀνωτέρας τῶν δυνάμεων ἡμῶν δαπάνας, νὰ ἱκανοποιῶσιν ὅπωςδήποτε τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης, νὰ εὐχαριστῶσι δ' ἐν μέρει καὶ τοὺς νευρικοὺς αἰσθανομένους κλονισμοὺς εἰς τὸ ἄκουσμα τροποποιήσεων καὶ μεταρρυθμίσεων. Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς νομίζομεν, ἐξωκονομήθησαν δεόντως κοινῇ τῶν καθηγητῶν ἀποφάσει, καθ' ἃ ὁ σχολάρχης ἡμῶν ἐξέθηκε κατὰ τὰς ἐξετάσεις καὶ τὸ νέον πρόγραμμα καταδεικνύει. Ἀλλ' ἡ ἐφορία ὑπὸ οἰκονομολογικὴν ἔποψιν εἶχεν εὑρεθῆ ἑνώπιον τοῦ διλήμματος, ἢ νὰ ἐλαττώσῃ τὰς τάξεις τῆς Σχολῆς ὅπως δυνηθῆ νὰ ἐπενέγκῃ ἰσορροπίαν μεταξὺ εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν, (αἱ δὲ ὀλίγαι μένουσαι νὰ καρπῶνται πλήρους καὶ τακτικῆς τῆς ἀναλόγου διδασκαλίας), ἢ ν' ἀφήσῃ τὰ πράγματα νὰ βαίνωσιν ὡς πρὶν, ἵνα μὴ αὐξήσῃ τὰς δαπάνας πρὶν ἢ βεβαιωθῆ περὶ ὑπέρξεως τῶν ἀναγκαίων πόρων.

Τῶν δισταγμῶν αὐτῆς τούτων ἀπήλλαξεν αὐτὴν γενναία καὶ θαρράλεια ἢ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς φωνή, ἢ φωνὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος λέγουσα: « μὴ ἀπελπίζεσθε· μὴ ὀκνεῖτε· χωρεῖτε θαρρόντες εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου· τὰ πάντα κατορθοῦνται διὰ τῆς ἐργασίας· ἐλπίζετε καὶ σωθήσεσθε· ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν ». Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τοιαύτην τοῦ ποιμένου ἡμῶν φωνὴν ἀμέσως ὑπηκούσαμεν καὶ ἠκολουθήσαμεν, ἀδιστακτικῶς πιστεύοντες ὅτι ὁδηγήσει ἡμᾶς εἰς τρίβους σωτηρίας. Ὅποια δὲ συμπλήρωσις τῶν ὥρῶν ἐγένετο εἶπεν ἤδη ὁ σχολάρχης καὶ δεικνύει τὸ νέον πρόγραμμα.

2. ΝΕΟΝ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟΝ.

Παρατηρήσαμεν ὅτι οἱ καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς, ἀφοῦ δὲν πληροῦνται τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως δι' ἔλλειψιν χρημάτων, καὶ ἀμοιβὴν ἔχουσιν οὐχὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐργασίαν, τὴν κοινωνικὴν θέσιν των καὶ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, τὸ δὲ χειρόν οὐδὲ δικαίαν, ἄτε ἀνίσως

καὶ τυχαίως κατὰ καιροῦς ἀπονεμηθεῖσαν. Ἀλλὰ τὴν ἀρμόζουσαν ἀμοιβὴν μὴ δυνάμενοι, τό γε νῦν, ν' ἀπονεύωμεν, ἠρκέσθημεν νὰ ὀρίσωμεν πόση τις δέον νὰ ἦναι αὕτη, ὅταν ποτέ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἡ Σχολὴ εὐπορήσῃ, νὰ θέσωμεν δὲ μέτρον καὶ κανόνα, καθ' ὃν αὕτη ν' ἀπονέμηται. Πρὸς τοῦτο διηρέθησαν τὰ μαθήματα ὅλα εἰς πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια, ἐτιμήθησαν δὲ ἀναλόγως αἱ ὥραι τῆς διδασκαλίας ἐκάστου, εἰς τρόπον ὥστε τοῦ λοιποῦ ὁ διδάσκων ἢ διδάξων ἐν τῇ Σχολῇ δὲν θὰ ἐπίζητῇ ἰδιαιτέρας συμφωνίας, αἱ δὲ κατὰ καιρὸν ἐφορίαὶ δὲν θὰ παρενοχλῶνται ἀπὸ συχνᾶς τινῶν περὶ αὐξήσεως μισθοῦ ἀπαιτήσεις, ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων ἔσται κεκανονισμένον καὶ γνωστὸν τί δικαιοῦνται ν' ἀπαιτῶσιν οἱ μὲν καὶ τί ὀφείλει νὰ πληρόνῃ ἡ δέ. Ἡ εἰς τοιοῦτον κανόνα ὑπαγωγὴ τῶν μισθοδοσιῶν ἐννοεῖται ὅτι οὐκ ὀλίγους δυσηρέστησεν ἐκ πρώτης ὄψεως, νομίσαντας ἄδικον τὸ μέτρον καὶ διαβλέποντας πλαγίους σκοποὺς καὶ ἀπόρρητα τῆς ἐφορίας σχέδια· δὲν ἐβράδυναν ὅμως νὰ ἐννοήσωσιν οἱ πάντες ὅτι τὸ μισθολόγιον τοῦτο καὶ ὁ περὶ συντάξεων νόμος οὐ μόνον τὰ τῆς Σχολῆς δεόντως κανονίζουσι, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον τῶν ἐν αὐτῇ διδασκόντων ἀσφαλίζουσι. Μόνος ὁ διδάσκαλος τῆς Ἰχνογραφίας κ. Ὁρφανουδάκης ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἀδικούμενον, ἂν καὶ προὔκειτο νὰ λάβῃ ἀνώτερον τοῦ προτέρου μισθόν, ὅλαι δὲ τῶν συναδέλφων του καὶ τῆς ἐφορίας αἱ προσπάθειαι δὲν ἴσχυσαν νὰ τὸν μεταπείσωσι καὶ παραιτηθεῖς ἀντικατέστη ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Βούρου, σπουδάζσαντος ἐν Γερμανίᾳ, δι' ἔλλειψιν δὲ τυπικοτήτων τινῶν μὴ διορισθέντος ἐπισημῶς, ἀλλ' ὑπὸ δοκιμασίαν διὰ τὸ ἔτος τοῦτο διδάξαντος.

3. ΑΥΞΗΣΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

Ἡ αὐξήσις καὶ συμπλήρωσις τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας ἐπήνεγκε καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ, εἰς ὃ προσετέθησαν δύο ἔτι καθηγηταί, ὁ μὲν τῆς ἐλληνικῆς, ὁ δὲ τῶν γαλλικῶν. Ὡς τοιοῦτους ἐξελέξατο ἡ ἐφορία καὶ ἐπεκύρωσε τὸ Μ. συμβούλιον διὰ τὴν μὲν τὸν κ. Εὐάγγελον Ἀμαζόπουλον, αὐτῆς ταύτης τῆς Σχολῆς

μαθητήν (α), ἐν Γερμανίᾳ τελειοποιηθέντα καὶ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ σχολῇ πέρυσιν εὐδοκίμως διδάξαντα· τῶν δὲ γαλλικῶν τὸν κ. **Osvald Roux**, ἄνδρα δόκιμον καὶ διευθυντὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἰδιοσυντηρήτου ἐν τῇ πόλει ἡμῶν γαλλικοῦ σχολείου. Μένει δὲ νὰ εὐρεθῇ καὶ ἐπιτήδειος προπαρασκευαστής, περὶ οὗ καταβάλλεται ἡ δέουσα φροντίς.

Γ'. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ.

Εἶπομεν ἤδη τί εἰσεπράξαμεν καὶ τί ἐδαπανήσαμεν ἢ πρόκειται νὰ δαπανήσωμεν· μένει νὰ ἴδωμεν τί ὀφείλομεν καὶ τί ἔχομεν· ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδέτερον τούτων εἶναι γνωστὸν, ἢ σαφές, πρὸ πάντων διὰ τὴν ἔλλειψιν λογιστικῶν βιβλίων, διότι δὲν εὖρομεν τοιαῦτα καὶ πρόκειται νὰ καταρτισθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι. Ὡστε κατεφύγομεν εἰς προλαβόντα πρακτικὰ καὶ ἰδίως τῆς προκατόχου ἐφορίας, ἅτινα διερχόμενοι καὶ λαμβάνοντες ἔνθεν κἀκεῖθεν σημειώσεις, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ δυσάρεστον ἐξαγόμενον ὅτι ἡ Σχολὴ ὀφείλει τρισχιλίας τούλάχιστον λίρας, ἐν αἷς περιλαμβάνονται καὶ ἐξ ὅλα μηνιαῖα τῶν καθηγητῶν, ἅτινα θὰ ἦσαν ὀκτώ, ἂν κατὰ τὴν στενοχωρίαν ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐχόντων λαμβάνειν δὲν ἐπῆρχετο ἄρωγός ἡ γενναιότης ἐνός τῶν συναδέλφων, ἀτόκως δανείσαντος 360 λίρας πρὸς πληρωμὴν δύο μηνιαίων κατὰ τὸ πέρασ τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν, χωρὶς βεβαίως διὰ τοῦτο νὰ μεταβληθῇ ἡ οἰκονομικὴ τῆς Σχολῆς θέσις, ἥτις δανειστὴν ἠλλαξε μόνον.

Ἀναλογιζόμενός τις οἷας διήλθομεν καὶ διερχόμεθα ἀκόμη δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ πόσον πολυδύπανος κατήντησε παρ' ἡμῖν ὁ βίος, ἐκπλήσσεται τῇ ἀληθείᾳ βλέπων ἄνδρας οἰκογενειάρχας, οὐδένα ἄλλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τὸν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας ἔχοντας πόρον, κοινωνικὴν δ' ἐξ ἄλλου θέσιν μὴ ἐπιτρέπουσαν αὐτοῖς τὴν τῶν

(α) Ὁ κ. Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος ὀφείλει νὰ διδάξῃ ἐπὶ τριετίαν μὲ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀναλογούντος αὐτῷ μισθοῦ. Παράβλ. Πρακτ. σελ. 12.

ἀποχειροβιώτων οικονομίαν, νὰ ὑφίστανται ἀγογγύστως ἐπὶ ὀκτῶ καὶ δέκα ὄλους μῆνας τὴν στέρησιν τοῦ εὐτελοῦς μηναιίου αὐτῶν. Ἄν, σεβαστὸν ἀκροατήριον, οἱ διδάσκοντες δὲν εἶχον τὴν γενναιότητα καὶ αὐταπάρνησιν ταύτην, πρὸ πολλοῦ, τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, ἂν δὲν ἐκλείοντο αἱ θύραι τῆς Σχολῆς, ἀλλ' ἐξ ἅπαντος αἱ τάξεις αὐτῆς θὰ περιωρίζοντο εἰς τὸ ἥμισυ ἢ καὶ ἔλαττον. Αὐτὴ ἡ ἐφορία ἂν δὲν ἐγνώριζε ταῦτα, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πᾶσαν ἐλπίδα καὶ θάρρος ἀποβάλλουσα, θὰ κατέθετε τὴν ἀνατεθείσαν αὐτῇ ἐντολήν. Εἰς τοὺς ἀκούοντάς με, εἰς τοὺς ἀναγνώσοντάς ταῦτα, ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ἀξίαν τῆς θυσίας ταύτης· εἰς τὴν ἐφορίαν ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον νὰ κηρύξῃ δημοσίᾳ τὴν ἐπὶ τῇ αὐταπαρνήσει ταύτῃ εὐγνωμοσύνην τῆς Σχολῆς.

Ἄπέναντι δὲ τούτων τί ἔχομεν; οὐδένα βέβαιον καὶ σταθερὸν πόρον, εἰμὴ τὸ ἐνοίκιον τῶν κτημάτων Βασσαραβίας, περὶ ὧν εἴπομεν ἤδη, καὶ μικρὰ τινα ἄλλα εἰσοδήματα ἐκ τῆς κινητῆς τε καὶ ἀκινήτου τῆς Σχολῆς περιουσίας, καταδειχθησόμενα ἐν τοῖς ἐξῆς.

Δ'. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ.

Τοιοῦτον ἔχομεν

α'. ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΝ ΤΗΣ ΔΙΑΛΥΘΕΙΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ.

Ἡ περιουσία αὕτη παρεδόθη τῇ Σχολῇ, δι' ἰδίου πρακτικοῦ, κατ' ἀπόφασιν τῶν δύο σωμάτων, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς :

α' Αριθ. πρωτοκόλ. 855. Συνεδρίασις τῆς 31 ἰανουαρίου 1879.

. . . Ἡ συνέλευσις ἀπεφάνητο :

ὅπως ἡ ἐν τῷ ἐθνικῷ ταμείῳ εὐρισκομένη ἐνσφράγιστος παρακαταθήκη, συνισταμένη εἰς χρεώγραφα καὶ προερχομένη ἐξ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου τῆς ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τῆς Α. Π. τοῦ πατριάρχου κ. Γρηγορίου συστάσης πρὸς συντήρησιν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, μετὰ ταῦτα δὲ διαλυθείσης καὶ μὴ ὑφισταμένης πλέον Κ. Φ. Ἀδελφότητος, παραδοθῇ τῇ ἐφορίᾳ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως τὸ

διαληρθὲν χρηματικὸν κεφάλαιον, λογιζόμενον περιουσία τῆς Σχολῆς ταύτης, τεθῆ εἰς ἀσφαλὲς μέρος, μόνος δὲ ὁ τόκος αὐτοῦ χρησιμεύη διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ γραμματεὺς κλπ.»

Ἀποτελοῦσι δὲ τὴν περιουσίαν ταύτην τὰ ἑξῆς :

1ον Ἐξήκοντα (60) μετοχαὶ τῆς Γενικῆς Ἑταιρίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

2ον Τριάκοντα ὀκτώ (38) μετοχαὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ δανείου τοῦ 1865 (Moutons).

3ον Τέσσαρα ἀύλικα ὁμόλογα κεφαλαίου γροσίων 10,250 μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν.

4ον Ἐν τῷ πρακτικῷ τῆς παραδόσεως ἀναφέρονται καὶ εἰκοσιτρεῖς (23) μετοχαὶ τῆς Αὐστροτουρκικῆς Τραπεζῆς (Austro-Turc)· τοιαύτας ὁμως δὲν παρέλαβεν ἡ ἐφορία, διότι πρὸ πολλοῦ ἡ προκάτοχος αὐτῆς εἶχε σπεύσει, λίαν καλῶς ποιούσα, νὰ περισυναγάγῃ δι' αὐτῶν ὅ,τι ἐπρόφθασεν ἀπὸ τὰ λείψανα τοῦ οἰκονομολογικοῦ ἐκείνου ναυαγίου, τὰ ὅποια πολλοὺς κατέπνιξε. Καθ' ἃ δ' ἐκ τῶν πρακτικῶν (σελ. 135) συνάγεται, αἱ μετοχαὶ αὗται, δι' ἃς εἶχον πληρωθῆ 270 λίραι, ἀπῆνεγκον λίρας 42 μόνον, καὶ ταύτας ὀφειλομένας, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν ἔγκαιρον φροντίδα τῆς τότε ἐφορίας.

β'. ΚΑΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΣΟΥΛΗΝΗ.

Ὁ ἐν Βέρνῃ ἀποβιώσας ἀοίδιμος οὗτος ἀνὴρ, Βασίλειος Γεωργίου Σουλῆνης, ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ, μεταξύ τῶν πολλῶν ἄλλων καὶ μεγάλων αὐτοῦ δωρεῶν, ὥρισε καὶ τὴν ἑξῆς (βλ. καὶ Πρακτ. σελ. 2—3).

« Ἄρθρ. 13. Λίρας χιλίας (1000) ὀθωμανικὰς ἀφιερῶ ὑπὲρ τῆς « ἐν Κ]πόλει μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς, ἃς οἱ κύριοι ἐκτελεσταὶ « τῆς διαθήκης μου, συνεννοούμενοι διὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου « μετὰ τῆς ἐφορίας τῆς εἰρημένης Σχολῆς, θέλουσι παρακαταθέσει « εἰς ἀσφαλέστατον κατάστημα ἀδιορίστως, ἢ ὅπως ἄλλως θέλου- « σιν ἐξασφαλίσαι αὐτάς, διὰ νὰ λαμβάνωνται παρὰ τῆς κατὰ και- « ροὺς ἐφορίας οἱ τόκοι μόνον, οἵτινες μέλλουσι νὰ χρησιμεύσωσι διὰ

« παντός εἰς τὸν ἐξῆς σκοπὸν: Ἡ χορεία τῶν καθηγητῶν μετὰ τῆς
« ἐφορίας τῆς μνησθείσης Σχολῆς θέλουσι συστήσει βραβεῖον, κλη-
« θησόμενον «Βασιλείου Γεωργίου Σουλῆνη τοῦ Θετταλοῦ γέρας ἀ-
« γῶνος ἔθνωφελοῦς τῶν γραμμικῶν». Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἐπὶ πα-
« ρουσία τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῆς ἱεράς συνόδου, τῆς ἐφο-
« ρίας καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς θὰ δίδεται ὀνόματι τῆ ἡ-
« μέρας τῆς διανομῆς τῶν ἀποφοιτητηρίων πτυχίων τῷ ἰκανωτέρῳ, ἐ-
« νάρετωτέρῳ καὶ ἐπιμελεστέρω μαθητῇ. Ἄν δὲ ἐν τοῖς μαθηταῖς
« τῆς Σχολῆς εὐρεθῶσιν ἐγχώριοί μου ἀπὸ τὴν Μακρυνίτσαν ἢ Βαρ-
« ναῖοι, ἔχοντες ἀπαραιτήτως τὰ προσδιοριζόμενα προσόντα, καλὸν
« νὰ προτιμῶνται. Ὅστις δὲ τῶν μαθητῶν, ἐν τοῖς ὅροις τούτοις δια-
« νύων τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, κερδίσῃ αὐτὸ ἐπὶ μίαν
« πενταετίαν συνεχῶς, θ' ἀποστέλλεται εἰς Ἀθήνας καὶ Εὐρώπην νὰ
« σπουδάζῃ ἐπὶ μίαν ἐξαετίαν κλάδον τινὰ ἐπιστήμης ἐκ τῶν διδα-
« σκομένων ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ. Μετὰ δὲ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπάνοδόν
« του θὰ διδάξῃ ὑποχρεωτικῶς ἐπὶ ἀναλόγῳ μισθῷ τόσα ἔτη ὅσα διὰ
« τοῦ κληροδοτήματος διετηρήθη ἐκεῖσε. Οἱ ἐτήσιοι τόκοι τοῦ κε-
« φαλαίου τῶν 1000 λιρῶν ἀρκοῦσι νὰ σπουδάζῃ ἀνέτως ἐν Εὐρώπῃ
« ὁ κερδίσας τὸ γέρας μαθητῆς. Δὲν ἐπιτρέπω οὐδ' ὀβολὸς ἐξ αὐτῶν
« νὰ δαπανηθῇ εἰς ἐτέρας ἀνάγκας τῆς Σχολῆς, οὐδὲ νὰ διακοπῇ ὁ
« προορισμὸς αὐτοῦ. Διὸ οἱ καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς ὅσον ἔνεστι κάλ-
« λιον θὰ ὀρίσωσι τὰ κατ' αὐτὸ διὰ τὴν τοιαύτην διηνεκῆ αὐτοῦ χρῆ-
« σιν. Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι τὸ μὲν νὰ γεννηθῇ εὐγενῆς καὶ ὑψηλῆ ἄ-
« μιλλα μεταξὺ τῶν φοιτητῶν τῆς Σχολῆς, τὸ δὲ ν' ἀποκτήσῃ αὐ-
« τῇ πρῶτον καὶ εἶτα ἄλλαι ἀληθῶς ἐπιστήμονας καὶ ἐναρέτους κα-
« θηγητὰς, διαπρέποντας ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ καὶ ὑγιέσιν ἀρχαῖς».

Ἄν καὶ τὸ κληροδοτήμα τοῦτο, ὠρισμένον ἔχον σκοπὸν, δὲν ἀνή-
κει ἀπ' εὐθείας τῇ Σχολῇ· ἂν καὶ, καθ' ἡμᾶς, ἀπίθανον νὰ πραγμα-
τοποιηθῇ ἀκριβῶς ὡς ὀρίζεται ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως ὀφείλει ἡ
Σχολὴ ὡς ἐνδιαφέρον αὐτὴν νὰ τὸ διεκδικῇ, διὸ καὶ ἡ προκάτοχος
ἐφορία ἀπὸ πολλοῦ ἔγραφε καὶ ἐνήργει τὰ δέοντα, μόνις δ' ἐπ' ἐσχά-
των μᾶς ἐστῆλθον ἀπέναντι αὐτοῦ τριακόσiai (300) λίραι, τὰς ὅ-

ποιίας κατεθέσαμεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, λίαν προθύμως καὶ εὐγενῶς ἀποδεξαμένην τὴν αἴτησίν μας τοῦ νὰ ἴηται θεματοφύλαξ καὶ τούτου καὶ παντός ἄλλου ὑπὲρ τῆς Σχολῆς κληροδοτήματος ἢ παρακαταθήκης, καὶ ἐκπέμφασαν ἡμῖν τὸ σχετικὸν χρεωστικὸν ὁμολογόν, ἔχον ὡς ἑξῆς :

« Ἀριθ. 7700 Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.

Ἀἴξις τὴν 17 μαρτίου 1895.

« Ὁμολογία δραχμ. 7626 ἐπὶ ἑτησίῳ τόκῳ 6 τοῖς 0)0

(κατὰ τὸν ἀπὸ 11 ἀπριλίου 1859 νόμον).

« Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει εἰς τὴν ἐφορίαν τῆς
« Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς δραχμὰς ἑπτὰ χιλιάδας ἑξακοσίας εἴ-
« κοσι ἕξ κατατεθείσας εἰς τὸ ταμεῖον αὐτῆς ἐξ ἀντιτίμου 300 λι-
« ρῶν ὀθωμ. πρὸς 25.42. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν τό-
« κων γενήσεται κατὰ τὰ συμπεφωνημένα (ἦτοι κατὰ τὴν διατίμη-
« σιν) διὰ ΔΕΚΑΕΞ ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον ε. ε. μέχρι τῆς 17 μαρτίου
« τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑννενηκοστοῦ πέμπτου ἔτους, ἐπὶ ἑ-
« τησίῳ τόκῳ ΕΞ τοῖς ἑκατὸν, πληρωτέῳ καθ' ἑξαμηνίαν (τὴν ἀ-
« νοιάρχου καὶ ἀ-ἰουλίου)». Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 μαρτίου 1879.

Ὁ ΒΑΣΙΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ. Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ. Ο ΤΑΜΙΑΣ.

γ'. Τρεῖς χιλιάδας (3000) πύγιον χρέος τοῦ ὀθωμ. κράτους (consolidés), δωρεάν τοῦ γνωστοῦ ἀνωνύμου, γενομένην πρὸς προικισμόν τῆς Σχολῆς καὶ κατατεθείσάν ποτε παρὰ τῆ γενικῆ ἐταιρίᾳ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, κατὰ τὸ ἀπὸ 6 Ἰβρίου (ν) 1873 πρὸς τὴν ἐφορίαν γράμμα τῆς τραπεζῆς ταύτης, οὗ ἀντίγραφον εὔρηται καὶ ἐν πρακτικῶν σελ. 10, ὅτε, προεδρεύοντος τῆς ἐφορίας τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος, εἶχε συλληφθῆ ἡ σωτήριος αὕτη ἰδέα, τῆς δὲ πραγματοποιήσεως αὐτῆς προκατήρξατο διὰ τῆς προσφορᾶς ταύτης ὁ σεβάσμιος Ζ. Στεφάνοβικ, ἀνωνύμως καταθεὶς τὴν βασιλικὴν ὄντως κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δωρεάν ταύτην, ἥτις ὁμως, διὰ λόγους κατὰ τὸ πλείστον γνωστοῦς, ἔμεινε δυστυχῶς καὶ παρ' ἐλπίδα μόνη, ἀπολέσασα ἐν τῷ μεταξύ καὶ τὰ 4]5 τῆς ὑλικῆς ἀξίας τῆς. Ἀλλ', ὡς ἔφθη-

μεν εἰπόντες, πλήρεις ἐλπίδων (ἵνα μὴ θεωρηθῶμεν τολμηροὶ λέγοντες ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΣ) ἀναμενόμεν νὰ συντελέσῃ ὁ ποιμενάρχης ὅ,τι ἤρ-
χισεν ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας.

δ'. Ὁ ἀρχιμανδρίτης τοῦ παναγίου Γάφου κύρ Νικοδήμος εἶχε δω-
ρήσει τῇ Σχολῇ πρὸς ὠρισμένον σκοπὸν δύο ὁμόλογα ἀρχιερέων ἀνά
50 λίρας ἕκαστον. Τούτων τὸ μὲν ἐξωφλήθη ἤδη, τὸ δὲ μένει ἀνέπα-
φον καὶ μὴ ἐν τάξει, διότι δὲν ἐπέτυχε τὴν ἐξαργύρωσιν ἢ τακτοποίη-
σιν τοῦ ἢ ἐφορία, ἀν καὶ ἐπεδίωξε τὴν εἰσπραξίν του, ἐλπίζει δὲ, καθ'
ὡς ἔλαβεν ἐσχάτως διαβεβαιώσεις, ὅτι ταχέως θέλει εἰσπράξῃ καὶ
τοῦτο τὸ ποσόν.

ε'. Ἐχομεν ἔτι εἴκοσι (20) μετοχὰς σιδηροδρόμων, ὧν αἱ 14 φαί-
νονται ἐκ τῶν πρακτικῶν (σελ. 124) ἀγορασθεῖσαι ἐκ τοῦ προϊόντος
χιλίων φιορινίων, δωρηθέντων ἄλλοτε τῇ Σχολῇ (ὑπὸ τοῦ μακαρίτου
Γρ. Σταύρου, ἀν δὲν ἀπατώμεθα)· τῶν δ' ὑπολοίπων 6 τὴν καταγω-
γὴν δὲν ἠτύχησαμεν ν' ἀνιχνεύσωμεν, πολὺ πιθανὸν δὲ νὰ ἠγοράσθη-
σαν διὰ τοῦ ἐκκαθαρίσαντος ἐκ τῶν μετοχῶν τῆς Austro-Ture, περὶ
ῶν εἴπομεν ἤδη.

ς'. Ἐνταῦθα τάσσομεν ἀπομνημονεύσεως χάριν καὶ τὸ ἐκ γροσίων
42161 εἰς χαρτονόμισμα ὑπόλοιπον τοῦ ταμείου μας, διότι τοῦτο δὲν εἶ-
ναι πλέον νόμισμα ἐν κυκλοφορίᾳ, ἀλλὰ θὰ γίνῃ χρήμα, ὁπότεν θεωρηθῇ
ὀλιγώτερον ἐπιζήμιον, ἢ ὅπως δὴποτε ἀποφασισθῇ ἢ ἐκποίησις του.

Ε'. ΚΤΗΜΑΤΑ.

Τὴν κτηματικὴν τῆς Σχολῆς περιουσίαν ἀποτελοῦσι τὰ ἑξῆς :

α'. Τὸ ἐν Κουρούτσεσμε ἀρχαῖον τῆς καείσης Σχολῆς οἰκόπεδον, ὡς
ἐθνικὸν κτῆμα αὐτοκρατορικῶ διατάγματι ἀνεγνωρισμένον. Τοῦτο εὑ-
ρεν ἢ ἐφορία ὡς κῆπον ἐνοικιασμένον εἰς κηπουρόν τινα διὰ 4 ἔτη μέ-
χρι τῆς 1ης ὁκτωβρίου τοῦ 1881 ἀντὶ τοῦ εὐτελεστάτου ἐνοικίου τῶν
γροσίων 2300 εἰς τρέχον νόμισμα· ἐπισκεφθεῖσα δ' αὐτὸ, ἀνεκάλυψεν
ὅτι ὁ κηπουρὸς οὗτος, ὅστις ἄλλως τε διατῆρει λίαν κακῶς τὸν κῆ-
πον, εἶχεν ὑπὲνοικιασμένον τὸ ἀρχαῖον τῆς Σχολῆς οἰκόπεδον ὡς ἀ-
ποθήκην γαιανθοράκων, ἀπολαμβάνων ἐξ αὐτοῦ περὶ τὰς 60, ὡς ἐλέ-

γετο, λίρας. Τὸ τῆ Σχολῆ γινόμενον ἀδίκημα τοῦτο βλέποντες, προσέ-
καλέσαμεν αὐτὸν πολλάκις ἵνα ἔλθωμεν εἰς συμβιβασμὸν τινα δικαιο-
τερον καὶ τῆ Σχολῆ συμφερότερον· ἀλλ' οὗτος διηνεκῶς μᾶς ἠπάτα
καὶ ὑπὸ διαφόρους προφάσεις δὲν προσήρχετο· ὅτε δ' ἐπὶ τέλους ἀπ-
ελπισθέντες ἀπεφασίσαμεν, τῆ γνωμοδοτήσει νομομαθῶν, νὰ ἐναγκά-
σωμεν αὐτὸν ἐνώπιον δικαστηρίου, προλαβὼν ὁ θάνατος μετήγαγεν
αὐτὸν πρὸ τοῦ αἰωνίου κριτοῦ, ἔμειναν δὲ διαχειρισταὶ τοῦ κτήματος
ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτοῦ, μεθ' ὧν ἀνέλαβεν ὁ πρωτομαίστωρ τῆς
συντεχνίας τῶν κηπουρῶν κ. Σ. Σταματιάδης νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβα-
σμὸν ὅσον ἔνεστιν ὀλιγώτερον ἐπιβλαβῆ τῆ Σχολῆ· ἄχρις ὥρας ὅμως
οὐδεμίαν οὐδὲ παρ' αὐτοῦ ἐλάβομεν ἀπάντησιν, ὥστε μένει εἰς τὸ
ἐπιὸν νὰ φροντίσῃ ἡ ἐφορία τόσον περὶ τούτου, ὅσον καὶ περὶ τοῦ πα-
ραλλοῦ αὐτόθι οἰκοπέδου (τοῦ καὶ κχα ν ἐ τῆς Σχολῆς λεγομέ-
νου), τὸ ὁποῖον μένει ἄχρηστον καὶ οὐδεμίαν ἀποφέρειν πρόσοδον.

Εἰς τὸν καθηγητὴν τῆς ὀθωμανικῆς κύριον Λουκίσσην ἀνετέθη ὑπὸ
τῆς ἐφορίας ἡ τακτοποίησις καὶ ἡ ἐν περιλήψει ἐρμηνεία τῶν ὀθωμανι-
κῶν τῆς Σχολῆς ἐγγράφων, ὅσα εὑρέθησαν ἐν αὐτῇ· οὗτος δὲ ἔσχε
τὴν ὑπομονὴν νὰ μεταφράσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὰ πλειότερα τῶν 48 εὐ-
ρεθέντων, ὧν, πλην τοῦ ὑπ' ἀριθ. 35 (χοτζετιοῦ τῆς ἐπ' ὀνόματι
Ἀλεξάνδρου Φωτιάδου τέως μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς) τὰ λοιπὰ
πάντα ἀναφέρονται εἰς τὸ κτῆμα Κουρούτσεσμε. Ἐπὶ τῆ ἀόκνω ταύ-
τη καὶ σπουδαία ἐργασία ἡ ἐφορία ἀπονέμει καὶ δημοσίᾳ τὰς εὐχα-
ριστήσεις τῆς τῶ ῥηθέντι καθηγητῇ. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἐν ἰδίῳ τεύ-
χει ὑποβληθεῖσα ἡμῖν μετὰ φράσις αὕτη ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τοῦ
νὰ μελετηθῶσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ὑπὸ εἰδικῶν ἀνθρώπων καὶ ἐξελεγ-
χῶσιν ἐπιτοπίως τὰ σύνορα, ἵνα βεβαιωθῇ ἂν, πρὸς τοῖς ἄλλοις κα-
κοῖς, δὲν ὑπέστη καὶ περικοπὰς τινας τὸ οἰκόπεδον τοῦτο, τὸ ὁποῖον
ὡς ἄχρηστον καὶ μὴ προσοδοφόρον ἐγένετο ἄλλοτε σκέψις νὰ ἐκποιη-
θῇ διὰ λαχείου, καὶ σήμερον δὲ ἡ ἐφορία νομίζει ὅτι, εἰς πρώτην εὐ-
νοϊκὴν περίστασιν, καλὸν θὰ ἦτο ὅπως δῆποτε νὰ ἐκποιηθῇ.

β'. Τὰ ἐν Ἐπιβόταις χωράφια 38 λογιζόμενα τὸν ἀριθμὸν καὶ ἀ-
ποφέροντα ἐτήσιον ἐνοίκιον περὶ τὰς δέκα λίρας.

Ταῦτα ἐνοικιάζονται τῇ φροντίδι τοῦ κατὰ καιρὸν μητροπολίτου Σηλυβρίας εἰς πλειοδοσίαν ἐκτιθέμενα· τὸ δ' ἐκμίσθωμα πληρόνεται εἰς εἶδη· κατὰ συνέπειαν τὸ ποσὸν αὐτοῦ μεταβάλλεται κατ' ἔτος ἀναλόγως τῆς αὐξομειώσεως τῆς τιμῆς τῶν γεννημάτων· φροντίζει δὲ κατ' ἔτος προθύμως ὁ κ. Χουρμουζιάδης νὰ τὸ παραλαμβάνη καὶ παραδίδῃ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς. Τῶν κτημάτων τούτων εὔρομεν παλαιὰν τινα καταγραφὴν· ποῦ εὐρίσκονται ὅμως οἱ τίτλοι τῆς ιδιοκτησίας αὐτῶν ἀγνοοῦμεν, μεθ' ὅλας τὰς περὶ τούτων ἐρεῦνας ἡμῶν. Μόνον ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς προκατόχου ἐφορίας εὔρομεν (σελ. 129—13) ὅτι τὸν ἰούνιον τοῦ 1875 ἐστῆλθον εἰς τὰ πατριαρχεῖα ἵνα γίνῃ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ φαινομένου ιδιοκτήτου Νικολάου Χάνα Φάχρη. Ἐξωδίκως δ' ἐμύθομεν ὅτι εἶχε γίνῃ φροντὶς καὶ ἐπέλθει συνεννόησις ἵνα μεταγραφῶσιν εἰς ὄνομα τῆς κυρίας Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου· ἀλλὰ τὰ περαιτέρω ἀγνοοῦμεν, ὁ δ' εἰδῶς εὐεργετήσῃ τὴν Σχολὴν διαφωτίζων ἡμᾶς. Πλὴν τούτου ἀνεκαλύψαμεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν τοῖς πρακτικοῖς (σελ. 151) ὅτι ἐν χωράφιον συμπεριελήφθη εἰς παρακειμένην κώμην, ἣτις ἐπρόκειτο ν' ἀποζημιώσῃ τὴν Σχολὴν δι' ἄλλου ἴσης ἀξίας ἢ διὰ χρημάτων, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τί ἐγένετο καὶ πρόκειται νὰ ἐξερευνηθῇ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος.

γ'. Τὴν ἀνωθεν τῶν πατριαρχείων ὑπ' ἀριθ. 76 οἰκίαν τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλείου Ἐμμανουήλ τοῦ ἐκ Μαρωνείας, ὅστις ἐδωρήσατο αὐτὴν τῇ Σχολῇ διὰ πρᾶξεως γενομένης ἐν τῷ πατριαρχικῷ συμβολαιογραφείῳ τὴν 5 ἰανουαρίου 1874 καὶ φερούσης τὰς ὑπογραφὰς τῶν συμβαλλομένων, ἦτοι τοῦ δωρητοῦ καὶ τοῦ Βέρνης Ἰωακείμ ὡς προέδρου τῆς ἐφορίας, ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα, «ἐνόσω ζῶσιν αὐτός τε καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ κατοικῶσιν ἀνενοχλήτως ἐν αὐτῇ, μετὰ θάνατον δὲ «ἀμφοτέρων μεταβῇ ἡ ῥηθείσα οἰκία εἰς τὴν κυριότητα τῆς Σχολῆς» (πρακτ. σελ. 45). Τὴν πρᾶξιν ταύτην ὁ δωρητής, οὐ πρό πολλοῦ ἀποθανὼν, ἐπεκύρωσε καὶ διὰ τῆς διαθήκης του, οἱ δὲ τίτλοι τῆς ιδιοκτησίας παρεδόθησαν ἡμῖν κατ' αὐτὰς ἐκ τῶν πατριαρχείων πρὸς τὰς τοπορήσιν.

δ'. ΤΑΣ ΔΥΩ ΟΙΚΙΑΣ ΡΑΦΑΝΟΥΣ.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς βλέπομεν ὅτι ὁ σχολάρχης εἰδοποίησε τὴν ἐφορίαν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ραφάνου δωρεᾶς εἰς τὴν Σχολὴν δύο οἰκιῶν καὶ ἐνός μουμχανέ ἐν Ἐγρίκαπι (πρακτ. σελ. 41). βραδύτερον δ' εὔρηται ἐν αὐτοῖς (σελ. 146—147) αἴτησις τοῦ ἰδίου περὶ δανείου παρὰ τῆς Σχολῆς, δι' οὗ νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ τεῖχος καὶ ζῶν ἐνεργήσῃ τὰ τῆς μεταγραφῆς τῶν οἰκιῶν εἰς κατάλληλον πρόσωπον. Οὐδεμίαν δ' ἄλλην, πλὴν τούτων, ἔχοντες πληροφορίαν, ἀπεπειράθημεν νὰ ἔλθωμεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς συζύγου του, ἥτις συγχρόνως σχεδὸν διεμήνυσεν ἡμῖν ὅτι ἐπιθυμεῖ τὴν μεταγραφὴν τῶν δωρεῶν τοῦ μακαρίτου εἰς ὄνομα ἐτέρου προσώπου τῆς ἐκλογῆς ἡμῶν. Τότε ἀνεθέσαμεν τῷ συναδέλφῳ κ. Ν. Σουλλίδῃ νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῆς· οὗτος δὲ τρίς μεταβὰς παρ' αὐτῆς δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν ἴδῃ, ἔμαθεν ὁμῶς ἐν τῷ μεταξὺ ὅτι αὕτη ἐπώλησε τὸν μουμχανέ, «ὡς μὴ δωρηθέντα τῇ Σχολῇ» (πρακτ. σελ. 243 καὶ 245). Ὄταν δ' ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ τὴν ἴδῃ, ἤκουσε παρ' αὐτῆς ὅτι οὐ μόνον τὴν μεταγραφὴν δὲν στέργει, ἀλλὰ καὶ ζητεῖ νὰ τῇ ἐπιστραφῶσι τὰ χροτζίτια τῶν οἰκιῶν, ἅτινα ὁ πρῶν σχολάρχης εἶχε δῆθεν ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' αὐτῆς. Ταῦτα ἀκούσαντες ἐνομίσαμεν φρόνιμον, ἕως οὗ τακτοποιηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, νὰ παύσωμεν δίδοντας αὐτῇ σύνταξιν, καθόσον μάλιστα, ὡς εἶπομεν ἤδη, οὐδεὶς κείμενος νόμος μᾶς ὑπεχρέου εἰς τοῦτο, οὔτε δ' εἰς μεγάλην ἔνδειαν εὐρίσκετο αὕτη, ὡς δυναμένη νὰ συντηρηθῇ διὰ τοῦ ἐνοικίου τῶν οἰκιῶν. Τοῦτο μαθοῦσα αὕτη, μᾶς ἐπρότεινε νὰ δώσῃ καὶ τὰς οἰκίας καὶ ἐν ὁμολογον (σχεδὸν ἄνευ ἀξίας) χρεωστικὸν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος τοῦ Νέσσεχιρ (τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Νεαπόλεως)· ἀλλ' ἐνῶ ἐσκεπτόμεθα περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως ταύτης, μᾶς κοινοποιεῖται ἀναφορὰ τῆς κυρίας Ραφάνου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ διακρινόμενῃ οὔτε ἐπὶ ἀβροφροσύνῃ οὔτε ἐπὶ καλῇ ἀνατροφῇ τοῦ γράψαντος, δι' ἧς αὕτη ἐξίτηι τὴν σύνταξίν της, οὐδένα ποιῶσα λόγον περὶ τῶν οἰκιῶν. Εἰς τὴν ἀναφορὰν ταύτην ἐδόθη ἡ δέουσα ἀπάν-

τησις, ἔκτοτε δὲ τὸ ζήτημα τῶν οἰκιῶν μένει ἔκκρεμές καὶ ἀδιέλυτον.

Ε'. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΓΕΔΗΚΙΟΥ ἢ ΜΟΥΑΚΙΟΥ ΧΑΒΙΑΡΑΔΙΚΩΝ
ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ.

Οὐδένα καὶ τούτου εὐρομεν τίτλον, ἂν καὶ μᾶς διεβεβαίωσάν τινες ἄτι οὐ πρὸ πολλοῦ ὑπῆρχον τοιοῦτοι ἐν τῇ Σχολῇ καὶ καθ' ἃ ἐκ τῶν πρακτικῶν (σελ. 121 καὶ 129) δηλοῦται, ἡ προλαβοῦσα ἐφορία εἶχε προσπαθήσει νὰ διευκρινίσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς Σχολῆς καὶ ἔδωκεν εἰς τινὰ τοὺς τίτλους τούτους πρὸς ἔρευναν, δὲν φαίνεται ὁμως τί μετὰ ταῦτα ἐγένετο. Ἠρωτήσαμεν ὅσους ἐνομιζομεν δυναμένους νὰ μᾶς διαφωτίσωσιν, ἀλλ' ἄχρις ὥρας δυστυχῶς δὲν ἐφθίσαμεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν τίτλων ὡς ἐκ τούτου ἔμεινεν ἔκκρεμές καὶ τὸ ζήτημα τοῦ μικροῦ ἐνοικίου τοῦ κτήματος τούτου, τὸ ὅποιον ἀποφέρει ἐτήσιον ἐνοίκιον 800 περίπου λιρῶν, δίδεται δ' εἰς ἡμᾶς τὸ εὐτελές ποσὸν τῶν γροσίων 350 περίπου μόνον.

ς'. ΤΑ ΕΝΒΑΣΣΑΡΑΒΙΑ ΚΤΗΜΑΤΑ.

Περὶ τούτων ἀναγράφομεν τὰς ἐξῆς πληροφορίας, μὴ ἔχοντες ἄλλας παρὰ ταύτας.

Α'. Εὐρομεν ἐν τοῖς ἀρχείοις ἐπιστολὴν τοῦ στρατηγοῦ Ἰγνατιέφ πρὸς τὸν κ. Γ. Ζαρίφην, κατακεχωρημένην καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς, δι' ἧς οὗτος, διαψεύδων τὰς διαδοθείσας φήμας, διαβεβαίωσι ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα δὲν κατέσχεν ἡ ρωσικὴ κυβέρνησις, ἀλλὰ μόνον τὴν διαχείρισίν των ἀνέλαβε πρὸς μείζονα τῆς Σχολῆς ὠφέλειαν.

Β'. Ἐκ τῶν πρακτικῶν συνάγεται ὅτι τὸ πατριαρχεῖον ἐπληροφόρησε τὴν ἐφορίαν τῇ 30 μαρτίου 1876 ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα μετενοικιάσθησαν διὰ τῆς ρωσικῆς κυβερνήσεως, συνεξάπεστειλε δὲ ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, ἐν ᾧ λέγεται ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα ἔδιδον μέχρι τοῦδε δι' ἐνοίκιον

	ἀργυρᾶ ρούβλια	3513.90
καὶ ἐξ ἀμέσου εἰσοδήματος	»	1496.10
	»	5010.—
τὸ ὅλον	»	7226.10
Ἡδὴ ἐνοικιασθέντα θέλουσι δίδει	»	2216.40
Ἡτοι περιπλέον	»	

Γ'. Ἡ ἐφορία εἶχε ζητήσει καὶ λάβει ἀντίγραφα τῶν νέων ἐνοικιαστηρίων, ἐχόντων ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς :

Διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ, γενομένου ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ κυβερνητικοῦ τῆς Βασσαραβίας τὴν 16 Ἰβρίου 1875, ἐπικυρωθέντος δὲ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῇ 24ῃ Ἰβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐξεδόθησαν εἰς ἐνοίκιον τὰ κτήματα ταῦτα διὰ 12 ἔτη, ἀπὸ 23 Ἀπριλίου τοῦ 1876 μέχρι 22 Ἀπριλίου τοῦ 1888 κατὰ τὰ ἑξῆς συμβόλαια, ἐν οἷς, ἐν παρόδῳ εἰρήσθω καὶ τοῦτο, ῥητῶς λέγεται καὶ ἐπαναλαμβάνεται ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα ἀνήκουσι τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆς, εἶναι δὲ :

1. ἀπὸ 3 Μαρτίου 1876 τὸ κτήμα «Περλίτσα», ἐνοικιασθέν εἰς τὸν Κωνστ. Γ. Τσορμπατζόγλου, περίπου στρεμμάτων 510,
δι' Α. Ρ. 2,030 —

2. ἀπὸ 23 Ἰβρίου τὸ κτήμα «Διαλίτσα», εἰς τὸν Μανουὴλ Ναχμάνωφ Βονκόβσκη, περίπου στρεμ. 503,
δι' Α. Ρ. 2130 —

3. ἀπὸ 12 Μαρτίου τὸ κτήμα «Στολνίτσενι», εἰς τὸν Ι. Κ. Φόν—Βολτσίνσκη, περίπου στρεμ. 363,
δι' Α. Ρ. 1310 —

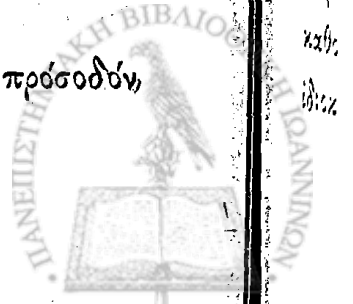
Ἦτοι ὅλα ὁμοῦ περίπου στρέμματα 1376 δι' Α. Ρ. 5,470 —
κατ' εἰκοσίαν δ' εὐρίσκομεν ἄμεσον εἰσόδημα » 1,756. 10

Ἐν ἀποτελεσθῇ τὸ ἀγγεληθὲν ὡς ἄνω ποσὸν τῶν Α. Ρ. 7,226. 10

Ταῦτα καὶ ἄλλα μαρτυροῦσιν ὅτι οὐδεμίαν ἔχομεν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἐκτάσεως τῶν συνόρων, τοῦ εἴδους τῶν γαιῶν, τῶν φυτειῶν, τῶν ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομῶν κλπ. ἀφοῦ οὔτε τίτλους, οὔτε κτηματολόγιον, οὔτε τοπογραφικὰς πίνακας, οὔτε εὐρετήριον κατέχομεν· ὥστε νομίζομεν ὅτι ἐν εὐθέτῳ κριρῷ ἀρμόδιόν τι πρόσωπον θὰ ἦτο καλὸν ἐπὶ τόπου νὰ μελετήσῃ τὰ ταῦτα πάντα, ἵνα γνωρίσωμεν τί ἔχομεν καὶ μὴ ὁμοιάζωμεν πρὸς κεφαλαιοῦχον ἀποταμιεύοντα τῇ φροντίδι ἐτέρων τοὺς τόκους τῆς περιουσίας του, ἣν αὐτὸς ἀγνοεῖ πόση εἶναι.

Ζ'. ΤΟ ΕΝ ΡΩΜΟΥΝΙΑ ΚΤΗΜΑ ΑΡΩΝ-ΒΟΔΑ.

Τὸ κτήμα τοῦτο καὶ τὴν σπουδαιοτάτην διὰ τὴν Σχολὴν πρόσδοσιν

του παρέσυρε τὸ ρεῦμα ἐκεῖνο τῆς κατασχέσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἤκιστα βέβαια πρεπόντως καὶ δικαίως. Ἡ ἰδιοκτησία αὐτῆ τῆς Σχολῆς εἶναι ἀνεγνωρισμένη δι' ἡγεμονικῶν χρυσοβούλλων· οὐδεὶς δ' ὁ μὴ ἀναγνωρίζων τὸ τῆ Σχολῆ προσγινόμενον ἀδίκημα τοῦτο. Ἐν τούτοις, ἂν καὶ πολλὰ καταβῶνται προσπάθειαι, λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι εἰσέτι νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπεδόθη ἡμῖν δικαιοσύνη. Ἐχόντες ὁμῶς ὑπ' ὄψιν τὸ φιλοδίκαιον τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἡγεμονεύοντος καὶ τὴν ἔμφρονα καὶ δραστηρίαν ἐνέργειαν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, δὲν θεωροῦμεν λίαν τολμηρὸν νὰ ὑποσχεθῶμεν κατὰ τὴν ἐπομένην λογοδοσίαν μας εὐάρεστόν τινα ἀγγελίαν καὶ ἐκτενεστέρον περὶ τῶν κτημάτων τούτων λόγον, ὅστις ἄκαιρος θὰ ἦτο σήμερον ἕνεκα τοῦ ἐκκρεμοῦς τοῦ ζητήματος.

ή. ΤΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟΝ ΤΩΝ ΙΒΗΡΙΤΩΝ.

Προνοία τῆς Α. Θ. παναγιότητος, καθ' ἃ ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίαι δημοσιευθέντων ἡδὴ ἐγγράφων γνωστὸν ἐγένετο, οἱ σεβάσμιοι τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων πατέρες τὸ σχεδὸν παρακείμενον τῆ Σχολῆ οἰκόπεδον τοῦτο, φιλομούσως πᾶν καὶ εὐγενῶς φερόμενοι, ἐδωρήσαντο αὐτῇ, παραδόντες ἡμῖν καὶ τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ ἐφορία δὲν ἔλειψε, καθῆκον ἱερὸν ἐκπληροῦσα, νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς δωρητάς, εὐχομένη ἵνα καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ πρώην ἀγ. Ἐφέσου Παΐσιου, ἴσην ἐπίδεικνύμενοι γενναιότητα καὶ ἀναλογιζόμενοι ὅτι οὐδὲν τὸ ἔθνος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου ὠφελήθη, δωρήσῃ τὸ μεσολαβοῦν οἰκόπεδον, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποκτήσῃ οὕτως ἡ Σχολὴ γῆν συνεχῆ, ἐξ ἧς νὰ δυνηθῇ νὰ πορισθῇ ὄφελός τι.

θ'. ΤΟ ΕΝ Ω ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΗΜΑ ΩΣ ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΓΝΩΣΤΟΝ.

Τοῦτο μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ καὶ ὑπ' αὐτὸ ἀγιάσματος τῆς ἀγίας Μαρίνης καταλαβὸν τὸ ἐθνικὸν Μ. συμβούλιον, δι' οὗς αὐτὸ οἶδε λόγους, παρεχώρησε πρὸ δύω ἡδὴ ἐτῶν τῆ Σχολῆ, ἐγκαταστάσῃ ἐν αὐτῷ ἀμέσως, καθόσον καὶ ἡ παλαιὰ σχολὴ ἠπέλκει κατὰπτωσιν. Οἱ δὲ τίτλοι τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ ἐλπίζομεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ τακτοποιηθῶσιν.

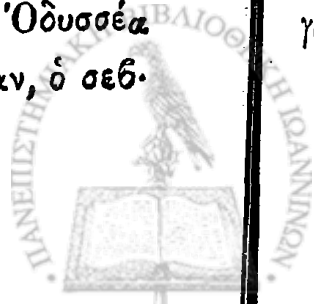
Υ. ΤΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟΝ «ΤΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΙΗ» ΛΕΓΟΜΕΝΟΝ,

ἀγορασθὲν ἀντὶ τρισχιλίων περίπου λιρῶν πρὸς οἰκοδομὴν σχολῆς, ἐγγεγραμμένον δ' ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίας Γ. Ζαρίφη. Μετὰ συγκινήσεως ἀναγινώσκει τις ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐφορίας τὴν ὡραίαν τοῦ τότε σχολάρχου, νῦν δὲ μητροπολίτου Νικομηδείας κ. Φιλοθέου Βρυεννίου ἔχθεσιν, ἣν θεωροῦμεν προτιμότερον ἀντὶ πάσης ἄλλης περιγραφῆς ἢ ἀναγνώσωμεν αὐτολεξεί (βλ. πρακτ. σελ. 67).

α Συνεδρίασις Γ', τῆ 10 ἰουνίου 1874.

5) Μετὰ ταῦτα ὁ σχολάρχης ἀναγγέλλει τὰ ἐπόμενα :

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀνανίας ὁ Βατοπεδινός, ὅστις πρό τινοῦ προσήνεγκεν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς διακοσίας λίρας, ἐπανακάμψας πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ αὐθις εἰς Κων]τολιν, ἐπεσκέφθη αὐτὸν χθὲς ἐν τῷ διευθυντηρίῳ τῆς Σχολῆς μετὰ τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου τοῦ ἁγ. Ὁρους ἀρχιμανδρίτου Γενναδίου. Ἐκεῖ δὲ τοῦ λόγου ἐλθόντος περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ ἀρχιμανδ. Ἀνανίου ἐπιναλιθόντος ὅ,τι ἄλλοτε ἐξέφρασεν ἰδίᾳ πρὸς τὸν τότε πρόεδρον τῆς ἐφορίας ἁγ. Βάρνης κύρ Ιωακείμ, ὅτι δηλ. ἐπεθύμει ἵνα ὁμοῦ μετὰ τινος τῶν εὐπορούντων ὁμογενῶν ἀνεγείρη τὸ κτίριον τῆς Μ. Σχολῆς, ὁ σχολάρχης, δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας, ἀπήτησεν ὅτι γνωρίζει τοιοῦτον ὁμογενῆ· ἀρκεῖ δὲ μόνον ἡ Α. πανοσιολογιότης νὰ θελήσῃ. καὶ σήμερον ἐξασφαλίζεται τὸ μέλλον τῆς Σχολῆς· πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη ἵνα ποιήσωσιν ὁμοῦ μικρὰν ἐκδρομὴν μέχρι τῆς ἐν Θεραπείῳ οἰκίας τοῦ κ. Γ. Ζαρίφη. Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις τοῦ τε σχολάρχου καὶ τοῦ ἀρχιμ. Γενναδίου πεισθέντος τοῦ ἀρχιμ. Ἀνανίου, εἰδοποιήθη πύραυτα καὶ ἡ Α. Σ. ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας, καὶ οἱ τέσσαρες ὁμοῦ αὐθωρεῖ μετέβησαν εἰς Θεραπεία καὶ εὔρον κατὰ καλὴν τύχην ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοῦς κκ. Γ. Ζαρίφην, Στέφανον Ζαφειρόπουλον, Ὀδυσσεᾶ Νεγρεπόντην καὶ Νικόλαον Ζαρίφην. Ἀφοῦ ἐγευματίσαν, ὁ σεβ.

πρόεδρος παρεισήγαγε τὸν περὶ Σχολῆς λόγον, διετραγώδησέ τὴν θέσιν τῆς Σχολῆς καὶ εἶπεν ἐν τέλει ὅτι αὕτη μένει ἄστεγος, διότι τὸ οἰκοδόμημα δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, καθόσον ἔνεκα τῆς σαθρότητος αὐτοῦ ἀπειλεῖ προφανῆ κίνδυνον· τούτου δ' ἔνεκα καὶ αἱ ἐνιαύσιοι τῆς Σχολῆς ἐξετάσεις γενήσονται ἀλλαχοῦ. Ἀμέσως ὁ ἀρχιμ. Ἀνανίας εἶπεν ὅτι εἶχεν ἀναγνώσει πρό τινος ἐν ταῖς ἡμερίσι πολλά καὶ καλὰ περὶ τῆς Σχολῆς, δυστυχῶς ὅμως οὐδὲν τούτων εἰσέτι ἐγένετο πρᾶγμα· ἐδήλωσε δὲ παρρησίᾳ ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ συντελέσῃ μετὰ τινος τῶν ὁμογενῶν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Σχολῆς. Εἰς τοῦτον τὸν λόγον ἀμέσως ὁ κ. Γ. Ζαρίφης, προτείνας τὴν δεξιὰν τῷ ἀρχιμ. Ἀνανίᾳ, λέγει· «καὶ ἐγὼ εἶμαι ἔτοιμος», καὶ σφίγγουσιν ἀλλήλων τὰς χεῖρας εἰς ἔνδειξιν ἀμοιβαίας ὑποσχέσεως. Τότε ὁ σεβ. πρόεδρος πρῶτος καὶ μετὰ ταῦτα ὁ σχολάρχης, ὁ μὲν ὡς πρόεδρος τῆς ἐφορίας, ὁ δὲ ἐκ μέρους τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου, ἐξαίρουσι τὴν φιλομουσίαν καὶ φιλογένεικν ἀμφοτέρων καὶ ἐκφράζουσι τὴν προσήκουσαν εὐγνωμοσύνην. Ἀκολουθῶς ὁ κ. Στέφανος Ζαφειρόπουλος λέγει ὅτι προσφέρει χιλίας λίρας αὐτὸς καὶ χιλίας ἑτέρας ὁ κ. Ν. Ζαρίφης πρὸς ἀγορὰν τοῦ οἰκοπέδου, ἐφ' οὗ ἀνεγερθήσεται ἡ Σχολή. Τὴν πρότασιν ἐπιδοκιμάζει ἀσμένως ὁ κ. Ν. Ζαρίφης, ὁ δὲ κ. Ὁδ. Μεγροπόντης λέγει ὅτι, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀνέγερσιν τῆς οἰκοδομῆς ἀνέλαβον οἱ μὲν, τὴν δὲ ἀγορὰν τοῦ οἰκοπέδου οἱ δὲ, αὐτὸς παρακαλεῖ τὸν σχολάρχην ἵνα ἀποστείλῃ αὐτῷ κατάλογον τῶν βιβλίων, τῶν ὀργάνων τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν καὶ οὔτινας ἄλλου χρεῖαν ἔχει ἢ βιβλιοθήκη αὐτῆς, ὅπως ἀγοράσῃ ταῦτα. Ὁ σεβ. πρόεδρος ἀναλαμβάνει τὴν φροντίδα τῆς εὐρέσεως καταλλήλου γηπέδου· ὡς τοιοῦτον δὲ πάντες ὑπέδειξαν τὸ ἐν Μουχλίῳ τοῦ Καζαντζῆ λεγόμενον, ἐκφράσαντες ἐπιθυμίαν ἅμα καὶ ἀξίωσιν ἵνα ἐκεῖ ἀνεγερ-

ιβ'. Η ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΛΕΓΟΜΕΝΗ ΣΧΟΛΗ.

Καὶ τούτου τοῦ οἰκήματος οἱ τίτλοι ἄγνωστον ποῦ εὐρίσκονται. Καθ' ἃ δὲ μαρτυροῦσιν οἱ πολιοὶ καὶ σεβάσμιοι καθηγηταὶ κκ. Φιλαλήθης καὶ Χαρίλαος καὶ ἀναφέρει ὁ δεῦτερος τούτων ἐν τῇ πολυτίμῳ περὶ τῆς Σχολῆς πραγματείᾳ αὐτοῦ, ἐδωρήθη τῇ Σχολῇ ὑπὸ τοῦ Κριτίου, ἀνδρὸς λογίου καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πολλὰς παρασχόντος ὑπηρεσίας.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ πολλοὺς λόγους ἐκρίθη ἀναγκαῖα ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκέντρωσις ὅλων τῆς Σχολῆς τῶν τάξεων, ἣτις καὶ ἐγένετο, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὸ οἶκημα τοῦτο ἔμεινε ἔκτοτε κενὸν καὶ ἄχρηστον δι' ἔλλειψιν χρημάτων, δι' ὧν ἐπισκευαζόμενον δεόντως ἠδύνατο νὰ καταστῇ προσοδοφόρον καὶ χρήσιμον.

ς'. ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ.

α'. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

Τὴν πολυτίμον ταύτην τῆς Σχολῆς περιουσίαν ὁ πρῶτος σχολάρχης καλῆ τῆ πίστει παραλαβὼν παρὰ τοῦ προκατόχου του, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει παρέδωκε τῷ νῦν σχολάρχῃ ἀκαταμέτρητον καὶ ἀνεξέλεγκτον. Ἄλλ' ἡ ἐφορία ἐνόμισεν ὅτι τὴν καλὴν ταύτην πίστιν δύνανται πολλὰκις νὰ ἐκμεταλλευθῶσι παρεισδύοντες ἄνθρωποι μὴ καλῆς πίστεως, καὶ, ἔχουσα οὐχὶ πολὺ παλαιὰ παραδείγματα τοιούτων συμβάντων, ἐθεώρησε καλὸν νὰ μὴ ἐπαναπαυθῇ εἰς τὴν καλὴν πίστιν, ἀλλὰ νὰ νὰ προβῇ εἰς τακτικὴν ἐξέλεγχιν. Πρὸς τοῦτο διώρισε τριμελῆ ἐκ καθηγητῶν ἐπιτροπὴν, ἣτις προθύμως ἀνέλαβε τὸ ἔργον, καὶ ἰδοὺ ἡ ἔκθεσις αὐτῆς.

α' Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 14 αὐγούστου 1879.

Σεβασμιώτατε.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 16 ἰουνίου τρέχοντος ἔτους ἐπιστολὴν τῆς σεβαστῆς ἐφορίας συνελθόντες ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς πεντάκις οἱ ὑποφινόμενοι, τοῦ κ. Β. Δ. Καλλί-

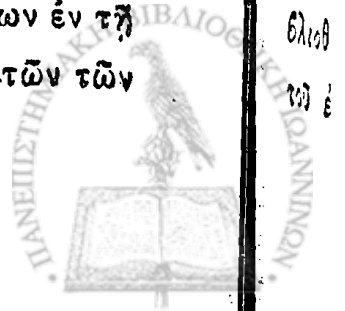

φρονος μὴ ἐμφανισθέντος λόγῳ ἀσθενείας, παρεβάλομεν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πανιερωτάτου ἀγ. Ἰμβρου κ. Νικηφόρου τὰ ἐν αὐτῇ βιβλία πρὸς τὸν κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν ὑφιστάμενον κατάλογον, καὶ εὔρομεν ἐν αὐτῇ μὴ ὑπάρχοντα τὰ ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς.

Ἐν μὲν τῇ Α' βιβλιοθήκῃ τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 38—46—50 (τόμον 1)—59—60—65—66 (τόμον 1)—67—98 (τόμον 1)—169 (τόμον 1)—2361 (τόμους 7)—307 (τόμους 15)—315—340 (τόμους 5)—355—373 (τόμους 3)—417—426—446 (τόμον 1)—506—507—554—864 (τόμον 1)—905—970—1031—1032—1034—1043—1068 (τόμον 1). Τὸ ὅλον τόμους 58. Ὑπάρχοντας δὲ ἐν αὐτῇ καὶ 24 τόμους ὀθωμανικῶν κωδῆκων μὴ καταλελογισμένους.

Ἐν δὲ τῇ Β' βιβλιοθήκῃ τὰ ὑπὸ τοὺς ἀριθμούς 1—7—252—280—335—346—386 (τόμον 1)—401—408 (τόμον 1)—467 (τόμους 2)—499 (τόμον 1)—511 (τόμους 2)—520—521—595—596—599—617 (τόμον 1)—618—621 (τόμον 1)—622—647—649—654—675—702—712 (τόμον 1)—716 (τόμον 1)—717 (τόμον 1)—728—745—751—759 (τόμον 1)—761—762—783—788 (τόμους 2)—801—825—901—916—962—1000—1015—1105—1106—1117—1148—1158—1207—1224—1233 (τόμον 1)—1248—1251—1255—1347—1366—1531—1537 (τόμον 1)—1542—1552 (τόμον 1)—1554—1555—1556—1559—1561—1562—1565 (τόμους 2)—1567. Τὸ ὅλον τόμους 132.

Ἐν τῇ Β' βιβλιοθήκῃ προέβημεν ἐξελέγοντες μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 1567, μὴ δυνηθέντες νὰ εὔρωμεν ποῦ εἰσι τοποθετημένα τὰ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου (1567) μέχρι τοῦ 1614 ἐν τῷ ὑφιστάμενῳ καταλόγῳ σημειούμενα βιβλία. Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι τινὰ τούτων εὔρηνται ἴσως μεταξὺ τῶν φύρδην μίγδην κειμένων ἐν τῇ Β' ταύτῃ βιβλιοθήκῃ βιβλίων. Ἴσως μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν τῶν

ἀτάκτως ἐρριμμένων κείνται καί τινα ἐκ τῶν ὑποδειχθέντων ἀνωτέρω ὡς μὴ ὑπαρχόντων.

Καὶ τὴν μὲν Α' βιβλιοθήκην συμφώνως τῇ ἀνατεθείσῃ ἡμῖν ἐντολῇ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας παρέδομεν τῇ αὐτοῦ πανιερότητι τῷ μητροπολίτῃ Ἰμβρου κ. Νικηφόρῳ, κατὰ τὸ ἐπισυνημμένον πρακτικόν. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ Β' βιβλιοθήκῃ ὑπάρχουσι τὰ πολλαπλᾶ βιβλία, τὰ νεωστὶ εἰσελθόντα καὶ μὴ εἰσέτι καταλογισθέντα, καὶ τινα ἴσως τῶν ἐκ τῶν κενῶν θέσεων ἐλλειπόντων, δὲν ἐνεκρίναμεν ἵνα παραδώσωμεν καὶ ταύτην τῇ αὐτοῦ πανιερότητι· πρὸ παντὸς μάλιστα, διότι παρετηρήσαμεν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἐξῆς ἀταξίαν.

Βιβλία τινὰ, ἅτινα κατελεγχίθησαν καὶ ἐτοποθετήθησαν ἐν ὠρισμένῃ θέσει, ὅτε ἐγένετο ὑφ' ἡμῶν τῶν ἰδίων ἐπὶ τοῦ ἀοιδίου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Κλεοβούλου, σχολαρχοῦντος τότε, ἡ τακτοποίησις τῆς βιβλιοθήκης, εὑρηνται ἤδη ἐκτὸς τῆς θέσεως αὐτῶν ἐρριμμένα που ἀτάκτως. Τὸ δὲ περιεργότερον ὅτι τὴν θέσιν αὐτῶν κατέλαβον ἄλλα, ὧν τινα ἐξεδόθησαν μάλιστα πολὺ ὕστερον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοιαῦτα, λόγου χάριν, εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 310 (Ἑλληνες ἰατροὶ), ἀνήκει εἰς τὴν Α' βιβλιοθήκην καὶ ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Α. Σπαθάρη, ἀντικατεστάθη ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιθεωρήσεως (περίοδος Β', τόμος α' καὶ β'), ἐκδεδομένης τῷ 1872, καὶ ἐκεῖνο μὲν εὑρηταί που ἐρριμμένον, τὸ δὲ τελευταῖον κατέχει τὴν θέσιν ἐκείνου, ἐπιγραφὴν φέρον γεγραμμένην ὑπὸ χειρὸς ξένης.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1028 (Βρυεννίου τὰ εὐρεθέντα), ἀνήκει ἐπίσης τῇ Α' βιβλιοθήκῃ καὶ ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ Α. Σπαθάρη, κείνται που ἐρριμμένον, τὴν δὲ θέσιν αὐτοῦ κατέλαβε σύγγραμμα τουρκικὸν (Γηλέμαχος), ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ χειρὸς ξένης.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 349 (Σπαρτίον Ἐντριτον), ἀνήκει τῇ Β' βιβλιοθήκῃ καὶ ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ Α. Σπαθάρη, ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ ἐπιγραφομένου « Τὸ σχίσμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου

Ἀνθίμου τοῦ Γ' καὶ ἡ βουλγαρικὴ ἐξαρχία ». Εἶναι δὲ καὶ τοῦτο ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ ξένης χειρός.

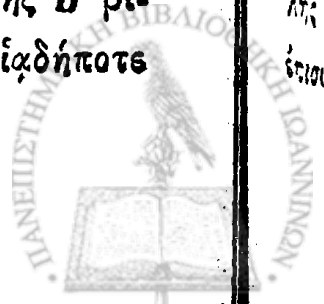
Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 498 (Σπλάγγχον Γραμματικῆς), ἀνήκον ἐπίσης τῇ Β' βιβλιοθήκῃ, ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ Κ. Ζαχαριάδου, εὑρηται καὶ τοῦτο ἐρριμμένον που, τὴν δὲ θέσιν αὐτοῦ κατέλαβε τὸ « ὑπόμνημα περὶ τῆς νήσου Ψαρῶν », ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ ξένης χειρός.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 546 (Ἵπομνηματιστῶν τόμοι 2), ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ Α. Σπαθάρη, ἀνήκον καὶ τοῦτο τῇ Β' βιβλιοθήκῃ, ὑποστάν τὴν αὐτὴν τοῖς ἄλλοις τύχην, ἀντικατέστη διὰ τῆς « Μουσικῆς Μεθόδου τοῦ Campragnoli », ἐπιγεγραμμένης ὑπὸ ξένης χειρός.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 567 (Τὰ Ἰουδαϊκὰ Μυροκορδάτου), ἀνήκον ἐπίσης τῇ Β' βιβλιοθήκῃ καὶ ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ Κ. Ζαχαριάδου, εὑρηται μὲν καὶ τοῦτό που, κατέλαβεν ὁμῶς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἡ « Λατινικὴ καὶ Ἑλληνικὴ λειτουργία », ἐπιγεγραμμένη καὶ αὕτη ὑπὸ ξένης χειρός.

Ὅτι δὲ ἔνεκα ἐπιδρομῆς, οὕτως εἰπεῖν, τῶν τελευταίων ἦναγκάσθησαν τὰ πρῶτα νὰ μεταναστεύσωσι, καταφαίνεται ἰδίᾳ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ξένης ἐπιγραφῆς. Διότι ἡ τοποθέτησις τῶν βιβλίων ἐγένετο τότε ὑπὸ τοῦ Κ. Ζαχαριάδου, αἱ δὲ ἐπιγραφαὶ ἐγράφθησαν ἐπ' αὐτῶν ἐν ἄλλοις μὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ἐν ἄλλοις δὲ ὑπὸ τοῦ Α. Σπαθάρη καὶ ἐν τισιν ὑπὸ τοῦ Α. Νωνόττη.

Ἐκ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης παρατηρήσεως καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἀπασαὶ αἱ θέσεις ἀμφοτέρων τῶν βιβλιοθηκῶν εἶχον καταληφθῆ τότε ἐκ τῶν ὑπαρχόντων βιβλίων ἔπεται τὸ ἐξῆς συμπέρασμα: ὅτι, ἐκτός τινων βιβλίων εἰσελθόντων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ κατόπιν τῆς γενομένης τότε ταξιθετήσεως, πάντα τὰ λοιπὰ πρέπει νὰ φέρωσιν ἐπιγραφὴν ἐπιγεγραμμένην ὑφ' ἑνὸς τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων τριῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, καὶ ἐπειδὴ τὰ νεωστὶ εἰσελθόντα βιβλία θὰ κατελάμβανον θέσιν ἐν τῇ νεοδμητῶ θήκῃ τῆς Β' βιβλιοθήκης, ἔπεται ἐπίσης ὅτι πᾶν βιβλίον κείμενον ἐν οἰαδήποτε

ἄλλη θήκη τῆς τε Α' καὶ Β' βιβλιοθήκης καὶ φέρον ἐπιγραφὴν γεγραμμένην ὑπὸ ξένης χειρὸς ἀντικατέστησε βιβλίον ἢ ὅλως ἐκλείψαν, ἢ ἐρριμμένον που ἀσκοπῶς, ἴσως δὲ καὶ μετὰ τινος σκοποῦ, ὃν ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μαντεύσωμεν. Ὅτι ὅμως τὰ παρεντεθέντα βιβλία, ἅτινα φέρουσιν ἐπιγραφὴν ὑπὸ ξένης χειρὸς γεγραμμένην, δὲν ἔχουσι τὴν ἀξίαν τῶν ἐκτοπισθέντων, τοῦτο εὐκόλως δύναται τις νὰ διαγνώσῃ ἐκ τῶν εἰρημένων.

Κατόπιν τῆς παρατηρήσεως ταύτης θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀκριβεστέρᾳ τις ἐξελέγξις, ἐὰν ἐδίδετο εἰς ἡμᾶς ἐγκαίρως καὶ ὁ πρόχειρος κατάλογος, ὅστις ἐγράφη πρὸ τοῦ ἤδη ὑφισταμένου ὑπὸ τοῦ Κ. Ζαχαριάδου. Παρατηρήθη δὲ ἐπίσης ὅτι καὶ ὁ τῶν χειρογράφων κατάλογος δὲν ὑπάρχει.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐνεκρίναμεν μετὰ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἵνα σφραγισθῇ ἡ Β' βιβλιοθήκη, μέχρις οὔ ἡ ἐφορία τῆς Σχολῆς λάβῃ γνῶσιν τούτων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ὑπογεγραμμένοι μετὰ τοῦ κ. Νουνόττη ἄλλοτε πρὸ 14 καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ὑπέφερον ἀφόρητον κόπον τοῦ καθρισμοῦ, τῆς τακτοποιήσεως, τῆς ἀριθμῆσεως, τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τῆς συντάξεως προχείρου καταλόγου κατ' ἐλάχιστον ὄρον 5,000 τόμων, εὐρομεν δὲ σήμερον τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ τότε κόπου ἡμῶν ματαιωθὲν, διότι καὶ ἀκαθαροῖς, καὶ ἀταξίαις, καὶ μεταθέσις, καὶ ἔλλειψις βιβλίων, καὶ παρεκποίησις τῆς ἐργασίας ἡμῶν εὐρέθη, εἶναι δὲ πολὺ πιθανὸν, ἐὰν τὰ πράγματα μείνωσιν ἐν ᾗ εὐρίσκονται καταστάσει, νὰ ἀναγκασθῶμεν καὶ διὰ τρίτην φορὰν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἀσκοπῶς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, νομίζομεν ὅτι δικαιούμεθα νὰ ὑποβάλωμεν τῇ σεβαστῇ ἐφορίᾳ τὴν ἐξῆς ἡμῶν σκέψιν. Ὅτι ἀπαιτεῖται πρόσληψις βιβλιοφύλακος φερεγγύου καὶ ὑπευθύνου, μισθωτοῦ, ὅστις καὶ τούτεῦθεν μὲν νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς διασώσεως καὶ καλῆς διατηρήσεως τῶν ὑπαρχόντων καὶ προσκτηθησομένων, καὶ τὴν ἐπισυμβᾶσαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἀταξίαν νὰ ἐξελέγξῃ παραλληλίζων

πρὸς τοὺς ἰδιοχείρους ἡμῶν καταλόγους τοὺς ὑφισταμένους, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα γενομένας δωρεὰς καὶ ἀγορὰς πρὸς τε τὰς ἐκθέσεις τῶν κατὰ καιροῦς σχολαρχῶν καὶ τοὺς ὑπάρχοντας καταλόγους, οὗς δέον ἶνα συμπληρώσῃ, καὶ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τῶν γενομένων λήψεων παρὰ διαφορῶν.

Διατελοῦμεν δὲ μετὰ βαθέος σεβασμοῦ

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

Ἀνδρέας Σπαθάρης. Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης.

Τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ Δέρκων κυρίῳ
κυρίῳ Ἰωακείμ, προέδρῳ τῆς ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς »

Σημ. Ἐκ τῶν σημειουμένων ἀνωτέρω ὡς ἐλλειπῶν βιβλίων πολλὰ εὐρέθησαν δεδομένα εἰς διαφορῶν ἐπὶ ἀποδείξεσιν, ἀε καθυπέβαλε μετὰ τὴν ἐξ Ἱεροσολύμων αὐτοῦ ἐπάροδον ὁ σχολάρχης τῇ ἐφορίᾳ.

Τὴν ἐπιτήρησιν λοιπὸν τῆς βιβλιοθήκης προθύμως καὶ αὐτοπροαιρέτως ἀνέλαβεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ μουσοτραφῆς ἱεράρχης πανιερώτατος ἁγ. Ἰμβρου κύρ Νικηφόρος καὶ ἐγένετο ἤδη ἀρχὴ διαγνώσεως τῆς καταστάσεως αὐτῆς, μένει δὲ νὰ ἐξελεγχθῇ καὶ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος. Δὲν ἐπέται ὅμως ἐκ τούτων ὅτι δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔχομεν καὶ βιβλιοθήκην. Ἐγένετο μὲν σκέψις ἵνα πρὸς ὅσον οἶόν τε τελειότερον καταρτισμὸν αὐτῆς ἀποταθῶμεν δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὰ πανεπιστήμια, τὰς βιβλιοθήκας καὶ τοὺς λογίους, ἀλλ' οὐ μόνον ἄλλαι μᾶλλον κατεπείγουσαι ἀνάγκαι ἀνέστειλαν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέτρου τούτου, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι, πρῶτιστα δὲ πάντων ἡ ἔλλειψις καταλλήλου διὰ βιβλιοθήκην χώρου καὶ ἡ οικονομικὴ ἀδυναμία πρὸς διατήρησιν ἀξίου αὐτῆς ἐφόρου ἢ βιβλιοφύλακος.

Τοῦ δὲ ἰδιαίτερου τῆς βιβλιοθήκης ταμείου ἡ θέσις καὶ ἡ περιουσία αὐτῆς φαίνονται ἐν ἰδιαίτέρῳ πίνακι.

β'. ΟΡΓΑΝΟΘΗΚΗ.

Καὶ αὕτη οὐ μόνον δὲν εἶναι πλήρης καὶ ἐπαρκῆς πρὸς τὰς ἀνάγκ-

κας τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ ἐν στένω καὶ ἀκαταλλήλω κείται
χώρῳ. Ἐπειδὴ δ' ἐκ τοῦ τῆς βιβλιοθήκης ταμείου ἐξοικονομοῦνται καὶ
αἱ τῆς ὀργανοθήκης ἀνάγκαι, δι' αὐτοῦ ἐπλουτίσαμεν ταύτην ἐφέτος,
δαπανήσαντες ὑπὲρ τὰς 50 λίρας, ὡς ἐν αὐτῷ φαίνεται, πρὸς ἀγορὰν
διαφόρων ὀργάνων ἀξίας πλέον ἢ διπλασίας, ὡς εἰς δευτέρας χεῖρας
εὐρεθέντων. Ἐδαπανήθη δὲ καὶ μικρόν τι ποσὸν εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐνό-
των καλητέραν τῆς ὑπαρχούσης μικρᾶς ἀποθήκης διάσκευὴν, καὶ προ-
τιθέμεθα ν' ἀσφαλίσωμεν πάντας ἵνα μὴ, χάριν οἰκονομίας ἐλαχίστων
ἀσφαλιστῶν, διατρέχωμεν τὸν κίνδυνον δυσάποκτητων ὀργάνων, ὧν
ἰδοῦ ὁ κατάλογος.

«Πίνακες τῆς φυσικῆς ἱστορίας τοῦ Comte

Σφαῖρα τοῦ οὐρανοῦ

Πλανητικὸν σύστημα

Δύο ἀστρολόγια

Κύκλος ἐπιναληπτικός

Γραφόμετρον (παλαιὸν καὶ βεβλαμμένον)

Ἵδροστάτης

Καθετογράφος

Δεκόμετρον ἐκ χάλυβος

Μέτρον ἐκ ξύλου

* Ράβδοι ἐκ ξύλου πρὸς ἐξήγησιν τοῦ Βερνιέρου

Σφαῖραι καὶ κύλινδρος ἐκ μετάλλου, σφαῖρα καὶ κρῖκος ἐξ ἐλέφαντος

* Βάρη μολύβδινα

Μηχανὴ τοῦ Bohnenberger διὰ τὴν κίνησιν τῶν ἰσ ημεριῶν

* Μηχανὴ περιστροφικὴ

Δύο πολύσπαστα

Καταθλιπτικὸς κοχλίας

* Κεκλιμένον ἐπίπεδον ξύλινον

Ἵρειχάκινος τρίπους ἐπὶ ἐλίγων, χρησιμεύων ὡς ὀρίζων

* 3 πλάκες καὶ ἐν πρίσμα ἐκ ξύλου διὰ τὸ κέντρον τοῦ βάρους

* Διπλοῦς κῶνος ἀνερχόμενος καὶ κῶνος ἐξήρτημένος ξύλινος

- Σφαίραι ὀρειχάλκιναι συνδεδεμέναι καὶ ἰσορροποῦσαι ἀδιαφόρως
- * Κύλινδρος πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ κοχλίου, μοχλός, ἐξέλικτρον ἐκ ξύλου, καὶ κοχλίας διὰ τὸν αἶρα
 - * Πλάκες καὶ ἕτεραι μικραὶ συσκευαὶ δι' ἀτομικὰ φαινόμενα
 - * Δοχεῖον διαπιδύσεως
Ζυγὸς τῶν 250 γράμμων
Δύο θερμομέτρα ὑδραργύρου, κλίμαξ ἐπὶ τῆς ὑάλου
Καυστικὰ συζυγῆ κέτοπτρα
Δοχεῖον πρὸς ψύξιν τοῦ ὕδατος ἐν τῷ κενῷ
 - * Τρεῖς σωλῆνες κοινοὶ διὰ τὰς ιδιότητας τῶν ἀτμῶν
Ἐἷς σωλῆν βαρομετρικὸς κρυστάλλινος
 - * Δακτύλιος τοῦ Graverande
 - * Δοχεῖον διὰ τὴν ὑπὲρ τοὺς 1 00° ἀνάξεις μετὰ ἀσφαλιστικῆς ἐπιστομίδος
 - * Δοχεῖα κενὰ περιέχοντα οἰνόπνευμα καὶ ὕδωρ διὰ τὴν ψυχρὰν ἀνάξεις
 - * Θερμόμετρον ὕδατος * σταλακτικὴ συσκευή * καὶ πρὸς δεῖξιν τοῦ κακοῦ ἀγωγοῦ τῶν ρευστῶν
 - * Ἀργυροῦν κύπελλον διὰ τὴν σφαιροειδῆ κατᾶστασιν
Πνευματικὴ ἀντλία μετὰ δευτερευούσης πλακὸς
Δύο κώδωνες
Σωλῆν διὰ τὴν ἐν τῷ κενῷ πτώσιν
Βαρόμετρον τοῦ Gay-Lussak ἐν θήκῃ
Ἡμισφαίρια τοῦ Μαγδεβούργου
Κύλινδρος μετέλλινος πρὸς ῥῆξιν κύστεως, καὶ ὑάλινος διὰ τὴν χεῖρα
 - * Σωλῆν τοῦ Μαριώτου * καὶ βαθεῖα λεκάνη ὑδραργύρου * καὶ δοχεῖον Μαριώτου
 - * Κρήνη ἐν τῷ κενῷ * καὶ συσκευή διὰ τὴν ὑδραργυρικὴν βροχὴν διὰ τῶν πόρων
Ἵδροστατικὸς ζυγὸς καὶ παρεπόμενα
2 ζεύγη κυλίνδρων διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους (ἄχρηστα)

- 2 ἀραιόμετρα· * και 2 δοχεία κατ'ἀλληλα πρὸς δοκιμὰς· * και τοῦ Νίχολζον
- * Μικρὰ καταθλιπτικὴ ἀντλία ἐκ μετάλλου· * και κρήνη τοῦ Ἡρώνος
- * Συσκευαὶ διὰ τὰς πιέσεις τῶν πυθμένων, δι' ἑτεροβαρῆ ρευστὰ συγκοινωνοῦντα, και στρόβιλος
- * Δοχεῖον μετὰ τριῶν ὀπῶν διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πασκάλ· * και κρήνη διαλείπουσα
- * Κολυμβητής· * διὰ τὴν ἄντωσην, * και φιάλη περιέχουσα ὑπερ-κείμενα ρευστὰ
- * Ποτήριον Γαντῆλου· * διὰ τὰ φαινόμενα τοῦ σίφωνος· * φιάλη διὰ εἰδικὰ βέρη
- * Συσκευαὶ πρὸς δεῖξιν τῆς ὑπὸ τῶν ρευμάτων παραγομένης μυζήσεως.
- Φυσητήριον
10 αὔλοι
Σειρῆν
- Ἠρόμετρον και τὸξον
2 συσκευαὶ τοῦ Savart διὰ συνήχησιν
Σφαῖρα μετὰ κωδωνίου διὰ τὸν ἦχον ἐν τῷ κενῷ
- * Συσκευὴ μιμουμένη τὴν ἐν τῷ ἀέρι κίνησιν τῶν ἡχηρῶν κυμάτων
- * Κοχλίας και πλάκες * και κώδων διὰ τὴν τρομώδη κίνησιν
* και ἀμμοδοχεῖον
- * Μικρὸν φυσητήριον μετὰ γλώσσης. Ia₃
- * Ἐλλειπτικὸν δοχεῖον διὰ τὴν ἀντανάκλασιν ἐπὶ τοῦ ὑδραργύρου·
* αἰχμὴ και κύλινδρος διὰ τὴν χημικὴν σειρῆνα
- * 2 δίσκοι χάρτινοι μετὰ ὀπῶν, και σωλὴν διὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος
Σκοτεινὸς θάλαμος τεχνίτου
- * Σκοτεινὸς θάλαμος συνήθης * και χάρτινος ἄνευ φακῶν διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν εἰκόνων
2 μικροσκόπια
2 πρίσματα

- Καλειδοσκόπιον ἐκ μετάλλου * καὶ χάρτινον
Στερεοσκόπιον * καὶ συσκευὴ ξυλίνη πρὸς ἐρμηνείαν
* 2 φιάλαι διὰ τὴν δι' ὑγρῶν πρισματικὴν διασκέδασιν
* Συσκευὴ διὰ τὰς ὑποκειμενικὰς χρωματικὰς ἀντιλήψεις
* Συσκευὴ διὰ τὰ ἐξ ἀντιθέσεως χρώματα μετὰ τριῶν ὑαλίνων
πλακῶν κεχρωματισμένων
4 φακοὶ ἀμφίκυρτοι
5 στερεὰ ὑάλινα διὰ φῶς πεπολωμένον
* 2 δίσκοι φενακιστικοί. * 2 δίσκοι χρωματοτροπικοί. * ἕτεροι συ-
σκευαὶ χάρτιναι διὰ τὴν χρωματολογίαν
Ἡλεκτρομηχανὴ τοῦ Ramsden
Ἡλεκτρομηχανὴ τοῦ Carrè
Ἡλεκτροφόρον ἐκ ῥητίνης
Κύλινδρος διὰ τὴν ἐπενέργειαν
Συστοιχία ἐξ λαγῆνων
Ἡλεκτρικαὶ φιάλαι 4 καὶ μία σπινθηροβόλος
* Συσκευὴ πρὸς ἐρμηνείαν τῆς φιάλης
Πυκνωτὴς τοῦ Βόλτα μετὰ φύλλων χρυσοῦ
Ἡλεκτρικὸς σκίμπος
* 2 ἠλεκτροσκόπια ἀπλᾶ
2 » Henley
Ἡλεκτροσκόπιον ἀτμοσφαιρικόν· σφαιρίδια ἀκτασίας
Συσκευὴ χαλκῆς
Κωδωνοκρουσία
Ὅλμος
* Συσκευὴ πρὸς τρῆσιν ὑάλου
* Λάγηνος μετὰ κωδῶνων
* Ἄκλις μεμονωμένη· καὶ στρόβιλος ἠλεκτρικὸς
2 πιστόλια τοῦ Βόλτα ὀρειχάλκινα
2 ἐκκενωταί· (ὁ μέγας βεβλαμμένος)
Σπινθηροβόλον τετράγωνον
Δέρμα αἰλούρου

- * Μαγικόν τετράγωνον και κύλινδρος
- * Κύλινδρος διά τόν σπινθήρα εν τῷ κενῷ
Αίχμη και σφαίρα διά τήν μηχανήν τοῦ Carré
- * Πρὸς καῦσιν πυρίτιδος, αἰθέρος. Ἀράχνη
- * 4 ποτήρια μετὰ σανδαρχῆς πρὸς μόνωσιν τῆς μηχανῆς τοῦ
Ramsden
2 πόδες κρυστάλλινοι δι' ἀντικατάστασιν ἐν ἀνάγκῃ
4 ῥάβδοι διά τὰ στοιχειώδη πειράματα
Ἀλύσεις, ῥάβδοι, μέταξα, και ὕλη διά τὰ προσκεφάλαια
Μαγνητικῆ βελόνη
» » διά τὰ πειράματα τοῦ Oersted
» » ἐγκλίσεως
Ἡλεκτρομαγνήτης
- * Ἐλιξ πρὸς μαγνήτισιν
Μαγνητικὸς ὄπλισμός ἐκ δύο ῥάβδων
Μαγνητικῆ ῥάβδος
γαλβανικὴ ψαλὶς
Στοιχεῖα Bunsen 20 τῶν 21, 12 τῶν 13, 2 τῶν 8
2 » Daniel
- * Βολτμέτρον και σωλὴν πρὸς διέκλυσιν ἀλάτων
- * Ὀδοντωτὸς τροχὸς μετὰ λαβῶν
- * γαλβανικὸς κώδων
Τηλέγραφος Morse
2 γαλβανοδείκται κατὰ Schueigger
Πομπὸς ἐκτὸς τοῦ τηλεγράφου
- * 2 σωληνοειδῆ και ἀγωγοὶ κινητοὶ
10 κοχλῖαι διά συνδέσμους· σύρμα χαλκοῦν διά συγκοινωνίας
Πηνίον μετὰ χαλκοῦ σύρματος 1]4 χιλιομέτρ. μετὰ μετῆξης 500
γραμμάρων
Εὐδιόμετρον κατὰ Gay-lussak, κλίμαξ ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου
Ἀεριοδοχεῖον
Καμινευτὴρ μετὰ πλατίνης και ἕτερος δι' οἶνοπνεύματος (colopyle)

7 χιλιόγρ. καθαρῷ ὑδραργύρου καὶ 2 ἀκαθάρτου
Δοχεῖα καὶ ὕλαι τοῦ χημείου».

Γ'. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ταῦτα, ἂν καὶ πενιχρὰ καὶ μὴ μεγάλῃς ἀξίας, ἀλλ' ὅμως ἀπομνη-
μονεύσεως χάριν καὶ διὰ τὴν τάξιν κατεγράφησαν ὑπὸ τοῦ σχολάρχου
ἐν ἰδίῳ κώδικι, παρακατατεθέντι ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Σχολῆς.

Δ'. ΑΡΧΕΙΑ.

Ἡ ἐφορία, ἅμα ἀναλαβοῦσα τὰ καθήκοντα αὐτῆς, εὐρέθη ὡς εἰς πέ-
λαγος ἀνεωγμένη ἐν ζοφερᾷ νυκτὶ ἄνευ πυξίδος καὶ μόνον ὁδηγὸν ἔ-
χουσα τὸν φανὸν τῶν πρακτικῶν τῆς προκατόχου αὐτῆς. Ἀπήντησε
μὲν σιγγίλια καὶ χρυσόβουλλα καὶ τίτλους διαφόρους τῆδε κακεῖσε ἐρ-
ρίμμένους, σπανίως ὅμως κατώρθωνε ν' ἀνεύρη τὸ ἀναγκαιοῦν καὶ ζη-
τούμενν, μὴ οὔσα βεβαία καὶ μετὰ μακρὰς ἐρεύνας, ἂν πράγματι δὲν
ὑπῆρχεν αὐτὸ ἢ εὐρίσκετό που παρερριμμένον. Ἐῖς καταστάσεως ταύ-
της τὰς συνεπείας ἔδωκαν ὑμῖν ἀφορμὴν τὰ προεκτεθέντα, περὶ τῶν
κτημάτων ἰδίως, νὰ συμπεράνητε. Θέλοντες δὲ νὰ σταματήσωμεν
τὸ κακὸν διὰ σχηματισμοῦ τακτικῶν ἀρχείων καὶ πρωτοκόλλου, ἀλ-
λὰ μὴ αἰσθανόμενοι ἑαυτοὺς ἀρμοδίους πρὸς τοῦτο, ἀνεθέσαμεν ἀπὸ
τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου τὸ ἔργον εἰς εἰδικὴν τριμελῆ ἐπιτροπὴν,
ἣτις μετὰ πολλὰ ἔξωθεν ἐμπόδια καὶ ἀναβολὰς, περιορισθεῖσα ἐπὶ
τέλους εἰς ἓν μόνον ἄτομον, οὐδὲν κατώρθωσεν ἄχρι τοῦδε· πρόκειται
ἄρα νὰ ληθῆ καὶ πάλιν ἐν τῷ μέλλοντι φροντίς πρὸς διεξαγωγὴν
τῆς ὅσον δυσκόλου καὶ κοπιαστικῆς, τόσον καὶ ἀναγκαιοτάτης ταύτης
ἐργασίας.

Ἐν τούτοις ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀπορίαν ἡμῶν
ἐπὶ τῷ ὅτι τόσα ἔγγραφα καὶ κώδικες καὶ χρυσόβουλλα καὶ συγγιλιώ-
δη γράμματα διετέλεσαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀπαρατήρησα, ἀμελέτητα, ἀ-
προφύλακτα καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τυχόντος. Ἄν τῶν ἡμετέρων λο-
γίων τις ἐλκύβανε τὸν κόπον νὰ μελετήσῃ ταῦτα, φρονοῦμεν ὅτι ἰκα-
νὴν θ' ἀνεύρισκεν ὕλην συμβάλλουσαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Σχολῆς

καὶ τοῦ Ἔθνους Ἰσως, καθὼς καὶ εἰς τὴν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γραμματολογίας, ὡς ἔτυχεν ἐπ' ἐσχάτων νὰ εἰκάζωμεν παρατηρήσαντες ἐν τοῖς κώδηξιν ἐπιστολάς Δωροθέου τοῦ Πρωτοῦ πρὸς τὸν Κοραῆ καὶ ἄλλα σπουδαία καὶ περιέργα ἔγγραφα.

Z'. ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἡμῶν ταύτης ἐλπίζομεν νὰ ἐσχηματίσατε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς, ἣτις θὰ ἐγνωρίζετε ἤδη ὅτι δὲν εἶναι ἀνθηρὰ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιστεύετε ὅτι ἦτο καὶ τοσοῦτον ἐλεεινὴ· διότι τὰ μὲν οἰκονομικὰ αὐτῆς ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον γνωστὰ, ἐκ δὲ τῆς ἐκθέσεώς μας μόνον τ' ἀφορῶντα τὴν ἐτησίαν διαχείρισίν μας εἰσὶν, οὕτως εἶπεῖν, νέα· τὰ δὲ κτηματικά ὅτι τόσον εἰσὶν ἀνώμαλα καὶ σκοτεινὰ, ὅτι δὲν ἔχομεν τοῦλάχιστον τοὺς τίτλους τῶν κτημάτων μας, ὅτι ἄ τ α κ τ α τ ἔ λ ο ς, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα, τοῦτο βεβαίως οὔτε πιστευτὸν εἶναι οὔτε δύναται νὰ διαρκέσῃ ἄνευ σπουδαίας βλάβης ἐθνικῶν συμφερόντων. Ἀνάγκη λοιπὸν πρωτίστη καὶ κατεπείγουσα νὰ βελτιωθῇ κατὰ τὸ ἐνὸν ἡ κατάστασις αὕτη καὶ πρὸς τοῦτο θέλομεν καταβάλει πᾶσαν προσπάθειαν. Μένει ἤδη νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἡμῶν ἀναγκῶν· ἀλλ' αὐταὶ εἰσι τοσαῦται καὶ τηλικαῦται, ὡς ἡ δυσκολία δὲν εἶναι πόθεν ν' ἀρχίσῃ τις, ἀλλὰ ποῦ νὰ τελειώσῃ. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δὲν σφάλλομεν ἀποδίδοντες σήμερον πᾶσας ταύτας, ὕλικός τε καὶ μὴ, εἰς ἓν μόνον αἴτιον, τὴν ἔλλειψιν χρημάτων.

Διότι π. χ. ἡ ἀνάγκη μεγίστη καὶ κατεπείγουσα τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ διαίρεσις τῶν πολυπληθεστάτων κατωτέρων τάξεων· αὕτη ὅμως ἀπαιτεῖ χῶρον καὶ προσωπικόν, ἦτοι νέας καὶ μείζονας δαπάνας.

Ἀνάγκη συμπληρώσεως τῶν ὀργάνων καὶ πινάκων τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, διότι ἄνευ τούτων ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀποβαίνει ξηρὰ καὶ ἄγονος· ἀπαιτεῖται ὅμως οὐ σμικρὰ δαπάνη πρὸς τοῦτο.

Ἀνάγκη κανονισμοῦ ἐσωτερικοῦ τε καὶ ἐξωτερικοῦ τῆς Σχολῆς, τοῦ ὑπάρχοντος λίαν ὄντος ἀτελοῦς καὶ ἀνεπαρκοῦς· ἀλλὰ πῶς νὰ θέσῃ

τις βάσεις καὶ κανόνες ἐπὶ οὕτω σαλευομένου ἐδάφους, τῶν τῆς Σχολῆς πραγμάτων ἄλλων ἄλλοτε κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας καὶ οἰκονομικὰς περιστάσεις λαμβανόντων τροπὴν, τῆς δ' ἐφορίας αἰετοῦτε περισπωμένης καὶ στενοχωρουμένης ὑπὸ τοῦ ζητήματος τῆς ἐξευρέσεως πόρων ;

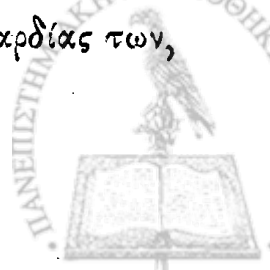
Ἀνάγκη ἐπαυξήσεως, εἰ μὴ συμπληρώσεως, τῆς μισθοδοσίας τῶν καθηγητῶν, οἵτινες οὔτε ἀξιοπρεπῶς οὔτε ἐπαρκῶς μισθοδοτοῦνται· ἀλλὰ ποῦ τὰ χρήματα ;

Ἀνάγκη τακτικοῦ βιβλιοφύλακος ἢ ἐφόρου τῆς βιβλιοθήκης, ὅστις, τοῦ χρόνου προϊόντος, νὰ συντελέσῃ εἰς πλουτισμὸν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ κατορθώσῃ τοῦλάχιστον νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἀπογύμνωσίν της, ἣν σήμερον μὲν δὲν φοβούμεθα, χάρις, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν αὐταπάρνησιν τοῦ ἀξιοσεβέστου ἀγ. Ἰμβρου, ἀλλ' ἦτις, ὡς εἶχεν ἀρχίσει ἄλλοτε, ὁμοίως δύναται, μεταβαλλομένων τῶν περιστάσεων, νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ συντελεσθῇ· ἀλλὰ πόθεν πληρωθήσεται ὁ βιβλιοφύλαξ ;

Ἀνάγκη τακτικοῦ γραμματέως, ἀνάγκη πεπειραμένου προπαρασκευαστοῦ, ἀνάγκη πεφωτισμένων καὶ παιδαγωγικὰς γνώσεις ἐχόντων παιδονόμων· τίς ὅμως καὶ πόθεν θέλει πληρώσει πάντας τούτους ;

Ἀνάγκη ἐνὸς χρηματοκιβωτίου τοῦλάχιστον, ἐν ᾧ θὰ δυνάμεθα ν' ἀσφαλίζωμεν οὐ μόνον ἀπὸ κλοπῆς καὶ πυρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τυχαίας ἀπωλείας καὶ τῆς ὑπὸ μυῶν φθορᾶς τοῦς τίτλους, τὰ ἔγγραφα καὶ τὴν ἄλλην περιουσίαν τῆς σχολῆς, ὁμολογὰ, χρεώγραφα, καὶ εἴτι τοιοῦτον, πάντων τούτων φυλαττομένων σήμερον ἐν σεσαθρωμένοις ἐρμαρίοις, ἐν ἰδιωτικοῖς ταμείοις, μὴ ἐν ἀσφαλείᾳ τέλος· ἀλλὰ δὲν περισσεύουσιν ἐκ τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν τὰ πρὸς προμήθειαν αὐτοῦ ἀναγκαῖα χρήματα.

Ἀνάγκη πληρωμῆς τῶν χρεῶν τῆς Σχολῆς καὶ πρὸ πάντων τῶν πρὸς τοῦς καθηγητὰς, οἵτινες δὲν ἐδάνεισαν τῇ Σχολῇ χάριν κερδοσκοπίας ἢ ἐκ τοῦ περισσεύματος, ἀλλ' ἔδωκαν αὐτῇ καὶ δίδουσι τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου των, ἵνα μὴ εἴπωμεν τὸ αἶμα τῆς καρδίας των,

διαρκῶς, ἀνελλιπῶς καὶ προθύμως διδάσκοντες, καί τοι τοσούτων καθυστερουμένων αὐτοῖς· ἀλλὰ ποῦ τὰ χρήματα;

Ποῦ τὰ χρήματα; κωφά καὶ βραδυκίνητα δυνάμεθα νὰ τ' ἀποκαλέσωμεν, διότι διὰ λόγων μόνον δὲν ἀποκτῶνται, οὔτε αὐτομάτως προσέρχονται· δέονται ἔργα σίας καὶ ζήλου πρὸς τὰ καλὰ.

Ἐργασίας δὲν φεῖδεται ἡ ἐφορία, καθήκον νομίζουσα νὰ κινῇ πάντα λίθον καὶ κρούη πᾶσαν θύραν πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων.

Ζήλου δὲ πρὸς τὰ καλὰ πάντων ἱκανὰ εὐτυχῶς ἔχομεν παραδείγματα, ἐνθαρρύνοντα ἡμᾶς διὰ τὸ μέλλον. Καὶ ἰδιῶται καὶ ἀρχαὶ καὶ ἐμπορευόμενοι καὶ ἐπιστήμονες, οἱ πάντες μετ' ἔθνικοῦ ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς Σχολῆς φροντίζοντες, ἐνθαρρύνουσιν ἡμᾶς οἱ μὲν διὰ τῶν συμβουλῶν, οἱ δὲ διὰ τῆς ἠθικῆς ὑποστηρίξεώς των, οἱ πλείστοι δὲ διὰ τοῦ πρὸ πάντων ἀναγκαιοῦντος ἡμῖν, τῶν χρημάτων. Σπῆνιοι, σπανιώτατοι ὑπῆρξαν οἱ ἀρνηθέντες τὴν συνδρομὴν των τῇ Σχολῇ. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι πάντας εὐχαριστήσῃ τὸ ἄκουσμα ὅτι καὶ μυριάποιοι καὶ πῆμπτωχοι προθύμως προσήνεγκον τὸ κατὰ δύναμιν, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ πίνακες τῶν συνεισφορῶν, ἐν οἷς βλέπει τις συνδρομὰς δεκάδων λιρῶν μέχρι τοῦ ἐλαχίστου ποσοῦ γροσίων.

Τὸν ζήλον τοῦτον καὶ τὴν προθυμίαν πάντων ἔχοντες πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν, πιστεύομεν ὅτι, τῇ θεῷ εὐδοκίᾳ καὶ τῇ ἐπινεύσει καὶ ποδηγήσει τῆς Α. Θ. παναγιότητος τοῦ πατριάρχου ἡμῶν,

«τάχ' αὔριοι ἔσεε' ἀμεινον».

ΓΕΝΟΙΤΟ!

Παραδιδομένης ἤδη τῆς ἐκθέσεως ταύτης εἰς γνῶσιν καὶ κρίσιν τοῦ δημοσίου, ἡ ἐφορία ἀνεπιφυλάκτως καὶ ὄχι διὰ τύφου μετριοφροσύνης δῆθεν ἀνομολογεῖ ὅτι τὸ ἔργον αὐτῆς πλείστας ὅσας περιέχει ἀτελείας ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. Τοῦτο δὲ πράττει ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγιγνωσκόντων καὶ παρακαλέσῃ τοὺς εἰσδύτας νὰ τῇ ἀπευθύνωσι πᾶσαν πληροφορίαν δυναμένην νὰ ἐπανορθώ-

ση τὰ κακῶς ἢ ἀτελῶς ἐκτιθέμενα· ἰδίᾳ δ' εὐεργετήσουσι τὴν Σχολὴν
οἱ δυνάμενοι νὰ παράσχωσι πληροφορίας ἢ ὁδηγήσωσι τὴν ἐφορίαν
πρὸς ἀνεύρεσιν πολλῶν ἀπολωλότων.

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΕΙΣΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΙ ΤΟΥ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΥΤΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1878 — 1879.

Α'.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

	Ἀριθ. διπλοτ.	Καθαρά	Χάρτινα
Κ. Δημητριάδου	22	200	
Α. Γεωργιάδου	23)25	400	
Σ. Κέπετζη	26	200	
Ἀναστ. Καπνᾶ διὰ διαθήκης του			1000
Ν. Τζάνη	27	100	
Ἄλ. Λαμπρινῶ	28	690	
Ἰωάννου Μίσιου	29	110	
Μελετίου ἱερομ. Κατταμονίτου	40		
5δραχμα	30	860	
Σοφίας Ἐμ. Μπασματζόγλου διὰ διαθήκης της	32	1000	
Ἀωνύμου διὰ Κ. Ζαχαριάδου	41		60
Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου	55	2500	
Ἀνδρέου Συγγροῦ	58	5000	
Π. Στεφάνοβικ		500	
Ε. Εὐγενίδου		500	
Ἀωνύμου διὰ Σ. Κέπετζη		1000	
Ἐθνικοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἑλ- λάδος δραχμαὶ 1500		5454	
Α. Χουσοβελώνη ὑπόλοιπον λογα- ριασμοῦ του		1790. 50	
Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου (δευ- τέρα δωρεά) 20φραγκὰ 100] 65		8755. —	
		29059. 50	1060

Β.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗΣ.

	Καθαρά	Χάρτινα	Όλ. χάρτ.
α) Έκ χωρών) ως διπλ. άρ. 34		γρ. 5000	
) » » » 51		» 40000	
) » » » 57		» 5000	70000
β') Έκ τών υπέρ τής Μ. του Γ. Σχολής			
δίσκων τών έκκλησιών			
ως διπλοτ. άριθ. 35		» 5000	
» » » 36		» 5000	
» » » 37		» 11182. 50	
» » » 38		» 1600	
» » » 39		» 1900	
» » » 40		» 4639	
» » » 51		» 5909	
» » » 54		» 5500	
» » » 56		» 4500	
» » » 60		» 4700	
» » » 62) 63 2217		» 19470	γρ. 69400. 50
» » » 64 2265			
» » » 66) 67 2530			

Είς τάμειον καθαρά γρ.

7012

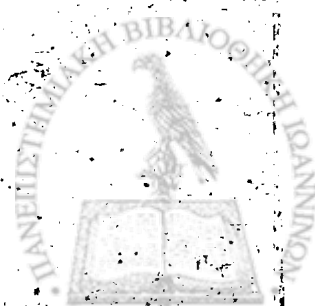
χάρτ. 139400. 50

Γ.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ.

	Καθαρά	Χάρτινα
Τὸ ἐκκαθάρισαν συναλλάγματος [εἰσοδημάτων Βασσαραβίας	Γρ. 70844	
Τόκοι ὑπερημερίας αὐτοῦ δι' Α. [Νομικοῦ	» 816	
Ἐξ ἐνοικίου χωραφίων Ἐπιβατῶν [δι' Α. Χουρμουζιάδου	» 1024	
Μηνιαῖον δικαίωμα ἀπὸ μετα- [πράτας	» 384	
Μέρισμα 60 μετοχῶν Societé διὰ [Α. Χρυσοβελώνη	» 2366	
Ἐξ εἰσιτηρίων κατὰ τὸ μητρώον	» 79493	
Ἔφελεια ἀλλαγῆς νομισμάτων	» 341 50	
Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ [διὰ Β. Ἰωαννίδου		1374
Ἐξ ἐνοικίου κήπου Κουρούτσες με		1770
Ἐκ τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθη- [τῶν κιβωτίου	» 40	
Ἐξ ὁμολόγου δωρηθέντος ὑπὸ Νι- [κοδήμου Ἀγιοταφίτου πρὸς [ὠρισμένον σκοπὸν προλαβόν- [τως λιρ. ὀθωμ. 20 καὶ ἐφέτος πρὸς [ἐξόφλησιν	» 3000	
Ἐκ δύο δίσκων ἐκτάκτως 140 [καὶ 72		212
Εἰς ταμεῖον	Γρ. 158308. 50	3489

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΑ ΔΙΠΛΟΥΤΗΩΝ.

Αύξων ἀριθμὸς (α)		Καθαρά	Χάρτινα
3	Διὰ τοῦ κυρίου Κ. Κανέκη	Γρ. 1879. 50	
4	» » » Α. Α. Γεωργιάδου	» 3726	5750
5	» » » Μ. Σεμελά	» 4070	
7	» » » Θ. Ἀντωνιάδου	» 311	
8	» » » Σταύρ. Χρηστίδου	» 2671	
9	» » » Ν. Δεπάστα	» 1363	
10	» » » Γ. Ζιαννέτου	» 720	600
12	» » » Ἰωάννου Ζηχαρίου	» 300	
14	» » » Γ. Σεϊτανίδου	» 612	2285
15	» » » Στ. Κουρουβακλή	» 2260	
18	» » » Χαρ. Χ. Γιαννοπ.	»	2500
19	» » » Μιλτ. Μεζίκη	»	467
20	» » » Π. Τσολάκη	» 240	7890
21	» » » Μ. Θεοφιλίδου	» 1635	2870
22	» » » Κ. Π. Ἰσιυρίδου	» 1820	
23	» » » Γ. Κοπανάκη	» 115	2040
26	» » » Ζ. Παναγιωτίδου	» 5	690
27	» » » Γ. Πολιτάκη	» 1220	
29	» » » Θ. Σαλτέλλη [ἐν Κυθωνίαις	» 1100	

Εἰς ταμεῖον

Γρ. 24027. 50 25092

(α) Κενοὶ ἔμειναν οἱ αὐξόντες ἀριθμοὶ τῶν οὐδὲν εἰσπραξάντων.

Ε΄.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΚΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ.

			Καθαρά	
Τοῦ κ.	Ἄνδρ. Σπαθάρη	ὡς διπλοτ. ἀριθ.	33	Γρ. 1400
» »	Αἰμ. Νοννότη	» » »	42	» 1000
» »	Ἄντ. Χαριλάου	» » »	43	» 1000
» »	Κ. Ὀρφανουδάκη	» » »	44	» 200
» »	Ι. Δ. Ἀριστοκλέους	» » »	45	» 1000
» »	Β. Δ. Καλλίφρονος	» » »	46	» 750
» »	Ἄναστ. Χουρμουζιάδου	» » »	47	» 50
» »	Ι. Φιλαλήθους	» » »	48	» 1000
» »	Κ. Ζαχαριάδου	» » »	49	» 500
» »	Κ. Λουκίσση	» » »	52	» 500
» »	Θ. Σαλτέλλη λ. ὀθ. 10	» » »	31	
	[δι' ὧν ἐπληρώθησαν εἰσι- [τήρια ἀπόρων κατ' αἴτη- [σίν του καὶ ἐνώπιόν του			
	Τὰ λοιπὰ εἰς ταμεῖον		Γρ.	7400

ΣΤ'.

ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ.

	Καθαρά	Χάρτινα
Διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Β. Ἰωαννί- δου, ὡς ὁ λογαριασμός του γρ. 2911		γρ. 62993 —
Ἀχθοφορικὰ μεταφορᾶς ἐπίπλων προ- καταρκτικῆς		» 230 —
Διορθωτικὰ μινδερῶν		» 240 —
Δι' 24 ἀριθμούς κλειδίων	» 12	
Εἰς 8 πῆχεις μουσαμῆ τραπεζῶν	» 84	
Ἐπισκευὴν καὶ τοποθέτησιν θερμαστ. ὡς ὁ λογαριασμός	» 1195	» 300 —
Δῶρον μπογιατζῆ διὰ μικρὰ διορθώματα		» 10 —
Τῷ Κώστα δι' ἐπισκευὴν κεραμιδίων		80 —
Ἐπισκευὴν ὑδραγωγείων καὶ δεξαμενῆς»	525	
Εἰς φεστόνι ταπιτσερίας	» 40	
Εἰς κατασκευὴν ἀγωγοῦ χημείου		» 110 —
Δι' ἐπιδιόρθωσιν ἐξωτερ. δρόμου νεροῦ		» 600 —
» σφουγγήρισμα καὶ καθάρισμα		» 190 —
Διὰ πρόσχωσιν τοῦ κήπου κατ' ἀποκοπὴν		» 1000 —
» κρεμαστάκια ρούχων		» 60 —
Εἰς ταπιτσειέρην σάπια 492 πρὸς 130		» 378. 50
» καθάρισμα τσαμιῶν		65 —
Ἀχθοφορικὰ τσίγκου διὰ σκεπάσματα κήπου		» 65 —
Εἰς 4 τσερτσεβέδες νέων παραθύρων		» 340 —
Δῶρα ἐργατῶν καὶ ἐπιστάτου Λεον- ταρῆ διὰ τοποτηρητοῦ		» 1221 —
Διὰ νέας τοποθετήσεις θερμαστῶν τῷ Μάρκῳ	» 230	

Διὰ πλαίσιον εικόνας τελειοφοίτων	»	12
Εἰς δύο σίδηρα τῶν κάτω θυρῶν	»	34
» παραπετάσμ. διὰ τοῦ ἀγ. Δέρκων»		175
Φύτευμα κήπου διὰ Μεταξᾶ	»	300
Ἄξιαν καὶ ἔξοδα μολυβδ. σωλήνος	»	96. 50
Σίδηρα (λάμες) δι' ἐπίστρωσιν σκαλιῶν»		255 —
Ἐπισκευὴν ὀργανοθήκης, ὡς ὁ ἰδίατ.		
λογαριασμός	»	728 —

Εἰς ταμεῖον

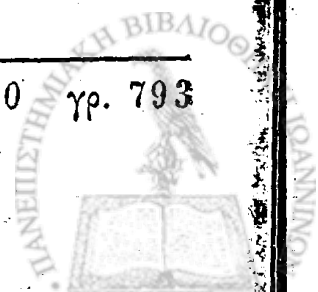
γρ. 6597. 50, γρ. 67792. 50

Σ.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΞΟΔΑ.

	καθαρά	χάρτινα
7βρίου 1 Τῷ ἀγ. Καισαρείας διὰ σχολάρχου ἔξοδα ἰουλίου καὶ αὐγούστου	338	
» 2 Ὀλίγα κάρβουνα προσωρινῶς		γρ. 163
» 8 Πλυστικὰ διευθυντηρίου καὶ ἐφορείου		» 50
» » Διὰ μίαν δεσμίδα χάρτου γραφίμ.	22	»
» 18 Τῷ σχολάρχῃ διὰ διάφορα ψιλὰ ἔξοδά του	400	» 60
» 21 Εἰς κάρβουνα ὡς ὁ λογαριασμός	1535	
» » τρία τσάμια 30 καὶ ἀχθοφορικὰ ξύλων 15		» 45
» 28 Διὰ δύο δίσκους γλυκοῦ καὶ καφέ	103	
» » Γαράφες, ποτήρια καὶ 5 λάμπες τοίχων	110	
» » Καϊκιχάτικα παιδονόμων		» 15
» 30 Εἰς Νικόλαον διὰ ψιλὰ ἔξοδα τοῦ μηνός		» 387.50
8βρίου 2 Καφέ ζάχαριν καὶ πετρέλαιον, ὡς ὁ λογαριασμός	930,50	
» 3 Διορθωτικὰ παλαιᾶς σφραγίδος		» 40
» » Σπίρτον διὰ καθάρισμα τσαμιῶν	10	
» 9 Βιβλίρια σημειώσεων 9 καὶ φακέλλους 100	12	
» » Εἰς 12 κουτιὰ κιμωλίας		» 32.50
» 12 Διὰ μελανοδοχείον διευθυντηρίου	20	
» 15 Εἰς ξυλάρια ἀριθμῶν διὰ κλήρους	40	
Εἰς μεταφορὰν	γρ. 3520,50	γρ. 793

	Ἐκ μεταφορᾶς	γρ. 3520. 50	γρ. 793
»	» κλειδαριαῖς ἐδρῶν	24	
»	30 Ἔτερα κέρβουνα διὰ Συμεῶν κα- τὰ κακὴν συνεννόησιν	632	
»	» Εἰς ζυγιστικὰ αὐτῶν		» 18
»	» » παιδονόμον διὰ φιλά ἕξοδα τοῦ μηνός		» 426. 50
»	» Μηνιαῖον ἐπιστάτου ὑδραγωγείων		» 100
9 Ἑβρίου	1 Εἰς ἀγιαστικὰ ἱερέως	2	
»	13 Βιβλίον πρακτικῶν καὶ γραφικῶν ὑλκας διὰ Ἰ. Χλωροῦ	160	
»	28 Διὰ 4 λάμπας κρεμαστάς παρα- δόσεων	180	
»	» Ὑέλους, φυτίλια, πανὶ καὶ ἀχθο- φορικὰ αὐτῶν	37	» 45
»	» Εἰς κλειδαριὰν λιμανιοῦ καὶ στου- πόχαρτον		» 45
10 Ἑβρίου	1 Δύο ἱμπρίκια καφέ, ματιές, κλει- δαριὰν καὶ κιμωλίαν		» 190
»	» Ἀγιαστικὰ ἱερέως διὰ σχολάρχου		» 10
»	30 Εἰς σκοῦπες καὶ καρ- φιὰ διὰ παιδονόμου		» 70
»	» Τῷ Ὀρφανουδάκῃ διὰ σχέδια ἰχνογραφίας	» 220	
»	» Πετρέλαιον Κ. 2 καὶ βουλοκέριον	» 99	
»	» Μηνιαῖον 9 Ἑβρίου καὶ 10 Ἑβρίου εἰς ἐπιστάτην. ὑδραγωγείων		» 200
	Εἰς μεταφορὰν	γρ. 4874. 50	γρ. 1897. 50

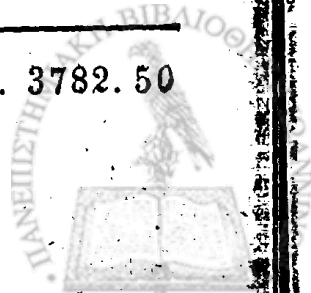

		Ἐκ μεταφορᾶς	γρ. 4874. 50	γρ. 1897. 50
»	31	Πρωτοχρονιχτικά κο- μιστῶν ἑφημερίδων		» 100
Νοεμβρ.	1	Τῷ παιδονόμῳ δι' ἀγο- ράν κιμωλίας δις		» 80
»	»	Ἀγιαστικά καὶ κιθώ- τιον νοσοκομείων διὰ σχολάρχου		» 20
»	»	Τῷ Ὀρφανουδάκῃ διὰ δύο μεγάλας σφραγίδας	» 400	
»	»	Εἰς πατρ. ναὸν διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν 3 Ἱεραρχῶν	» 80	» 500
»	»	Ἐξοδα κολύβων εἰς Νι- κόλ. καὶ διὰ κόπον του	» 121. 25	» 885
»	8	Ἐξοδα παραλαβῆς βι- βλίων ἐκ Σμύρνης καὶ γραμματαγωγία	» 25	
»	9	Εἰς Τούρκισσαν δι' ἱτ- ζαρέ Ξηροκρήνης		» 45
»	»	Εἰς ταμεῖον βιβλιοθή- κης ἐκ λογαριασμοῦ καθυστερημάτων	» 30	
Μαρτίου	8	Δι' ἐπισκευὴν τριῶν ὠ- ρολογίων, ὡς ὀλῆμος	» 180	
»	»	Τῷ ἐπιστάτῃ ὑδραγω- γείων δι' Ἰαν. καὶ Φεβ.		» 200
»	»	Εἰς κιθώτιον νοσοκο- μείων καὶ κιμωλίαν		» 55
»	29	Τῷ Λιονταρῇ δι' ἀξίαν σκεπαρν., πριον. κλπ.	» 60	

Εἰς μεταφορὰν

γρ. 5570. 75

γρ. 3782. 50

	Ἐκ μεταφορᾶς	γρ. 5570.75	γρ. 3782.50
Μαρτίου 29	Διὰ δύο κατῶστιχα καὶ 400 φακέλλους ὡς ὁ λογαριασμός	»	88
Ἀπριλίου 4	Ναῦλον βιβλίων δω- ρεᾶς Μαυροκορδάτου	»	164
»	» Γῶ ἐπιστήτη ὑδραγω- γείων διὰ τὸν Μάρτιον	»	80
»	» Διέφορα ψιλὰ ὡς ὁ λ]μός παιδονόμου	»	82
» 15	Ἐξοδα παραλαβῆς βιβλίων 57, μετα- φορᾶς ὀργάνων 30 καὶ μελάνην 15	»	102
» 30	Γῶ ἐπιστάτη ὑδρα- γωγείων δι' Ἀπρίλιον καὶ ταχυδρ. 4 1]2	»	84.50
Μαΐου 3	Ἀγιαστικά δις 4, φιλ- τσάνια, 36 μαστρα- πάδες καὶ κουβᾶ 10	»	50
»	» Χαλκοῦν λέβητα κα- φέ 45 καὶ βγαλτικὰ θερμαστρῶν 11	»	56
»	» Μετακομιστικά γυ- ναικὸς 68, περαστι- κὰ τσαμιῶν 38	»	106
» 8	Ἀχθοφορικὰ χαμο- δένδρ. δωρηθέντων	»	5
»	» Σκοῦπες, καϊκιχάτικ. ἀχθοφορικὰ κλπ.	»	41
»	» Πετρέλαιον καὶ 10 ὄκ. ζάχ. ὡς ὁ λ]μός	»	121.50
	Εἰς μεταφορὰν	γρ. 6750.75	γρ. 3782.50

		Ἐκ μεταφοῶς	γρ. 6750.75 γρ. 3782.50
Μαΐου	8	Ἐξόδα Νικολάου ὡς ὀλ]μός του	» 31.50
»	31	Τῷ ἐπιστάτῃ ὑδρα- γωγ. διὰ τὸν μάλιον	» 80
Ἰουνίου	1	Ἀγιαστικά	» 4
»	18	Ἀχθοφορικὰ καθι- σμάτ. δι' ἐξ. κλπ.	» 49
»	»	Ἐξόδα Νικολάου ὡς ὀ λ]μός του	» 16.75
»	30	Τῷ ἐπιστάτῃ ὑδρα- γωγείων διὰ τὸν Ἰούνιον	» 80
Ἰουλίου	30	Τῷ ἐπιστάτῃ ὑδρα- γωγείων διὰ Ἰούλιον	» 80

Εἰς ταμεῖον γρ. 7092 γρ. 3782.50

Η΄.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

	καθαρά
Τῷ σχολάρχῃ ἀρχιμ. κ. Γ. Παλαμᾶ	γρ. 25000
Τῷ κυρίῳ Ι. Φιλαλήθει	» 25050
» Ἀντ. Χαριλάω	» 21900
» Β. Δ. Καλλίφρονι	» 18750
» Α. Χευρμουζιάδῃ	» 18750
» Κ. Ζαχαριάδῃ	» 15525
» Ι. Δ. Ἀριστοκλεῖ	» 20040
» Ἀνδρ. Σπαθάρῃ	» 20800
» Αἰμ. Νοννότῃ	» 27000
» Ἀρ. Λουκίσσῃ	» 12525
» Κ. Ὀρφανουδάκῃ	» 7500
» Θ. Σαλτέλλῃ	» 15000
Γραμματεῖ κ. Ι. Χλωρῷ	» 1200
Τοῖς παιδονόμοις : Νικολάω διὰ μ. 11 γρ. 3685	
Στεφάνω » » » 3685	
Ἰωάννῃ » » » 3685	
Ἀναστασίω 8 » 2680	
Γεωργίω » 2 » 600 » 14335	
Εἰς 7 ὑποτρόφους δι 9 μῆνας πρὸς 40 γρ.	» 2520
Σύνταξιν κυρίας Εὐθυβούλῃ τελευ- ταίαν 12 μηνῶν	» 2520
Εἰς ταμεῖον	γρ. 248,415

ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	καθαρά	χάρτινα
Ἀπὸ προσφοράς διαφόρων ὡς πίναξ Α'. γρ. 29059.50	γρ. 29059.50	γρ. 1060
Ἀπὸ δόσεις Ξηροκρήνης » Β'. » 7012	» 7012	» 139400.50
Ἀπὸ διάφορα εἰσodήματα » Γ'. » 158308.50	» 158308.50	» 3489
Ἀπὸ εἰσπρ. διὰ διπλοτύπ. » Δ'. » 24027.50	» 24027.50	» 25092
Ἀπὸ προσφορὰν καθηγητ. » Ε'. » 7400	» 7400	
Ἐξ ἀλλαγῆς χαρτίνων εἰς καθαρά ὡς ἀντικρυ » 17500	» 17500	
Ἐξ ἀλλαγῆς καθαρῶν εἰς χάρτινα διέπισκευὴν λ. ὀθ. 85		» 29573.50
Προσωρινὸν δάνειον » 100		
Δάνειον Π. Στεφάνοβικ πρὸς ἐξόφλησιν Α. Χρυσοβελώνη » 160		
Ε. Εὐγενίδου πληρω- μὴν 2 μηνιαίων » 360		
Β. Ἰωαννίδου ἐκ τῶν ἀντικρυ τῆς ἐπισκευῆς » 29.11 » 64911		
Τὰ δὲ περασθέντα καὶ ἀκυρούμενα » 120 » 500		
Σύμφωνα τῷ βιβλίῳ εἰσπράξεων	γρ. 308,338.50	γρ. 199,115

ΑΠΟ Α΄ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1878 ΜΕΧΡΙ 15 ΑΥΓ. 1879.

ΠΛΗΡΩΜΑΙ

καθαρά

χαρτίνα

Εἰς ἐξοδα ἐπισκευῆς ὡς πί- ναξ ΣΓ΄.	γρ. 6597.50	γρ. 67792.50
Εἰς καθημερινὰ ἐξοδα Ζ΄.	» 7092.	» 3782.50
Εἰς μηνιαῖα Η΄.	» 248415.	
Εἰς ἀλλαγὴν τῶν ἀπέ- ναντι λιρῶν 175		» 75879
» χαρτίνων 29573.50	» 8500	
Ἀπόδοσις χρεῶν) Τὸ ἀπέναντι)) προσωρ. δέ)) νειον λ. ὀθ. 100)) τῷ Λ Χρυσο)) βελώνη 211)) 56 1)2)	» 311 56 50	
) τῷ αὐτῷ ἀντί)) λιρ. 8.33 χάρ.)) γρ. 2500)) τῷ Θ. Κοσοῦ)) δη » 20 6300)		» 9000
Διαφορὰ μετζίτ. ἀλλαγέντων εἰς λίρας	» 543.25	
Ἐξοδα ἐμβόματος λ. ὀθ. 300 Β.		
Σουλίνη εἰς ἔθν. τρίπ. τῆς Ἑλλ.	» 146	
Περασθέντα δις εἰς τὰς πληρωμ. καὶ ἀφαιρούμενα ἀντικρῦ	» 120	» 500
Σύμφωνα τῷ ταμείῳ πληρωμαὶ γρ. 302,570.25	γρ. 156,954	
καταλογιζόμεναι εἰς ἀξίας ἵνα κλείσῃ ἡ στήλη χαρτίνων		» 42161
ὑπόλοιπον εἰς νέον καθαρά	» 5768.25	
	<hr/>	
	γρ. 308,338.50	γρ. 199, 15

ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ

Υπόλοιπον τοῦ 1877]8 κατὰ τὴν ἔκθεσιν γρ. 20830.25 πρὸς 120 τὴν λίραν καθαρὰ γρ.	17358.50
Εὐρέθησαν περισσεύοντα ὡς κάτωθι (α) »	106.50
Δικαιώματα ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων τοῦ 1878]9 »	4522
Τόκοι δύο βμηνηῶν 8 μετοχῶν Ἑλλ. δανεί- ου 9 ο]ο δρ. 189 εἰς ἄργυρον »	780
Μερίσματα 5 τροχιοδρόμ. διὰ τὰ ἔτη 1875 ἕως 1878 »	212.50
Τόκους ἐπὶ χρεωστικοῦ Κ. Ζαχαριᾶδου ἀνα- νεωθέντος »	250
Ἀπέναντι τοῦ ἐκ λ. ὀθ. 18. 80 χρεωστικοῦ τῆς θεολογικῆς Σχολῆς (β) »	1250
Προσφορὰ κυρίου Ἀνδρέου Νομικοῦ πρὸς ἐκ- τύπωσιν διπλωμάτων »	350
Δικαιώματα ἐπὶ δελτίων »	344
» » διπλωμάτ. 26 (γ) »	2350
» » ἐνδεικτικῶν ἀρ. 99—102 πρὸς 1]2 λίραν »	200
Ἐμειναν ὀφειλόμενα τῷ κ. Καλλιφρονι πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἀπέναντι »	433.25
γρ.	<u>28,156.75</u>

(α) Ὁ ἁγ. Καισαρείας, ἀποχωρῶν τῆς σχο-
λαρχίας, παρέδωκε τῷ νῦν σχολάρχῃ
χρεώγραφα τοῦ ἑλλην. δανείου ἀγορασθέντα
τῷ 1877]8 διὰ »

9150

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.

1	5	Μετοχαι τροχιοδρόμων		
2	5	» σιδηροδρόμων		
3	8	» ἑλληνικοῦ δανείου 9 0]0		
4	1	Χρεωστικὸν θεολογ. σχολῆς ὡς ἡ σημ. (β) διὰ λ. 6.30 0)0		
5	»	ὄμοιον Κ. Ζαχαριάδου ἔντοκον	» »	20
6	»	ὄμοιον Ι. Δ. Ἀριστοκλέους ἔντοκον	» »	65
7	»	ὄμοιον Ν. Γιγαντίδου	» »	50 0]0
8		Δικαίωμα διπλώματος Α. Κοτσαμανάκη	» »	1

1	χρεωστικὸν τῆς θεολογικῆς σχολῆς με ὑπόλοιπον	»	1880
1	ὄμοιον τοῦ κ. Κ. Ζαχαριάδου ἔντοκον	»	2000
1	ἀπόδειξιν κ. Β. Καλλίφρονος ἀπέναντι τυπωτικῶν	»	1200
	καὶ εἰς μετρητὰ	»	3235
	Τὸ ταμεῖον ἤθελεν, ὡς ἄνω, γρ. 20,830.25		
	πρὸς 120 γρ. 17.358.50)	»	17,465
	περίσσευμα καταλογισθέν πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου	»	106.50)

(β) Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὁμολόγου τούτου ἐκ λιρῶν ὀθ. 6.30 0]0 ἀνέλαβε νὰ πληρώσῃ ὁ ἁγ. Κυζίκου κὺρ Νικόδημος κατὰ τὴν μετὰ τοῦ ταμείου τῆς θεολογικῆς σχολῆς ἁγ. Φαναριοφερσάλων κὺρ Κωνσταντίου συνεννόησίν του.

(γ) Τῶν τελειοφοίτων ὁ ἀριστεύσας κ. Δομουτσόπουλος ἔλαβε τὸ δίπλωμα δωρεάν. Ὁ κ. Α. Κοτσαμανάκης δὲν προσῆλθεν εἰσέτι, ὁ δὲ κ. Ν. Γιγαντίδης ἐπλήρωσεν 1]2 λίραν δούς χρεωστικὸν διὰ τὸ ὑπόλοιπον, ὥστε ἐξ 26 διπλωμάτων εἰσεπράχθησαν ὡς ἄνω 23 1]2 λ. ἐπὶ τοῦ παρόντος.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΚΑΤ' ΟΝΟΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑ ΔΙΠΛΟΥΤΥΠΩΝ ΣΥΝΕΙΣΕΝΕΦ-
ΚΟΝΤΩΝ ΗΤΟΙ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ Δ'. (α)

Διὰ τοῦ κ. Κ. Π. Κανάκη, ἀναλαβόντος τὴν περιφέρειαν τοῦ Χαβιαρο-
χάνου καὶ τῶν πέριξ.

		Καθαρά	Χάρτινα
1 Π. Μ. Καμάρας	γρ.	200	
2 Α. Οἰκονομίδης	»	200	
4 Ι. Ρίζος	»	20	
5 Διαμάντογλους	»	100	
6 Α. Ἀλεξόπουλος	»	20	
7 Α. Ν. Μαράσογλους	»	20	
8 Ἐμμ. Γιαμαλῆ	»	40	
9 Δημήτριος Ρίζος	»	40	
10 Μάρκος Νικολάου	»	15	
11 Λεωνίδας Χ. Ἰωάννου	»	50	
12 Γ. Καγκάδης	»	20	
13 Σταῦρος Πολιγ.	»	20	
14 Ν. Ἀλαφούζος	»	20	
15 Ἐρμῆς Ἀναστασιάδης	»	20	
16 Ἀδελφοὶ Λαζαρέτου	»	100	
17 Κ. Ι. Μπίμπης	»	20	
18 Σ. Ἀδαμαντίδης	»	20	
19 Ἀθανάσιος	»	40	
20 Κ. Π. Κανάκης	»	100	
21 Κ. Μποστταντζόγλους	»	100	
22 Ἀδελφοὶ Ν. Δράκου	»	100	
23 Ἀνώνυμος	»	10	
24 Γεώργιος Ἀγγελίδης	»	100	
26 Ι. Γεωργίτσας	»	20	
27 Ι. Ζωγράφος	»	100	

(α) Ἐλλείπουσιν οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐγγραφέντων, ἀλλ' ἀρνηθέντων
πληρῶσαι.

28	Νικόλαος Ἰωαννίδης	»	10
29	Δ. Στεφανίδης	»	20
30	Π. Κ. Ψιακῆς	»	20
33	Τριαντάφυλλος	»	40
34	Ραφτόπουλος	»	40
35	Χαράλ. Πετρικίδης	»	20
36	Ν. Ἰωάννου	»	20
37	Κομιανός Σαράντης	»	20
38	Ἀσημάκης Χατζόπουλος	»	20
39	Νικόλαος Ἰσακόνης	»	10
40	Γ. Μπίτζης	»	20
41	Ραφτόπουλος	»	40
42	Μαλανδράκης	»	20
43	Θ. Ἀνδρεάδης	»	50
	Διαφορὰ λιρῶν διὰ κυρίου Κανάκη	»	34 ⁵ / ₁₀₀ 50

Εἰς πίνακα Δ' ὑπ' ἀριθ. 3 γρ. 1879. 50

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ, ΑΝΑΛΑΒΟΝΤΟΣ
ΤΟ ΧΑΛΗΛ ΠΑΣΑ ΧΑΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΞ.

1	Κοσμᾶς Δημητριάδης καὶ Σ)α	γρ.	1000
2	Κ. Θ. Λ. (?)	»	100
3	Ζ. Δ. Καστέλλης	»	100
4	Κ. Σαρδίνσκης	»	100
5	Θρ. Γιάνναρος		1000
6	Γ. Κουλουμπῆς πώλια 2	»	178
7	"Ομηρος	»	200
8	Χρυσοβέργης	»	100
9	Π. Θεοχαρίδης	»	200
10	Ζαφειρόπουλος καὶ Ζαρίφης		7000
11	Δανιήλ Παππᾶ 20)φραγχα 4	»	348
12	Θ. Κοσσούδης	»	200

13 Μ. Θεολόγου και Σ)α	»	500	
14 Β. Οικονομίδης	»	100	
15 Ἀνώνυμος	»	100	
Ἐδόθησαν γρ. 2250 ἀφαιρούμενα ἀντὶ [λιρῶν 5 προστιθεμένων »		500	2250
<hr/>			
Εἰς πίνακα Δ', ὑπ' ἀριθ. 4	γρ.	3726	γρ. 5750

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Μ. ΣΕΜΕΛΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝΙΚΟΙΣ ΧΑΝΙΟΙΣ.

1 Π. Στεφάνοβιχ	γρ.	1500
2 Μ. Σεμελᾶς	»	300
3 Α.	»	1000
4 Ἰωακείμ. Ἀναστασιχίδης	»	300
5 Δ. Ι. Κοκκῶνης	»	300
6 Κ. Στεφανίδης	»	100
7 Νικολαίδης	»	100
8 Καμιναρίδης	»	100
9 Γρ. Ι. Κούππας	»	300
10 Ἀνώνυμος (Κ. μὴ πληρώσας, εἰ καὶ ἐκ- [κοπέντος διπλοτύπου)		
11 »	»	20
12 »	»	50
<hr/>		
Εἰς πίνακα Δ', ὑπ' ἀριθ. 5	γρ.	4070

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΘΑΛΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙΣ.

1 Μ. Δώριζας	γρ.	25
2 Γ. Ἀποστολίδης	»	25
3 Ἀνώνυμος		φρ. 10
4 Γ. Δέλλας	»	20
5 Σ. Μ.		» 5

6	Άγνωστος	γρ.	20
7	Γ. Ι. Ξάνθος	»	20
8	Θ. Αντωνιάδης	»	50
9	Zacques Barozzi	»	50
10	Ευταξίας Παππαλουκός	»	40

Είς λ. 3 11 οιο. Είς πίνακα Δ', υπ' αριθ. 7 γρ. 250 φρ. 15

**ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ, ΠΕΡΙΕΛΘΟΝΤΟΣ ΤΑ
ΤΟΑΦΤΣΙΔΙΚΑ ΓΑΛΑΤΑ κλπ.**

1	A. Μάγκος	γρ.	100
2	M. Ατζεμιάν	»	25
3	A. Αλαφούζος	»	50
4	Ίωάννης Γεωργιάδης	»	100
5	Σ. Χρηστίδης	»	100
6	Άμηνάς	»	50
7	X. Κουμάνης	»	25
8	M. Ζ. Καλβοκορέσης	»	500
9	N. Δημητριάδης	»	50
10	Άδ. Φωτίου	»	100
11	M. Μαστοράκης	»	100
12	K. Νικολαΐδης	»	50
13	Κωνστ. Κυριαζής	»	100
14	M. K. Βαφειάδης	»	50
15	John A. Giacomo	»	100
16	Κωνστ. Αλληγορίδης	»	100
17	Πάνος Ραφτόπουλος	»	20
18	I. Δ. Θρμ.	»	50
19	Γρ. Χρυσοβέργης	»	40
20	Άδ. Τσιτσόπουλοι	»	200
21	Θ. Σόιλ	»	40
22	Άθ. Χατζόπουλοι	»	20

23 Ζ. Λαγόπουλος	γρ.	45
24 Χ. Μπενεδάτος	»	100
25 Μ. Μαυρομάτης	»	200
26 Κωνστ. Σκούρας	»	60
27 Α. Παππαδόπουλος	»	100
28 Α. Μπατιστάτος	»	40
29 'Αδ. 'Αντύπα	»	50
30 Σ. Γεωργιάδης	»	50
31 'Αδελφοί Λογαρίδαι 50 και διαφορά 1 λίρ. 6	»	56

Εἰς Πίνακα Δ', ὑπ' ἀρθ. 8 γρ. 2671

**ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Ν. ΔΕΠΑΣΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΟΔΟΥΣ ΤΡΟΧΙΟΔΡΟΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΙΟΥΡΕΚΤΣΙΔΙΚΑ.**

1 'Αδ. Δεπάστα	γρ.	100
2 'Αρ. Σιώτης	»	100
3 Χ. Σουφριδης	»	30
4 Ι. Μ.	»	20
5 Φ. Πλίτας	»	100
6 Γ. Πιτλ. Παππᾶς	»	40
7 Σ. Γεωργιάδης	»	50
8 Περ. Θεοδοσάτος	»	40
9 Π. Γιαβασσόπουλος	»	25
10 'Αρ. Λαζαρίδης	»	100
11 Ι. Γ. Πανώριος	»	20
12 'Αλ. 'Αρβανιτάκης	»	20
13 'Ανώνυμος	»	20
14 Ν. Δ. Γρυπάρης	»	20
15 Ι. Εύδης	»	100
16 'Αδελφοί 'Αντύπα	»	50
17 Κ. Εύαγγελίδης	»	20
18 Θεόδωρος Πλατύς	»	60

19 Κ. Μαράγκος	»	20
20 Ν. Δελέτας	»	20
21 Β. Ι. Γαβριηλίδης	»	40
22 Ι. Σαλτικής και Σα	5,3 φρ.	» 67.50
23 Ευστάθιος Παντολέων	»	20
24 Α. Βασμάντζος	»	100
25 Νικόλαος Π. Ευσταθίου	»	40
26 Ι. Δαμοραίτης	»	40
27 Χρήστος Μεταξάς	»	20
28 'Αλέξανδρος Γενοβέζος	»	20
29 Ν. Τσίγου	»	20
30 Γ. Χρηστόπουλος	»	20
31 Σταῦρος Λεμονιάδης	»	20

μέ πλεόνασμα 1]2 γρ. εις Πίνακα Δ', ἀριθ. 9 γρ. 1363

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Γ. Δ. ΖΙΑΝΝΕΤΟΥ ΕΙΣ ΦΕΡΜΕΛΕΤΖΙΔΙΚΑ
ΚΑΙ ΚΑΡΑΚΙΟΙ.

		Καθαρά	Χάρτινα
1 Γ. Δ. Ζιαννέτος	γρ.	200	
2 'Ανθ. Πετρόπουλος	»	100	
3 'Αλέξ. Ζιαννέτος	»	100	
4 Παναγής Βασιλείου	»	100	
5 Κ. Εύθυμιάδης	»	60	
6 Π. Κακαρίκας			γρ. 100
7 Κ. Ι. 'Ασκιτόγλου			» 100
8 Γ. Παντελ. Παππᾶ			» 200
9 'Αδελφοί Σωσίδη και Σ)α			» 200
10 Τιμολέων Σράντζας	»	40	
11 Γ. Δ.	»	100	
Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 10	γρ.	700	γρ. 600

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Ζ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΕΙΣ ΜΟΥΜΧΑΝΕ.

1 Δ. Ι. Μ. εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 12 γρ. 300

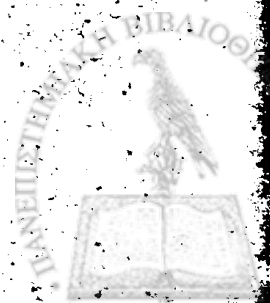
ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Γ. ΣΕ-Γ-ΤΑΝΙΔΟΥ ΑΠΟ ΟΥΝ ΚΑΠΑΝ

ΜΕΧΡΙ ΖΙΝΔΑΝ ΚΑΠΟΥ καθαρά χάρτινα

1	Γ. Σ. Ρομπάκης	γρ.	500
2	Χ. Λάζαρος καὶ Σ)α	»	300
3	Μ. Α. Κάνας	»	100
4	Ἄνωνυμος	»	10
5	»	»	20
6	Κ. Κ. Βούτας	»	20
7	Ἄνωνυμος	»	20
8	Στέφανος Κωνσταντίνου	»	20
9	Γρηγόριος Ἰωαννίδης	»	20
10	Πέτρος Κρομμύδης	»	10
11	Ι. Π. Εὐμολπίδης	»	50
12	Ν. Μ. Β.	»	20
13	Ἀδελφοὶ Ἀδάμ.	»	100
14	Ν. Θεοδοσιάδης	»	40
15	Γαβριήλ Δουλκαρίδης	»	50
16	Χρῆστος Δήμου	γρ. 20	
17	Ἄνωνυμος	»	20
18	Χριστοφῆς Κ.	»	20
19	Ν. Ἀναστασιάδης	»	50
20	Γεώργιος Π.	»	10
21	Γεώργιος Πανταζόπουλος	» 20	
22	Α. Κυριτζόπουλος	»	100
23	Δαμιανὸς Μήρκου	»	5
24	Π. Ι. Κεῖς-Ὀγλοῦ	»	10
25	Νικόλαος Τσιμπόλης	» 5	
26	Β. Θεοδωρίδης	»	20
27	Ι. Κοπιλιχός	»	20

	καθαρά	χρόσινα
28 Ἰωάννης Μακρίδης	γρ.	20
29 Α. Κιτριλάκης	»	50
30 Θ. Κουμπριανός	»	100
31 Ἰγνάτιος	»	10
32 Χ. Μαρκόλιος	»	10
33 Γ. Μπαργιζόμογλου	»	200
34 Κωνστ. Ἀνέστη	»	100
35 Κυριάκος	»	10
36 Κωστῆς ἄρτοπώλης	»	5
37 Ἰάκωβος Κασάπογλους	»	20
38 Μιχάλης	γρ. 2	
41 Ἀβραάμ	»	20
42 Γρηγόριος Θεοφανίδης	»	5
43 Ἰωάν. Καραευθύμογλου	»	20
44 Στέφανος Μέτογλου	»	20
45 Κωνσταντῖνος Γ.	»	5
46 Παράσχος Κουγιουμτζόγλους	»	20
47 Γρηγόριος Ἰωάννου	»	20
48 Κ. Βακλόγλους	»	50
49 Ἀνδρέας Κονιδάρας	»	10
50 Ἀχιλλεὺς Ἰορδάνου	»	20
51 Κωστάκης Ζήσου	» 20	
52 Ἀπόστολος Μιχαήλ	»	5
53 Γεώργιος	»	5
54 Ἀντώνιος Σάββα	»	5
55 Κ. Χ. Νικολαΐδης	»	20
56 Γαβριήλ Χ. Γεωργίου	» 60	
57 Γ. Κάμφονας	» 10	
58 Α. Ζαφορᾶς	» 20	
59 Κ. Ἀφεντᾶκης	» 20	

60 Μ. Μαρινᾶς	20
61 Δ. Καλιγέροϛ	20
62 Π. Καλαρώνης	50
63 Γ. Δημητριάδης	5
64 Μιχαήλ	5
65 Ἀδ. Γ. Ἀθανασόπουλοϛ	10
66 Κοσμᾶς Ἐμμανουήλ	50
67 Κυρίτσης	20
68Α. Ν. Δ.	60
69 Σ. Νικολάου	10
70 Παῦλοϛ Ἰωάννου	20
71 Θ. Περόϛ	5
72 Γλαρᾶκης	100
73 Ἀνώνυμοϛ	60

Εἰς Πίνακα Δ', ὑπ' ἀριθ. 14 γρ. 612 γρ. 2285

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΚΟΥΡΟΥΒΑΚΑΛΗ ΕΙΣ ΛΑΔΟΣΚΑΛΑΝ.

	καθαρά
1 Στυλιανόϛ Κουρουβακᾶλης	γρ. 100
2 Α. Δ. Καψιμάλης	100
3 Π. Νικολαΐδης	100
4 Π. Παραδέλης	100
5 Ἀλκαῖοϛ Νέκκοϛ	100
6 Β. Κεχαγιόγλου καὶ Σα	100
7 Ἀθανάσιοϛ Φορτούναϛ	100
8 Π. Α. Βοσνᾶκοϛ	100
9 Θ. Ε. Βεντούρης	100
10 Γ. Π. Ξ.	100
11 Χ.	20
12 Γ. Γρημᾶνης	60
13 Β. Χαρχλάμποϛ	60
14 Α. Στεργέλης	20

15 Φ. Κ.	40
16 Μ. Σιδερῆ καὶ Σκ	60
17 Ἀπόστολος Θωμᾶ	60
18 Μιχάλης Μεθοδίου	40
19 Γ. Ε. Ἀποστόλου	80
20 Δημήτριος Ἀντωνίου	20
21 Παρασκ. Ζάμπας	20
22 Α. Ἰωαννίδης	20
23 Κοσμᾶς Νικολάου	20
24 Δημήτριος Βιτάλης	20
25 Χ.	60
26 Γ. Γεωργαλᾶς	100
27 Ἀλ. Θεοδώρου	60
28 Πλαίαρχος Γ. Νικολάου	40
29 Δ. Παύλου	100
30 Λεωνίδας Γεωργαλᾶς	60
31 Γεζίννης Μανώλη	20
32 Κ. Χάνογλου	60
33 Ἰωάν. Βασιλείου	40
34 Βασίλ. Σεραφείμ	60
35 Α. Σ. Καρακίσογλους	20
36 Κοσμᾶς Ἐμμανουήλ	40
37 Β. Π. Θεοδοσιάδης	40
38 Εὐστρ. Καραφύλης	20

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 15

γρ. 2260

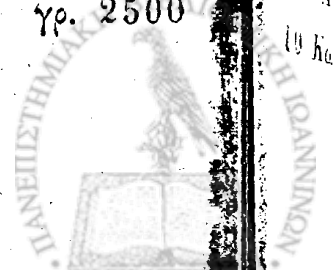
ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΧΑΡ. Χ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕἰΣ ΜΠΑΛΟΥΚ ΠΑΖΑΡ

ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΕ.

	Χάρτινα.
1 Χαρ. Χ. Γιαννόπουλος	500
2 Γ. Χ. Π. Ἰωάννου	500
3 Γ. Βασιλειάδης	1000
4 Κ. Ν. Χ.	500

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 18

γρ. 2500

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΜΙΑΤ. ΜΕΖΙΚΗ ΕΙΣ ΜΠΑΧΤΖΕ ΚΑΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΞ.

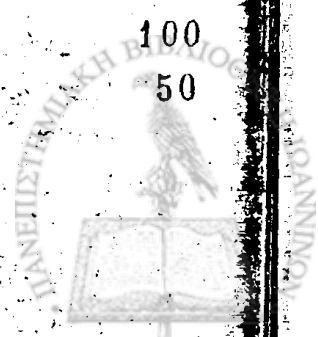
	χάρτ. γρ.
1 Γεώργιος Ηέτρου	22
2 Περικλῆς Χρήστου	26
3 Γεώργιος Μάγκος	26
4 Ίωσήφ Ξανθόπουλος	26
5 Ι. Ίατρόπουλος	26
6 Έμμανουήλ Πανάγιωτίδης	26
7 Γεώργιος Μαυρίδης	26
8 Μ. Μεζίκης	65
9 Ν. Κ. Χατζόπουλος	78
10 Αύγουστίνος Στεφανίδης	26
11 Άθ. Νικολαίδης	65
12 Δ. Μεζίκης	130
13 Γεώργιος Ποιμενίδης	65
<hr/>	
Γρ. 603 πρὸς 130 χάρτινα ±67. Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 19	γρ. 603

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Π. ΤΣΟΛΑΚΗ ΑΠΟ ΜΠΑΛΟΥΚ ΠΑΖΑΡ
ΜΕΧΡΙ ΦΙΑΤΖΑΝΤΖΙΔΑΡ.

	χάρτ. γρ.
1 Δ. Κιουπετζόγλους	500
2 Γ. Κοτζαμάνογλους	500
» Ζ. Θεοχαρίδης	100
3 Γ. Βέτας	100
4 Π. Γρυπιώτης	100
5 Κοσμέτος και Δεκάριστος	300
6 Άδελφοί Ξηραδόπουλοι	300
7 Α. Δ. Μαλῆς	300
» Γ. Βερνίκας	50
8 Κ. Στεφανάκης	100
9 Άναγνώστης Έμμανουήλ	50
10 Κωνστ. Ι. Άζῆ	200

	καθαρά	χάρτ.
11 Γ. Χ. Στυλιανός		50
12 Σ. Πάσχαλόπουλος	γρ.	100
13 Μ. Δασκάλας	20	
14 Ήλίας Ήλιόπουλος		20
15 Μ. Σαρόρης		100
16 Ίω. Δεπύστας		50
17 Γ. Νικολαΐδης		200
18 Α. Π. Ἀναστασιάδης		40
19 Χ.		50
20 Π. Α. Μυστιδής		300
21 Γ. Α. Μακχρίος		500
22 Ι. Α. Καλλινίκου		200
23 Ίωάννης Κωνσταντίνου		500
24 Λουκᾶς Χ. Παρθενίου		200
25 Ἀναστ. Παππάζογλους	120	
26 Ἀντών. Μισαηλίδης	20	
27 Ν. Κρομύδης		50
28 Σωτήριος Κανάτας		50
29 Σπύρος Οἰκονόμου		50
30 Ἀνέστης Παππάζογλους		50
31 Ήλίας Παππαδόπουλος		100
32 « Τέκνον τῶν αὐτῆς ὠδίνων »		200
33 Ἀντώνιος Χαραλάμπους		40
34 Μιχαήλ Ἀγγελίδης		100
35 Ἀγγελῆς		150
36 Στυλιανός		50
37 Θ. Κωνσταντίνου		50
38 Λάζαρος Ἀποστόλου		50
39 Μηνᾶς Δημητρίου		50
40 Ν. Ζ. Φ.		100
41 Ίω. Μουνδούρης		100
42 Ἀγγελῆς Ἀναγνωστόπουλος		50

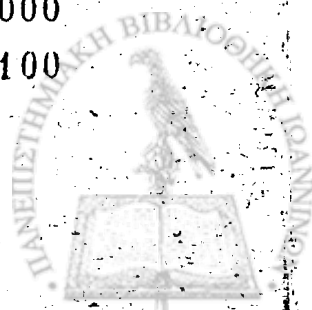
	καθαρά	χάρτ.
43 Ν. Σίμος		50
44 Θ. Μοίρα		50
45 'Αλέξανδρος Ξανθούλης		20
46 Ζήσης 'Αναστασίου	20	
47 Ν. 'Αλεξανδρίδης		50
48 Δ. 'Αλεξανδρίδης		80
49 Δημήτριος Σύψωμος		50
50 Παναγιώτης Νικολάου		20
51 'Αλέξανδρος 'Ιορδάνου		20
52 Κ. Θεοχαρίδης		50
53 'Αδελφοί Εύστρατιάδου	20	
54 Κ. Ποδαρίκης		60
55 'Ανδρέας 'Αννινος		50
56 Γεώργιος Δαρδανέλλης		100
57 Δ. Σακαλή και Σ)α		300
58 Ζώης Χριστόπουλος		40
59 Ν. Βουκασίνοβιτς	20	
60 Δ. 'Αποστολίδης		50
61 'Ιωάννης Σταματιάδης		50
62 'Εμμ. Σαρρής	20	
63 'Αντών. Σούρλας		200
64 Η. Τσολάκης		500

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 20

γρ. 240 γρ. 7890

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Μ. ΘΕΟΦΙΛΙΔΟΥ ΕΙΣ ΧΑΝΙ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΞ.

1 Γ. Κ. Σώκας	200	
2 Μ. Δ. 'Ισχυρίδης		200
3 Μιχαήλ Α. 'Εξερτζόγλους	20	
4 Κ. Χατζόπουλος		1000
5 Η. Σαλβέγος		100

	καθαρά	χάρτ.
6 Γ. Π. Ξανθόπουλος		50
7 Ν. Εύτυχίδης		400
8 Διονύσιος Π. Μολφέσης	20	
9 Α. Άνανιόδης	150	
10 Θ. Α. Πολυζωίδης	100	
11 Στέφ. Ήλίδης		100
12 Εύάγγελος Πατρηνός	40	
13 Κ. Ν. Ψύλλας		300
14 Γεώργιος Μολφέσης	60	
15 Δ. Π. Τσόλας	100	
16 Π. Θ. Ξανθόπουλος	50	
17 Μ. Άθανασιόδης	50	
18 Όδ. Κωνσταντινίδης	20	
19 Γεώργιος Ήσαίας	20	
20 Βασίλειος Πελτεννόπουλος		50
21 Άναστ. Γ. Γρημάνης	50	
22 Ν. Κ. Κλεόβουλος	75	
23 Άχιλλεύς	20	
24 Γεώργιος και Στέφανος	80	
25 Άδελφοί Ήωαννίδη	40	
26 Άνώνυμος		500
27 Ι. Κανέλλος	100	
28 Χ.		100
29 Σάββας και Γουγούνης	200	
30 Β. Κούρτογλου		100
31 Π. Μανόπουλος		100
32 Ν. Σκληθανιώτης φράγκα 20	88	
33 Π. Λαμπρίδης		100
34 Άνώνυμος	60	
Παρά διαφόρων άνευ διπλοτύπου	17	70

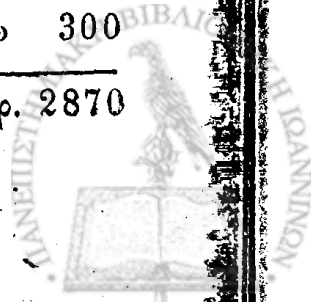
γρ. 1560 γρ. 3170

Προσθαφαίρεσις άλλαγής 3 100ρίων
[χαρτίων

» 75 » 300

γρ. 1635 γρ. 2870

Είς πίνακα Δ', άριθ. 21

ΔΙΑ ΤΟΥ κ. Κ. Π. ΙΣΜΥΡΙΔΟΥ ΕΙΣ ΦΙΛΤΖΑΝΤΖΙΑΡ
ΚΑΙ ΤΣΑΚΜΑΚΤΖΙΑΡ ΓΙΟΚΟΥΣΟΥ.

1	N. Σ. Τ.	καθ. γρ.	50	χάρτ.
2	B. Σουβατζόγλου		500	
3	K. Παυλίδης		50	
4	K. Ίσχυριδης		100	
5	Δ. Ἀλμανάχος			100
6	I. I. Βλαδίκας		»	
7	Κάλφουγλου			»
8	Σπ. Σερεμετάκης			»
9	Μέντζ		5	
10	Δ. Χ. Τασόπουλος		5	
11	Ἀχιλλεὺς Πιστώφ		50	
12	Δ. Τιμωλινίδης		60	
13	Π. Μενάγιας		20	
14	Σταμ. Μιχαηλίδης		40	
15	Σταμ. Γκόβας		100	
16	Χ.		25	
17	Γεώργιος Τσόλας		200	
18	Ἰωάννης Κωνσταντινίδης		25	
19	Ἀδελφοὶ Καρυοφύλλη καὶ Σ ^α		100	
20	M. Παναγιωτίδης		20	
21	N. Καλλίνικος		100	
22	Ξ Η.		»	
23	Σ. Βακαλόπουλος		20	
24	Φωτιάδης		50	
25	K. Σ.			100
26	Στυλ. Γεωργιάδης			»
	Ἄντι 500 χαρτίνων, ἐλήφθ. λίρ. 1		100	= 500

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 22 γρ. 1820

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Γ. ΚΟΠΑΝΑΡΗ ΕΙΣ ΤΑΧΤΑ ΚΑΛΕ,
ΤΑΧΜΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΞ.

		χάρτ.
1	Νικόλαος Βασιλειάδης	καθαρά 200
2	Ν. Θωμάς	25
3	Ἀδελφοὶ Κουριώτη	20
4	Φιλεκπαιδευτικὴ ἀδελφότης τῶν ἀπόρων	100
5	Ι. Δ. καὶ Χ. Σαμαρτζίδη	40
6	Γ. Α. Κοπανάρης	100
7	Ἀδελφοὶ Βώλτου	500
8	Ζ. Τρυφίδης	40
9	Μιχαὴλ Παππαδόπουλος	100
10	Ἀθνασίος Λιάσκος	»
11	Ε. Ζωγραφίδης	30
12	Δ. Ι. Μαρδέλλης	100
13	Κωστῆς Ν. Ι.	10
14	Ι. Α. Βαφειάδης	100
15	Γ. Α. Σ. Καραγκιόζογλου	»
16	Δ. Τζαμζῆς	20
17	Π. Ἐλευθερόπουλος	50
18	Κωνσταντῖνος Ἰωάννου	20
19	Χρῆστος Παρασκευᾶ	50
20	Ι. Βελινᾶς	50
21	Ἰωάννης Γίτσημης	100
22	Κωστῆς Βουτυρᾶς καὶ Σα	200
23	Ἰωάννης Μίσσιος	100

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 23 γρ. 115 γρ. 2040

ΔΙΑ Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ ΕΙΣ ΤΖΕΒΑΕΡΤΖΙΔΙΚΑ.

1	Δ. Κωνσταντινίδης	100
2	Γιάγκος	50
3	Ι. Παναγιωτίδης	»

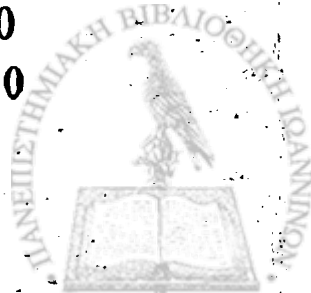

		χάρτ.
4	Ἄν. Ἐξακουσιδης	50
5	Π. Νικολαΐδης	»
6	Ξενοφῶν Ἀναστασίου	20
7	Ἰωάννης Κασαπίδης	»
8	Ἀντώνιος Π.	»
9	Νικόλαος Ι. Ζλατάροβος	»
10	Βασίλειος Παρασκευᾶ	»
11	Παναγιώτης	»
12	Νικόλαος Δούκα	»
13	Μιχαήλ Ἰωαννίδης	καθάρᾳ 10
14	Γεώργιος	5
15	Βασίλειος Βραχιλοᾶς	10
16	Δ. Μαστραπᾶς	20
17	Γεώργιος Χρήστου	»
18	Ἰωάννης	»
19	Ξενοφῶν	»
20	Β. Κ. Ἄρ.	10
21	Νικόλαος Γεωργιάδης	20
22	Ὀδυσσεὺς Παντζίδης	50
23	Κ. Θεοδωρίδης	»
24	Γεώργιος Φωτιάδης	»

Εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 26 γρ. 5 γρ. 690

ΔΙΑ ΤΟΥ κ. Γ. ΠΟΛΙΤΑΚΗ ΕΙΣ ΣΑΝΓΑΛ ΒΕΖΕΣΤΕΝΙΟΝ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΞ.

1	Ἀναστάσιος Κύριλλος	100
2	Γ. Πολιτάκης	100
3	Κ. Κύριλλος	100
4	Ι. Σαντανιζίδης	100
5	Δ. Κύριλλος	100
6	Α. Βασιλειάδης	100

	χάρτ.
7 X.	100
8 Κ. Ἀνανιάδης	100
9 Μ. Ἀνδρικήδης	60
10 Σ. Τριανταφύλλης	20
11 Δ. Δημητριάδης	20
12 Γ. Ζαχαριάδης	40
13 Ἰω. Δημητριάδης	40
14 Θ. Γαϊτανάκης	40
15 Ἰ. Γ. Μουμιζόγλους	100
16 X.	50
17 Κ. Δ.	50

εἰς πίνακα Δ', ἀριθ. 27

γρ. 1220

ΔΙΑ ΤΟΥ Κ. Θ. ΣΑΛΤΕΛΛΗ ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ.

	χάρτ.
1 Αἰκατερίνη Σαλτέλλη	100
2 Γ. Δ. Καπνᾶς	200
3 Δ. Π. Σαλτέλλης	100
4 Δ. Ε. Γονατᾶς	100
5 Λ. Ε. Γονατᾶς	100
6 ὁμοίως	100
7 Α. Ε. Μακρίδης	60
8 Γεώργιος Στρογγύλης	40
9]22 Ν. Πετρίδης	340

εἰς λίρας 11, ὡς ὁ πίναξ Δ', ἀριθ. 29

γρ. 1140

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Παναγιώτατε δέσποτα !

Ἐπόμενοι τῇ ἐντολῇ τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος, ἵνα ἐξελέγξωμεν τὰ βιβλία τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ ἀρχαίου τούτου φυτωρίου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, πάνυ ἀσμένως ἀνελάδομεν τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ἐντολήν.

Ἐξετάσαντες μετὰ προσοχῆς τὴν διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1878 — 1879 διαχείρησιν, εὔρομεν τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς ἐν μεγίστη τάξει καὶ ἀκριθείᾳ.

Αἱ διὰ διπλοτύπων εἰςπραχθεῖσαι συνεισφοραὶ καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι, αἱ ἐν τῷ ταμείῳ τῆς γεραρᾶς ταύτης μητρὸς ἀπάντων τῶν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἑλληνικῶν σχολῶν εἰσαχθεῖσαι πρόσοδοι, μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς καὶ λογιστικῆς σαφηνείας ἐγένοντο.

Τὸ βιβλίον τῶν δαπανῶν καὶ τὰς μερίδας τῆς μισθοδοσίας ἀπάντων τῶν καθηγητῶν καὶ ὑπαλλήλων εὔρομεν ἐπίσης ἐν μεγίστη τάξει καὶ ἀκριθείᾳ.

Δι' ὅλα ταῦτα, παναγιώτατε δέσποτα, μεγάλης ὀρεΐλει ἢ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ ἔθνος εὐγνωμοσύνας τοῖς σεβαστοῖς καὶ ἀξιοτίμοις ἐφόροις· ὁ ἀκάματος αὐτῶν ζῆλος, ἡ αὐταπάρνησις, καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς προαγωγῆς καὶ εὐημερίας τῆς πολιταθοῦς ταύτης Σχολῆς μέριμνα αὐτῶν, εἶναι ἀξία παντὸς ἐπκίνου καὶ πάσης εὐλογίας. Περαιόντες, εὐχόμεθα τῷ Δημιουργῷ τοῦ παν-

τὸς, ὅπως διατηρηθῆ ὁ αὐτὸς ζῆλος καὶ ἡ αὐτὴ αὐταπάρνησις τῶν ἐπαξίως ἐφορευόντων τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ὄντες βέβαιοι, ὅτι τὸ παράδειγμα αὐτῶν εὐρήσει μιμητὰς ἀπάσας τὰς ἐφορίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν καθιδρυμάτων.

Ἐν Κωνσταντινῶν, 9 Νοεμβρίου 1879.

Τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος

πειθήνια τέκνα

† Ο ΙΜΒΡΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

Β. ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητα

τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην

κ. κ. **ΙΩΑΚΕΙΜ**

κτλ. κτλ. κτλ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Α΄.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1879—80.

ΤΑΞΙΣ Η΄.

ΩΡΑΙ.	ΔΕΥΤΕΡΑ.	ΤΡΙΤΗ.
9—10	Φυσική καὶ Κοσμογρ.	Γαλλικά.
10—11	Ὅθωμανικά.	Λατινικά.
11—12	Φυσική Ἱστορία.	Γενική Ἱστορία.
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$	Γαλλικά.	Ἑλληνικά.
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$	Ἐπιγραμματοποιία.	Ἑλληνικά.
	ΤΕΤΑΡΤΗ.	ΠΕΜΠΤΗ.
	Φυσική καὶ Κοσμογρ.	Χριστιανική Ἠθική.
	Ὅθωμανικά.	Λατινικά.
	Φιλοσοφία.	Γενική Ἱστορία.
	Ἑλληνικά.	Φυσική Ἱστορία.
	Ἑλληνικά.	Γαλλικά.
	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.	ΣΑΒΒΑΤΟΝ.
	Φυσική καὶ Κοσμογρ.	Φυσική καὶ Κοσμογρ.
	Ὅθωμανικά.	Γενική Ἱστορία.
	Φιλοσοφία.	Ἑλληνικά.
	Ἑλληνικά.	Λατινικά.
	Ἑλληνικά.	Ἑλληνικά.

ΤΑΞΙΣ Ζ΄.

ΩΡΑΙ.	ΔΕΥΤΕΡΑ.	ΤΡΙΤΗ.
9—10	Λατινικά.	Φυσική Ἱστορία.

10—11
11—12
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$

Γενική Ίστορία. Φιλοσοφία.
Πειραματική Φυσική. Πειραματική Φυσική.
Έλληνικά. Έλληνικά.
Όθωμανικά. Έλληνικά.

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Λατινικά. Φυσική Ίστορία.
Πειραματική Φυσική. Γενική Ίστορία
Γαλλικά. Έλληνικά.
Έλληνικά. Γαλλικά.
Όθωμανικά. Έλληνικά.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Φιλοσοφία. Λατινικά.
Γαλλικά. Πειραματική Φυσική.
Όθωμανικά. Γενική Ίστορία.
Έλληνικά. Ρητορική.
Εκκλησιαστ. Ίστορία. Έλληνικά.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ΄.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΤΗ.

9—10
10—11
11—12
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$

Φιλοσοφία. Γενική Ίστορία.
Άλγεβρα. Γαλλικά.
Όθωμανικά. Λατινικά.
Φυσική Ίστορία. Έλληνικά.
Έλληνικά. Έλληνικά.

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Φιλοσοφία Γενική Ίστορία
Φυσική Ίστορία Γαλλικά
Άλγεβρα Λατινικά
Όθωμανικά Άλγεβρα
Έλληνικά Έλληνικά

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Ἐκκλησιαστ. Ἱστορία	Γενικὴ Ἱστορία
Ἄλγεβρα	Γαλλικὰ
Ἑλληνικὰ	Λατινικὰ
Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ

ΤΑΞΙΣ Ε΄.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΤΗ.

9—10	Ὄθωμανικὰ	Γεωμετρία
10—11	Λατινικὰ	Ἑλληνικὰ
11—12	Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$	Ἑλληνικὰ	Χημεία
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$	Γαλλικὰ	Ἀρχαιολογία

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Γαλλικὰ	Γεωμετρία
Γενικὴ Ἱστορία	Ἀρχαιολογία
Ὄθωμανικὰ	Χημεία
Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ
Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς Γρα- φὰς καὶ ἑρμηνεία Εὐαγγελίου	Ἑλληνικὰ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Ὄθωμανικὰ	Γαλλικὰ
Γενικὴ Ἱστορία	Λατινικὰ
Λατινικὰ	Γεωμετρία
Ἑλληνικὰ	Χημεία
Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ

ΤΑΞΙΣ Δ΄.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΤΗ.

9—10	Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ
------	----------	----------

10—11	Ίστορία	Θεωρητικὴ ἀριθμητικὴ
11—12	Γαλλικὰ	Γαλλικὰ
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$	Ὄθωμανικὰ	Λατινικὰ
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$	Ίχνογραφία	Ἑλληνικὰ

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Ἑλληνικὰ	Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ	Θεωρητικὴ ἀριθμητικὴ
Ἑλληνικὰ	Γαλλικὰ
Ίστορία	Ἱερὰ Κατήχησις
Γεωγραφία	Ἑλληνικὰ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Ἑλληνικὰ	Ίχνογραφία
Λατινικὰ	Ἑλληνικὰ
Θεωρητικὴ ἀριθμητικὴ	Ἑλληνικὰ
Ὄθωμανικὰ	Ὄθωμανικὰ
Ἑλληνικὰ	Γεωγραφία

ΤΑΞΙΣ Γ'.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

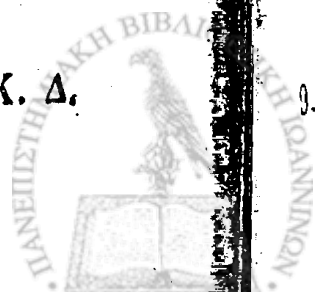
ΤΡΙΤΗ.

9—10	Ίστορία	Ἑλληνικὰ
10—11	Γαλλικὰ	Ἑλληνικὰ
11—12	Γεωμετρία	Γεωγραφία
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$	Ἑλληνικὰ	Μυθολογία
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$	Ἑλληνικὰ	Γραφικαὶ ἀσκήσεις

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Ὄθωμανικὰ	Ἑλληνικὰ
Γαλλικὰ	Ἑλληνικὰ
Ίχνογραφία	Γεωμετρία
Ἑλληνικὰ	Γεωγραφία
Ἑλληνικὰ	Ἱερὰ Ἱστορία Κ. Δ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Γαλλικά

Ἑλληνικά

Γεωμετρία

Ἰχνογραφία

Ἱστορία

Ἑλληνικά

Ἰχνογραφία

Ἑλληνικά

Ὄθωμανικά

Ὄθωμανικά

ΤΑΞΙΣ Β'.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΤΗ.

9—10

Ἰχνογραφία

Γεωγραφία

10—11

Ἰχνογραφία

Ἱστορία

11—12

Ἀριθμητική

Ἑλληνικά

12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$

Ἑλληνικά

Ἱερ. Ἱστ. Π. Δ. μέρος Β'.

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΕΜΠΤΗ.

Ἰχνογραφία

Γεωγραφία

Ἰχνογραφία

Ἑλληνικά

Ἀριθμητική

Ἀριθμητική

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

Γραφικαὶ ἀσκήσεις

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

Ἱστορία

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

Ἀριθμητική

Ἑλληνικά

Ἱερ. Ἱστ. Π. Δ. μέρος Β

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

Γραφικαὶ ἀσκήσεις

Ἑλληνικά

ΤΑΞΙΣ Α'.

ΩΡΑΙ.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΤΗ.

9—10

Ἑλληνικά

Ἑλληνικά

10—11
11 12
12 $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{2}$ — 2 $\frac{1}{2}$

Ἀριθμητικὴ
Ἰχνογραφία
Ἰχνογραφία
Ἑλληνικὰ

Ἱερὰ Ἱστορία
Ἀριθμητικὴ
Γραφικαὶ ἀσκήσεις
Ἑλληνικὰ

ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἑλληνικὰ
Γραφικαὶ ἀσκήσεις
Ἑλληνικὰ
Ἰχνογραφία
Ἰχνογραφία

ΠΕΜΠΤΗ.

Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Ἀριθμητικὴ
Γεωγραφία

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Γραφικαὶ ἀσκήσεις

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

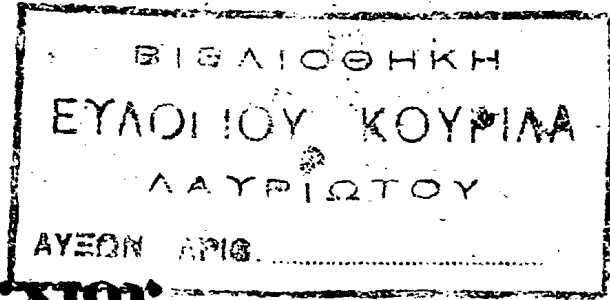
Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Ἑλληνικὰ
Γεωγραφία
Ἀριθμητικὴ.

Ἱ. Ἱστορ. Π. Δ. μέρ. Α'. Ἀριθμητικὴ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΦΙΔΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ἐξυπὸν
των τῶν

τῶν
λαμ.
τρίδ.
χῶς
θεοσε
περὶ
ΚΑΗ.
ΚΑ, τ
ΙΣΤΟΙ
τῆς ΠΕ
ΚΗΝ Ι
ἐξυπὸν
των τῶν

ΤΥΠΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΑΡΧΗ ΣΟΦΙΑΣ

ΦΟΒΟΣ ΚΥΡΙΟΥ.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ **ΙΩΑΚΕΙΜ** ἐπιθεβαιοῖ.

Ἐπὶ οἰκουμενικοῦ πτριάρχου Ἰωακείμ Γ', σχολιρχοῦντος ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Γένους σχολῇ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου Ἰελαμαᾶ, καθηγητοῦ τῶν θεολογικῶν μαθημάτων, τὴν περὶ τὴν ΚΑΤ' ΕΚΤΑΣΙΝ ΙΕΡΑΝ ΚΑΤΗΧΗΣΙΝ, τὴν ΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ, τὰ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, τὰ ΛΑΤΙΝΙΚΑ, τὴν ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ, τὴν ΡΗΤΟΡΙΚΗΝ, τὴν ΓΕΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ, τὰ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, τὰ ΣΤΟΙΧΕΙΑ τῆς ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ καὶ ΧΗΜΕΙΑΣ, τὴν ΦΥΣΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ, τὰ ΓΑΛΛΙΚΑ καὶ τὰ ΟΘΩΜΑΝΙΚΑ, ἄξιον ἑαυτὸν τοῦ βαθμοῦ . . . ἐπιδειξαμένω, δέδοται εἰς μαρτύριον τόδε τὸ ΠΤΥΧΙΟΝ, σεσημασμένον μὲν τῇ τῆς Σχολῆς

σφραγίδι, ταῖς δὲ προσηκούσαις κεκυρωμένον ὑπογραφαῖς, καὶ ἔ.
ξεστὶν αὐτῷ μὴ μόνον ὑψηλοτέρων ἀκροάσασθαι μαθημάτων, εἰ
βούλεται, ἀλλὰ καὶ ἀκωλύτως ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ διδάσκειν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει,

μηνὸς ἰουνίου λήγοντος τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἐνάτου σωτηρίου ἔτους.

ΟΙ ΕΥΦΟΡΟΙ

Ο ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ

Ἀρχιμ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

† ΔΕΡΚΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ.

ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΕΠΕΤΖΗΣ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΥΔΑΙΔΗΣ.

Ι. ΦΙΔΑΛΗΘΗΣ.

Α. ΧΑΡΙΛΑΟΣ.

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΩΝ.

Α. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ.

Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ.

Γ. Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ.

Α. ΣΠΑΘΑΡΗΣ.

Α. ΝΟΝΝΟΤΤΗΣ.

ΑΡΙΣΤΟΜ. ΛΟΥΚΙΣΗΣ.

ΘΕΜΙΣΤ. ΣΑΛΤΕΛΛΗΣ.

ΚΩΝΣΤ. ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1878—1879

δωρηθέντων τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μ. τοῦ Γένους
σχολῆς βιβλίων μετὰ τῶν ὀνομ. τῶν δωρητῶν.

A) Ὁ κ. Κ. Ζάππας

1) τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Ἐστία» ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου 1878.

2) τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Παρνασσός» ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου 1878.

B) Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἐν μακκάρια τῇ λήξει μητροπολίτου Καισαρείας Εὐσταθίου Κλεοβούλου.

1) **Real-Encyklopädie für Protestantische**

Theologie und Kirche. Dr. Herzog. τόμ. 21. Czotha. 1854—66.

2) **Histoire de la Philosophie ancienne par Dr Henri Ritter.** traduite de l'allemand par Tissot Paris. 1858. τόμ. 4.

3) **Histoire de la Philosophie moderne,** τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Paris, 1861. Τόμ. 3.

Γ) Ὁ κ. Ἀθανάσιος Δημητριάδης τὸ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένον Ἱστορικὸν δοκίμιον τῶν Ἀλεξανδρινῶν βιβλιοθ. Λειψία, 1871, φυλλάδιον 1.

Δ) Ὁ γέρων σκευοφύλαξ τοῦ παναγίου Τάφου κ. Σεραφεῖμ Προσκυνητῆριον τῆς ἁγίας Γῆς. Ἡ ἁγία πόλις Ἱερουσαλήμ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς ὑπὸ Βενιαμὴν Ἰωαννίδου. Ἐν Ἱεροσολύμοις, 1877, τόμ. 1.

Ε) Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος

τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν σύγγραμμα. Τόμ. 1

- 5) Ὁ ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παλαμᾶς
- 1) Ἱεροσολυμιὰς, ἦτοι ἱστορία τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1845 ὑπὸ Γρ. Παλαμᾶ, Ἱεροσολύμοις, 1862, τόμ. 1.
 - 2) Θεοφάνους Κεραμέως τὰ εὐρισκόμενα, ἐκδοθέντα μετὰ προλεγομένων ὑπὸ Γρ. Παλαμᾶ. Ἱεροσολύμοις, 1859, τόμ. 1.
- Ζ) Ὁ κ. Ν. Δαμαλᾶς
- Λόγος περὶ τοῦ ἰδιόζουτος χαρακτήρος καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀναγνωσθεὶς τῇ 26 νοεμβρίου 1878 ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ, φυλλ. 1.
- Η) Ὁ κ. Ἰωάννης Βρετὸς
- Ἀπολογία εἰς τὸ ἡκοιτίς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἡπειρος, Ἀλβανία. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1878, σώματα 3, τόμοι 3.
- Θ) Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χ. Μεταξᾶς
- Βοτανικῆς στοιχειώδεις γνώσεις ὑπὸ Κ. Χ. Μεταξᾶ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1879, τόμοι 2.
- 1) Ὁ κ. Α. Ἀναγνωστάκης
- Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ τὴν 26 νοεμβρίου 1878 ὑπὸ Α. Ἀναγνωστάκη, τόμος 1.
- ΙΑ) Ὁ κ. Βασίλειος Ἀντωνιάδης
- Μέρκου Γολλίου Κικέρωνος Λαίλιος ἢ δειλόγος περὶ φιλίας, ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν μετενεχθεὶς ὑπὸ Β. Ἀντωνιάδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1879. Τόμ. 1.
- ΙΒ) Κανονισμὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλοπτώχου καὶ φιλομούσου ἀδελφότητος Ἰωνίας. Ἐν Κωνστ]πόλει, 1878. φυλ. 1.
- ΙΓ) Ὁ κ. Δ. Ρακτιβάν
- Ἐκκλησ. καὶ ἐκπαιδευτικὰ: ἦτοι νόμοι, διατάγματα, ἐγκύκλιοι, ἰδηγίαι κτλ. ἀποβλέποντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ Πέτρου Ι. Κλάδου. Ἀθῆναι, 1869. Τ. 2.
- ΙΔ) Ὁ κ. Ι. Ἀριστοκλῆς.
- 1) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Φιλοσοφίαν ὑπὸ Ι. Ἀριστοκλέους, 1879. Ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 - 2) Ψυχολογία, τοῦ αὐτοῦ. 1879. Ἐν Κωνσ]πόλει.

- 3) Λογική, τοῦ αὐτοῦ. 1879. Ἐν Κωνσταν]πόλει.
- 4) Χρηστομάθεια τῶν δημοτικῶν σχολείων. Προπαιδεία ἐπιστημονική. Τεῦχος Β', μέρ. 2, τοῦ αὐτοῦ. Ἐν Κωνσ]πόλει, 1879.
- IE) Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Πέκιος.
Νεοελληνική Ἐγκυκλοπαιδεία ὑπὸ Α. Πεκίου. Κων]πολις, 1878.
- IS) Ὁ κ. Ρίζος Ἐλευθεριάδης
Συνασός, ἥτοι μελέτη ἐπὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῆς ὑπὸ Ρίζου Ἐλευθεριάδου. Ἀθήναις, 1879.
- IZ) Ὁ κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος
Λόγος πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ Γ. Ι. Παπαδοπούλου τῇ Β' κυριακῇ τῶν νηστειῶν, ἡμέρα τῆς ἐπετείου ἐορτῆς τοῦ Π. ἰθύντορος τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς κ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Ἐν Κ]πόλει, 1879.
- II) Ὁ κ. Γεώργιος Μαυροκορδάτος
Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ρ' ἐπιστολαί. Τεργέστη, 1879. Σώμ. 250.
- IIΘ) Τὸ ἐθνικὸν πανεπιστήμιον
- 1) Ἑρμηνεία εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ὑπὸ Ν. Δαμαλᾶ τόμ. Α'. Ἀθήναις, 1876.
 - 2) Λόγος περὶ τοῦ ἰδιόζοντος χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ Ν. Δαμαλᾶ. Ἀθήναις, 1879.
 - 3) Μελέται περὶ τῆς ὀπτικῆς τῶν ἀρχαίων ὑπὸ Α. Ἀναγνωστᾶκη. Ἀθήναις, 1878.
 - 4) Κλείς πατρολογίας καὶ Βυζαντινῶν συγγραφέων, ὑπὸ Δωροθέου τοῦ Σχολαρίου, ἐν Ἀθήναις, 1879.
 - 5) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ὑπὸ κ. Κοντογόνου· τόμ. Α'. ἐν Ἀθήναις, 1866.
 - 6) Δοκίμιον ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ὑπὸ Α. Διομήδους Κυριακοῦ. Ἀθήναι, 1873.
 - 7) Χριστιανικὴ κατῆχησις διὰ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα ὑπὸ Κωνσταντίνου Νεστορίδου, Ἀθήνησι, 1878.
 - 8) Τὰ εὑρισκόμενα ἅπαντα τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τόμοι 4. Ἐν Ἀθήναις, 1872.

- 9) Ὁ Θεός ἐν τῇ φύσει, σύγγραμμα Καμίλλου Φλαμπαρίωνος, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Αἰκατερίνης I. Ζήρκου ἐν Ἀθήναις, 1878.
- 10) Μελέται κατὰ τοῦ ὕλισμου ὑπὸ Καρόλου Σχαϊδεμάρ, ἐξελληνισθεῖσαι ὑπὸ Ἰγνατίου Γ. Μοσχάκη, ἐν Ἀθήναις, 1874.
- 11) Στοιχεῖα Φυσικῆς πειραματικῆς ὑπὸ Ἀντωνίου Β. Δαμασκηνοῦ ἐν Ἀθήναις, 1872.
- 12) Χημεία, ἔκδοσις Ἑλληνικῆ, ἀύξηθεισα ὑπὸ Ἀναστ. Κ. Χρηστομάνου ἐν Ἀθήναις, 1878.
- 13) Ἀναλυτικοὶ πίνακες ἤτοι μέθοδος τῆς ποιοτικῆς χημικῆς ἀναλύσεως διὰ τῆς ὑγρᾶς ὁδοῦ, ὑπὸ Α. Κ. Χρηστομάνου ἐν Ἀθήναις, 1865.
- 14) Ἐγχειρίδιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαῖο λογίας ὑπὸ Ἀθ. Σ. Ρουσοπούλου ἐν Ἀθήναις, 1875.
- 15) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῶν νήσων Κερκύρας, Λευκάδος, Ἰθάκης, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καὶ Κυθέρων, συλλεχθέντων μὲν ὑπὸ Παύλου Λάμπρου, περιγραφέντων δὲ ὑπὸ Ἀχιλλέως Ποστολάκη. Ἀθήνησι, 1868.
- 16) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων, χωρῶν, ἔθνῶν, πόλεων καὶ βυζαντινῶν τοῦ Ἀθηναίου ἔθνικοῦ νομισματικοῦ μουσείου, κατατεταγμένων καὶ περιγεγραμμένων ὑπὸ Ἀχιλλέως Ποστολάκη τόμος Α'. Ἀθήνησι, 1872.
- 17) Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν νεωτέρων, χάριν τῶν πολλῶν ἐξεργασθεῖσα ὑπὸ Κ. Παπαρήγοπούλου τόμος 5, ἐν Ἀθήναις, 1862.
- 18) Κρίσις ἐπὶ τοῦ Οἰκονομικοῦ διαγωνίσματος τοῦ κατὰ τὸ 1879 ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Θ. Ἀρεντούλη. Ἀθήνησι, 1879.
- 19) Ἐγχειρίδιον γενικῆς παθολογίας, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς γερμανικῆς ὑπὸ Ἰωάννου Μεγγλίδου, ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 20) SCANZONS περὶ τῶν νοσημάτων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός, μετὰφρασις ὑπὸ Ἰωσήφ Α. Χατσιδάκη, ἐν Ἐρμούπολει Σύρου, 1878.
- 21) Εἰδικὴ νοσολογία καὶ θεραπευτικὴ, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς γερ-

- μανικῆς ὑπὸ Γεωργίου Καραμήτσα, ἐν Ἀθήναις, 1875, τόμοι 2.
- 22) Φαρμακολογία ὑπὸ Θεοδώρου Ἀφεντούλη, ἐν Ἀθήναις, 1875. τόμοι 3.
- 23) Πραγματεία πλήρης περὶ μαιευτικῆς ὑπὸ Δ. Κ. Κόνσολα, μεταφρασθεῖσα ἐν Ἀθήναις, 1878, τόμοι 3.
- 24) Περὶ τῶν ἀφροσιδίων νοσημάτων ὑπὸ Σ. Κ. Μπαλάνου, ἐν Ἀθήναις, 1868, τεύχη 5.
- 25) Ἐγχειρίδιον μαιευτικῆς Φ. Σκαντσόνη, μεταφρασθὲν ὑπὸ Ι. Θεολόγη καὶ Γ. Καραπαναγιώτου, ἐν Ἀθήναις, 1875.
- 26) Ἐγχειρίδιον συστηματικῆς ἀνατομίας τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ Παύλου Ἰωάννου, ἐν Ἀθήναις, 1877.
- 27) Νόσος τῶν γυναικῶν ὑπὸ Α. Βιτσέρη, ἐν Ἀθήναις, 1874. Τόμ. 2.
- 28) Αἱ ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ πρακτικαὶ ἀσκήσεις ὑπὸ Γεωργίου Ν. Ζαβιτσάνου, ἐν Ἀθήναις, 1875.
- 29) Ἐγχειρίδιον φυσιολογίας τοῦ ἀνθρώπου, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Π. Σαντοριναίου, ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 30) Μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηρίων ὑπὸ Ἀχιλλέως Δ. Γεωργαντᾶ, ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 31) Ἡμερολόγιον ἰατρικὸν καὶ φαρμακευτικὸν ὑπὸ Κωνσταν. Π. Δηλιγιάννη, Ἀθήνησι, 1874.
- 32) Φιλολογικὰ πᾶρρα Φιλίππου Ἰωάννου Θετταλομάχνητος, Ἀθήνησι, 1874.
- 33) Τῆς ὑπὸ Κ. Ἀσωπίου εἰς Πίνδαρον εἰσαγωγῆς σύνοψις, Ἀθήνησι 1845.
- 34) Λεξικὸν Ὀμηρικὸν ὑπὸ Ι. Πανταζίδου, ἐν Ἀθήναις, 1873.
- 35) Ἱστορία τῶν ὀμηρικῶν ἐπῶν ὑπὸ Γεωργίου Μιστριώτου· Λειψία, 1867.
- 36) Ὀμήρου Ὀδύσεια, ἐκδόθεισα ὑπὸ Β. Γ. Βυθούλκα· τεῦχος ΙΑ'. Ἀθήνησι, 1877.
- 37) Σοφοκλέους τραγωδίαὶ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ Γεωργίου Μιστριώτου· ἐν Ἀθήναις, 1874.
- 38) Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων ὑπὸ Γεωργίου Μιστριώτου, ἐν Ἀθήναις, 1876.

- 39) Πλατωνικοί διήλογοι ἐκδιδόμενοι κατ' ἐκλογήν ὑπὸ Γεωργίου Μιστριώτου. Γοργίας. Ἐν Ἀθήναις, 1872.
- 40) Οἱ ὀκτὼ γνήσιοι τοῦ Δημοσθένους Φιλιππικοὶ ὑπὸ Ν. Γ. Νικολέου, Ἀθήνησι, 1877.
- 41) Γραμματικὴ τῆς γερμανικῆς γλώσσης ὑπὸ Α. Μαναρχῆ καὶ Ι. Κ. Δελιγιζάνη· μέρος τυπικόν· ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 42) Γραμματικὴ τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου, συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκ Λεωνιδίου Θεοδώρου ἱερέως καὶ οἰκονόμου ἐν Ἀθήναις, 1870.
- 43) Κρίσις τοῦ Βρυτταίνου ποιητικοῦ ἀγῶνος τοῦ ἔτους 1876 ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Θεοδώρου Γ. Ὀρφανίδου, ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 44) Ὁδηγὸς τῶν φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου Ὀθωνος ὑπὸ Ἀθανασίου Σ. Ρουσοπούλου Δ. Φ. ἐν Ἀθήναις, 1857.
- 45) Μακεδονικὰ. Ἀρχαία Γεωγραφία τῆς Μακεδονίας, συνταχθεῖσα κατὰ τὰς ἀρχαίας πηγὰς καὶ τὰ νεώτερα βοήθηματὰ ὑπὸ Μαργαρίτου Γ. Δήμητσα· Ἀθήνησι, 1874.
- 46) Στοιχεῖα Γεωμετρίας ὑπὸ Β. Λάκωνος, ἐν Ἀθήναις, 1870.
- 47) Νικολάου Ι. Σκριπόλου πραγματεία τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου· τόμοι 5· Ἀθήνησι, 1874.
- 48) Κληρονομικὸν τῶν Ρωμαίων δίκαιον καθὼς ἐν Ἑλλάδι πολιτεῦται, ὑπὸ Α. Χ. Κρασσῶ· ἐν Ἀθήναις, 1879.
- 49) Ἑρμηνεῖα τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος ποινικοῦ νόμου ὑπὸ Κωνσταντίνου Ν. Κώστη, ἐν Ἀθήναις, 1871.
- 50) Ὁ Διεθνὴς κώδικς, μετὰ προεισαγωγῆς μεταφρασθεὶς ἐκ τῆς γαλλικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ὑπὸ Ν. Γ. Κωτσάκη, ἐν Ἀθήναις, 1874.
- 51) Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν κυριωτέρων συμβεβηκότων τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασεως ὑπὸ τῆς κ. Στέελ, μετ. ὑπὸ Ν. Γ. Κωτσάκη· ἐν Ἀθήναις, 1876.
- 52) Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ τὴν 26ην νοεμβρίου 1878 ὑπὸ Α. Ἀναγνωστῆ, ἐν Ἀθήναις, 1879.
- 53) Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν τοῦ πανεπιστημίου κατὰ τὴν λ' ἰανουαρίου τοῦ 1879 ἔτους, ὑπὸ Α. Διομήδους Κυριακοῦ Ἀθήνησι, 1879.

- 54) Καρόλου Πάκερμαν οί "Ελληνες τῆς σήμερον, μετάφρασις Ἀντωνίου Α. Ζυγομαλά, Ἀθήνησι, 1877.
- 55) Ἡ Ἀθηνᾶ ἦτοι ἀνάλεκτα γεωγραφικά, φιλολογικά, ἱστορικά, οἰκονομικά καὶ περὶ ἐφευρέσεων, ἐν Ναυπλίῳ, τόμος 1. 1831.
- 56) *Analyses ou mémoires et notes sur les divers parties des mathématiques par N. Nicolaidès, Athènes, 1872.*
- 57) Τὰ Νεοελληνικά ἦτοι τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα κυριώτερα συμβάντα ἀπὸ 146 π. Χ. — 1821 μ. Χ. ὑπὸ Λ. Πολυζωίδου. Ἐν Ἀθήναις 1874, τόμοι 2.
- Κ) Ἐκθέσεις Θ. Α. Ζαίμη, ἐφόρου τοῦ ἐθνικοῦ ὀρφανοτροφείου τῶν κορασίων καὶ τῶν ἐλεγκτῶν Ν. Π. Δηλιγιάννη καὶ Β. Κάββα. Ἀθήναις, 1878.
- ΚΑ) Ὁ κ. Σπυρίδων Κοντογόνης
Ὁ βασιλεὺς εὐθymeί (Rigolet to) δράμα, μετάφρασις Φωκίωνος Βουτσινᾶ. Ἐν Σμύρνῃ, 1872.
- ΚΒ) Ὁ κ. Κλεάνθης Χαρχαλαμπείδης
Ἀνθολογία ὀθωμανικῆ, περιέχουσα συλλογὴν ἐκλεκτῶν τεμαχίων διαφόρων ὀθωμανῶν συγγραφέων, λεξιλόγιον καὶ γραμματικὴν ὑπὸ Κ. Χαρχαλαμπείδου, τεύχη 2. Κων]πόλει, 1873.
- ΚΓ) Ὁ κ. Γ. Κωνσταντινίδης
Ἑρμηνεία κριτικὴ καὶ πρακτικὴ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, τόμος Α', ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου. Ἀθήναις, 1878.
- ΚΔ) Ἀνώνυμος κύριος διὰ τοῦ κ. Σ. Κέπετζη
Collana di Storie e memorie contemporanee, di Carlo Belviglieri. Milano, 1872, τόμοι 41.
- ΚΕ) Ὁ κ. Δ. Πανταζῆς
Ἐφημερίς τῶν φιλομαθῶν, φιλολογικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, τόμοι 2. 1878 καὶ 1879. Ἐν Ἀθήναις.
- Κς) Ὁ κ. Ξένης, συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ἡ «Βυζαντίς»
Τὰ φύλλα τῆς Βυζαντίδος.
- ΚΖ) Ὁ κ. Β. Δ. Καλλιφρων, συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ἡ «Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ»

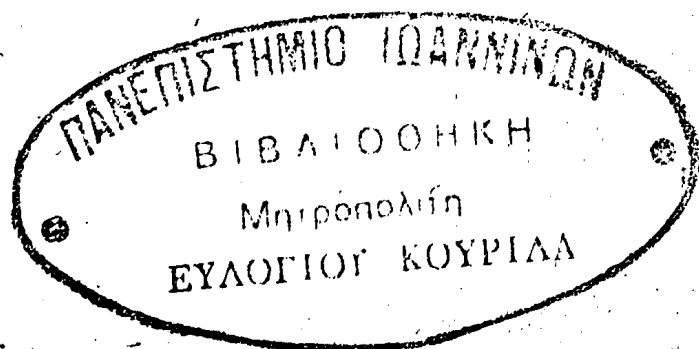

- Τὰ φύλλα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος.
- ΚΗ) Οἱ κκ. Σ. Βουτυράς, Ι. Βρετός καὶ Γ. Βαφειάδης, συντάκται τῆς ἐφημερίδος ὀ «Νεολόγος»
Τὰ φύλλα τοῦ Νεολόγου.
- ΚΘ) Ὁ κ. Δ. Νικολαΐδης, συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ἡ «Θράκη»
Τὰ φύλλα τῆς Θράκης — δύο ἀντίτυπα.
- Λ) Ὁ κ. Ι. Σχμιωτῆκης, συντάκτης τῆς ἐφημερ. ἡ «Ἀμύλθεια»
Τὰ φύλλα τῆς Ἀμύλθειας.
- ΛΑ) Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Βιζάντιος, συντάκτης τῆς ἐφημερίδος
«Νέα Ἡμέρα»
Τὰ φύλλα τῆς Νέας ἡμέρας.
- ΛΒ) Ὁ κ. M. Stasglewitz, συντάκτης τοῦ ἐν Πετρούπολει ἐκδιδο-
μένου περιοδικῷ «Εὐρωπαϊκὸς Ἀγγελιαφόρος» ρωσιστί
Τὸν μηνιαῖον τόμον τοῦ περιοδικῷ ἀπὸ τοῦ ἰαν. μηνὸς 1879.
- ΛΓ) Ὁ κ. N. Dyrnowo, συντάκτης τῆς ἐν Μόσχᾳ ἐκδιδομένης ρωσ-
σικῆς ἐφημερίδος ἡ «Ἀνατολή»
Τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος.
- ΛΔ) Ὁ συντάκτης τῆς ἐν Κων]πύλει ἐκδιδομένης «Χλωρίδος»
Τὰ φυλλάδια τῆς Χλωρίδος.
- ΛΕ) Ὁ ἐν Σμύρνη φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος «Ὅμηρος»
Ὅλα τὰ ἐκδιδόμενα φυλλάδια τοῦ ὁμωνύμου μηνιαίου περιο-
δικῷ ὄλων τῶν ἐτῶν.
- Λς) Ὁ κ. Χαλαμπεΐδης Φίλιος, συντάκτης τοῦ ἐν Μιτυλήνῃ
περιοδικῷ «Πιττακὸς»
Τὰ φύλλα τοῦ Πιττακοῦ.
- ΛΖ) Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐν Σμύρνη περιοδικῷ «Βίων»
Τὰ φύλλα τοῦ περιοδικῷ Βίωνος.

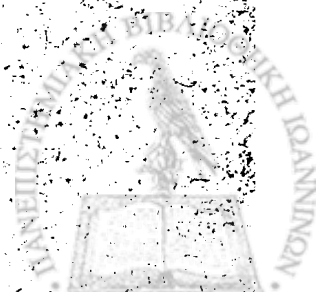
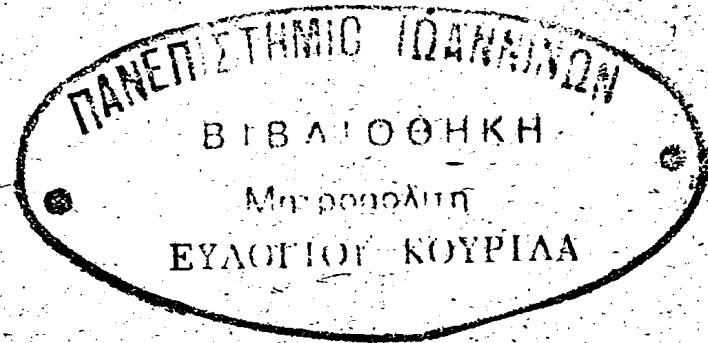
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ. 5. στίχ. 16 γρ. ἐπιλήφθητε—Σελ. 8, στ. 17 ἄρ. ἐντιθεῖσαι
 — Σ. 9, στ. 10 γρ. ἀναθῶσιν—Σελ. 17, στ. 15 γρ. μεμυημένων—
 Αὐτ. στ. 19, γρ. καινά — Αὐτ. στ. 30 γρ. ἀνθρώπου—Σελ. 19, στ.
 25 γρ. ἀριστον— Σελ. 20, στ. 7 γρ. νομαίοισι—Σελ. 23, στ. 7 ἐ-
 ξοβελιστέον τὸ δόξα ν—Σελ. 23, στ. 14, γρ. φωνῆ—Σελ. 25, στ.
 15 καὶ 17 γρ. Κανθαύλη—Ἀρταύνη— Σελ. 20, στ. 21 ἐξοβελιστ.
 τὸ ἀπαγορευομένων— Σελ. 30, στ. 29 γρ. ὅς— Σελ. 34, στ.
 18 γρ. Αἰγύπτου ἄλωσιν— Σελ. 35, στ. 4 γρ. Κνιδίοις— Σελ. 43,
 στ. 16 γρ. κεράτων — Αὐτ. στ. 21 γρ. συνυπηχοῦντες — Σελ. 46,
 στ. 23 γρ. μωραὶ —Σελ. 53, στ. 18 γρ. πότε— Σελ. 61, στ. 1 γρ.
 γνῶσιν—Σελ. 73, στ. 8 γρ. ἐγκυκλοπαιδικῶς — Σελ. 7, στ. 6 γρ. ἢ
 ὑπὸ τῶν —Σελ. 85, στ. 24 γρ. αὐτόν— Σελ. 91, στ. 10 γρ. ἐγκαρ-
 δίου εὐγνωμοσύνης. Αὐτ. στ. 13 γρ. Βίωνος — Αὐτ. στ. 17 ἀντί-
 τῆς Εὐρωπ. Ἐπιθεωρήσεως γρ. τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ἀγγελιαφό-
 ρου — Σελ. 94, στ. 18 γρ. τοῖς δὲ κοινωφελέσι

Σημείωσις.

Τὸ ἐν σελίδι 192, στίχῳ 17, σπουδαῖον παρόραμα χάρτινα διορθωτέον εἰς καθαρά.

Κ
162
Αριθ. 225 - 132422

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1879—1880.

Ἐπὶ τῆς ἐφορίας τοῦ Σ. ἀγ. Δέρκων κ. ΙΩΑΚΕΙΜ, καὶ τῶν κκ. Εὐστ.
Εὐγενίδου, Π. Στεφάνου, Στ. Κέπετζη, Ν. Σουλλίδου καὶ
Ι. Κρικώτσου ὡς προέδρου τῆς Ἐ η ρ ο κ ρ ή ν η ς.

ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Ἀρχιμανδρ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1880.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΔΑ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1879—1880.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΑΥΞΗΝ ΑΡΧΙΕΠ.

Ἡ 2' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἡμέρα Κυριακῆ, τὴν 10 π. μ. ὥραν, ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς ἡ ἐναρκτήριος τῶν μαθημάτων αὐτῆς τελετή. Τὸν δὲ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ τοῦ νέου Σχολικοῦ ἔτους ἐνάρξει νενομισμένον ἀγιασμόν ἐξετέλεσεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συμπαρόντων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἱεροθέου, τῶν ἀγιωτάτων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μελῶν, τῆς Σεβαστῆς τῆς Σχολῆς Ἐφορίας καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν καθ' ἡμᾶς λογίων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν.

Μετὰ τὴν ἱεράν τοῦ ἀγιασμοῦ τελετὴν ὁ Σχολάρχης Γρηγόριος Παλαμᾶς, ἀρχιμανδρίτης, ἀναβάς τὸ βῆμα ἀπήγγειλε τὸν ἐξῆς ἐναρκτήριο ῥόγον.

ΛΟΓΟΣ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ.

Παναγιώτατε Δέσποτα ! Μακαριώτατε Πατριάρχα ! Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, καὶ λοιπὴ γερὰ καὶ φιλόμουσος ὁμήγυρις !

Ἄγαθῆ τύχη ! Ἴδου καὶ πάλιν μετὰ τὴν νενομισμένην δίμηνον ἄνεσιν, ὑπέκοντες τῇ ἱερᾷ τοῦ καθήκοντος φωνῇ συνεργόμεθα σήμερον προθύμως πάντες διδάσκοντές τε καὶ διδασκόμενοι ἐν τῇ μουσοστόλῳ ταύτῃ στοᾷ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ φιλομούσου ἡμῶν ἀρχιποίμενος καὶ ὑπερτάτου κηδεμόνος, ἵνα τοῦτο μὲν, οἱ πάντες ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ τὴν ἐξ ὕψους ἰσχυρὰν βοήθειαν ἀρωγὸν καὶ συναντιλήπτορα ἐπικαλεσάμενοι, τοῦτο δὲ ταῖς εὐλογίαις τῆς ἀγίας καὶ φιλοστόργου ἡμῶν μητρὸς Ἐκκλησίας, θεωροῦ ἤδη παρακαθεζομένης οὐκ ἀδιαφόρου τῶν διαδραμουμένων τὸν δόλιχον τέκνων αὐτῆς, ἐφοδιασθέντες, ἀρξώμεθα τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος καὶ ἐπενέγκωμεν οὕτως ἐν καιρῷ τῆς συγκομιδῆς πολλαπλασίονας τοὺς καρπούς. Εἴη λοιπὸν αἰσία καὶ εὐλογημένη ἡ παροῦσα ἐναρκτήριος τελετὴ καὶ πανήγυρις!

Καὶ δὴ τὸ χαίρειν ἀλλήλοις προσειπόντες, ἡμεῖς μὲν, σεβαστοὶ φίλοι καὶ συνάδελφοι, τότε πνεῦμα ἄλις ἤδη ἐπαναπαυσάμενοι καὶ τὸ σῶμα δεόντως ἐνισχυθέντες, ἅμα δὲ καὶ κραταιωθέντες, ἀποδυθῶμεν ἐκθύμως καὶ θαρραλέως

πρὸς ἐνιαύσιον καὶ αὖθις ἱερὸν ἀγῶνα, φυτοκομοῦντες κατὰ δύναμιν τὴν θεόφυτον ταύτην φυτεῖαν καὶ λυσιτελές κατ' ἄμφω καὶ κάρπιμον τὸ ἀγλαὸν τῆς παιδείας δένδρον ἀποδεικνύντες, καὶ οὕτω καὶ τῷ Θεῷ τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ἐμπειπιστευμένων ἡμῖν ταλάντων καὶ δωρεῶν προσφέροντες, καὶ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἡμετέρων ἱερῶν καθηκόντων ἐκπληρώσεως μηδὲ μὴδὲ ἐπιλανθανόμενοι τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀποστολῆς, ἣν ἤ τε Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος ἐν πάσῃ πίστει ἡμῖν ἀνέθεντο, οὐ παύουσι δὲ καθ' ἐκάστην ἐν παντὶ καιρῷ καὶ ὥρᾳ ἀναμιμνήσκοντες ἡμῖν οἱ περιστοιχοῦντες ἡμᾶς ἀθῶοι οὗτοι παῖδες, ἡ νέα αὕτη γενεά, αἱ πολύτιμοι αὗται μελλούσης εὐκλείας καὶ δόξης τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας ἐλπίδες. Μέννησθε, ὅτι κεκλήμεθα, ὅπως, τῶν παιδῶν τούτων οὐ μόνον τὸν νοῦν μαθήμασι πολλοῖς καὶ καλοῖς καὶ ὑψηλοῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἤθεσι χρηστοῖς ἐπιχρῶσωμεν, διακοσμοῦντες αὐτοὺς τῇ ἡμετέρᾳ διδασκαλίᾳ καὶ ἐμποιοῦντες τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἡμερότητα καὶ γαλήνην.

Ὑμεῖς δὲ, φίλτατα τεκνία, προσέλθετε ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ μετὰ θερμοτάτης προσευχῆς πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, ὅπως τὸ ἀληθινὸν καὶ ἄσβεστον τῆς θείας σοφίας φῶς διαφωτίσῃ ὑμῶν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν κατὰ τὸ θεόπνευστον ἐκεῖνο ἀποστολικὸν λόγιον «εἰ δέ τις ὑμῶν »λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς — καὶ δοθήσεται αὐτῷ — αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος ». Μὴ λησμονῆτε, ὅτι ἡ ἐν τῇ Σχολῇ φοίτησις καὶ διαπαιδαγώγησις διπλοῦν καθόλου σκοπὸν

προτίθεται, τὸν μὲν, ἵν' ἐπαυξήσῃ τῆς διανοίας τὸ φῶς διὰ τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων, τὸν δὲ, ἵν' ἀναπτύξῃ καὶ καθαρῆσιν τῆς καρδίας τὰς ἀρετὰς, ἀποταμιεύουσα ἐν τῷ τοῦ νοὸς ταμείῳ τὴν κατ' ἐπίγνωσιν ἀρετὴν, ἥτοι θησαυρὸν ἀξιωματῶν καὶ παραδειγμάτων ἠθικῆς τελειότητος· ἀπλούστερον δ' εἰπεῖν, τὸ καθῆκον ὑμῶν, τεχνία ἀγαπητὰ, ἔσται διπλοῦν, νοὸς καλλιέργεια καὶ ἦθους διάπλασις· διότι τί τὸ ὄφελος ἂν τὸν μὲν νοῦν ὑμῶν ἀναπτύσσητε παντοίαις γνώσεσι καὶ πάσῃ ἐπιστήμῃ, τὴν δὲ ψυχὴν ὑμῶν ἔχητε ἄμορφον, ξηρὰν, καὶ ἄγονον ἀγαθῶν ἔργων καὶ ὑψηλῶν ἀρετῶν; τί τὸ ὄφελος, ἂν κατὰ τοὺς γραμματικούς κανόνας συντάσσητε καὶ ἐλληνίζητε κοσμοῦντες καὶ καταρτίζοντες τοὺς λόγους καὶ τὰς ποικίλας ὑμῶν συνθέσεις ἄλατι ἀττικῷ, διάκησθε δὲ πάντες ἀσυντάκτως καὶ πολὺ τὸ βάρβαρον καὶ τὸ σόλοικον ἐν τοῖς ἠθεσιν ἔχητε; Ἔργαζεσθε λοιπὸν, τεχνία, καὶ χωρεῖτε ἀόκνως καὶ ἀκμαζούσαις ταῖς ἐλπίσιν ἐπὶ τὰ πρόσω, μηδαμῶς ἀπορῥαθυμοῦντες, ἀλλὰ διηνεκῶς ἀπρίξ ἀντεχόμενοι τοῦ προκειμένου, ἕως οὗ φθάσητε ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὅπου εὐρήσετε κέρας ἀμαλθείας καὶ θάλασσαν ἀγαθῶν. Μνημονεύετε διὰ παντὸς, ὅτι οὔτε καρπὸς ἀποδίδει ἀπονώτατος κῆπος, οὔτε ἀμητὸν ἀποφέρει ἀγεώργητος γῆ, ἀλλὰ μὴν οὔτε σῶμα χωρὶς ἰδρώτων ἔρρωται, οὔδ' εὐχυμον γίνεται, ἀλλὰ μένει ἀσθενὲς καὶ νοσηρὸν ὑπ' ἀγυμνασίας καὶ νωθρότητος, ἀχμάζει δὲ καὶ κραταιοῦται διὰ τῶν ἀσκήσεων. Πείθεσθε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, τοῖς διδασκάλοις καὶ πᾶσι τοῖς ἀνωτέροις, ὑπέικετε τοῖς νόμοις καὶ ταῖς διατάξεσι τῆς Σχολῆς. "Ε-

χετε ἐν παντὶ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ διανοήματι ὑμῶν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν μόνην ταύτην ἀληθῆ καὶ στερεὰν πάσης ἀληθοῦς σοφίας ἀρχὴν καὶ θεμέλιον, ἐν ᾧ καὶ μόνῳ ἐγκυμονεῖται τοῦ ἀνθρώπου τὸ μεγαλεῖον, ἡ πνευματικὴ καὶ ὑλικὴ αὐτοῦ πρόοδος καὶ αἰδῖος εὐκλεία. Οὕτω χωρεῖτε μετ' ἀνδρίας καὶ καρτερίας ἀπαρταλεύτως, ἀκροώμενοι πάντοτε μετὰ προσοχῆς τῶν διδασκομένων, ἐντρύφοντες νυχθημερὸν ἱεροῖς τε καὶ κλασικοῖς ἀναγνώσμασι, καὶ ἐπιχρωννύοντες καὶ κοσμοῦντες τὸν μὲν νοῦν ταῖς ἀσφαλεστέραις καὶ ἀκριβεστέραις γνώσεσι, ταῖς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ ἱστορίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, τὴν δὲ ψυχὴν τοῖς χρηστοτάτοις ἤθεσι τοῖς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον. Φεύγετε τὰς τῶν φαύλων ὀμιλίαις, προσομιλοῦντες πάντοτε καὶ ἀναστρεφόμενοι μετὰ τῶν κρειπτόνων καὶ ἐκείνων, ὅσοι θεωρία τε καὶ πείρα συχνῆ καλῶς ἀπεμάξαντο τὰς ὑγιεστέραις καὶ μᾶλλον ἀκριβεῖς περὶ παντὸς πράγματος εἰδήσεις, καὶ οἵτινες καὶ ὀρώμενοι μόνον παιδαγωγοῦσι καὶ μεταρρυθμίζουσι τὰ ἤθη καὶ θαυμασίως ἀναφλέγουσι πρὸς τὴν ἀρετὴν τὰς τῶν ἄλλων ψυχάς. Ἀμιλλᾶσθε, τεκνία, ἀλλήλοις ἀγαθὴν ἄμιλλαν ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ ὑψηλὰ, καὶ οὕτως ἤξεται ἕκαστος ἐν καιρῷ ἐπὶ τε τὴν τῆς παιδείας ζηλωτὴν περιωπὴν καὶ ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ ἠθους ἐφικτὴν χριστιανικὴν τελειότητα. Ὅσον δ' ἂν τις τελειότερον διακοσμήσῃ τὸ ἴδιον ἦθος, τοσούτῳ μέτρῳ διατίθησιν ὑστερον καὶ τὸν ἴδιον οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸ πολίτευμα· ἐφ' ᾧ καὶ εἰς τῶν νεωτέρων ἀρίστων παιδαγωγῶν καὶ φιλοσόφων, ἐπισταμένως τὴν τοῦ ἀν-

θρώπου φύσιν διερευνήσας καὶ ἀναπτύξας, προσεπιλέγει :
«ἐὰν μὴ ἀκριβῶς διαιτηθῶσι τὰ ἔθνη κατὰ ρυθμὸν καὶ
»στάθμην, οὐδὲ τὰ κατ' οἶκον οἰκονομηθήσονται ὀρθῶς· ὁ-
»πότεν πένηται ἀρετῶν ἢ ψυχῆ, οὐδὲ τῆς οἰκίας αὐξάνε-
»ται ὁ πλοῦτος ὁ ποικίλος καὶ πολυμερής· ὁπότεν δὲ ἡ
»οἰκία ὑπάρχη τεθορυβημένη καὶ συντεταραγμένη, οὐδεὶς
»οὐδέποτε πολιτεύεται καλῶς. Τὸ ἀνάπαλιν δὲ, καλῶς μὲν
»τοῦ πολιτεύματος ἄρχει ὁ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἄριστα δια-
»τιθέμενος· κάλλιστα δὲ τὸν ἴδιον οἶκον διακοσμεῖ, ὁ τὴν
»ἑαυτοῦ ψυχὴν χρηστοῖς διαυγάσας ἔθεσι καὶ πάσης αὐτῆν
»κακίας εὐτυχῶς ἀπαλλάξας.»

Τοιούτους, τεκνία, ἀπαιτεῖ καὶ ἀναμένει ὑμᾶς ἢ τε Ἐκ-
κλησία καὶ τὸ ἔθνος, καὶ τοιοῦτος ὁ σκοπὸς καὶ ὁ προορι-
σμὸς τῆς Μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Ἐπαρον λοιπὸν, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὰς πατρικὰς
σου χειρὰς καὶ ἐπιδαψίλευσον τὰς παναγίας καὶ θεοπειθεῖς
εὐχὰς καὶ εὐλογίας σου ἐπὶ πάντας ἡμᾶς διδάσκοντας καὶ
διδασκομένους καὶ εὔξαι ὅπως ὁ Κύριος καὶ Πατὴρ τῶν
φώτων ἡμῖν μὲν ἐξαποστείλῃ ἄνωθεν τὴν θείαν αὐτοῦ χάριν
τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπλη-
ροῦσαν καὶ ἄφθονον παρέχουσαν τὴν ἐν τῷ προκειμένῳ ἱερῷ
ἀγῶνι προσήκουσαν σωματικὴν ἰσχὺν καὶ ἠθικὴν ὑπομο-
νήν τε καὶ καρτερίαν, ἐμπνεύσῃ δὲ ἐν τῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆς μαθητιώσης ταύτης νέας γενεᾶς τὸν θεῖον
αὐτοῦ φόβον, καὶ ἐπιτάξῃ τοὺς ἀγίους αὐτοῦ ἀγγέλους
τηρεῖν καὶ φυλάττειν πάντας ἡμᾶς ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς ἀλη-
θείας καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ὁδηγεῖν εἰς τὰς τρίβους τῶν ἐν-

τολῶν αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα ἀναθέμενοι ἀπτόμεθα τοῦ ἔργου.

Ἦδη δὲ παραδίδωμι τὸν λόγον τῷ ἀξιοτίμῳ Κυρίῳ Κέπετζῃ, ἐνὶ τῶν μελῶν τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς, ἀναλαβόντι προθύμως ἄγαν ἐν τῷ διακρίνοντι αὐτὸν ὑπὲρ παντὸς καθόλου καλοῦ καὶ κοινωφελοῦς ἔργου, ἰδίᾳ δὲ ὑπὲρ τῆς Μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους Σχολῆς, ἀκαμάτῳ ζήλῳ τὴν λογοδοσίαν τῆς οἰκονομικῆς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς καταστάσεως. Καὶ οὕτως ἄρα ἐγκαινίζεται νέον ἱερὸν καὶ τὰ μάλα λυσιτελὲς ἐν τοῖς κοινοῖς μάλιστα καὶ δημοσίοις καθιδρύμασιν ἔθος τοῦτο, ὅπως ἐκάστοτε κατὰ τὴν τῶν μαθημάτων ἐναρξιν ἡ ἐφορία δίδωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐγγύς καὶ μακρὰν ὁμογενοῦς κοινοῦ λόγον καὶ εὐθύνας τῆς διαχειρίσεως τῶν τῆς Σχολῆς ἐσόδων τε καὶ ἐξόδων, καὶ μάθη τέλος πάντων ἕκαστος τῶν ὅπως δὴποτε τὴν Σχολὴν εὐεργετούντων, πῶς καὶ ποῦ ὁ ὑπ' αὐτῶν προσφερόμενος ὄβολος καταδαπανᾶται. Τὸ δὲ τέως ἐπικρατῆσαν ἀκαδημαϊκὸν ἔθος, ὅπως εἰς τῶν τῆς Σχολῆς Καθηγητῶν ἀναγινώσκη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς τῶν μαθημάτων ἐναρξέως ἐπιστημονικὴν τινα διατριβὴν, μετετέθη τοῦ λοιποῦ ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς σχολῆς ἑορτὴν, ἧτοι τὴν τριακοστὴν ἐκάστοτε τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, καθ' ἣν ἡ μὲν ἁγία καὶ ὀρθόδοξος ἡμῶν μήτηρ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἡ δὲ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ ἐπιτελεῖ τὸ μνημόσυνον τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμων αὐτῆς εὐεργετῶν.

Ἐφεξῆς ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἀπευθύνασα πρὸς τοὺς μαθητὰς πολλὰς σοφὰς ὄντως καὶ πατρικὰς νοθεσίας καὶ παραινέσεις καὶ οὕτως ἀναζωπυρήσασα τὸν τε ζῆλον τῶν τῆς Σχολῆς Καθηγητῶν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν φοιτητῶν αὐτῆς καὶ ἐπευξάμενη τὴν ἐν ὑγείᾳ καὶ παντοίᾳ ποθητῇ προόδῳ διάνυσιν τοῦ ἀρξαμένου νέου σχολικοῦ ἔτους, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Τὴν δὲ λ'. Ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καθ' ἣν ἡ ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν μνήμην τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐπιτελεῖται δὲ καὶ ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, καὶ τὸ μνημόσυνον τῶν ἐν μακαρία τῇ λήξει γενομένων αἰοιδίμων αὐτῆς εὐεργετῶν, ἐφόρων, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, ἐγένετο Πατριαρχικὴ λειτουργία ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ἐν μέσῳ ἀπείρου καὶ ὅλων ἐκτάκτου συρροῆς εὐσεβῶν καὶ φιλομούσων Χριστιανῶν.

Ὁ δὲ Σχολάρχης, Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παλαμᾶς, ἐξεφώνησε κατάλληλον τῇ πανηγύρει λόγον, ἐν ᾧ διὰ μακρῶν ἀνέπτυξε τὸν βίον τῶν ἑορταζομένων μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλων καὶ ἱεραρχῶν ὑπὸ τὴν τριπλῆν ταύτην ἔποψιν, ὡς πρὸς τὸν κόσμον, ὡς πρὸς τὰ γράμματα καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προηγουμένου τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἀγίας καὶ ἱερᾶς [Συνόδου, παρακολουθούτων δὲ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἀγίου Φιλαδελφείας, τοῦ φιλογενεστάτου Κυρίου Γεωργίου Ζαρίφη μετὰ τοῦ ἀν-

τιπροσώπου τῆς ἐν ἀγίῳ Ὁρει ἱεραῖς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς, Ἀρχιμανδρίτου Παγκρατίου, πολλῶν ἐκλεκτῶν καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν, μετέβησαν εἰς τὴν Μ. τοῦ Γένους Σχολῆν, ὅπου καὶ ἐγένετο ἡ νενομισμένη ἐπὶ τῶν κολύβων τελετή. Μετὰ μικρὰν δὲ ἀνάπαυσιν οἱ πάντες, συνοδευόντων καὶ τῶν Καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Σχολῆς, ἀνέβησαν, μόλις διασχίζοντες τὴν πανταχόθεν συρρέυσασαν ἀναριθμητον εὐσεβῶν καὶ φιλογενῶν θεατῶν πληθύν, εἰς τὸν παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας, τοῦ Μουχλίου ἐπιλεγομένης, ἱερὸν λόφον, ἐφ' οὗ συγκαταθέσει τῶν ἰδρυτῶν καὶ ἀποφάσει τῆς Ἱεραῖς Συνόδου καὶ τοῦ διαρκοῦς ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ὠρίσθη ἡ ἀνίδρυσις νέου μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Ἐνταῦθα ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ἐπιτελέσασα τὸν ἁγιασμόν, κατέθετο αὐταῖς χερσὶ, συμβοηθούντων τῶν γενναίων ἰδρυτῶν Γεωργίου τοῦ Ζαρίφη καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἱεραῖς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς, τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ νέου τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς οἰκοδομήματος, φέροντα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν :

“ Η ΣΟΦΙΑ ΩΚΟΔΟΜΗΣΕΝ ΕΑΥΤΗ ΟΙΚΟΝ. ΕΠΙ ΤΗΣ
ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ' ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ, ΧΟΡΗΓΟΥΝ-
ΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ, ΚΑΤΕΤΕΘΗ Ο ΘΕΜΕΛΙΟΣ
ΟΥΤΟΣ ΛΙΘΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ ΔΩΡΗΘΕΙΣΗΣ ΥΠΟ ΣΤΕ-
ΦΑΝΟΥ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΖΑΡΙ-
ΦΗ, ΤΗ 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1880. ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΔΗ-
ΜΑΔΗΣ. „

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀγιασμοῦ ἢ Α. Θ. Π. μετὰ φωνῆς ζωηρᾶς καὶ λιαν συγκεκινημένης ἀπήγγειλε σύντομον λογύδριον, ἐν ᾧ ἐξέφρασεν, ὅτι, θεία συνάρσει, ἐξεπληρώθησαν τέλος οἱ πόθοι αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ ἔθνους, κατατεθέντος τοῦ θεμελίου λίθου τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς μετὰ τοσαύτας ποικίλας καὶ χαλεπὰς περιπετείας ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν τοῦ νῦν Σουλτανεύοντος.

Τὴν Α.Θ. Π. διεδέξατο ὁ Σχολάρχης διὰ τῆς ἐπομένης προσλαλιᾶς :

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ.

Λαμβάνει τέλος πάντων σήμερον ἀρχὴν καὶ ὑπαρξιν καὶ σῶμα ὅ,τι ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετηρίδων ἀπεφασίζετο, ἐσχεδιάζετο, ἐμελετᾶτο, προσέκρουεν εἰς διάφορα διαφόρου φύσεως προσκόμματα, ἀνεβάλλετο, καὶ ζωηρῶς παρὰ πάντων ἐπεθυμεῖτο καὶ ἀνυπομόνως ἀνεμένετο. Τὴν στιγμήν ταύτην κατατίθεται ὁ πρῶτος ἱερός καὶ ἀκρογωνιαῖος λίθος, ὁ προωρισμένος νὰ διαιωίση μέχρι συντελείας αἰώνων ἔνδοξα μεγάλων τοῦ ἔθνους εὐεργετῶν ὀνόματα. Τὸν θεμέλιον δὲ τοῦτον λίθον ἀμέσως θὰ διαδεχθῶσι κατὰ τὴν τάξιν καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἕτεροι καὶ θὰ συνεχίσωσι τὸ ἐσχεδιασμένον ἤδη μέγα καὶ λαμπρὸν οἰκοδόμημα, ὅπως μορφώσωσι καὶ ἀποτελέσωσι μεγαλοπρεπῆ τῆς παιδείας ναὸν καὶ ἀνάκτορον, τὴν μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν. Πραγματοποιεῖται λοιπὸν, ἀγαθῇ ὥρᾳ, σήμερον τῇ ἀκραΐάντῳ θελήσει τοῦ θεολέκτου ἡμῶν ποιμενάρχου

καὶ τῇ προθύμῳ συνδρομῇ ἱερᾶς μεγαλεπηβόλων ὁμογενῶν
δυάδος ὅ,τι ὑπὸ πολλῶν ἐνομίζετο καὶ ἤδη ἴσως ἀκόμη
θεωρεῖται ὡς γλυκὺ καὶ παρήγορον ὄνειρον. Σπανίως ἀπαν-
τῶνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων γεγο-
νότα τοιαῦτα, τὰ ὅποια ἐν μιᾷ δοθείσῃ στιγμῇ δύνανται
νὰ παρουσιάσωσιν ἐν ταύτῳ καὶ παρελθὸν ἔνδοξον καὶ ἐνε-
στῶς εὐκλεές καὶ μέλλον ἐπίσης περίδοξον. Τοιαύτη, ἀγα-
πητοί, σπανία καὶ μοναδική, οὕτως εἶπεῖν, στιγμή εἶνε ἢ
παροῦσα, καθ' ἣν πάντες ἡμεῖς οἱ περιστώτες μετὰ καρ-
δίας παλλούσης ὑπὸ χάριτος καὶ ἐλπίδος ἀναγκαζόμεθα μετ'
ἔθνικῆς ὑπερηφανίας νὰ ἀναπολήσωμεν ζωηρῶς τὸ πλήρες
δόξης καὶ εὐκλείας καὶ παρελθὸν καὶ ἐνεστῶς καὶ μέλλον
τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς.

Τὴν στιγμήν ταύτην βλέπω ἔμπροσθέν μου ἀνελίσσομέ-
νην τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν τοῦ μεγάλου τούτου τοῦ Γένους
μουσείου καὶ ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος. Τὴν στιγμήν
ταύτην χαιρετῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ προερχομένας
ἤδη νοερῶς ἀμοιβαδὸν τὰς ἱερὰς σκιάς τῶν ἐνδόξων ἐκείνων
προγόνων ἡμῶν, τῶν Εὐγενικῶν, τῶν Σχολαρίων, τοῦ
Καμαριώτου, τοῦ Ζυγομαλαῆ, τοῦ Κορυδαλέως, τοῦ Μαυ-
ροκορδάτου, τοῦ Βησσαρίωνος, τοῦ Κυμηνίτου, τοῦ Ρυσίου,
τοῦ Μηλιάτου, τῶν Λεσβίων Δωροθέου καὶ Ἰωάννου, τοῦ
Τζιγάλα, τοῦ Κλονάρη, τοῦ Κριτίου, Ἀνανίου καὶ Ἰωα-
κείμ τῶν Ἀντιπαρίων, Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, τοῦ Μα-
κραίου, τοῦ Φωτίου, τοῦ Πρωίου, τοῦ Παλαμαῆ, τοῦ Κούμα,
τοῦ Λογάδου, τοῦ Σαράφη, τοῦ Σαμούηλ, τοῦ Λασκάρεως,
τοῦ Κλεοβούλου, καὶ τοσοῦτων ἄλλων εὐκλεῶν ὀνομάτων,

οἵτινες, παριστάμενοι ἤδη ἀοράτως, ὡς ἄξιοι τῆς ἀρχαίας ἐκείνης Οἰκουμενικῆς Σχολῆς ἀλειπται καὶ καθηγηταὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ ὄντως ταύτῃ πανηγύρει, τὴν ὅποιαν οἱ πάντες ἠύχοντο, οὐκ ὀλίγοι δὲ πυρετωδῶς ἐνήργουν καὶ προδιελέαινον, καὶ μετέχοντες τῆς κοινῆς ἡμῶν ταύτης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, εὐλογοῦσι τὸ ἔργον ἡμῶν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκούω πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς ἐσκορπισμένους τροφίμους καὶ μαθητὰς τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς εὐχὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης ἀναπέμποντας ὑπὲρ τῆς κατευοδόσεως τοῦ ἐν αἰσίαις ὥραις ἀρχομένου σήμερον μεγαλεπηβόλου τούτου ἔργου. Φαντάζομαι ἤδη τὴν στιγμὴν ταύτην ζωηρῶς καὶ ἐν βαθυτάτῳ μέλλοντι τὰ τέκνα πάσης ἐλληνικῆς χώρας, τὰς νέας ταύτης τῆς πατρίδος ἐλπίδας, προσερχόμενα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο τῶν γραμμάτων τέμειος, ὡς διψῶσαι ἔλαφοι ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, πρὸς ἀπόσβεσιν τῆς κατεχούσης φύσει πᾶσαν ἐλληνικὴν ὑπαρξίν διψῆς τῆς γνώσεως καὶ πρὸς μόρφωσιν καὶ διάπλασιν τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας αὐτῶν. Ἐντεῦθεν δέ, ὡς καὶ τέως κατὰ πᾶν ἔτος ἐπανελαμβάνετο, θὰ ἐξέρχωνται πάντες οὗτοι εἰς διάφορα στάδια καὶ διαφόρους θέσεις καὶ κοινὰς καὶ ἰδιωτικὰς, φέροντες πανταχοῦ τὴν ἀγάπην τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, τὴν ἀγάπην τῶν γραμμάτων, τὴν ἀγάπην τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης, τὴν ἀγάπην τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς τάξεως· ναί! διατί ὄχι; Ἐντεῦθεν, ὡς ἔκ τινος νέας Σιών, θὰ ἐξέλθωσιν ἴσως καὶ ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι, οἵτινες θὰ κηρύξωσι πανταχοῦ γῆς καὶ θὰ συνε-

χίωσιν εὐδοκίμως καὶ ἐπιτυχῶς τὸ θεῖον καὶ χαρμόσουνον ἐκεῖνο τῆς πατρώας δόξης καὶ εὐκλείας εὐαγγέλιον, τὴν ἀπὸ τοσούτων ἤδη αἰώνων μετὰ παλλούσης καρδίας ἀναμενομένην ἠθικὴν παλιγγενεσίαν. Ἴδου, ἀγαπητοὶ, ὅποια δόξα συνεχῆς καὶ αἰώνιος περικαλύπτει τὴν ἐστίαν ἐκείνην τῶν γραμμάτων, τὴν ἀπὸ πέντε ἤδη καὶ ἐπέκεινα αἰώνων κοινὴν ταύτην ἀπάσης τῆς Ἀνατολῆς τροφοδότιν καὶ εὐεργέτιν, τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν, ἣτις ἀπὸ τῆς σήμερον μεταφέρεται ἐπὶ τοῦ εὐλογημένου τούτου καὶ μαρτυρικοῦ λόφου τῆς ἡμετέρας Βασιλευούσης, ὅπως, καθὼς ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Γολγοθᾶ ἀνυψωθεὶς ὁ θεῖος τῆς ἀνθρωπότητος Σωτὴρ συνεχάλεσε τοὺς αἰῶνας ἅπαντας εἰς τὴν ἠνεωγμένην παρ' αὐτοῦ Σχολὴν τῆς σωτηρίας, οὕτω καὶ αὕτη ἐντεῦθεν, ἰσταμένη ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῆς φυλακῆς, ὡς ἐπὶ πύργου ὑψηλοῦ καὶ παντεπόπτου, ἔχη ὑπ' ὄψιν καὶ καθορᾶ, ὡς ἀπὸ σκοπιάς ὑψίστης, ὄλην τὴν ἔμπροσθεν αὐτῆς πανταχόθεν παρατεταμένην ἔνδοξον ταύτην καὶ εὐκλεᾶ πατρώαν γῆν τε καὶ θάλασσαν, συγκαλῆ πάντα τὰ τέκνα τῆς πατρίδος εἰς τὸ φῶς τῆς πίστεως καὶ τῆς σοφίας, καὶ, ὡς τις κιβωτὸς ἀρχαίων ἀναμνήσεων, ἀπρὶξ ἔχεται τοῦ παρελθόντος καὶ μετὰ βεβαίας ἐλπίδος προσαγορεύη πάντοτε καὶ ἀσπάζεται τὸ εὐκλεῆς μέλλον. Καὶ ὅμως, ἀγαπητοὶ, μὴ λησμονήσωμεν καὶ ἐνταῦθα τὸ ἱερόν καὶ ἀλάνθαστον ἐκεῖνο τοῦ προφητάνακτος λόγιον. «Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες».

Καὶ λοιπὸν, ἐπιθυμοῦντες ἀπὸ ψυχῆς τὴν αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἤδη ἀρξαιμένου μεγαλοπρεποῦς τούτου τῆς

σοφίας καθιδρύματος και φυτωρίου, συνενώσωμεν ἤδη και τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν και ὅλας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις εἰς θερμὴν δέησιν και εὐχὴν πρὸς τὸν Ὑψιστον τῶν φῶτων Κύριον και Θεόν, ὅστις μόνος δύναται εἰς τὰ μὴ ὄντα νὰ δώσῃ πραγματικὴν ὑπαρξίν, εἰς δὲ τὰ ὄντα ἰσχύον και δύναμιν και ζωὴν. Δεηθῶμεν, ὅπως ἐξαποστείλῃ δαφιλῆ και ἀφθονον τὴν χάριν αὐτοῦ και εὐλογίαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἵνα γένηται πηγὴ ἀνεξάντλητος ἀληθοῦς φωτός, χριστιανικῆς σοφίας και ἀθανάτου δόξης δι' ὅλον τὸν χριστιανικὸν και ὀρθόδοξον τῆς Ἀνατολῆς κόσμον, φύγῃ δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ πνεύματα τοῦ σκότους και τοῦ ψεύδους, τὰ ὁποῖα ἤδη, πανταχόθεν περιιπτάμενα και συνεισωθούμενα, ἀγωνίζονται παντοίοις θεμιτοῖς και ἀθεμίτοις τρόποις νὰ ἐπισκιάσωσι τὸν πάτριον ἡμῶν οὐρανόν, και νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν πατρῴαν ἐκείνην δόξαν και εὐκλειαν, και ἐνοικῆσῃ ἐν αὐτῷ ἐν πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, πνεῦμα ἀληθείας και δικαιοσύνης, πνεῦμα πίστεως και ἀγάπης, πνεῦμα δόξης και ἀθανασίας, ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα, δι' οὗ ἠϋξήσεν, ἐμεγαλύνθη, ἐκραταιώθη και κατεκυρίευσεν πᾶσαν τὴν πεπολιτισμένην γῆν ἢ ἐλληνικὴ διάνοια, και δι' οὗ μόνου προασπιζομένη ἐπὶ χιλιάδας ἤδη ἐτῶν ἐθριάμβευσεν και θέλει πάντοτε θριαμβεύσει και ἡ σοφία και ἡ πίστις τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Πατὴρ παντὸς οἰκτιρμοῦ και πάσης παρακλήσεως τῆς ἱεραῆς ἐκείνης τριάδος, ἣτις συνέλαβεν και ἤδη προθύμως ἐκτελεῖ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, τὸν μὲν Βατοπεδινὸν ἀρχιμ. Ἀνανίαν ἀνα-

παύση ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ, τὸν δὲ ζηλωτὴν τῶν καλῶν καὶ τῆς παιδείας ἀκάματον προστάτην παναγιώτατον ἡμῶν Δεσπότην Ἰωακείμ τὸν Γ'. καὶ τὸν μεγάλθυμον καὶ ἀνεξάντλητον πρὸς πᾶν καλὸν καὶ κοινωφελὲς Γεώργιον τὸν Ζαρίφην διατηρῆ ὑγιεῖς, μακροημερεύοντας καὶ παντοίαις καταστέφῃ χάρισι καὶ εὐλογίαις, ἵνα καταξιωθῶσιν οὐ μόνον νὰ ἴδωσιν ἰδίους ὄμμασι τετελεσμένον τὸ μέγα τοῦτο τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν δόξης καὶ εὐεργεσίας μνημεῖον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀγλαοὺς αὐτοῦ καρπούς ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν περιόδους ἐν πλήρει πνευματικῇ χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει καθορῶντες ἀποδρέπωνται δικαίως καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν ἔπαινον πάντων τούτων καὶ ἡμῶν.

Τῶν ἀοιδίμων κτιτόρων, εὐεργετῶν, διδασκάλων καὶ μαθητῶν τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς αἰωνία ἡ μνήμη! Ἀνανίου τοῦ Βατοπεδινοῦ ἀρχιμανδρίτου αἰωνία ἡ μνήμη!

Γεωργίου Ζαρίφη, τοῦ μεγάλου τοῦ Γένους εὐεργέτου, πολλὰ τὰ ἔτη! Τῶν σεβασμίων πατέρων τῆς γεραῆς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς πολλὰ τὰ ἔτη! Νικολάου Ζαρίφη καὶ Στεφάνου Ζαφειροπούλου, τῶν δωρητῶν τοῦ γηπέδου τούτου, πολλὰ τὰ ἔτη!

Ἰωακείμ τοῦ πανχλωτάτου καὶ Οἴκουμ. Πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη!

Τὴν μοναδικὴν δὲ ὄντως ταύτην, συγκινητικωτάτην καὶ ἐνθουσιώδη ἱεράν τελετὴν ἐν μέσῳ τῶν πανταχόθεν ἀντηγούντων ζωηροτάτων ζητωκραυγῶν τοῦ πεπυκνωμένου πλήθους ἐπεσφράγισεν εἰς τῶν μαθητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως, ἀπαγγείλας μετὰ ζωηρᾶς ἐκφράσεως ὀλιγόστιχον ποίημα, κατάλληλον τῇ περιστάσει.

Τῆς 25 τοῦ Μαΐου μηνός, ἡμέρα Κυριακῆ, συμφώνως τῷ ἐκδεδομένῳ προγράμματι, ἤρξαντο αἱ γραπταὶ ἐξετάσεις τῶν δεδιδαγμένων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1879—1880 ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσι μαθημάτων. Τὴν ἐπὶ τούτῳ νενομισμένην τελετὴν ἐπετέλεσεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ'. παρόντος καὶ τοῦ Μακαριωτάτου τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχου, τῶν Σεβασμιωτάτων τῆς ἀγίας καὶ ιερᾶς Συνόδου μελῶν, τῶν ἐφόρων καὶ ἱκανοῦ ἐπιλέκτου ἀκροατηρίου, μεθ' ἧν ὁ Σχολάρχης Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παλαμαῆς ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ βήματος τὴν κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος ἔκθεσιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς, ἔγουσαν ὧδε :

ΕΚΘΕΣΙΣ.

Πανηγυρότατε Πατριάρχα! Μακκρυώτατε Δέσποτα! Σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος ἀμήγυρις.

Δόξαν καὶ χάριτας πρὸς τὸν Πατέρα πάσης σοφίας καὶ γνώσεως εὐγνωμονούση ψυχῆ καὶ καρδίᾳ ἀναπέμφαντες, τὸν καταξιώσαντα καὶ πάλιν ἡμᾶς αἰσίως καὶ τόδε τὸ σχολικὸν διανύσαι ἔτος καὶ ταύτην τὴν ποθητὴν πᾶσι διδάσκουσί τε καὶ διδασκομένοις καταφθᾶσαι ἡμέραν, πάρεσμεν αὖθις πρόθυμοι, τῷ ἀνέκαθεν καλῶς τε καὶ μάλα σκοπίμως καθωρισμένῳ ἱερῷ ἔθει ἐπόμενοι, ἵνα τοῦτο μὲν τὴν νενομισμένην ἔκθεσιν τῆς διανοητικῆς ἅμα τε καὶ ἠθικῆς τῆς μεγαλωνύμου ταύτης τοῦ Γένους Σχολῆς καταστάσεως καθυποβάλλωμεν, ὡς εἰκός, πᾶσι καὶ τοῖς ἐγγύς καὶ

τοῖς μακρὰν παροῦσί τε καὶ ἀποῦσι προστάταις, κηδεμόσι καὶ εὐεργέταις τοῦ νεωτάτου τούτου ἐν τῇ Ἀνατολῇ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐκπαιδευτηρίου, τοῦτο δὲ, τὸν ἐνιαύσιον αὐτοῦ πνευματικὸν καρπὸν ἀποδρεψάμενοι, ἄφθονον συγκομίσωμεν πρὸς τιμὴν μὲν τῶν ἐν αὐτῷ πνευματικῶς μοχθούντων τε καὶ ἀγωνιζομένων, καὶ ἔπαινον τῶν νεαρῶν τούτων καὶ φερεπόνων ἀθλητῶν, κλέος δὲ καὶ καύχημα πάντων τῶν ὀπωσθήποσε προνοούντων τε καὶ κηδομένων ὑπὲρ αὐτοῦ μεγαθύμων καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν.

Πολλάκις ἤδη ὑπὸ πολλῶν παρατηρήθη, ὅτι ὁ βίος τῶν περὶ τὰ γράμματα ἡσχολημένων ἀνδρῶν σπανίως παρουσιάζει γεγονότα δραματικοῦ τινος ἐνδιαφέροντος. Καὶ εἰκότως, διότι αἱ σπουδαῖαι καὶ βαθεῖαι μελέται καὶ ἰδέαι καλλιεργοῦνται μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τοῦ θορύβου τῶν παθῶν, μηδεμίαν ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὰς συνήθεις καὶ κοινὰς τῶν ἄλλων βιωτικῶν γεγονότων ἀφορμὰς. Ἡ πνευματικὴ ἄρα ἢ διανοητικὴ ἐργασία ἀγαπᾷ τὴν σιγὴν καὶ τὴν ἀπομόνωσιν, παραδεχομένη μόνον εἰρηνικὰς καὶ, οὕτως εἰπεῖν, μεθοδικὰς κινήσεις. Αὐτὸ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων. Τὰ ἐν τούτοις γινόμενα στεροῦνται πάσης ἐξωτερικῆς θεατρικῆς ἐπιδείξεως καὶ περιπετειῶν ἀπροσδοκῆτων καὶ παθητικῶν· βαίνουσι θετικῶς εἰς ἓν καὶ μόνον τείνοντα καὶ ἐπιδιώκοντα, τὸ μόνιμον καὶ σταθερὸν, καὶ οὐχὶ τὴν ἐξωτερικὴν λάμψιν καὶ κομψότητα, καθὼς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα οἰκοδομήματα τὰ προωρισμένα ὅπως διατηρηθῶσιν ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους. Ἐν τῇ γενικῇ ἄρα τε καὶ μερικῇ τῶν ἐκπαι-

δευτηρίων ιστορία οὐδέποτε δύνανται νὰ συναντηθῶσι τὸ ἀ-
πρόσπτον καὶ τὸ ἔκτακτον, ἐπὶ τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον οὐ
μόνον οἱ ἐν αὐτοῖς διδάσκοντες Καθηγηταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ
ἀκολουθῶσιν ἀκριβῶς προδιαγεγραμμένον ἤδη πρόγραμμα
διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τοῦ καθήκοντος αὐτῶν ἡ φύ-
σις οὐδὲν ἕτερον ἀπαιτεῖ ἢ τὴν ἀκριβῆ καὶ πλήρη φιλολο-
γικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐμέθοδον παράδοσιν τῶν ἀνατεθειμέ-
νων αὐτοῖς μαθημάτων διὰ καθαρᾶς κριτικῆς, πλουσίας
καὶ ζωντᾶς τῶν διδασκομένων ἐκθέσεως, ἐφ' οἷς καὶ μό-
νοις ἐποικοδομεῖται καὶ πᾶσα αὐτῶν ἡ ἰκανότης καὶ ἡ γε-
νικὴ παρὰ πᾶσιν ὑπόληψις. Καὶ ἡ ἔκθεσις ἄρα τοῦ ἐνιαυ-
σίου βίου τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, τῶν κατὰ πᾶν σχολι-
κὸν ἔτος ἐπαναλαμβανομένων πνευματικῶν ἡμῶν ἀγώνων,
ἀποφύγουσα πᾶσαν ῥητορικὴν γροϊὰν καὶ ἐξωτερικὴν ἐπι-
δείξεως λαμπρότητα ἔσται, ὡς εἰκὸς, ἀπλῆ μὲν καὶ ἀ-
πέριττος, ἀλλ' ἀκριβῆς ἀφήγησις τῶν καθ' ἡμᾶς, προτιθε-
μένη εἰς τὴν εὐμενῆ τοῦ δημοσίου κρίσιν.

Καὶ πρῶτον περὶ τῆς διανοητικῆς τῆς Σχολῆς κατα-
στάσεως. Ἄπασι αἱ προαναγγελθεῖσαι ἐν τῇ περυσινῇ
ἡμῶν ἐκθέσει προσθῆκαι καὶ τροποποιήσεις διαφόρων μα-
θημάτων τοῦ τέως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σχολῇ παραδεδεγμένου
προγράμματος ἐφηρμόσθησαν ἀκριβῶς ἐν τῷ κατὰ Λύγου-
στον ἐκδεδομένῳ ὑπὸ τῆς Σχολαρχίας προγράμματι τοῦ
σχολικοῦ ἔτους 1879—1880· ἐνιαύσιος δὲ ἤδη πείρα
κατέδειξε τρανῶς οὐ μόνον τὴν ὀρθότητα ἀλλὰ καὶ τὸ λυ-
σιτελὲς ἀπασῶν τῶν γενομένων τούτων μεταβολῶν, τοῦθ'
ὅπερ ἐν τῇ κατὰ Μάρτιον γενομένῃ, τῇ προσκλήσει τῆς

Σχολαρχίας γενικῆ τοῦ Καθηγητικοῦ τῆς Σχολῆς συλλόγου συνεδριάσει, ἅπαντες οἱ σεβαστοὶ Καθηγηταὶ ὁμοφώνως ἀνωμολόγησαν.

Συνωδὰ τοίνυν τῷ προγράμματι τούτῳ ἐδιδάχθησαν κατὰ τὸ αἰσίως ἤδη ἀπολήξαν σχολικὸν ἔτος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Καθηγητῶν τὰ μαθήματα πάντα πλήρη καὶ λίαν καρποφόρως μετὰ τῆς παραδειγματικῆς ἐκείνης καὶ ἐπαίνου παντὸς ἀνωτέρας ἀκριβείας τε καὶ ἐπιμελείας τῆς χαρακτηριζούσης ἐξαιρέτως ἐν τῇ τοῦ καθήκοντος αὐτῶν ἐκπληρώσει πάντας τοὺς ἀξιοτίμους τῆς ἡμετέρας Σχολῆς Καθηγητάς. Μόνον δὲ μαρτύριον ἀσφαλές καὶ βεβαία ἀποδείξις τῆς ἀληθείας ταύτης ἔστω τοῖς πᾶσιν αὐτὸς οὗτος ὁ προτιθέμενος εἰδικὸς τῆς ἐν ἐκάστη τάξει γενομένης διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τούτων πίναξ.

Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν ἡ Σχολαρχία ἱεράν ἤδη ὀφειλὴν ἀποτίουσα, πολλὰς καὶ μεγάλας πρὸς πάντας τοὺς ἀξιοτίμους τῆς Σχολῆς Καθηγητάς τὰς χάριτας δημοσίᾳ ἀνακηρύττει καὶ τὴν βαθυτάτην τῆς Σχολῆς εὐγνωμοσύνην ἅπασιν ἀπονέμει. Οὐχ ἦττον ἱερώτερον χρέος καὶ καθῆκον ἅμα νομίζω ἀπαραίτητον, ὅπως ἤδη δημοσίᾳ μετὰ δικαίας, οὕτως εἰπεῖν, ὑπερηφανίας καὶ καυχήσεως ἐπαινέσω καὶ πάντας ἁπασῶν τῶν τάξεων τοὺς μαθητάς, πλήν τινων καὶ τούτων, ἀγαθῆ τύχῃ, λίαν εὐαρίθμων ἐξαιρέσεων, ἐπὶ τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ προόδῳ, ἣν ἐπεδείξαντο πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ μαθήματα, εὐγενῶς πρὸς ἀλλήλους καλὴν καὶ ἀγαστὴν φιλοτιμούμενοι ἄμιλλαν. Μαρτύριον δὲ τῶν λόγων μου τρανώτατον πρόκειται πᾶσι τοῖς βουλομένοις

τὰ τετράδια τῶν γραπτῶν αὐτῶν ἐξετάσεων. Ἀναγγέλλω δ' ἐπὶ τούτοις εὐχαρίστως, ὅτι καὶ αἱ δύο πρῶται τοῦ Σχολείου τάξεις, συνεπεία τῆς ὀρισθείσης αὐστηροτέρας ἐπὶ τῇ ἐγγραφῇ αὐτῶν δοκιμασίας, παρέσχον ἤδη ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος πολλῶ ὀλιγωτέρους τοὺς ἀδυνάτους καὶ μικρὸν ἐν τῷ μέλλοντι, ἵνα μὴ εἶπω, καὶ μηδεμίαν βελτιώσεως ἐλπίδα παρέχοντας, ὧν τινὰς μὲν ἡ σχολαρχία, ἅμα τῇ λήξει τῆς πρώτης τριμηνίας, παρεκάλεσε τοὺς γονεῖς ἢ ἐγγυητὰς αὐτῶν ἀποσύραι τῆς Σχολῆς, ὡς μάτην τὸν χρόνον ἐνταῦθα καταναλίσκοντας, τινὰς δὲ, μὴ παρουσιασθέντων τῶν ἐγγυητῶν αὐτῶν μετὰ ἐπανειλημμένην τῆς Σχολαρχίας πρόσκλησιν, διετηρήσαμεν ἐκόντες ἄκοντες μέχρι τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἀπεκλείσαμεν ὅμως τῶν ἐξετάσεων. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι, ἐπιτεινομένης ἔτι μᾶλλον τῆς αὐστηρότητος ἐν ταῖς ἐγγραφαῖς, ἡ Σχολὴ ἀπαλλαγῆσεται βαθμηδὸν ἐντελῶς τῶν τοιούτων.

Ἐφηρμόσθησαν δὲ προσέτι, κατὰ τὰ πέρυσιν κοινῇ τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου ἀποφάσει δεδογμένα καὶ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς ἐφορίας ἐπικεκυρωμένα, καὶ ταῦτα. Πρῶτον, ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων ἀπὸ τῆς ἀ. τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ ἡ κατάπαυσις αὐτῶν κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Μαΐου μηνὸς Κυριακὴν. Δεύτερον, ἡ παντελής τῶν προφορικῶν δημοσίων ἐξετάσεων κατάργησις ἐξαιρουμένης τῆς τάξεως τῶν τελειοφοίτων, καὶ ἡ γενικὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσι καὶ τοῖς μαθήμασιν ἐφαρμογὴ τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων τρις τοῦ ἔτους, ἥτοι, πρὸ τῶν ἑορτῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, πρὸ τοῦ Πάσχα καὶ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους κατὰ

τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα τοῦ Μαΐου μηνός, ἥς τὴν ἑναρξίν σήμερον δημοσίως ποιούμεθα. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν τριῶν τούτων γραπτῶν ἐξετάσεων ἀποτελεῖ τὸ μόνον κριτήριον τῆς προόδου καὶ ἐπιμελείας ἐκάστου τῶν μαθητῶν, καθ' ὃ, κατὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος, ἕκαστος ἢ μένει στάσιμος ἐν τῇ αὐτῇ τάξει, ἢ προβιβάζεται εἰς ἀνωτέραν. Τρίτον, ἢ ἀπὸ πασῶν τῶν τάξεων κατάργησις τῶν τέως χειρογράφων κειμένων τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσοφικῶν μαθημάτων, ἀντικαταστάτων δι' ἐντύπων κειμένων. Τέταρτον, δὲ ἢ κατὰ μέθοδον πανεπιστημιακὴν παράδοσις τῶν φυσικῶν, φιλοσοφικῶν, ἱστορικῶν καὶ θρησκευτικῶν μαθημάτων, ἐν τῇ τῶν τελειοφοίτων τάξει, τοῦθ' ὅπερ παρέσχε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τοῖς ἀρμοδίως Καθηγηταῖς τὸν προσήκοντα χρόνον πρὸς εὐρύτεραν ἀνάπτυξιν τῶν διδασκομένων μαθημάτων, ὅπερ τέως οὐδὲν ἐπετυγχάνετο ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ πρὸς τὴν συνήθη αὐτῶν ἐξέτασιν καταδαπανωμένου ἐκάστοτε χρόνου. Προέβη δὲ ἡ Σχολαρχία, ἐπιδοκιμασίᾳ καὶ συναινέσει τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου, ἅτε δὲ ἐπιδιώκουσα τὴν ὠφέλειαν τῶν μαθητευομένων καὶ τὰς ἰδίας ἀποπερατούντων σπουδὰς, καὶ πεποιθυῖα τῇ κατ' ἰδίαν συντόνῳ τούτων μελέτῃ καὶ δεούσῃ ἐν ἅπασιν τοῖς διδασκομένοις προπαρασκευῇ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς μερικὰς γραπτὰς ἐξετάσεις, μάλιστα δὲ διὰ τὰς τελευταίας ταύτας γενικὰς καὶ ἀπολυτηρίου γραπτὰς ἅμα τε καὶ προφορικὰς. Οἱ αὐτοὶ λόγοι τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ ἐλλείποντος ἐπαρκοῦς χρόνου ἠνάγκασαν τὴν Σχολαρχίαν νὰ

ἐφαρμογή τὴν αὐτὴν μέθοδον καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐν τῇ ΣΤ΄. καὶ Ζ΄. τάξει, περιορισθείσης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ταῖς ἐκάστοτε γραπταῖς αὐτῶν ἐξετάσεσιν. Οὐκ ἐψεύσθημεν δὲ τῶν ἐλπίδων· διότι καὶ τὰ μαθήματα οὕτω πληρέστερα, ὡς οἶόν τε, ἐδιδάχθησαν, καὶ ἡ ἀπαιτούμενη ἐν τούτοις τῶν μαθητῶν πρόοδος κατεδείχθη λίαν εὐχάριστος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὰ προαποφασισθέντα, καὶ ἡ ἐπιγραμματοποιία ἐν τῇ βαθμολογήσει τῶν τελειοφοίτων, τῶν μὲν παρουσιασάντων ἐν ἧ καὶ πλείω ἐπιγράμματα ἐπαυξήσασα ἀναλόγως τὸν βαθμὸν, τῶν δὲ καθυστερησάντων ἐπίσης τὴν ἀξίαν τῶν πτυχίων ἐλαττώσασα πρὸς ἰδίαν αὐτῶν βλάβην τε καὶ ζημίαν. Ἡ αὐστηρὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐφαρμογὴ οὐ μικρὰν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπισχνεῖται τὴν ὠφέλειαν, διεγείρουσα, ὡς εἰκὸς, καὶ ἐν τῷ παρημελημένῳ τέως σπουδαίῳ τούτῳ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας κλάδῳ τὴν προσήκουσαν τῶν ἡμετέρων μαθητῶν ἀμιλλαν καὶ ἐπιμέλειαν. Πρὸς πλείονα δὲ ἀσκησιν καὶ τριβὴν τῶν μαθητῶν ἐν τῇ ποιητικῇ γλώσσῃ τε καὶ τέχνῃ, ἅμα δὲ καὶ προπαρασκευὴν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν τραγικῶν ποιητῶν, ἀρχομένων, κατὰ τὸ ὑφιστάμενον πρόγραμμα, ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἡ Σχολαρχία ἐπέτρεψε, τελευτώντος τοῦ παρόντος Σχολικοῦ ἔτους, τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν ἐκλεκτῶν τινῶν τεμαχίων λυρικῆς ποιήσεως καὶ ἐν τῇ ΣΤ΄. τάξει ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου αὐτῆς Καθηγητοῦ.

Ἡ γενομένη πέρυσιν ἐπαύξεισις τῶν ὥρῶν τῆς διδασκα-

λίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἐν ταῖς τρισὶν ἰδίαις πρώταις τοῦ σχολείου τάξεσιν, καὶ ἡ ἀγαθὴ τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας θέλησις καὶ πατρικὴ ὄντως πρόνοια καὶ δικαιοσύνη, ὅπως ἀνακουφίσῃ, ὅσον οἶόν τε, τοὺς δύο γεραιτέρους καὶ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ἤδη ὀλόκληρον μογθῆσαντας ἐν τῇ τοῦ Γένους Σχολῇ σεβαστοὺς Καθηγητὰς Κ. Κ. Φιλαλήθην καὶ Χαρίλαον, κατέστησεν ἀπαραίτητον τὴν πρόσληψιν καὶ νέου τῆς Φιλολογίας Καθηγητοῦ. Καὶ τοιοῦτος προσεκλήθη κοινῇ ψήφῳ τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας ὁ ἀξιότιμος Κ. Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος, εἰς τῶν δοκιμωτέρων τῆς ἡμετέρας Σχολῆς γόνων, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ θρέμμα αὐτῆς γνήσιον, ἅτε δὴ δαπάνη καὶ συστάσει τῆς Σχολῆς τελειοποιηθεὶς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν διαφόροις τῆς Γερμανίας Πανεπιστημίοις καὶ εὐδοκίμως ἐπὶ ἓν ἔτος τὴν φιλολογίαν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ διδάξας. Τούτω τοίνυν ἀνετέθη ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐν τῇ Α΄. καὶ Ε΄. τάξει.

Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος τῆς προσθήκης καὶ τροποποιήσεως τῆς γενομένης καὶ ἐν τοῖς μαθήμασι τῆς Λατινικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης καὶ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας κατέστησεν ἐπίσης ἀναπόφευκτον τὴν πρόσληψιν καὶ ἑτέρου Καθηγητοῦ εἰδικοῦ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, ἅτε δὴ μὴ δυναμένου πλέον εἰς τοῦτο ἐπαρκέσαι τοῦ τέως καθηγητοῦ αὐτῆς Κυρίου Νοννότη. Ἡ τῆς Σχολῆς Ἐφορία προθύμως καὶ ταύτην τῆς Σχολῆς τὴν ἀνάγκην ἀναπληροῦσα προσεκάλεσεν ἐπὶ τούτῳ τὸν ἀξιότιμον Κύριον Ροῦ, ἄνδρα δεδοκιμασμένον καὶ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν διακρινόμενον ἐν

τῷ εκπαιδευτικῷ τῆς ἡμετέρας μεγαλουπόλεως κόσμῳ.

Ἡ δὲ ἀποφάσει τοῦ Καθηγητοῦ συλλόγου καὶ ἐγκρίσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας ἐπελθοῦσα, ὡς ἐν τῇ περυσινῇ ἡμῶν λογοδοσίᾳ εἴρηται, διαίρεσις τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκομένων μαθημάτων εἰς πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια, προσκάλεσε τὴν παραίτησιν τοῦ ἐπὶ ὀκταετίαν ὄλην εὐδοκίμως ἐν τῇ Σχολῇ τὸ μάθημα τῆς Ἰγνογραφίας διδάξαντος Καθηγητοῦ κ. Ὀρφανουδάκη· ἐφ' ᾧ ἡ Ἐφορία, ἀρχομένου τοῦ Σεπτεμβρίου, ἀνέθετο τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἰγνογραφίας εἰς ἕτερον δόκιμον καλλιτέχνην, ἐν Εὐρώπῃ τὰς σπουδὰς ποιησάμενον, τὸν κ. Βοῦρον.

Τῇ τριάδι ταύτῃ τῶν νέων τοῦ καθηγητικοῦ τῆς ἡμετέρας σχολῆς σώματος μελῶν εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν ἢ Σχολαρχία ὁμολογεῖ ἤδη τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς καὶ εὐγνωμοσύνην, ὡς τελείως τοῖς ἡμετέροις καθεστῶσι συμμορφωθείσῃ καὶ ἀκριβῶς τε καὶ εὐμεθόδως τὰ ἀνατεθέντα αὐτῇ μαθήματα ἐκδιδάξασῃ, καὶ ἐπισπασαμένη οὕτω δικαίως τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην οὐ μόνον τῶν ἰδίων συναδέλφων, ἀλλὰ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπάντων.

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἀρξάμενη, ὡς προεδήλωται, τῇ 2 τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς κατέπαυσε τῇ 20 τοῦ Μαΐου, ἐγένετο δὲ συνεχῶς καὶ ἀνελλιπῶς πλὴν τῶν νενομισμένων εὐαρίθμων ἑορτῶν καὶ ὀλιγοσημέρων κατὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα διακοπῶν. Ἀπαξ μόνον, μεσοῦντος τοῦ Ἰανουαρίου, ἡ Σχολαρχία ἠναγκάσθη ἐπὶ τετραήμερον νὰ ἀναστείλῃ τὴν διδασκαλίαν ἕνεκα τῆς ἐκτάκτου κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας δριμύτητος τοῦ χει-

μῶνος, παρακωλυούσης τὴν φοίτησιν τῶν μαθητῶν, ἢ καὶ δυναμένης νὰ ἐπηρεάσῃ ἐπιβλαβῶς εἰς τὴν υἰείαν αὐτῶν. Πλὴν τούτου ἢ ὅλως ἀσυνήθης καὶ ἔκτακτος αὕτη τοῦ χειμῶνος ὀριμύτης, μικροῦ δεῖν, ἐνέριπτε τὴν Σχολὴν ἡμῶν εἰς βαθύτατον πένθος, ἀλλὰ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Σχολῆς σέσωται ὁ πολύτιμος ἡμῶν συναδέλφος Κ. Ἀμαξόπουλος. Ἡ βαρεῖα αὐτοῦ ἀσθένεια, προμηνύουσα, κακῶ τύχῃ, διάρκειαν, λίαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διδασκαλίᾳ ἐπιβλαβῆ, ἠνάγκασε τὴν Σχολαρχίαν νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας τὴν πρόσκαιρον ἀντικατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦντος συναδέλφου. Ἐγκρίσει δὲ καὶ ἀποφάσει τῆς μηδενὸς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς φειδομένης Ἐφορίας, παρεκλήθησαν διὰ μὲν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν τῇ Ε'. τάξει Ἑλληνικῶν μαθημάτων ὁ τοῦ ἐν Πέρᾳ Ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου διευθυντῆς κ. Ἀναστάσιος Τάγης, διὰ δὲ τὰ τῆς Α'. τάξεως ὁ καθηγητῆς κ. Ἀβραάμ Μαλιάκας. Ἀμφότεροι ἀποδεξάμενοι μετ' ἀξιεπαίνου ὄντως προθυμίας τὴν παράκλησιν ταύτην τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας προσῆλθον εἰς ἐπικουρίαν ἡμῶν. Καὶ ὁ μὲν κ. Τάγης ἐξηκολούθησε τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ πρὸς καιρὸν διδασκαλίαν μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου καὶ ὄντως ἀδελφικῆς ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος συναδέλφου αὐταπαρνήσεως ἀπὸ τῆς 20 τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 8 τοῦ Μαρτίου μηνός, ὅποτε ἀναβρώσας ἤδη ἀρκούντως ὁ κ. Ἀμαξόπουλος ἐπανέλαβεν αὐθις τὴν ἐν τῇ Ε'. τάξει διδασκαλίαν. Ὁ δὲ κ. Μαλιάκας ἐξηκολούθησε μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν φιλοτιμίας καὶ σπανίας περὶ τὸ διδάσκειν εὐμεθοδίας τὴν ἐν τῇ Α'. τάξει δεκάωρον καθ' ἑβδομάδα δι-

δασκαλίαν μέχρι τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Καὶ ταῦτα διότι ἡ σεβαστὴ τῆς Σχολῆς Ἐφορία, κηδομένη πατρικῶς τῆς υἰείας τοῦ κ. Ἀμαξοπούλου, μήπω τὰς ἱκανὰς εἰς πολὺωρον διδασκαλίαν δυνάμεις, μετὰ τὴν ὀξεῖαν ἐκείνην ἀσθένειαν ἀνακτησαμένου, ἔκρινεν ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ Α'. τάξει εἰς τὸ λοιπὸν τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ἀμφοτέροις τοῖς ἀξιότιμοις τούτοις Καθηγηταῖς καὶ ἤδη δημοσίᾳ ἡ Σχολαρχία, ἱερὸν ἐκπληροῦσα καθήκον μετὰ τοῦ δικαίου ἐπικίνου καὶ τὴν προσήκουσαν ἀνακηρύττει ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην.

Τελευτῶντος τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς ἡ Σχολαρχία, σπουδαιότερον χρέος καὶ διηνεκὲς αὐτῇ μέλημα ἔχουσα τὴν τελειότεραν, ὡς οἶόν τε, συμπλήρωσιν τοῦ προγράμματος τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενων μαθημάτων, καθυπέβαλεν ἐγκρίσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας, ἐν κοινῇ τοῦ Καθηγητικοῦ τῆς Σχολῆς συλλόγου συνεδριάσει, τὴν ἀναθεώρησιν καὶ μελέτην τοῦ τέως ὑφισταμένου προγράμματος. Μετὰ μακρὰν δὲ καὶ ἐπισταμένην συζήτησιν ἐνεκρίθη πρῶτον, ἡ ἐλάττωσις τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας ἐν τῇ Α'. καὶ Β'. τάξει· δεύτερον, ἡ ἐν τῇ Γ'. καὶ Δ'. τάξει ἐλάττωσις τῶν ὥρῶν τοῦ μαθήματος τῆς Ἰχνογραφίας, ἐπαύξεσις δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Α'. καὶ Β'. τάξει· τρίτον, ἡ προσθήκη μιᾶς ἔτι ὥρας εἰς τὸ μάθημα τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐν τῇ Α'. τάξει· τέταρτον, ἡ προσθήκη μιᾶς ἔτι ὥρας εἰς τὰ ἐλληνικὰ τῆς Γ'. τάξεως· πέμπτον, ἡ προσθήκη ἐπίσης μιᾶς ὥρας εἰς τὸ μάθημα τῆς κοσμογραφίας ἐν τῇ Η'. τάξει· καὶ ἕκτον, ἐπειδὴ ἡ ἤδη

υπάρχουσα ἐν τῇ Σχολῇ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἐκρίθη οὐ μόνον ἀνεπαρκῆς, ἀλλὰ καὶ παρακωλύουσα οὐ μικρὸν τὴν πρόοδον τῶν ἡμετέρων τροφίμων ἐν τῇ ὅσον οἶόν τε πληρεστέραν σπουδῇ τῆς γλώσσης ταύτης, ἃ τε δὴ συμπεριλαμβάνουσα καὶ τὴν σπουδὴν τῆς Ἀραβικῆς ἅμα τε καὶ Περσικῆς, διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη ὁμοθύμως, ὅπως ἡ διδασκαλία αὕτη περιορισθῇ τοῦ λοιποῦ εἰς μόνην τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, πλὴν τῶν ἀπαραιτήτως πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην συντελούντων κανόνων τῆς Ἀραβικῆς καὶ Περσικῆς γλώσσης. Ἐφ' ᾧ κοινῇ τῇ ψήφῳ ἀνετέθη τοῖς ἀξιότιμοις Καθηγηταῖς Κ. Κ. Ἀριστοκλεῖ, Λουκίση καὶ Μαλιάκῃ, ὡς ἀρμοδιωτέροις, ἢ σύνταξις καταλλήλου καὶ εὐμεθόδου προγράμματος διδασκαλίας τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, καθ' ἃ διδαχθήσεται τοῦ λοιποῦ καρπορῶτερον καὶ λυσιτελέστερον ἢ τουρκικὴ γλῶσσα ἐν τῇ ἡμετέρῃ Σχολῇ.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ὁ Σχολάρχης καταδείξας τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὸ ἀπαραίτητον τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς Γραμματολογίας προτείνει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διδασκαλίας τοιοῦτου μαθήματος ἐν τῷ προγράμματι τῆς Σχολῆς. Ὁ Καθηγητικὸς σύλλογος ἀποδεξάμενος παμψηφεί τὴν πρότασιν ταύτην ἀποφασίζει, ὅπως τὸ μὲν μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματολογίας εἰσαχθῇ εἰς τὴν Ζ' καὶ Η' τάξιν ἀνὰ μίαν ἐν ἐκάστη τάξει καθ' ἑβδομάδα ὥραν, λαμβανομένην ἐκ τῶν ἑλληνικῶν, τὸ δὲ τῆς Λατινικῆς Γραμματολογίας εἰς τὴν Η' τάξιν ἐπὶ μίαν ἐπίσης ὥραν λαμβανομένην ἐκ τῶν λατινικῶν. Αἱ γινῶμαι καὶ ἀποφά-

σεις αὐται τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου καθυποβλήθεισαι ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου τῇ σεβαστῇ Ἐφορίᾳ ἐνεκρίθησαν παμψηφεί καὶ ἔλαβον τὴν προσήκουσαν νόμιμον ἐπικύρωσιν. Καὶ τὴν μὲν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματολογίας ἡ σεβαστὴ Ἐφορία ἀνέθετο εἰς τὸν Καθηγητὴν Κ. Ἀμαξόπουλον, τὴν δὲ τῆς Λατινικῆς εἰς τὸν εἰδικὸν τῆς λατινικῆς φιλολογίας Καθηγητὴν Κ. Νοννότην. Κατὰ ταῦτα συνετάχθη ἤδη ὑπὸ τῆς Σχολαρχίας, ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Ἐφορίας καὶ ἀνηρτήθη τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐπιόντος σχολικοῦ ἔτους 1880—1881, ἀρχομένου ἀκριβῶς τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου.

Ἐν δὲ τῇ κατὰ τὴν 18 τρέχοντος γενομένῃ τελευταίᾳ τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου συνεδριάσει πρὸς ἐξέλεγγιν τῶν κατὰ τὸν περὶ τούτου νόμον τῆς Σχολῆς ἐξετασίμων καὶ ἀποκλειομένων τῶν ἐξετάσεων μαθητῶν, ἡ Σχολαρχία μεριμνῶσα διὰ παντὸς τρόπου νὰ καταστήσῃ τὰς εἰσαχθείσας γραπτὰς ἐξετάσεις τελεσφορωτέρας καὶ ἀκριβέστερον ὡς οἶόν τε καθορίζουσας τὴν τοῦ μαθητοῦ πρόοδον, προὔτεινε τοῖς σεβαστοῖς Καθηγηταῖς σπουδαίαν τινὰ μέθοδον πρὸς τὴν τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων διεξαγωγὴν. Ἔστι δὲ αὕτη· αἱ γραπτὰ ἐξετάσεις ἐγίνοντο τέως ἐκλέγοντος τοῦ Καθηγητοῦ δύο ἢ τρία ἐκ τοῦ ὅλου διδασκόμενου μαθήματος ζητήματα καὶ ταῦτα πᾶσιν ἀνεξαιρέτως τοῖς μαθηταῖς προβάλλοντος εἰς ἐξέτασιν. Ἐκ τῆς μεθόδου ταύτης δύο τινὰ κακὰ καὶ ὅλως ἐπιβλαβῆ πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν ἠδύναντο φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ προκύψωσιν ἀποτελέσματα. Πρῶτον, ἐν μόνον ἐλάχιστον τοῦ ὅλου μαθη-

ματος μέρος υπεβάλλετο εἰς ἐξέτασιν, καὶ δεύτερον, ἐπειδὴ πάντες ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὄφειλον νὰ γράψωσι, συνέβαινε πολλάκις τινὲς ἢ καὶ πολλοὶ νὰ ἐπωφελῶνται τῶν γνώσεων καὶ τῶν κόπων τῶν παρακαθημένων· διηυκόλυνε δὲ οὐκ ὀλίγον τὴν ἐξάσκησιν τοιοῦτου τινὸς δόλου καὶ ὁ λίαν στενὸς ἀναλόγως τῆς τῶν μαθητῶν πληθὺς χώρος τῶν ἡμετέρων αἰθουσῶν. Διὰ ταῦτα ἄρα ἔκρινεν ἡ Σχολαρχία, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἕκαστος Καθηγητῆς, διαιρῶν τὸ ἴδιον μάθημα εἰς διάφορα ζητήματα, ἐγγράφῃ ἰδίᾳ χειρὶ ἕκαστον τούτων εἰς ἴδιον τετράδιον, ἐπαναλαμβάνων ταῦτα εἰς ἀριθμὸν ἴσον πρὸς τὸν τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως· συνεργομένων δὲ τῶν μαθητῶν πρὸς ἐξέτασιν, ὁ Καθηγητῆς διανέμει ἐνὶ ἑκάστῳ ἐν τετράδιον περιέχον ἐν ἢ καὶ πλείω ζητήματα, πρὸς ἃ οὗτος ὀφείλει νὰ ἀπαντήσῃ. Οὕτω τοίνυν, τοῦτο μὲν ὅλη ἡ δεδιδασκεμένη τοῦ μαθήματος ὕλη καθυποβάλλεται εἰς ἐξέτασιν, τοῦτο δὲ αἴρεται πᾶς τῶν τοῦ πλησίον σφετερισμός· διότι ἕκαστος ἀναπτύσσει ἴδιον καὶ ὅλως διάφορον πρὸς τὸ τῶν περὶ αὐτὸν ζήτημα. Ὅσον λυσιτελεῖς καὶ καρποφόρος καταδείκνυται ἡ μέθοδος αὕτη, ἐπὶ τοσοῦτον ἀφ' ἑτέρου ἐπίπονος ἀποβαίνει τοῖς Καθηγηταῖς πρὸς παρασκευὴν καὶ ἐγγραφὴν τοσοῦτων τετραδίων, ὅσος ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπ' αὐτῶν διδασκομένων μαθητῶν, ἀναβασινόντων πολλάκις εἰς πλείους τῶν ἐπτακοσίων πεντήκοντα. Καὶ ὅμως πρὸς οὐδὲν τούτων οἱ σεβαστοὶ συνάδελφοι καθορῶντες, ἐν δὲ καὶ μόνον ἐπιδιώκοντες τὴν τῶν μαθητῶν ὠφέλειαν, ἀπεδέξαντο προθύμως τὴν προταθεῖσαν ταύτην τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων μέ-

θοδον, καὶ κατὰ ταύτην ἤδη ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἐγένοντο αἱ ἐξετάσεις ὄλων τῶν ἐπιστημονικῶν μαθημάτων. Διὸ καὶ πάλιν ὀφείλω νὰ ἐπαναλάβω ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ ταύτῃ τὴν βαθυτάτην τῆς Σχολαρχίας εὐγνωμοσύνην εἰς ὅλον τὸ Καθηγητικὸν τῆς ἡμετέρας Σχολῆς σῶμα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ γραμματολογικῆς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς καταστάσεως, ἅπερ, καίπερ ἀπερίττως καὶ πάνυ συνεπτυγμένως ἐκτεθειμένα, τρανώτατα μέντοι καταδεικνύουσι τὸ πλήρες καὶ τὴν ἐφικτὴν τελειότητα, εἰς ἣν ἔφθασεν ἡ ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδασκαλία παντὸς μαθήματος, τοῦθ' ὅπερ δικαίως, κατὰ τὴν κοινὴν ἀπάντων καὶ τῶν ἐνταῦθα καὶ τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι σοφῶν καὶ λογίων κρίσιν καὶ ὁμολογίαν, διακρίνει ἐξόχως καὶ φερόνυμον ὄντως ἀναδείκνυσι τὴν Μεγάλην ταύτην τοῦ Γένους Σχολῆν καὶ πολλῶ ὑπερτέραν ἀπάντων τῶν λοιπῶν ἀπανταχοῦ ἑλληνικῶν γυμνασίων. Μεταβαίνω δὲ ἤδη εἰς τὸ δεύτερον τῆς λογοδοσίας μου μέρος, ἧτοι τὴν ἠθικὴν τῆς Σχολῆς κατάστασιν.

Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ πιστεύσῃ εἰλικρινῶς εἰς τὴν πρόδον οἰουδήποτε ἐκπαιδευτικοῦ καταστήματος, μὴ ἐνδιαφερόμενος συνάμα καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐν αὐτῷ φοιτώσης νεολαίας, τῆς μᾶλλον εὐαισθητοῦ πρὸς πᾶσαν καλὴν ἢ κακὴν ἐπενέργειαν, ἣν ἀγωνιζόμεθα νὰ ἐξασκήσωμεν ἐπ' αὐτῆς, αὐξομένης ὁσημέραι ὑπὸ τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμούς. Καὶ διὰ τοῦτο καθίσταται πάντῃ ἀδύνατος ἡ ὑπαρξίς καλῆς καὶ ὑψηλῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἄνευ καλῆς ταύτοχρόνως ἠθικῆς, ἧτοι χρηστότη-

τος καὶ ζωῆς καὶ τρόπων καὶ ἠθῶν, ἀποτελούσης οὕτως εἰπεῖν, πάντοτε τὸν μόνον ἀπαραίτητον πρὸς πλήρη αὐτῆς ἐπιτυχίαν ὄρον.

Ἐπὶ τούτῳ τῷ στερεῷ καὶ ἀσαλεύτῳ θεμελίῳ ἐποικοδομοῦσα καὶ ἡ ἡμετέρα Σχολὴ τὴν διανοητικὴν τῶν τέκνων αὐτῆς μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐξέδωκε τὸ παρελθὸν ἔτος τὰς διαφόρους ἐκεῖνας διατάξεις, περὶ ὧν μακρὸν ἐν τῇ περυσινῇ ἡμῶν λογοδοσίᾳ λόγον ἐποιησάμεθα, καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἐφαρμογὴν αὐστηρῶς καὶ κατὰ τὸ αἰσίως ἀπολήξαν σχολικὸν ἔτος ἐπεδίωξεν ἡ σχολαρχία. Καὶ δὴ ἐν ἐν πρώτοις ἐφηρμόσθη πληρέστατα ἡ περὶ ἐγγυητῶν διατάξεις, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν πάντες ἀνεξαιρέτως ὅσοι ἐτύγχανον τῇ Σχολαρχίᾳ ἢ τῷ Καθηγητικῷ συλλόγῳ πάντως ἄγνωστοι. Ἡ ἐκ τοῦ μέτρου τούτου ὠφέλεια κατεδείχθη τρανῶς· διότι διὰ τούτου κατῴρθησε τέλος πάντων ἡ Σχολαρχία νὰ ἴδῃ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς ἐγγυητὰς τῶν πλείστων μαθητῶν καὶ νὰ ὑπεκκαύσῃ οὐκ ὀλίγον μὲν τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν ζῆλον, πλείστων δὲ πολλὰς κακὰς ἔξεις νὰ ἐξαλείψῃ παντελῶς ἢ νὰ καταπνίξῃ ἐν αὐτῇ τῇ ἐμφανίσει αὐτῶν. Δεύτερον ἐπετεύχθη πληρέστατα ἡ ἀπελευθέρωσις, τολμῶ εἰπεῖν, τῶν ἡμετέρων μαθητῶν ἀπὸ τῆς γενικευθείσης ἐκείνης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος λύμης τῶν διαφόρων σωματείων καὶ θεατρικῶν παραστάσεων. Τρίτον ἠλαττώθησαν σημαντικώτατα αἱ ἀπουσίαι, ἐλπίζεται δὲ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἡ παντελής αὐτῶν ἐξάλειψις διὰ τῆς αὐστηροτέρας τοῦ περὶ ἀπουσιῶν νόμου ἐφαρμογῆς ἐνάπασις ἀνεξαιρέτως ταῖς τάξεσι· καὶ τέταρτον ἡ ἔγκαιρος τῶν

μαθητῶν ἀπάντων ἐγγραφή. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις οὐκ ὀλίγον περιωρίσθη διὰ συνεχῶν νοουθεσιῶν καὶ ἐπιπλήξεων καὶ ἢ ἐν καιρῷ τοῦ μεσημβρινοῦ διαλείμματος τάσις πολλῶν μαθητῶν πρὸς διάφορα ἄθῶα μὲν ἀλλὰ ἐπιβλαβεῖς πολλάκις ἔχοντα συνεπειᾶς παίγνια. Καίτοι μέγιστον ἀριθμὸν μαθητῶν ἠδυνάμην ἤδη νὰ παρουσιάσω ἐνώπιον τῆς γεραρᾶς ταύτης καὶ σεβαστῆς ἡμεγύρεως καὶ τῶν ἀνωτέρων τῆς σχολῆς ἀρχῶν, διακριθέντων ἐπὶ ἀμέμπτῳ κατὰ πάντα χρηστοθηεῖα καὶ πληρεστάτῃ τοῖς κειμένοις νόμοις εὐπειθεῖα καὶ δικαίῳ αὐτοὺς ἐπαίνῳ νὰ καταστέψω, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ὅπως οἱ τοιοῦτοι ἀγαπῶσι τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τάξιν οὐχὶ χάριν τοιούτων δημοσίων ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων, θεωρῶσι δὲ ὡς μόνην ἐπὶ τούτοις δικαίαν ἀνταμοιβὴν τὴν πλήρη γαλήνην καὶ ἐπιδοκιμασίαν τοῦτο μὲν τῆς ἰδίας συνειδήσεως, τοῦτο δὲ τῶν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν, παρέρχομαι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν σιγῇ τὰ ἄλλως λίαν ἀξιεπαινα αὐτῶν ὀνόματα, ἐπιφυλαττόμενος μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐξετάσεων ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι νὰ διακηρύξω κατὰ χρέος καὶ συστήσω ταῦτα ἐνώπιον τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Σχολῆς· συγχαίρων δὲ πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς ταύταις καὶ ἀπὸ ψυχῆς ἐπίδοσιν αὐτοῖς εἰς προκοπὴν τελείαν ἐν πᾶσι καὶ ἐς τοῦπιόν ἐπευχόμενος, ἐκφράζω ἤδη μόνον δημοσίᾳ τοῖς τοιοῦτοις τὴν κοινὴν τῆς σχολῆς καὶ τῶν καθηγητῶν πρὸς αὐτοὺς εὐαρέσκειαν καὶ εὐχαριστίαν. Τῷ αὐτῷ δὲ τῆς δικαιοσύνης μέτρῳ χρώμενος ἀναγκάζομαι σήμερον παρῤῥησία νὰ στηλιτεύσω τὴν ἀπειθειαν, τὴν δυστροπίαν,

καὶ τὸ δυσήνιον καὶ τινῶν εὐαριθμῶν μὲν, καλῆ τύχῃ, μαθητῶν, ἀλλὰ πολλῆς ταραχῆς καὶ ἀταξίας πολλάκις τοῦ λήξαντος ἔτους παραιτίων γενομένων καὶ πολλοῦ τῶν καθηγητῶν παραπικρανάντων· διεκρίθησαν δὲ ἰδίως ἐπὶ τοιαύτῃ ἀξιωμαμέντῳ δυσπειθείᾳ ἡ ΣΤ'. καὶ ἡ Ζ'. τάξεις. Ἡ Σχολαρχία πάντα τὰ δυνατὰ πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου καὶ πρὸς σωφρονισμόν τῶν τοιούτων μέσα μεταχειρισθεῖσα καὶ τέλος πᾶσαν τὴν ἐπιείκειαν καὶ ὑπομονὴν αὐτῆς ἐξαντλήσασα, προεκάλεσε μεσοῦντος τοῦ Ἰανουαρίου κοινῇ ψήφῳ παρὰ τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας διάταγμα, καθ' ὃ πᾶς φωραθεὶς διαταράττων ὅπωςδῆποτε τὴν εὐταξίαν τάξεώς τινος κατεδικάζετο εἰς ἄμεσον, ὀριστικὴν καὶ ἀνέκκλητον ἀποβολήν. Καὶ δὴ, τελευτῶντος τοῦ Φεβρουαρίου ἀπεβλήθησαν ἐπὶ τούτῳ δύο μὲν μαθηταὶ τῆς ἐβδόμης τάξεως καὶ εἰς τῆς τετάρτης. Ἡ αὐστηρότης αὕτη συνετέλεσεν εὐτυχῶς οὐκ ὀλίγον εἰς χαλιναγώγησιν καὶ τῶν λοιπῶν ἀτάκτων καὶ ἐψύχρανε καταπραΰνασα ἀρκούντως τὸ θερμὸν καὶ ταραχῶδες αὐτῶν αἷμα, καὶ καταστήσασα τοὺς πάντας πειθηνίους καὶ εὐαγῶγους.

Διάφοροι τοιαῦται πολλάκις παρουσιαζόμεναι ἀφορμαὶ κατέστησαν λίαν ἐπαισθητὴν τὴν παντελεῖ ἔλλειψιν ποινικοῦ νόμου ἐν τῇ Σχολῇ, τοῦ μόνου τούτου καὶ ἰσχυροῦ πρὸς τήρησιν τάξεως καὶ πειθαρχίας ἐν οἴῳδῆποτε ἐκπαιδευτικῷ καθιδρύματι μέσου, περὶ οὗ πολλὰ ἤδη ἀπ' αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν σχολείων καὶ συνεζητήθησαν καὶ ἐλέγχθησαν καὶ ἐνομοθετήθησαν, καὶ ὅπερ συχνότατα, ἰδίᾳ μάλιστα τοῖς τῶν μαθητευομένων γονεῦσιν, παρέχει ἀφορ-

μάς παραπόνων και κατηγορίας μάλλον ἢ κοινῆς συμ-
πράξεως και συγκαταθέσεως. Ἡ νεότης ὁμολογουμένως
ἔχει χρεῖαν και χαλινοῦ, ὅπως ἀναχαιτίζεται τῶν φαύλων,
και κέντρου ὅπως ἐπὶ τὰ ἀγαθὰ και καλὰ προτρεπομένη
ἐλαύνη πόρρω ἡλικίᾳ ἅμα και ἀρετῇ. Διὰ τοῦτο εἷς κα-
λὸς συντεταγμένος ποινικὸς κώδηξ ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν τα-
πεινὴν ἡμῶν γνώμην, τὸ κυριώτερον και οὐσιωδέστερον πάν-
των, δι' οὗ πρέπει πρὸ παντὸς ἐκάστη Σχολὴ νὰ προικίζεται.
Περιττὸν βεβαίως νὰ ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα τὰς μάλλον
δι' ἐκάστην περίστασιν καταλλήλους ποινὰς, ἐν τούτοις
ὅμως ὁμολογητέον, ὅτι πρὸς πλήρη τοῦ ἐπιδιωκομένου
σκοποῦ ἐπίτευξιν, ἐν ταῖς Σχολικαῖς ποιναῖς ἀπαιτεῖται α)
βαθμολογική τις σοφῶς και δικαίως τεταγμένη διάταξις
αὐτῶν και β) προσήκουσα και ὀρθὴ ἐκάστης ὀριζομένης
ποινῆς σχέσις και ἀναφορὰ πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὸν χαρακτή-
ρα και τὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως και συνελόντι πρὸς
τὴν φυσικὴν διανοητικὴν και ἠθικὴν ἐκάστου μαθητοῦ κα-
τάστασιν. Ἀνελίττοντες τὴν ἱστορίαν τῶν ἀπανταχοῦ
γῆς μικρῶν τε και μεγάλων ἐκπαιδευτηρίων και Σχολῶν,
βλέπομεν ἐκάστοτε ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύ-
ματος τῆς κοινωνίας και τῆς ἐποχῆς και τὰς παιδαγωγι-
κὰς ποινὰς ἀλλοιούμενας. Πολλοὶ βεβαίως μεταξὺ ἡμῶν
γνωρίζουσι, διατί δὲ νὰ μὴ εἶπω και ἐξ ἰδίας ἴσως πείρας
καλῶς ἐνθυμοῦνται, ὅτι πρὸ δύο περίπου δεκάδων ἐτῶν,
πᾶσαν συμβαίνουσαν ἐν τῇ Σχολῇ ἀταξίαν και παρεκτρο-
πὴν ἐτιμῶρουν και ἐσωφρόνιζον πάντοτε και πανταχοῦ
λίαν ὁμολογουμένως ἀποτελεσματικῶς τὰ δύο ταῦτα, τὰ

ἀποτελοῦντα τότε τὸ ἀναλλοίωτον παντὸς Σχολικοῦ ποιη-
κοῦ ἄρθρου συμπέρασμα· α) ἡ ἀγία ἐκεῖνη καὶ συμπάρε-
δρος πάντοτε παντὶ διδασκάλῳ ῥάβδος καὶ β'.) ὁ τὴν
αἴσθησιν ἀρκούντως ἀναπτύσσων καὶ τὴν ποθητὴν εἰς
πάσας τὰς τοῦ νοῦς δυνάμεις ἐγρήγορσιν ἐπιφέρων μακα-
ρίτης ἐκεῖνος φάλαγγας, δι' ὧν ἐδοκιμάζοντο καὶ ἐπαιδα-
γωγοῦντο πᾶσαι τῆς κοινωνίας αἱ τάξεις ἐν πλήρει ἰσό-
τητι καὶ πτωχοὶ καὶ πλούσιοι καὶ παρῖαι καὶ ἀριστοκρά-
ται καὶ ἀρχόμενοι καὶ ἀρχοντες.

Ἄλλ' αἱ σωματικά, οὕτως εἰπεῖν, αὗται ποινὰ ἀντικα-
τέστησαν ἤδη, συνωδὰ τῷ πνεύματι, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες,
τῆς ἐποχῆς, δι' ἐτέρων ἠθικῶν. Καίτοι δὲ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ
ἡ ῥάβδος μένει ἔτι ἀνηρτημένη ἐν ταῖς τῶν σχολῶν παρα-
δόσεσι καὶ τὰ ἴδια ἐνεργοῦσα, χρείας καλούσης, καθήκοντα,
καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἀνωμολόγηται, ὅτι ἐπαισθητῶς ἐχαλα-
ρώθη μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς χρήσεως τῆς ῥάβδου ἢ ἐν
ταῖς σχολαῖς πειθαρχία, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις καὶ ἡ τῶν ἡ-
μετέρων νέων κατ' οἶκον ἀνατροφή, διὰ τούτων ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον μορφοῦται καὶ ρυθμίζεται, πλὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν
αἱ ἐπικρατήσασαι ἤδη νέαι ἐλευθερώτεραι περὶ παιδῶν ἀ-
γωγῆς ἀρχαὶ καὶ ἰδέαι, τοῦτο δὲ αἱ προλήψεις καὶ ἀξιῶ-
σεις τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ἐπέφερον τὴν τελείαν τῶν
τοιούτων ποινῶν καὶ παρ' ἡμῖν κατάργησιν. Τοιαῦται, φη-
μί, καὶ παραπλήσια ἀνάγκαι καὶ ἀφορμαὶ ἠνάγκασαν τὴν
Σχολαρχίαν, ὅπως ἐν πλήρει τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου
συνεδριάσει προτείνῃ τὴν σύνταξιν ποιηκοῦ διὰ τὴν ἡμε-
ραν Σχολὴν Κώδης. Καὶ δὴ διακρίναντες τὰς ἀταξίας

εις πειθαρχικὰς καὶ ἠθικὰς, διὰ μὲν τὰς πειθαρχικὰς, ἤτοι διὰ πᾶσαν ἀπειθειαν εἰς οἰανδήποτε διαταγὴν τῶν ἀρχῶν τῆς Σχολῆς ὠρίσαμεν α) δημοσίαν ἐπίπληξιν, β) πρόσκλησιν τοῦ ἐγγυητοῦ, γ) δευτέραν τοῦ ἐγγυητοῦ πρόσκλησιν καὶ πρόσκαιρον ἐκ τῆς Σχολῆς ἀπομάκρυνσιν καὶ τέταρτον ἀποβολὴν ἀνέκκλητον· διὰ παραπτώματα δὲ, ἐναντία τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἀπαιτουμένης κοσμιότητος ὠρίσθησαν ταῦτα· α) κράτησις καὶ νηστεία· β) ἐγγραφή εἰς τὸν μέλανα τῶν ἀτάκτων πίνακα· γ) περιορισμὸς ἐν τῇ Σχολῇ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτασίμῳ καὶ τετράωρος συνεχῆς γραφικὴ ἐργασία· δ) γονυκλισία ἐν ἅπασιν τοῖς μαθήμασι τῆς ἡμέρας καὶ ε) ἀποβολή. Τούτοις δὲ προσετέθησαν καὶ τὰ ἐπόμενα τρία ἄρθρα α) ἀταξίαι συμβαίνουσαι ἐν ταῖς παραδόσεσι κατὰ τὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος διάρκειαν, περιορίζονται ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος Καθηγητοῦ, προβαίνοντος τελευταῖον καὶ εἰς ἀποπομπὴν ἐκ τῆς παραδόσεως, ὅποτε ὁ Σχολάρχης εἰς τὸν ἀποπεμφθέντα μαθητὴν ἐφαρμόζει μίαν τῶν εἰρημένων ποινῶν· β) ἐν περιπτώσει οἰασδήποτε ἀταξίας τάξεώς τινος, καθ' ἣν ὁ ἔνοχος δὲν εὑρίσκειται, τότε ὀλόκληρος ἡ τάξις ὑποπίπτει εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω ποινῶν, καὶ τελευταῖον διὰ πᾶσαν περίπτωσιν, μὴ προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ νόμου, ἕκαστος Καθηγητῆς ἀναφέρεται εἰς τὸν Σχολάρχην, ὧστινι μόνῳ δέδοται τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ὠρισμένων ποινῶν ἢ καὶ τινος ἄλλης, ἣν αὐτὸς ἤθελε κρίνη δικαιότεραν καὶ συμφερωτέραν καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν σκοπὸν συντελεστικωτέραν, ἔχων μάλιστα ὑπ' ὄψιν τὴν σοφὴν ἐκείνην

ρήτραν ἑνὸς τῶν νεωτέρων ἐνδόξων τῆς ἡμετέρας Πατρίδος ἀνδρῶν ὅτι « τὸ ἐπιτιμητικὸν καὶ τὸ ἐπιπληκτικὸν » καὶ τὸ ἐπιλίγδην ἐπιρράπιστικὸν πλείστων ἐγένετο ὠφελειῶν παραίτιον καὶ ἐν ναυσὶ καὶ ἐν ποίμναις καὶ ἐν φροντιστηρίοις αὐτοῖς. »

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἡ σεβαστὴ τῆς Σχολῆς Ἐφορία, διὰ δηλώσεως πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐκδεδομένης τῇ 15 τοῦ Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους, διετάξατο καὶ ταῦτα· « Προσκαλοῦνται οἱ Καθηγηταί, ἵνα εἰς ἐποχὰς ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, ὡσάκις οὗτος ἤθελε θεωρήσῃ ἀναγκαῖον, συνερχόμενοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ, θέτωσιν εἰς κλήρωσιν τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως, ἐν ἧΐ διδάσκουσιν· ὅσοι δὲ τῶν μαθητῶν διὰ μυστικῆς τῶν Καθηγητῶν ψηφοφορίας ἤθελον εὐρεθῆ ἔχοντες τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων μελαίνας, ἀποβάλλονται τῆς Σχολῆς ἀμέσως, ὀριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως. »

Ἄπαντα τὰ ληφθέντα ταῦτα μέτρα καὶ αἱ ὀρισθεῖσαι ποιναὶ δὲν προτίθενται βεβαίως μόνον τὴν διόρθωσιν καὶ ἱκανοποίησιν πάσης τετελεσμένης ἤδη παρεκτροπῆς καὶ παραβάσεως, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν βελτίωσιν τῶν μαθητῶν. Καὶ δικαίως· διότι ὑποτασσόμενος κατ' ἀρχὰς ὁ μαθητὴς πρὸς ἀποφυγὴν οἷας δὴποτε ποινῆς, συνειθίζει οὕτως ἑαυτὸν βαθμηδὸν εἰς πλήρη ἐν πᾶσιν ὑπακοὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἄλλων πολλῶν εὐγενεστέρων ἐλατηρίων, ἧτοι τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ὁ νόμος ἐστὶν ἀναγκαῖος καὶ ἀπαραίτητος, τῆς ἐπιθυμίας τοῦ εὐαρεστῆσαι τοῖς τε γονεῦσι καὶ τοῖς διδασκάλοις καὶ τελευταῖον, ὃ δὴ καὶ σπου-

δαιότερον, τῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος. Καὶ οὕτως αἱ διάφοροι τοιαῦται ἐνοχλητικαὶ καὶ σκανδαλώδεις συνήθειαι καὶ τάσεις, ἐρανιζόμεναι βαθμηδὸν ἐξ αὐτῆς τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τὸ τιθαστὸν, ὑπεκχωροῦσι τῆς προτέρας αὐτῶν ἀκρότητος καὶ ἀγριότητος, καὶ ἰοίωται προσκτησάμενοι γῆν ἐργάσιμον καὶ θεραπείαν τὴν προσήκουσαν ἀποφέρουσι καρποὺς ὠραίους καὶ γλυκεῖς. Τοιαῦται χρησταὶ ἐλπίδες ἠνάγκασαν τὴν Σχολαρχίαν νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν σεβαστὴν Ἐφορίαν τὰ ὀλίγα ταῦτα ποινικὰ ἄρθρα· ἀλλ' ἡ Ἐφορία, ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τούτων, συνέστησεν αὐστηροτέραν καὶ, εἰ δυνατὸν, μερικωτέραν τῶν ἄρθρων τούτων μελέτην καὶ συμπλήρωσιν. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι ταῦτα πάντα ἐγκαίρως ἀρχομένου τοῦ ἐπιόντος σχολικοῦ ἔτους ἐτοιμασθήσονται ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τοῦ συντασσομένου νέου γενικοῦ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς κανονισμοῦ. Ἐν μόνον ὀφείλομεν ἐνταῦθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν σύμπραξιν τῶν γονέων καὶ ἐγγυητῶν τῶν ἡμετέρων μαθητῶν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, ἵν' οὕτως ἐπιτυχέστερον κατορθώσωμεν τὴν κατὰ Χριστὸν διαπαιδαγώγησιν καὶ διάπλασιν τῶν νεαρῶν τούτων καρδιῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς ζωτικωτέρας οὐ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ παντὸς τοῦ γένους ἡμῶν ἐλπίδας.

Καὶ ὅμως ὀφείλομεν μετὰ πολλῆς τῆς λύπης παρρησία νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὅσον ἀφ' ἐνὸς ἡ Σχολαρχία ἀγωνίζεται παντὶ τρόπῳ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς γονεῖς ἢ ἐγγυητὰς τῶν μαθητῶν, εἰς συχνοτέραν ἐπίσκεψιν τῆς Σχολῆς ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῶν τῶν ἰδίων αὐτῶν τέκνων, ἐπὶ τοσοῦτον οἱ

πλείστοι τούτων κωφεύουσιν εἰς οἰαςδὴποτε τῆς Σχολαρχίας προσκλήσεις, οἷονεὶ παντελῶς ἀδιαφοροῦντες περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν τέκνων αὐτῶν καταστάσεως, τοῦθ' ὅπερ οὐ μόνον παραλύει τὰς ἐνεργείας τῆς Σχολαρχίας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα σκληρύνει ἐν τῇ ἀμελείᾳ καὶ ἀταξίᾳ. Οὕτω, λόγου χάριν, τελευτῶντος τοῦ Ἀπριλίου προσῆλθέ τις ἐν τῇ Σχολαρχίᾳ, ζητῶν περὶ τοῦ ἰδίου τέκνου τὰς δεούσας πληροφορίες, ἡ δὲ Σχολαρχία μίαν καὶ μόνην ἠδυνήθη νὰ δώσῃ αὐτῷ πληροφορίαν, ὅτι «ὁ υἱός του ἀπὸ τεσσάρων ἡδὴ περίπου μηνῶν δὲν φοιτᾷ πλέον εἰς τὴν Σχολήν.» ὁ δυστυχῆς πατὴρ ἔμεινεν ἐμβρόντητος, λέγων ὅτι «ὁ υἱός του καθ' ἐκάστην ἀπέρχεται εἰς τὴν Σχολήν μὲ τὰ βιβλία του καὶ μὲ τὸ ἀναγκαιοῦν διὰ τὸ γεῦμα χρηματικὸν ποσόν.» Ἐκ τούτου τρανώτατα καταφαίνεται ἡ μεγίστη ζημία, ἧς τινος γίνεται παραίτιος ἡ ἀσύγνωστος τῶν γονέων ὀλιγωρία· διότι πολλοὶ τῶν γονέων, ἀπλῆς ἀφοσιώσεως ἔνεκεν, στέλλουσι τοὺς υἱοὺς εἰς τὴν Σχολήν, μηδ' ἐν αὐτῇ τῇ ἐγγραφῇ αὐτῶν συνοδεύοντες αὐτοὺς, οὐδεμίαν δὲ τοῦ λοιποῦ λαμβάνουσι τούτων πρόνοιαν, ὡσανεὶ εἶχον ἐπιτελέσει τὸ πρὸς τὰ ἴδια τέκνα καθῆκον. Τίς οἶδε δὲ καὶ πόσοι ἀπουσιάζουσι τῆς Σχολῆς ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἰδίων γονέων. Τοῦτο ἠνάγκασε τὴν Σχολαρχίαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ἵνα καὶ διὰ τοῦ τύπου, τελευτῶντος τοῦ Δεκεμβρίου, προσκαλέσῃ τοὺς γονεῖς καὶ ἐγγυητὰς τῶν μαθητῶν, ὅπως τοῦτο μὲν ἐπιδώσῃ αὐτοῖς αὐτοπροσώπως μετὰ τῶν ἀναγκαίων παρατηρήσεων τὸν ἔλεγχον τῆς πρώτης τετραμηνίας, τοῦτο δὲ καθυποβάλλῃ

αὐτοῖς τὰς τυχόν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ γενομένας παρ' αὐτῶν ἀπουσίας· ὀλίγιστοι ὅμως προσῆλθον, πολλοὶ δὲ μάλιστα διέτασσον τὴν Σχολαρχίαν δι' ἐπιστολῆς, ἵνα ἐπιδοθῇ ὁ ἔλεγχος τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ Σχολαρχία οὐδεμίαν εἰς τοιαύτας ἐπιστολάς παρὰ τῶν ἰδίων μαθητῶν ἐπιδιδόμενας δίδωσι προσοχὴν, ἀμφιβάλλουσα δικαίως καὶ περὶ αὐτῆς τῆς γνησιότητος καὶ αὐθεντίας αὐτῶν. Καὶ οὕτω μένουσιν ἔτι πλείστων μαθητῶν ἔλεγχοι παρ' ἡμῖν. Ἀποροῦσι δὲ μετὰ ταῦτα πολλοὶ γονεῖς πῶς τὰ τέκνα αὐτῶν δὲν μανθάνουσι γράμματα, δὲν προβιβάζονται, ἀποκλείονται τῶν ἐξετάσεων, ἢ καὶ τῆς Σχολῆς ἀποβάλλονται. Διὰ τοῦτο ἡ Σχολαρχία, προνοοῦσα κατὰ καθήκον περὶ τῆς θεραπείας τοιοῦτου κακοῦ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐξετάσεων, κοινοποιήσασα τὰ περὶ τῆς ἐγγραφῆς καὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ἐδήλωσεν ἅμα τοῖς μαθηταῖς ἅπασιν, ὅτι οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ μαθητῆς, μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν γονέων ἢ τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ, γίνεται παραδεκτὸς ἐν ταῖς ἐγγραφαῖς.

Εἶθε μὴ λάβωμεν πλέον οὐδέποτε ἀφορμὰς τοιούτων σκληρῶν ὄντως ἀλλὰ δικαίων παρατηρήσεων καὶ παραπόνων. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ διδάσκαλος ἐν τῇ Σχολῇ ἐκπληροῖ τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ἅπερ οἱ γονεῖς ἐν ταῖς οἰκίαις· ἡ δὲ μήτηρ, ἣτις ἀποχωρίζεται τοῦ προσφιλοῦς αὐτῇ τέκνου, ὅπως ἀναθέσῃ μέρος τοῦ ἰδίου καθήκοντος εἰς ἄλλους, εἶναι ἀπηλλαγμένη πάσης ἐπὶ τούτῳ ἀνησυχίας, πεπειθυῖα ὅτι ἡ πρὸς ἀρωγὴν ἐπερχομένη ξένη χεὶρ, εἶναι φιλικὴ καὶ ἰκανὴ καὶ ἰσχυρὰ καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἐμ-

μονῆς ἐκπληρώσει τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ ἱερὸν ἔργον· οὐχ ἤττον ὅμως ἡ πατρικὴ οἰκία καὶ ἡ Σχολὴ ὀφείλουσιν ἀμοιβαίως νὰ συμβοηθῶνται καὶ συνυποστηρίζωνται. Οὐδεὶς δὲ πλεόν μεταξὺ αὐτῶν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνταγωνισμὸς οὐδὲ οἰαδήποτε τις πιθανὴ διαμάχη· διότι ἐκάτερα τὰ μέρη αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ διευθύνουσι καὶ ὁ αὐτὸς βίος ζωογονεῖ. Οὕτω δὲ λύεται καὶ τὸ πολλάκις πολλαχοῦ καὶ ποικιλοτρόπως ἀναπτυχθὲν καὶ διαφιλονεικηθὲν ζήτημα περὶ τῶν ὀρίων, εἰς ἃ ὀφείλει νὰ καταπαύῃ ἡ τῆς Σχολῆς ἰσχὺς καὶ ἐπίβλεψις. Ἡ ἄμεσος μὲν τῆς Σχολῆς ἐνέργεια καὶ εὐθύνη δὲν ὑπερβαίνει πέραν τοῦ χώρου τοῦ ἰδίου οἰκοδομήματος, ἀνάγκη ὅμως πᾶσα καὶ ἀπαραίτητος, ὅπως ὁ μαθητὴς καλῶς γνωρίζῃ, ὅτι ἡ Σχολὴ δὲν μένει ἐντελῶς ἀδιάφορος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτὸς τῆς Σχολῆς διαγωγὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι παρακολουθεῖ παρὰ πόδας αὐτὸν διὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῶν στενῶν καὶ ἀναλλοιώτων αὐτῆς μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ σχέσεων καὶ μακρὰν ἔτι διατρίβοντα καὶ ἀναστρεφόμενον, καὶ ὅτι οἶκος καὶ Σχολὴ ἀποτελοῦσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἱερὸν ἐνδιαίτημα, ἐν ᾧ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι ἀπὸ κοινοῦ συνεργαζόμενοι ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦς καὶ τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ συμμαχίᾳ καὶ μόνῃ ἔγκειται ἡ ἀληθῆς σοφία καὶ ἐκπαίδευσις.

Ἡ γενικὴ κατάστασις τῶν ἠθῶν τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς εἶναι καὶ καθίσταται ὁσημέραι, κακῆ τύχῃ, τοιαύτη, ὥστε δικαίως καὶ ἐλλόγως ἐμπνέει παντὶ φιλοσοφικῶ τὴν κοινωνίαν ὁμματι ἐξετάζοντι φόβον καὶ δειλίαν τινὰ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς νέας γενεᾶς. Τοῦτο καλῶς καὶ ἡμεῖς εἰδότες

ὀφείλομεν πᾶν δυνατὸν μέσον νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς ἀποσόβησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀναστολὴν τοῦ ἐπαπειλουμένου κινδύνου. Καὶ πάντες μὲν, ἐξαιρέτως ὅμως οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, εἰσὶν οἱ μᾶλλον πρὸς τοῦτο ἱκανοὶ καὶ ἀρμόδιοι, διότι παρ' αὐτῶν ἡ κοινωνία δικαιουῖται νὰ ἀπαιτῇ τὴν οἰκοδομὴν οὐ μόνον τοῦ νοῦς, ἀλλὰ καὶ τῆς καρδίας τῶν νέων αὐτῆς μελῶν. Εἴθε αἱ πολλαπλαῖ θυσίαι καὶ ἐνδεδελεχεῖς μέριμναι καὶ ἀγῶνες ἡμῶν κατορθώσουσι νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ διαδεξομένῃ ταύτῃ ἡμᾶς γενεᾷ ἄσβεστον τὸ ἱερόν τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος πῦρ οὐχ ἤττον ἢ τὸ τοῦ πνεύματος φῶς, ἵν' οὕτω περισώσωμεν ἐν τῇ γεραρᾷ ταύτῃ καὶ μεγαλωνύμφῳ τοῦ Γένους Σχολῇ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην καὶ ἀπαράμιλλον αὐτῆς δόξαν, ἣτις διετέλει μέχρι τοῦδε παράγουσα οὐ μόνον ἄνδρας ἐξόχους καὶ ἐν παντὶ ἐπιστήμης κλάδῳ διαπρέποντας, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἄνδρας ἐν πάσῃ τῆς κοινωνίας θέσει ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς καὶ ὑγιέσιν ἀρχαῖς διακρινομένους.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον τῆς λογοδοσίας μου μέρος, ἣτοι εἰς τὴν τοῦ διανυθέντος σχολικοῦ ἔτους στατιστικὴν τῆς ἡμετέρας Σχολῆς κατάστασιν. Αἱ ἐγγραφαὶ, κατὰ τὰ πέρυσιν ἀποφασισθέντα, ἤρξαντο τὴν 20 τοῦ Αἰγίουστου. Τελευτῶντος δὲ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἦσαν ἤδη ἐν τῷ μητρώῳ τῆς Σχολῆς πεντακόσιοι ὀγδοήκοντα μαθηταὶ, ἐξ ὧν τριακόσιοι πεντήκοντα καὶ τρεῖς ἀνανεώσαντες τὰς ἐγγραφὰς αὐτῶν, διακόσιοι δὲ καὶ ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσι νέοι. Τούτων δὲ ἑκατὸν μὲν ἐννεμήκοντα καὶ πέντε προέρχονται ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν

προαστείων αὐτῆς, διακόσιοι δὲ καὶ πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐκ τῶν νήσων, ἐκ δὲ τῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ διαφόρων τῆς ἀνατολῆς πόλεων ἑννέα πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα, καὶ ἐκ διαφόρων πόλεων καὶ νήσων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἑβδομήκοντα καὶ εἷς. Κατετάχθησαν δὲ μετὰ τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἐν τῇ Α΄. τάξει ἑννεήκοντα καὶ ὀκτώ, ἐν τῇ Β΄. ὀγδοήκοντα καὶ εἷς, ἐν τῇ Γ΄. ὀκτώ καὶ ἑννεήκοντα, ἐν τῇ Δ΄. ἑννεήκοντα καὶ εἷς, ἐν τῇ Ε΄. ἕξ πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐν τῇ ΣΤ΄. τεσσαράκοντα καὶ ἑννέα, ἐν τῇ Ζ΄. ἕξ πρὸς τοῖς τριάκοντα, καὶ ἐν τῇ Η΄. εἷς καὶ πενήκοντα.

Τρέχοντος τοῦ σχολικοῦ ἔτους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ μαθηταὶ ἐπὶ διαφόροις αἰτίαις ἐγκατέλειψαν τὴν Σχολὴν, τρεῖς δὲ, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, ἀπεβλήθησαν ὡς διαταράττοντες τὴν τάξιν τῆς Σχολῆς καὶ ἐπὶ ἐπανειλημμένη πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Σχολαρχίας ἀπειθεία καὶ ἐλλείψει τοῦ προσήκοντος πρὸς τοὺς Καθηγητὰς σεβασμοῦ. Τοῦ δὲ ὑπολειπομένου ἀριθμοῦ πενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἀπεκλείσθησαν, κατὰ τὸν περὶ ἀπουσιῶν νόμον, κοινῇ τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου ἀποφάσει, τῶν ἐξετάσεων, θεωρηθέντες ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Καθηγητῶν ὡς ἀνίκανοι νὰ ὑποστῶσι μετὰ τοσαύτας δεδικαιολογημένας ἢ μὴ ἀπουσίας τὰς νενομισμένας πρὸς προβιβασμὸν ἐξετάσεις.

Καὶ τοιαύτη μὲν, Σεβασῆ καὶ γεραρὰ ὀμήγουρις, ἡ διανοητικὴ, ἠθικὴ καὶ σατισικὴ τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς κατάστασις. Περαινόντες δὲ ἤδη τὸν λόγον ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα, καθῆκον δίκαιον ἅμα τε καὶ ἱερὸν ἐκπληροῦντες,

τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης ἀπάντων τῶν ἐνταῦθα διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων εὐγνωμοσύνης, τὰ ἐγκάρδια ἡμῶν ἀνακηρύττοντες ἤδη καὶ δημοσίᾳ ἐπὶ ταῖς ἀλλεπαλλήλοις τῶν συμπαθειῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Σχολὴν ἐνδείξεσιν ἀνθομολογοῦντες εὐχαριστήρια, πάσῃ τε συνελόντι τῇ καθ' ἡμᾶς φιλομούσῳ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἰδίᾳ δὲ τῇ γενναίᾳ καὶ προθύμῳ ἐν ταῖς περιστοιχούσαις ἡμᾶς πολλαῖς καὶ ποικίλαις ἀνάγκαις ἀρρώγῳ καὶ συναντιλήπτορι Ἀδελφότητι Ξηροκρήνη, τοῖς προθύμοις τῶν ἡμετέρων ἀπόρων μαθητῶν προστάταις καὶ κηδεμόσιν Ἀδελφότησιν Ἰωνία, Ζωσιμᾶς καὶ Παρθενῶν», τοῖς φιλοτίμοις ἐκείνοις ἀνδράσι καὶ συγγραφεῦσι τοῖς φιλοτίμως πᾶν εἰς τὸν τῆς ἡμετέρας Ὀργανοθήκης τε καὶ Βιβλιοθήκης πλουτισμὸν συντελέσασιν, ὡς ἐν ἰδίῳ προσεπισυναπτομένῳ πίνακι τρανῶς καταδείκνυται, καὶ πᾶσι παροῦσί τε καὶ ἀποῦσι καὶ τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν οἰκείοις τε καὶ ξένοις, φιλοκάλοις καὶ φιλομούσοις, τοῖς ὅπωςδῆποτε καὶ κατὰ τὸ λῆξαν αἰσίως σχολικὸν ἔτος ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ συνδραμοῦσι καὶ εὐεργετήσασιν τὸ μέγα τοῦτο ἐθνικὸν τῶν μουσῶν ἐνδιαίτημα. Τὰς αὐτὰς δὲ προσέτι ἀπὸ καρδίας θερμὰς εὐχαριστίας μετὰ τῆς προσηκούσης εὐγνωμοσύνης ἀπονέμομεν ἤδη παρῶρησίᾳ καὶ τοῖς ἀξιοτίμοις διευθυνταῖς συντάχταις καὶ ἐκδόταις τῆς ἐν Τεργέστη ἐκδιδομένης Ἑλληνικῆς ἑφημερίδος, «Νέα Ἡμέρα», τῆς ἐν Μόσχᾳ ῥωσσικῆς «Ἀνατολῆς», τοῦ ἐν Πετροπόλει Ῥωσσικοῦ Περιοδικοῦ «Εὐρωπαϊκὸς Ἀγγελιαφόρος», τῆς «Φιλιππουπόλεως», καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει «Βυζαντίδος», «Χλωρίδος» καὶ «Γραφικοῦ Κόσμου», οἷτι-

νες τιμῶσι τὴν Σχολὴν ἡμῶν διὰ τῆς τακτικῆς τῶν φύλλων αὐτῶν ἀποσολῆς. Ἰδία δὲ ἡ Σχολαρχία ἐνταῦθα εὐγνωμονεῖ μεγάλως τοῖς συντάκταις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, «Νεολόγου,» «Θράκης» καὶ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρου», τοῖς οὐ μόνον προθύμως πάντοτε πᾶσαν αὐτῆς δῆλωσιν ἀποδεχομένοις, ἀλλὰ, χρείας καλούσης, φιλοτίμως καὶ εὐγενῶς καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀγάπης καὶ γράφουσι καὶ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτῆς ἐν ταῖς στήλαις τῆς ἀξιοτίμου αὐτῶν ἐφημερίδος. Ἄλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, δύναμαι ἄρά γε ἐν τοιαύτῃ ἐπισήμῳ ἡμέρα καὶ πανηγύρει τῆς ἡμετέρας Σχολῆς σιγῇ παρελθεῖν δύο τὰ μᾶλλον τιμαλφῇ καὶ ιερώτερα ὀνόματα, ἅτινα εὐγενεῖ ὄντως καὶ προθύμῳ συμπράξει καὶ συμμαχίᾳ ἐξεπλήρωσαν τέλος ἄγαν φιλοτίμως, τῇ 30 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου, τὰς θερμότερας τοσούτων αἰώνων καὶ γενεῶν εὐχὰς, ἧτοι τὴν κατάθεσιν θεμελίου λίθου πρὸς ἀνέγερσιν, μεγάλου εὐρέως καὶ καταλλήλου φερωνύμως τῇ μιᾷ καὶ μόνῃ Μεγάλῃ ταύτῃ τοῦ Γένους Σχολῆ καὶ ἀνωτάτῳ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνικῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ, οἰκοδομήματος, τῆς ἱεράς, λέγω, καὶ σεβασμίας τοῦ Βατοπαιδίου μονῆς καὶ τοῦ ἀνεξαντλήτου καὶ ἐνθέρμου παντὸς κλοῦ καὶ κοινωφελοῦς προστάτου καὶ γενναίου, μεγαθύμου καὶ μεγάλου τοῦ Γένους εὐεργέτου, Γεωργίου τοῦ Ζαρίφη, ὧν τὰ εὐγενῆ ὀνόματα παρέλαβε μὲν ἐν τοῖς κόλποις τῆς πατρώας ἐκείνης γῆς πρὸς διαιώνισιν ὁ ἀκρογωνιαίος καὶ θεμέλιος τοῦ ἀριπρεποῦς τούτου καὶ ἀθανάτου τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας μνημείου λίθος, ἐνεχάραξε δὲ χρυσοῖς καὶ ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἡ

αἰώνιος εὐγνωμοσύνη ἐν ταῖς πλαξὶ πάσης Ἑλληνικῆς καρδίας τοῦ τε παρόντος καὶ ἀπάντων τῶν μεθεπομένων αἰώνων. Καὶ τότε καὶ ἤδη καὶ πάντοτε ἡ Σχολή, ἱερὸν ἐκπληροῦσα καθήκον, οὐδὲν ἕτερον τοῖς μεγάλοις τούτοις εὐργέταις εὐχεται ἢ ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν εὐτυχεῖς περιόδους περιχαρῶς καταξιωθῆναι ἀποδρέπεσθαι τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀμπέλου, ἣν αὐτοὶ ἰδίαις χερσὶν ἐφύτευσαν καὶ ἐστερέωσαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου καὶ μαρτυρικοῦ τῆς ἡμετέρας βασιλευούσης λόφου.

Ἵστατον δὲ πάντων καὶ οἰονεὶ λαμπρὸν τῆς ἐτησίου ἱεράς καὶ πανηγυρικωτάτης ταύτης τελετῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἐπισφράγισμα ἐπιφέρομεν, χρέος ἀπάντων χρεῶν δικαιοτάτον καὶ ἀπαραίτητον μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας ἀποτίοντες, τὴν ὁμολογίαν τῆς ζωηρᾶς ἡμῶν εὐγνωμοσύνης καὶ τὰς ἀπὸ μέσης καρδίας θερμοτάτας καὶ εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας πρῶτον μὲν τῷ Παναγιωτάτῳ ἡμῶν Πατρὶ καὶ Δεσπότη, τῷ ἀνωτάτῳ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς προστάτῃ καὶ κηδεμόνι, τῷ ἀόκνως καὶ ἐνδελεχῶς μετὰ πολλοῦ τοῦ φίλτρου καὶ τῆς χαρακτηρίζουσας αὐτὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ πᾶν καλὸν καὶ κοινωφελὲς δραστηριότητος ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω προόδου αὐτῆς μεριμνῶντι καὶ τὰ συμφέροντα αὐτῆς προασπίζοντι· εἶτα δὲ τῷ Μακαριωτάτῳ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχῃ καὶ τῇ παρακαθημένῃ ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων χορεία, οἵτινες, πρὸς τῇ πατρικῇ αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σχολῆς ἀγάπῃ, προθύμως πάντοτε τιμῶσι καὶ περικοσμοῦσι διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν παρου-

σίας πᾶσαν αὐτῆς ἑορτὴν καὶ πανήγυριν. Τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον τῆς παρούσης λογοδοσίας μου λόγον ἐπάγων τὴν κορωνίδα καὶ τὴν ψυχὴν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εὐγνωμοσύνης ἐμοῦ ἐξαιρέτως καὶ τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων μου, ἀνακηρύττω ἤδη δημοσίᾳ γεγονυῖα τῇ φωνῇ καὶ ὁμολογῶ τὴν βαθυτάτην καὶ ζωηρὰν ἀπάντων ἡμῶν εὐγνωμοσύνην καὶ χάριν πρὸς τὴν σεβαστὴν τῆς Σχολῆς Ἐφορίαν, ἥτις ἐν τῇ πατρικῇ ὄντως αὐτῆς περὶ τῆς Σχολῆς προνοίᾳ τε καὶ μερίμνῃ διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς καὶ ἀκαμάτου δραστηριότητος κατάρθωσε νὰ φέρῃ τοιαύτην ζηλωτὴν ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς τῆς Σχολῆς βελτίωσιν, οἶαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπὸ πεντηκονταετίας ἤδη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Σχολῇ ἀγωνιζόμενοι σεβαστοὶ διδασκαλοὶ οὐδέποτε ἐνθυμοῦνται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν προσήκουσαν ἀμοιβὴν τῶν διδασκόντων καὶ δικαίαν αὐτῶν ἀνακούφισιν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν καὶ ἐφικτὴν τῆς διδασκαλίας τελειοποίησιν καὶ δέουσιν ἐν τῷ προγράμματι ἐπαύξησιν καὶ μαθημάτων καὶ ὥρων μηδεμιᾶς ὑλικῆς δαπάνης φειδομένη, μηδὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτοῦ παρακωλυομένη, οὐ μόνον πολλάκις τὴν πρωτοβουλίαν αὐτῇ ἐν πολλοῖς λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ πᾶν ὑποβαλλόμενον αὐτῇ ὑπὸ τῆς Σχολαρχίας προθύμως πάντοτε ἀποδέχεται, διαβεβαιωθείσα δὲ μετὰ πολλὴν μελέτην καὶ ἔρευναν περὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ προσγενησομένης τῇ Σχολῇ ὠφελείας, ἀμέσως ἐπικυροῖ καὶ διατάσσει τὴν ἐφαρμογὴν.

Πρὸς τὴν ὄντως ἀνεκτίμητον ταύτην καὶ πατρικὴν ὑμῶν, θεόκλητε Ποιμενάρχα καὶ σεβαστὴ Ἐφορία, ἀγάπην καὶ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς Μεγάλης του Γένους Σχολῆς καὶ

τὴν πρόθυμον παρὰ πάντων τῶν ἐνταῦθα καὶ ἀπανταχοῦ φιλομούσων ὁμογενῶν ὑποστήριξιν αὐτῆς, ἡμεῖς οἳ τε διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι οὐδὲν ἕτερον μετὰ τῆς ὀφειλομένης πρὸς πάντας εὐγνωμοσύνης ἀντίσταθμον ἔχομεν καὶ ὀφείλομεν νὰ ἀντιτάσσωμεν, ἢ τοῦτο μὲν τελείαν καὶ εἰλικρινῆ ἐν τῇ τῶν καθηκόντων ἡμῶν ἐκπληρώσει ἀφοσίωσιν, τοῦτο δὲ σύντονον καὶ ἐλληνοπρεπῆ ἐπιμέλειαν καὶ τοῖς κειμένοις νόμοις καὶ ἀρχαῖς ὑποταγὴν καὶ εὐπίθειαν, πρὸς ἐν καὶ μόνον διηνεκῶς ἀφορῶντες καὶ τοῦτο πάσῃ δυνάμει μετὰ ζήλου ἀληθοῦς καὶ κατ' ἐπίγνωσιν καὶ τῆς δεούσης αὐταπαρνήσεως ἐπιδιώκοντες, τὴν συνεχῆ καὶ βαθμιαίαν αὐξήσιν τῆς δόξης καὶ εὐκλείας τῆς μεγαλωνύμου ταύτης καὶ γεραρᾶς τοῦ Γένους ἡμῶν Σχολῆς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΧΘΕΝΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1879—1880.

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

Χριστιανικῆς ἠθικῆς θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν μέρος.

ΤΑΞΙΣ Ζ'.

Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Γ' καὶ Δ' περιόδου.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Α' καὶ Β' περιόδου.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

1) Εἰσαγωγή εἰς τὰς Γραφάς. 2) Ἑρμηνεία τῶν τεσσάρων πρώτων κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Ἱερὰ Κατήχησις.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Ἱερὰς Ἱστορίας Νέα Διαθήκη.

ΤΑΞΙΣ Β'.

Ἱερὰς Ἱστορίας ἀπὸ τῆς βασιλείας Σαοὺλ μέχρι τῶν Μακκαβαίων.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Ἱερᾶς Ἱστορίας ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τοῦ Σαούλ.

Β'. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

1) Ἀντιγόνη Σοφοκλέους. 2) Νεφέλαι Ἀριστοφάνους. 3) δέκα ᾠδαὶ Πινδάρου. 4) Ἐπιγραμμζτοποίητα.

ΤΑΞΙΣ Ζ'.

1) Ὀμήρου Ἰλιάδος α, β, γ, δ, καὶ ε. 2) Ὀδυσσεύς α, β καὶ γ. 3) Θεοκρίτου Εἰδύλ. α. ια. καὶ ιε. 4) Ῥητορικὴ καὶ Ῥητορικὰ γυμνάσματα.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

1) Ἐκ τῶν ξυγγραφεῶν τοῦ Θουκυδίδου α) ἐρμηνεῖα τῶν δημηγοριῶν καὶ τοῦ ἐπιταφίου τοῦ Περικλέους, τῶν τοῦ Κλέωνος καὶ Διοδότου καὶ τῶν τῶν Πλαταιέων καὶ Θηβαίων. β) ἀνάγνωσις τῶν κατὰ τὸν ἐν Ἀθῆναις λοιμὸν, τῶν Πλαταικῶν καὶ ἄλλων ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ μέρους.

2) Ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ἡροδότου ἀνάγνωσις τῆς πρώτης μὲν ὅλης, μέρους δὲ τῆς ἐνάτης.

3) Ἐκ τῶν Ἑλεγειακῶν ποιητῶν ἐρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν τοῦ Καλλίνου, Τυρταίου, Μιμέρμου, Σόλωνος καὶ Ἴωνος καὶ ἐκ τῶν Ἰαμβέων τοῦ Σιμωνίδου.

4) Θεματογραφία ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἐπὶ τε τοῦ πίνακος καὶ κατ' οἶκον.

5) Συνθέσεις ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

1) Δημοσθένους ὁ περὶ Στεφάνου. 2) Αἰσχίνου κατὰ Κτησιφῶντος. 3) Πλάτωνος Κρίτων. 4) Πλάτωνος ἀπολογία ὡς ἀνάγνωσις.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

1) Δημοσθένους Ὀλυμπιακοὶ Α'. Β'. καὶ Γ', καὶ Φιλιππικὸς Α'.

μετὰ προεισαγωγῆς, συντάξεως, ἀνυπόθεσης καὶ συμπύξεως τῶν προτάσεων.

2) Ἐλευθέρα ἐξηγήσεις ἐκ τῆς Ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Ἀριαννοῦ (Α'. Β'. καὶ Γ'. βιβλίον).

3) Ἀσκήσεις θεματογραφικαὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ, κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτοσχεδίως, ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἀκολουθῶς καὶ διὰ προμελέτης, ἐφρημοσμένα εἰς διαφόρους τοῦ Συντακτικοῦ Κανόνος, τὸν ἀριθμὸν 250.

4.) Συμπλήρωμα Συντάξεως ὑψηλοτέρας (ἰδίᾳ τοῦ Α'. τμήματος τοῦ Συντάκτικοῦ) τοῦ περὶ τῆς κυρίως λεγομένης Συντάξεως.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

1) Ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ Λυσίου, 2) ὁ Πανηγυρικός τοῦ Ἰσοκράτους καὶ 3) ὁ τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους.

Στοιχειῶδες Συντακτικὸν, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις (ἐπιστολαί).

ΤΑΞΙΣ Β'.

1) Ξενοφ. α.) Τὸ προοίμιον τῆς Κύρου Παιδείας κεφάλαιον Α'.

» β.) Ἡ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἀγωγή τῶν νέων » Β'.

» γ.) Κύρου ἀγωγή καὶ ἡ εἰς Μήδους μετὰ τῆς μητρὸς ἄφιξις » Γ'.

» δ.) Ὅτι Κύρος ἐποίησεν λειψθεῖς ἐν Μήδοις » Δ'.

» ε.) Ἐπιστροφή Κύρου εἰς Πέρσας, ἀνάκλησις αὐτοῦ εἰς Μήδους καὶ δημηγορία αὐτοῦ πρὸς Πέρσας » Ε'.

» στ'. Ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως βιβλίου Α'. ὀκτὼ κεφάλαια, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ὀγδόου.

» ζ'. Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τὰ περὶ θείας προνοίας, περὶ ἀχαριστίας, περὶ φιλαδελφίας, περὶ ἐργασίας, περὶ ἐγκρατείας, περὶ τρυφῆς καὶ πολυτελείας καὶ περὶ ἀλαζονείας.

2) Τεχνολογικὸν καὶ ἔτυμολογικὸν Γενναδίου ὑπὸ Παπασλιώτου.

3) Ἀσκήσεις διὰ πλήρους γραφῆς ρημάτων ἀνωμάλων καὶ μὴ, τὸν ἀριθμὸν 163.

4) Ἀσκήσεις συντακτικαὶ ἔν τε τῇ ἀρχαίᾳ καὶ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ στοιχειώδεις ἐκ προτάσεων τὸν ἀριθμὸν 65.

5) ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ (ἐπιστολογραφία).

ΤΑΞΙΣ Α΄.

1) Ἑρμηνεῖα Γνωμικῶν καὶ Αἰσωπέων μύθων.

2) Λουκιανοῦ Νεκρικοὶ διάλογοι.

3) Χρυσοστόμου περὶ Πρῶσευχῆς.

4) Γραμματικῆς τὸ τεχνολογικὸν μέρος.

5) Γραφικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Γ΄. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.

ΤΑΞΙΣ Η΄.

1) Βιργιλίου τὸ Ε΄. 2) Ὀρατίου 4 ᾠδαὶ καὶ μία σάτυρξ· 3) θέματα.

ΤΑΞΙΣ Ζ΄.

1) Σαλλουστίου Ἰουγούρθης· 2) Ὀιδίου Α΄ βιβλίον· 3) θέματα.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ΄.

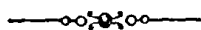
1) Καίσαρ· 2) Κικέρωνος Α΄. Κατηληνιακός· 3) θέματα.

ΤΑΞΙΣ Ε΄.

1) Στοιχεῖα Οὐλερίχου· 2) Γραμματικῆς τεχνολογικόν· 3) θέματα.

ΤΑΞΙΣ Δ΄.

1) Ἀρχαὶ Λατινικῆς Γραμματικῆς· 2) θέματα.

Δ΄. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

ΤΑΞΙΣ Η΄.

Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας.

ΤΑΞΙΣ Ζ΄.

Λογικὴ καὶ Ἠθικὴ.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

Είςχωγή και ψυχολογία.

Ε'. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΦΥΣΙΚΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

1) Κοσμογραφία· 2) Φυσικῆς περί θερμότητος, ἡλεκτρισμοῦ και μαγνητισμοῦ.

ΤΑΞΙΣ Ζ'.

1) Τριγωνομετρία· 2) Φυσικῆς τὸ μηχανικὸν μέρος, ἀκουστικὴ και ὀπτικὴ.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

1) Ἀλγεβρα και τριγωνομερτία.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

1) Γεωμετρία ἐπίπεδος και στερεά· 2) χημείας στοιχεΐα.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

1) Ἀριθμητικὴ θεωρητικὴ· 2. Μαθηματικὸν μέρος τῆς Γεωγραφίας.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

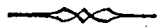
Ἐπιπεδομετρία.

ΤΑΞΙΣ Β'.

Πρακτικῆς ἀριθμητικῆς ἀπὸ τῆς ἐξαγωγῆς τῆς τετραγωνικῆς ῥίζης μέχρι τέλους.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Πρακτικῆς ἀριθμητικῆς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς τετραγωνικῆς ῥίζης.

ΣΤ'. ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

Ἱστορία Νεωτέρα.

ΤΑΞΙΣ Ζ'.

Ἱστορία Μεσαιωνικὴ.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

Ἱστορία Ἑλληνική καὶ Ρωμαϊκή.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

1) Ἱστορία τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. 2) Ἑλληνική ἀρχαιολογία (Πολίτευμα Ἀθηνῶν. Λατρεία. Στρατιωτικὸς ὀργανισμὸς. Ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ περὶ τέχνης συνοπτικῶς.)

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Στοιχειώδης Ἱστορία Βυζαντινὴ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1769.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

1) Συνέχεια στοιχειώδους Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἀλώσεως τῆς Ἑλλάδος. 2) Στοιχειώδης Ρωμαϊκὴ Ἱστορία μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. 3) Μυθολογία Ἑλληνική.

ΤΑΞΙΣ Β'.

Στοιχειώδης Ἑλληνικὴ Ἱστορία μέχρι τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

Ζ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Ἀσία καὶ λοιπά.

ΤΑΞΙΣ Β'.

Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία καὶ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης κράτη.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Γεωγραφίας Εἰσαγωγή καὶ Ἑλλάς.

Η'. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

1) Συνέχεια Ὀρυκτολογίας. 2) Ζωολογίας μέρος.

Θ'. ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.

ΤΑΞΙΣ Η'.

Boileau (l'Art Poétique). Voltaire Tragédies (La Mort de César). Narrations. Syntaxe et Exercices Syntaxiques. Explication sur les règles de la Composition en général.

ΤΑΞΙΣ Ζ'.

Chateaubriand (Atala). Rousseau (Poésies Lyriques). Syntaxe. Analyse Logique. Règles générales sur l'Orthographe. Enseignement oral de Composition.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

Voltaire (Histoire de Charles XII). Racine (Phèdre). Analyse Grammaticale. Grammaire. Exercices sur l'Orthographe. Exercices de Style du Grec en Français. Verbes irréguliers.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

Fénélon (Télémaque). Analyse Grammaticale. Grammaire. Thèmes français pris sur la Méthode d'Ahn. Orthographe. Verbes Irréguliers.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Morceaux de Traduction. Fables d'Esopé. Analyse Grammaticale. Verbe Irréguliers. Dictée sur de petites lettres familières. Méthode d'Ahn (Thèmes).

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Traduction de petites lectures. Exercices sur les thèmes d'Ahn. Grammaire appliquée sur l'Analyse. Exercices sur les Verbes réguliers. Petits Dialogues familiers.

Ι'. ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Προκαταρκτική ανάγνωσις και ἐξήγησις ἐκ τοῦ 'Αλφαβηταρίου Α. Μαλιάκα.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις ἐκ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Μηλιοπούλου.
Γυμνάσματα κατ' ἀπαγγελίαν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων καὶ φράσεων.
Προκαταρκτικὴ γραφὴ ἐπὶ τοῦ πίνακος.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις ἐκ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Μηλιοπούλου.
Γυμνάσματα κατ' ἀπαγγελίαν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων καὶ φράσεων.
Μετατροπὴ καὶ ἀπαγγελία ἐκ τῶν ἐλληνικῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἐπὶ παραδόσεως.

Γραφὴ (ρίκᾶ) ἐκ τῆς καλλιγραφίας Φαρδῆ.

Γυμνάσματα γραφῆς ἐπὶ πίνακος.

Γραμμικὴ Χιφῆζ Ρεφῆ.

ΤΑΞΙΣ Ε'.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις μεταφράσεως Ρόβινσῶνος ἐκ τῆς Χρηστομαθείας Κωνσταντινίδου.

Γυμνάσματα κατ' ἀπαγγελίαν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων καὶ φράσεων.

Μετατροπὴ καὶ ἀπαγγελία ἐκ τῶν ἐλληνικῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἐπὶ παραδόσεως,

Τεχνολογικοὶ κανόνες Τουρκικῆς ἐκ τῆς γραμματικῆς Κωνσταντινίδου.

Θέματα ἐκ τῆς μεθόδου Κωνσταντινίδου.

Χειρόγραφον Ρισκλέι ἀχλάκ, ἧτοι Ἐγχειριδίου ἠθικῆς μετ' ἐξηγήσεως.

Καλλιγραφία Ρικά.

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις τῆς ἱστορίας τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῆς Χρηστομαθείας Κωνσταντινίδου.

Γυμνάσματα κατ' ἀπαγγελίαν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων καὶ φράσεων.

Μετατροπὴ καὶ ἀπαγγελία ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἐπὶ παραδόσεως.

Ὁρθογραφικὰ γυμνάσματα ἐπὶ τοῦ πίνακος.

Τεχνολογία τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἐκ τῆς γραμματικῆς Κωνσταντινίδου.

Θέματα· συνέχεια ρισαλέι ἀχλιάκ.

ΤΑΞΙΣ Ζ΄.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις ἐκ τῆς Χρηστομαθείας Κωνσταντινίδου ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Θέματα. — Ἀραβικοὶ κανόνες οἱ ἐν χρήσει ἐν τῇ τουρκικῇ γλώσσῃ. — Τεχνολογία.

Γυμνάσματα διαφόρου ὕλης ἐπὶ τοῦ πίνακος.

ΤΑΞΙΣ Η΄.

Μετάφρασις ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς ἱστορίας Αἰκατερίνης Ἰακώβου Ρίζου Ἀργυροπούλου. — Θέματα διαφόρου ὕλης. — Ἀραβικοὶ κανόνες οἱ ἐν χρήσει ἐν τῇ τουρκικῇ. — Τεχνολογία.

Περσικά, Γκιουλιστάν (ἤτοι ῥοδῶνος). ἐξήγησις αὐτοῦ εἰς τὴν τουρκικὴν.

Γραμματικὴ καὶ τεχνολογία περσικῆ.

Γυμνάσματα ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐκ τῶν φράσεων Ἀραβικῆς καὶ Περσικῆ εἰς τὴν τουρκικὴν.

Καλλιγραφία Ρικά ὑπὸ Φαρδῆ.

ΙΑ΄. ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ.

ΤΑΞΙΣ Δ΄.

Σκιαγραφία θεωρητικὴ καὶ ἐφρμοσμένη.

ΤΑΞΙΣ Γ΄.

Εἰσαγωγή Σκιαγραφίας θεωρητικὴ καὶ ἐφρμοσμένη.

ΤΑΞΙΣ Β΄.

Γραμμικῆς Ἰχνογραφίας μέρος Β΄. θεωρητικὴ καὶ ἐφρμοσμένη.

ΤΑΞΙΣ Α΄.

Γραμμικῆς Ἰχνογραφίας μέρος Α΄. θεωρητικὴ καὶ ἐφρμοσμένη.

Τῇ ἐπομένῃ δὲ Κυριακῇ, τῇ 1 τοῦ Ἰουνίου μηνός, παρόντων τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου, τοῦ Μακαριωτάτου τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχου μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας κ. Γερασίμου, τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας, τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Κουντουριώτου, τοῦ κ. Ἀριστοκλέους ἐφένδη, ἀντιπροσωπεύστος τὸν Ἐξοχώτατον τῆς παιδείας ὑπουργὸν Μουνιφ πασσᾶν, καὶ πολλῶν ἄλλων εὐγενῶν καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν, ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς ἡ διανομὴ τῶν νενομισμένων πτυχίων τοῖς ἀπολυομένοις τελειοφοίτοις.

Τὴν φαιδρὰν ταύτην τῶν γραμμάτων ἑορτὴν κατήρξατο ὁ Σχολάρχης, Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παλαμαῆς, διὰ τοῦ ἐξῆς λογυδρίου.

ΛΟΓΟΣ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ.

Παναγιώτατε Δέσποτα! Μακαριώτατε Πατριάρχα!
Σεβαστὴ Ἐφορία καὶ λοιπὴ σεβασμία καὶ φιλόμουσος ὁμήγυρις!

Πρὸ ὀκτὼ ἤδη ἀκριβῶς ἡμερῶν περιχαρεῖς οἱ πάντες συνήλθομεν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ τῶν μουσῶν αἰθούσῃ καὶ ἐπικαλεσάμενοι τὴν ἐξ ὕψους χάριν καὶ ἀντίληψιν τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, ἀφ' οὗ, κατὰ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο λόγιον, πᾶν ἔργον καὶ πᾶσα πράξις ὀφείλει ἄρχεσθαι, ἐποιησάμεθα ἐν χρῆσταῖς ἐλπίσι τὴν ἑναρξιν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων τῆς μεγαλωνύμου ταύτης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Σήμερον δὲ αὐθις ἐγὼ, πλήρης πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως παριστάμενος, εὐαγγελίζομαι πᾶσιν ὑμῖν τὴν αἰσίαν τοῦ ἀρξαμένου ἔργου διεξαγωγὴν καὶ ἀποπεράτωσιν. Χαίρω δὲ, δυνάμενος ἤδη παρρησία μετὰ ἰδιαζούσης τινὸς καὶ δικαίας ὑπερηφανίας νὰ ὁμολογήσω ἐνώπιον τοιαύτης γεραρᾶς ὁμηγύρεως, ὅτι οὐκ ἐψεύσθημεν τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν ἐλπίδων. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων ἀπασῶν τῶν τάξεων ἐν ἅπασιν ἀνεξαιρέτως τοῖς δεδιδαγμένοις κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος μαθήμασιν ὑπῆρξε λίαν εὐάρεστον, καὶ πρόκειται πᾶσι τοῖς βουλομένοις εἰς ἀνάγνωσιν. Συνελόντι δ' εἰπεῖν, ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ τοῖς ἑκατὸν μόλις εὐρέθησαν, μὴ ἔχοντες τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς προβιρασμὸν εἰς ἀνωτέραν τάξιν δυνάμεις, ἐφ' ᾧ καὶ μένουσι σιάσιμοι ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. Τινὲς δὲ λαβόντες ἐν ἐνὶ ἡ καὶ ἐν δυοῖ μαθήμασι τὸν βαθμὸν μετρίως, καθυποβληθήσονται κατὰ τὸν νόμον, τελευτῶντος τοῦ Αὐγούστου, καὶ εἰς δευτέρας ἐξετάσεις.

Μεταβαίνω ἤδη καὶ εἰς τὴν τῶν τελειοφίτων τάξιν.

Πρώτην ἤδη φορὰν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς παρουσιάζεται ἀπολυόμενος τοιοῦτος μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν, πενήκοντα καὶ εἰς. Ἐξ αὐτῶν, εἷς, κατὰ τὸν περὶ ἀπουσιῶν νόμον τῆς σχολῆς, ἀπεκλείσθη τῶν ἐξετάσεων, καὶ μένει ἄρα ἐν τῇ αὐτῇ τάξει, ἄλλως, λαμβάνει μόνον τὸν συνήθη ἐτήσιον ἔλεγχον.

Τοῦ ἀποτελέσματος δὲ τῶν ἐξετάσεων γραπτῶν τε καὶ προφορικῶν τῶν ὑπολειπομένων τῆς τάξεως ταύτης μαθητῶν καθυποβληθέντος ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς εἰς

τὴν Σχολαρχίαν, ὁ Σχολάρχης μετὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Σχολῆς, λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ μετὰ τῆς δεούσης αὐστηρότητος καὶ ἀκριβείας ὑπολογισάμενοι, κατὰ τὴν ὠρισμένην πρὸς βαθμολόγησιν μαθηματικὴν μέθοδον, τοὺς ἐπιδοθέντας ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου ἐν ἐκάστῳ μαθήματι βαθμοὺς, ὥρισαν τὸν δίκαιον ἐκάστου βαθμὸν, ὃν καὶ ἐνέγραψαν ἰδίᾳ χειρὶ ἐν τοῖς πτυχίοις αὐτῶν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐξεδόθη ἡ Πράξις, ἣν ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ Γραμματεὺς τῆς Σχολῆς.

Ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει :

ΠΡΑΞΙΣ

ΤΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΟΛΥΟΜΕΝΩΝ

ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ἢ ΤΑΞΕΩΣ.

Τῇ λά μαιού τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους ὁ Σχολάρχης μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ γενικῇ δοκιμασίᾳ ἀπαντήσεις τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων τῆς ἀπολυομένης τάξεως, ἀριθμούσης πεντήκοντα τὸ ὅλον φοιτητὰς, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου ἐπιδοθείσας ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν βαθμολογήσεις καὶ ὑπολογισάμενοι κατὰ λόγον τῆς εἰδικῆς τῶν τε μαθητῶν ἀξίας καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς προόδου καὶ διαγωγῆς,

τὸν δίκαιον ἐκάστῳ βαθμὸν ἀπένειμαν· ἅπαντες δὲ ἐκρίθησαν ἄξιοι τοῦ νενομισμένου πτυχίου, λαβόντες τὸν μὲν βαθμὸν ΑΡΙΣΤΑ δεκαεννέα, τὸν δὲ βαθμὸν ΠΑΝΥ ΚΑΛΩΣ εἴκοσι καὶ εἷς, καὶ τὸν βαθμὸν ΚΑΛΩΣ δέκα.

Ὁ Σχολάρχης Ἀρχιμανδρίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΩΝ.

Ἐπιτραπήτωμοι δὲ ἤδη, Παναγιώτατε Δέσποτα, πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων, ἵνα ἐκφράσω δημοσίᾳ τὰ εἰλικρινῆ εὐχαριστήρια καὶ τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ εἰς τὸν ἐξοχώτατον τῆς παιδείας ὑπουργόν, τὸν εὐγενῆ καὶ σοφὸν καὶ φιλόμουσον Μουνιφ πασσᾶν, ὅστις κωλυόμενος ὑπὸ ὑψηλοτέρων καθηκόντων νὰ τιμήσῃ αὐτοπροσώπως τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ταύτην τελετὴν καὶ πανήγυριν, ἠυδόκησε νὰ διαβιβάσῃ διὰ τοῦ Κυρίου Ἀριστοκλέους τὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν Σχολὴν συμπάθειαν αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ, μυρίας ὄσας χάριτας ἀπονέμοντες ἤδη αὐτῷ, εὐγνωμονοῦμεν ἅμα καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτος κυβέρνησιν, ἣτις οὐ μόνον τιμᾷ προσηκόντως, ἀλλὰ καὶ ἐνθαρρύνει ἀποχρόντως διὰ τῆς Αὐτοῦ ἐξοχότητος τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν κόπους καὶ ἀγῶνας ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν πιστῶν Αὐτῆς ὑπηκόων.

Ζωηρὸν ἐπίσης καὶ βαθύτατον εὐγνωμοσύνης αἶσθημα καὶ χάριτας οὐ τὰς τυχοῦσας ἀνακηρύττει ἤδη δημοσίᾳ ἡ γεραρὰ αὐτῆ τοῦ Γένους Σχολῆ, καὶ εἰς τὸν ἐξοχώτατον τῆς Ἑλλάδος Πρεσβευτὴν Κ. Κουντουριώτην, προθύμως τὴν πρόσκλησιν αὐτῆς ἀποδεξάμενον καὶ μὴ ἀπαξιώσαντα τι-

μῆσαι αὐτοπροσώπως τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ταύτην ἑορ-
τὴν, ἐν ἧ σήμερον οἱ νεαροὶ οὗτοι ἀθληταὶ στεφανούμενοι
καὶ ταῖς εὐχαῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐφοδιαζό-
μενοι, ἀποστέλλονται ὡς καλοὶ τε καὶ δόκιμοι ἐργάται,
ὅπως ἐργασθῶσι καὶ οὗτοι τό γ' ἐπ' αὐτοῖς εἰς τὸν μέγαν καὶ
εὐρύν τῆς ἡμετέρας Πατρίδος ἀμπελῶνα, καλλιεργοῦντες
τὴν σοφίαν καὶ τὰ γράμματα τῶν πατέρων καὶ παιδαγω-
γοῦντες κατὰ Χριστὸν τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Προσέλθετε λοιπὸν ἤδη, φίλτατα τεχνία μετὰ φόβου
καὶ εὐλαθείας καὶ κατασπασάμενοι τὴν εὐλογοῦσαν τοῦ
φιλομούσου ἡμῶν Πρωθιεράρχου δεξιάν, λάβετε ἕκαστος τὸν
προσήμενον αὐτῷ τῆς προόδου καὶ ἐπιμελείας στέφανον.
Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοῦτο ἰκανὸς ἀπαιτεῖται χρόνος, τῆς πλη-
θύος ἕνεκα τῶν ἀπολυομένων μαθητῶν, διὰ τοῦτο ἄς μοι
ἐπιτρέψῃ ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης, ἵνα ἀναγράψω
μόνον ἐνταῦθα μετὰ τοῦ προσήμεντος ἐπαίνου καὶ τῆς ὀφει-
λομένης εὐγνωμοσύνης τὰ ὀνόματα τῶν ἀριστευσάντων
κατὰ πάντα, καὶ τὴν πρόοδον καὶ τὴν διαγωγὴν, τελειο-
φοίτων μαθητῶν, ἵν' οὕτω αὐτοὶ μὲν τὸν δίκαιον τοῦ κοινοῦ
ἐπαίνου στέφανον δημοσίᾳ λήψωνται, ἅπασι δὲ τοῖς ἐπερ-
χομένοις γένηται τοῦτο ἀφορμὴ καὶ ὑπόδειγμα ἴσης ἐν τῷ
μέλλοντι φιλοτιμίας καὶ μιμήσεως· εἰσὶ δὲ ταῦτα :

1. Πρόδρομος Πασχαλίδης	Καισαρεύς	7 56]64
2. Σταῦρος Σταυρίδης	Χίος	7 44]64
3. Ἰωάννης Ἐνωμοτάρχης	Καισαρεύς	7 44]64
4. Σπυρίδων Σπαθάρης	Βυζάντιος	7 34]64
5. Δημήτριος Ἀντωνακόπουλος	Βυζάντιος	7 32]64
6. Ἀλέξανδρος Σπανούδης	Χίος	7 20]64

7. Νικόλαος Ἰωαννίδης	Βυζάντιος	7 22]64
8. Χαρίλαος Βουλχλάς	Λέσβιος	7 22]64
9. Κωνσταντῖνος Ἱεροκλής	Ἀργυρουπολίτης	7 30]64
10. Πέτρος Ζαχαριάδης	Βυζάντιος	7 16]64
11. Ἐμμανουήλ Λογιάδης.	Κρής	7 8]64
12. Θεοδοσίος Μεταξᾶς	Βυζάντιος	7 6]64
13. Ἀνστάσιος Δημητριάδης	Βυζάντιος	7 6]64
14. Κωνσταντῖνος Φραγκούλης	Βυζάντιος	7 4]64
15. Ἀλέξανδρος Πέχιος	Βυζάντιος	7 2]64
16. Ἀλέξανδρος Βρυέννιος	Βυζάντιος	7
17. Γεώργιος Ζήσης	ἐκ Βώλου	7
18. Βασίλειος Ῥίτσος	Χίος	7

Ὁ δὲ τὰ πρῶτα μεταξὺ καὶ αὐτῶν τῶν ἀριστευσάντων φέρων ἐστὶν ὁ Κωνσταντῖνος Καλλίας, ἐξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος, ᾧ περ καὶ ἡ Σχολή, βραβεύουσα τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ, ἀπονέμει δωρεὰν τὸ πτυχίον. Τούτῳ τοίνυν ἐπιδιδούσα ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἰδίᾳ χειρὶ τόδε τὸ πτυχίον εὐλογησάτω ἐν αὐτῷ καὶ πάντα τοὺς λοιποὺς αὐτῷ συναδέλφους, ὧν ἕκαστος, κατὰ τὰ νενομισμένα, τὸ οἰκεῖον λήφεται πτυχίον ἐν τῷ τῆς Σχολῆς Γραφείῳ.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Οὐκουμενικοῦ Πατριάρχου | ἐπίδοσιν τοῦ προσήκοντος πτυχίου τῷ ἀριστεύσαντι καὶ εὐλογίαν ἀπάντων τῶν τελειοφοίτων, ὁ Σχολάρχης ἀπὸ τοῦ βήματος προσεφώνησε τοῖς ἀπολυομένοις ταῦτα.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ.

Φίλτατα τεκνία.

Ἡ εὐσημος ἑορτὴ καὶ δημοτελὴς πανήγυρις, ἡ συνε-
νοῦσα ἡμᾶς κατὰ πᾶν ἔτος ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ τῶν μουσῶν
αἰθούσῃ, ἔχει σήμερον δι' ὑμᾶς πολλῶ σπουδαιοτέραν καὶ
πανηγυρικωτέραν ὑπὲρ ποτε σημασίαν καὶ λαμπρότητα·
διότι καθ' ὅλα τὰ παρελθόντα ἔτη ἐγκατελιμπάνετε μὲν ἡ-
μᾶς ἐκάστοτε, ἀλλ' ἐπὶ προθέσει πάντοτε σταθερᾷ καὶ ἀμε-
τακλήτῳ σκοπῶ ἵνα καὶ πάλιν μετὰ ἐβδομάδων τινῶν ἡσυ-
χίαν καὶ ἀνάπαυαν ἐπανελθόντες ἐπαναλάβητε ὑπὸ τὴν
τῶν διδασκάλων καὶ Καθηγητῶν ὑμῶν χειραγωγίαν τὴν
σειρὰν τῶν ὑμετέρων σπουδῶν. Σήμερον ὅμως, φθάσαντες
εἰς τὸ ποθητὸν τῶν πνευματικῶν τῆς γυμνασιακῆς παιδεί-
σεως κόπιον τε καὶ ἀγώνων τέρμα, εἰς ὃ ἀπὸ ὀκταετίας ὀ-
λης ἤδη ἀγωνιζόμενοι μετ' ἐλπίδος πάντοτε ἐνητενίζετε
προσβλέποντες, ἐγκαταλιμπάνετε ἡμᾶς ἵνα μηδὲ πλεον
ἐπανακάμψητε. Καὶ διὰ τοῦτο σήμερον ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐ-
δοκίμῃσιν καὶ ἀναρρήσει, ἡ Μεγάλῃ μὲν τοῦ Γένους Σχολῇ
διὰ τῆς εὐλογημένης τοῦ ἀνωτάτου αὐτῆς προστάτου καὶ
κηδεμόνος χειρὸς, τὸν προσήκοντα καὶ δίκαιον τουτονὶ ἔ-
παινον καὶ στέφανον τῆς φερεπονίας ἐκάστῳ ἀποδιδούσα, ἀ-
πολύει ὑμᾶς ἐν μέσῳ τῆς κοινῆς ταύτης πνευματικῆς χα-
ρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ὑμεῖς ὅμως, ἀπολυόμενοι καὶ ἀπερ-
χόμενοι σήμερον ἐντεῦθεν, δὲν ἀποχωρίζεσθε καὶ δὲν ἐγκα-
ταλιμπάνετε μόνον τὴν πνευματικὴν ὑμῶν ταύτην μητέρα
τὴν γαλακτοτροφήσασαν καὶ ἐχθρέψασαν καὶ εἰς μέτρον ἡ

λικίας τέλειον ὑμᾶς προαγαγοῦσαν, ἀλλ' ἐγκαταλιμπάνετε
συνάμα ἐν μέρος τῆς ἰδίας ὑμῶν ὑπάρξεως, μᾶλλον δ' εἰ-
πεῖν ἐν μέρος ὑμῶν αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἡ λίσαν φυσικὴ ἐκεῖνη
χαρὰ, ἣτις εἰκότως τὴν στιγμήν ταύτην καταλαμβάνει ὑμᾶς
ἀναλογιζομένους, ὅτι τέλος ἀπαλλαχθέντες τῶν σχολικῶν
ἐδωλίων, γίνεσθε κύριοι ὑμῶν αὐτῶν, ἀναμέμικται ἤδη,
πέπεισμαι σταθερῶς, καὶ μετὰ ἀπροσδοκῆτων μὲν ἴσως, ἀλλ'
ἐπίσης φυσικωτάτων αἰσθημάτων θλίψεως καὶ λύπης, καὶ
τοῦτο δεικνύει τρανῶς τοῖς πᾶσιν ἡ συγκεκινημένη καὶ τε-
ταραγμένη ὑμῶν καὶ στάσις καὶ μορφή. Καὶ δικαίως· διότι
σήμερον ὑμεῖς ἐντελῶς ἐγκαταλιμπάνετε τὴν φιλότατην τῆς
πρώτης ὑμῶν νεότητος πατρίδα, τοὺς φιλοστόργους γονεῖς
καὶ κηδεμόνας καὶ παιδαγωγοὺς καὶ τροφοὺς τῶν διανοητι-
κῶν καὶ ψυχικῶν ὑμῶν δυνάμεων, τὰ προσφιλέστερα ὄντα
καὶ τοὺς μᾶλλον ἀγαπητοὺς τῆς ἐφηβικῆς καὶ νεανικῆς ὑ-
μῶν ἡλικίας συντρόφους, ἅτινα πάντα ἀπὸ τῆς στιγμῆς
ταύτης ἀποτελέσουσι πλέον παρ' ὑμῖν τὰς γλυκυτέρας εὐ-
τυχοῦς παρελθόντος καὶ τῆς μακαριωτέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν
περιόδου ἀναμνήσεις. Ναί! Χαίρετε μὲν ὑμεῖς ἤδη ὅτι διήλ-
θετε αἰσίως πρὸς κοινὴν τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων
ὑμῶν εὐχαρίστησιν τὸ πρῶτον καὶ μᾶλλον σπουδαιότερον
τῶν ὑμετέρων σπουδῶν στάδιον. Χαίρω δὲ καὶ γὰρ μεθ' ὑμῶν
ἀπὸ ψυχῆς ἐπὶ τούτῳ. Χαίρετε καὶ δικαίως εὐτυχεῖς ἑαυ-
τοὺς λογιζέσθε, ὅτι ἐξέρχεσθε τέλος ἐλεύθεροι τοῦ περιβό-
λου τῆς Σχολῆς ταύτης, ὅπως εἰς νέους κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν
καὶ ἀρέσκειαν ἀποδυθῆτε ἀγῶνας, συμμερίζομαι δὲ καὶ γὰρ
πληρέστατα καὶ εἰλικρινῶς τῆς ὑμετέρας εὐτυχίας. Ἐγ-

καταλιμπάνετε λοιπόν τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν, ὡς ἐνήλιξ νεανίας ἐγκαταλιμπάνει τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἵνα τὴν οἰκείαν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καταλάβῃ θέσιν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ὁμῶς ταύτῃ στιγμῇ τοῦ χωρισμοῦ καὶ ἀποχωρισμοῦ ἡ Σχολή, προπέμπουσα ὑμᾶς ἐκ τῶν γαληνιαίων αὐτῆς κόλπων εἰς τὴν πολυχύμαντον τοῦ βίου θάλασσαν, πρῶτον μὲν, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, ἀνατίθησι τὴν ἀγάπην ὑμῶν τῇ πανσθενεῖ τοῦ Κυρίου χάριτι, εἶτα δὲ προσαγορεύουσα ὑμᾶς τὸ ὕστατον δι' ἐμοῦ, καθῆκον ἑαυτῆς, ἱερὸν ἅμα καὶ ἀπαραίτητον, θεωρεῖν ἃ ἐπαναλάβῃ καὶ πάλιν διὰ στόματός μου ὀλίγας τινὰς συμβουλὰς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπομνήσῃ ὑμῖν τελευταίαν ταύτην φορὰν ἣσα ἐν αὐτῇ ἐμάθετε καὶ ἐδιδάχθητε, ἀξιοῦσα καὶ διαμαρτυρομένη ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἵνα μετὰ φόβου καὶ προσοχῆς ἀκούσητε ταῦτα καὶ ἀκούσαντες μετὰ καρδίας καθαρᾶς τηρήσητε τοὺς λόγους αὐτῆς, ὡς λόγους διαθήκης ἱερᾶς, ἣν ἐπισήμως τὴν στιγμὴν ταύτην διατίθεται πρὸς ὑμᾶς.

Τεχνία! Ὑμεῖς διαμειψάμενοι τακτικῶς τὴν ὅλην σειράν τῶν ἐν τῇ Σχολῇ τάξεων ἐδιδάχθητε καὶ διηκούσατε πολλοὺς καὶ ποικίλους κλάδους διαφόρων ἐπιστημῶν. Καὶ δὴ ἀλληλοδιαδόχως προσείλκυσαν τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἅπασαν καὶ ἀνέπτυξαν δεόντως τὴν ὑμετέραν διάνοιαν τοῦτο μὲν ἡ φύσις ἐν τῇ ἀπείρῳ ποικιλίᾳ τῶν φαινομένων καὶ προϊόντων αὐτῆς· τοῦτο δὲ ἡ ἀνθρωπότης μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς δημιουργίας ποικιλοτρόπων αὐτῆς ἐκάστοτε κινήσεων ἀνελίξεων τε καὶ ἀναπτύξεων, ἔνθεν μὲν αἱ κλασι-

κώτεραι καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων αἱ μᾶλλον ἡμῖν ἀναγκαιοῦσαι γλῶσσαι μετὰ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῶν νόμων αὐτῶν· ἔνθεν δὲ τὰ λαμπρὰ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς ῥητορικῆς δημιουργήματα, αἱ πολυσχιδεῖς καὶ σοβαραὶ τῶν μαθηματικῶν προσθαφαιρέσεις, τὰ ἱερά τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας διδάγματα καὶ, συνελόντι, ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου διηνοίχθησαν, οὕτως εἰπεῖν, ἔμπροσθεν ὑμῶν, ἐὰν δὲ ὑμεῖς δὲν ἐτολμήσατε εἰσέτι νὰ πράξετε ἐν αὐτῷ εἰμὴ ἡσύχους τινὰς καὶ ἀθορύβους ἐκδρομάς, διείδετε ὅμως τοῦλάχιστον ἤδη ἀπὸ τοῦδε τοὺς ἀτελευτήτους αὐτοῦ ὀρίζοντας καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ποικίλας ὄντως, ἀπείρους καὶ μεγαλοπρεπεῖς θέας. Ἐνθεν μὲν ὁ παραδειγματικὸς τῶν ὑμετέρων Καθηγητῶν ζῆλος, ἔνθεν δὲ ἡ πλήρης καὶ τελεία γραμματολογικὴ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς διαβρύθμισις κατεπλούτισαν τὸν νοῦν ἡμῶν τοσαύταις σοφαῖς καὶ παντοδαπαῖς γνώσεσιν, ὥστε ἤδη ὑμεῖς ἐστὲ κάτοχοι μονίμου καὶ ποικίλης παιδείας καὶ διανοητικῆς μορφώσεως, καὶ θαρρῶντως, πεπειθότως, ἅμα δὲ καὶ ἐπιτυχῶς δύνασθε νὰ ἀποδυθῆτε καὶ εἰς ἄλλους ἀνωτέρους καὶ σπουδαιότερους πνευματικοὺς καὶ ἐπιστημονικοὺς ἀγῶνας. Καὶ ὅμως, φίλτατα τεκνία, ὁ θησαυρὸς οὗτος τῶν γνώσεων δὲν ἀποτελοῦσιν, ἔμοιγε κριτῆ, τὸ κύριον καὶ μᾶλλον οὐσιῶδες εὐεργέτημα, ὅπερ ὑμεῖς ἀποφέρετε, ἀπολυόμενοι σήμερον τῆς Σχολῆς. Ἡ παιδεία καὶ ἡ διδασκαλία οὐδὲν ἕτερον αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἐστίν, ἢ μέσον τι ἰσχυρὸν πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ ἀπόκτησιν εὐγενεστέρου τινὸς σκοποῦ, ἧτοι τῆς μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν διανοητικῶν ἡμῶν δυνάμεων καὶ τῆς δια-

πλάσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν εὐγενεστέρων μερῶν τῆς ἠθικῆς ἡμῶν φύσεως. Ἄπασαι αἱ ἐπιστῆμαι, τὰς ὁποίας ὑμεῖς ἐνταῦθα ἐδιδάχθητε κύριον σκοπὸν εἶχον οὐ μόνον νὰ πλουτίσωσι τὴν μνήμην ὑμῶν, ἀλλ' ἐξαιρέτως νὰ διδάξωσιν ὑμᾶς τὴν τέχνην τοῦ σκέπτεσθαι καὶ διανοεῖσθαι, νὰ ἀφυπνίσωσι καὶ ζωογονήσωσι τὰ ὄργανα τῆς διανοητικῆς ὑμῶν ζωῆς καὶ νὰ ἐξημερώσωσι καὶ ἐνισχύσωσιν αὐτὰ διὰ σωτηριώδους καὶ συνεχοῦς γυμνάσεως ἐν καλῇ ἀγωγῇ καὶ ἤθεσι χρηστοῖς καὶ ἀνεπιλήττοις! Ἐρωτήσατε τοὺς παρακαθημένους τούτους σεβαστοὺς ὑμῶν διδασκάλους τίς ὁ σκοπὸς τῆς πολυετοῦς καὶ πολυμόχου αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς διδασκαλίας, τῶν ἀκαταπαύστων ἐκείνων συμβουλῶν, νοουθεσιῶν καὶ παραινέσεων, τῶν συνεχῶν ἐκείνων ἐπιπλήξεων καὶ ἐπιτιμήσεων, καὶ ποίαν ἀντὶ πάντων τούτων ἀνταμοιβὴν καὶ ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἤδη καὶ ἐν τῷ μέλλοντι παρ' ὑμῶν ἐπεθύμουν, καὶ ἀκούσετε πάντως παρ' αὐτῶν, ὅτι ὁ μόνος αὐτῶν σκοπὸς καὶ ἡ μόνη αὐτοῖς εὐκταία καὶ δικαία ἀμοιβὴ καὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται, ἐὰν οὗτοι πράγματι κατώρθωσαν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν κρίσιν ὑμῶν πλείονα σταθερότητα, εἰς τὸ λογικὸν πλείω διαδυτικὸν καὶ μείζονα ἰκανότητα, εἰς δὲ τὴν φαντασίαν πλείονα πλοῦτον καὶ ὀρθοφροσύνην καὶ εἰς τὰς ἠθικὰς ὑμῶν ὀρέξεις καὶ διαθέσεις τὴν προσήκουσαν λεπτότητα, εὐγένειαν καὶ χρηστότητα· ἐὰν κατώρθωσαν νὰ διδάξωσιν ὑμᾶς τὴν τέχνην τοῦ διαχειρίζεσθαι καὶ κυβερνᾶν μετ' εὐκολίας ὅλα τὰ ἐλατήρια τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου μηχανισμοῦ, τοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωματικοῦ ἡμῶν πολλῶι θαυμασιωτέρου, ἐὰν τέλος, ἐν ἐνὶ λό-

γω, κατώρθωσαν να ἐνσπείρωσιν ἐν τῇ ψυχῇ ὑμῶν ἐπιτυ-
χῶς καὶ καρποφόρως τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο καὶ οὐράνιον τῆς ἐ-
σωτερικῆς παιδείας ἄνθος, ὅπερ δικαίως ὑπὸ τῆς ἀρχαιό-
τητος ἀπάσης ἐπεκλήθη ἀνθρωπότης καὶ ἀνθρωπι-
σμός, ὡς ἀποτελοῦν τὸ εὐγενέστερον τοῦ ἀνθρώπου προσόν,
καὶ να ἐμπνεύσωσι καὶ ἐνισχύσωσιν ἐν ὑμῖν τὰς γενναίας
καὶ αὐστηρὰς ἐκείνας ἕξεις καὶ συνηθείας, τὰς ἀποτελούσας
τὸ ἀνδρῶδες καὶ ἀρρενωπὸν τῆς διανοίας καὶ τὸν πολυτιμό-
τερον καρπὸν καὶ τιμαλφεστέραν ἀνταμοιβὴν τοῦ πόνου καὶ
τῆς σπουδῆς τῶν γραμμάτων. Ἴδου, φίλτατα τεκνία, ἀ-
νοίγεται ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης στάδιον ἐνεργείας μέγα
καὶ εὐρὺ ἐνώπιον ὑμῶν. Ἴδου ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης εἰ-
σέρχεσθε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸ ἀπέραντον καὶ πολυκύμαντον καὶ
πλήρες ἐπικινδύνων ὑφάλων τοῦ βίου πέλαγος, ὅπου ποικίλοι
πανταχόθεν πνέοντες σφοδροὶ καὶ βίαιοι ἄνεμοι κατὰ κυμάτων
ῶθοῦσι καὶ κατακλύζουσι καὶ εἰς ὑφάλους φέρουσι καὶ προσ-
κρούουσι τὰς δίκην ἀνερματίστων πλοίων καὶ ἄνευ στερεοῦ πη-
δαλίου καὶ ἀκριβοῦς πηξίδος φερομένας ψυχὰς καὶ διανοίας.
Ἡ Σχολή, περιθωρακίσασα πανταχόθεν ἀσφαλῶς ἀφθόνοις
διδάγμασι καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ὑγιέσιν
ἀρχαῖς τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλοσοφίας ἰσχυρῶς καθο-
πλίσασα καὶ ἐφοδιάσασα καὶ ὡς μόνην ἀσφαλῆ καὶ βε-
βαίαν πηξίδα καὶ ἄγκυραν ἐν παντὶ τῷ βίῳ καὶ ἐν πάσαις
ὑμῶν ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς διανοήμασι
τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ παραδοῦσα, ἐξαποστέλλει ἤδη ὑμᾶς
εἰς τὸν κόσμον, σφόδρα ἐπιθυμοῦσα καὶ θερμῶς εὐχομένη,
ἵνα εὐδοκιμήσητε ἐν αὐτῷ καὶ εἰς σωτήριον προσορμι-

σθῆτε λιμένα. Δύνασθε δὲ τούτου νὰ ἐπιτύχητε, τοῦτο μὲν ἐπιτηδεύως καὶ συνετῶς πάντοτε καὶ ἐν παντὶ τοὺς οἶακας τοῦ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς ὑμῶν στρέφοντες, τοῦτο δὲ πάντα τὸν βίον ὑμῶν ἀπὸ τῆς θεοτεύκτου ἀγκύρας τοῦ Θεοῦ φόβου ἐξαρτῶντες καὶ τοῦτον μόνον ἐν παντὶ ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον ἔχοντες, ἐμμένοντες πιστοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀρθοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς, ἃς οἱ Καθηγηταὶ ὑμῶν καὶ διδάσκαλοι ἠγωνίσθησαν νὰ ἐντυπώσωσιν εἰς τὰς ὑμετέρας ψυχὰς, μηδέποτε τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος παρεκκλίνοντες, καὶ ἀείποτε τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως διακούοντες. Ἐπειδὴ δὲ, ἀγαθῇ τύχῃ, κατηξιώθητε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὸν ἱερὸν τῆς σοφίας ναόν, μὴ μένετε ἐν αὐτῷ ἐγκεκλεισμένοι καὶ ἐκ τοῦ ἡσυχίου τούτου ἀσύλου, ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς, θεωροῦντες μετὰ ἐγωιστικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἠδυπαθείας καὶ ἀδιαφορίας, τὰς διαφόρους κινήσεις, ταραχὰς, ἀγῶνας καὶ βασάνους τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες μάτην ἀγωνίζονται καὶ κοπιῶσιν ἀναζητοῦντες τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὀφείλετε νὰ καταβαίνητε ἐν μέσῳ αὐτῶν, νὰ παραμυθῆτε αὐτούς, νὰ βοηθῆτε, νὰ συμπολεμῆτε μετ' αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, νὰ ὑποδεικνύητε καὶ καθοδηγῆτε αὐτούς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς, ἣν ἀπεκάλυψεν εἰς ὑμᾶς τὸ οὐράνιον καὶ θεῖον τῆς σοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης φῶς. Ὅπως δὲ ὑμεῖς διδάξητε καὶ ὁδηγήσητε ἐπιτυχῶς ἀνθρώπους, ὀφείλετε ὑμεῖς αὐτοὶ πρὸ παντὸς νὰ γείνητε καὶ νὰ εἴσθε ἀνθρώποι ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ τῆς λέξεως ταύτης σημασίᾳ. Ἐὰν ἡ παιδεία καὶ τὰ γράμματα ἐπεξέτειναν, ὡς ὄφειλον, τὴν θεῖαν αὐτῶν καὶ σωτηριώδη ἐπιρροὴν οὐ

μόνον εἰς τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, ἐὰν ἐμόρφωσαν καὶ διέπλασαν πράγματι οὐ μόνον τὸν ἔξω ἀλλὰ καὶ τὸν ἔσω ὑμῶν ἄνθρωπον, ἐὰν τέλος πάντων κατενοήσατε τὴν ἀληθῆ τῆς παιδείας ἔννοιαν καὶ τὸν κύριον αὐτῆς σκοπὸν, τότε χωρεῖτε γενναίως εἰς τὸν νέον τοῦτον ἀγῶνα, εἰς τὸ νέον τοῦτο τοῦ βίου στάδιον· διότι κατέχετε ὅπλα ἰσχυρὰ καὶ ἀπ' αἰώνων ἤδη δεδοκιμασμένα, καὶ, τὸ σπουδαιότερον πάντων, τὴν εὐγλωττίαν ἐκείνην τὴν ζῶσαν, τὴν κυρίαν τῶν διανοιῶν καὶ τῶν καρδιῶν, καὶ ἥτις δὲν εἶναι ματαία τις περὶ τὰς λέξεις ἀσκησις καὶ ἔντεχνος ῥητορικὴ, ἀλλ' αὐτὴ, οὕτως εἰπεῖν, ἡ φυσικὴ πάσης ψυχῆς, κατεχομένης ὑπὸ τῆς ἀληθείας, γλῶσσα, μηδαμῶς ἀποβραθυμοῦντες, ἀλλ' ἀκμαζούσαις ἐλπίσι χωρεῖτε πάντοτε ἐπὶ τὰ πρόσω, νικῶντες γενναίως καὶ καρτερικῶς τὰ ἀντιπίπτοντα καὶ μνημονεύοντες διὰ παντός, ὅτι οὔτε καρπούς ἀποδίδει ἀπονώτατος κῆπος, οὔτε ἀμητὸν ἀγεώργητος ἀποφέρει γῆ, ἀλλὰ μὴν, οὐδὲ σῶμα χωρὶς ἰδρώτων ἔρρωται οὐδὲ εὐχυμον γίνεται, ἀλλὰ μένει ἀσθενὲς καὶ νοσηρόν. Βλέπετε πῶς καὶ τὰ ῥόδα φαιδρὰ εἰσι τῷ ἐρυθρήματι καὶ εὐωδίας τὸν ἀέρα καὶ τὴν αἴσθησιν πληροῦσι· καὶ καλὰ μὲν καὶ ἰδεῖν καὶ ὀσφραίνεσθαι, καλὰ δὲ καὶ ἐσθιόμενα καὶ τὴν καρδίαν ῥωννύουσιν· ἀλλὰ περιστοιγίζονται καὶ ταῦτα ταῖς ἀκάνθαις. Ὁ κόσμος παρουσιάζει ὑμῖν πολλὰ τὰ προσκόμματα καὶ δελεάσματα ποικίλα, ὅπως ὑποσκελίση καὶ παρασύρη ἐκτρέπων εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν, τὴν πλατείαν μὲν καὶ ἀνετον, ἀλλὰ φέρουσαν εἰς ἀπώλειαν βεβαίαν καὶ ἀναπόφευκτον· ὑμεῖς ὁμῶς προσέχετε ἑαυτοῖς ἐν οἰαδῆποτε θέσει

ἢ ἰκανότης ἡμῶν καὶ αἱ περιστάσεις καὶ τὰ μέσα ἤθελον ὑμᾶς περιαγάγη· μὴ συσχηματίζεσθε τῇ κακίᾳ καὶ διαφθορᾷ τοῦ αἰῶνος τούτου, διαμειβόμενοι αὐτῇ τὴν δόξαν τῆς ἀρετῆς, τὴν πηγάζουσιν καὶ στηριζομένην ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τοῦ Θεοῦ φόβου καὶ τῆς καθαρᾶς συνειδήσεως. Ἡ περὶ ψυχῆς μέριμνα καὶ φροντίς, φίλτατα τεχνία, ἔστω ὑμῖν διηνεκῆς καὶ πρωτίστη, ὡς περὶ κτήματος ἀθανάτου, ὥστιν τὰ ἄλλα καλὰ καὶ ἀγαθὰ μετ' ἀφρονίας παρέπονται· ἢ δὲ περὶ σώματος, βραχεῖα καὶ δευτερεύουσα, ὡς ἐπικαίρου καὶ ροώδους. Παλαίετε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ κατὰ κόσμον σοφίᾳ, ὀρθοφρονοῦντες πάντοτε καὶ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ λόγου ἐπερειδόμενοι, ὡς ποτε ὁ Πατριάρχης ἐκεῖνος Ἰακώβ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς πρὸς τὸν ἰσχυρὸν Θεὸν ἐπάλαισεν· εἶθε δὲ καὶ ὑμεῖς μὴ ἐγκαταλείψετε, ὡς ἐκεῖνος, τοὺς πολεμίους ὑμῶν πρὶν ἢ εὐλογηθῆτε καὶ ἔσται τὸ ὄνομα καὶ ὑμῶν Ἰσραὴλ, ὅτι ἐνισχύσατε μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατοὶ ἔσεσθε. Ὑψώσατε ἑαυτοὺς διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας ὑμῶν ὑπεράνω παντὸς ἐλατηρίου καὶ αἰσθήματος ἀπόζοντος ἐγωῖσμοῦ καὶ χαμερπείας, καὶ ἀποκτείνοντος πᾶσαν ψυχὴν. Ἐπιδιώκετε πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀφόβως καὶ ἄνευ τινὸς ὀπισθοβουλίας ἐπιμέμπτου. Κατανοήσατε ὅτι ἀνήκετε πλέον οὐχὶ μόνον εἰς ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· πρὸς τὴν ὠφέλειαν δὲ τούτων ἀπάντων σταθερῶς ἀείποτε τείνοντες, ἐργάζεσθε πάσῃ δυνάμει ὑπὲρ τῆς ἐπὶ γῆς καὶ τῆς ἐν οὐρανῷ δόξης,

τοῦ μόνου τούτου τέλους τῶν πόνων καὶ ἀγώνων ἐνὸς ἐκά-
στου, μηδέποτε βύοντες τὰ ὦτα πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πα-
τρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μηδέποτε καμμύοντες τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς πρὸς τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, μηδέποτε συσφίγ-
γοντες τὰς χεῖρας πρὸς ἀντίληψιν τῶν ἐπιδεδομένων βοη-
θείας, ἀλλὰ, θείῳ ἐκκαίόμενοι ἔρωτι, προσφέρετε προθύμως
τῷ Θεῷ τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ἐμπεπιστευμένων ὑμῖν τα-
λάντων καὶ δωρεῶν. Εἴθε εὐρωσιν ἡχῶ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν αἱ ὀλίγοι αὗται καὶ ὕσταται συμβουλαὶ καὶ νουθεσίαι
πατρὸς καὶ διδασκάλου !

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις μὴ παύσεσθε ἐν πάσῃ καὶ πνοῇ καὶ
λόγῳ καὶ πράξει δόξαν καὶ χάριτας εὐχαῖς ἀδιαλείπτοις
τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ τῶν φώτων ἀναπέμπειν καὶ τὴν ἐξ ὕ-
ψους πάντοτε σκέπην καὶ βοήθειαν μετὰ πίστεως καὶ ἐλπί-
δος ἐπικαλεῖσθαι.

Μέμνησθε ἑσαεὶ καὶ εὐγνωμονεῖτε τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χρι-
στοῦ Ἐκκλησίᾳ, τῇ πρώτῃ καὶ μεγίστῃ ὑμῶν ταύτῃ μητρὶ
προστάτιδι. Μὴ ἐπιλάβεσθε ἰσοβίως τῆς πνευματικῆς ὑμῶν
ταύτης τροφοῦ, τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους Σχολῆς,
ἣτις ἐν ὥραις χαλεπαῖς καὶ πάσχουσα καὶ κακουχου-
μένη καὶ παντοίαις στερήσεσι δεινῶς κατατριχωμένη
καὶ δὴ καὶ ἐπαιτοῦσα οὐκ ἐπαύσατο οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν
λιπαρὰν καὶ ἄφθονον καὶ ποικίλην ὑμῖν τὴν πνευματικὴν
αὐτῆς τράπεζαν παρατιθέναι. Τιμήσατε τοίνυν καὶ ὑμεῖς
κατὰ τὸ παράδειγμα πλείστων ἄλλων πρεσβυτέρων ὑμῶν
ἀδελφῶν, καὶ διὰ τῶν ἔργων καὶ διὰ τοῦ βίου τὴν γεραρὰν
καὶ μεγαλώνυμον ταύτην Σχολὴν, μεθ' ἧς, πέπεισμαι, αἱ

καρδίαι ὑμῶν ἔσονται ἔσται ἀρρήκτω δεσμῶ συνημμένοι.

Μέμνησθε καὶ εὐγνωμονεῖτε παντὶ τῷ γένει ὑμῶν, τῷ μηδενὸς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας παιδεύσεως φεισαμένῳ, ἀλλὰ προθύμως πάντοτε πᾶσαν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ὑπὲρ ὑμῶν παρασχόντι. Ἐγγράψατε ἐν ταῖς πλαξὶ τῆς καρδίας ὑμῶν ἀνεξιτήλοις εὐγνωμοσύνης γράμμασι τὰ ἱερά τῶν σεβαστῶν ὑμῶν διδασκάλων ὀνόματα, οἵτινες καὶ ἐπόνησαν καὶ ἐμόχθησαν καὶ πολλὰ πολλάκις πικρὰ ποτήρια ἐν πατρικῇ ἀγάπῃ καὶ μακροθυμίᾳ κατέπιον ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ νοῦς καὶ τῆς ἡθικῆς μορφώσεως τῆς καρδίας ὑμῶν. Μέμνησθε καὶ ἐμοῦ, ὅστις, εἰ καὶ μικρὸν ἀπὸ διετίας ἤδη ἐν τῇ διανοητικῇ ὑμῶν ἀναπτύξει συνετέλεσα, ἀόκνως ὁμῶς, ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι, καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου καὶ τοῦ φίλτρου ὑπὲρ τῶν καρδιῶν ὑμῶν καὶ ἐμόχθησα καὶ ἠγωνίσθην, ἐνσπείρων ἐν ὑμῖν τὸν τοῦ ἀδαπανήτου λόγου τοῦ Θεοῦ σπόρον τὸν ἀγαθόν. Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς δ' ἄρα ἤδη ἀπόκειται τοῦ λοιποῦ, ἵνα δείξητε κατὰ τὸν τῆς καρποφορίας καιρὸν, ὅτι οὐκ εἰς πετρώδη γῆν ἔπεσεν, οὐδ' εἰς ἀκανθώδη ἢ πεπατημένην, ἀλλ' εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ μέλλουσαν ἐν καιρῷ καρποφορῆσαι ἐν τριάκοντα, ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. Ἴδοὺ ἡ μόνη γλυκεῖα ἀμοιβὴ ἦν ποθοῦσι καὶ ἀναμένουσι παρ' ὑμῶν καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος καὶ ἡ πατρίς καὶ ἡμεῖς πάντες ὑμῶν οἱ διδάσκαλοι, ἐφοδιάζοντες καὶ προπέμποντες ἤδη μετὰ τῶν ἐνθερμοτέρων ἡμῶν εὐχῶν ἕκαστον ἐν ᾧ ἐκλήθη.

Χαίρετε λοιπὸν, φίλτατα τέως τεκνία καὶ μαθηταί, ἀγαπητοὶ δὲ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης φίλοι καὶ συνάδελ-

φοι! Ζῆτε καὶ πρόσω ἑσαεὶ τῇ κατ' ἄμφω προκοπῇ καὶ ἡλικίᾳ βαίνετε! Ἴτε ἐν εἰρήνῃ, πορευόμενοι πάντοτε ἀπαρεγκλίτως τὴν ὁδὸν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐμμένοντες διὰ βίου σταθεροὶ καὶ πιστοὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος! Χαίρετε!

Εἰς τὴν προσλαλιὰν ταύτην τοῦ Σχολάρχου εἰς τῶν τελειοφοίτων, ὁ Νικόλαος Ἰωαννίδης, ἀπήντησεν ἀπὸ μέρους πάντων τῶν λοιπῶν αὐτοῦ συμμαθητῶν τάδε :

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος ὁμήγουρις.

Ἰδοὺ ἡ τῶν πόνων ἡμῶν ἀμοιβή! Πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀγωνισταὶ ἐν τῷ κελῷ τῶν γραμμῶν ἀγῶνι ἀγωνισόμενοι καὶ εἰς τὸ τέλος ἤδη τοῦ σταδίου ἀφικόμενοι ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν μητρὸς στεφανούμεθα. Ἐπίσημος ἡμῖν ἡ ἡμέρα αὕτη. Ἡ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολή, τὴν λαμπρὰν αὐτῆς ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἐνδεδυμένη στολὴν, συνιστᾷ ἡμᾶς τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ διὰ τοῦ στεφάνου, ὃν ἐκάστῳ ἐπαξίως ἀπονέμει, Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην χαρὰ, εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις ἀφ' ἑνὸς, λύπη, θλίψις καὶ δάκρυα ἀφ' ἑτέρου κατέχουσιν ἡμᾶς. Χαίρει ἡ Σχολή, ἀξιοθεῖσα, ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παράσχῃ τῷ ἔθνει τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ μάλιστα ἀφρονώτερον τῶν λοιπῶν ἐτῶν, χαίρουσιν οἱ καθηγηταί, ὁρῶντες ἡμᾶς εἰς ἣν προσεδόκων καὶ ἐπεθύμουν θέσιν, χαίρει ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀρχιποίμενος αὐτῆς καλῶς θεωραχισμένους ὀπλίτας εἰς τὰς φάλαγγας αὐτῆς ταττομένους ὁρῶσα, χαίρει ἡ χορεία τῶν εὐεργετῶν ἡμῶν, ὁρῶσα οὐ ματαιωθείσας

τάς ἐλπίδας αὐτῆς, χαίρομεν τέλος ἡμεῖς, οἵτινες ἐπὶ ὀκταετίαν ὄλην ἐν τοῖς πόνοις τὴν νεανικὴν ἡλικίαν παρελθόντες ἀξιούμεθα τοῦ δικαίου στεφάνου ἀπολαύοντες εἰσελθεῖν εἰς τὴν κοινωνίαν. Θλίψις ἀφ' ἑτέρου κατέχει ἡμᾶς διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τελευταίαν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς ἀπολαύομεν τῶν θωπειῶν τῆς πνευματικῆς ἡμῶν μητρὸς, ἀπογαλακτισθέντες μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν κοινωνίαν εἰσερχόμεθα ἀποχωριζόμεθα ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν πατέρων τέκνα, ἀποχωριζόμεθα ἀπ' ἀδελφῶν ἀδελφοί.

Τὰ ὑπερπληροῦντα τὰς καρδίας ἡμῶν αἰσθήματα ὅπως ἐκφράσω παρέστην ἐνταῦθα. Εἰς στιγμιαίαν ὑπείξας ὄρμην ἐτόλμησα τοῦτο. Ἄλλ' ἤδη πᾶσα τοῦ ἔργου πρὸς τὰς δυσκολίας. Πρὸς τὸ μέγα τῆς εὐεργεσίας ἔργον ἀφορῶν φοβοῦμαι μὴ ἀντὶ τοῦ ἐκδηλωῶσαι κρῦψω τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν. Ἔστι ποτὲ δυνατὸν ὁ κάλαμος ἐμοῦ τοῦ ἀφραδοῦς καὶ ἀναξίου ἐκφράσαι ὅ,τι καὶ ποιητικώτατος νοῦς οὐ δύναται ; Τίνες λέξεις δύνανται ἐκδηλωῶσαι ὅ,τι καρδία εὐγνωμονοῦντος περικλείει ἐν ἐαυτῇ ; Προτιμῶ ὅθεν τὴν σιγὴν. Ἐν τῇ σιγῇ ἡμῶν ἀνερευνήσατε, ἐν τῷ προσώπῳ ἀνάγνωτε τὰ ἡμέτερα αἰσθήματα. Ἴδου τί ἐν ἡμῖν ὑπάρχει :

Εὐγνωμοσύνη ἀπειρος πρὸς τὴν πνευματικὴν ἡμῶν μητέρα, τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολῆν, ἣτις παῖδας τὸν νοῦν παραλαβοῦσα ἡμᾶς ἔθρεψε τῷ τῆς Παιδείας γάλακτι, ἠθικοποίησε καὶ τελείους ἀνδρας κατέστησε.

Εὐγνωμοσύνη ἀπειρος πρὸς τοὺς πνευματικούς ἡμῶν πατέρας καὶ καθηγητάς· εἰς αὐτοὺς ὀφείλομεν τὸ πᾶν· οὗτοι διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τοῦ καλοῦ παραδείγματος αὐτῶν ἐγένοντο ἡμῖν ποδηγέται ἐν τῇ Ἱθικῇ, οὗτοι ὠδήγησαν ἡμᾶς ἐν τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας, οὗτοι ἀνεζωπύρησαν ἐν ἡμῖν τὸν πρὸς πᾶν ἀγαθόν, ἀληθὲς καὶ καλὸν ἔρωτα, οὗτοι τέλος τοιαύτην ὑπὲρ ἡμῶν ἔδειξαν μέριμναν, ὥστε οὐδέποτε ἀπελείψαντο καὶ πρὸς βλάβην ἔτι τῆς υγείας μετὰ ζήλου διδάσκοντες ἡμᾶς.

Εὐγνωμοσύνη ἀπειρος πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν καὶ τὸ ἔθνος· ἄνευ τῆς τούτων μεγαλοδωρίας ἠδυνάμεθα ποτε ἀφικέσθαι εἰς ὃ νῦν σημείον ; ἔαν μὴ τοιοῦτοι ὑπῆρχον, ἠδύνατό ποτε ὑφίστασθαι καὶ ζῆν ἢ μεγαλῶνυμος αὕτη τοῦ ἔθνους ἡμῶν διαμορφώτρια, ἢ πνευματικὴ ἡμῶν μήτηρ

καὶ Σχολή, πανταχόθεν ἄλλως ἐξηγνημένη οὐσα; τίνες ἄλλοι ἢ οὗτοι εἰσὶν οἱ ἔμμεσοι τῆς τελειοποιήσεως καὶ ἀναπτύξεως ἡμῶν αἴτιοι;

Τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ταύτην ἐν παντὶ τῷ βίῳ καθῆκον ὅτι ἔχομεν διατρανώσαι θεωροῦμεν καὶ εὐχόμεθα μετὰ τοῦ Προφητάνακτος ὅπως: «ἐὼν ἐπιλάθωμί σου, Σιών, ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου, κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἐὰν μὴ σου μνησθῶ.»

Στρέφω ἤδη τὸν λόγον πρὸς ὑμᾶς, φίλοι συμμαθηταί. Ἠγγικεν ἡ ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ριπτόμεθα ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Οἱ μὲν ἐξ ἡμῶν τρέφονται ἐπὶ ὑψηλοτέρας σπουδᾶς, οἱ δὲ ἐπιβιοποριστικόν τι ἐπάγγελμα. Πάντες μηδέποτε λησμονῶμεν τὰς νοθεσίας καὶ συμβουλάς τῆς Σχολῆς καὶ τῶν καθηγητῶν ἡμῶν. Τὰ ὑψηλὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας μαθήματα, ἅπερ ἐπὶ τῶν θρανίων τῆς Σχολῆς ταύτης ἐδιδάχθημεν ἔχωμεν πάντοτε τύπον καὶ ὑπογραμμὸν πρὸς διακρίνωσιν τῶν ἡμετέρων πράξεων. Ὡμεν προσεκτικοὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ· προφυλαττιώμεθα ἀπὸ τῶν ὀρνέων αὐτῆς καὶ γυπῶν· προσέχωμεν, ὅπως τὰς κακίας ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς φιλίας διακρίνωμεν. Λησμονήσωμεν τελείως τὰ πρὸς ἀλλήλους ἁμαρτήματα ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς ὡς ἄνθρωποι ἐν τῇ καθ' ἡμέραν ἀναστροφῇ περιπέσαμεν. Συγγνώμην ἀλλήλοις, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Οὕτω δεῖξομεν ὅτι ἠθικοποιήθημεν· οὕτως ἐφαρμόσομεν ὅσα ἐδιδάχθημεν· οὕτω μόνον δυνησόμεθα κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων ἡμᾶς κινδύνων ἀντιστῆναι· οὕτω μόνον ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἔθνει ἀδιάρρηκτον ἱερὸν λόγον ἀποτελέσομεν. Μὴ λησμονῶμέν ποτε τὰ πρὸς τὴν Σχολήν, τοὺς καθηγητὰς καὶ τοὺς εὐεργέτας χρέη ἡμῶν.

Ἑμεῖς δὲ οἱ λοιποὶ συμμαθηταί ἡμῶν οἱ ἀπολειπόμενοι ἀκούσατε ὅ, τι ὀκταετῆς πείρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς. Ἐργάζεσθε μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ὑμῶν ἀναπτύξεως· καρτερεῖτε ἐν τοῖς πόνοις καὶ μόχθοις, τοῦ σταδίου, ὅπερ διατρέχετε, ὑπομένετε πάσας τὰς περιπετείας, θαρρεῖτε καὶ ἐλεύσεται ἡμῶν καθ' ὃ θέλετε φθάσει εἰς ἡν καὶ ἡμεῖς θέσιν· τότε θέλετε τύχει τῆς ἡδείας τῶν πόνων ἀμοιβῆς. Μὴ ἐπιλάθησθέ ποτε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος ἐξ ὑμῶν πολλὰ προσδοκῶσιν ὅτι, ἔχουσι χρεῖαν

ἀνδρῶν μεμορφωμένων καὶ ἀξίων αὐτὰ ὑποστηρίξειν· ὅτι πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου λόφου ἀνεγείρεται λαμπρὸν τῆς Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῆς τέμενος ἢ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων αὐτῶν τούτων. Ἀνταποκρίνεσθε πρὸς τὰς προσπαθείας ἃς ὑπὲρ ὑμῶν καταβάλλουσιν οἱ σεβαστοὶ καθηγηταὶ καὶ ἡ χορεία τῶν τοῦ ἔθνους εὐεργέτων· ἀνταμείψατε αὐτούς· ἀφ' οὗ ἄλλως οὐ δύνασθε, φανῆτε τοῦλάχιστον μὴ ματαιοῦντες τὰς προσπαθείας αὐτῶν.

Σὺ δὲ, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὁ πατρικῶς ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν μεριμνῶν μητρός, χεῖρας ἰκέτιδας πρὸς τὸν τῶν πάντων δοτῆρα ἀνατείνας δεήθητι αὐτοῦ ὅπως ἐν παντὶ τῷ βίῳ ὁδηγῇ ἡμᾶς ἐν τῇ εὐθείᾳ τῆς ἀρετῆς ὁδῷ, φωτίζων τῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι πᾶσας τὰς βουλάς ἡμῶν. Γένοιτο.

ΤΥΠΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ.

ΙΩΑΚΕΙΜ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐπιβεβαιοῖ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ.

Ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Σχολαρχοῦντος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ τῷ.... ἐκ..... ὀρμωμένῳ, καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνῳ, ἐνδελεχῶς φοιτήσαντι καὶ κόσμιον ἑαυτὸν καὶ τοῖς τρόποις χρηστὸν καὶ θεοσεβῆ παρασχόντι, ἐν δὲ ταῖς δημοσίᾳ γενομέναις δοκιμασίαις περὶ τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν, Ἱερὰν Κατήχησιν, Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, Ἑλληνικὰ, Λατινικὰ, Φιλοσοφίαν, Ῥητορικὴν, Γενικὴν Ἱστορίαν, Στοιχειώδη Μαθηματικὰ, Στοιχεῖα

Πειραματικῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας, Φυσικὴν Ἱστορίαν, Κοσμογραφίαν, Γαλλικὰ, Ὀθωμανικὰ, Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν Γραμματολογίαν, ἄξιον ἑαυτὸν τοῦ βαθμοῦ . . . ἐπιδειξαμένῳ, δέδοται εἰς μαρτύριον τόδε τὸ Πτυχίον, σεσημασμένον μὲν τῇ τῆς Σχολῆς σφραγίδι, ταῖς δὲ προσηκούσαις κεκυρωμένον ὑπογραφαῖς καὶ ἔξεστιν αὐτῷ μὴ μόνον ὑψηλοτέρων ἀκροάσασθαι μαθημάτων, εἰ βούλεται, ἀλλὰ καὶ ἀκωλύτως ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ διδάσκειν.

Ἐν Κωνσταντιπόλει. Ἰουνίου . . . τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ
σωτηρίου ἔτους.

ΟΙ ΕΦΟΡΟΙ

Ο ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ

ΟΝΟΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΑΥΤΩΝ.

ΑΡΙΣΤΑ.

1. Κωνσταντῖνος Καλλίας	Ἀδριανουπολίτης	8
2. Πρόδρομος Πασχαλίδης	Κασαρεύς	7 56]64
3. Σταῦρος Σταυρίδης	Χίος	7 44]64
4. Ἰωάννης Ἐνωμοτάρχης	Καισαρεύς	7 44]64
5. Σπυρίδων Σπαθάρης	Βυζάντιος	7 34]64
6. Δημήτριος Ἀντωνακόπουλος	Βυζάντιος	7 32]64
7. Ἀλέξανδρος Σπανούδης	Χίος	7 20]64
8. Νικόλαος Ἰωαννίδης	Βυζάντιος	7 22]64
9. Χαρίλαος Βουλαλᾶς	Λέσβιος	7 22]64
10. Κωνσταντῖνος Ἱεροκλῆς	Ἀργυρουπολίτης	7 30]64

6.

11. Πέτρος Ζαχαριάδης	Βυζάντιος	7 16]64
12. Έμμανουήλ Λογιάδης.	Κρής	7 8]64
13. Θεοδόσιος Μεταξάς	Βυζάντιος	7 6]64
14. Αναστάσιος Δημητριάδης	Βυζάντιος	7 6]64
15. Κωνσταντίνος Φραγκούλης	Βυζάντιος	7 4]64
16. Αλέξανδρος Πέκιος	Βυζάντιος	7 2]64
17. Αλέξανδρος Βρυένιος	Βυζάντιος	7
18. Γεώργιος Ζήσης	ἐκ Βώλου	7
19. Βασίλειος Ρίτσος	Χίος	7

Π Α Ν Υ Κ Α Λ Ω Σ.

1. Άγιλλεύς Χρηστίδης	Ήπειρώτης	6 50]64
2. Μηνᾶς Τσελικίδης	Ήπειρώτης	6 48]64
3. Ιωάννης Ήλιδης	Κυζικηνός	6 48]14
4. Κωνσταντίνος Δανασσής	Σικίνιος	6 46]64
5. Άθανάσιος Κάλφογλους	Σηλυβριανός	6 28]64
6. Ιωακείμ Βαλαβάνης	ἐξ Άραβανίου	6 22]64
7. Χουρμούζιος Χουρμούζιάδης	ἐκ Μετρῶν	6 18]64
8. Αλέξανδρος Δημητριάδης	Ήπειρώτης	6 18]64
9. Δημήτριος Σταματόπουλος.	Λεωνιδεύς	6 8]64
10. Θεόδωρος Παπαδόπουλος	Μακεδών	6 2]64
11. Φαίδων Ένωτιάδης	Κύπριος	5 58]64
12. Γεώργιος Ράχνιας	Μακεδών	5 54]64
13. Αναστάσιος Γραμματικός	Σερφιος	5 52]64
14. Ιωάννης Γιακουμής	Σάμιος	5 50]64
15. Σάββας Γεωργιάδης	Βιζυηνός	5 44]64
16. Εὐάγγελος Παναγιώτου	Ήπειρώτης	5 42]64
17. Ρίζος Έλευθεριάδης	ἐκ Σινασοῦ τῆς Καππαδ.	5 28]64
18. Γεώργιος Χαρισιάδης	Ήπειρώτης	5 8]64
19. Μάρκος Μαρκίδης	ἐκ Μεγ. Τυρνόβου	5 20]64
20. Γεώργιος Γοργίας	Κυζικηνός	5 2]64
21. Γεώργιος Αναστασιάδης	Ήπειρώτης	5

Κ Α Λ Ω Σ.

1. Ἀπόστολος Ἀϊναλῆς	ἐκ Νεαπόλ. τῆς Καππαδ.	4 50]64
2. Ἀλέξανδρος Κωνσταντινίδης	ἐκ Μαγχεστρίας	4 46]64
3. Ἀχιλλεὺς Μακρῆς	ἐκ Φερτεχίου	4 44]64
4. Γεώργιος Σωτηριάδης	Βυζάντιος	4 44]64
5. Μιλτιάδης Βολωνάκης	Κρής	4 24]74
6. Κοσμάς Μαρκόπουλος	Καππαδόκης	4 22]64
7. Βασίλειος Εὐγενειάδης	Βιζυηνός	4 14]64
8. Περικλῆς Μακρῆς	ἐκ Φερτεχίου	4 14]64
9. Γεώργιος Πρωγάκης	Χίος	4 12]64
10. Ἰωσήφ Ἱεροδιάκονος	Ἀργεῖος	3 12]64

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ,

ΓΡΑΠΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

1879—1880.

Α'. Τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων.

ΗΜΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ

22 Μαΐου.

ΩΡΑΙ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ.	ΤΑΞΕΙΣ.	ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ.
7 1/2—9 1/2	Λατινικά	Η'.	Α. Νοννόττης.
7 1/2—9 1/2	Ἱστορία	Γ'.	Κ. Ζαχαριάδης.
7 1/2—9 1/2	Χημεία	Ε'.	Α. Σπαθάρης.
9 1/2—11 1/2	Θεωρητ. Ἀριθμητικὴ	Δ'.	Α. Σπαθάρης.
9 1/2—11 1/2	Ἑλληνικά	Ζ'.	Α. Χαρίλαος.

ΩΡΑΙ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ.	ΤΑΞΕΙΣ.	ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ.
9 1]2—11 1]2	Ἐκκλησιαστ. Ἱστορία	5'.	Σχολάρχης.
12—2	Ἱερὰ Ἱστορία	Α'.	Σχολάρχης.
12—2	Ἱχνογραφία	Β'.	Ν. Βούρος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

23 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Φιλοσοφία	Η'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
7 1]2— 9 1]2	Ἐκκλησιαστ. Ἱστορία	Ζ'.	Σχολάρχης.
7 1]2— 9 1]2	Γεωγραφία	Α'.	Κ. Ζαχαριάδης.
9 1]2—11 1]2	Ἑλληνικά	Δ'.	Β. Καλλίφρων.
9 1]2—11 1]2	Λατινικά	Ε'.	Α. Νονότης.
9 1]2—11 1]2	Μυθολογία	Γ'.	Κ. Ζαχαριάδης.
12—2	Φυσικὴ Ἱστορία	ΣΤ'.	Α. Νονότης.
12—2	Ἑλληνικά	Β'.	Β. Καλλίφρων.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ

24 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Ὄθωμανικά	Η'.	Α. Λουκίσσης.
7 1]2— 9 1]2	Συντακτικὸν	Δ'.	Β. Καλλίφρων.
7 1]2— 9 1]2	Ἱερὰ Ἱστορία	Γ'.	Σχολάρχης.
7 1]2— 9 1]2	Φιλοσοφία	Ζ'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
9 1]2—11 1]2	Φιλοσοφία	ΣΤ'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
9 1]2—11 2]1	Γαλλικά	Ε'.	Ο. Ροῦ.
9 1]2—11 1]2	Γεωγραφία	Γ'.	Κ. Ζαχαριάδης.

ΔΕΥΤΕΡΑ

26 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Ἑλληνικά	Η'.	Ι. Φιλαλήθης.
7 1]2— 9 1]2	Ἱστορία	Δ'.	Κ. Ζαχαριάδης.

ΩΡΑΙ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ.	ΤΑΞΕΙΣ.	ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ.
7 1]2— 9 1]2	Ὄθωμανικὰ	Ε'.	Α. Λουκίσσης.
9 1]2—11 1]2	Φυσ. καὶ Τριγωνομετρ.	Ζ'.	Α. Σπαθάρης.
9 1]2—11 1]2	Γραμματικὴ	Β'.	Β. Καλλίφρων.
9 1]2—11 1]2	Ὄθωμανικὰ	Γ'.	Α. Λουκίσσης.
12—2	Ὄθωμανικὰ	ΣΤ'.	Α. Λουκίσσης.

ΤΡΙΤΗ

27 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Φυσικὴ Ἱστορία	Η'.	Α. Νονόττης.
7 1]2— 9 1]2	Ἱστορία	Β'.	Κ. Ζαχαριάδης.
7 1]2— 9 1]2	Ἑλληνικὰ	Γ'.	Α. Χουρμουζιάδης.
9 1]2—11 1]2	Ἱερὰ Κατήχησις	Δ'.	Σχολάρχης.
9 1]2—11 1]2	Ἀρχαιολογία	Ε'.	Κ. Ζαχαριάδης.
9 1]2—11 1]2	Ἱστορία	Ζ'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
12—2	Ἑλληνικὰ	ΣΤ'.	Θ. Σαλτέλης.

ΤΕΤΑΡΤΗ

28 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Γαλλικὰ	Η'.	Ο. Ροῦ.
7 1]2— 9 1]2	Ὄθωμανικὰ	Ζ'.	Α. Λουκίσσης.
7 1]2— 9 1]2	Ἄλγεβρα	ΣΤ'.	Α. Σπαθάρης.
9 1]2—11 1]2	Ἱερὰ Ἱστορία	Β'.	Σχολάρχης.
9 1]2—11 1]2	Ἀριθμητικὴ	Α'.	Α. Χουρμουζιάδης.
9 1]2—11 1]4	Γαλλικὰ	Γ'.	Ο. Ροῦ.
12—2	Γεωγραφία	Δ'.	Κ. Ζαχαριάδης.

ΠΕΜΠΤΗ

29 Μαΐου.

7 1]2— 9 1]2	Μαθηματικὰ	Η'.	Α. Σπαθάρης.
--------------	------------	-----	--------------

ΩΡΑΙ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ.	ΤΑΞΕΙΣ.	ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ.
7 1/2— 9 1/2	Γεωμετρία	Γ'.	Κ. Ζαχαριάδης
7 1/2— 9 1/2	Γαλλικά	Ζ'.	Ο. Ροῦ.
9 1/2—11 1/2	Γεωγραφία	Β'.	Κ. Ζαχαριάδης.
9 1/2—11 1/2	Γεωμετρία	Ε'.	Α. Σπαθάρης.
9 1/2—11 1/2	Γαλλικά	ΣΤ'.	Ο. Ροῦ.
9 1/2—11 1/2	Λατινικά	Δ'.	Α. Νονόττης.
12—2	Ἑλληνικά	Α'.	Α. Μαλιάκας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

30 Μαΐου.

7 1/2— 9 1/2	Ἱστορία	Η'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
7 1/2— 9 1/2	Ὄθωμανικά	Δ'.	Α. Λουκίσσης.
7 1/2— 9 1/2	Ἀριθμητική	Β'.	Α. Χουρμουζιάδης.
9 1/2—11 1/2	Λατινικά	ΣΤ'.	Α. Νονόττης.
9 1/2—11 1/2	Ἱστορία	Ε'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
9 1/2—11 1/2	Συντακτικὸν	Γ'.	Α. Χουρμουζιάδης.
12—2	Φυσικὴ Ἱστορία	Ζ'.	Α. Νονόττης.
12—2	Γραμμικὴ	Α'.	Α. Μαλιάκας.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ

31 Μαΐου.

7 1/2— 9 1/2	Ἐκκλησιαστ. Ἱστορία	Η'.	Σχολάρχης.
7 1/2— 9 1/2	Ἱστορία	ΣΤ'.	Ι. Ἀριστοκλῆς.
7 1/2— 9 1/2	Ἑλληνικά	Ε'.	Ι. Ἀμξόπουλος.
9 1/2—11 1/2	Ἱχνογραφία	Α'.	Ν. Βοῦρος.
9 1/2—11 1/2	Λατινικά	Ζ'.	Α. Νονόττης.
9 1/2—11 1/2	Γαλλικά	Δ'.	Ο. Ροῦ.

Β'. Τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων

τῆς Η'. τάξεως.

ΠΕΜΠΤΗ

22 Μαΐου.

ΩΡΑΙ.
12—3

ΜΑΘΗΜΑΤΑ.
Λατινικά

ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ.
Α. Νοννόττης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

23 Μαΐου.

12—3

Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας

Ι. Ἀριστοκλῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ

24 Μαΐου.

12—3

Ἵθωμανικά

Α. Λουκίσσης.

ΚΥΡΙΑΚΗ

25 Μαΐου.

9—12

Χριστιανική Ἠθική

Σχολάρχης.

ΔΕΥΤΕΡΑ μ. μ.

26 Μαΐου.

12—3

Ἑλληνικά

Ι. Φιλαλήθης.

ΤΡΙΤΗ

27 Μαΐου.

12—3

Φυσική Ἱστορία

Α. Νοννόττης.

ΤΕΤΑΡΤΗ

28 Μαΐου.

12—3 Γαλλικά Ο. Ρού.

ΠΕΜΠΤΗ

29 Μαΐου.

12—3 Πειραματική Φυσική Α. Σπαθάρης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Μαΐου.

12—3 Ίστορία νεωτέρα Ι. Ἀριστοκλῆς.

Τῇ 1ῃ τοῦ Ἰουνίου, ἡμέρα Κυριακῆ, πτυχίων ἐπίδοσις
τοῖς ἀπολυομένοις,

ἀπὸ ὥρας 9—12 εὐρωπαϊστὶ, 2—3 τουρκιστί.

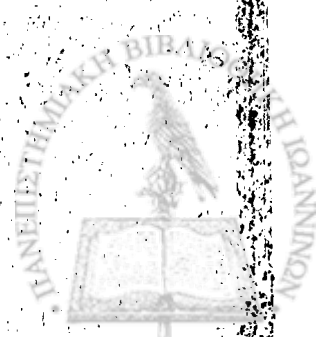
Ἐξεδόθη ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, τῇ 12 ἀπριλίου 1880.

Ὁ Σχολάρχης

ΑΡΧΙΜ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΩΝ.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΕΦΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1879—1880.

Δευτέραν ταύτην φοράν παρέρχεται ενώπιον ὑμῶν, ὃ γεραρά ὀμήγυρις, ἡ Ἐφορία τῆς Σχολῆς ταύτης, ἵνα, συμμορφουμένη πρὸς τὸ παρ' αὐτῆς πρῶτον καθιερωθὲν ἔθος, ἐκπληρώσῃ καθήκον πᾶσι τοῖς τὰ κοινὰ διέπουσιν ἐπιβαλλόμενον, λόγον διδοῦσα τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἰδίᾳ, κατὰ τὸ ὠρισμένον δ' αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου διετές χρονικὸν διάστημα γενικώτερον πεπραγμένων.

Ταχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον λέγοντες ἐκλείομεν τὴν περισυνὴν ἡμῶν ἔκθεσιν, εὐχὰς καὶ ἐλπίδας μόνον εἰς ἐφόδιον τοῦ μέλλοντος συμπαραλαμβάνοντες. Ἄλλ' εὐτυχῶς πολλὰ τῶν τότε, ὡς καλῶν πόθων θεωρουμένων, ἔλαβον ὅστ' αὖ καὶ σάρκα καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον γενήσεται· διὸ ἄνευ πλειοτέρων λόγων σπεύδομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐσόδων ὡς εἰκὸς ἀρχόμενοι.

Ι^{ον} ΕΣΘΔΑ.

Ἡ περὶ ἐξευρέσεως πόρων ὑπῆρξε καὶ ἐφέτος ἡ κυριωτέ-

ρα τῶν φροντίδων καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς Ἐφορίας μέλημα. Οἱ δὲ πρὸς τοῦτο κόποι αὐτῆς, τὸ μὲν βοηθεῖα τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, τὸ δὲ συνεργεῖα καὶ συμπτώσει ἐκτάκτων περιστάσεων, δὲν ἐματαιώθησαν.

Οὕτως αἱ ἐτήσια εἰσπράξεις ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς λίρας 3750 περίπου, πηγάσασαι ἐκ τῶν ἐξῆς :

Α'. ΕΚ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ «ΕΗΡΟΚΡΗΝΗΣ».

Τὸ πολύτιμον τοῦτο στήριγμα τῆς Σχολῆς, τὸ σωματεῖον λέγω τῆς ἀδελφότητος «Εηροκρήνης», κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσήνεγκεν αὐτῇ ἐκ μὲν τῶν διὰ δίσκων ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις εἰσπράξεων Μετζίτια 1651 9]20, ἐκτάκτως δὲ λίρας 50 καὶ τελευταῖον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείματος τοῦ ταμείου μας λίρας 150 καὶ Μετζ. 250.

Αἱ διὰ τῶν δίσκων εἰσπράξεις εἶναι εἰς τῶν σπουδαιότερων καὶ τῶν ἀνεπαίσθητότερον ἐπιβαρυνόντων τὸ δημόσιον πόρων τῆς Σχολῆς. Ἀλλὰ, δυστυχῶς, καθ' ἃς ἔχομεν παρὰ τοῦ προεδρείου τῆς «Εηροκρήνης» πληροφορίας, αἱ κατ' ἐνορίας ἐπιτροπαὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα παρεμβάλλουσι προσκόμματα, αἱ μὲν ἐξ ἀδρανείας, ἄλλαι ἐξ ἀβελτηρίας καὶ ἄλλαι ἐξ ἰδιοτελείας ἢ κακοβουλίας, ὥστε δικαιούται τις νὰ θεωρῇ κατὰ τὸ ἥμισυ ἠλαττωμένον τὸν πόρον τοῦτον ὡς ἐκ τῶν διαφορῶν ὑποδειχθέντων αἰτίων, ἅτινα εἰς ὀλίγας μόνον ἐνορίας δὲν παρουσιάζονται. Εἰς τὸ μέλλον ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ τε περιάγοντες τοὺς δίσκους καὶ αἱ πρὸς ἐλάττωσιν τῶν εἰσπράξεων δι' οἷονδῆποτε λό-

γον συντελοῦσαι ἐπιτροπαὶ θέλουσιν ἐννοήσαι, ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους εἶναι ἀνώτερον τοῦ τῆς ἐνορίας, ὡς τοῦτο ἀνώτερον τοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦτο πάλιν ἀνώτερον τοῦ ἀτόμου, ἵνα μὴ πλείονα εἴπωμεν.

Ἡ δ' ἐκ 200 λιρῶν τελευταία προσφορά τῆς «Ἐηροκρήνης» ἔχει τὴν ἐξῆς πηγὴν. Ἐν τῇ προλαβούσῃ ἡμῶν ἐκθέσει ἐξεφράσαμεν περὶ τῆς «Ἐηροκρήνης» σκέψεις τινὰς καὶ πόθον συνεννοήσεως καὶ συμπράξεως. Τὸ προεδρεῖον αὐτῆς, ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἀνδρῶν, νοούντων καὶ θελόντων τὸ καλὸν, ἔκρινε καλὸν νὰ μὴ ὑστερήσῃ εἰς τὴν σταδιοδρομίαν ταύτην καὶ ἀυθορμήτως ὑπέβαλεν ἡμῖν ἐν σπουδαίᾳ ἐκθέσει τὰς σκέψεις του, αἵτινες σχεδὸν ἐταυτίζοντο μετὰ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐξ ὧν προέκυψε συζήτησις, ἀπολήξασα εἰς συνεννόησιν, ἵνα πρὸς τὸ ἠθικὸν συμφέρον τοῦ σωματείου τούτου καὶ τὸ ὑλικὸν τῆς Σχολῆς τροποποιηθῇ ὁ κανονισμὸς αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐξῆς:

α^{ον}. Ἡ «Ἐηροκρήνη» νὰ ἐργάζεται τοῦ λοιποῦ ἀποκλειστικῶς πρὸς πορισμὸν χρημάτων τῇ Σχολῇ χωρὶς νὰ κρατῇ οὐδὲν δι' ἀποθεματικὸν κεφάλαιον.

β^{ον}. Πᾶσα παρὰ τοῦ δημοσίου εἰσπραξίς ἢ νέων εἰσφορῶν πρόσκλησις νὰ διενεργῶνται ὑπὸ τῆς «Ἐηροκρήνης», ἐκτὸς μόνον τῶν διὰ χορῶν, οἵτινες οὐδέποτε πλεόν τοῦ λοιποῦ θὰ γίνωνται ὑπὲρ τῆς Σχολῆς.

γ^{ον}. Ὁ κατὰ καιρὸν πρόεδρος τῆς «Ἐηροκρήνης» ἔσται αὐτοδικαίως μέλος τῆς Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἵνα λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἀναγκῶν ταύτης καὶ διευθύνῃ ἀναλόγως τὰς ἐνεργείας τοῦ σωματείου ἐκείνου.

δον· Τὸ προεδρεῖον τῆς «Ἐηροκρήνης» καὶ ἡ Ἐφορία τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς νὰ συνέρχωνται τρῖς ἢ τετράκις τοῦ ἔτους εἰς κοινὰς συνεδριάσεις πρὸς παρασκευὴν τῆς ἐργασίας τῶν συνδρομῶν διὰ διπλοτύπων, συναυλιῶν, λαχείου καὶ τ. τ. καὶ ἀνταλλαγὴν τῶν πρὸς τὸ κοινὸν σκοπούμενον ἰδεῶν των.

εον· Κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους πᾶν ὑπάρχον περίσσευμα νὰ κατατίθεται πρὸς αὔξησιν τοῦ ἀποθεματικοῦ, ὅπερ ἡ «Ἐηροκρήνη» ἤρρησεν ἤδη νὰ σχηματίζη ὑπὲρ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

ζον· Ἡ Ἐφορία τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ τὸ προεδρεῖον τῆς «Ἐηροκρήνης» ν' ἀναγγείλωσιν ἐπισήμως εἰς τὸ δημόσιον τὴν νέαν ταύτην ἀπέναντι τῆς Σχολῆς θέσιν τῆς «Ἐηροκρήνης,» ἀφοῦ διὰ τῆς Α. Θ. Π. ἐκζητηθῆ ἡ ἔγκρισσις τοῦ νέου κανονισμοῦ ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων, ἵνα οὕτω λάβωσι καὶ διὰ τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολῆν κῦρος νόμου τὰ σχετικὰ ἄρθρα.

Ἐπὶ ταύταις ταῖς βάσεσι τὸ ἀδελφὸν καὶ συναρωγὸν σωματεῖον, τροποποιῆσαν τὸν κανονισμόν του, ὑπέβαλεν αὐτὸν εἰς συνεδρίασιν τῆς Ἐφορίας, ἣτις ἐκζητήσασα ἔλαβε καὶ τὴν ἐπίσημον παρὰ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς κύρωσίν του καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο διὰ κοινῆς ἐγκυκλίου εἰς τὸ δημόσιον, ἣν καὶ ἐπισυνάπτομεν, οὕτως ἔχουσιν. (α)

(α) « Τὸ καθ' ἡμῶν δημόσιον δὲν ἀγνοεῖ βεβαίως, ὅτι, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ Μ. τοῦ Γένους Σχολῆ ἀπεστερήθη, ὡς μὴ ὄφελε, τῶν σταθερῶν αὐτῆς πόρων, μόνον σχεδὸν μέσον τῆς περαιτέρω ὑπάρξεως αὐτῆς ὑπῆρξαν οἱ ἐκούσιοι ἔρανοι τῆς ὁμογενοῦς ἡμῶν κοινωνίας, ἧς τὰ πλεῖστα μέλη, ἕκαστον ἐν ἀναλόγῳ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μέτρῳ, ἐνόησαν τὸ ἐπι-

Ἐκ τῆς συνεννόσεως ταύτης ἡ Ἐφορία προσδοκᾷ πολλὰ

βαλλόμενον αὐτοῖς καθήκον ὅπως ἀμέσως ὑποστηρίξωσι τὸ μόνον ἀνώτερον ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Γνωστὸν ἐπίσης τυγχάνει, ὅτι εἰς τῶν κατὰ πρῶτον βαθμὸν συντελεσάντων δι' ἐπιμόνου καὶ κοπώδους ἐργασίας εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου καθήκοντος καθ' ὅλα τὰ στρώματα τῆς ἡμετέρας κοινωνίας εἶναι ἡ Ἀδελφότης «Ἐηροκρήνη», ἣτις, ἐν καιροῖς δεινοτάτοις ἀμηχανίας συστηθεῖσα φέρει τὴν δόξαν, ὅτι τότε ὑπῆρξεν ὁ μόνος ὑποστηρικτὴς καὶ ἀρωγὸς τοῦ μεγαλωνύμου ἐθνικοῦ καταστήματος. Ἡ Ἀδελφότης αὕτη, ἐκπληρώσασα μέχρι τοῦδε ἀνελλιπῶς τὸν σκοπὸν τῆς, ἐναργῶς ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ ἀπαιτούμενοι πόροι διὰ τὴν προσήκουσαν συντήρησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἔτι τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῶσιν ἐξ αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ὁμογενοῦς κοινωνίας, ἀρκεῖ μόνον ἡ πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν πηγῶν τούτων ἐργασία νὰ ᾖ τοιαύτη, οἷα δύναται νὰ προσελκύσῃται τὰς συμπαθείας καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ δημοσίου. Πρὸς τοῦτο δὲ πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτεῖται, ὅπως ἡ ἐργασία αὕτη δι' ἣν ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ ἐξαιτεῖται παρὰ τῶν τέκνων τοῦ γένους, οὐ ἔστι φερόνυμος, τὴν ὀφειλομένην αὐτῇ ὑποστήριξιν, ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην ἀνωτέραν αὐθεντίαν καὶ ἠθικὴν δύναμιν. Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὀρωμένη ἡ Ἐφορία τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ τὸ προεδρεῖον τῆς Ἀδελφότητος «Ἐηροκρήνης», συνῆλθον καὶ ἀπὸ κοινοῦ συνεργασθεῖσαι κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἡ Ἀδελφότης «Ἐηροκρήνη», καὶ μόνη αὕτη, ἀναλάβῃ ἀπάσαν τὴν ἐργασίαν τῆς ἐκ μέρους τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς εἰς τὸ δημόσιον ἐκκλήσεως δι' οἰουδήτινος τρόπου πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων. Τὴν κοινὴν ταύτην σύμβασιν, δι' ἣς ἀπαλλάσσεται μὲν ἡ Ἐφορία τῆς Σχολῆς ἀπὸ σοβαρῆς μερίμνης καὶ συγκεντροῦ ὅλην αὐτῆς τὴν προσοχὴν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμὸν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Σχολῆς, τακτοποιεῖται δὲ καὶ ἐξασφαλίζεται, κατὰ τὸ ἐνδὸν, ἡ ἐξεύρεσις τῶν πόρων, ἐπέκρινεν ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἐν κοινῇ συνεδριάσει τῶν δύο διοικητικῶν σωμάτων, ἐπισήμως δὲ ἐπεκύρωσεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ πιτταχίου.

καλὰ, ἐξ ὧν τὰ προχειρότερα καὶ ψηλαφητότερα εἶναι*· τὸ ὅτι ἀφρονταὶ οἱ πολλοὺς πολλάκις καὶ δικαίως σκανδαλίσαντες χοροὶ ὑπὲρ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, παύει ἡ Ἐφορία ν' ἀποβόρῃται ὑπὸ τῆς περὶ ἐξευρέσεως πόρων σκέψεως καὶ δυνηθήσεται οὕτω νὰ σκέφθῃ ἀνετώτερον περὶ ἄλλων σπουδαίων τῆς Σχολῆς συμφερόντων, ἡ δὲ «Ἐηροκρήνη» ἀναβιδάζεται εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν ἀναλόγως τοῦ

» Ἀγγέλλοντες λοιπὸν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον τὴν ἐπελθοῦσαν ταύτην συμφωνίαν μεταξὺ τῶν δύο σωματείων, ῥητῶς παρατηροῦμεν ὅτι μόνη ἡ Ἀδελφότης «Ἐηροκρήνη» ἔσται τοῦ λοιποῦ ὁ συλλέγων ἐράνους ὑπὲρ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, εἴτε διὰ τακτικῶν συνδρομῶν τῶν μελῶν αὐτῆς, εἴτε διὰ τῶν γνωστῶν διπλοτύπων, εἴτε δι' οἰουδήτινος ἄλλου μέσου. Στελερῶν δὲ ἔχομεν ἐλπίδα, ὅτι πάντες οἱ φιλόμουσι ὁμογενεῖς μετὰ μεγαλειτέρας προθυμίας θὰ εἰσακούσωσιν ἐκάστοτε τὰς ἐκκλήσεις τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, μὴ λησμονοῦντες πάντοτε, ὅτι ἂν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑπάρχουσα ἡ Σχολὴ αὕτη μόνον διὰ τῆς ὑποστηρίξεως αὐτῶν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.»

Κωνσταντινούπολις, τῆ 15 Μαΐου 1880

Ἡ ἐφορία τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

† Ὁ Δέρκων Ἰωακείμ. πρόεδρος. — Π. Στεφάνοβικ. — Ε. Εὐγενίδης. — Στ. Μ. Κέπετζης. — Ν. Θ. Σουλλίδης.

Τὸ προεδρεῖον τῆς «Ἐηροκρήνης».

Ι. Β. Κρικότης. — Φ. Α. Μαυρογορδάτος. — Δ. Εὐθυβούλης. — Χρ. Βουλαλάς. — Ν. Κήριος. — Τιμ. Γ. Πάππης. — Ἐλευθέριος Θωμᾶ.

Ὁ Σχολάρχης
Ἀρχιμ. ΓΡ. ΠΑΛΑΜΑΣ.

σχοποῦ τῆς, τῶν σημαντικῶν ἄχρι τοῦδε βοηθειῶν τῆς καὶ τοῦ ζήλου τῶν κατὰ καιρὸν προεδρείων αὐτῆς, θέτιν.

Β'. ΕΚΤΩΝ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΩΝ

ΔΙΑ ΔΙΠΛΟΥΠΩΝ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΩΝ.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου εἰσεπράχθησαν ἐφέτος μετὰ πολλῶν δυσκολιῶν 353 1/2 λίραι ἐναντίον τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐφορίας, ἣτις ἤλπιζεν ἐφέτος οὐσιώδη ἐξόγκωσιν τοῦ κονδυλίου τούτου. Τὰ αἷτια εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα, ἄσκοπον δὲ θεωροῦμεν νὰ χρονοτριβήσωμεν εἰς τὴν ἔκθεσίν των, ἣτις γενήσεται εἰς τὸ προεδρεῖον τῆς «Ἐηροκρήνης», ἵνα τοῦτο ὠφεληθῇ διὰ τὸ μέλλον ἐκ τῶν μαθημάτων τοῦ παρελθόντος, ἀφοῦ ἤδη κατὰ τὰ συμπεφωνημένα αὐτὸ ἀναλαμβάνει καὶ ταύτην τὴν φροντίδα. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστήσεις μας πρὸς τοὺς προθύμως ἀναλαβόντας τὰς εἰσπράξεις καὶ πρὸς τοὺς εὐγενῶς συνεισνεγκόντας. Τὰ ὀνόματα πάντων τούτων ἀνεγράφησαν, ὡς καὶ πέρυσιν, εἰς εἰδικούς πίνακας, ἐκτυπουμένους πρὸς ἔπαινον δημόσιον. Ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς δὲ τούτων καταφαίνεται ὁ βαθμὸς τοῦ ζήλου τῶν εἰσπραξάντων καὶ τῆς προθυμίας τῶν συνδραμόντων. Ἐν τούτοις ἀναγκαζόμεθα ἐξ εἰλικρινείας νὰ ὁμολογήσωμεν μετὰ λύπης, ὅτι ὑπῆρξαν ἱκανοὶ, ἀναλαβόντες τὴν ἐργασίαν, μετ' ἐπανειλημμένας δὲ παροτρύνσεις καὶ παρακλήσεις ἐπιστρέψαντες ἡμῖν τὰ διπλότυπα ἀ ν έ π α φ α. Οἱ δὲ συνδραμόντες ὑπῆρξαν, ὡς πάντοτε, πάσης ἐποχῆς ἄνθρωποι, ἀπὸ Ἡσιόδου ἤδη ταξινο-

μηθέντες α' εἰς νοοῦντας καὶ πράττοντας τὸ ἀγαθόν· β'. εἰς μὴ νοοῦντας μὲν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ πειθομένους εἰς τοὺς ὑποδεικνύοντας τὸ ἀγαθόν· γ'. δὲ εἰς τοὺς μὴ νοοῦντας, μήτε ποσῶς πειθομένους ἄλλοις. Κατ' ἀτυχίαν δὲ ἡ τελευταία τάξις εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα. Ταῦτα δὲ λέγομεν, οὐχὶ μεμψιμοιροῦντες, ἀλλ' ἵνα καταδείξωμεν, ὅτι ἡμεῖς τοῦλάχιστον δὲν ἐννοοῦμεν παταγωδῶς καὶ κομπορρημῶς νὰ ἐξυμνῶμεν τὴν φιλογένειαν καὶ φιλομουσίαν πάντων ἀδιακρίτως, ἀλλ' ἀποδίδοντες ἐκάστῳ τὰ προσήκοντα, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐχαριστοῦντες νὰ παρενθαρρύνωμεν εἰς γενναιότερα ἔργα, τοὺς δὲ μὴ, νὰ πείσωμεν, ὅτι, ἂν ἡ συνείδησις των δὲν τοὺς ἀνησυχῇ, ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἀφίνει ἀνεξέλεγκτον τὴν διαγωγὴν των· καὶ ταῦτα δὲ πάλιν δι' ἐκείνους, παρ' οἷς, ἂν κοιμᾶται ἡ συνείδησις, ἀλλὰ σώζεται τοῦλάχιστον ἡ αἰδῶς. Διὰ δὲ τοὺς πεπωρωμένους τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, τοὺς χαλκοπροσώπους ἐκείνους, τοὺς ἀποβάλλοντας μεθ' ὕβρεων τοὺς μετὰ χριστιανικῆς ἀυταπαρνήσεως προσερχομένους, ἵνα ἐκζητήσωσι τὴν προαιρετικὴν συνδρομὴν των, τοὺς προβάλλοντας ἐν κυνικῇ ἀναιδεΐᾳ, ὅτι ὀφείλομεν νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς ἀλλογενεῖς καὶ ἀλλοθρήσκους, περὶ τούτων οὐδὲν λέγομεν· αὐτοὶ περὶ ἑαυτῶν ἱκανὰ λέγουσι καὶ ἱκανὰ αὐτοῖς ἀπαντᾶ ἢ ἐν τοῖς καταλόγοις παρουσία συνεισφορῶν παρ' ἀνθρώπων πάσης φυλῆς καὶ θρησκείας, οἵτινες αὐτόκλητοι σχεδὸν καὶ ἐξ ἰδίας προαιρέτως ἐφάνησαν φιλομουσότεροι καὶ φιλοεθνέστεροι τῶν ἐχόντων ἀνά στόμα μόνον πᾶν τοιοῦτον αἶσθημα καὶ πλήρες μὲν τὸ θυλάκιον κενὴν δὲ τὴν καρδίαν.

Γ'. ΕΚ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

Ἐν ταύταις καταλέγομεν πρώτην, ὡς συνέχειαν καὶ τεκμήριον τῶν προλεχθέντων, τὴν παρὰ τῶν ἀξιοτίμων Κυρίων Arieh Barouch Coen et Cie, ἀθρομήτως προσενεγκόντων ὑπὲρ τῆς Σχολῆς λίρας 25.

Ἐξ Ἀθηνῶν δ' ἐλάβομεν παρὰ τοῦ καὶ μακρόθεν κηδομένου τῆς Σχολῆς Κυρίου Α. Συγγροῦ λίρας 100, παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου δραχμὰς τρισχιλίας καὶ διπλασίας τούτων παρὰ τοῦ ἀνωνύμου ὁμογενοῦς, ὅστις εἰσήκουσε φαίνεται τῶν ἐν τῇ προλαβούσῃ ἐκθέσει δεήσεων ἡμῶν καὶ μᾶς ἐνθυμήθη πάλιν.

Ἐντεῦθεν δ' ἔχομεν τὴν ἀθόρμητον ἐπίσης τοῦ Κ. Μ. Ζ. Καλβοκορέση χίλια φράγκα πέμψαντος ἡμῖν ὑπὲρ τῶν ὑλικῶν τῆς Σχολῆς ἀναγκῶν, τὴν τῶν τέκνων τοῦ μακαρίτου Ζαννῆ Χρυσοβελώνη, λίρας 150 ἐκπεμψάντων ἡμῖν εἰς μνημόσυνον τοῦ ἀγαθοῦ πατρός των, ὅστις καὶ ζῶν εὐηργέτησε τὴν Σχολὴν, μέχρι καὶ πρὸ μικροῦ διατελέσας Ἐφορος αὐτῆς.

Τὴν ἐκ λιρῶν 100 τῆς εὐγενεστάτης Κυρίας Λοξ. Α. Μαυροκορδάτου, ἣτις θρηνοῦσα τὸν θάνατον τοῦ ἐναρέτου συζύγου της, εὔρε παραμυθίαν ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις ἀγαθοεργίας, αἷς εἰώθασιν ἐντροφᾶν αἱ ἀγαθαὶ ψυχαί. Τελευταίαν δὲ τὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ μακαρίτου Κ. Ἀλεξιάδου ἐκ 50 λιρῶν, τὴν αὐτὴν λαβούσης ἀφορμὴν, διόδεόμεθα τῷ Ὑψίστῳ, ἵνα ἀναπαύσῃ τοὺς μεταστάντας

διασώζη δὲ τοὺς ἐπιζῶντας, καὶ οὕτω μὴ γίνωνται πικρὰ τῇ Σχολῇ τὰ τοιαῦτα δῶρα.

Παρατρέχων ἄλλας προσφοράς, εἴτε ὡς ἀσημάντους, εἴτε ὡς θιγούσας τὴν μετριοφροσύνην τῶν θελησάντων ἀνωνύμως νὰ πληρώσωσι πολλῶν πτωχῶν εἰσιτήρια (ἐν οἷς καὶ ἡ Ἀδελφότης «Ἰωνία»), κλείω τὴν τῶν εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Σχολῆς ἀπ' εὐθείας προσφορῶν παράγραφον διὰ τῆς ἀναγραφῆς καὶ ἄλλης ἀλλοθροῦς προσφορᾶς, τῆς τοῦ Ἰσραηλίτου Χ. Ἡλίας, ὅστις ἐν ἀνεξιθρησκείᾳ τάξας τὸν υἱὸν αὐτοῦ μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς, ἀφοῦ προθύμως ἐπλήρωσε τὸ νενομισμένον εἰσιτήριο, ἔδωκε καὶ τρεῖς περιπλέον λίρας πρὸς πληρωμὴν εἰσιτηρίων ἀπόρων μαθητῶν. Τοιαῦται πράξεις οὐ χρήζουσιν ἐπαίνων, φέρουσαι αὐτὸν ἐν ἑαυταῖς.

Αὗται μὲν αἱ προσφοραὶ, ἐφ' αἷς ἡ Ἐφορία ἔσπευδεν ἐκάστοτε κατὰ καθῆκον νὰ εὐχαριστῇ τοῖς δωρηταῖς, συναπετέλεσαν τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν λιρ. 821 $\frac{36}{00}$, ἐν ἰδίῳ πίνακι ἀναγραφόμεναι.

Ἰδίας ὅμως μνείας ἀξίαι εἰσιν αἱ ἔτι σπουδαιότεραι ὑπὲρ τοῦ Ταμεῖου τῆς Βιβλιοθήκης γενόμεναι εἰσφοραὶ, ὧν αἱ πλείονες καὶ σημαντικώτεραι ὀφείλονται εἰς τὰς φροντίδας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Εἰσὶ δ' αὗται :

Λίραι 100 προσενεχθεῖσαι πρὸς ἀγορὰν ὀργάνων ὑπὸ καλοῦ κάγαθοῦ ὁμογενοῦς, ὃν πάντες γνωρίζομεν, ἀλλ' ὅστις, ἐν τῇ χαρκτηριζούσῃ αὐτὸν μετριοφροσύνῃ, ἀπήτησεν ἵνα ἀνωνύμως ἐγγραφῶσιν, οὕτω δ' ἡμεῖς, σεβόμενοι τὴν θέλησίν του καὶ τὴν σύστασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος,

δι' ἧς ἡ προσφορά ἐγένετο, δὲν ἀπετολμήσαμεν νὰ τῷ πέμψωμεν εὐχαριστήριον, ὡς εἰς πάντας τοὺς εὐεργετοῦντας τὴν Σχολὴν κατὰ καθήκον πράττομεν.

Δεκακισχίλια φράγκα, ἅτινα, μετὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἀρχὴν, ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ἀξιότιμος Κύριος Γεώργιος Κορωνιὸς πρὸς καταρτισμὸν πληρεστέρας ὅσον ἔνεστιν ὀργανοθήκης.

Ἔτερα δεκακισχίλια φράγκα, ἅτινα ὁ πρῶν ἡγεμῶν Μολδαυίας Κύριος Μ. Στούρτζας προσήνεγκεν ἐπίσης διὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προωρισμένα εἰς καταρτισμὸν φυσιογραφικοῦ μουσείου.

Λίραι ἐβδομήκοντα, προσενεχθεῖσαι ὑπὸ τῆς κυρίας Ὑπατίας Σεκιάρη, ὀρισάσης αὐτὰς διὰ τὴν ὀργανοθήκην ἐπίσης.

Οὕτω διὰ τὴν ὀργανοθήκην καὶ τὸ φυσιογραφικὸν Μουσεῖον προσηνέχθησαν ὑπὲρ τὰς 1000 λίρας ἐν συνόλῳ, αἵτινες, ὡς μὴ ἀμέσως πληρωθησόμεναι, ἐνεδύθησαν εἰς χρεώγραφα. Τὰ περὶ τούτων, ὡς λεπτομερῶς ἐκτιθέμενα ἐν τῷ Ταμείῳ, παραλείπομεν χάριν συντομίας, λέγοντες μόνον, ὅτι παρουσιάζουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος λίρας 100 περίπου ὠφέλειαν, ἐν μέρει μὲν πραγματοποιηθεῖσαν, ἐν μέρει δὲ προσδοκωμένην.

Τοὺς λόγους τῶν μεγάλων καὶ πλουσίων τούτων δωρεῶν ἀφίνομεν εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν νοημοσύνην ἐκάστου, φοβούμενοι μὴ ἡ ἔκθεσις αὐτῶν χαρακτηρίσῃ τὸν τῆ ἀρετῆ ὀφειλόμενον μισθὸν, ἔπαινον, ὡς κολακείαν, ἢ δ' ἔκφρασις τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Σχολῆς προσβάλλῃ τὴν μετριοφροσύνην παρόντων εὐεργετῶν αὐτῆς.

Μία τῶν προϋπολογισθεισῶν εἰσπράξεων, τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἐγγεγραμμένον ποσὸν, καθυστέρησε καὶ ἐφέτος, ἀλλὰ δὲν παρκαπονούμεθα διὰ τοῦτο, βέβαιοι ὄντες, ὅτι ἅμα τοῦτο ὑπάρξει δυνατὸν δὲν θέλει παραμεληθῆ.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ δωρεῶν ὁ λόγος ἀναγράφομεν μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ τὰς ἐξῆς εἰς εἶδη :

Οἷτε ἐν τῇ Σχολῇ καὶ οἱ ξένοι προσερχόμενοι ἵνα δροσισθῶσιν ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς κρήνης ὑδάτων μετ' ἀποστροφῆς ἀνεχώρουν, προσβλέποντες εἰς τὰ παρ' αὐτὴν κείμενα κακόμορφα καὶ ἐσκωριασμένα κύπελλα. Ταῦτα φιλοτίμως ἀντικατέστησε δι' ἕξ κομφῶν καὶ ἐπαργύρων νέων, εἰς ὁμοίαν ἀλύσεις ἀνηρτημένων, ὁ συνάδελφος Κύριος Π. Στεφάνοβιχ.

Τὰ ἄκομψα καὶ ὑπερμεγέθη καὶ κακοζήλως ἐξειργασμένα ἐπὶ ἀθλίου χάρτου διπλώματα τῶν ἀποφοιτῶντων ἀντικατέστησε δι' ἀπλῶν, κανονικοῦ μεγέθους καὶ ἀρχαϊκῆς καλλονῆς καὶ ἀπλότητος μεστὰ ἐπιμεμβράνης νέα τοιαῦτα ἢ γενναιοδωρία καὶ φιλοκαλία ἐτέρου συναδέλφου τοῦ κ. Ε. Εὐγενίδου.

Τηλεσκόπιον μέγα καὶ πολύτιμον προσήνεγκε τῇ ὀργανοθήκῃ ὁ φιλόκαλος καὶ φιλόμουσος κ. Ἰωσήφ Οἰκιάδης ἐφένδης.

Ἐργαλεῖα δὲ χρήσιμα διὰ τὴν γυμναστικὴν προσήνεγκεν εἰς τὴν Σχολὴν ὁ παντοιοτρόπως τὴν πρὸς ταύτην ἀγάπην του ἐκδηλῶν ἰατρός κ. Σιώτης, ἅτινα δι' ἔλλειψιν κα-

ταλλήλου χώρου πρὸς τοποθέτησιν μένουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος παρ' αὐτῶ.

Ἐλεεινολογοῦντες πέρυσι τὴν κατάστασιν καὶ γύμνωσίν μας ἐλέγομεν μεταξύ ἄλλων, ὅτι δὲν ἔχομεν ἐν τοῦλάχιστον κινώτιον σιδηροῦν, ἐν ᾧ ν' ἀσφαλίσωμεν ἀπὸ φθορᾶς καὶ ἀπωλείας τὰ περισωθέντα ἐκ τῶν ἐγγράφων καὶ τῆς περιουσίας τῆς Σχολῆς. Ἀντὶ ἐνός, δύο τοιούτων καλλίστων καὶ καταλληλοτάτων τὴν ἀπόκτησιν μετὰ χαρᾶς ἀναγγέλλομεν. Τούτων τὸ μὲν τῇ φροντίδι τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Α. Νομικοῦ παρεχωρήθη ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος χρηστοῦ νέου Κ. Ἀντ. Ράλλη ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτῆς, τὸ δὲ ἐχορήγησεν ἡμῖν ὁ χρηστὸς πολίτης καὶ πολύτιμος, ὡς πρόεδρος τῆς «Ἐηροκρήνης», συνάδελφος Κ. Ι. Κρικώτσος, τοῦ ὁποίου ἢ ἀπὸ τῆς πόλεώς μας ἀπομάκρυνσις εἰς πολλὰ μὲν κοινὰ συμφέροντα ἐπαισθητῆ ἐγένετο, πρὸ πάντων ὅμως αἱ Μοῦσαι ἐπὶ ταύτῃ πενθοῦσιν.

Ὡς δωρεὰν γενομένην τῇ Σχολῇ θεωροῦμεν καὶ ἐπὶ ταύτῃ προσφέρομεν τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν τοῖς Κυρίοις Κωνσταντινίδῃ καὶ Καράλῃ μεσίταις, οἵτινες ἐξετέλεσαν τὰς ἱκανῶς ἐπωφελεῖς ἀποβάσας ἀγορᾶς καὶ πωλήσεις χρωγράφων τοῦ Ταμείου τῆς Βιβλιοθήκης, ἄνευ οὐδεμιᾶς πρὸς τοῦτο ἀμοιβῆς, εἰς ἣν ἐδικαιοῦντο.

Δωρεὰν δὲ ἀξιολογωτάτην οὐχὶ μὲν ἀμέσως τῇ Σχολῇ γενομένην, ἀλλὰ φιλομουσοτάτην καὶ φιλανθρωποτάτην μετ' ἐπαίνων ἀναγράφομεν τὴν τῆς ἀδελφότητος «Ζωσιμαῖ», χορηγησάσης τ' ἀναγκαῖα βιβλία εἰς πλείστους ὅσους ἀπόρους μαθητὰς, δυνηθέντας οὕτω νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς

σπουδᾶς των. Ὡραῖον τῶντι τοῦτο καὶ εὐχάριστον καὶ τὰ μέγιστα ὑποσχόμενον εἰς ἔθνος, ἔχον νέους ὑπὸ τοιούτων ἐμπορουμένους αἰσθημάτων. Συσσωματούμενοι καὶ συναδελφούμενοι οἱ μὲν ὡς ἀδελφότης «Ἰωνία,» καὶ εἰσιτήρια καὶ ὑποτροφίας καὶ ἐνδύματα πολλάκις χορηγοῦσι τοῖς ἀπόροις, οἱ δὲ ὡς «Ζωσιμαῖς» πράττουσι τὰ τῶν ἀειμνήστων Ζωσιμάδων. Ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας ταύτης μένοντες καὶ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιδιώκοντες εἰσὶν ὄντως ἀξιέπαινοι καὶ ἀξιοζήλευτοι.

Δ'. ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ.

Ταῦτα καταλέγονται ἐν ἰδίῳ πίνακι, ἀναβαίνοντα εἰς λίρας 1935.69, ὧν τὰ ἡμίση σχεδὸν προέρχονται ἐκ τῶν δικαιωμάτων ἐγγραφῆς ἢ εἰσιτηρίων, ὧν ἡ εἰσπραξις ἐγένετο εὐκολωτέρα καὶ ὀλιγώτερον, παρὰ πρὶν, θορυβώδης, διότι ἠγνόησαν οἱ πλεῖστοι τῶν γονέων τό τε καθῆκον καὶ τὸ συμφέρον των. Ἐν τῷ ἄνω ποσῷ συμπεριλαμβάνονται καὶ λίραι 794.77 εἰσόδημα τῶν κτημάτων Βασσαραβίας, περὶ ὧν κατωτέρω λαλήσομεν.

Ἐν τέλει σημειωτέον, ὅτι τὸ ἐν ταῖς ἀξίαις (valeurs) ταχθὲν πέρυσι χαρτονόμισμα, ἐπειδὴ εἶδομεν, ὅτι ἐκινδύνευε νὰ μείνῃ ἄνευ ἀξίας, ἐξεποιήσαμεν πρὸς Γρ. 887 1]2 τὴν λίραν καὶ εἰσεπράξαμεν λίρας 47,52 1]2· (σήμερον τιμᾶται Γρ. 1200 ἢ λίρα.)

Οὕτως ἔχομεν:

1	Ἐκ προσφορῶν διαφόρων	Γρ.	82136.—
2	Ἐκ προσφορῶν «Ἐηροκρήνης»	»	58029.
3	Ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς Σχολῆς	»	193569.—
4	Ἐκ τῶν διὰ διπλοτύπων εἰσπράξεων	»	35350.50

Ἐν ὅλοις Γρ. 369084.50

δι' ὧν, ἀφοῦ ἐπληρώθη τὸ προσωρινὸν κατὰ τὰς περυσινὰς διακοπὰς παρὰ τοῦ Κυρίου Ε. Εὐγενίδου ἐκ λιρῶν 360 δάνειον καὶ τὰ ἔξ ἔτι καθυστερούμενα τοῖς Καθηγηταῖς μηνιαῖα, ἐκαλύφθησαν αἱ ἐξῆς δαπάναι.

2^{ον}. ΕΞΟΔΑ

Ὅσον ἀόριστοι καὶ τυχαῖαι καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις μεταβληταὶ εἶναι αἱ πλεῖσται τῶν εἰσπράξεων τῆς Σχολῆς, τοσοῦτον ἀφ' ἑτέρου ὠρισμένα καὶ βέβαια εἰσὶν αἱ δαπάναι αὐτῆς. Ὁφείλε λοιπὸν ἡ Ἐφορία, τοὺς συνήθεις οικονομολογικοὺς κανόνας ἂν ἠκολούθει, νὰ μὴ προβαίνη εἰς δαπάνας πρὶν βεβαιωθῆ πῶς αὐταὶ καλυφθήσονται· ἀλλ' ἀκριβῶς τὸν ἀντίθετον συλλογισμόν ἀκολουθήσαντες, εἴμεθα, τό γε νῦν ἔχον, λίαν εὐχαριστημένοι διὰ τὰ ἀποτελέσματα. Ἐσκέφθημεν δηλαδή, ὅτι αἱ δαπάναι (καὶ ἰδίᾳ ἡ κυριωτάτη αὐτῶν, ἡ μισθοδοσία τοῦ προσωπικοῦ) εἶναι ἀπαραίτητοι, ὅσον δὲ αὐξάνουν αὐταὶ κατὰ τοσοῦτον συμπληροῦνται ἡ διδασκαλία· περὶ δὲ τῶν πόρων, ὑπολογίσαντες κατὰ προσέγγισιν, ἐβασίσαμεν τὰς σκέψεις μας εἰς τὸ, ὅτι «πᾶν τὸ ζητούμενον, ἀλωτὸν ἐκφεύγει δὲ τ' ἀμε-

λούμενον», καὶ οὕτω, θείᾳ συνάρσει, κατωρθώθη, ὥστε καὶ αἱ δαπάναι ν' αὐξηθῶσι καὶ τὰ καθυστερούμενα νὰ πληρωθῶσιν.

Ὡς ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Σχολῆς ἐξάγεται, ἡ μισθοδοσία τῶν Καθηγητῶν πρὸ διετίας ἀνέβαινεν εἰς λίρας 165, 35]00 κατὰ μῆνα, ἡ δὲ Σχολὴ ὤφειλεν αὐτοῖς κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Σχολικοῦ ἔτους 1878—1879 δεκαπέντε μηνιαῖα. Σήμερον ἔχομεν προϋπολογισμὸν μηνιαῖον 230 περίπου λιρῶν· τὰ καθυστερούμενα ἐξωφλήθησαν καὶ τὰ λήγοντα πληρόνεται τακτικῶς κατὰ μῆνα. Οὕτως ἐπληρώθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς καθυστερούμενα καὶ τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας μηνιαῖα τοῖς Καθηγηταῖς, καθ' ἃ φαίνεται ἐν ἰδίῳ πίνακι Λίραι 3033. 90.
εἰς παιδονόμους » 123. 30.
καὶ εἰς τὸν ἐκ Μαδύτου ὑπότροφον » 7. —

Τὸ ὅλον τοῦ πίνακος Λίραι 3164. 20.

Παιδονόμους καὶ πάλιν ἠρκέσθημεν τρεῖς μόνον ἔχοντες· εἰς δὲ τὸν μισθὸν τῶν ἐλαχίστη ἐγένετο προσθήκη μᾶλλον διὰ τὴν ὑπερτίμησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, ἢ δι' ἰκανότητα, ἣν δὲν ἔχουσιν ὁμολογουμένως, ἀλλ' ἦν ἀδύνατον πλέον ν' ἀποκτήσωσιν· ἀλλ' ὅμως οὔτε δίκαιον οὔτε φιλόανθρωπον νομίζομεν νὰ μὴ ἀμείβωνται, πολὺ δ' ὀλιγώτερον τὸ ν' ἀποπεμφθῶσι διότι ἐπαλαιώθησαν ἤδη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ. Οἱ ἐκλεγόμενοι εἰς τοιαύτας καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν δημοσίαν θέσιν, πρέπει νὰ καταβάλληται ἡ δέουσα προσοχή, ὥστε νὰ ἦναι οἱ ἀρμοδιώτεροι, ἢ, ἂν, δοκιμασθέν-

τες, ἀποδειχθῶσι μὴ ἔχοντες τ' ἀπαιτούμενα προσόντα, ν' ἀπομακρύνωνται τὸ ταχύτερον. Πολλάκις ὅμως δυστυχῶς χάριν συμπαθείας, ἔνεκα συστάσεων, ἵνα μὴ δυσαρεστηθῇ ὁ δεῖνα φίλος ἢ ἰσχυρὸς πάτρων, καὶ ἐνίοτε χάριν κακῶς ἐννοουμένης φιλανθρωπίας παραβλέπομεν τὴν ἀνικανότητα τοῦ ὑπηρετοῦντος, τὸν ὁποῖον κατόπιν πλεόν καὶ ἂν θελήσωμεν δὲν δυνάμεθα ν' ἀπομακρύνωμεν, ὡς ἀποκτήσαντα ἤδη δικαιώματα. Εἶναι ἀλήθεια αὕτη ἀξία μελέτης καὶ ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ, ὡς ἐξηγοῦσα πολλὰ, φαινόμενα τοῖς πολλοῖς ἄτοπα καὶ παρατράγωδα καὶ ἀσύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν διευθυνόντων. Οὕτως συνέβη, ὥστε ἐναντίο ν τῶν ἀρχῶν, ἃς πρεσβεύοντες, πέρυσι κατηργήσαμεν τὰς ὑποτροφίας, ν' ἀνγκασθῶμεν ἐφέτος νὰ δεχθῶμεν καὶ ἓνα ὑπότροπον ἐκ Μαδύτου διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Χ. Στεφανῆς ὁ Γαῖτανάκης παρεκλήθη δωρήσασθαι πρὸς τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολὴν τὰ ὄργανα τῆς Πειραματικῆς Φυσικῆς, ἃτινα εἶχε προμηθεύσει διὰ τὴν Σχολὴν τῆς πατρίδος του Μαδύτων, ἔμενον δὲ τέως ἄχρηστα, ὡς μὴ ἀναγκαιοῦντα αὐτῇ, καθ' ἃ ἐπὶ λέξει ἀναφέρει τὸ πρὸς αὐτὸν Συνοδικὸν γράμμα ὑπ' ἀριθ. Πρωτοκ. 27 καὶ διεκπ. 24 τῆς 28 Δεκεμβρίου 1865. Εἰς ἀντάλλαγμα τῆς σχεδὸν 100λίρου δωρεᾶς ταύτης ἔθετεν ὄρον ἵνα διὰ παντὸς (!) εἰσάγωνται δύο πατριῶταί του, μαθητεύοντες, ὁ μὲν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ δι' ἐξόδων του, ὁ ἕτερος δὲ ὑπότροφος εἰς τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολὴν, οὓς τινας ἐξερχομένους ἐν και-

ρῶ διαδέχονται ἕτεροι. Ὁθεν Συνοδικῶς εὐαποδέκτου φανείσης τῆς ἀξιώσεως ταύτης ἀπεφηνάμεθα κλπ. Ἐστάλη δ' ἐπὶ τούτῳ τῶν Καθηγητῶν τις εἰς Μάδυτον, ἵνα κομίσῃ τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν καὶ παραλάβῃ τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα. Ἡ ἐν λόγῳ κοινότης ἐποιήσατο κατ' ἀρχὰς χρῆσιν τοῦ ἐκ τῆς συμβάσεως ταύτης δικαιώματος, ἔπαυσε δὲ κατόπιν, ὡς μὴ ἔχουσα τὸν κατάλληλον, ὃν εὐροῦσα ἐφέτος, ἐπανελάβε τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς διὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Κυρίου Χ. Μιχαηλίδου, συνισῶσα νέον ὑπότροφον τὸν Χ. Δημητριάδην. Ἡ Ἐφορία, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἐσκέπτετο, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀθετήσῃ ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας ὑπόσχεσιν καὶ ἐνέκρινε τὴν παραδοχὴν ὑποτρόφου μὲ μηνιαῖον μιᾶς λίρας.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ ὑποτροφιῶν ὁ λόγος μετ' εὐχαριστήσεως ἀναφέρομεν ὅτι ἡ ὑπὲρ τούτων γενομένη πέρυσιν ἐπίκλησις τῆς Ἐφορίας δὲν ἐγένετο ματαίως καὶ τριπλάσιος ἢ καὶ πλεόν ἀριθμὸς τῶν ἄλλοτε τοιούτων ὑπάρχει ἤδη, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ὑπὸ διαφόρων φιλομούσων ὁμογενῶν διατηρουμένων· ὅ,τι δὲ μᾶλλον εὐφρόσυνον, εἶναι, ὅτι κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ κ. Σχολάρχου, εἰς ὃν εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ ἐπίβλεψίς των, οἱ πλεῖστοι, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅλοι, φιλοτιμοῦνται νὰ φαίνωνται ἄξιοι κατὰ πάντα τῆς χορηγουμένης ταύτης προστασίας.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ ἀφορῶντα τὴν χρηματικὴν τοῦ ἔτους τούτου διαχείρισιν, ἧς αἱ λεπτομέρειαι εὐρίσκονται ἀναγεγραμμέναι εἰς τοὺς ἐπισυνημμένους πίνακας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ μέλλον, ἐγένετο μὲν φροντὶς νὰ συνταχθῇ προϋπολογι-

σμὸς ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ πιθανοῦ ὡς ἔγγιστα, πείρας ὁμως καὶ πόσας ἐκτὸς τούτου δαπάνας προβλέπομεν, οὐ μόνον ὡς πιθανὰς, ἀλλὰ καὶ πολλὰς, ὡς βεβαίως παρουσιασθησόμενας, δὲν τολμῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν, ἵνα μὴ καταπλήξωμεν πολλοὺς, ὡς ἀκατασχέτως πρὸς αὔξησιν τῶν δαπανῶν προβαίνοντες, γελασθῶμεν δ' ἐν ἀποτυχίᾳ, παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ σοφοῦ, προλέγοντες, ἃ μέλλομεν ποιεῖν. Διὰ ταῦτα ἀρκούμεθα, εὐχόμενοι νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ Σχολὴ βαίνουσα τὸν αὐτὸν δρόμον ὑπὸ τὴν προστατίδα χεῖρα τῆς Α. Θ. Π. καὶ τότε πεπείσμεθα, ὅτι δὲν θὰ βραδύνη ν' ἀσφαλίσῃ τὸ μέλλον τῆς, ἀνεξάρτητον περιουσίαν ἀποκτῶσα καὶ οὐδένα πλέον ἐπιβαρύνουσα.

3^{ον} ΚΤΗΜΑΤΑ.

Μεταβαίνοντες εἰς τὰ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Σχολῆς, ὑπ' ὄκνου τινὸς καὶ δισταγμοῦ καταλαμβανόμεθα, μὴ δυνάμενοι καὶ μὴ ἔχοντες νὰ ἐπιδείξωμεν τὴν αὐτὴν κίνησιν καὶ πρόοδον, ἣν ἐν τοῖς λοιποῖς. Τὰ τοῦ φαινομένου τούτου αἷτια εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, εὐτυχῶς δ' ἐν τούτων τὸ κυριώτατον, ὡς φρονοῦμεν, ἐξέλιπε· τοῦτο δ' ἐστὶν, ὅτι ἡ Ἐφορία κατεδάπανα ὅλην αὐτῆς τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὸν χρόνον εἰς ἐξεύρεσιν πόρων, τοῦ λοιποῦ δ' ἔσεται ἀπηλλαγμένη τῆς φροντίδος ταύτης, ἣν παρεχώρησε τῇ Ἀδελφότητι « Ἐηροκρήνη ».

α. Οἰκόπεδον Κουρούτσεσμε.

Εἰσεπράξαμεν τὸ ἐνοίκιον αὐτοῦ, μένοντος ὑπὸ τὴν δια-

χειρήσιν τῆς χήρας τοῦ κηπουροῦ μεχρισοῦ λήξει τὸ ἐνοικιαστήριόν του. Ἐξεδόθη δὲ εἰς ἐνοικιαστήν καὶ ὁ Καϊχανὰς αὐτοῦ ἀντὶ γροσίων 40 κατὰ μῆνα, ὧν οὐδὲν εἰσεπράξαμεν ἄχρι τοῦδε. Ἐν λίθινον ἐρείπιον, εὐρισκόμενον ἐν τῷ κήπῳ, ἐδόθη, τῇ συναινέσει τῆς Ἐφορίας, εἰς βαφέα τινὰ, ὑποχρεωθέντα νὰ τὸ ἐπισκευάσῃ καὶ συνεννοῆται μετὰ τῆς ἐνοικιαστρίας μέχρι τῆς λήξεως τοῦ συμβολαίου της, ὅτε συμβληθῆσεται μετ' αὐτοῦ ἐπὶ κρείττοσιν ὄροις ἢ Ἐφορία.

β'. Χωράφια Ἐπιβατῶν.

Ταῦτα, τῇ φροντίδι τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἀγίου Σηλυβρίας ἐπισκόπου Συνάδων κύρ Παναρέτου, μετενοικιάσθησαν κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἐντολὴν ἀπὸ 16 8βρίου 1879 διὰ τρία ἔτη πρὸς 46 κοιλὰ σίτου κατ' ἔτος ἀντὶ τῶν 40, πρὸς ἃ ἦσαν πρὶν πακτωμένα, ἤτοι κατὰ 15 τοῖς % συμφερώτερον τῇ Σχολῇ. Τὰ περὶ τῶν κτημάτων τούτων ἡ Α. Θ. Π. ἐφρόντισεν, ὥστε νὰ ἐξακριβωθῶσι δεόντως, ὁ δ' αὐτὸς ἅγιος Συνάδων ἐπέμψε πλήρη καταγραφὴν καὶ ἔκθεσιν τῶν ἀφορώντων τὴν καὶ ἄλλοτε ἐπιχειρισθεῖσαν μεταγραφῆν των, εἰς ἣν ἔχει ν' ἀσχοληθῇ ἢ μέλλουσα Ἐφορία.

γ'. Οἰκία Β. Ε. τοῦ ἐκ Μαρωνείας.

Ταύτην τῶν συγγενῶν τοῦ μακαρίτου τις ἠθέλησε νὰ σφετερισθῇ καὶ, μὴ σεβόμενος, οὔτε τὴν θέλησιν τοῦ δωρητοῦ οὔτε τὸ κατάστημα, εἰς ὃ ἐκληροδοτήθη, κατώρθωσε διὰ μέσων, οὐχὶ ἐντίμων, νὰ μεταγράψῃ εἰς ἄλλο ὄνομα, ἀλλ' ἡ Α. Θ. Π. διέταξε τὴν δικαστικὴν καταδίωξίν του

καὶ ἤδη ἡ ὑπόθεσις διεξάγεται παρὰ τοῖς δικαστηρίοις ἐπ' ἀδήλω μὲν ἐκβάσει, ἀλλὰ μετ' ἐλπίδων πάντοτε ἐπιτυχίας.

δ'. Αἱ δύο οἰκίαι Ραφάνους.

Ταύτας ἐξακολουθεῖ κατέχουσα ἡ χήρα τοῦ διωρητοῦ, εἰς οὐδεμίαν δεχθεῖσα νὰ ἔλθῃ συνεννόησιν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσα νὰ ἔχη τὰς ἀπαιτήσεις τῆς, περὶ ὧν καὶ πέρυσιν ἐλέχθησαν τὰ δέοντα.

ε'. Τὸ δικαίωμα γεδικίου ἢ μουλκίου

Χαβιαράδικων Γαλατᾶ.

Καὶ τοῦτο μένει ἐκκρεμὲς καὶ ἀσαφές, τῶν ιδιοκτητῶν διαφόρους προφάσεις προφασιζομένων, ἵνα μὴ ἔλθωσιν εἰς συνεννόησιν τινὰ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ δύο ἔτη μὴ πληρωσάντων οὔτε τὸ εὐτελὲς δικαίωμα τοῦ Ἰτζαρέ.

ς'. Τὰ ἐν Βασσαραβία κτήματα.

Πρὸς τακτοποίησιν τοῦ λογαριασμοῦ τῶν εἰσοδημάτων τοῦλάχιστον τούτων ἡ Ἐφορία ἀνηνέχθη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἣτις προθύμως ἔγραψε καὶ παντοιοτρόπως ἐνήργησεν ὥστε νὰ διασαφηνισθῶσιν οἱ λογαριασμοί. Ἀποτελεσμα τῶν ἐνεργειῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας ἀποστολὴ σημειώσεως ἀνεπισήμου καὶ ἀνυπογράφου εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν, ἣτις πολλὰ εἶχε τὰ χάσματα καὶ πολλὰς ἐγέννα ἀπορίας. Ἴνα διασαφηνίσῃ ταῦτα, μετέβη εἰς τὴν πρεσβείαν ὁ Σεβ. πρόεδρος ἡμῶν μεθ' ἐνὸς τῶν συναδέλφων, τοῦ Κυρίου Εὐγενίδου· ὁ δὲ Κ.

πρέσβυς ἀκούσας τὰς γενομένας αὐτῷ παρατηρήσεις καὶ ἐρωτήσεις ἔλαβε τὰς δεούσας σημειώσεις καὶ ὑπεσχέθη νὰ γράψῃ ἀμέσως καὶ ἐνεργήσῃ τὸ κατὰ δύναμιν χάριν τῆς Σχολῆς, ἀλλ' ἄχρις ὥρας οὐδεμίαν ἐλάβομεν νεωτέραν ἀπάντησιν.

ζ'. Τὸ κτῆμα Ἀρών-Βοδα.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐνεργείας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἡ Ῥωμουνικὴ κυβέρνησις ἄχρις ὥρας οὐδαμῶς ἀπέδωκεν ἡμῖν δικαιοσύνην, ὥστε τὸ ζήτημα μένει εἰς ἣν καὶ πρότερον θέσιν.

η'. Τὸ οἰκόπεδον τῶν Ἰβηριτῶν.

Τοῦτο χρησιμεύει ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ἀποθήκη οἰκοδομησίμου ὕλης διὰ τὴν Μ. Σχολὴν, ἡ δ' Ἐφορία ἀπεφάσισε μὲν κατ' ἀρχὴν, ἀλλὰ διὰ τινὰς λόγους, ὧν προεξῆρχον οἱ οἰκονομικοὶ, δὲν προέβη εἰσέτι εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν τίτλων του διὰ τῆς μεταγραφῆς.

θ'. Τὸ ἐν ᾧ σήμερον ἡ Σχολὴ οἴκημα.

Καὶ τούτου οἱ τίτλοι εἰσέτι δὲν ἐτακτοποιήθησαν, ἀλλ' εἰς τοῦτο βεβαίως δὲν πταίει ἡ Ἐφορία.

ι'. Τὸ οἰκόπεδον τοῦ Καζαντζῆ.

Διὰ τελευταίαν φορὰν ἀναγράφεται τοῦτο ὑπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, ὡς ἀνεγειρομένης ἐπ' αὐτοῦ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς, πρὸς οἰκοδόμησιν τῆς ὁποίας ἡ Ἐφορία συνετέλεσε μόνον εἰς τὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας, οἷον τὴν

ἐκλογὴν καὶ ἔγκρισιν σχεδίου καὶ τὸν τρόπον ἐκτελέσεως, εἶτα δὲ εἰδικὴ ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπὴ, κατ' ἔγκρισιν τῶν δύο Σωμάτων συστάσα καὶ ἐργαζομένη, δώσει ἐν δέοντι λόγον τῶν πεπραγμένων· οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ γνωρίζωσιν εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκονται αἱ ἐργασίαι αὗται, δύνανται νὰ λάβωσι τὸν κόπον νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν ὑπερκειμένον λόφον, ἐφ' οὗ ὑπερήφανον ἐγήγερται τὸ νέον τῆς Σχολῆς οἰκοδόμημα καὶ αὐτὸ ἤδη, ἡλικίαν ἔχον, ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ.

ιά. Ἡ ἀπέναντι τῶν Πατριαρχείων παλαιὰ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.

Αὕτη μένει, ὡς εἶχε, χρησιμεύουσα προσωρινῶς εἰς κατοικίαν κληρικῶν τινῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν, ἐν δὲ τῷ λιθοκτίστῳ τμήματι αὐτῆς μένει κεκλεισμένη καὶ ἐν ἀχρηστία ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Σχολῆς, ἀναμένουσα νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἡμέρας εὐτυχεστέρας ἐν τῇ νέᾳ Σχολῇ.

ιβ'. Ἡ προκαταρκτικὴ Σχολή.

Αὕτη, συγκαταθέσει τῆς ἐφορίας καὶ ἀποφάσει τῶν δύο Σωμάτων, ἐνεκρίθη, ἵνα κατεδαφισθῇ, καὶ χρησιμεύσῃ δι' ἄλλας ἐθνικὰς ἀνάγκας τὸ οἰκόπεδον αὐτῆς, οὗτινος ἡ ἰδιοκτησία ἀνήκει πάντοτε τῇ Μ. Σχολῇ. Ἐγένετο δὲ, τῇ αἰτήσει τῆς ἐφορίας, ἐπίσημος πρᾶξις καὶ ἐπεδόθη αὐτῇ κεκυρωμένον ἀντίγραφον ταύτης, δι' ἧς ἀναγνωρίζεται τῇ Σχολῇ τὸ δικαίωμα ν' ἀναλάβῃ τὴν χρῆσιν τοῦ οἰκοπέδου τούτου ὀψέποτε ἤθελε καταδειχθῆ, ὅτι εἰς ἄλλον, παρὰ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν παρεχωρήθη, χρησιμεύει (Πρακτ. σελ. 50)

4^{ον}. ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ.

A' . Βιβλιοθήκη.

Ὡς εἶπομεν ἤδη ἡ βιβλιοθήκη μένει εἰς οἷαν θέσιν ἀφήκαμεν αὐτὴν τὸ παρελθὸν ἔτος· ἐγένετο μὲν σκέψις ἵνα ἀποσφραγιζομένη τακτοποιηθῆ καὶ ἡ δευτέρα αὐτῆς αἴθουσα, ἀλλὰ λαβόντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον εὐκόλον οὔτε δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ δαπάνης, ὅτι καὶ ἂν ἐγένετο ἡ βιβλιοθήκη δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἦναι ἐν χρήσει διὰ τὴν ἔλλειψιν βιβλιοθηκαρίου, ὅτι δ' ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀνατραπῆ πάλιν ἡ τάξις αὐτῆς, μεταφερομένης εἰς τὴν νέαν Σχολὴν, ἐπροτιμήσαμεν νὰ περιμείνωμεν ἵνα κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τοποθετήσωμεν αὐτὴν πρεπόντως.

Ἐν τούτοις ἡ Σχολὴ κατὰ μικρὸν πλουτίζεται μὲ νέας δωρεάς, αἵτινες τῇ φροντίδι τοῦ Κ. Σχολάρχου ἀναγράφονται ἐν τάξει, πλὴν τούτων ὅμως ἀπέκτησε δι' ἀγορᾶς αὕτη καὶ δύο σπουδαῖα καὶ πολύτιμα συγγράμματα.

Πρῶτον τούτων εἶναι ὀλόκληρος ἡ σειρά τῶν κλασικῶν Λατίνων συγγραφέων μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως καὶ σημειώσεων εἰς 179 τόμους, πολυτελῶς χρυσοδεμένους, ἀγορασθέντας ἀντὶ 20 λιρῶν, ἧτοι εἰς τὸ τέταρτον περῖπου τῆς ἀξίας των.

Δεύτερον δὲ τὸ εἰς 52 τόμους Γερμανικὸν Conversations Lexicon τοῦ Mayer, ἀγορασθὲν ἀντὶ 8 μόνον λιρῶν.

Ἦγοράσθησαν δὲ καὶ τρεῖς γεωγραφικοὶ πίνακες μικρᾶς ἀξίας.

Όταν σὺν Θεῷ προετοιμασθῆ κατάλληλος διὰ τὴν βιβλιοθήκην χώρος, τότε αὕτη ἐλπίζομεν, ὅτι θέλει πλουτισθῆ καὶ συμπληρωθῆ δεόντως, διὰ τε τῆς ἰδίας αὐτῆς μικρᾶς περιουσίας καὶ διὰ δωρεῶν, ἃς ἀπὸ 2 ἤδη ἐτῶν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ προκαλέσῃ ἡ Ἐφορία, ἀλλ' ἀνέστειλαν τὰς ἐνεργείας τῆς οἱ λόγοι, οὓς καὶ πέρυσιν εἶπομεν.

Κλείομεν τὸν περὶ βιβλιοθήκης λόγον ἀναφέροντες ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν ἐλάβομεν νέαν παρὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Κ. Ζαφειροπούλου δωρεάν, τὸν χάρτην τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸν 5^{ον} Π. Χ. αἰῶνα.

Β'. Ὁργανοθήκη.

Περὶ ταύτης ἐλέγομεν πέρυσιν, ὅτι εἶναι ἀτελής καὶ ἀνεπαρκῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας ἐν στενωῷ καὶ ἀκαταλλήλῳ κειμένῃ χώρῳ. Σήμερον διὰ τῶν ὑπὲρ ταύτης γενομένων δωρεῶν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ ὀργανοθήκη ἡμῶν ἔσται ἡ καλιητέρα καὶ πληρεστέρα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει· διότι εὐθὺς ἅμα λαβόντες τὴν περὶ τῶν δωρεῶν τούτων εἰδήσιν, ἐζητήσαμεν πληροφορίας περὶ τοῦ καλιητέρου καὶ συμφερωτέρου τρόπου τῆς ἀποκτήσεως ὀργάνων, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἀόκνου Καθηγητοῦ κ. Σπαθάρη ἐδόθη τῷ γνωστῷ κ. Ἀνδρέᾳ Μαδελένη παραγγελία ὀργάνων 142 τὸν ἀριθμὸν, ἀξίας 15 περίπου χιλ. φράγκων, ὧν τὰ πλεῖστα κομισθέντα ἤδη ἐναπεταμιεύθησαν εἰς τὸ παρὰ τὴν ἀνεγειρομένην Σχολὴν λίθινον οἰκοδόμημα χάριν ἀσφαλείας, ἕωσοῦ προετοιμασθῆ ὁ δι' αὐτὰ κατάλληλος χώρος.

Τὰ ὄργανα ταῦτα παραδίδονται ἡμῖν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τιμοκαταλόγου τοῦ Hachette ἄνευ ἐκπτώσεως μὲν, ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἐξόδου τινός, εἰ μὴ τοῦ τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ τοῦ τελωνείου εἰς τὴν ἀποθήκην, πᾶν δὲ πάθημα ἢ θραῦσις τούτων μένει διὰ λογαριασμὸν τοῦ K. Madeleny, εἰς ὃν ὀφείλομεν χάριτας, οὐ μόνον διότι τὰς ὑποχρεώσεις του ταύτας ἀκριβῶς ἐκπληροῖ καὶ διότι ὅσα ὄργανα μᾶς παρέδωκε μέχρι τοῦδε εἶναι ἀρίστης κατασκευῆς ἐκ τῶν τελειοτάτων καὶ νεωτάτων, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι αὐτορμήτως καὶ εὐγενῶς προσηνέχθη, ἵνα πᾶσαν ἀναγκαίαν ἐπισκευὴν καὶ διόρθωσιν καὶ τούτων καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν τῆς Σχολῆς ἐργαλείων ἐκτελῆ δωρεὰν καὶ ἀμισθί. Ὁ κατάλογος τῶν ὀργάνων τούτων ἐκτυπωθήσεται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγγελίας μας, ὅτε περιληφθήσεται ἐν αὐτῷ τό τε παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Οἰκιάδου ἐφένδη δωρηθὲν τηλεσκόπιον καὶ εἰς πλαγίαιλος δωρηθεῖς ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κυρίου Εὐαγγέλου Ἀμαξοπούλου.

γ'. Ἐπιπλα καὶ σκεύη διάφορα.

Εἰς τὸ εὐρετήριον τούτων προσετέθησαν τὰ ὑπὸ τοῦ K. Π. Στεφάνοβικ δωρηθέντα κύπελλα καὶ μικρά τινα ἄλλα, ἀποκτηθέντα δι' ἀγορᾶς, οἷον καθίσματα κλπ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κινητὴ αὕτη τῆς Σχολῆς περιουσία ὑπόκειται ὡς τοιαύτη καὶ εἰς κινδύνους τινάς, ἐθεωρήθη καλὸν ἵνα γένηται τακτικὴ αὐτῆς κατ' ἔτος ἐξέλεγχξις καὶ παράδοσις εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, ἐπιτηροῦν τὴν καλὴν αὐτῶν διατήρησιν καὶ ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν.

δ'. Ἀρχεῖα.

Ἡ ὄσον δύσκολος καὶ κοπιαστικὴ τόσοσ καὶ ἀναγκαιοτάτη ἐργασία, ὡς ἐλέγομεν πέρυσι, τοῦ σχηματισμοῦ τακτικῶν ἀρχείων καὶ πρωτοκόλλου, ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐκλεγείσης τριμελοῦς ἐπιτροπῆς εἰς μόνον τὸν Κύριον Σπαθάρην, διεξήχθη μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἀκριβείας καὶ τάξεως καὶ ἤδη ἔχομεν ἀρχεῖα καὶ πρωτόκολλον, περιλαμβάνον ἱκανὸν ἀριθμὸν σπουδαίων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τῆς Σχολῆς ἐγγράφων, χρυσοβούλων καὶ σιγιλλίων, ἅτινα πάντα, ὡς καὶ τὰ ἐκάστοτε εἰσερχόμενα, δὲν εἶναι φόβος νὰ ἐξαφανίζωνται πλέον, ὡς πρωτοκολλημένα καὶ καλῶς φυλαττόμενα.

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ.

Ἄν καὶ οὐδεμίαν σχεδὸν ὑπέστη τοῦτο ἀλλοίωσιν, ἀλλ' ὅμως λεκτέα καὶ τὰ περὶ τούτου.

ἀ. Περιουσία τῆς Κεντρικῆς Φιλεκπαι-
δευτικῆς Ἀδελφότητος.

Ταύτης ἀκριβῆ σημείωσιν εὐρίσκει ὁ βουλόμενος ἐν τῇ προγενεστέρᾳ λογοδοσίᾳ τῆς Ἐφορίας. Ἐξακολουθοῦμεν δὲ εἰσπράττοντες τὰς ὠφελείας τῶν ἐξήκοντα μετοχῶν τῆς Γενικῆς Ἐταιρίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ὡς ἐν τῷ Ταμείῳ σημειοῦνται. Ἐπειδὴ ὅμως περιῆλθεν εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, ὅτι ἡ διαλυθεῖσα Ἀδελφότης αὕτη εἶχε καὶ ἄλλην περιουσίαν εἰς ἰδιωτῶν περιελθοῦσαν χειράς, καὶ ἐπειδὴ ἡ

περιουσία αὐτῆ συνελέγετο ἐπ' ὀνόματι καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Σχολῆς, ἐνομίσαμεν δικαίωμα ἀλλὰ καὶ καθήκον μας ν' ἀνανεχθῶμεν πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἡμῶν ἀρχὴν παρακαλοῦντες νὰ ἐξεύρη καὶ παραδώσῃ ἡμῖν τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἀδελφότητος, ἵνα ἐκ τῶν πρακτικῶν καὶ τοῦ Ταμείου αὐτῆς καταδειχθῇ τὸ βᾶσιμον ἢ μὴ τῶν διαθρυλληθέντων καὶ ἐζητήσωμεν τὸ ἀπολωλὸς, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτον· ἀλλ' ἄχρις ὥρας ἡ αἴτησις ἡμῶν δὲν ἐξετελέσθη.

β'. Κληροδότημα Σουλῆνη.

Πλὴν τῶν κατὰ τὰς 17 Μαρτίου τοῦ 1879 εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν κατατεθεισῶν 300 λιρῶν οὐδὲν ἐλάβομεν ἕτερον παρὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου δωρητοῦ. Μὴ δυνάμενοι δὲ κατὰ ῥητὸν τῆς διαθήκης ὄρον νὰ συνεννοηθῶμεν μετ' αὐτῶν εἰμὴ διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ, εἰδότες τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀόκνους τῆς Ἐκκλησίας ἐνεργείας καὶ συστάσεις, ἠρκέσθημεν εἰς ταύτας, ἐλπίζοντες, ὅτι οὕτως οἱ ἐκτελεσταὶ τραπήσονταὶ δικαιότεραν ὁδόν· ἀλλὰ δυστυχῶς ἄχρις ὥρας αἱ ἐλπίδες ἡμῶν αὗται δὲν ἐπραγματοποιήθησαν καὶ φαίνεται, ὅτι μόνον τὰ δικαστήρια θὰ λύσωσι τὸ ζήτημα, διὸ ἀνεθέσαμεν ἤδη τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Κ. Γ. Ἀποστολίδην, τὸν πάντοτε ἀμισθὶ καὶ προθύμως συμβουλευόντα ἡμᾶς καὶ τὰ τῆς Σχολῆς συμφέροντα ὑπερασπιζόμενον.

γ'. Χρεώγραφα Γενικῆς Ἐταιρίας.

Τὰ παρὰ τῆ Société Générale de l'Empire Otto-

μαν κατατεθειμένα τρισχίλια χρεώγραφα πάγια τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, μένουσι πάντοτε στείρα καὶ ἄχρηστα.

δ'. Δωρεὰ Ἀρχιμανδρίτου Νικοδήμου.

Αὕτη συνίστατο, ὡς γνωστὸν, ἐκ δύο πεντηκονταλίων ὁμολόγων, ὧν τὸ μὲν ἐξωφλήθη πέρυσιν, ἐκ δὲ τοῦ ἀνεξοφλήτου μείναντος μᾶς ἐμετρήθησαν εἴκοσι λίραι, μᾶς ἐδόθη δὲ διὰ τὸ ὑπόλοιπον ἦτοι διὰ λίρας 30 νέον ὁμόλογον τοκοφόρον καὶ μὲ ὠρισμένην προθεσμίαν, ὅπερ συντόμως, πιστεύομεν, ἐξοφληθήσεται.

ε'. Μετοχαὶ Σιδηροδρόμων.

Εἴκοσι μετοχαὶ σιδηροδρόμων, εἰς λίαν εὐτελεῖ εὐρισκόμεναι ὡς γνωστὸν ἀξίαν· διὰ τοῦτο εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ τὰς φυλάττωμεν, καλητέραν ἀναμένοντες εὐκαιρίαν πρὸς ἐκποίησίν των.

Τὸ δὲ εἰς τὸ ἀποθεματικὸν περασθὲν πέρυσι χαρτονόμισμα ἐξεποιήθη, ὡς εἴπομεν.

Τῆς βιβλιοθήκης τὸ ἀποθεματικὸν ἐν ἰδίῳ πίνακι εὐρίσκεται ἀνεγεγραμμένον.

Ἐνταῦθα καταλεκτέον καὶ τὸ ἀποθεματικὸν « Ἐηροκρήνης », ὅπερ αὕτη, ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τῆς Σχολῆς φροντίζουσα, ἐσχημάτισε καὶ ἐν ἀσφαλεῖ κατέθηκεν, ἀλλ' ὅπερ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ προέδρου αὐτῆς καὶ τὴν βραδύτητα τῆς ἀντικαταστάσεώς του δὲν ἠδυνήθη αὕτη ἐγκαίρως νὰ μᾶς γνωστοποιήσῃ.

5^{ον}. ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

Ἐν ἐπιλόγῳ τῆς λογοδοσίας ἡμῶν πέρυσιν ὀρθοῦν ὄλον τῶν πρωτίστων τῆς Σχολῆς ἀναγκῶν παρετάξαμεν. Σήμερον εὐρισκόμεθα εἰς κρείττονα θέσιν, ἄλλην μὴ θεωροῦντες ὡς κατεπίγουσαν εἰμὴ τὴν τῆς διαιρέσεως τῶν πολυπληθεστάτων κατωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων. εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ διαίρεσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ γίνῃ· διότι ἀπαιτεῖ χῶρον καὶ προσωπικὸν ἴδια καὶ αὐξήσει δαπανῶν κατὰ 560 περίπου λίρας, ἀλλ' ὅμως εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ ἀναπόφευκτος· διότι ἄλλως ματαιοῦται ὅλη ἡ ἐργασία τῶν τάξεων τούτων· καὶ ὁ μᾶλλον χαλκέντερος τῶν διδασκάλων εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸ Ἡράκλειον ἔργον τοῦ νὰ ἐξελέγῃ τὴν ἐργασίαν ἑκατὸν, πολλάκις δὲ καὶ πλειόνων μαθητῶν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ συμπιεσμένων καὶ νὰ τηρῇ συγχρόνως ἐν αὐτῷ τὴν δέουσαν εὐταξίαν. Τοῦτο βλέπουσα ἡ Ἐφορία πολλάκις ἐσκέφθη ἂν δὲν θὰ ἐσύμπερον εἰς τὴν Σχολὴν νὰ μὴ δέχεται εἰς ἑκάστην τάξιν, εἰμὴ ὠρισμένον ἀριθμὸν μαθητῶν. Λόγοι ὅμως ἄλλοι, οὓς δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐκθέσωμεν, μᾶς ἠνήγκασαν νὰ μὴ παραξώμεν τὸ καθεστῶς, νὰ εὐχόμεθα δὲ καὶ νὰ ἐλπίζωμεν ταχεῖαν τὴν τοῦ κακοῦ τούτου θεραπείαν.

Τὴν ἀνάγκην τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν τῆς Σχολῆς οὐδεὶς ὁ ἀρνούμενος· δὲν ἐτάξαμεν ὅμως πρώτην ταύτην ὡς ὀχυρούμενοι ἐξ ἀνάγκης ὀπισθεν τοῦ λουκιανείου ρητοῦ «οὐκ ἂν λάβοις παρά τοῦ μὴ ἔχοντος.»

Τὴν δ' ἀνάγκην τῆς συντάξεως νέου Κανονισμοῦ καθι-
σταμένην ὁσημέραι ἐπαισητοτέραν θὰ ἔχη κατὰ τὸ προ-
σεχὲς ἔτος ἡ Ἐφορία ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων
της, ἀφοῦ, ὡς ἐλπίζεται, δὲν θὰ περισπᾶται αὕτη ἀπὸ τὸ
ζήτημα τῶν οικονομικῶν. Ἀλλ' ἐν τούτοις μεχρισοῦ συν-
ταχθῆ καὶ κυρωθῆ οὗτος, ἡ Ἐφορία χρήσιμον ἐθεώρησε
καὶ ὁ καλὸς ἡμῶν Σχολάρχης προθύμως ἀνέλαβε νὰ περι-
συναγάγῃ τὰς ἀφορώσας τοὺς μαθητὰς καὶ τὴν ἐσωτερικὴν
τῆς Σχολῆς τάξιν διατάξεις τοῦ παλαιοῦ κανονισμοῦ καὶ
κατὰ καιρὸν ἀποφάσεις τῆς Ἐφορίας καὶ κοινοποιήσῃ ταύ-
τας πρὸς ὁδηγίαν ἐκάστου. Εἰς δὲ τὴν σύνταξιν τοῦ κανο-
νισμοῦ ἐλπίζομεν ὅτι οἱ Καθηγηταὶ μάλιστα πάντων συν-
τελέσουσι διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν φώτων αὐτῶν, καθόσον
μάλιστα ἡ ἠθικὴ τῆς Σχολῆς κατάστασις αὐτοὺς πρὸ
πάντων ἐνδιαφέρει καὶ ἐπιβαρύνει· διότι αἱ κατὰ καιρὸν Ἐ-
φορίαι ἔρχονται καὶ παρέρχονται βλέπουσαι τὴν ἀνάγκην
τακτοποιήσεων καὶ βελτιώσεων, ἣν ἴσως καὶ ἀδυνατοῦσι
νὰ πληρώσωσιν, ἀλλ' ὅπωςδήποτε δὲν ὑφίστανται τὰς συνε-
πειὰς ταύτης ὅσον οἱ ἰσοβίως σχεδὸν ἐν αὐτῇ διδάξαντες καὶ
διδάσκοντες.

Σοφαὶ καὶ ἐκ προαιωνίου πείρας ἀπορρέουσαι παιδαγω-
γικαὶ σκέψεις καταδεικνύουσιν ὡς ἀπαραίτητον καὶ τὴν ἀ-
νάγκην τῆς διδασκαλίας μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς εἰς
τὰς κατωτέρας τοῦλάχιστον τάξεις· τὴν εἰσαγωγὴν τού-
των κατ' ἀρχὴν ἡ Ἐφορία ἔχει παραδεχθῆ· ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς
πείρας καὶ τῶν παραδειγμάτων ὁσημέραι μᾶλλον κατάδη-
λος γινομένη ἐλαττωματικότης τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύ-

σεως καὶ ἐπομένως ἢ ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς τροποποιήσεως ταύτης μεταβατική, οὕτως εἰπεῖν, κατάστασις, ἐξ ἄλλου δὲ ἢ ὡς ἐκ τῆς προσθήκης νέων ἐδρῶν αὐξήσις δαπανῶν, ἐπιβάλλουσι τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως εἰς εὐθετωτέρους καιρούς.

6^{ον}. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ.

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἀρκούμεθα νὰ ἐκθέσωμεν τὴν σημερινὴν τῆς Σχολῆς θέσιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα ἐν συντομίᾳ καὶ ὡς ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προλεχθέντων, διότι, ὅσα εἶπομεν πέρυσι περὶ τῆς ἀσαφείας καὶ ἀοριστίας τῆς καταστάσεώς μας ὑπὸ λογιστικὴν ἔποψιν, ἢ μᾶλλον καθόσον ἀφορᾷ τὰ τῆς Σχολῆς χρέη, θεωροῦμεν ἱκανὰ καὶ δι' ἐφέτος, ὡς οὐδεμιᾶς ἐπελθούσης μεταβολῆς εἰς ταῦτα πλὴν ἐν τισι, περὶ ὧν λέγομεν ἤδη ὅτι: Πρώτιστα πάντων οἱ μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς λογαριασμοὶ μας ἐξεκαθαρίσθησαν ἐντελῶς, καὶ σήμερον εὐρισκόμεθα ἐνήμεροι εἰς τὰς πληρωμὰς μας, οὐδὲν οὐδενὶ καθυστεροῦντες.

Τὸ προσωπικὸν τῆς Σχολῆς κατὰ τὴν διετὴ τῆς Ἐφορίας ἡμῶν διάρκειαν ὑπέστη τὰς ἐξῆς μεταβολάς:

1^{ον}. Ὁ κ. Εὐάγ. Ἀμαξόπουλος ἀναλαβὼν πέρυσι μίαν τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ἐφέτος δὲ, ἀνατεθείσης αὐτῷ τῆς διδασκαλίας δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρων τάξεων πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ γηραιοῦ καὶ σεβαστοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους κυρίου Α. Χαριλάου, οὗτινος ἡ σωματικὴ κατάστασις δὲ ἀνταγκρίνεται εἰς τὴν προθυμίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὸν ἀπα.

ραμείωτον ζήλον μεθ' οὗ εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται καὶ ἐφ' ᾧ ἠξιώθη ἰδιαιτέρων τιμῶν καὶ ἐγγράφων εὐχαριστηρίων παρὰ τε τῆς Ἐφορίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

2^{ον}. Ὁ κύριος Ὁσβάλδος Ροῦ ἀνέλαβεν ἀπὸ πέρυσσι τὴν διδασκαλίαν τῶν Γαλλικῶν ἐν γένει, μετὰ ζήλου καὶ ἀκριβείας ἐκπληρῶν εὐδοκίμως τὸ ἑαυτοῦ καθήκον.

3^{ον}. Ὁ κ. Ν. Βοῦρος ὑπὸ δοκιμασίαν προσληφθεὶς πέρυσιν ὡς διδάσκαλος τῆς ἰχθυογραφίας πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ αὐτοπροαιρέτως ἀποχωρήσαντος κ. Κ. Ὀρφανουδάκη, ἔτυχεν ἐφέτος τοῦ ἐπισήμου παρὰ τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς διορισμοῦ του.

4^{ον}. Ὁ κ. Ἀβραάμ Μαλιάκας, προσωρινῶς ἀναπληρῶσας πέρυσσι τὸν ἀσθενήσαντα διδάσκαλον τῆς δυσκολωτάτης, ὡς πολυπληθεστάτης τῶν τάξεων, τῆς πρώτης, λίαν δὲ δεξιῶς ὑπερβάς τὰς δυσκολίας αὐτῆς, ἐγένετο ὀριστικῶς διδάσκαλος τῆς Σχολῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐπισήμου καὶ οὗτος τυχῶν διορισμοῦ.

5^{ον}. Προπαρσκευαστῆς τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν ἀπεφασίσθη νὰ προσληφθῆ, δι' ἔλλειψιν δὲ καταλλήλου ἀνέλαβε τὴν ἐργασίαν καὶ τὰς ἀπολαυὰς του ὁ κ. Α. Σπαθάρης μέχρι τῆς εὐρέσεως καταλλήλου.

6^{ον}. Ὑπὸ τὸν τίτλον ἐπιστάτου καὶ ὑπὸ δοκιμασίαν συνεφώνησεν ἡ Ἐφορία διὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος τὸν κ. Γεώργιον Κωνσταντινίδην, οὗτινος καθήκον ἔσται κατὰ μὲν τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας ἢ ἐπιτήρησις παιδονόμων τι καὶ μαθητῶν καὶ τῆς ἐν γένει τάξεως καὶ ἡ ἀναπλήρωσι τοῦ τυχόν κωλυομένου διδασκάλου τῶν κατωτέρων τι

ξεων, εἶτα δὲ ἡ τήρησις τῶν πρακτικῶν καὶ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς Σχολῆς καὶ ἡ ἐπίβλεψις τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν διδακτικὴν κατάστασιν ἐν γένει, ταύτην βλέπει τις ἐν ταῖς ἐκθέσεσι τοῦ Σχολάρχου, ὅστις λεπτομερῶς καὶ εὐγλώττως, ὡς εἶωθεν, ἐξέθηκε τὰ τῆς Σχολῆς. Σημεῖα ὅμως τινὰ, ἅτινα ἐκεῖνος ἐκ μετριοφροσύνης παρέλειψεν, ἡ Ἐφορία ὀφείλει ἐκ καθήκοντος νὰ συμπληρώσῃ, δηλοῦσα μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ὅτι, ὅ, τι καλὸν ἐν τῇ Σχολῇ παρατηρεῖται, ὀφείλεται πρὸ πάντων εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα ἐκείνου· ἂν ἐτηρήθη πάντοτε ἡ δέουσα τάξις, χάρις ὀφείλεται εἰς τὴν στιβαρὰν χεῖρα, μεθ' ἧς ἐκτελεῖ τὰ τοῦ διευθυντοῦ καθήκοντα. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χρέος, ἤθελεν εἶπει τις, ποιεῖ· τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον καὶ τὸ καθήκον του· ἀλλὰ πλὴν τούτων εὐγνωμονεῖ αὐτῷ ἡ Ἐφορία, ὅτι καὶ αὐτῆς καθήκοντα πολλάκις ἀνέλαβε καὶ προθύμως ἐξετέλεσε καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Σχολῆς ἐπὶ διετίαν, ἐλλείψει γραμματέως, ἐκράτησε, καὶ λόγους πολλοὺς καὶ καλοὺς εἴτε ὑπὲρ τῆς Σχολῆς εἴτε χάριν αὐτῆς ἀπήγγειλε, τελευταῖον δ' ἀνέλαβε (πλὴν τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ τῶν ἱερῶν μαθημάτων) καὶ τρίωρον διδασκαλίαν καθ' ἑβδομάδα ἐν τῇ πρώτῃ τάξει δωρεὰν, πρὸς ἐκγύμνασιν τῶν σπουδαστῶν εἰς ὀρθὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἀπαγγελίαν. Διὰ ταῦτα ἡ Ἐφορία τὸ προσῆκον ἐκάστω ἀποδίδουσα εὐχαριστεῖ αὐτῷ δημοσίᾳ.

Ἐν τῇ δημοσιευθησομένῃ κατὰ τὸ σῆμα Ἐκθέσει θέλει παρατηρηθῆ ἄσυνηθές τι· ἡ ἔλλειψις δηλαδὴ τοῦ κατ' ἔ-

τος έκφωνουμένου έπιστημονικοῦ λόγου, ὅστις ἐσχάτως εἶχε κανονισθῆ ν' ἀπαγγέλληται ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Κατ' ἐκείνην ὅμως τὴν ἡμέραν ἀντὶ λόγου θεωρητικοῦ εἶχομεν ἔργα πραγματικά, πανηγυρίσαντες τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τῆς νέας Σχολῆς. Ἄν δ' εὐδοκήσῃ ὁ ἐκ τῶν ἀδοκῆτων πόρον εὐρίσκων Θεὸς, κατὰ τὴν προσεχῆ ἑορτὴν τῆς Σχολῆς θέλομεν πανηγυρίσει καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς· τοῦτο τοῦλάχιστον ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα.

Κλείοντες οὕτω τὸ στάδιον τῆς διετοῦς ὑπηρεσίας μας ὠφείλομεν κατὰ καθῆκον νὰ παραχωρήσωμεν τὴν ἀρχὴν εἰς χεῖρας δεξιωτέρας χάριν μείζονος προαγωγῆς τῶν συμφερόντων τῆς Σχολῆς· ἀλλ' ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, εἰς ἣν ἀνηνέχθημεν, ἰδοὺ τί ἀπήντησε :

ΙΩΑΚΕΙΜ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Ἄριθμ. Πρωτ. 3279.

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Δέρκων, ὑπέρτιμε καὶ ἕξαρχε Βοσπόρου Θρακικοῦ καὶ Κυανέων ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἰωακεῖμ, Πρόεδρε, καὶ εὐγενέστατοι κύριοι Ε. Εὐγενίδη, Π. Στεφάνοβιχ, Σ. Κέπετζη καὶ Ν. Σουλλίδη, Μέλη τῆ

Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Τὴν ἀπὸ τῆς η΄. τοῦ λήξαντος καθυποβληθεῖσαν ἡμῖν ἔγγραφον ἀπὸ τῆς Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς παραίτησιν ὑμῶν λαβόντες, παρεπέμψαμεν αὐτὴν εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν δύο Σωμάτων, ἣτις, λαβοῦσα ταύτην ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἡμῶν Συνεδριάσει τῆς κ΄. παρελθόντος καὶ διασχεψαμένη, ἐπειδὴ ἦτε αὐτῆς ἱερότης καὶ ἡ ὑμετέρα περισπούδαστος ἡμῖν Εὐγένεια ὑπηρέτησε τῇ Σχολῇ ὅ,τι ἀρίστα καὶ κάλλιστα ὑπό τε πνευματικὴν καὶ ὕλικὴν ἔποψιν, καὶ ἐπειδὴ ὁ κανονισμὸς τῆς Σχολῆς ταύτης, ἐν ἀπραξίᾳ πρὸ πολλοῦ διατελῶν, δεῖται διορθώσεως, οὐ παρεδέξατο τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος παραίτησιν ὑμῶν, ἀλλ' ἠξίωσεν ἡμᾶς ἵνα μετὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔκφρασιν τῶν ἐγκαρδίων εὐχαριστιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἕνεκα τῶν ἀρίστων πρὸς τὴν Σχολὴν ὑπηρεσιῶν ὑμῶν προτρέψωμεν καὶ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως ἐξακολουθήσητε ἐργαζόμενοι καὶ κατὰ τὴν προσεχῆ ἑτησίαν σχολιακὴν περίοδον, συντάξητε δὲ ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ καὶ ὑποβάλητε ἐγκαίρως καὶ ἀρμοδίως εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Συνέλευσιν σχέδιον νέου Κανονισμοῦ. Εὐχαρίστως οὖν ἐκπληροῦντες τὴν ἀξίωσιν ταύτην καὶ τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας ἀπονέμοντες ὑμῖν, προσεπιδηλοῦμεν, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Συνέλευσις, λαβοῦσα συγχρόνως ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ τῆς Σχολῆς Ἐφορία ἔξει εἰς τὸ μέλλον μείζονα ἐνεργείας κύκλον, ἀπεφήνατο τὴν ἐν αὐτῇ προσθήκην δύο ἔτι μελῶν καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνέκρινε τοὺς κυρίου Α. Ψυχά-

ΠΙΝΑΚΕΣ
ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
ΣΧΟΛΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΥΤΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ
1879—1880.

ΠΙΝΑΞ Α΄.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

Τοῦ Ἑλλ. Πανεπιστημίου	δραχ. 1500	Γρ.	5600.
Τοῦ Κ ^{ου} Β. Μάνδρα	ἀριθ. διπλ. 70	»	100.
Τοῦ » Ι. Μισαηλίδου	» » 71	»	100.
Τοῦ » Χ. Ἡλία Ἰουδαίου	» » 73	»	300.
Τοῦ » Α. Συγγροῦ	» » 79	»	10000.
Τῶν » Ariéh Barouth Coen et Ce	» » 81	»	2500.
Τῶν τέκνων Ζ. Χρυσοβελώνη»	» 82	»	15000.
Τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστ. ἐτέρας	δραχ. 1500	»	5616.
Ἄνωμόμου ὁμογενοῦς	» » 6000	»	22470.
Τοῦ Κ ^{ου} Μ. Ζ. Καλβοκορέση	ἀριθ. διπλ. 83	»	4400.
Τῆς Κ ^{ας} Λοξ. Α. Μαυροκορδά- του	ἀριθ. διπλ. 85	»	10000.
Τοῦ Κ ^{ου} Ε. Εὐγενίδου	Δι' εἰσιτήρια ἀπύρων μὴ συμψηφισθέντα ἐν τῷ μητρώῳ.	»	500.
Τοῦ Κ ^{ου} Π. Στεφάνοβιχ		»	500.
Τοῦ Κ ^{ου} Μπογιατζόγλου		»	50.
Τῆς οἰκογενείας Κ. Ἀλεξιάδου		»	5000.
		Γρ.	82136.

ΠΙΝΑΞ Β'.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΕΗΡΟΚΡΗΝΗΣ.

Υπ'	ἀριθ.	διπλ	68	Μεζ.	32	1]2	Γρ.	650
»	»	»	69	Λίρ.	50		»	5000
»	»	»	75	Μεζ.	114	3]4	»	2295
»	»	»	76	»	151		»	3020
»	»	»	86]92	»	1138	14]20	»	22774
»	»	»	93	Λίρ.	150		»	15000
»	»	»	94	Μεζ.	250		»	5000
»	»	»	95	»	214	1]2	»	4290
							Γρ.	<u>58029</u>

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ.

'Εξ εισιτηρ. δι' έγγραφῆς εἰς τὸ μητρῶν Γρ.	96044	50
Εἰσόδημα χωραφίων Ἐπιβατῶν »	1200	
'Απὸ πωλητὴν τροφίμων διὰ μῆνας 9 ἀνά 4 λίρ. ὄθωμ. »	3600	
'Απὸ πωλητὴν γραφικῶν ὑλῶν διὰ 8 μῆ- νας ἀνά 60 γρ. »	480	
'Απὸ ἐκποίησιν περυσινῶ χάρτονομίσμα- τος γρ. 42161 »	4752	75
Εἰσόδημα κτημάτων Βεσσαραβίας Πρακτ. σελ. 53]54 »	79477	
'Απὸ ὠφέλειαν συν]λτος Σ. Παππαδάκη »	100	
'Απὸ τοκομερίδια 60 Sociéte »	2365	25
'Απὸ ὑπόλοιπον Austro-Turk διὰ Λ. Χρυ- σοβελώνη »	183	
'Απὸ ἐνοίκιον κήπου Κουρουτσεσμὲ γρ. 2300 πρὸς 120 λίρ. ὄθ. »	1920	
'Εκ κιβωτίου ἀπόρων μαθητῶν »	26	
'Εξ ἀγιάσματος Ἁγίας Μαρίνης »	220	50
'Απέναντι τοῦ δι' ὁμολόγου χρέους τοῦ ἀγίου Χαλκηδόνας »	2000	
'Απὸ μέροςμα Sociéte »	1200	

Γρ. 193569

ΠΙΝΑΞ Δ'.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΑ ΔΙΠΛΟΥΤΩΝ.

Τοῦ Κυρίου Στ. Ζαφειροπούλου ἀτομικὰ		
Λίρ. 50	Γρ.	5000
Διὰ τοῦ Κου Α. Νομικοῦ Λίρ. 51.	»	5100
» » » Α. Σιώτη	»	2660
» » Ἐξογ. Θ. Γεωργιάδου Λίρ. ὀθ. 20 1]4 καὶ Μεζ. 16.	»	2370
» » Κου Α. Καψιμάλη Μεζ. 117	»	2340
» τῶν Κων Κοσμέτου καὶ Δεκάριστου Μεζ. 129 2]20 καὶ Λίρ. ὀθ. 4	»	2982
» τοῦ Κου Γ. Γεωργιάδου Μεζ. 30 1]2 καὶ Λίρ. 1. καὶ 20φραγκον 1	-»	797 50
» » Κου Κούπα Λίρ. ὀθ. 24	»	2400
» » Γ. Κοπανάρη Λίρ. ὀθ. 1]2 εἰς Μεζ. γρ. 558 1]2	»	608 50
» » Κου Ζ. Ἀλεξανδρίδου Λ. 4Μ. 10	»	600
» » » Μαλούση Μεζ. 5	»	100
» » » Ν. Φωτιάδου Λίρ. 2	»	200
» » » Α. Βασιλειάδου Λ. 1. Μ. 22	»	540
» τῶν Κων Λορέντζου καὶ Ἰωαννίδου Λίρ. ὀθ. 8 3]4 καὶ Μεζ. 60 1]2	»	2085
» τοῦ Κου Γ. Σεϊτανίδου Λίρ. 3 καὶ Μεζ. 41 1]2	»	1130
Εἰς Μεταφορὰν	Γρ.	28913

	Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ.	28913
»	» Κου Δ. Γεωργιάδου Λίρ. 2 καὶ Μεζ. 28 3]4	»	775
»	» Κου Θ. Π. Ῥηγοπούλου ἐν Νεα- πόλει φρ. 100	»	435
»	» Κου Κ. Ἀνανιάδου Λίρ. 10 3]4 καὶ γρ. 12. 50 Μεζ. 46.	»	2007 50
»	» Κου Α. Ταχιντζῆ	»	2130
Ἐκ περυσινῆς ἀποδείξεως ἀρ. 10 Σελ. Ἐκθ. ἀρ 177		»	500
Διὰ τοῦ Κου Μιχαὴλ Δώριζα Λίρ. 8θ. 2 1]2 καὶ Μεζ. 17.		»	590
		Γρ.	<hr/> 35350 50

ΕΞΟΔΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ύφασμα καὶ ἐπισκευὴν ἀνακλίντρων	Γρ.	82.50
Διὰ βαφὴν πινάκων	»	120
Εἰσιτήριον εἰς Παρθεναγωγεῖον πτωχῆς κό- ρης κατ' ἀπόφασιν	»	100
Περαστικὰ τζαμιῶν, ὡς οἱ λογαριασμοὶ	»	169
Δι' ἓνα μῦλον τοῦ καφέ	»	74
Ἄλυσσιν, ressort καὶ 2 κλειδαριάς ἀπὸ Molinari	»	42
Διὰ δύο δεσμίδας papier ministre	»	86
Διὰ τηλεγράφημα τῷ κ. Α. Συγγρῶ	»	94
Διόρθωμα καὶ τοποθέτησιν θερμοστρῶν, ὡς ὁ λογαριασμός	»	691
Διόρθωμα μεγάλων δρόμων ὑδραγωγείου	»	500
Διὰ 8 καθίσματα καθηγητῶν	»	300
Διὰ σχίσιμον ξύλων, διόρθωμα θρανίων, σανίδας καὶ ἡμερομίσθια	»	117
Δῶρα εἰς διανομεῖς περιοδικῶν	»	65
Εὐρετήριον πρωτοκόλλου, ταινίας καὶ en- veloppes	»	34
Ἐξοδα κολύβων τῆς 30 Ἰαν. ὡς ἡ σημείωσις	»	375.50
Διορθωτικὰ κώδωνος καὶ καθαρίσματα	»	50
Διὰ 2 ἔτι γαλαζιανὰ καὶ ἡμερομ. θρανίων	»	90
Εἰς μεταφορὰν	Γρ.	2990

	Ἐκ μεταφορᾶς	Γρ. 2990
Διὰ timbres-sec Ἐφορίας διὰ τοῦ Ὁρρα- νουδάκη	»	250
Ἰτζαρές χανούμισας διὰ κῆπ. Κουρουτσεσμέ	»	45.50
Τῶ Δανέζ ἐφένδη δι' ἔξοδά του ἐπὶ οἰκίας Μαρωνίτου	»	200
Εἰς κιβώτ. συνεισφορ. τῶ Μάρκω σόμπατζη	»	50
» δετικὰ μιᾶς ἐκθέσεως διὰ τὴν Α. Θ. Π.	»	20
» τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν διὰ τὴν ἑορτὴν	»	200
» διὰ κατέβασμα θερμαστρῶν	»	25
Τῶ κ. Ν. Σουλίδη διὰ κτηματικ. ὑπόθ. Πρ. Σ.	»	700
Ζημία ἀλλαγῆς 150 Λ. Μετζητιέ	»	1037.50
Σπίρτα καὶ τενεκὲ πετρελαίου	»	31.50
Διὰ καρφιὰ, κοσκίνισμα καρβ. καὶ ἀμαξιάτικα	»	37
Καφὲ καὶ ζάκχ. δι' ὄλον τὸ ἔτος ὡς οἱ λ/σμοὶ	»	618.75
Πετρέλαιον » » »	»	180
Ἄχθοφορικὰ δύο σιδηρῶν κιβωτίων, κα- θεκλῶν καὶ βιβλίων	»	612
Μηνιαῖα ἐπιστάτου ὑδραγωγείων	»	705
Γραμματαγωγία κλπ. ἔξοδα διὰ παιδονόμων	»	372 50
Κιμωλίαν χωριστὰ δις	»	35.
Κάρβ. καὶ ξύλα δι' ὄλον τὸ ἔτος, ὡς οἱ λ/σμοὶ	»	1663.50
Ζημία ἀλλαγῆς Μετζ. λιρ. 108, ἀ. 107 2/100	»	797.50
Εἰς Ταμεῖον		Γρ. 10570.75

ΠΙΝΑΞ ΣΤ΄.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

Σχολάρχου	μηνιαία	13	Γρ.	32500
Τοῦ Κ ^{ου} Ι. Φιλαλήθους	»	17	»	28390
» » Α. Χαριλάου	»	17	»	24820
» » Β. Δ. Καλλίφρονος	»	17	»	26500
» » Αν. Χουρμουζιάδου	»	17	»	23000
» » Κ. Ζαχαριάδου	»	17	»	20080
» » Ι. Δ. Ἀριστοκλέους	»	17	»	24640
» » Ἄνδρ. Σπαθάρη	»	17	»	26940
» » Α. Νονότη	»	17	»	28000
» » Ἄριστ. Λουκίσση	»	17	»	15550
» » Θ. Σαλτέλη	»	17	»	14600
» » Ε. Ἀμαξοπούλου	»	11	»	11000
» » Osc. Roux	»	11	»	11160
» » Ἄβρ. Μαλιάκα	»	4	»	2400
» » Ν. Βούρου	»	11	»	8060
» » Ὀρφανουδάκη	»	6 καθυσ.	»	3000
Προπαρασκευαστοῦ	»	11	»	2750
3 Παιδονόμων	»	12	»	12330
Ἐποτρόφου Μαδύτου»	»	7	»	700

Εἰς Ταμεῖον Γρ. 316420

ΤΑΜΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΑΠΟ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1879 ΜΕΧΡΙ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1880.

ΔΟΥΝΑΙ.	ΛΑΒΕΙΝ.
Υπόλοιπον του 1879—80	Εις έξοδα διάφορα ως Πίναξ Ε'. Γρ. 10650.75
Από προσφορὰς διαφόρων ὡς Πίναξ Α'. « 82136	Εις μηνιαία προσωπικοῦ « ΣΤ'. » 316420
« « Εηροκρήνης » Β'. « 58029	Εις Ε. Εὐγενίδην ἀπόδοσιν προ- σωρινοῦ δανείου « 36000
« διάφορα εἰσοδήματα » Γ'. « 193569	Γρ. 363070.75
« εἰσπράξεις διὰ δι- πλοτύπων « Δ'. « 35350.50	« 11782
	<u>374852.75</u>
	<u>374852.75</u>

TAMEION

ΔΟΥΝΑΙ.

Υπόλοιπον τοῦ 1878—79	Γρ.	27.50
Ἐξ ἐνδεικτικῶν ἀρ. 103/105, 107/112,	»	400
Ἀπόδοσις ὀφειλῆς I. Δ. Ἀριστοκλέους	»	6500
Ἐκ δικαιωμάτων ἐγγραφῶν	»	4950
Τόκοι ἐπὶ ὀφειλῆς I. Δ. Ἀριστο- κλέους ἐξοφληθείσης	Γρ.	130
» » K. Ζαχαριάδου ἀνα- νεωθείσης	»	240
» 8 ἑλλ. τῶν 9 0]0 2/6μηνίας	»	787.50
» 5 τροχιοδρ. μέρισμα	»	125
» 10 ἑλλην. 8 0]0 ἀγορα- σθέντων καὶ πωληθέντ.	»	438
» 50 ἑλλ. 6 0]0	»	1630.50
» 29 » » μενόντων	»	949.50
»	»	4300.50
᾽Ωφέλεια ἀγοραπωλησίας 10 ἑλλην. 8 0]0 καὶ 125 Société ὡς τὰ βιβλία	»	1501.50
Δωρεαὶ πρὸς σχηματισμὸν ὀργανοθήκης.		
Παρ' ἀνωνύμου λ. ὀθ. 100	Γρ.	10000
Παρά τοῦ κ. Γ. Κωρονοῦ		
φράγκα 10 χιλ.	»	43706
» τῆς κυρ. Υ. Σεκιάρη	»	7000
	Γρ.	60706
Δωρεὰ ἡγεμόνος Στούρτζα πρὸς σχηματι- σμὸν φυσιογραφικοῦ μουσείου	»	43300
Ἐκ πωλῆσ. 21 ἑλλ. τῶν 60/100μυρίων	»	40716
Δικαιώματα πτυχίων	»	3300
	Γρ.	<u>165701.50</u>

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΛΑΒΕΙΝ.

Τῷ Καλλιφρονι τυπωτικά παλαιὰ καὶ νέα ὡς οἱ λογαριασμοὶ	Γρ.	5860
Ἔξοδα παραλαβῆς βιβλίων ἐξ Ἀθηνῶν	»	19
Τῷ Α. Σπαθάρη δι' ἔξοδα χημείου	»	602
Εἰς 179 τόμους σειρᾶς Λατίν. συγγραφέων	»	2000
Εἰς 18 δεσμ. χάρτου διὰ γραπτ. ἐξετάσεις	»	270
Ζημία 55 λιρῶν μετζιτιέ ἂ 107 ³⁶ / ₄₀	»	434.50
Εἰς Madeleny διὰ προμήθειαν ὀργάνων: Προκαταβολή	Γρ.	15925
Τὰ 3/4 ἀξίας κομισθέντων	»	22256.50
Ἔξοδα παραλαβῆς αὐτῶν	»	240
	»	38421.50
Δι' ἀγορὰν 50 ἑλλην. τῶν 60/100μυρίων	»	88450
Εἰς 3 γεωγραφ. πίνακας ἐκ δημοπρασίας	»	70
» 52 τόμους Conversations Λεξικὸν τοῦ Mayer	»	834
Ἔξοδα μεταφορᾶς καὶ ἐπισκευῆς τη- λεσκοπίου	»	115
	Γρ.	137076
Ἰσόλοιπον εἰς νέον	»	28625.50

Γρ. 165701.50

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

ΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ, ΟΡΓΑΝΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ.

1. 29 μετοχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δανείου τῶν 60/100μυρίων προωρισμένα διὰ τὸ φυσιογραφικὸν μουσεῖον καὶ ἀξιζουσαι σήμερον περίπου λ. ὄθωμ. 535.
2. 5 μετοχαὶ τροχιοδρόμων Κωνσταντινουπόλεως.
3. 5 » σιδηροδρόμων Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.
4. 8 » ἑλληνικοῦ δανείου τῶν 9 0]0.
5. 1 χρεωστικὸν Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπ' εὐθύνην τοῦ ἀγίου Κυζίκου κυρ. Νικοδήμου λ. ὄθωμ. 6.30
6. 1 ὄμοιον κ. Ζαχαριάδου ἔντοκον » 20.

ΟΦΕΙΛΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ.

7. 1 χρεωστικὸν Γιγαντίδου. λ. ὄθ. —50.
8. 1 δικαίωμα διπλώμ. Α. Κοτσαμανάκη » 1.
9. » 13 ἐφετειῶν καθυστερούντων » 13.

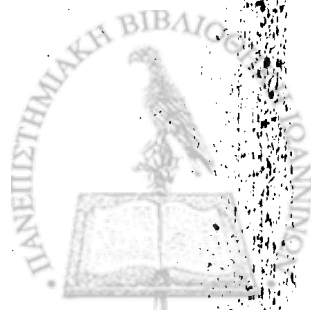

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΚΑΤ' ΟΝΟΜΑ
ΤΩΝ ΔΙΑ ΔΙΠΛΟΥΤΥΠΩΝ ΣΥΝΕΙΣΕΝΕΓΚΟΝΤΩΝ,
ΗΤΟΙ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ Δ'.

Διὰ τοῦ κ. Ἄρ. Σιώτου.

	Εἰς λίρας.	Εἰς Μετρητιέ.
Ἄριθ. 1. Ἰατρὸς Σιώτης		Γρ. 100
» 2. Ἄριστ. Σιώτης		» 100
» 3. Π. Τιβέριος		» 100
» 4. Χρῆστος Λαζαρίδης	Γρ. 100	
» 5. Θεοδόσιος Παππᾶ		» 100
» 6. Π. Βασιλειάδης		» 100
» 7. Στ. Δ. Πρεσουλίδης		» 100
» 8. Γ. Παντλ. Παππᾶς		» 100
» 9. Χαράλαμπος Τζιφρίδης		» 100
» 10. Κωνσταντῖνος Θεοδοσίου		» 100
» 11. Ν. Α. Τζάλης		» 100
» 12. Ἀντώνιος Λ. Γάφος		» 100
» 13. Χ. Εὐδης		» 100
» 14. Ἀδελφοὶ Δινάτη		» 100
» 15. Θεόδ. Πλυτᾶς		» 100
» 16. Ἀδελφοὶ Ἀντύπα		» 100
» 17. Δημήτρ. Ρίζος		» 100
» 18. Λ. Α. Καστανάκης	» 200	
» 19. Νικόλ. Δελώτας		» 100
» 20. Β.Ι.Γαβριηλίδης καὶ Σ ^{ας}		» 80
» 21. Ι. Σαλτίκης Σ ^{ας}	» 200	

Εἰς μεταφορὰν εἰς λ. ὀθ. γρ. 500εἰς Μ. γρ. 1780

	Ἐκ μεταφορᾶς εἰς λ. ὀθ. γρ. 500 εἰς Μ. γρ. 1780	
Ἄριθ. 22.	Ἄπ. Βασματζῆς	» 200
» 23.	Ὁδ. Μαραγκοῦ	» 60
» 24.	Ι. Γ. Βαϊτάνης	» 60
» 25.	Νικόλαος Εὐσταθίου	» 20
» 26.	Π. Γκαβασόπουλος	» 40
	<hr/> Εἰς λ. ὀθ. γρ. 700 εἰς Μ. γρ. 1960	

Διὰ τοῦ κ. Α. Νομικοῦ.

Ἄριθ. 1.	Γ. Ζαρίφης	λ. ὀθ.	5
» 2.	Α. Γεωργιάδης	»	1
» 3.	Μ. Θεολόγος	»	10
» 4.	Θρ. Γιάνναρος	»	5
» 5.	Γ. Θεολόγος	»	5
» 6.	Banque de Constantinople	»	15
» 7.	Société Ottomane de Change et de Valeurs	»	10
		λ. ὀθ.	<hr/> 51

Διὰ τοῦ ἐξοχωτάτου κ. Θ. Γεωργιάδου.

		Εἰς λίρας.	Εἰς μετρητιέ.
Ἄριθ. 1.	P. Sarell	Γρ. 200	
» 2.	Ζαμπαχὸς	» 200	
» 3.	Κ. Στεκούλης	» 100	
		<hr/> Εἰς μεταφορὰν εἰς λ. ὀθ. γρ. 500	

Ἐκ μεταφορᾶς εἰς λ. ὀθ. γρ. 500 εἰς μετζιτιέ.

Ἀριθ. 4.	Ἀδελφοὶ Καντζοῦκ	»	50	
»	5. Κάλφογλους	»	100	
»	6. Δ. Ὀρλώφ	»	100	
»	7. Δ. Σταματιάδης	»	100	
»	8. Ζ. Τριανταφυλλίδης	»	50	
»	9. Γ. Μ. Βάος	»	100	
»	10. Ἡρ. Βασιιάδης	»	100	
»	11. Κυριακὸς	»	50	
»	12. Μάρκος	»	200	
»	13. Α. Βαφειιάδης	»	100	
»	14. Σ. Μαυρογένης	»	200	
»	15. Κ. Μακρίδης	»	100	
»	11. Καμπούρογλους			Γρ. 60
»	17. Ἄρ. Ζώτου	»	100	
»	18. Α. Πασπάτης	»	100	
»	19. Ι. Μακρῆς	»	50	
»	20. Κλεοβούλης	»	50	
»	21. Χ. Μιχαηλίδης			» 100
»	22. Λ. Μαζαβῖνος			» 40
»	23. Ν. Παλαιοκρασσᾶς			» 40
»	24. Κλεάνθης φαρμακοποιὸς			» 40
»	25. Φωτάκης			» 40

Γρ. 2050 Γρ. 320

Διὰ τοῦ κ. Α. Καψιμάλη.

	Εἰς μετρητιέ.
1. Στυλιανὸς Κουρουβακάλης	Γρ. 100
2. Ἀθανάσιος Δ. Καψιμάλης	» 100
3. Λεωνίδας Δ. Γεωργαλάς	» 100
4. Παναγῆς Νικολαΐδης	» 100
5. Ἰωάννης Εὐπτεράς	» 100
6. Ἰωάννης Χ. Ἀποστόλου.	» 60
7. Γεώργιος Χ. Ἀποστόλου	» 60
8. Ἀντώνιος Ε. Χ. Βασιλείου	» 100
9. Δημήτριος Ἀντωνίου	» 40
10. Βασίλειος Α. Μανάβης	» 100
11. Ἀθανάσιος Φουρτούνα	» 40
12. Βασίλειος Ι. Κεχαγιόγλου καὶ Σα	» 100
13. Κωστάκης Χήνογλους	» 100
14. Ἀριστείδης Ἰωαννίδης	» 20
15. Ἀλκαῖος Νάκας	» 100
16. Παραδέλης Κλεάνθης καὶ Κομνηάκης	» 100
17. Εὐστράτιος Α. Βαγιάννης	» 40
18. Παναγιώτης Α. Βοστάνης	» 100
19. Βασίλειος Κωνσταντινίδης	» 40
20. Εὐστράτιος Καραμφύλλης	» 20
21. Ἀδελφοὶ Φωντόπουλοι	» 20
22. Ἀθανάσιος Κωνσταντινίδης	» 50
33. Γεώργιος Γρημάνης	» 40
24. Ἰωάννης Π. Στεργέλης	» 40
Εἰς μεταφορὰν	Γρ. 1670

	Ἐκ μεταφορᾶς	Γρ.	1670
25.	Δημήτριος Κέπετζη	»	20
26.	Κωνσταντῖνος Παυλίδης	»	20
27.	Βασίλειος Κεχαγιόγλου	»	20
28.	Π. Τσαμουργέλης	»	20
29.	Ἰωακείμ Μασελέογλου	»	20
30.	Νικόλαος Προδρόμου	»	20
31.	Νικόλαος Ἀβραάμ	»	20
32.	Νικόλαος Βλάχου	»	40
33.	Κοσμᾶς Νικολάου	»	20
34.	Ἀδελφοὶ Βιτάλη	»	20
35.	Ξενοφῶν Ρήγας	»	20
36.	Θεοδ. Κοσμίδης	»	40
37.	Παρασχ. Χ. Παράσχου	»	40
38.	Δημήτριος Βαλαλίδης	»	40
39.	Βασίλειος Χαφαλάμπους	»	20
40.	Γεώργιος Βροντίσης	»	20
41.	Μέμ. Σιδερῆ	»	60
42.	Ἐλευθ. Φιλίππου	»	20
43.	Ἐλευθ. Νεοφύτου	»	20
44.	Νικόλαος Ποτούς	»	20
45.	Κωνσταντῖνος Ἐφελῆς	»	10
46.	Κ. Δ. Γεωργαλάς	»	100
47.	Βασίλειος Σεραφεῖμ	»	40
		Γρ.	2340

Διὰ τῶν Κων Κοσμέτου καὶ Δεκαρίστου.

	Εἰς Λίρας	Εἰς Μεδζητιέ.
1. Χρῆστος Παππαδόπουλος	Γρ.	40
2. Νικ. Σφῆκας	»	40
3. Ἄδ. Κοσμέτοι, Γ. Δεκά- ρεστος καὶ Σ ^α (Α.)	»	40
4. Α. Δεκάριστος	»	20
5. Π. Παλαιολόγος	»	20
6. Ἐμ. Σαρρῆς καὶ Σ ^α	»	60
7. Π. Γρυπιώτης	»	40
8. Ι. Ξηραδόπουλος	»	40
9. Χρ. Νικολαΐδης	»	10
10. Δημ. Γ. Τερεζίμπασης	»	20
11. Aug. Huber et Co	»	40
12. Κ. Νικολαΐδης	»	25
13. Κ. Σεραφειμίδης	»	20
14. Ἄνωνυμος	»	20
15. Α. Κύριλλος	»	20
16. Γ. Πολυζωίδης	»	10
17. Γ. Βέτας.	»	20
18. Ι. Μουδούρης	»	20
19. Α. Μυστίδης	»	60
20. Ἰορδάνης Δανιήλ	»	60
21. Ἄδ. Κοσμέτοι Γ. Δεκά- ριστος καὶ Σ ^α (Β')	Γρ. 100	
	Εἰς μεταφορὰν Γρ. 100	Γρ. 625

	Εἰς Λίρας	Εἰς Μεδζητιέ.
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 100	Γρ. 625
22. Ι. Σομαῖς	»	40
23. Ν. Ἀγαθαγγέλου	»	40
24. Δ. Λ. Κανάκης	»	50
25. Ι. Γρηγοριάδης	»	40
26. Γ. Χ. Γεωργίου	» 100	
27. Ἀθ. Ὀχεντόγλου	»	10
28. Ι. Ν. Μαλιαρᾶς	»	80
29. Θεοδόσιος	»	10
30. Ι. Χ. Παῖ. Ἰωάννου	» 150	
31. Α. Ἀλεξόπουλος	»	10
32. Δ. Α. Κιουπετζόγλους	» 200	
33. Πρ. Φωτιάδης	»	20
34. Θ. Κοτζαμάνογλους	» 200	
30. Δ. Σφήκας	»	20
36. Κ. Σ. Σαντοριναῖος	»	50
37. Πρ. Καλλίνικος	»	20
38. Ἰωάννης Α. Βόλτος	» 100	
39. Γ. Βερνίκος	»	10
40. Α. Ἐμμανουήλ	»	20
41. Ἡλίας Ἡλιόπουλος	»	10
42. Γ. Νικολαΐδης	»	20
43. Στέφανος	»	10
44. Νικόλαος Σῆμος	»	10
	<hr/>	<hr/>
Εἰς Μεταφορὰν	Γρ. 850	Γρ. 1095

	Εἰς Λέρας	Εἰς Μεδζιτιέ.
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 850	Γρ. 1095
45. Α. Ξανθός	•	» 5
46. Ἰάκωβος		» 5
47. Ἄπ. Δημόπουλος		» 20
48. Δ. Ἀλεξανδρίδης		» 10
49. Γ. Παππᾶς.		» 20
50. Ν. Ἀλεξανδρίδης		» 20
51. Χ. Πρόδρομος		» 10
52. Π. Βοϊατζίδης		» 20
53. Γ. Γκανῆς		» 20
54. Πασγαλόπουλος		» 10
55. Ἰωάννης Δεπάστας		» 10
56. Ἄντ. Δ. Μαλλῆς.		» 40
57. Κ. Ἄμηρος		» 40
58. Ch. Tachdjian		» 20
59. Διάφοροι		» 10
60. Π. Τσολάκης		» 100
61. Ἄνώνυμος		» 20
62. Ἰωάννης Καλογραιάδης		» 60
63. Ν. Δ. Νικολέσης		» 40
64. Ἀναστάσιος Ἀγγέλου		» 10
65. Α. Ζωγραφόπουλος		» 40
66. Α. Βορδώνης		» 10
67. Β. Βερσέτς		» 10
	<hr/>	<hr/>
	Εἰς Μεταφορὰ Γρ. 850	Γρ. 1645

	Εἰς Λίρας	Εἰς Μεδζιτιέ.
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 850	Γρ. 1645
68. Καδρὶ ἐφέντης	»	20
69. Ἄρναούτ-ζαδὲ Χασάν ἐφένδης	»	20
70. Ἄδ. Κοσμέτοι Γ. Δεκάριτος καὶ Σ ^α	»	100
71. S. Adler	» 100	
72. Κ. Ἰωάννου	»	20
73. Χ. Σουκροῦ Βέης	»	100
74. Κλήμης Μουράτογλους	»	10
75. Ζήσης Μεταξᾶς	»	20
76. Β. Μόσχος καὶ Σ ^α	»	20
77. Ἄχιλλεὺς Ῥηγόπουλος	»	20
78. Α. Δρομοκαίτης	»	24
	<u>Γρ. 950</u>	<u>Γρ. 1999</u>

Διὰ τοῦ Κ^{ου} Ἰωάννου Γεωργιάδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
1. Θ. Μιχαηλίδης	Γρ. 40	
2. Α. Κουίδης	» 20	
3. Παντελῆς Παντελίδης	» 20	
4. Μ. Ἰωαννίδης	» 20	
5. Φωτίου καὶ Ζαφειριάδη	» 10	
6. Χρῆστος Ἰωαννίδης	» 30	
7. Θ. Κουζούπης	» 20	
	<u>Εἰς Μεταφορὰν Γρ. 160</u>	

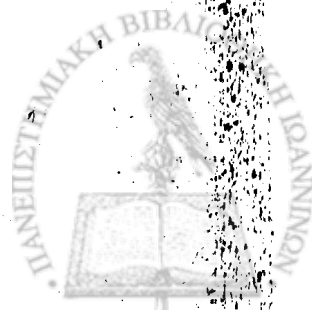

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 160	
8. Σωτ. Πα. Γιαννόπουλος »	40	
9. Γ. Ἀναστασιάδης »	10	
10. Δημιάνος »	5	
11. Ἡλίας »	5	
12. Ἀνώνυμος »	10	
13. Γ. Χαβιαρόπουλος »	5	
14. Χρ. Πετρίδης »	10	
15. Α. Ἀθανασιάδης »	5	
16. Συμεὼν Ἀντωνιάδης »	10	
17. Νικόλαος Ἀνδρέα »	10	
18. Κ. Παπαδόπουλος »	20	
19. Ἰωάννης Μανουήλ »	5	
20. Γεώργιογλου »	20	
21. Ἰωσήφ Φόρας »	10	
22. Δημ. Βωλιώτης »	5	
23. Ἀλέξ. Σωτηρίου »	10	
24. Γ. Κωνσταντίνου »	10	
25. Δημήτριος Βαρελάς »	5	
26. Θεμιστ. Κούβακας »	5	
27. Κωνστ. Στέφου »	5	
28. Στέφ. Γιαννόπουλος »	5	
29. Χατζῆς »	20	
30. Μαυρουδῆς »	5	

Εἰς Μεταφορὰν Γρ. 395

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 395	
31. Ἄνωνυμος	» 5	
32. Ἀλέκος Καραμάνος	» 5	
33. Δ. Χατζόπουλος	» 10	
34. Ἐμ. Δολκαρίδης	» 20	
35. Μενέλαος Ζαχαριάδης	» 20	
36. Δ. Μηγαηλίδης	» 10	
37. Ὀνίκης	» 10	
38. Β. Γρηγοριάδης	» 10	
39. Θεόδωρος	» 5	
40. Νικ. Ματθαίου	» 5	
41. Κ. Φιλιππίδης	» 20	
42. Π. Μαθάκης		Γρ. 100
43. Ι. Γεωργιάδης φρ. 20		» 87 50
44. Χρῆστος Ραβδάς	» 20	
45. Εὐθυμιάδης	» 20	
46. Μ. Καμπουράκης	» 10	
47. Ν. Σταματιάδης	» 20	
48. Φώτιος Ἀλαμάνας	» 5	
49. Τ. Τρανός	» 5	
50. Μ. Κανέλλος	» 5	
51. Γ. Λουκίδης	» 10	
	Γρ. 610	Γρ. 187 50

Διὰ τοῦ Κου Γρ. Κούππα.

	Εἰς Δίρας
1. Α. Ἡλιάδης	Γρ. 300
2. Δ. Ι. Λιάμπης	» 100
3. Δ. Ι. Κοκκώνης	» 100
4. Ι. Βάλσαμος	» 100
5. Π. Ἐμμανουήλ	» 100
6. Ζ. Στεφάνοβιχ	» 300
7. Α. Σγινᾶς	» 100
8. Ι. Κάμπερ	» 200
9. Ροσσόλυμος	» 100
10. Ἰωακείμ Ἀναστασιάδης	» 100
11. Μ. Θ. Σεμελάς	» 100
12. Ἀλέξ. Νικολαΐδης	» 100
13. Ν. Βαμβάκης	» 100
14. Ι. καὶ Ν. Κατινάκης	» 100
15. Γ. Καζανόβας	» 100
16. Εμ. Χαλδουβάκης	» 100
17. Γρ. Κούππας	» 300
	<hr/>
	Γρ. 2400

Διὰ τοῦ Κου Γ. Α. Κοπανάρη.

	Εἰς Μεδζητιέ.
1. Γ. Α. Κοπανάρης	Γρ. 50
2. Μιχαὴλ Παππαδόπουλος	» 40
	<hr/>
	Εἰς Μεταφορὰν Γρ. 90

	Εἰς Μεδζιτιέ.	
	Γρ.	90
Ἐκ Μεταφορᾶς	»	40
3. Εὐστράτιος Βασιλείου	»	40
4. Κ. Α. Τσιβανόπουλος	»	40
5. Σ. Δελέγκα καὶ Χ. Σαμαρτζίδης	»	60
6. Ἰωάννης Βελονᾶς	»	10
7. Ἀθανάσιος Πορτοκάλογλους	»	20
8. Δημ. Παππαδόπουλος	»	10
9. Γιαννούλας Χ. Μπίτσου	»	5
10. Δ. Ἀνανία καὶ Σ ^α	»	10
11. Ἰωάννης Γιασημῆς	»	40
12. Μάρκος Ἀλιμπέρτης	»	10
13. Νικόλαος Ἐξάρχου	»	20
14. Χρῆστος Ζερζιβίδης	»	10
15. Ἄγνωστος	»	20
16. Δ. Βασιλείου	»	10
17. Α. Πολυμέρης	»	20
18. Ν. Χ. Ἀλεξιάδης.	»	20
19. Λάζαρος Κουζουμτζέκογλου 1]2 Λ. ὀθ.	»	53 50
20. Χρηστάκης Νικολαΐδης	»	10
21. Ι. Π. Μίσσος.	»	20
22. Πρόδρομος Σεραφεῖμ	»	10
23. Νικόλαος Βασιλειάδης	»	60
24. Ν. Θωμᾶς	»	20
	Γρ.	608 50

Διὰ τοῦ Κου Ζ. Ἀλεξανδρίδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας.
1. I. Morfi		Γρ. 100
2. Κ. Θ. Σταυρίδης		» 100
3. Θεολόγος Σκουλῆς		» 100
4. Κωνσταντῖνος Ἀνέστη		» 100
5. Παναγ. Μπόλακου	Γρ. 100	
6. Στέλιος Δρακίδης	» 100	
	<hr/> Γρ. 200	<hr/> Γρ. 400

Διὰ τοῦ Κου Ν. Μαλούση.

	Εἰς Μεδζιτιέ.
1. Γ. Ἐμμανουήλ	Γρ. 20
2. Ἀχμέτ Ριζᾶ	» 20
3. Ν. Τιβέριος	» 20
4. Ν. Μαλούσης	» 20
5. Ἀνώνυμος	» 20
	<hr/> Γρ. 100

Διὰ τοῦ Κου Ν. Φωτιάδου.

	Εἰς Λίρας
1. Ν. Φωτιάδης	Γρ. 100
2. Ἐμμ. Βερνίκος	» 50
3. Ν. Βερνίκος	» 50
	<hr/> Γρ. 200

Διὰ τοῦ Κου Α. Βασιλειάδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
1. Ἄνωνυμος	Γρ. 20	
2. Ἄνωνυμος	» 20	
3. Π. Α. Καλλίνικος	» 20	
4. Ἄνωνυμος	» 20	
5. Ἀδελφοὶ Κεχαγιόγλου	» 20	
6. Β. Πετρέκογλου	» 20	
7. Ἄνωνυμος		Γρ. 50
8. Χρ. Μ. Παππάζογλου		» 50
9. Γ. Βαλλῆς	» 20	
10. Κ. Σταύρου	» 20	
11. Σπυρίδων Γαβριήλ	» 20	
12. Σ. Πετρίδης	» 20	
13. Σ. Ἀθανασιάδης	» 10	
14. Δ. Στεφανίδης	» 20	
15. Π. Λαμπίκης	» 20	
16. Π. Ἰωαννίδης	» 20	
17. Ἄνωνυμος	» 20	
18. Γεώργιος Μπέλλος	» 20	
19. Κ. Θεοδωρίδης	» 20	
20. Α. Βασιλειάδης	» 30	
21. Ἄνωνυμος	» 20	
22. Ἄγνωστος	» 20	
	<hr/> Γρ. 400	<hr/> Γρ. 100

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 400	Γρ. 100
23. Δ. Κιουμουρτζόγλους	» 20	
24. Γ. Παππαδόπουλος	» 20	
	<u>Γρ. 440</u>	<u>Γρ. 100</u>

Διὰ τῶν Κων Λ. Γεωργιάδου καὶ Κ. Ἰωαννίδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
1. Κ. Χατζόπουλος	Γρ.	Γρ. 200
2. Α. Ἀνανιάδης	»	» 100
3. Θ. Α. Πολυζωίδης	»	» 50
4. Ἰωάννης Κανέλλου	»	» 75
5. Κ. Ν. Ψύλλας	» 40	
6. Θ. Α. καὶ Σ ^α	» 10	
7. Εὐαγγ. Πατρινός	» 40	
8. Ε. Η. Γλικώφ	» 20	
9. Π. Μανόπουλος	» 40	
10. Ν. Εὐτυχίδης	» 100	
11. Ζ. καὶ Α. Χατζόπουλος	» 200	
12. Δημ. Ψύλλας		» 50
13. Α. Ἰσχυρίδης	» 100	
14. Στέφ. Λορέντζος	» 40	
15. Ἀνώνυμος	» 60	
16. Γ. Μολφέσης	» 80	
Εἰς Μεταφορὰν	<u>Γρ. 730</u>	<u>Γρ. 475</u>

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 730	Γρ. 475
17. Ν. Κ. Κλεόβουλος		» 50
18. Πρόδρομος Δημητριάδης	» 100	
19. Ν. καὶ Κ. ἀδελ. Χατζόπουλοι	» 40	
20. Ν. Σκληθαινώτης		» 100
21. Α. Γεωργιάδης	» 40	
22. Ι. Ἀναστασιάδης		» 100
23. Α. Γρημάνης καὶ Σ ^α	» 40	
24. Σάββα καὶ Γουγούση	» 100	
25. Ἀδελφοὶ Ἀλτιντόπ		» 50
26. Α. Ζουμπούλογλους	» 60	
27. Δημ. Μ. Μεζίκης	» 60	
28. Α. Α.	» 40	
29. Κ. Ἰωαννίδης		» 50
30. Α. Γεωργιάδης		» 50
	<u>Γρ. 1210</u>	<u>Γρ. 875</u>

Διὰ τοῦ Κ^ο Γ. Σείτανίδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
1. Ν. Ἀγάθου	Γρ. 40	Γρ.
2. Χαβιάρ Χιώτη		» 50
3. Γ. Σ. Κουμαριανός καὶ Σ ^α	» 20	
4. Ν. Ἀγγελίδης	» 20	
5. Σ. Κανάτας	» 20	
Εἰς Μεταφορὰν	<u>Γρ. 100</u>	<u>Γρ. 50</u>

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 100	Γρ. 50
6. Γ. Ν. Πανᾶς		» 100
7. Πέτρος Κρομμύδης	» 10	
8. Ἄγνωστος		» 25
9. Δ. Σούρλας		» 25
10. Μεσσηνέζης	» 20	
11. Ι. Βριάκας	» 10	
12. Κ. Λ.	» 20	
13. Τ. Κουμαριανός	» 20	
14. Β. Θεοδορίδης	» 5	
15. Γεώρ. Καμφώνη	» 20	
16. Κ. Δουλκώφ	» 20	
17. Ι. Ζαφορᾶς	» 20	
18. Ν. Κρομμύδης	» 10	
19. Ἀβραάμ Βασιλειάδης	» 15	
20. Ν. Θεοδοσιάδης	» 20	
21. Στεφανῆς	» 10	
22. Α. Κολοκυθόπουλος	» 20	
23. Ν. Χ. Εὐστρατίου	» 5	
24. Α. Ῥεπανᾶς	5	
25. Ν. Τζιμπούλκας	» 10	
26. Γ. Ε. Χαλίδης		» 50
27. Ἐλευθ. Χαραλάμπους	» 20	
28. Γ. Τουσχόπουλος	» 5	
Εἰς Μεταφορὰν	Γρ. 365	Γρ. 250

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Αἶρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 365	Γρ. 250
29. Χ. Μάρκος Ρούσση	» 5	
30. Α. Κυτριλαίνης		» 50
31. Θ. Κουμαριάκος	» 20	
32. Ἴγνάτιος Ἴγνατίου	» 10	
33. Ι. Δημητριάδης	» 10	
34. Γ. Περρῆς	» 20	
35. Α. Γεωργιάδης	» 20	
36. Ἀνέστης Χρήστου	» 20	
37. Ἀλῆ Ριζᾶ βέης	» 10	
38. Η. Χ. Ἰωάννου	» 5	
39. Κ. Μπαργάμογλου καὶ Σ ^α	» 40	
40. Κ. Ἰωάννου	» 20	
41. Γ. Ν. Φράγκου	» 20	
42. Παυλάκης Βουτυρᾶς	» 5	
43. Τριαντάφυλλος	» 10	
44. Ν. Ριζάκης	» 10	
45. Κοσμάς Ἐμμνουήλ	» 40	
46. Θεμιστοκλῆς	» 10	
47. Γ. Σ. Γιασημακόπουλος	» 20	
48. Γ. Ε. Γιασημακόπουλος	» 20	
49. Α. Χ. Ἀναστασίου	» 10	
50. Ζανούση Κυτρονίδη	» 10	
51. Χαρ. Σαρρῆς	» 10	
	Γρ. 710	Γρ. 300
Εἰς Μεταφορὰν		

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 710	Γρ. 300
52. Δημοσθ. Κοστούδης	» 20	
53. Χαράλ. Ἀβραμίδης	» 20	
54. Ν. Μπουρνάζος	» 10	
55. Ἀναστάσιος	» 10	
56. Γ. Παρθενιάδης	» 20	
57. Ι. Τζανούλης	» 10	
58. Τζηράγγελος	» 20	
59. Ἀθανάσιος Βαλλῆς	» 10	
	<u>Γρ. 830</u>	<u>Γρ. 300</u>

Διὰ τῶν Κων Α. Χρηστοδούλου καὶ Δ. Γεωργιάδου.

	Εἰς Μεδζιτιέ	Εἰς Λίρας
1. Διαμ. Γεωργιάδης	Γρ. 40	Γρ.
2. Ἀδελφοὶ Λογαρίδη		» 100
3. Κ. Εὐθυμιάδη	» 40	
4. Ἄνδρ. Γαλαξειίδης	» 5 1]2	
5. Ν. Ἀποστολίδης	» 20	
6. Π. Βανδώρος	» 5	
7. Α. Βανδώρος	» 4 1]2	
8. Γρ. Χρυσοβέργης	» 20	
9. Χ. Στυλιανός	» 10	
10. Κ. Σταματιάδης	» 10	
	<u>Εἰς Μεταφορὰν Γρ. 155</u>	<u>Γρ. 100</u>

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας
Ἐκ Μεταφορᾶς	Γρ. 155	Γρ. 100
11. Α. Σουνταλίδης	» 10	
12. Ἀδελφοὶ Φωτιάδης	» 20	
13. Ἀδελφοὶ Γεωργιάδης	» 100	
14. Μ. Μαστοράκης		» 100
15. Ἀδελφοὶ Τσιτσόπουλοι	» 200	
16. Γ. Ζιώτης	» 20	
17. Ι. Βαλλῆς	» 40	
18. Ιω. Ράστελέτης	» 10	
19. Ζ. Δεκαβάλλας	» 10	
20. Γ. καὶ Ἀλέξ. Πέρδικας	» 10	
	<hr/> Γρ. 575	<hr/> Γρ. 200

Διὰ τοῦ ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας Κου Θ. Ῥηγοπούλου.

1. Χρ. Γεωργακώδης	Λίρ. ἰταλικᾶς	10
2. Peppino de Natale	» »	5
3. Ι. Μ. Ζυγομαλάς	» »	10
4. Θ. Π. Ῥηγόπουλος	» »	10
5. Ν. Κουβελᾶς	» »	5
6. Δ. Κοκκινογένης	» »	2
7. Γ. Ν. Γούδας	» »	10
8. Π. Θ. Γουδῆς	» »	10
9. Ι. Στεφιώτης	» »	10

Εἰς μεταφορὰν λίρ. ἰταλ.

72

	Ἐκ μεταφορᾶς λίρ. ἰταλικ.	72
10. Δ. Ἀναστασιάδης	» »	10
11. Θ. »	» »	3
12. Π. »	» »	2
13. Γ. »	» »	1 20
14. Θ. Π. Ρ.	» »	1 20
15. Ο. Μουσονάκης	» »	20
	Λίρ. ἰταλικᾶς	109 40
πρὸς 109.40 fr. 100	Λ. ὀθ.	4 37

Διὰ τοῦ Κου Κ. Ἀνανιάδου.

	Εἰς Μετζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
1. Κ. Ἀνανιάδης	Γρ.	Γρ. 100
2. Α. Κυρίλλου καὶ Σας		» 100
3. Δ. Κυρίλλου καὶ Σας		» 100
4. Ἄντ. Ροῦσσο		» 100
5. Ἀδελφοὶ Παππαδόπουλοι		» 100
6. Δ. Κριτόπουλος		» 100
7. Ι. Μουμτζόγλου καὶ Σας		» 100
8. Θ. Καραμάνος	» 40	
9. Ι. Ἀνανιάδης		» 100
10. Καλπατζόγλους, 1 Κρεμίτσαν		» 52 50
11. Δ. Ζαχαριάδης	» 20	
12. Δ. Τανταλίδης	» 20	
	Εἰς μεταφορὰν Γρ. 80	Γρ. 852 50

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
Ἐκ μεταφορᾶς	Γρ. 80	Γρ. 852 50
13. Ι. Δ.	» 20	
14. Μ. Ἀνδρικήδης	» 40	
15. Γρ. Αὐθεντόπουλος	» 20	
16. Κ. Κύριλλος		» 100
17. Δ. Δημητριάδης	» 20	
18. Ν. Κ. ἀδελ. Χατζόπουλοι	» 40	
19. Ἰορδάνης	» 20	
20. Ι. Καραγιάννης	» 20	
21. Θ. Πέτρου		» 50
22. Χ. Παππαδόπουλος		» 75
23. Ι. Κ. Χ. Ἰωάννου	» 40	
24. Γ. Καραγιαννάκης	» 40	
25. Πανάγος Γεωργίου	» 40	
26. Κ. Α. Στρατόπουλος	» 10	
27. J. Peter	» 40	
28. Γ. Κωνσταντινίδης	» 40	
29. Γ. Ἐμμανουήλ	» 40	
30. Ν. Διαμαντίδης	» 20	
31. Μ. Βιτάλης	» 60	
32. Λεάνδρος Νικολαΐδης	» 10	
33. Ἐλισσαῖος	» 10	
34. Κ. Παντζίδης	» 10	
35. Ι. Παναγιωτίδης	» 10	
Εἰς μεταφορὰν	Γρ. 630	Γρ. 1077 50

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
	Ἐκ μεταφορᾶς Γρ. 630	Γρ. 1077 50
36. Δ. Ἰωαννίδης	» 20	
37. Θωμᾶς Στεφάνου	» 20	
38. Φ. Ἰωαννίδης	» 20	
39. Ι. Θωμαΐδης	» 5	
40. Θ. Παναγιώτου	» 5	
41. Β. Κανέλλου	» 10	
42. Π. Ταφοδραπέτης	» 20	
43. Δ. Νικολαΐδης	» 5	
44. Π. Ν. Κριτόπουλος		» 50
45. Χ. Σταῦρος	» 10	
46. Ν. Μεαντζόγλους	» 20	
47. Π. Δημητρίου	» 5	
48. Δ. Ἰωαννίδης	» 20	
49. Κ. Ἰωαννίδης	» 20	
50. Α. Εὐθυμιάδης	» 20	
51. Α. Μπαλασόπουλος	» 20	
52. Δ. Ἀποστολίδης	» 10	
53. Κοσμᾶς	» 20	
	<hr/>	<hr/>
	Γρ. 880	Γρ. 1127 50

Διὰ τοῦ Κου Α. Ταχιντζή.

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
1. Θεόδωρος Μ. Ταχιντζής		Γρ. 300
2. Βασίλειος Μουράτη		» 200
3. Ἄδ. Φιλιππίδη καὶ Ἰσαακίδη		» 200
4. Π. Ἀσλάνης		» 100
5. Π. Μ. Πορτοκάλογλους καὶ υἱοὶ		» 100
6. Κ. Εὐαγγελόπουλος		» 100
7. Ι. Πουλουλίδης		» 100
8. Α. Κλαδιᾶς	Γρ. 20	
9. Ἄχιλλεὺς Διανέλλου	» 20	
10. Χρ. Δημητριάδης	» 40	
11. Γ. Χ. Ἰωάννου	» 40	
12. Χαρ. Χ. Στεφάνου	» 20	
13. Ζ. Ν. Δανιηλίδης	» 20	
14. Χαρ. Στεφανίδης	» 10	
15. Α. Χρ. Εὐαγγελίδης	» 20	
16. Κωνσταντῖνος Ἰορδάνου	» 20	
17. Μ. Πουλουλίδης		» 25
18. Σκουλῆς Βουλγαρίδης	» 20	
19. Β. Ζηνόπουλος		» 25
20. Δ. Μπέντος	» 20	
21. Κ. Μπακαλόπουλος	» 20	
22. Ἄθαν. Ἰχθυδιάδης	» 10	
23. Χ. Ν. Ζουμπούλογλους	» 20	

Εἰς μεταφορὰν Γρ. 300 Γρ. 1150

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
Ἐκ μεταφορᾶς	Γρ. 300	Γρ. 1150
24. Β. Κόσμος	» 20	
25. Σ. Παππαδέπουλος		» 50
26. Μηνᾶς Ἀποστόλου	» 10	
27. Χ. Μ. Πορτοκάλου		» 100
28. Φίλιππος Θεοδωρίδης		» 500
	<hr/>	<hr/>
	Γρ. 330	Γρ. 1800

Διὰ τοῦ Κου Μιχαήλ Δώρυζα.

	Εἰς Μεδζιτιέ.	Εἰς Λίρας.
1. Ῥώτας		Γρ. 100
2. Μιλ. Καραβοκυρὸς	Γρ. 60	
3. Γ. Ἀποστολίδης	« 60	
4. Ι. Γεωργαντόπουλος		» 100
5. Γ. Ἀστυσιάδης	» 60	
6. Α. Σιμωνίδης	» 80	
7. Α. Βαλλιάνος		» 50
8. Μ. Τζικογιάνου	» 40	
10. Μ. Δώρυζας	» 40	
	<hr/>	<hr/>
	Γρ. 340	Γρ. 250

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1879—1880

Δωρηθέντων τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Μεγάλῃς τοῦ
Γένους Σχολῆς βιβλίων μετὰ τῶν
ὀνομάτων τῶν δωρητῶν.

A'.) Ὁ κ. Κ. Ζάππας

α'.) Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον Περιοδικὸν « Ἐστία ».

β'.) Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον Περιοδικὸν « Παρνασσός ».

B'.) Ὁ κ. Σ. Ζαφειρόπουλος

α'.) Πίναξ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Ε'. πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταε-
τηρίδα συνταχθεὶς ὑπὸ Κίπερτ. Ἐν Βερολίῳ. 1880.

β'.) Πίναξ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἧτοι τῶν γωρῶν, ὅσαι
ἐξελληνίσθησαν διὰ τε τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐ-
τοῦ, ὑπὸ Κίπερτ. Ἐν Βερολίῳ. 1880.

Γ'.) Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Σύλλο-
γος « Παρθενῶν »

α'.) Ἐφημεροσμένη Γραμματικὴ τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης ὑπὸ
Γεωργίου Μελαγχροينوῦ, τεῦχος Α'. ἐν Κωνστ]πόλει. 1879. Σώμ. 8.

β'.) Νέα πρακτικωτάτη μέθοδος, ἧτοι Κλείς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης

ὑπὸ Α. Pachalery. τόμ Α'. Ἐν Κωνσταντινῶν. 1879. Σώμ. 34 πρὸς διανομὴν τοῖς ἀπόροις ἐπιμελέσει τῆς Σχολῆς μαθηταῖς.

γ'.) Ἀνθρωπολογία εἰς χρῆσιν γυμνασίων καὶ διδασκαλείων καὶ εἰς αὐτοδιδασκαλίαν μεμορφωμένων, ὑπὸ Γ. Διαμαντοπούλου μετὰ 95 εἰκόνων καὶ 4 ἀνατομικοῦ πίνακος. Ἐν Σμύρνῃ. 1880.

Δ'.) Δαπάνη τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς ἠγοράσθησαν :

α'.) Bibliothèque Latine-Française, publiée par C. L. F. Panckoucke. Paris. 1831. Τόμ. 179.

β'.) Meyer's Conversations-Lexicon.

(Ἐκδοσις παλαιὰ μετὰ λαμπρῶν χαλκογραφημάτων. Τόμ. 52.)

Ε'.) Ὁ Καθηγητὴς κ. Β. Δ. Καλλίφρων

α'.) Τὰ κατὰ τὴν Μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως Διονύσιον. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1880.

β'.) Συμπλήρωμα συντάξεως, συναρμολογηθὲν πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνωτέρων τάξεων Δ'. καὶ Ε'. τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ὑπὸ Β. Δ. Καλλίφρονος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1880.

ΣΤ'.) Ὁ Καθηγητὴς κ. Α. Χουρμουζιάδης

Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων, ὑπὸ Α. Χουρμουζιάδου. Ἐκδοσις τρίτη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1880.

Ζ'.) Ὁ Καθηγητὴς κ. Α. Σπαθάρης

Μελέτη περὶ τοῦ Πασχαλίου ὑπὸ Α. Σπαθάρη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1880. Σώμ. 2.

Η'.) Ὁ Καθηγητὴς κ. Α. Νοννότης

Ἐπιτομὴ Φυσικῆς Ἱστορίας. Ζωολογία Α'. τόμος μετὰ 155 χαλκογραφῶν ὑπὸ Αἰμιλίου Νοννόττη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1880.

Θ'.) Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γρηγόριος Παλαμᾶς

α'.) Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσα-

λονίχης τοῦ Παλαμᾶ Ὀμιλῖαι τεσσαράκοντα καὶ μία, ὧν προηγούνται δύο ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι Φιλοθέου καὶ Νεΐλου Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν Ἱεροσολύμοις. 1857.

β'.) Ἡ νῆσος Σύμη, πραγματεία ὑπὸ γεωγραφικὴν, ἱστορικὴν καὶ στατιστικὴν ἔποψιν μετὰ βεῖκονογραφιῶν, ὑπὸ Μ. Σ. Γρηγοροπούλου. Ἀθήνησιν. 1878.

Ι'. Ὁ κ. Σπυρίδων Βρισιμιτζάκης

Εὐμέθοδος Λογιστικὴ ἢ αὐτοδίδακτος Διπλογραφία ὑπὸ Σπυρίδωνος Βρισιμιτζάκη. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης. 1880.

ΙΑ'.) Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Βυζάντιος, συντάκτης τῆς ἔφημερίδος « Νέα Ἡμέρα »

Τὰ φύλλα τῆς « Νέας Ἡμέρας. »

ΙΒ'.) Ὁ κ. Β. Δ. Καλλίφρων, συντάκτης τῆς ἔφημερίδος « Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ »

Τὰ φύλλα τοῦ « Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος. »

ΙΓ'.) Οἱ κ.κ. Σ. Βουτυρᾶς, Ι. Βρετὸς, καὶ Γ. Βαφειάδης συντάκται τῆς ἔφημερίδος « Νεολόγος »

Τὰ φύλλα τοῦ « Νεολόγου. »

ΙΔ'.) Ὁ κ. Δ. Νικολαΐδης, συντάκτης τῆς ἔφημερίδος « Θράκη »

Τὰ φύλλα τῆς « Θράκης. »

ΙΕ'.) Ὁ κ. Α. Νικολαΐδης, συντάκτης τῆς ἔφημερίδος « Φιλιππούπολις »

Τὰ φύλλα τῆς « Φιλιππουπόλεως. »

ΙΣΤ'.) Ὁ κ. Μ. Stasylevitz, συντάκτης τοῦ ἐν

Πετροπόλει ἐκδιδόμενου ῥωσικοῦ Περιοδικοῦ « Εὐρωπαϊκὸς Ἀγγελιαφόρος »

Τοὺς μηνιαίους τόμους τοῦ Περιοδικοῦ τούτου.

ΙΖ'.) Ὁ κ. N. Dyrnowo, συντάκτης τῆς ἐν Μόσχᾳ ἐκδιδόμενης ῥωσικῆς ἑφημερίδος « Ἀνατολή »

Τὰ φύλλα τῆς ἑφημερίδος.

ΙΗ'.) Ὁ κ. Ξένης, συντάκτης τῆς ἑφημερίδος « Βυζαντίς »

Τὰ φύλλα τῆς ἑφημερίδος.

ΙΘ'.) Ὁ κ. Ἴπποκράτης Γ. Μαργαρίτου, συντάκτης τοῦ Περιοδικοῦ « Ὁ Γραφικὸς Κόσμος »

Τὰ φυλλάδια τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου. »

Κ'.) Ὁ κ. I. Σαμιωτάκης, συντάκτης τῆς ἑφημερίδος « Ἀμάλθεια »

Τὰ φύλλα τῆς « Ἀμάλθειας. »

ΚΑ'.) Ἐκθεσις Θ. Α. Ζαίμη, Ἐφόρου τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν κορασιῶν καὶ τῶν ἐλεγκτῶν Ν. Π. Δηλιγιάννη καὶ Β. Κάββα. Ἀθήναις. 1879.

ΚΒ.) Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἔναρκξιν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων τοῦ ἐν Χίφ Γυμνασίου τῇ 24 Ἰουνίου 1880 ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Ζησίμου Γ. Τυπάλδου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΠΙΤΤΑΚΙΟΝ

δι' οὗ ἀπεστάλη τῇ Ἐφορίᾳ τῆς Σχολῆς ἡ ἔκθεσις τῆς
ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΙΩΑΚΕΙΜ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Ἄριθ. Πρωτ. 6046.

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Δέρκων, ὑπέριτμε καὶ ἕξαρχε
Βοσπόρου Θρακικοῦ καὶ Κυανέων, Πρόεδρε τῆς Ἐφορείας
τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι
ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος
κύρ Ἰωακείμ· χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ
παρὰ Θεοῦ. Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ε. Μ. Συμ-
βούλιον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἀρμοδίως ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ ἱε'
Σεπτεμβρίου αἴτησις τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ἐντί-
μου Ἐφορείας, ἐνεργῆσαν κατὰ καθῆκον τὴν ἐπιθεώρησιν

καὶ ἐξέλεγξιν τῶν πρὸς τοῦτο ὑποβληθέντων ἡμῖν τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους λογαριασμῶν τοῦ ταμείου τῆς Σχολῆς, διεδίβασεν ἡμῖν ἤδη ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης ἐπιτροπῆς μετὰ πρακτικοῦ αὐτοῦ, δι' οὗ ἔκρινε τὴν Ἐφορείαν ἀξίαν τῶν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν ἐνθέρμων εὐχαριστιῶν, ἀνθ' ὧν ἐφάνη καταβαλοῦσα ἀτρύτων πόνων ὑπὲρ τῆς πολλαπλῆς εὐοδώσεως καὶ δυνατῆς προαγωγῆς τῶν κατὰ τὸ περικλεῆς τοῦτο τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐκπαιδευτήριον. Ταύτην οὖν τὴν ἐν ἀντιγράφῳ ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς διαβιβάζοντες ἐπισυνημμένως τῷ παρόντι ἀδελφικῷ πρὸς τὴν αὐτῆς Ἱερότητα, πάνυ εὐαρέστως ἐπιλαμβανόμεθα τῆς περιστάσεως ὅπως σὺν ταῖς θερμοαῖς, ὡς εἴρηται, εὐχαριστίαις ἐκφράσεσι τοῦ Συμβουλίου ἴσῃ καὶ μείζονα ἔτι ἐκφράσωμεν πρὸς τε τὴν ἀγάπην αὐτῆς καὶ τὰ ἐν Χριστῷ λίαν ἡμῖν περισπούδαστα μέλη τῆς Ἐφορείας, καὶ τὴν εὐχρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας ὡς καὶ τὰς ἀπείρους αὐτῆς εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν ὕψιστον Θεὸν ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῆς ὑγείας αὐτῶν καὶ τῆς ἐπιδαψιλεύσεως πάσης ἐφετῆς εὐδαιμονίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

αωπ'. Νοεμβρίου κς'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Κατὰ τὴν ἀνατεθείσαν ἡμῖν ἐντολὴν ὑπὸ τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος συνωδᾶ τῷ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 4891 καὶ ἡμερομηνίαν 22 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. πρακτικῶ τοῦ ἐξελέγξαι τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους 1879—1880 τῆς ἀξιότιμου Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τοὺς ἐπισυνημμένους μετὰ τῆς σχετικῆς αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ αἰτήσεως ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ, συνελθόντες οἱ ὑποφαινόμενοι, ἐξηκριβώσαμεν ἐν πρὸς ἐν τὰ κονδύλια καὶ ἐζητήσαμεν ἐν πάσαις ταῖς λεπτομερείαις ἅπαντα τὰ ἐπὶ τούτῳ σχετικὰ βιβλία.

Περαιώσαντες δὲ τὸ ἀνατεθὲν ἡμῖν ἔργον, χαίροντες καθυποβάλλομεν τῇ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι εὔρομεν οὐ μόνον ἅπαντα συλλήβδην τὸν λογαριασμὸν ὑπὸ τῆς ἀξιότιμου Ἐφορίας καθυποβληθέντα, ὡς λίαν καλῶς ἔχοντα, καὶ ἀνταποκρινόμενον πιστῶς καὶ ἀκριβῶς πρὸς πάσας τὰς γενομένας δαπάνας, ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ ἐπὶ τούτῳ σχετικὰ βιβλία ἐν πλήρει τάξει καὶ ἀκριβεῖα. Καὶ δὴ λαβόντες γνῶσιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τῆς μετ' αὐταπαρνήσεως, φιλοπονίας, καὶ δραστηριότητος, μεθ' ἧς εἰργάσθη ἡ ἀξιότιμος Ἐφορία, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἐτησίους δαπάνας καὶ ἀποσβέσῃ χρεῖα παλαιὰ, καὶ ἐπαυξή-

ση τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τῆς ἐπαυξήσεως τῆς τῶν καθηγητῶν μισθοδοσίας, παρουσιάσθη περίσσευμα καὶ πλουτίσιον, ὡς ἐνῆν, τὴν Βιβλιοθήκην καὶ Ὀργανοθήκην, ὡς ἐμπρέπει τῇ τοιαύτῃ Γεραρχᾷ Σχολῇ, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ πολλὰ ἄλλα διαπράξῃ μαρτυροῦντα τὴν σπουδαίαν ἐπίγνωσιν καθηκόντων καὶ ἀκάματον ἐπιμονὴν καὶ εὐδόκιμον ἐκπλήρωσιν τούτων, θεωροῦμεν καθῆκον ἡμῶν, ἵνα συστήσωμεν τὴν ἐν λόγῳ ἀξιότιμον Ἐφορίαν εἰς τὸν ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος.

Ἐν τούτοις διατελοῦμεν τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 12 Νοεμβρίου 1880.

πειθήνια τέκνα

Ὁ Ἐλεγκτὴς τῶν Ἐκκλησιῶν † Ὁ Κορυτζᾶς ΔΩΡΟΘΕΟΣ
Ν. Α. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ ἔχων καὶ τὴν γνώμην περὶ τούτου
τοῦ κ. Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 1880. Νοεμβρίου 19.

(Τ. Σ.)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

† Θ ΔΕΡΚΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Δ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

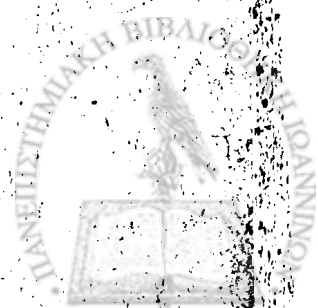
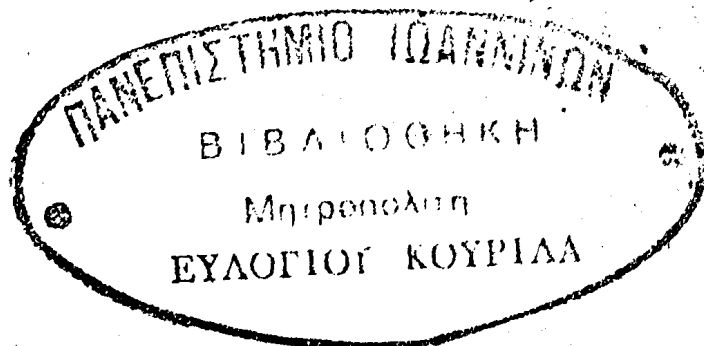
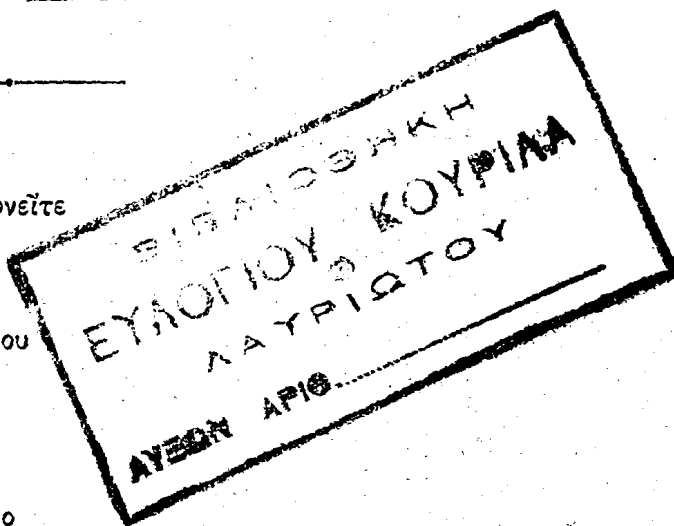
ΤΕΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΘΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	5	στιχ.	26	γράφε· λησιμονεΐτε
»	7	»	21	» ἴζεται
»	8	»	18	» εὖξαι
»	19	»	2	» ἀνωτάτου
»	23	»	20	» ἄτε δὴ
»	27	»	6	» ἀγαθῶ
»	27	»	8	» κακῆ
»	32	»	2	» ἐγένοντο
»	40	»	6	» προσκτησάμεναι
»	56	»	27	πρόσθεσ· Τάξις Ζ'. 1) Βοτανική. 2) Ὀρυ- κτολογία. — Τάξις Σ'. Ζωολογία.
»	90	»	42	γράφε· σάρκα ὡς ἐκ
»	92	»	24	» πρόκλησις
»	93	»	5	» κοινῆ
»	104	»	16	» βέβαιαι
»	116	»	12	» πρωτοκολούμενα
»	124	»	22	» Ἀμαξόπουλος ἀνέλαβε ἐφέτος δὲ ἀνετέθη αὐτῶ ἡ διδασκαλία
»	160	»	44	» Χρηστόπουλος.

Αριθ. εσο. 132423

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΗ

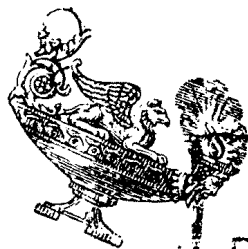
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΕΤΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΤΗ

1907-1908 ΚΑΙ 1908-1909

ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Μ. ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΒΟΥΛΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΔΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΕΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΩΝ

1912
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

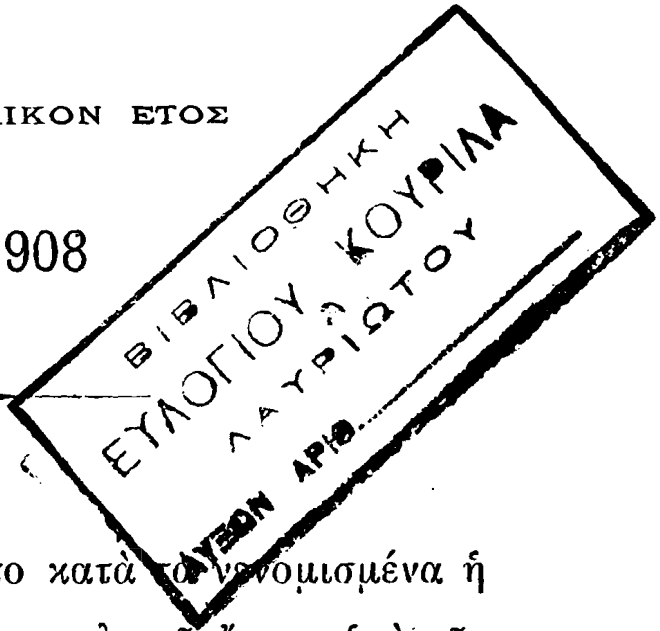
ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1907-1908

Τῇ α΄ Σεπτεμβρίου ἐγένετο κατὰ τὰ νομοισμένα ἢ εὐλογία τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἰωακείμ τοῦ Γ΄ διὰ τῆς ἱερᾶς τελετῆς τοῦ Ἁγιασμοῦ παρόντων τῶν σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν, τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς. Μετὰ τὴν τελετὴν ὁ Σχολάρχης ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς ἐναρκτήριον προσφώνησιν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

1907—1908

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Μ. ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

τῆ α' Σεπτεμβρίου 1908.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Μεγάτιμοι τῆς Σχολῆς Ἐφοροί,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος δμῆγυρις,

Ληξάσης τῆς ὑπὸ τοῦ διέποντος τὴν Σχολὴν Κανονισμοῦ
ὀριζομένης περιόδου τῶν θερινῶν ἀπὸ τῶν μαθημάτων διακο-
πῶν καὶ αἰσίως χάριτι θεία διανυθέντος τοῦ διαστήματος τού-
του τῆς πνευματικῆς ἀνέσεως, ἀναλαμβάνει αὕτη σήμερον αὖ-
θις τὸ διακοπὴν παιδευτικὸν ἔργον, χρηστὰς τρέφουσα ἐλπί-
δας, ὅτι αἱ ἄρτι ἀναπεμφθεῖσαι πρὸς τὸν Ὑψιστὸν εὐχαὶ τῆς
Ἑμετέρας Πανσέπτου Κορυφῆς θέλουσιν ἀναδείξει τὸ εὐλογη-
θὲν νέον ἔτος πολλῶ γονιμώτερον τοῦ παρελθόντος. Στοιχοῦσα
δὲ τοῖς κεκανονισμένοις καὶ πληροῦσα τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα
Ἰούνιον δοθεῖσαν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὑπόσχεσιν τῇ ἡμέ-
ρα τῆς ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εὐλογίας τῶν ἐτησίων
ἐξετάσεων τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, ἐξαγγέλλει σήμε-
ρον ἐν ἀκριβείᾳ τὸν βαθμὸν τῆς ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ καρποφορίας

τῆς ἐργασίας αὐτῆς, γνωστοποιούσα δημοσίᾳ τοὺς τε βαθμοὺς τῆς προόδου τῶν τελιοφοίτων τοῦ ἔτους ἐκείνου καὶ τοὺς ἀριστεύσαντας ἐκ τῶν ἑπτὰ κατωτέρων αὐτῆς τάξεων μαθητάς.

Ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων 33 κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους μαθητῶν ἐν τῇ Η' τῇ καὶ ἀνωτάτῃ τῆς Σχολῆς τάξει, 32 ὑποσιάντες τὰς ἀπολυτηρίους αὐτῶν ἐξετάσεις γριπτίας τε καὶ προφορικὰς ἐν τοῖς ἐγκυκλίους τῆς Σχολῆς μαθήμασιν ἐκρίθησαν ἅπαντες ἄξιοι τοῦ νενομισμένου πτυχίου.

Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ ἐξῆς :

1. Δημήτριος Σουγκάρης, ἐκ Σελίτσης τῆς Μακεδονίας,
2. Ἰωακεῖμ Ἰωακειμίδης, ἐκ Κοτυώρων,
3. Εὐστ. Μαξούτογλους, ἐκ Μουτελάσκης Κιαισαρείας,
4. Θεοφάνης Μέντζος, ἐκ Βησσάνης τῆς Ἡπείρου,
5. Ἰωάννης Κοκκινάκης, Ἱεροδιάκ., ἐκ Περιστάσεως,
6. Χρῆστος Παπαευστρατίου, ἐκ Χηλῆς τοῦ Εὐξείνου,
7. Σπυρίδων Σπυρίδης, ἐκ Σίδερης τῆς Ἡπείρου,
8. Πολύδωρος Βεζυρόπουλος, ἐξ Ἐπιβατῶν Θράκης,
9. Πλάτων Κεσίσογλους, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,
10. Στυλιανὸς Μποσίνης, ἐκ Χίου,
11. Ἀδαμάντιος Θεμιστοκλέους, ἐκ Χηλῆς τοῦ Εὐξείνου,
12. Ἰωάννης Παπαδάτος, ἐκ Μυριοφύτου,
13. Χρῆστος Ἀγγελίδης, ἐκ Σινασοῦ τῆς Καποδοκίας,
14. Ἀναστάσιος Χαραλάμπους Μαυρίδης, ἐκ Σιγῆς,
15. Ἰωάννης Δρόσος, ἐκ Μηλιοῦ Γανοχώρων,
16. Πέτρος Νάκος, ἐκ Σμίνετσης τῆς Ἡπείρου,
17. Γεώργιος Παπαδόπουλος, ἐκ Μ. Ρεύματος Βοσπόρου,
18. Φώτιος Ταμπουρᾶς, ἐκ Δαρδανελλίων,
19. Νικ. Ὀφθαλμίδης, ἐξ Ἁγίας Κυριακῆς Νικομηδείας,
20. Εὐστράτιος Μόσας, ἐκ Μαδύτου,
21. Ἰωάννης Βορδόκας, ἐξ Ἡπείρου,
22. Θωμᾶς Παπαπάνου, ἐξ Ἀργυροκάστρου Ἡπείρου,
23. Ἀντώνιος Χατζῆ-Γιαννάκος, ἐκ Δαρδανελλίων,

24. Τέρπανδρος Μαρίνος, ἐκ Τσεγκέλκιοῦ Βοσπόρου
25. Δημήτριος Βασιλειάδης, ἐκ Μετροῶν τῆς Θράκης,
26. Σωκράτης Παπαδόπουλος, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,
27. Λύσανδρος Θεοδωρίδης, ἐκ Κουσταμονῆς,
28. Βασίλειος Μοῦτσος, ἐξ Ἡπείρου,
29. Νικόλαος Καροῦσος, ἐκ Κεφαλληνίας,
30. Κωνσταντῖνος Γραμματόπουλος, ἐκ Πύργου (Δέρκων),
31. Μιχαήλ Λιόντις ἐκ Σπεσιῶν καὶ
32. Ἀλέξανδρος Βαφειδῆς, ἐκ Χηλῆς τοῦ Εὐξείνου.

Ἐκ τούτων οἱ 21 πρῶτοι ἠξιώθησαν τοῦ ἐπιζήλου βαθμοῦ « ἄριστα », δύο δὲ τούτων ὁ Δημήτριος Σουγκάρης καὶ ὁ Εὐσιθάσιος Μαξούτογλους, ὑποστάντες εὐδοκίμως καὶ τὸν ὑπὸ τῆς σεπτῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ 1901 θεσμοθετηθέντι διαγωνισμῶν ἐν τῇ Τουρκικῇ γλώσσῃ, ἠξιώθησαν ὁ μὲν πρῶτος τοῦ πρώτου ἐκ 15 Τουρκικῶν λιρῶν βραβείου, ὁ δὲ δεύτερος τοῦ δευτέρου ἐκ 10 λιρῶν. Οἱ μετ' αὐτοὺς 7 ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν υ κ α λ ῶ ς » καὶ οἱ τελευταῖοι 4 τοῦ βαθμοῦ « κ α λ ῶ ς ».

Ἐκ τῶν μνημονευθέντων 32 τελειοφοίτων τοῦ προηγουμένου σχολικοῦ ἔτους 10 διακούσαντες πρὸς τοῖς ἐγκυκλίαις τῆς Σχολῆς μαθήμασι καὶ ἀπάσης τῆς σειρᾶς τῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ αὐτῆς διδασκομένων μαθημάτων, ὑπέστησαν εὐδοκίμως καὶ τὰς ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις καὶ ἐκρίθησαν πάντες ἄξιοι τοῦ μετελθεῖν τὸ τοῦ Διδασκάλου τῆς Δημοτικῆς παιδείσεως ἔργον.

Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς :

- 1). Ὁ Πλάτων Κεσίσογλους,
- 2). ὁ Ἰωάννης Κοκκινάκης, Ἱεροδιάκονος,
- 3). ὁ Δημήτριος Σουγκάρης,
- 4). ὁ Πέτρος Νάκος,
- 5). ὁ Ἀθανάσιος Ραπτόπουλος
- 6) ὁ Ἀντώνιος Χατζῆ-Γιαννάκος,

- 7). ὁ Ἰωάννης Δρόσος,
8) ὁ Χριστόδουλος Παπυευστρατίου,
9). ὁ Χρῆστος Ἀγγελίδης καὶ
10) ὁ Δημήτριος Βασιλειάδης.

Ἐκ τῶν ἑπτὰ κατωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων ἠρίστευσαν ἐν ἅπασιν μὲν τοῖς μαθήμασιν 14, οἱ ἑξῆς :

Ἐκ τῆς Ζ' τάξεως :

Ὁ Τριαντάφυλλος Κοντονασόπουλος.

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου.

Ἐκ τῆς Δ' τάξεως :

Ὁ Σταῦρος Πλακίδης,

ὁ Σωκράτης Παπαδόπουλος,

ὁ Γεώργιος Μανάβης,

ὁ Ἀντώνιος Πελεϊάδης,

ὁ Γεώργιος Σουγκάρης,

ὁ Ἄγγελος Κασιγόνης,

ὁ Μηνᾶς Ἰωσήφ,

ὁ Ἀλέξανδρος Ἰατροπόπουλος καὶ

ὁ Κωνσταντῖνος Γουναρόπουλος.

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Ἀπόστολος Παπᾶ-Χρήστου καὶ

ὁ Φώτιος Ἀποστολίδης. — καὶ ἐκ τῆς Β' τάξεως : ὁ Εὐγένιος Καλογιάννης.

Ἐν τοῖς πλείοσι δὲ τῶν μαθημάτων ἠρίστευσαν 52, οἱ ἑξῆς :

Ἐκ τῆς Ζ' τάξεως :

Ὁ Ἰωάννης Χρυσάφουλος,

ὁ Ἀναστάσιος Μπακάλμπασης

ὁ Ἐλευθέριος Τσιρικόπουλος,

ὁ Νικόλαος Πανζίρης καὶ

ὁ Θεμιστοκλῆς Παπαδόπουλος.

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Δημοσθένης Δανηλίδης,

ὁ Βασίλειος Βασιλειάδης,

ὁ Στυλιανὸς Παπαβασιλείου,

ὁ Ἀντώνιος Πετρόπουλος,

ὁ Ἀλέξανδρος Μακρόπουλος.

ὁ Λάζαρος Κιουρκτσιόγλου,
 ὁ Δημήτριος Πολίτης,
 ὁ Βασίλειος Σταυρίδης,
 ὁ Μιλτιάδης Γαΐτνάκης,
 ὁ Ἐμμανουὴλ Καλφόπουλος,
 ὁ Γεώργιος Κριμιτσᾶς,
 ὁ Κλεομένης Παπαϊωάννου,
 ὁ Δημήτριος Λεοντῆς,
 ὁ Δημήτριος Φράγκος καὶ
 ὁ Δημήτριος Τζίνης.

Ἐκ τῆς Ε' τάξεως :

Ὁ Λεωνίδας Ἀλεξιάδης,
 ὁ Ἰωάννης Πασχαλίδης,
 ὁ Πέτρος Λεβαντῆς καὶ
 ὁ Μιχαὴλ Πούλις.

Ἐκ τῆς Δ' τάξεως :

Ὁ Δημήτριος Παρισκευᾶς,
 ὁ Στέφανος Στεργιόπουλος,
 ὁ Κωνσταντῖνος Ἡλιάτσκος καὶ
 ὁ Φώτιος Τζαβιδόπουλος.

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Ἀλέξανδρος Μοναχός,
 ὁ Βασίλειος Τσιάτσικας,
 ὁ Δημήτριος Δάμπας,

ὁ Ἀθανάσιος Μοναχός,
 ὁ Δημήτριος Φώσκολος,
 ὁ Χρῆστος Παυλικιανίδης,
 ὁ Δημήτριος Σπορίδης,
 ὁ Γεώργιος Κοροβίνης,
 ὁ Νικόλαος Λαμπρινίδης,
 ὁ Ἴπποκράτης Συμεωνίδης,
 ὁ Ἐλευθέριος Χωριανόπουλος,
 ὁ Βασίλειος Χατζόπουλος,
 ὁ Ἰωάννης Ἀγγελίδης,
 ὁ Γρηγόριος Χατζῆ Παναγιώτου,
 ὁ Ἀναγνώστης Χατζῆ Θεολόγου,
 ὁ Συμεὼν Χασπέογλου καὶ
 ὁ Σάββας Σαββίδης.

Ἐκ τῆς Β' τάξεως :

Ὁ Ἐμμανουὴλ Δάμπας,
 ὁ Ἰωάννης Ἐπιβιτηνός,
 ὁ Γεώργιος Μαντσᾶκος,
 ὁ Ἐλευθέριος Μαυρίδης,
 ὁ Ξενοφῶν Καλογιάννης καὶ
 ὁ Στυλιανὸς Δημητρίου.

καὶ ἐκ τῆς Α' τάξεως :

Ὁ Ἡρακλῆς Βοσνᾶκος.

Ἐὰν δὲ δὲν θεωρηθῶσιν ὡς ὅλως ἀποτυχόντες τοῦ σκοποῦ τῆς εἰς τὴν Σχολὴν φοιτήσεως αὐτῶν καὶ οἱ μὴ ἀριστεύσαντες μὲν, ἀξιωθέντες ὅμως προαγωγῆς εἰς ἀνωτέραν τάξιν, ἔσχε τότε τὸ τῆς Σχολῆς ἔργον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπιτυχίαν ἀξιοσημείωτον, διότι τῶν μὲν τοιούτων μαθητῶν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς 254, συναριθμουμένων δὲ μετ' αὐτῶν καὶ τῶν μνημονευθέντων τελειοφοίτων ὡς καὶ τῶν ἐκ τῶν

ἄλλων ἐπιτὰ κατωτέρων τάξεων ἀριστευσάντων, συμποσοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀπωσδήποτε ὠφεληθέντων ἐκ τῆς εἰς τὴν Σχολὴν φοιτήσεως μαθητῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς 352. Σχολὴ δέ, ἐν ἣ ἐκ 400 ἐγγραφέντων μαθητῶν 352 ὀπωσδήποτε ὠφελήθησαν ἐκ τῆς φοιτήσεως, δὲν δύναται βεβαίως ἵνα θεωρηθῆ μὴ καρποφορήσουσι ἀποχρώντως, ἐὰν μάλιστα ληφθῶσιν ὑπ' ἄφει καὶ τὰ πολυάριθμα πρὸς τὴν προσήκουσαν καρποφορίαν ἐκ τῆς ὀλιγωρίας τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων καὶ ἄλλα κωλύματα, καθ' ὧν ἀδυνατεῖ αὕτη ἴν' ἀντιπαλαίση. Τὸ εὐάριστον δὲ τοῦτο ἀποτέλεσμα τοῦ ἐν τῷ παρελθόντι ἔτει ἔργου τῆς Σχολῆς προήλθε προφανῶς ἐκ τῆς ἀυστηρότητος, ἣν μετήλθεν αὕτη ἐν τε τῇ ἐφαρμογῇ τῶν περὶ ἀδικαιολογήτων ἀπουσιῶν τῶν μαθητῶν σχετικῶν τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς διατάξεων καὶ ἐν τῇ βαθμολογίᾳ τῶν ἐξετάσεων. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἀυστηρότητος, συγκεκριμένον βεβαίως μετὰ τοῦ προσήκουτος βαθμοῦ τῆς ἐπιεικειᾶς, θέλει μετέλθει ἡ Σχολή, ἐκ τῆς πείρας ἤδη δεδιδυγμένη περὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ὠφελίας, καὶ κατὰ τὸ ἐπ' αἰσίσις ἀρξάμενον σήμερον νέον σχολικὸν ἔτος, εὐελπιστοῦσα, ὅτι διὰ τῶν ἀναπεμφθειῶν πρὸς τὸν πατέρα τῶν Φώτων εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ πανσέπτου Κορυφῆς καρποφορώτερον ἀποβήσεται τοῦτο ἐν τῷ εὐλογηθέντι νέῳ σχολικῷ ἔτει. Γένοιτο!

Τῇ 30 Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ τὸ νενομισμένον ἐτήσιον μνημόσυνον τῆς Σχολῆς ὑπὲρ τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν, ἐφόρων καὶ καθηγητῶν αὐτῆς ἐν Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ ἱερουργίᾳ, μεθ' ἣν ἐψάλλη καὶ ἐν τῇ Σχολῇ ἡ εἰθισμένη ἐπιμνημόσυνος μετὰ κολλύβων ἱερὰ ἀκολουθία ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἰωακείμ τοῦ Γ', παρισταμένων τῶν σεβ. Ἀγίων Συνοδικῶν, τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς, τῶν Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς καὶ πολλῶν ἄλλων λογίων καὶ φιλομούσων.

Εἶτα ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς καθήκοντα ταμίου ἐκπληροῦντος Κυρίου Ἰωάννου Χατζοπούλου *ἔκθεσις* περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ καθιδρύματος κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος 1906—1907 συμφώνως τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τοῦ διέποντος τὴν Σχολὴν Κανονισμοῦ καὶ μετ' αὐτὴν ἐπιστημονικὴ πραγματεία «*Περὶ τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς Φυσικῆς*» ὑπὸ τοῦ γραμματεύοντος κατὰ τὸ ὄδεῦον ἔτος Καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς Κυρίου Κορνηλίου Σπαθάρη⁽¹⁾.

(1) Ὅρα σελ. 21 κ. ἐ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1906—1907

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΤΑΜΙΟΥ ΑΥΤΗΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

τῆ 30 Ἰανουαρίου 1908.

*Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος δμήγυρις,*

Ὡς γνωστὸν τῆ Ὑμετέρῃ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, διακοῦντος τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους, ἐπεκρῶθη νέος Κανονισμὸς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, πολλὰ τῶν κατ' αὐτὴν ἐπὶ τὰ βελτίω διαρρυθμίσεις. Μία τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἐπιβάλλει τῷ Ἐφόρῳ Γραμματεῖ ἰν' ἀναγνώσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τε λογοδοσίαν τῆς Ἐφορείας καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως μόλις ὑπερμεσοῦντος τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Κανονισμὸς οὗτος, πρὸς δέ, ἐπειδὴ ἕνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τῆς Ἐφορείας, δὲν κατεστρώθη ἐγκαιρῶς ἡ τακτοποίησις τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς Σχολῆς, ἦτις συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νέου Κανονισμοῦ ἀνετέθη εἰς ἔμμισθον λογιστὴν, ἡ Ἐφορεία ἕνεκα ἐλλείψεως χρόνου περιῆλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην ξηρὸν μόνον

ἰσοζύγιον καὶ ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ 1906—1907 νὰ καθιποβάλλῃ τῇ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζομένην προθεομίαν, ἀντὶ δὲ ἀναλυτικῆς ἐκθέσεως νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐκλεγείσης ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς πάντα τὰ λογιστικὰ αὐτῆς βιβλία οὐχὶ μόνον πρὸς ἐξέλεξιν, ἀλλὰ καὶ διόρθωσιν τῶν τυχόν ἐν αὐτοῖς τυπικῶν ἑλλείψεων.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῆς Ἐφορείας ἡ ἐκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἕνεκα τοῦ ἐπείγοντος τοῦ πράγματος, ἀντὶ τοῦ Ἐφόρου Γραμματέως, εἰς ἐμέ, ἐνημερώτερον ὡς ἐκ τῶν ταμειακῶν καθηκόντων μου, ἀνετέθη νὰ ἐκθέσω προχείρως μετὰ τινων ἐπεξηγήσεων καὶ πληροφοριῶν τὰ κατὰ τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα ἰσολογισμὸν.

Περὶ τῆς λογιστικῆς δὲ ὑπηρεσίας προκειμένου, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Κανονισμοῦ δὲν εὐθύνει πλέον, ὡς εἰκός, τὸν Ἐφορον Ταμίαν, οὐδὲν ἄλλο ἔχω νὰ εἶπω, εἰ μὴ μόνον, ὅτι ἡ Ἐφορεία καταγίνεται νὰ τακτοποιήσῃ αὐτὴν ἐπὶ τὸ τελειότερον. Ἐὰν ἡ τακτοποίησις αὕτη δὲν κατορθώθῃ ἐντελῶς ἄχρις ὥρας, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μὴ συνεχῆ λογιστικὴν ὑπηρεσίαν, διότι ὁ νῦν διεξάγων τὸ ἔργον τοῦτο ἔμμοσθος λογιστῆς εἶναι ὁ τρίτος προσληφθεὶς ἀπὸ τῆς πρό τινων μόλις μηνῶν ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου.

Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1906—1907 ἔχει ἡ Σχολὴ μικρὸν τι περίσσευμα. Ἀλλὰ τὸ περίσσευμα τοῦτο δὲν ἀνήκει πραγματικῶς εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος εὐρέθη ὅτι ὑπῆρχον παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζίῃ τῆς Ἑλλάδος συνεσωρευμένοι ἐπὶ δεκαετίαν τόκοι ἀνερχόμενοι εἰς 400 περίπου ὀθ. λίρας τοὺς ὁποίους αὕτη παρέλειπεν ἐκ παραδρομῆς νὰ μᾶς ἐμβάξῃ κατὰ καιροῦς.

—Ὡστε ἡ εἰσπραξις τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπήνεγκε τὸ εἰρημένον περίσσευμα. Ἐπομένως ἡ περυσινὴ χρῆσις αὐτὴ καθ’

ἐαυτὴν παρουσιάζει πραγματικὸν ἔλλειμμα ἐκ 250 περίπου λιρῶν, ὀφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν μείωσιν τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐν Βεσσαραβία κτημάτων τῆς Σχολῆς. Διότι, ἐνῶ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1905—1906 ἡ πρόσοδος αὕτη ἀνῆλθεν εἰς λίρας 1140 περίπου, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν χρῆσιν τὸ ποσὸν τοῦτο κατῆλθεν εἰς λίρας 887, ἧτοι ἐπὶ ἔλαττον κατὰ λ.τ. 253 περίπου. Ἐκ τούτου δὲ καταφαίνεται, ὅτι ἄνευ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης θὰ ἐπετυγχάνετο τὸ ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ προ-παραελθόντος σχολικοῦ ἔτους προαγγελθὲν ἰσοζύγιον· δὲν εἶχον ὁμῶς ἀποκρῦπει καὶ τότε, ὅτι αἱ πρόσοδοι ἐν γένει τῆς Σχολῆς εἶναι τοσοῦτον ἐλαστικάι, ὥστε πάντοτε νὰ ὑπάρχη ὁ κίνδυνος σοβαρῶν ἔλλειμμάτων. Καὶ ναὶ μὲν ὁ κίνδυνος οὗτος ἀπεσοβήθη καὶ ἐφέτος, χάρις εἰς τὸ προμνημονευθὲν οὐρανόπεμπτον εὔρημα, ὡς τοῦτο ἐγένετο καὶ προπέρυσι διὰ τὴν κάλυψιν μικροχρονίων ἔλλειμμάτων ἐξ ἄλλου ἐπίσης οὐρανοπέμπτου εὔρηματος, ἧτοι τῆς ἀθρόας εἰσπράξεως ποσοῦ ἐκ 1800 λιρῶν περίπου, προελθουσῶν ἐκ ουσσωρεύσεως τόκων εἰσοδημάτων τῶν ἐν Βεσσαραβία κτημάτων τῆς Σχολῆς, ἀλλ' οὐδὲν ἦτιον δὲν δικαιούμεθα βεβαίως νὰ ἐλπίζωμεν πάντοτε τοιαύτας ἀπροσδοκίτους ἐπικουρίας, τὸναντίον δὲ ὀφείλομεν νὰ ἐνισχύσωμεν διὰ παντὸς μέσου τὴν οικονομικὴν τῆς Σχολῆς ἀντάρκειαν, ὡς παρακατιῶν θὰ ἀναφέρω.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πλεονάσματος τῆς παρελθούσης χρήσεως. Ὡς πρὸ δὲ τὰς προσόδους, εὐχαριστίαι ὁμολογούμενως ὀφείλονται εἰς τὴν φιλότιμον Ἐπιτροπὴν τοῦ ἐν Γαλατᾷ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς ἐπιλεγομένης Καφατιανῆς ἧτις τόσον ἐπιτυχῶς διαχειρίζεται τὰ οικονομικὰ αὐτοῦ, ὥστε νὰ κατορθώσῃ τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν μονιμοποίησιν τῆς ἀπὸ διειτίας παρατηρηθείσης σπουδαίας ἀυξήσεως τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ. Τὴν αὐτὴν ἀπεκδεχόμεθα ἐν τῷ μέλλοντι βελτίωσιν καὶ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἐκ τοῦ Ἁγιάσματος τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, πάντα λόγον ἔχοντες

νά βασιζώμεθα ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ τε Σεβ. Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτοῦ Ἀγίου Στρομνίτης καὶ τῶν λοιπῶν φιλογενῶν αὐτῆς μελῶν.

Αἱ εἰσπράξεις Δίσκων ἐξακολουθοῦσι δυστυχῶς οὖσαι ἀσήμαντοι. Μετὰ λύπης δὲ ἀναφέρω, ὅτι δὲν ἦρθη εἰσέτι ἢ ἀπὸ διαιτίας ὑφισταμένη διαφορὰ πρὸς τὴν Κοινότητα τοῦ Πέ-
ραν, ἀρνούμενην, παρὰ τὰς εὐνοϊκὰς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς συστά-
σεις τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, νὰ καταβάλῃ τὸ ἀπ' ἀρχῆς συμφωνηθὲν ποσὸν τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων ἐτη-
σίως εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀρθέντων δίσκων. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Ἐφορεία τῆς Σχολῆς δὲν συγκατετέθη νὰ εἰσπράξῃ τὴν ἀν-
θαιρέτως κατὰ τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς μειουμένην χορηγίαν.

Ἡ νομισματικὴ διαφορὰ ἐν σχέσει πρὸς τὰ προη-
γούμενα ἔτη εἶναι μικρά, ἡ δὲ σχετικὴ ἐλάττωσις ἀποδοτέα εἰς
ζημίαν προελθοῦσαν ἐξ ἐκποίσεως νομισμάτων λιποβαρῶν καὶ
τετριμμένων, τὰ ὅποια ἀπὸ καιροῦ εἶχον συσσωρευθῆ παρὰ τῆ
Σχολαρχίᾳ ἐξ. εἰσπράξεως μισιτηρίων καὶ δικαιωμάτων πιτυχίων.

Οἱ τόκοι χρεωγράφων, οἵτινες μετὰ τῶν τόκων τῶν
εἰς χρήματα κατατεθειμένων κληροδοτημάτων ἀποτελοῦσι τὸν
μόνον ἀληθῶς μόνιμον πόρον τῆς Σχολῆς, ἀντιπροσωπεύουσιν
εἰσόδημα 4 % κεφαλαίου λ. τ. 26000. Μέχρι πρὸ τεσσάρων
ἔτων τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀνήρχετο μόλις εἰς 3 %." Ἐκτοτε δὲ ἡ
Ἐφορεία δι' ἀλλαγῆς πρὸς ἄλλα χρεώγραφα, γενομένης τῆ
ἐγκρίσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐπήνεγκε τὴν αὔξησιν αὐ-
τοῦ εἰς 4 %. Ἄλλ' οὐχ ἦττον δὲν ἀποκλείεται ἡ ἐν εὐθέτῳ
χρόνῳ διὰ νεωτέρων μετατροπῶν περαιτέρω αὔξεις αὐτοῦ.
Τοῦτο ὅμως δέον νὰ γίνῃ μετὰ περισκέψεως, πρὸς ἀποφυγὴν
βεβαίως χρεωγράφων φύσεως κερδοσκοπικῆς.

Ἐκ τῆς τελευταίας διαιτοῦς διαχειρίσεως ὑπολείπεται ἔτι
ἐκκρεμές ποσὸν τι ἀνερχόμενον εἰς πεντακοσίας περίπου λίρας,
τὸ ὅποϊον ἡ Ἐφορεία ὤφειλε φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ ἐνδύσῃ εἰς
χρεώγραφα. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ποσὸν τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ

χρέους τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων, προερχομένου ἐκ τόκων τοῦ ἐκ 4000 λιρῶν κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Χαριτωνίδου καὶ ἐξ ἐνοικίων κτημάτων Γουναράδων ὡς καὶ ἐκ τῆς καθυστερουμένης ὀφειλῆς τῆς Κοινότητος Πέραν δὲν ἐκεφαλαιοποιήθη ἔτι.

Τελευταῖον ἀφῆκα τὸ κονδύλιον τῶν διδάκτρων, ἐπειδὴ προτίθεμαι, ἐὰν ἐπιτρέπη ἡ Ὑμ. Θ. Παναγιότης νὰ ἐπιστήσω συντονώτερον ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν Αὐτῆς τε καὶ τῶν περὶ Αὐτὴν ἀρμοδίων. Τὸ κονδύλιον τοῦτο ἀνελθὸν ἐφέτος εἰς 418 μόνον λίρας, περίου δὲ εἰς 400 περίπου καὶ πρὸ τριετίας εἰς 550, ἐκυμαίνεται μέχρι οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν μεταξὺ 1000 καὶ 1300 λιρῶν, ὅλον ἐκτοτε ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἤρξατο ἐλαττούμενον. — Ἡ μείωσις αὕτη κατὰ τὴν ταπεινὴν μου ἀντίληψιν οὐδόλως ὀφείλεται εἰς τὴν ἔλλειψιν παρ' ἡμῖν γονέων, δυναμένων νὰ καταβάλλωσιν ὑπὲρ τῆς παιδείσεως τῶν ἰδίων τέκνων δίδακτρα, καὶ μάλιστα εὐτελεῆ, οἷα τὰ τῆς ἡμέτερας Σχολῆς, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν ἄλλων Σχολῶν ἡμετέρων τε καὶ ξένων. Τὴν πεποίθησίν μου ταύτην δικαιολογεῖ τὸ γεγονός, ὅτι περὶ τοὺς 800, ἴσως δὲ καὶ 1000, ἑλληνοπαῖδες φοιτῶσιν ἐπὶ ἀδροῖς διδάκτροις εἰς ἰδιωτικὰς καὶ ξένας μάλιστα Σχολὰς. Οἱ μαθηταὶ οὗτοι πληρώνουσιν ὡς ἐξωτερικοὶ μὲν ἀπὸ 8—16 λιρῶν, ὡς ἐσωτερικοὶ δὲ ἀπὸ 30—50 λιρῶν ἐτησίως· ἐὰν δὲ ὑπολογίσωμεν τὸ ἐν τρίτον μόνον ὡς ἐσωτερικοὺς καὶ τὰ δύο τρίτα ὡς ἐξωτερικοὺς, τὸ ὑπ' αὐτῶν καταβαλλόμενον ἐτησίως ποσὸν θ' ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς λ. τ. 20000 περίπου.

Τί δὲν θὰ κατώρθουν αἱ ἡμέτεραι ἀνώτεραι Σχολαί, ἐὰν τὸ ἡμῖν μόνον τοῦ ποσοῦ τούτου διέθετον πρὸς παροχὴν διδασκαλίας πλείοτερον ἀνταποκρινομένης πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν περιστάσεων καὶ τῶν κοινωνικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι σήμερον τροφοδοτοῦσιν ἀφθόνως καὶ ἀφειδῶς τὰ ξένα Σχολεῖα; Ἐφ' ὅσον δὲ κατ' ἐμὲ δὲν θυμίζομεν τὴν ἀνωτέραν ἡμῶν

παιδευσιν σκοπιμώτερον, ἀπωθοῦμεν ἐκ τῶν ἡμετέρων σχολείων τὰ τέκνα τῶν σχετικῶς εὐπορουσῶν τάξεων, ἥτοι τὸν ἐνεργὸν ἐν προσεχεῖ μέλλοντι πυρῆνα τοῦ ἡμετέρου γένους.

Τοῦτο εἶναι ζημία μεγίστη, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα θὰ αἰσθανθῆ βαθύτατα τὸ ἡμέτερον Γένος ἐντὸς οὐ μακροῦ χρόνου. Φρονῶ δέ, ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνακοπῆ βαθμηδὸν διὰ τῆς λήψεως καταλλήλων μέτρων τὸ πρὸς τὰς ξένας Σχολὰς θεῦμα καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὑλικῶς αἱ ἡμέτεραι Σχολαὶ νὰ ὠφεληθῶσι καὶ ἠθικῶς τὸ ἡμέτερον Γένος ν' ἀποζημιωθῆ, συντελούντων ἡμῶν αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν τῶν τέκνων ἡμῶν ἐν αὐταῖς ταῖς ἡμετέραις Σχολαῖς.

Περὶ τῆς ἡμετέρας δὲ Σχολῆς προκειμένου οἰαδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἰσηγηθῆ περὶ αὐτῆς προσεκτικῆ βεβαίως ἐν τισι μεταρρυθμίσι, δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῶσι μήτε τὸ ἐνδοξὸν αὐτῆς παρελθὸν μήτε ὁ κυριώτατος αὐτῆς προορισμός. Καίτοι δὲ ἀπὸ τριετίας ἤδη σπουδαιόταται βελτιώσεις ἐπιτευχθήσαν, ὡς γνωστόν, ἐν αὐτῇ, οὐχ ἦττον πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ βαθμιαίως τελειοποιούμενον τὸ ἀρξάμενον ἤδη ἔργον τῆς ἀναπτύξεως, μέχρις οὗ παράσχωμεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα παιδευτήρια τὸ παράδειγμα τῆς μερίμνης καὶ προσπαθείας, ὅπως διὰ παντὸς μέσου προσελκύσωμεν τοὺς ἡμετέρους μαθητὰς ἐκ τῶν ξένων Σχολῶν καὶ καταδείξωμεν αὐτοῖς, ὅτι τοῦτο κατορθοῦται δι' ἔργων μόνον καὶ οὐχὶ δι' ἀναπτύξεως ἐπιστημονικῶν θεωριῶν οὐδ' ἀσκόπων συζητήσεων.

Ὅμολογῶ, ὅτι δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ ἐξενέγκω γνώμην ἐπιστημονικῶς ἔγκυρον περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ τοῦτο ἐν τῇ ἡμέτερᾳ Σχολῇ. Οὐχ ἦττον ἀντλῶν θάρρος ἐκ τοῦ ἐπιτυχοῦς ἀποτελέσματος τῶν μέτρων, ἅτινα ἀπὸ τριετίας ἐφηρμόσθησαν ἐν αὐτῇ, τολμῶ νὰ ἐλπίσω, ὅτι θὰ μοι ἐπιτραπῆ νὰ καθυποβάλλω τῇ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι ταπεινάς μου τινὰς σκέψεις, ἀπορροεούσας ἐκ τοῦ εἰλικρινοῦς μου ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ταύτης, τῆς ὁποίας ἄλλως ἢ

οικονομική ἐν τῷ μέλλοντι εὐεξία συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς παρεχομένην διδασκαλίαν.

Ἡ ἡμετέρα Σχολὴ προώρισται τὸ μὲν νὰ καταρτίζη διδασκάλους τῆς πρώτης παιδείσεως, τὸ δέ, τὸ καὶ πλείστον, νὰ προπαρασκευάζῃ τοὺς μέλλοντας νὰ τραπῶσιν εἰς τὰς ἐπισημασίας καὶ τὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα ὡς καὶ τὴν ἀνωτέραν ὑπαλληλίαν. Ὑφ' οὗς δὲ ὄρους ζῶμεν σήμερον, πάντες οὗτοι ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς τῇ ἄλλῃ βασίμῳ μορφώσει, ἣτις ἀφθονος καὶ σπουδαία παρέχεται ἐν τῇ Σχολῇ, καὶ γλωσσομαθείας ὡς οἶόν τε ἐπιρκεστέρας.

Λιὰ νὰ ἐπαρκέσωμεν δὲ εἰς τὴν ὁμολογουμένην ταύτην ἀνάγκην δὲν ἀρκεῖ, φρονῶ, ἡ γραμματικὴ διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσης καὶ ἡ διὰ γραπτῶν συνθέσεων ἄσκησις εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐκγυμνάζωνται οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν συχνοτάτην προφορικὴν ἔκθεσιν τῶν ἑαυτῶν ἰδεῶν ἐν τῇ ξένῃ γλώσσῃ, ἣν διδάσκονται. Πρὸς τοῦτο τὸ μόνον πρόχειρον μέσον, ὅπερ δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐν ταῖς ἡμετέραις Σχολαῖς, καθ' ὅσον ἐγὼ τοῦλάχιστον δύναμαι νὰ κρίνω, εἶναι ἡ διδασκαλία βοηθητικῶν τιῶν μαθημάτων ἐν ξένῃ τινὶ γλώσσῃ. Ἐὰν δὲ τοῦτο γείνη μεθοδικῶς ἐν τῇ ἡμετέρῃ Σχολῇ ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν, ἀρχῆς γινόμενης δι' ἐνὸς ὁπωσοῦν εὐχεροῦς μισθίμου, ἡ βαθμιαία ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ἔσται ἐξηοφαισμένη. Εἰς τὰς τυχὸν προβληθησομένας περὶ τούτου ἐνστάσεις ἀντιτάσσω τὸ γεγονός, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο, κατ' οὐδὲν παραβλάπτου τὸν οὐσιώδη τῆς Σχολῆς χαρακτῆρα καὶ τὸν προορισμόν, ἐφαρμοσθὲν προσφάτως ἐν ἄλλοις παιδευτηρίοις ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἐπήνεγκε ἀνέλπιστι ἠθικά τε καὶ ἕλικὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπὶ τούτοις χάριν τοῦ τελειότερου καταρτισμοῦ ἀφ' ἐνὸς τῶν ἡμετέρων δημοδιδασκάλων καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν προαλειφομένων διὰ τὸ βιωτικὸν στάδιον—ἐκτὸς βεβαίως τῶν δι' ἐπισημασίας προοριζομένων—δέον νὰ καταρτισθῇ μία εἰδικὴ τάξις,

εἰς ἣν πρὸς τοῖς καθαρῶς παιδαγωγικοῖς, ἅτινα θὰ ἦναι ὑποχρεωτικὰ διὰ μόνους τοὺς δημοδιδασκάλους, νὰ καταρτίζονται οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον εἰς τὰ γλωσσικά, τὰ λογιστικά, τὴν ὑγιεινὴν, τὴν συστηματικῶς προφορικὴν ἀνάπτυξιν θεμάτων ἐν ταῖς τρισὶ διδασκομέναις γλώσσαις, τὴν ἀπαγγελίαν, τὸ στοιχειῶδες ἐμπορικὸν δίκαιον, τὴν ἐμπορικὴν Γεωγραφίαν καὶ εἴτι ἄλλο. Πάντα δὲ ταῦτα βεβαίως, ἀφοῦ προηγουμένως ἡ Σχολὴ προετοιμάσῃ βαθμαίως μαθητὰς ἱκανοὺς νὰ ἐπωφεληθῶσι τὰ συμπληρωματικὰ ταῦτα διὰ τε τὸ διδασκαλικὸν ἔργον καὶ διὰ τὸ βιωτικὸν στάδιον ἐφόδια.

Τότε φρονῶ, ὅτι οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, κατ' οὐδὲν ὑπολειπόμενοι τῶν τροφίμων τῶν ἄλλων παιδευτηρίων ὡς πρὸς τὰς προσθέτους ταύτας γνώσεις, θὰ ἦναι ἀνταγωνιστοὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἡμῶν συμπολιτῶν, διότι θὰ ἔχωσι καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς κλασικῆς παιδείσεως, ἣτις ἀπὸ μορφωτικῆς ἀπόψεως εἶναι, κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων, ἀπαράμιλλος.

Τὰ ἠθικὰ ταῦτα κέρδη, Παναγιώτατε Δέσποτα, θὰ συνεπιφέρωσιν ἀναμφηρίστως καὶ τὰ ἀναγκαιότατα ὑλικά, διότι ἀφεύκτως θὰ προσελκύσωσι τὴν φοίτησιν εἰς τὴν ἡμετέραν Σχολὴν μεγάλου μέρους τῶν ἐξ ἀνάγκης ἀλλαχοῦ ἐπιζητούντων τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν ἀντὶ ἀδράς δαπάνης ὁμογενῶν μαθητῶν, οἵτινες πολὺ προθύμως θὰ καταβάλλωσι τὰ ὑπὸ τῆς Σχολῆς κατὰ καιροῦς ὀριζόμενα μετριώτατα δίδακτρα. Τοῦτο θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπαύξησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πόρου διδασκτρων, ὅστις ὀφείλει, κατ' ἐμέ, ν' ἀποτελῇ τὴν κυριωτέραν πρόσσοδον πάσης ἐπιτυχῶς διωργανωμένης Σχολῆς.

Τὸ ζήτημα εἶναι ἐπεῖγον καὶ καίριον. Φρονῶ δὲ ταπεινῶς, ὅτι πᾶσα τυπικὴ ἢ θεωρητικὴ ἐνοτασις δέον νὰ τρεθῇ κατὰ μέρος ἐνώπιον τοῦ κινδύνου, ὃν διατρέχομεν, τοῦ νὰ ἴδωμεν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὴν τάξιν τῶν παρ' ἡμῖν εὐπορωτέρων ὁμογενῶν

ἀποτελοῦσιν ομάδα ὅλως ξένην πρὸς τὰς ἡμετέρας θεολογικὰς τε καὶ κοινωνικὰς παραδόσεις.

Καθυποβάλλον τὰς ταπεινὰς ταύτας σκέψεις εἰς Ἰ. Μ. Θ. Παναγιώτη, πέποιθα, ὅτι τὸ ἐγνωσμένον ὑπὲρ τῆς γεραῆς ταύτης Σχολῆς ἐνδιαφέρον Αὐτῆς θὰ συντελέσῃ, ἂν μὴ ἔτι ἐγκριθῇ ἢ ἐφαρμογῇ τῶν ὑπ' ἐμοῦ προτεινομένων, πάντως, ὅπως καταβληθῇ σύντονος μέριμνα πρὸς ἐξεύρεσιν καὶ ταχεῖαν ἐφαρμογὴν ἄλλων, καταλληλοτέρων ἴσως, μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου ἱεροῦ σκοποῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΝΕΩΣΤΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΛΛΟΓΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΣΠΑΘΑΡΗ

τῆ 30 Ἰανουαρίου 1908.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εὐτυχεῖς λογισθῶμεν οἱ ζῶντες ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν μεγάλα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τελοῦνται, πολλαὶ δὲ καὶ πυκναὶ αἱ ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις. Διότι δι' αὐτῶν οὐ μόνον εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν περὶ φύσεως ἡμετέρων γνώσεων καὶ ἡμέρα τῆ ἡμέρα ὑποδοιλοῦται αὕτη καὶ τιθασσέεται εἰς θεραπείαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν, ἀλλ' ὅπερ σπουδαιότατον, ἐμπειρικῶς δοκιμάζονται αἱ περὶ φύσεως γενικαὶ θεωρίαι καὶ ὑποθέσεις, αἱ τὰ μύχια αἷτια τῶν φαινομένων διερευνῶσαι.

Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ χθὲς μόλις λήξαντος μεγάλου αἰῶνος καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ταῦτα ἔτη τοῦ εἰκοστοῦ τούτου ἀθρόα ἐξάγονται τὰ ἀναπόφευκτα πορίσματα προγενεστέρας παρατηρήσεως καὶ μελέτης, παμπληθεῖς δὲ σωρεύονται παρατηρήσεις φαινομένων νέων καὶ ὄντως ἐκπληκτικῶν ἅτε οὐδὲν τὸ ἀνάλογον ἐν τῷ παρελθόντι ἐχόντων.

Τίς ὅπουδῆποτε οἰκῶν μακρὰν ἔστω τῶν ἐπιστημονικῶν κέντρων οὐδὲν ἤκουσε περὶ ἀσυρμάτου τηλεγράφου, περὶ

τηλεγραφίας εικόνων ἢ περὶ μεταβιβάσεως μακρὰν τῆς μηχανικῆς ἐνεργείας ; Τίς ἀγνοεῖ τὴν φωτογραφίαν τῶν χρωμάτων, τὴν ἐκλαϊκευθεῖσαν φωνογράφον καὶ κινηματογράφον μηχανὴν καὶ τὰ διάφορα τηλεγραφικὰ καὶ τηλεφωνικὰ συστήματα ; Ἡ ἀκριβεστερά γνῶσις τῶν ιδιοτήτων τῆς ὕλης καὶ τῶν νόμων αὐτῆς ἐπιτρέπει σκοπιμωτέραν ἅμα καὶ τολμηροτέραν τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν.

Τεράστια μηχανικὰ ἔργα καθ' ἑκάστην συντελοῦνται, ἀτμήλατοι ἢ ἠλεκτροκίνητοι μηχαναὶ εὐχερῶς καὶ ταχέως μετακινουσι τὰς μάζας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, πελώρια σκάφη βαθεῖαν τὴν ἐφήμερον αὐτῶν αὐλακα χαράσσουσιν ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ὁδοῦ, κοῦφα δὲ καὶ ὀμαλῶς ἱπτάμενα τὰ πηδαλιουχούμενα καὶ αὐτοκίνητα ἀεροπόρα ὑποδουλοῦσι τὸν τέως ἀνεφικτον ἀτμοσφαιρικὸν χῶρον.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν πρακτικῶν τούτων τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἐφαρμογῶν, τῶν εἰς τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν πάντων εὐχερῶς ὑποπιπτουσῶν, οἷος πλοῦτος φαινομένων ὀπτικῶν, θεομαντικῶν, ἀκουστικῶν καὶ ἠλεκτρομαγνητικῶν καὶ οἷα πνευματικὴ τροφή διὰ τὸν εἰδικῶς εἰς τὴν μελέτην αὐτῶν ἐγκύπτουσι φυσιοδίφην ! Μάλιστα δὲ πάντων τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην εἰκοσαετίαν ἐγγύτερον ἢ καὶ τὸ πρῶτον παρατηρηθέντι φαινόμενα τῆς ἐκπομπῆς καὶ τῆς ἀκτινοβολουμένης ἐνεργείας ἐντὸς ἢ καὶ ἐκτὸς τῶν σωλήνων τοῦ Crookes, αἱ καθοδικαὶ ἀκτῖνες, αἱ τοῦ Röntgen καὶ ἄλλαι δευτερεύουσαι ἀκτινοβολαί, αἱ ἔντονοι ἐκπομπαὶ τοῦ Οὐρανίου, Θορίου καὶ Ραδίου καὶ αἱ παράδοξοι αὐτῶν ιδιότητες μέγα ἐξήγειραν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν σοφῶν διὰ τὴν σημασίαν τῶν ἐξ αὐτῶν συμπερασμάτων.

Ἰδιαίτερα ὄντως καὶ μεγάλη ἀποδοτέα σημασία καὶ σπουδαιότης εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν καινοφανῶν τούτων φαινομένων τῶν μηδαμῶς ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων ἤδη περὶ φύσεως γενικῶν θεωριῶν προβλεπομένων· διότι ἡ ζήτησις τῆς ἐρμη-

νείας αὐτῶν ἢ θὰ συντελέοι εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ κύρους τῶν θεωριῶν τούτων ἢ τοῦναντίον θὰ ἐπιβάλλῃ ποιάν τινα αὐτῶν τροποποιήσιν, εἰ μὴ τὴν ἐντελῆ ἀναιτροπήν.

Πρὸς ἡμῶν, θεωρούντων τὸ σύνολον τῆς γενομένης ἐργασίας ἀπὸ Γαλιλαίου μέχρι σήμερον, ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη ὀρθοῦται ὡς πολυμερῆς οἰκοδομή, ἣς αἱ προῦται μὲν βάσεις ἐτέθησαν ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου, Huygens καὶ Νεύτωνος, πολλαὶ δὲ καὶ πολυτελεῖς πτέρυγες κατὰ καιροὺς προσετέθησαν ὑπὸ μεγαλοφυῶν ἀρχιτεκτόνων τοῦ Coulomb, τοῦ Fresnel, τοῦ Ampère, τοῦ Faraday καὶ ἄλλων μεταγενεστέρων. Ἄλλ' ἤδη μετὰ τὰς νεωστὶ γενομένας νέας προσθήκας καὶ ἐπεκτάσεις γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, ἐὰν διασώζεται ἐν τῇ ὅλῃ τοῦ οἰκοδομήματος ἀπόψει ἐντελῆς συμμετρία καὶ ἐνότης ῥυθμοῦ καὶ ἐὰν τοῦτο ἰσορροπῇ εὐσταθῶς ἐπὶ τῶν παλαιῶν αὐτοῦ βάσεων.

Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ἀσκηθῇ τὰς μεγάλας πρακτικὰς ὠφελείας, ἃς προυγομένη κατὰ τοὺς τορεῖς τούτους τελευταίους αἰῶνας ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη παρέσχε βελτιοῦσα τὰς συνθήκας τοῦ βίου. Ἄλλ' ἄρα γε ἐθεράπευσε δεόντως καὶ τὴν ἄλλην ἀνθρωπίνην ἀνάγκην, τὴν καθαρῶς πνευματικὴν, τὴν πολὺ τῶν ἄλλων ὑπεριέρον, παρέσχε τὸν ποθητὸν μίτον τῆς λαβυρινθώδους τῶν φαινομένων περιπλοκῆς; Ἐὔρε τὸν συνδέοντα αὐτὰ δεσμὸν καὶ διετύπωσε αὐτὸν ὑπὸ μορφὴν γενικωτάτων ἀρχῶν διεπουσῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιφάσεως πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς ἐνεργείας τῶν σωμάτων;

Ὑπάρχουσιν οἱ διατεινόμενοι, ὅτι τὰ τελευταίως παρατηρηθέντα φαινόμενα τῆς ἀπὸ τοῦ Ραδίου καὶ τῶν συγγενῶν σωμάτων ἐκπομπῆς καὶ τὰ τούτοις παρεμμερῆ τῆς καθοδικῆς ἀκτινοβολίας, χαρακτηρίζοντα λίαν πιθανῶς πᾶσαν οἰασδήποτε χημικῆς συνθέσεως ὕλην, κλονίζουσι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀνατρέπουσι τὰς ἀπ' αἰῶνος καὶ πλέον κτηθείσας γενικωτάτας περὶ ὕλης καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἀρχάς.

Αὐταὶ αὐταὶ αἱ βάσεις τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης: ἡ ἀρχὴ

τοῦ σταθεροῦ τῆς μάξης καὶ ἡ τοῦ σταθεροῦ τῆς ἐνεργείας, καταγγέλλονται ὡς ἀρχαὶ οὐχὶ ἀπολύτου κύρους, ἀλλὰ κατὰ προσέγγισιν ἀληθεῖς, προσέγγισιν ὁμολογουμένως μεγάλην, πάντως ὁμως ἐξαρτωμένην ἐκ τε τῆς βραδύτητος, μεθ' ἧς τελοῦνται τὰ φαινόμενα τῆς ἐκπομπῆς καὶ ἐκ τῆς ἀτελείας τῶν μέσων, ἅπερ διαθέτομεν πρὸς σκόπιμον αὐτῶν ἐνίσχυσιν. ἅμα δὲ ψευδῆς καὶ περιττῆ κηρύσσεται ἡ χθὲς ἔτι ὑπὸ τοῦ Berthelot ὡς μία τῶν μεγίστων ἀνακαλύψεων χαρακτηρισθεῖσαι διάκρισις τοῦ ἀβαροῦς αἰθέρος ἀπὸ τῆς βαρείας ὕλης.

Ὅθεν ἐπιβάλλεται ὑπέροπε καὶ ἐπείγουσα παρίσταται ἡ ἀνασκόπησις τῶν γενικῶν τούτων ἀρχῶν καὶ ὑποθέσεων, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἡ μέθοδος τῆς ἐρεῦνης καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων. Ἀκριβῶς δὲ τοῦτο ἔσεται τὸ θέμα τῆς πραγματείας ἡμῶν ταύτης πάντως ἐπικαίρου, καθ' ἣν ἐποχὴν τοσοῦτος περὶ τῶν θειτικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἰδίᾳ περὶ φυσικῆς γίνεται λόγος.

Ἰδιαιτέρως δὲ καὶ ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσι τὰ στενὰ τοῦ παρεχομένου χρόνου ὅρια θὰ μελετήσωμεν τὰς δύο μεγάλας ἀρχὰς τοῦ σταθεροῦ τῆς μάξης καὶ τοῦ σταθεροῦ τῆς ἐνεργείας, τὰς ἀμέσως ὑπὸ τῶν νεωτεριζόντων σοφῶν προσβαλλομένας, ὀδηγὸν ἐν τούτῳ ἔχοντες τὰς ἀναμνήσεις πολυτίμου διδασκαλίας καὶ τὰ πορίσματα μελέτης ἐδραζομένης ἐπὶ τοῦ τιμαλφοῦς ἐκείνου ἐφοδίου, ὅπερ ἐν ἡμῖν ἀπέθηκεν ἡ φιλόστοργος μέριμνα τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρὸς τοῦ ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ ἀειμνήστου ἡμῶν διδασκάλου.

Διὸ ἐπιτραπήτω μοι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῶν μνημοσύνων νὰ ἀναφέρω τὰς τοῦ λόγου ἀπαρχὰς εἰς τὴν μνήμην ἐκείνου, μνήμην διττῶς ἐμοὶ ἱερὰν τοῦ τε ζῆν καὶ τοῦ εἶ ζῆν ἕνεκα.

*

Ἡ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ ἡ εὔρεσις τῶν διεπόντων αὐτὰ νόμων κατορθοῦται διὰ τῆς ἐπισταμένης

παρατηρήσεως αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ διὰ τῆς ἐμπειρίας, ἥτοι τῆς ἀναπα-
ραγωγῆς τοῦ φαινομένου ὑπὸ συνθήκας μεταβλητὰς καὶ σκο-
πίμως ὑφ' ἡμῶν μεταβαλλομένης, οὕτως ὥστε ἡ ἐν σχέσει
αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ ἀκολουθία τῶν συνθηκῶν τούτων καὶ τοῦ
ὑπὸ μελέτην φαινομένου παρέχουσα ἐπαρκῆ γνῶσιν τῆς ἐπη-
ρείας, ἣν ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ἀσκεῖ τοιαύτη ἢ ἄλλοια ἐκεί-
νων μεταβολή, καθορίζει τὸν ζητούμενον νόμον. Τὸ κῶρος τῶν
οὕτω εὗρισκομένων νόμων, ἡ πιθανότης ἡγουν τῆς ἀληθείας
αὐτῶν στηρίζεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ἣν
πάντες παραδεχόμεθα σιωπηρῶς, ὅτι ἡ φύσις ἐν χώρῳ καὶ
χρόνῳ θεωρουμένη ἐστὶ μία, ὅτι ἄρα διὰ τῶν αὐτῶν μέσων καὶ
τῶν αὐτῶν μεθόδων πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἀναπαράγει τὰ φαι-
νόμενα. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, προῖόν τῆς ἀνθρωπίνης πείρας, τόσον
ἰσχυρῶς ἐρριζωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν, ὥστε ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦμεν
τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἐπὶ τῇ βάσει παρατηρήσεών
τινων πλήθος πάντως πεπερασμένον, μηδαμινοῦ ἄρα πρὸ τῆς
ἀπειρίας τῶν ἐνδεχομένων συγχρόνων καὶ μελλόντων φαινο-
μένων διατυπωθεὶς νόμος ἰσχύει καὶ ἐπ' ἐκείνων διέπων τὰ
κατ' αὐτά.

Ὁ πειραματισμὸς ἐνισχύει οὕτω ἐπικυρῶν, ἢ μεταβάλλει
ἢ καὶ ἄρδην ἀνατρέπει τὴν ἐν τῷ πνεύματι ὑπὸ μορφὴν ὑπο-
θέσεως συλληφθεῖσαν πρότασιν, ἣτις προηγείται ἐκείνου ἔν-
θιμίξουσα τὴν παρατήρησιν. Ὁ Γαλιλαῖος μελετῶν πειραματι-
κῶς τὴν πτώσιν τῶν βαρέων σωμάτων ὑποθέτει κατ' ἀρχὰς τὴν
κατὰ τὴν πτώσιν κτωμένην ταχύτητι ἀνάλογον τῷ διαστήματι
διαφενεσθείσης ὁμοῦς τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὑπὸ τῆς πείρας
διατυποῖ νέαν: ὅτι ἡ ταχύτης ἀναλογεῖ τῷ χρόνῳ τῆς πτώσεως·
ἐκ τῆς δευτέρας ταύτης ὑποθέσεως ἐξάγεται ὁ νόμος τῶν δια-
στημάτων ὑπὸ τῆς πείρας βεβαιούμενος.

Ἄλλ' ἀπλῆ μόνον τῶν φαινομένων παρατήρησις καὶ ψιλὴ
τῶν φυσικῶν νόμων διὰ πειραματικῆς ἐρεῦνης ζήτησις δὲν ἱκα-
νοποιεῖ τὸ πνεῦμα· ἡ βεβαιότης ὅτι ἡ φύσις ἐστὶν ἀπλῆ παρὰ

τὴν φαινομένην αὐτῆς ποικιλίαν ἄγει εἰς τὴν διατύπωσιν θεωριῶν, δι' ὧν πειρώμεθα νὰ συνδέσωμεν τὰ φαινόμενα· ἡ δὲ ἀνίχνευσις τοῦ λανθάνοντος δεομοῦ ἐπιβάλλεται ὡς ὑπερτάτη ψυχικὴ ἀνάγκη.

Ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς γνώσεως τῶν κεκρυμμένων λόγων, ἐφ' ἧς καὶ μόνης θὰ ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ στηρίξῃ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπέροχον αὐτοῦ θέσιν, ἰσθιγεί αὐτὸν εἰς τὴν θεωρητικὴν περὶ φύσεως μελέτην, ἣτις βασιζομένη ἐπὶ τινων γενικωτάτης σημασίας προτάσεων προάγεται δι' αὐστηρᾶς λογικῆς ἐξελέξεως. Κατόπιν μακρᾶς παρατηρήσεως καὶ πείρας ἀνιχνεύονται αἱ θεμελιώδεις τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἀρχαὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἐπὶ ἀξιωμάτων, ἰδρύεται αὕτη ἐν εἴδει γεωμετρικοῦ οἰκοδομήματος. Τὰ δὲ ἀκρότατα τῶν συλλογισμῶν συμπεράσματα παραβάλλονται πρὸς τὰ ἐκάστοτε παρατηρούμενα ἢ καὶ σκοπίμως πρὸς τοῦτο παρασκευαζόμενα σχετικὰ φαινόμενα. Διότι αἱ περὶ τῶν ὄντων σχηματιζόμεναι ἐν ἡμῖν ἔννοιαι δέον οὐ μόνον λογικῶς νὰ συνέχωνται μηδαμῶς πρὸς ἀλλήλας ἀντιπίπτουσαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἐκτὸς ἡμῶν νὰ ἐφαρμόζωσι συμφωνοῦσαι πρὸς τὰς παρατηρουμένους τῶν ὄντων σχέσεις. "Ἄλλως, λογικῶς ὀρθαί, θὰ συνετέλουν μὲν εἰς ἐκτύλιξιν θεωρίας περὶ φύσεως ἐξ ὑποκειμένου πιθανῆς, πάντως ὅμως θὰ ἐκινδύνευον νὰ μείνωσι στεῖραι, καταδαπανώμεναι εἰς δημιουργίαν νοητοῦ ἀλλὰ φαντασιώδους κόσμου, οὐδὲν δὲ περὶ τῶν ἐκτὸς πληροφοροῦσαι. Παράδειγμα τούτου ἔστωσαν αἱ πολυπληθεῖς Γεωμετρίαι αἱ τὸ περίπτιστον ἀξίωμα τοῦ Εὐκλείδου ἀπορρίπτουσαι, αἱ οὐχ ἦττον ἄνευ οὐδεμιᾶς λογικῆς ἀντιφάσεως ἀναπτυσσόμεναι, ἰσχυραὶ ἄρα καὶ ἀληθέσταται ὡς φαινόμενα πνευματικά, οὐδαμῶς ὅμως τὸν οἰκεῖον ἡμῖν τρισδιάστατον χῶρον ἐρμηνεύουσαι, ἐξ οὗ πάσας τὰς ἀντιλήψεις ἡμῶν ἔχομεν καὶ ὄν ἐπιτυχῶς ὑπηρετεῖ ἡ συνήθης Γεωμετρία.

Ἄλλ' ἡ ἔρευνα καὶ διατύπωσις τῶν φυσικῶν νόμων καὶ ἡ συνακολουθοῦσα θεωρητικὴ μελέτη οὐδαμῶς ἐκπεραίνονται διὰ

τῆς παρατηρήσεως καὶ τοῦ πειραματισμοῦ τῶν ποιοτικῶν μόνων τῆς ὕλης ἰδιοτήτων. Πρὸς πληρεστέραν κατάληψιν τῶν φαινομένων ἐπιβάλλεται προσέτι καὶ πρὸ παντὸς ἡ παρατήρησις καὶ μελέτη τῶν ποσοτικῶν σχέσεων τῶν ὄντων καὶ οὕτω κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην εἰσάγεται ἐν τῇ φυσικῇ ἢ χρησις τοῦ ἀριθμοῦ. Λίαν περίεργος ἀληθῶς καὶ ἄξιος μὴ παροδικῆς προσοχῆς διὰ τὸν φιλοσοφοῦντα φυσιοδίφην ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, ὅστις παρὰ τὴν μακροαίωνα τῆς ἀνθρωπότητος πείραν ἀδυνατῶν σαφῶς νὰ ἀντιληφθῇ θεωρῶν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀμέσως τὰ συνεχῆ ποσὰ προβαίνει διαρκῶς εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ποσοτικῶν αὐτῶν σχέσεων κατὰ τὰ ἐπιπέδων αὐτῶν εἰς πλήθη μερῶν.

Πράγματι ἡ κατάκτησις τοῦ συνεχοῦς, ὅπερ ἐμφανίζεται πρὸ ἡμῶν ὡς τε ἔκτασις καὶ ὡς διάρκεια καὶ ὡς συνδυασμὸς ἀμφοτέρων, ἦτοι ὡς κίνησις, ἐμόρφωσαν τὴν Γεωμετρίαν καὶ τὴν Μηχανικὴν, δι' ὧν πειρώμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἀριθμοῦ τὰ συνεχῆ ταῦτα ποσὰ.

Διὰ τῆς Ἀλγέβρας προσπαθοῦμεν νὰ ἐγκλείσωμεν τὰς γεωμετρικὰς τῶν σωμάτων καὶ τὰς μηχανικὰς τῶν κινήσεων ιδιότητας ἐντὸς ὠρισμένων διασκεπτικῶν τύπων. Ὁ δὲ νόμος, ἦτοι ὁ δεσμός, ὃ ἐν χρόνῳ συνδέων δύο γεγονότα ἢ συστήματα γεγονότων, ἀνιχνεύεται διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ φαινομένου, δι' ἧς ὁ νοῦς, κατασυντριβὼν τὴν πολυσύνθετον πραγματικότητα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ φυσικοῦ οἰκοδομήματος, ἰδρύει τὸ πολὺ ἀπλούστερον πνευματικόν, τὴν μαθηματικὴν σύνθεσιν. Ἐνεκα τούτου ὁ πειραματισμὸς παραλείπει τὰ πλεῖστα τῶν στοιχείων τοῦ φαινομένου, συγκρατεῖ τὰ οὐσιώδη καὶ διὰ σκοπίμου ἀπογυμνώσεως τῆς πολυπλόκου καὶ πολυμεροῦς πραγματικότητος διατυποῖ τὸν νόμον ὑπὸ μορφῆν ποσοτικῆς σχέσεως. Καὶ οὕτω ἄνευ κινδύνου παραδοξολογίας δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν πᾶν βῆμα πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπομακρύνει ἡ μᾶς ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς καὶ συγκεκριμένης πραγμα-

τικρότητος· ἡ ἀνάπτυξις ἄρα τῶν φυσικῶν θεωριῶν, ἐκ γενικωτάτων τινῶν ὑποθέσεων ὁρμωμένων, ἐπὶ τὰ ἐπὶ μέρους δὲ ἐκτεινομένων πρὸς ἔρευναν καὶ ἐξακριβωσιν ποσοτικῶν σχέσεων εὐοδοῦται διὰ τῶν μαθητικῶν μεθόδων· καὶ τόσον στενὸς μεταξὺ τῶν δύο ἐπιστημῶν ἀπέβη ὁ δεσμός, ὥστε ἀντιστρόφως ἡ Φυσικὴ μεγάλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν Μαθηματικῶν, ἀφθόνως τὸς πρὸς τοῦτο ἀφορμὰς παρασχοῦσα ὑπὸ μορφὴν μεγάλων καὶ σπουδαιοτάτων ζητημάτων. Ἰδίᾳ δὲ μετὰ τῆς Φυσικῆς μέχρι τοσοῦτον συνεξυμώθησαν αἱ νεώτεροι τοῦ Λογισμοῦ μέθοδοι, ἡ Διαφορικὴ καὶ ἡ Ὀλοκληρωτικὴ, αἱ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους τὸ πρῶτον εὐρεθεῖσαι, ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος δὲ καὶ τοῦ Λεϊβνιτίου συστηματοποιηθεῖσαι καὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εἰσαχθεῖσαι, ὥστε σχεδὸν ἀδύνατος ἄνευ αὐτῶν ἀποβαίνει πᾶσα σοβαρὰ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων. Διὰ τῶν μεθόδων τούτων δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἀσφαλῶς τὴν ἐν χρόνῳ καὶ χώρῳ συνεχῆ καὶ βαθμιαίαν τοῦ φαινομένου διὰ τῶν διαδοχικῶν αὐτοῦ φάσεων ἐκτύλιξιν, ἣν ἐν συνόλῳ θεωροῦντες, ἦτοι ὀλοκληροῦντες, ἰδρῶμεν τὴν γέφυραν τὴν ἄγουσαν ἐκ τῶν ἀρχικῶν τοῦ προβλήματος συνθηκῶν ἐπὶ τὰς ἀποτελούσας τὸ φαινόμενον λεπτομερείας.

Πρὸς θεμελίωσιν ὁμως τῶν μαθηματικῶν συλλογισμῶν ἀπαιτοῦνται πρῶταί τινες ἀρχαὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως λαμβανόμεναι καὶ ὑπὸ πάσης παρατηρήσεως βεβαιούμεναι, ἐφ' ὧν, ὡς ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων, νὰ στηρίξωμεν τὸ ὅλον ἐπιστημονικὸν οἰκοδόμημα. Αἱ ἀρχαὶ αὗται δεόν νὰ ᾤσιν ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι, ὡς ὀλίγισται δὲ τὸ πλῆθος βοηθεία ὑποθέσεων τινῶν, φερούσῶν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀπλοῦ καὶ πιθανοῦ, νὰ ἐρμηνεύωσι τὰ φαινόμενα συσχετίζουσαι ταῦτα, τὰ μὲν πρὸς τὰ δέ, καὶ παρέχουσαι οὕτω τὸν μεταξὺ αὐτῶν λανθάνοντα δεσμόν. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ δύο μεγάλαι τῆς Φυσικῆς ἀρχαί, ἡ τοῦ σταθεροῦ τῆς μάξης καὶ ἡ τοῦ σταθεροῦ τῆς ἐνεργείας ὡς καὶ

· αἱ θεμελιώδεις ὑποθέσεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀβαροῦς αἰθέρος καὶ τῆς ἀτομικῆς συστάσεως τῆς βαρείας ὕλης, ἐφ' ὧν οἰκοδομεῖται σύσσωμος ἡ περὶ φύσεως θεωρητικὴ μελέτη.

Περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ὑποθέσεων τούτων ἀνάγκη νὰ ἐνδιατριψωμεν λεπτομερέστερον, διότι ἀκριβῶς τὸ ἀπασχολοῦν σήμερον πάντας ζήτημα περὶ ταύτας σιγέφεται.

✱

Ἐπειδὴ αἱ μέχρι τοῦδε γνωσταὶ τῆς ὕλης ιδιότητες οὐ μόνον δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἐρμηνεῖαν πολλῶν φαινομένων ἀλλ' οὐδὲ συμβιβάζονται πολλάκις πρὸς αὐτά, παρέστη ἀνάγκη τὰ φαινόμενα ταῦτα νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς ἑτέραν ὕλην συνυπάρχουσαι τῇ πρώτῃ, ταμεῖον δ' ἀποβαίνουσαν τῆς παγκοσμίου ἐνεργείας, τὸν λεγόμενον αἰθέρα. Αἱ περὶ τῆς Ὀπτικῆς θεωρητικαὶ μελέται τοῦ *Fresnel* καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καθ' ἃς βοήθεια τοῦ ἐλαστικοῦ τούτου περιέχοντος οὐ μόνον ἠρμηνεύοντο πάντα τὰ τότε γνωστὰ ὀπτικά φαινόμενα, ἀλλὰ καὶ νέα προεβλέποντο παραδοξότατα, πάντα ἐν πάσαις ταῖς λεπτομερείαις αὐτῶν ἀληθεύσαντα, ὡς περὶ τὸν ἀπὸ τῆς μεταγενεστέρᾳ δεξιᾷ παρατήρησις καταλλήλως ὑπὸ τῆς θεωρίας ὀδηγηθεῖσα, ἐδραίως ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐθεμελίωσαν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἐνισχυθεῖσαν ἔτι καὶ διὰ τῶν περὶ θερμότητος μελετῶν τοῦ *Fouquier* καὶ τῶν περὶ ἠλεκτρισμοῦ καὶ μαγνητισμοῦ θεωριῶν καὶ παρατηρήσεων τοῦ *Faraday*, *Maxwell* καὶ *Hertz*. Ἐγεννήθη δὲ ἡ τόσον ἱκανοποιούσα τὸ πνεῦμα ἐλπίς ὅτι ὁ τὸ φῶς καὶ τὴν ἀκτινοβολοῦν θερμότητα ἐρμηνεύων αἰθέρ οὗτος θὰ ἐπήρκει καὶ πρὸς ἐρμηνεῖαν τῶν ἠλεκτρικῶν καὶ μαγνητικῶν φαινομένων καὶ ὅτι τέλος ἀκριβεστέρᾳ γνῶσις τῶν μηχανικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐλαστικοῦ τούτου περιέχοντος θὰ ἀπεκάλυπτε τὸν μύχιον τρόπον τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς παραγωγῆς πάντων τῶν φαινομένων.

Ἡ ἐν τῇ Ὀπτικῇ ἐπιτυχία τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὑπῆρξε

τόσον πλήρης, τόσον τελεία, ὅστε ταχέως ἐλησμονήθη ὁ ὑποθετικὸς χαρακτήρ τοῦ αἰθερίου περιέχοντος καὶ ἡ πραγματικὴ αὐτοῦ ὑπαρξίς ἐθεωρήθη ἐφεξῆς ἀναμφισβήτητος. Δι' αὐτοῦ πληροῦντος τὸ ἀχανὲς διάστημα καὶ τοὺς μεσομορίους τῆς ὕλης χώρους καὶ διὰ τῶν ἐν αὐτῷ κυμάνσεων ἐξηγοῦνται λεπτομερῶς ἢ τε εὐθύγραμμος τοῦ φωτὸς διάδοσις, ἢ ἀνάκλασις ἢ ἀπλή καὶ διπλῆ διάθλασις, ἢ πόλευσις, ἢ περίκλασις καὶ τὰ περιεργότατα φαινόμενα τῆς συμβολῆς. Δι' αὐτοῦ εὐδοοῦται ὑπὸ μορφὴν κυμάνσεων ἐν χρόνῳ ἀναπτυσσομένων πᾶσα μὴ δι' ἀμέσους ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν σωμάτων διενεργουμένη ἀλληλεπίδρασις, φαντάζονται αὐτὸν ὡς ὕλην μὴ ὑπείκουσαν τῷ νόμῳ τῆς παγκοσμίου ἑλξεως, μᾶζαν ἀσήμενον, ἀλλ' ἐλαστικότητος μεγίστης, ἐμποτιζουσαν δὲ τὰ σώματα καὶ πεπυκνωμένην περὶ τὰ μόρια αὐτῶν.

Τὰ φαινόμενα τῆς πολεψέως τοῦ φωτὸς ἠνάγκασαν τὸν *Fresnel* νὰ ὑποθέσῃ τὰς δονήσεις τοῦ αἰθέρος ἐγκαρσίας, ἢτοι τελουμένας ἐν ἐπιπέδοις καθέτοις ἐπὶ τῶν ὁδῶν, καθ' ἃς αὗται ἀναπτύσσονται. Ἡ διάρκεια καὶ τὸ εὖρος τῶν ἐγκαρσίων τούτων δονήσεων εἰσὶν ἐλάχιστα, ὅστε τὸ πλῆθος αὐτῶν κατὰ δλ' μειρεῖται εἰς ἑκατοντάδας τινὰς τριλιονίων. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐξαρτᾶται τὸ χρῶμα τοῦ ὁρατοῦ φωτός, ἢτοι τὸ ἐν ἡμῖν αἴσθημα, ὅταν κύμανοις αἰθερία, αἰσθητὴ εἰς τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, ἐνοχλήσῃ αὐτό. Οὕτω τὸ ἰσχυρὸν φῶς ἀντιστοιχεῖ εἰς 800 περίπου, τὸ δὲ ἐρυθρὸν εἰς 400 τριλιόνια δονήσεων κατὰ δλ'. Γνωστὸν δὲ ὅτι αἱ δονήσεις τῆς πέραν τοῦ ἰάνθου ἀοράτου ἀκτινοβολίας τῆς ἐπιδρώσης ἐπὶ τοῦ εὐπαθοῦς στρώματος τῆς φωτογραφικῆς πλακός εἰσι πολλῶ ταχύτεραι. Ἀκριβῶς δὲ ἐνεκα τῆς πληθύος ταύτης τῶν κατὰ δλ' δονήσεων, καίτοι ἢ κύμανοις ἀναπτύσσεται ἐν τῷ αἰθέρι μετὰ ταχύτητος τεραστίας 300 000 χ.μ. κατὰ δλ' τὸ μῆκος τοῦ κύματος, ἢτοι ὁ δρόμος, καθ' ὃν ἢ κύμανσις προχωρεῖ ἐν χρόνῳ μιᾶς δονήσεως, μικρὸν ἐστι, διὰ μὲν τὸ ὁρατὸν φῶς

κυμαινόμενον μεταξὺ 0,0008 καὶ 0,0004 χτμ. διὰ δὲ τὴν ἐν-
τεῦθεν τοῦ ἐρυθροῦ ἀόρατον ἀκτινοβολίαν ἐξικνούμενον μέχρι
0,07 χτμ.

Τὰ δὲ περίφημα τοῦ *Hertz* πειράματα, τὰ κατὰ τὸ 1889
τόσον ἀνεπίστως ἐπισχύσαντα τὰς ὑπὸ τοῦ *Maxwell* πολ-
λῶ πρότερον διατυπωθείσας θεωρίας περὶ ἠλεκτρισμοῦ καὶ
αἰθερίων ἐν γένει κυμάνσεων, εὐρύνουσι τὰς περὶ ἀκτινοβο-
λουμένης ἐνεργείας ἀντιλήψεις ἡμῶν, νέαν δὲ παρέχοντα ἀπό-
δειξιν τῆς ὑπάρξεως ὑλικοῦ περιέχοντος ἀγωγοῦ τῆς παγκο-
σμίου ἐνεργείας καίριον καταφέρουσι τραῦμα κατὰ τῶν ὑπο-
θέσεων τῆς ἐξ ἀποστάσεως ἀκαριαίας δράσεως.

Πράγματι ὁ μεταξὺ τῶν ὀπλισμῶν καταλλήλου ἠλεκτρι-
κοῦ συμπυκνωτοῦ μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος δονούμενος
ἠλεκτρισμὸς ἐγείρει τοιαύτην ἐν τῷ αἰθέρι ταραχήν, ὥστε γεν-
νᾶται κύμανσις ἐν αὐτῷ εὐχερῶς ἐλεγχόμενη ὑπὸ φαινομένων
συμβολῆς ἀναλόγων πρὸς τὰ ἀντίστοιχα φαινόμενα τοῦ ἤχου
καὶ τοῦ φωτός, ἐξ ἐπαγωγῆς δὲ ἀναπτύσσει ἠλεκτρικὸν ρεῦμα
ἐν τοῖς μεταλλίοις σώμασιν. Ὡς δὲ ὁ *Blondlet*, ὁ γνω-
στὸς τῆς Σχολῆς τοῦ *Nancy* φυσικὸς ἔδειξεν, ἡ ἠλεκτρο-
μαγνητικὴ αὕτη ταραχὴ ἐξαπλοῦται ἐν τῷ αἰθέρι μετὰ ταχύ-
τητος ἴσης πρὸς τὴν ταχύτητα τῆς διαδόσεως τοῦ φωτός· ἐν-
τεῦθεν ἔπεται ὅτι τὰ φαινόμενα τῆς ἠλεκτρικῆς ἐπαγωγῆς τε-
λοῦνται ἐν χρόνῳ. Ἀνάγκη λοιπὸν ἄφρυστος ὑλικοῦ περιέχοντος,
ἐν ᾧ νὰ διασώζηται καὶ δι' οὗ νὰ δοχετεύηται ἡ ἐνέργεια ἀκρι-
βῶς κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, τὸν ἔστω καὶ ἐλάχιστον, τὸν πα-
ρεμπίπτοντα ὅμως μεταξὺ τῶν δύο φαινομένων τοῦ ἐπάγον-
τος λήξαντος καὶ τοῦ ἐπαγομένου μήπω ἀρξαμένου.

Τὰ πειράματα ταῦτα τοῦ *Hertz* καὶ ἡ μακρὰ σειρά
τῶν ἔκτοτε γενομένων παρατηρήσεων παρέσχον πληρεστέρας
πληροφορίας περὶ τῆς ἠλεκτρομαγνητικῆς ἀκτινοβολίας, ἀπο-
δείξαντι τὴν κατ' οὐσίαν ταυτότητα τῶν ἠλεκτρομαγνητικῶν
καὶ φωτεινῶν κυμάτων· ἄλλως τε αἱ μεταξὺ τῶν δύο τούτων

ἀκτινοβολιῶν παρατηρούμεναι διαφοραὶ ἀποδοτέαι εἰς τὸ λῖαν διάφοροι μῆκος τοῦ κύματος, ὅπερ, ἐλάχιστον ἦν διὰ τὸ δραστὸν φῶς, σχετικῶς μέγιστόν ἐστι διὰ τὰς ἠλεκτρικὰς κυμάνσεις, ἐξικνούμενον μέχρι 6 καὶ ἐπέκεινα μέτρων, μυριαπλάσιον ἄρα καὶ αὐτοῦ τοῦ μεγίστου κύματος τῶν ἤκιτα διαθλαστῶν θερμοαντικῶν ἀκτίνων, τῶν ἐντεῦθεν τοῦ ἐρυθροῦ. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους φαινόμενα, ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ μήκους τοῦ κύματος, ὡς ἡ περίκλασις, καθίστανται αἰσθητότατα καὶ πρωτεύοντα.

Τέλος οἱ ὑπὸ τοῦ Röntgen τῷ 1895 ἀνακαλυφθεῖσαι ἀκτίνες, ὧν ἡ φύσις δὲν καθωρίσθη εἰσέτι ἐπαρκῶς, ὀφείλονται πιθανῶς εἰς κυμάνσεις τοῦ αἰθέρος κύματος πολλῶ βραχυτέρον τῶν τοῦ δραστοῦ φωτός.

Πᾶσαι αὗται αἱ ἀκτινοβολίαι θεωροῦνται ὡς κύμανσις καὶ οὐχὶ ὡς ἐκπομπὰ ὕλης, διότι παρουσιάζουσι φαινόμενα συμβολῆς καὶ ἐν γένει εὐμοιροῦσι παοῶν τῶν ἰδιοτήτων τῶν ἐν ἐλαστικοῖς περιέχουσι ἀναπτυσσομένων κυμάνσεων. Ἄμα δὲ διότι οὐδαμῶς παθαίνονται ὑπὸ τῶν ἠλεκτρικῶν καὶ μαγνητικῶν δυνάμεων οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῶν ἀσκουσῶν δρᾶσιν.

*

Εἰς τὸν αἰθέρα τοῦτον, δημιουργημὰ ἢ ἀνακάλυψιν τῆς γεωτέρας ἐπιστήμης, ἀντιτίθεται ἢ μᾶλλον παρατίθεται ἡ ἀνεκαθεν γνωστὴ ὕλη, ἢ ὑπὸ μορφὴν σωμάτων στερεῶν, ὑγρῶν καὶ ἀερίων ὑποπίπτουσα εἰς τὰ αἰσθητήρια ἡμῶν, ἢ ὑπείκουσα εἰς τὸν νόμον τῆς παγκοσμίου ἔλξεως, ἢ ὕλη, περὶ ἧς πραγματεύεται ἡ Χημεία, ἢ μεμερισμένη εἰς ἐλάχιστα μόρια ἀποτελούμενα ἐκ μερῶν μικροτέρων, τῶν ἀτόμων. Τὰ ἄτομα ταῦτα μέχρι πρό τινος ἐθεωροῦντο ὡς ψήγματα ὕλης συνεχοῦς, κέντρα δυνάμεων ἐλκτικῶν καὶ ὠστικῶν, δι' ὧν ἐρμηνεύονται μᾶλλον ἢ ἦτιον ἐπαρκῶς ἢ στερεὰ, ὑγρά καὶ ἀερία κατάστασις. Σήμερον τὰ τέως ἄτομα ἐμφανίζονται ὡς πολυσύνθετα ὕλικὰ συστήματα περὶ ὧν καθ' ἐκάστην διάφοροι ἐκφέρονται γινῶμαι

μαρτυροῦσαι τὴν περὶ αὐτῶν παντελῆ σχεδὸν ἄγνοιαν ἡμῶν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας πολὺ φυσικὸν ἦν, πολὺ σύμφωνον πρὸς τὰς κεκτημένας ἕξεις τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς εἰς τὰ ὑλικά ταῦτα σωμάτια ἀπλᾶ ἢ πολυμερῆ νὰ ἀποδῶμεν τὰς μηχανικὰς ιδιότητες τῶν σωμάτων τὰς ἀνεξαρτήτους τῆς καταστάσεως καὶ τῆς χημικῆς αὐτῶν συστάσεως καὶ εἰς αὐτὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὰς μεταξὺ ἐκείνων παρατηρουμένας χημικὰς ἀντιδράσεις. Ἐντεῦθεν ἀνέθορον ἡ Ἀτομικὴ Χημεία καὶ ἡ Ἀτομικὴ Μηχανικὴ, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐρμηνεύει τὰ χημικὰ φαινόμενα δι' ἀτομικῶν συνδυασμῶν, ἐπιτυγχανομένων βοηθεία τῆς χημικῆς λεγομένης ἐνεργείας, ἡ δὲ δευτέρα ζητεῖ τὸν λόγον τῶν φαινομένων, στηριζομένη ἐπὶ τῶν γενικωτάτων ἀρχῶν τῆς Μηχανικῆς καὶ τῆς φυσικῆς, αἵτινες ἀπέρρευσαν ἐκ μακρᾶς παρατηρήσεως τῶν ιδιοτήτων καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐνεργείας τῶν σωμάτων. Οὕτω εἰς τὰ ἅτομα ἀποδίδεται ὁ οὐσιώδης τῶν σωμάτων χαρακτήρ: τὸ ἀμετάβλητον τῆς μάζης.

Ἡ ἔννοια τῆς μάζης ἐγεννήθη κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ὄγκων σωμάτων ταυτουσίων παρεχόντων τελείαν ἢ τοῦλάχιστον προσεγγίζουσαν ταυτότητα πασῶν τῶν ιδιοτήτων αὐτῶν. Ἀνευδοιάστως θεωροῦμεν ἴσας δύο μάζας ὑδατίνας, ὑδατος χημικῶς καθαρῶ, τῆς αὐτῆς θερμοκρασίας καὶ πληροῦσας ἴσους ὄγκους· ἐν ἀνισότητι δὲ ὄγκων θεωροῦμεν αὐτὰς ἀναλόγους πρὸς τοὺς ὄγκους· ἡ τοιαύτη ὁμως μέθοδος τῆς συγκρίσεως τῶν μαζῶν προϋποθέτει ταυτότητα μοριακῆς συστάσεως. Ἐὰν τὸ ἐνιαῖον τῆς ὕλης, πρὸς ὃ ἀσφαλῶς βαίνει ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη καὶ ὡς διευπλώθη ὑπὸ ἀρχαίων φιλοσόφων, ἦν ἤδη ἀποδεδειγμένον καὶ κατωρθοῦτο τὰ διάφορα στοιχεῖα νὰ ἀναχθῶσιν εἰς ἓνα κοινὸν καὶ θεμελιώδη ὑλικὸν τύπον τότε βεβαίως ἡ λέξις μᾶζα θὰ ἠδύνατο νὰ σημαίνη σαφῶς ὅ,τι κοινῶς ἐννοοῦμεν λέγοντες αὐτήν. Ἀλλ' ὡς ἔχει σήμερον ἡ φυσικὴ καθόλου ἐπιστήμη τὰ στοιχεῖα ἐμφανίζονται ἐντελῶς καὶ οὐσιωδῶς διάφορα ἀλλήλων εἰς οὐδένα κοινὸν τύπον ἀνα-

γόμεναι· καὶ οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενα ποσοτικὴν σύγκρισιν. Ἐὰν ὅμως μεταβάλωμεν τὴν περὶ μάζης ἔννοιαν καὶ δι' αὐτῆς δηλώσωμεν τὸ διάφορον ποσὸν τῆς ἀντιστάσεως, ἦν τὰ σώματα ἀντιτάσσουν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἴσων δυνάμεων ἐπ' αὐτῶν ἀσκουμένων, τότε ἡ μᾶζα ὁρίζεται κατὰ τρόπον συμπίπτοντα μὲν πρὸς τὴν κοινὴν τῆς λέξεως χρῆσιν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ σωμάτων ὁμοουσίων, παρέχοντα δὲ ποσοτικὴν σχέσιν ἀκριβῶς ὁριζομένην καὶ σαφῶς ἀντιληπτὴν κατὰ τὴν ἄλλην περιπτώσιν τῆς συγκρίσεως σωμάτων ἑτεροουσίων.

Ἀπὸ Νεύτωνος καὶ ἐφεξῆς ὁ ὁρισμὸς οὗτος κρατεῖ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ ἡ μᾶζα θεωρεῖται ὡς συντελεστὴς παρέχων τὸ μέτρον τῆς ἀδρανεΐας τῶν σωμάτων ἢ ὡς συντελεστὴς παρέχων τὸν λόγον τὸν μεταξὺ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐκ τῆς ἰσοχρόνου αὐτῶν ἐνεργείας κτωμένων ὑπὸ τῶν σωμάτων ἐπιταχύνσεων. Καὶ αἱ μὲν δυνάμεις συγκρίνονται πρὸς ἀλλήλας διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν μηχανικῶν ἀποτελεσμάτων, τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἀσκουμένης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, ἐπὶ τῆς αὐτῆς μάζης· ὁ δὲ λόγος τῶν μαζῶν ἐκτιμᾶται ὡς λόγος ἀντίστροφος τοῦ λόγου τῶν ἐπιταχύνσεων, ὡς τὰ ὑπὸ μελέτην σώματα κτῶνται τῇ ἐνεργείᾳ τῆς αὐτῆς ἢ ἴσων δυνάμεων. Δικαιολογεῖται δὲ ἡ τοιαύτη ἐξάρτησις τῶν μαζῶν ἀπὸ τῶν δυνάμεων καὶ τᾶνάπαλιν ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως, βεβαιούσης ὅτι αἱ ἐν σχέσει πρὸς μᾶζαν τινα ὡς ἴσαι ἐκτιμηθεῖσαι δυνάμεις διατελοῦσιν ἴσαι καὶ ἐν σχέσει πρὸς πᾶσαν ἄλλην μᾶζαν, ὅτι ἄρα ἡ ἰσότης τῶν δυνάμεων καὶ ἐν γένει ὁ λόγος αὐτῶν ἐκτιμᾶται μὲν βοηθεῖα μάζης τινός, ἀνεξάρτητος ὅμως ἐστὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς μάζης ταύτης.

Οὕτως ὁρισθεῖσα καὶ οὕτω θεωρουμένη ἡ μᾶζα ἀποβαίνει οὐσιώδης τῶν σωμάτων χαρακτήρ, αὐτὸς μόνος διατελῶν ἀμετάβλητος ὅταν αἱ ἄλλαι αὐτῶν ιδιότητες μεταβάλλονται. Ὁ ὄγκος, τὸ σχῆμα, ἡ θερμοκρασία, ἡ πυκνότης, ἡ στερεότης, ἡ σκληρότης, ἡ ἐλαστικότης, ἡ τάσις, ἐὰν πρόκηται περὶ ἀε-

ρίων, τὸ χρῶμα ἢ θλαστικότητα, ἢ ἀγωγὸς ἰκανότης καὶ ἢ κα-
τάστισις δυνατὸν νὰ μεταβληθῶσι, καὶ ὄντως ἐν τῇ φύσει ἀεν-
νάως πολὺ ἢ ὀλίγον μεταβάλλονται, ἢ μᾶζα ὅμως μένει ἢ αὐτή.
Αὐτὸ τὸ βᾶρος τὸ ὑπὸ τῶν ἐπιπολαίως κρινόντων θεωρούμενον
ὡς οὐσιώδης τῶν σωμάτων χαρακτηρ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θέσεως
αὐτῶν ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὕψους.

Θέσατε τὸ σῶμα ὅπουδήποτε ἐπὶ τῆς Γῆς, θέσατε αὐτὸ ἐπὶ
τῆς Σελήνης, ἐπὶ τοῦ Ἡλίου, ἐκσφενδονίσατέ το εἰς τὸ διά-
στημα μακρὰν τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος. Τὸ
σῶμα διὰ τῶν σταθμῶν τούτων διελαῦνον θὰ συσταλῇ
ἢ θὰ διασταλῇ, θὰ θερμανθῇ ἢ θὰ ψυγῇ, θὰ ῥευστοποιηθῇ ἢ
θὰ ἐξατμισθῇ, θὰ μείνῃ σκοτεινὸν καὶ ἀφανὲς ἢ θὰ λάμπῃ
πυρακτωθὲν, θὰ καταστῇ σκιερὸν ἢ διαφανές, βαρὺ παρὰ τὰ
οὐράνια σώματα, κοῦφον μακρυνθὲν αὐτῶν καὶ ἀβαρὲς μα-
κρὰν αὐτῶν, θὰ ὑποστῇ παντοειδεῖς μεταβολάς, θὰ ουμμετα-
φέρῃ ὅμως μετ' αὐτοῦ ἀχώριστον σύντροφον, ἀρρήκτως πρὸς
αὐτὸ συνδεδεμένον καὶ οὐδαμῶς ἀλλοιούμενον ἕνα ἀριθμὸν :
τὴν μᾶζαν αὐτοῦ.

Οὐδεμία φυσικὴ δύναμις δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν μᾶ-
ζαν τῶν σωμάτων, οὐδ' αὐταὶ αἱ χημικαί, ἀφοῦ, ὡς ἔδειξεν
ὁ Lavoisier, τὸ σταθερὸν τῆς μάζης διασώζεται κατὰ τὰς
χημικὰς ἀντιδράσεις. Ἡ χημεία ἐρμηνεύει τὴν σταθερότητα
ταύτην θεωροῦσα αὐτὴν ὡς ιδιότητα τῶν ἀτόμων. Τὰ σώματα
ἀποτελοῦνται ἐκ μορίων, τὰ μόρια ἐξ ἀτόμων, τὰ δὲ ἄτομα
ἔχουσι μᾶζας σταθεράς· ἢ φύσις ἄρα οὐδὲν δημιουργεῖ καὶ
οὐδὲν καταστρέφει. Σύσσωμος ἢ χημεία στηρίζεται ἐπὶ τῆς
ἀρχῆς ταύτης.

*

Τὰ φαινόμενα ὅμως, ἅπερ ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως θεωρούμενα
πείθουσι περὶ τῆς ἀδρανείας τῶν σωμάτων, ἀπὸ πάσης ἄλλης
ἀπόψεως ἐμφανίζονται ὡς φαινόμενα δράσεως διαρκοῦς, καὶ

ἀμεταπτώσιον. Ναί μὲν ἕκαστον σῶμα καθ' ἑαυτὸ λαμβανόμενον ἔστιν ἀδρανές, ἦτοι ἀνίκανον νὰ βλάβῃ τὸν τρόπον τῆς κινήσεως τοῦ κέντρου τῆς μάζης αὐτοῦ, ἀνθιστάμενον ἄλλως τε κατὰ πάσης ἐξωτερικῆς βίας προτιθεμένης τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην, ὑπόκειται ὁμως εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν πέριξ σωμάτων, ἔντονον ἢ ἀσθενῆ, ἀντενεργοῦν καὶ αὐτὸ ἐπ' ἐκείνων.

Ἡ φύσις δὲν ἀποτελεῖται ἐξ ὕλης νεκρᾶς, ἀλλ' ἐξ ὕλης διαρκῶς δρώσης κατὰ νόμους ὠρισμένους. Πάντα τὰ σώματα κέκτηνται ἰκανότητα πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου, εἴτε ἐν αὐτοῖς ἐνοικοῦσαν ὡς λανθάνουσαν ἐνέργειαν ὑπὸ μορφῆν δυναμικοῦ σφρίγγου, εἴτε ποικιλοτρόπως ἐκδηλουμένην, ὅτε ἀσκομένη ἐπὶ τῶν πέριξ σωμάτων ἐκ τοῦ σύνεγγυς δι' ἀμέσου ἐπαφῆς ἢ ἐξ ἀποστάσεως διὰ τοῦ αἰθέρος παράγει τὰ φαινόμενα.

Τὰς διαφορὰς τῆς ἐνεργείας τῶν σωμάτων μορφᾶς ἀνεκαθεν ὁ ἄνθρωπος παρατήρησεν, ἐμελέτησε καὶ προσεπάθησε νὰ χειραγωγήσῃ ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ. Φανερῶς ἐκ τῶν πρώτων ἐχρησιμοποιήθη ἡ κινητικὴ ἐνέργεια τῶν ἐν κινήσει σωμάτων, βλήματος φερομένου, ἀνέμου πνέοντος ἢ ὕδατος καταρρέοντος, ἐχόντων ὡς οἱ ζῶντες ὄργανισμοὶ ἰκανότητα πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου, δυναμένων ἐπὶ παραδείγματι νὰ καταβάλωσι τὴν ἐκ τῆς ἀδρανείας ἀντίστασιν ἐτέρων σωμάτων, ἐφ' ὧν προσπίπτουσιν. Εὐρέθη δὲ ὅτι τὸ οὕτω παραγόμενον ἔργον ἀναλογεῖ εὐθέως πρὸς τὸ ποσὸν τῆς κινουμένης μάζης καὶ πρὸς τὸ τετράγωνον τῆς ταχύτητος αὐτῆς. Ἡ πρὸς δρᾶσιν ἰκανότης αὕτη τῶν ἐν κινήσει σωμάτων, οἷοσδήποτε κἂν ἦ ὁ τρόπος τῆς κινήσεως αὐτῶν, εἴτε φέρονται ὡς βλήματα, εἴτε στρέφονται ὡς βόμβυκες, εἴτε πάλλονται ὡς χορδαί, ἐξαντλεῖται ἐργαζομένη. Ἀναλογεῖ δὲ πάντοτε τὸ ἐκτελούμενον ἔργον πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἐλάττωσιν τῆς ἐργασθείσης κινητικῆς ἐνεργείας. Ἔνεκα τούτου ἡ κινητικὴ ἐνέργεια καὶ τὸ ἔργον θεωροῦνται ὡς ποσὰ ὁμοειδῆ κοινὴν ἔχοντα μονάδα μετρήσεως : τὸ χιλιογραμμόμετρον.

Ὁ δὲ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν καὶ ἡ

βραδυτάτη μὲν ἀλλ' ἀσφαλῆς καὶ σταθερὰ ἐπέκτασις τῆς ἀνθρώπινης ἐνεργείας ἐγκαίρως ἐπέβαλε τὴν χρῆσιν τῶν μηχανῶν, κατ' ἀρχὰς ἀπλουσιῶτων σὺν τῷ χρόνῳ δὲ συνθετιωτέρων καὶ τελειοτέρων ἢ δὲ ἀδιάλειπτος μελέτη τῆς λειτουργίας αὐτῶν, πλουτίσασα βαθμιαίως τὰς μηχανικὰς τοῦ ἀνθρώπου γνώσεις, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκ παραλλήλου ἀνάπτυξιν τῆς τε πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς μηχανικῆς καὶ ὠδήγησε τέλος εἰς τὴν ἀκριβῆ διατύπωσιν τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς τελευταίας ταύτης. Ἡ χρῆσις τῶν πρώτων καὶ ἀπλουσιῶτων μηχανῶν, μοχλῶν, τροχῶν, τροχαλιῶν, νημάτων, ἀντηρίδων, σφηνῶν καὶ κοχλιῶν παρέσχε τρόπους ἰσορροπίας τῶν δυνάμεων πρὸς μείζονας ἀντιστάσεις ἢ καὶ ἐντελοῦς κατασκευῆσεως τῶν τελευταίων τούτων ὑπ' ἐκείνων· ἀλλὰ τὸ οὕτω προσκτώμενον πραγματικὸν κέρδος ἦν φαινομενικόν. Διότι ἢ κακὴ ἢ καλὴ λειτουργία μηχανῆς τινος ἐξαρτᾶται οὐχὶ ἐκ τοῦ λόγου τῆς κινούσης δυνάμεως πρὸς τὴν κατασκευασμένην ἀντίστασιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς κίνησιν τῆς ἐργαζομένης μηχανῆς δαπανωμένου ἔργου πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς παρεχόμενον ὠφέλιμον ἔργον. Τοῦτο ἐστὶ τὸ μηχανικῶς ἐνδιαφέρον. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ ταύτης τοῦ μηχανικοῦ ἔργου, τῆς μόνης ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς, θεωρούμεναι αἱ ἀπλάϊ αὐταὶ μηχαναὶ καὶ αἱ ἐκ τῶν συνδυασμῶν αὐτῶν συνθετιώτεραι παρίστανται ὡς σώματα ἢ συστήματα σωμάτων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται διὰ σκοπίμων μεταβολῶν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δυνευθύνσεως αὐτῆς καὶ διὰ μεταθέσεως τοῦ σημείου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἀπλοῦς μετασχηματισμὸς τοῦ ἔργου ἄνευ αὐξήσεως αὐτοῦ. Ἰδίᾳ δὲ μεγάλως ἐπιδορᾷ ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἢ περὶ τὰ τέλη τῆς προπαραελθούσης ἑκατονταετηρίδος συντελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Watt ἐφεύρεσις τῆς ἀτμομηχανῆς, ἀποτελοῦσα σπουδαιότατον σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Μηχανικῆς. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ περὶ θερμότητος γνῶμαι ἤρξαντο διχαζόμεναι. Μέχρι τότε ἡ θερμότης θεωρεῖται ὡς ἰδιαιτέρα τις εὐκίνητος καὶ λε-

πτομερεστάτη ὕλη, εὐχερῶς εισδύουσα ἐν τοῖς σώμασι καὶ οὕτω θερμαίνουσα αὐτά. Οἱ πλεῖστοι τῶν φυσικῶν παρεδέχοντο ἔτι ὅτι «τὸ ἀγνὸν πῦρ, ἀπηλλαγμένον πάσης ξένης προσμίξεως, ἐστὶ » σωρεία μορίων ὕλης ἀπλῆς, ὁμοιομεροῦς, ἀναλλοιώτου καὶ » ἀκαταστρέπτου, μορίων ἐλαχίστων τὰς διαστάσεις, οὐδόλως » πρὸς ἄλληλα συνεχομένων, ἀενάως δὲ καὶ κατὰ πάσας τὰς » διευθύνσεις ταχύτατα κινουμένων». Τὸ ἄκρως λεπτὸν καὶ ἡ καταπληκτικὴ αὐτῶν εὐκινησία θεωροῦνται ὡς ἐπαρκῶς ἐρμηνεύοντι τὴν εὐχέρειαν, μεθ' ἧς ἡ ὕλη αὕτη, ἡ φλογιστικὴ, ὡς ἔκαλεῖτο, εισδύει ἐντὸς τῶν σωμάτων. Διὰ τῆς παχυλῶς ὕλιστικῆς θεωρίας ταύτης ἐξηγοῦνται πολλὰ τῶν θερμομαντικῶν φαινομένων ἀλλ' ἐντελῶς ἀνεξήγητος διαμένει ἡ μετατροπὴ τοῦ μηχανικοῦ ἔργου εἰς θερμότητα καὶ ἀνὸ μιν δέ, οἷον τὸ τῆς θερμάνσεως δύο τεμαχίων πάγου δι' ἀπλῆς αὐτῶν προστριβῆς, ἀνατρέπουσιν αὐτὴν ἄροδην. Ἐνεκα τούτου ἄλλοι σύγχρονοι σοφοὶ ὑποθέτουσι τὴν θερμότητα ὡς προϊὸν ταχυτάτων ἀλλ' ἐλαχίστων τῶν εὐρος δονήσεων τῶν μορίων τῆς ὕλης, ὡς τὴν κινητικὴν ἐνέργειαν τὴν ἀναπτυσσομένην κατὰ τὰς μοριακὰς ταύτας κινήσεις. Ἡ Μηχανικὴ αὕτη περὶ θερμότητος θεωρία διὰ τῶν ἔργων τοῦ Young, Rumford καὶ Davy ἐνισχύεται ἡμέρα τῆ ἡμέρα. Τῷ δὲ 1842 διαπιστοῦται ὑπὸ τοῦ Mayer σαφῶς καὶ ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ γενναιότητι ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς θερμοδυναμικῆς: ἡ θερμότης ἐστὶ κινητικὴ ἐνέργεια τῶν δονουμένων τῆς ὕλης μορίων. Οὐδεμία ἄρα οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ θερμότητος, ἔργου καὶ συνήθους κινητικῆς ἐνεργείας. Αἱ ἐνέργειαι αὗται ἐναλλάσσονται πρὸς ἀλλήλας, ὑπάρχει δὲ λόγος σταθερὸς μεταξὺ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτέρας αὐτῶν ἐξαφανιζομένης καὶ τῶν ἄλλων τότε παραγομένων. Αἱ θερμοδυναμικαὶ μηχαναὶ ἐξομοιοῦνται οὕτω πρὸς τὰς συνήθεις μηχανὰς συντελοῦσαι καὶ αὗται, ὡς ἐκεῖναι, εἰς ἀπλοῦν μετασχηματισμὸν τῆς ἐνεργείας: ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη τοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς ἐνεργείας ἐγκαθιδρύεται ἐν τῇ ἐπιστήμῃ διὰ τε

τῶν παρατηρήσεων τοῦ Joule καὶ Hirn καὶ διὰ τῶν περιφήμων θεωρητικῶν μελετῶν τοῦ Helmholtz, τοῦ Clausius καὶ τοῦ Λόρδου Κέλβιν. Τὰ δὲ τελευταῖα πειράματα τὰ γενόμενα πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ σταθεροῦ λόγου μεταξὺ θερμότητος καὶ ἔργου, ἀμοιβαίως εἰς ἄλληλα ὑποκαθισταμένων, ἀπέδειξαν ὅτι μία θαλπωρὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς 426,5 χιλιογραμμόμετρα.

Ἡ κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα τοῦ 19ου αἰῶνος μελετηθεῖσα μεγίστη πληθὺς φαινομένων χημικῶν, μοριακῶν συνθέσεων καὶ ἀποσυνθέσεων ἐδίδαξεν ὅτι αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ φαινομένου θερμομαντικοῦ, οὕτως ἢ ἄλλως ἐκδηλουμένου, καὶ ὅτι δύο ἢ πλείονα σώματα χημικῶς ἐνώσιμα καταρτίζουσι σύστημα κεκτημένον προμήθειαν ἐνεργείας, χημικῆς κληθείσης, ἣν δυνάμεθα, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, νὰ μετατρέψωμεν εἰς ἔργον. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀγνοοῦμεν τὰς κυρίας ἀφορμὰς τῆς ἐνεργείας ταύτης καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη ἐνοικεῖ ἐν τοῖς σώμασι γινώσκομεν ὁμῶς ὅτι ἢ οἰαδήποτε αὕτη ἐνέργεια δύναται κατὰ βούλησιν καὶ κατὰ δεδομένην στιγμήν νὰ μετατραπῇ εἴτε ἀμέσως εἰς ἔργον, εἴτε εἰς θερμότητα πρῶτον καὶ δι' αὐτῆς ἐν μέρει εἰς ἔργον. Πᾶσαι αἱ καύσεις παρέχουσι θερμότητα, ἀλλὰ δύνανται νὰ παρέχωσι καὶ ἔργον. Ἄλλως τε πασίγνωστά εἰσι τὰ μεγάλα μηχανικὰ ἔργα, τὰ ἐπιτελούμενα ὑπὸ μοριακῶν συστημάτων ἐκρηκτικῶν, ἀσταθῶς ἰσορροποῦντων καὶ εὐχερέστατα, ἀφορμῆς δοθείσης, ἀπελευθερῶντων τὰ ἐν αὐτοῖς ἐν καταστάσει λανθανούσῃ ἐναποτεταμμένα μεγάλα ποσὰ ἐνεργείας.

Ὅμοιως λανθάνουσα ἐνέργεια σωρεύεται ἐν παντὶ συστήματι ἐκ μερῶν ἐλκομένων ἢ ἀπωθουμένων ἀποτελουμένων, ὅπωςδήποτε δὲ παραμορφουμένων ἕνεκα βίας ἐξωτερικῆς. Τοιαύτη ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου ἰκανότητος τῶν ἐλαστικῶν σωμάτων, ἣν ταῦτα κινῶνται καμπτόμενα, διατεινόμενα, συμπιεζόμενα ἢ ἄλλως βιαζόμενα. Τοιαύτη δὲ καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν εἰς τὸν νόμον τῆς καθολικῆς βαρύτητος ὑπεικόντων συστημάτων.

Αἱ λανθάνουσαι αὐταὶ ἐνέργειαι ὑπόκεινται εἰς τὸν νόμον τοῦ κατὰ λόγον σταθερὸν μετασχηματισμοῦ τῆς ἐνεργείας.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἠλεκτρικῶν φαινομένων, εἴτε ἠλεκτροστατικῶν εἴτε ἠλεκτροδυναμικῶν καὶ ἐπὶ τῶν συνακολουθούντων μαγνητικῶν εὐρέθῃ ἀληθεύουσα ἡ ἀρχὴ αὕτη. Πᾶσα βία ἐξωτερικὴ παραμορφοῦσα τὸν αἰθέρα ἀποταμιεύει ἐν αὐτῷ ἐνέργειαν. Ὁ τοιοῦτος αἰθήρ καταρτίζει ἠλεκτρικὸν πεδῖον καὶ ἡ ἐν αὐτῷ εἰσαγομένη ὕλη καθίσταται ἔδρα ποικίλων φαινομένων. Ὅτε μὲν ἡ παραμόρφωσις τοῦ αἰθέρος συντελεῖ εἰς παραγωγὴν πιέσεων ἀσκουμένων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν σωμάτων οὕτω μετακινουμένων. Ἄλλοτε πάλιν ὁ μετασχηματισμὸς τοῦ αἰθέρος εἰσχωρεῖ καὶ ἐγκαθίσταται μονίμως ἐν τῷ σώματι, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐν τοῖς διηλεκτρικοῖς καλουμένοις σώμασι. Ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, ἡ ἐκ τῆς τοιαύτης βιαίας τοῦ αἰθέρος παραμορφώσεως πηγάζουσα, δύναται νὰ παραγάγῃ ἔργον εἴτε κινούσα τοὺς ἀγωγοὺς καὶ τὰ διηλεκτρικὰ σώματα, εἴτε προκαλοῦσα νέας τοῦ αἰθέρος παραμορφώσεις· οὕτω ἡ ἐν τοῖς ἠλεκτρικοῖς συμπτυκνωταῖς λανθάνουσα ἐνέργεια ἐκδηλοῦται κατὰ τὴν ἐκκένωσιν ὅτε μὲν ὡς θερμότης καὶ φῶς, πυρακτοῦσα καὶ τήκουσα λεπτὰ σύρματα, ὅτε δὲ ὡς ἔργον μηχανικόν, κατασυντριβούσα τὸ μεταξὺ τῶν ὄπλισμῶν παρεντεθειμένον διηλεκτρικὸν σῶμα.

Ὅμοιως ἡ ἐν ταῖς στήλαις λανθάνουσα χημικὴ ἐνέργεια, μετασχηματιζομένη εὐχερέστατα εἰς ἠλεκτρικὴν, δύναται, διατρέχουσα τὸ δρομῶρον ἐξωτερικὸν κύκλωμα, νὰ μετατραπῇ εἰς θερμότητα, εἰς φῶς, εἰς μηχανικὸν ἔργον, εἰς μαγνητικὴν ἐνέργειαν ἢ εἰς χημικὴν, εἴτε εἰς οἰονδήποτε συνδυασμὸν τῶν ἐνεργειῶν τούτων ἀνὰ δύο ἢ καὶ πλειόνων.

Τέλος αἱ ἐν τῷ αἰθέρι ἀκτινοβολούμεναι κυμάνσεις διοχετεύουσι δι' αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ὑπὸ μορφὴν κινητικὴν. Αἱ ἐν αὐτῷ παρασκευαζόμεναί πον ταραχαὶ ἐξαπλοῦνται κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις διαδιδόμεναι μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Οὕτω ὑπὸ μορφὴν κυμάνσεων ἀκτινοβολοῦνται ἐν τῷ αἰθέρι τὸ φῶς, αἱ ἐντεῦθεν τοῦ ἔρουθρου καὶ ἐκεῖθεν τοῦ ἰάνθου ἀόρατος ἀκτινοβολία, αἱ ἠλεκτρικαὶ κυμάνσεις τοῦ Hertz καὶ πιθανῶς αἱ ἀκτίνες τοῦ *Röntgen καὶ τῶν ἀκτινοενεργῶν σωμάτων αἱ μὴ ὑπὸ τῶν μαγνητῶν ἐκτροπέμεναι.

Ἴδου πᾶσαι αἱ μορφαὶ τῆς ἐνεργείας αἱ μέχρι σήμερον γνωσταὶ διακρινόμεναι εἰς ἐνεργείας κινήσεως καὶ εἰς λανθανούσας πιθανῶς καὶ ταύτας ἐνεργείας κινήσεως, ἀλλὰ διαφευγούσης τὴν παρατήρησιν ἡμῶν, ἀγνοούντων τί τὸ κινούμενον καὶ τὸν τρόπον τῆς κινήσεως αὐτοῦ. Αἱ ἐνέργειαι αὗται ἐναλλάσσονται πρὸς ἀλλήλας· μακρὰ δὲ καὶ ἐπισταμένη μελέτη πάντων τῶν παρατηρηθέντων παμπληθῶν καὶ πολυειδῶν φαινομένων ὁδηγεῖ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς τοῦ σταθεροῦ τῆς ἐνεργείας: Ἐν παντὶ σώματι ἢ συστήματι σωμάτων ἐνοικεῖ ἐνέργεια, ἐξαρτωμένη οὕτως ἐκ τῆς ὅλης τοῦ σώματος καταστάσεως, τοῦ συνόλου ἡγουν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων, τῶν σχετικῶν θέσεων τῶν μερῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ταχυτήτων αὐτῶν, ὥστε εἰς πᾶσαν ἀπειροστὴν μεταβολὴν τῆς καταστάσεως ταύτης ἀντιστοιχεῖ ἀπειροστὴ μεταβολὴ τῆς ἐνεργείας· ἡ ἐνέργεια οὔτε δημιουργεῖται οὔτε ἐκμηδενίζεται, ἀλλ' ἀπλῶς μετασχηματίζεται, μεταπίπτουσα ἀπὸ μορφῆς εἰς μορφὴν, τῆς ἐναλλαγῆς τῶν εἰς ἀλλήλας ὑποκαθισταμένων ἐνεργειῶν τελουμένης κατὰ λόγους ποσοτικῶς σταθεροῦς.

Συνοψίζοντες νῦν πάντα τὰ προλεχθέντα δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἀπλότητι τὴν οὐσίαν τοῦ σύμπαντος ὡς δέχεται αὐτὴν σήμερον ἔτι ἡ φυσικὴ Ἐπιστήμη:

Ὁ κόσμος συνίσταται ἐξ αἰθέρος ἀβαροῦς καὶ ὕλης βιαιότητας· ἡ ὕλη ἀποτελεῖται ἐξ ἀτόμων μάξης ἀμεταβλήτου. Τὰ ἀτομικὰ συστήματα τῆς ὕλης εἰσὶ ταμεῖα ἐνεργείας, πιθανώτατα κινητικῆς, ἥτις μεταβιβαζομένη ἄνευ φθορᾶς ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα δι' ἀμέσου ἐπαφῆς ἢ ἐμμέσως διὰ τοῦ αἰθέρος παράγει τὰ φαινόμενα.

*

Ἡ θεμελιώδης αὕτη ὑπόθεσις τῆς διακρίσεως τοῦ αἰθέρος ἀπὸ τῆς ἀτομικῆν σύστασιν ἐχούσης ὕλης καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ σταθεροῦ τῆς μάξης καὶ τῆς ἐνεργείας ἐθεωροῦντο μέχρι χθὲς ὑπὸ πάντων, σήμερον δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων σοφῶν ὡς ἡ βάσις πάσης θεωρητικῆς περὶ φύσεως μελέτης· ἡ δὲ μέριμνα τῶν μεγίστων φυσικομαθηματικῶν κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετίαν τοῦ 19ου αἰῶνος περὶ τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα περιστάφην, τὴν ἀναγωγὴν ἤγουν τῆς ἐρμηνείας παντὸς φυσικοῦ φαινομένου εἰς τὰς γενικὰς τιτύτας ἀρχάς· πρόβλημα ἀποτελοῦν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον ἰδιαίτερας ἐπιστήμης τῆς Μαθηματικῆς Φυσικῆς. Καὶ διὰ μὲν τὰ πλείοσι τῶν φαινομένων τὸ σκοπούμενον τοῦτο ἐπετεύχθη, εὐρεθέντος οὕτω δεομοῦ συνδέοντος τὰ πολυποίκιλα ταῦτα φαινόμενα· ὑπάρχουσι ὁμῶς καὶ φαινόμενα γενικωτάτης σημασίας, ὡς ἡ βαρύτης καὶ ἡ χημικὴ φιλία, μήπω ἔτι βοηθεία τῶν ἀρχῶν τούτων ἐρμηνευθέντα.

Αἱ ἔξ ἀποστάσεως ἐνεργεῖαι κατὰ τὴν κρατουσάν θεωρίαν καταδικάζονται καὶ τὰ φαινόμενα δέον νὰ ἐρμηνεύωνται διὰ συνωστιμοῦ καὶ συγκρούσεων καὶ δονήσεων τῶν ἀτόμων καὶ μορίων καὶ τῶν ἐκ τούτου πηγαζουσῶν κυμάνσεων τοῦ αἰθέρος, οὐδαμῶς δὲ δι' ἔλξεων καὶ ἰώσεων, αἵτινες διατελοῦσιν ὅλως ἀκατανόητοι. Καὶ ὁμῶς παριστάμεθα μάρτυρες τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων πρὸς τὴν Γῆν καὶ τῶν πλανητῶν πρὸς τὸν Ἥλιον, τοῦ τόσου θαυμαστοῦ ὅσον μυστηριώδους φαινομένου τῆς παγκοσμίου βαρύτητος. Γινώσκομεν τὸν νόμον τὸν διέποντα τὰ φαινόμενα ταῦτα, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν αὐτόν. Αὐτὸς ὁ Νεύτων, ὁ τὸν νόμον τοῦτον ἀνακαλύψας, ὁμολογεῖ τὴν περὶ τούτου ἄγνοιάν του. Τὰ σώματα, λέγει ὁ μέγας σοφός, κινοῦνται ἐν τῷ διαστήματι, ὡσεὶ ἐλλκοντο ἐν λόγῳ εὐθεῖ πρὸς τὰς μάξας καὶ ἀντιστρόφῳ πρὸς τὰ τετράγωνα τῶν ἀποστάσεων αὐτῶν· ἀλλ' ἡ φαινομενικὴ αὕτη ἔλξις διατελεῖ ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ μυστηριώδης καὶ ἀνεξήγητος. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχεται

τὴν ἔλξιν ὡς ιδιότητα οὐσιώδη καὶ ἀναφαίρετον τῆς ὕλης, ἐκδηλουμένην ἐξ ἀποστάσεως διὰ τοῦ κενοῦ ἄνευ ὕλικῆς μεσολαβήσεως. Τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν θεωρεῖ ἀντιφιλοσοφικὴν, αὐτὸ τοῦτο ἀκατανόητον καὶ νομίζει βεβαίαν τὴν ὑπαρξιν ὕλικου περιέχοντος, δι' οὗ ἡ ἐνέργεια νὰ μεταβιβάσῃται. Οἱ μέγιστοι τῶν φιλοσόφων καὶ φυσικομαθηματικῶν τῆς σήμερον ἀποκηρύττουσι τὴν ἐξ ἀποστάσεως ἰδρᾶσιν καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν οἱ οὐδενὸς δεύτεροι: ὁ *Huygens*, ὁ *Λεϊβνίσιος*, *Bernoulli* καὶ ὁ *Euler* συμφωνοῦσιν αὐτοῖς. Καὶ ὁμοῦ αἱ κατὰ καιροὺς γενόμεναι ἀπείρου πρὸς ἐρμηνείαν τῆς βαρύτητος, εἴτε διὰ τῆς κινητικῆς θεωρίας τῶν συγκρούσεων, εἴτε βοηθεία τοῦ φωταγωγοῦ αἰθέρος, πᾶσαι τελείως ἀπέτυχον. Ἡ ὑπὸ μορφὴν βαρύτητος ἐκδηλουμένη μυστηριώδης αὕτη ἐνέργεια διατελεῖ εἰσέτι ἀνεξήγητος, μηδεμίαν ἄλλως τε ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἄλλας ἐνεργείας τῆς φύσεως παρουσιάζουσα. Τὸ φῶς, ἡ θερμότης, ὁ ἠλεκτρισμὸς διαδίδονται διὰ τοῦ αἰθέρος δαπανῶσαι χρόνον καὶ ἡ ταχύτης τῆς διαδόσεως αὐτῶν μετρεῖται, ἐνῶ ἡ βαρύτης δρᾶ ἀκαριαίως καὶ ἀπὸ μεγίστων ἀποστάσεων. Οὐδὲν σῶμα παρεντιθέμενον δύναται νὰ ἀνακόψῃ ἢ καὶ πῶς νὰ ἀμβλύνῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς. Ἀσκεῖται κατὰ γραμμὴν εὐθείαν, μὴ ἀνακλωμένη· μὴ διαθλωμένη, μὴ πολενομένη καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς πάσας τὰς ἄλλας τῆς ἐνεργείας μορφὰς οὐδαμῶς ἐξαντλουμένη.

Ὅμοιως ἡ ἀτομικὴ θεωρία προσκόπτει εἰς οὐσιώδεις δυσχερείας· οἱ μέγιστοι τῶν σοφῶν δὲν ἠδυνήθησαν ἔτι νὰ ὀρίωσι τὰς ιδιότητας τῶν ἀτόμων, δι' ὧν νὰ ἐρμηνεύωνται τὰ φαινόμενα τῶν ἀτομικῶν ἀντιδράσεων· ὅτι ἡ ὕλη ἐστὶ διαιετη καὶ μεμερισμένη τοῦτο πασιδῆλως παρέχεται ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως· ἀλλὰ μέχρι τίνος ὀρίου ἐξικνεῖται ὁ μερισμὸς οὗτος καὶ ὁποῖον δέον νὰ φανταζώμεθα τὸ χημικὸν ἄτομον καὶ πῶς ἐξηγοῦνται αἱ χημικαὶ αὐτῶν ιδιότητες τοῦτο ἐνδιαφέρει καὶ τοῦτο διατελεῖ ἄγνωστον. Ἡ μέχρι χθὲς ἰσχύουσα ὑπόθεσις καθ' ἣν

τὰ ἄτομα θεωροῦντο ὡς ψήγματα ὕλης στερεᾶς ἀποδοτέα εἰς πλάνην λίαν συγγνωστήν, προελθοῦσαν πιθανώτατα ἐξ εὐνοήτου συγχύσεως τῆς ἐξελίξεως τῶν ἡμετέρων περὶ τῶν ὄντων ἰδεῶν πρὸς τὴν πραγματικὴν τῶν ὄντων ἐξέλιξιν. Μέχρις ἐσχάτων ἡ στερεὰ κατάστασις ἐνομιζέτο ἢ ἀπλουσιτέρα καὶ ὁμαλωτέρα τῆς ὕλης μορφῆς, διότι αὕτη πρώτη καὶ εὐχερέστερον εἰς τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις ὑποπεσοῦσα καὶ πρώτη ἐμελετήθη. Ἦν ἄρα λίαν φυσικὸν ἐπὶ τῆς στερεᾶς μορφῆς νὰ θεμελιώσῃ τὴν ἀτομικὴν θεωρίαν καὶ νὰ φαντασθῶσι πάντα τὰ σώματα, στερεὰ ὑγρά καὶ ἀέρια, ὡς ἀποτελούμενα ἐκ στερεοῦ κονιοροῦ, ὧν τὰ ἐλαχίστων διαστάσεων ψήγματα μᾶλλον ἢ ἥττον συνέχονται δι' ἀμοιβαίως τινὸς ἀνεξηγήτου ἑλξεως. Ἡ ἀτομικὴ ὑπόθεσις μεταφέρουσα τὰς χημικὰς ιδιότητες τοῦ σώματος ἐπὶ τὰ μόρια καὶ ἄτομα αὐτῶν μετατοπίζει ἀπλῶς τὸ πρόβλημα, ὅπερ ὑφίσταται οὕτωμον διὰ τὸ ἄτομον, ὡς τέως ὑφίστατο διὰ τὸ ὅλον σῶμα.

Τὰ δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη παρατηρηθέντα φαινόμενα τῆς ἐκπομπῆς, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ Οὐρανίου, τοῦ Θορίου καὶ μάλιστα τοῦ Ραδίου καὶ τὰ ἀκριβέστερον μελετηθέντα τῆς καθοδικῆς ἀκτινοβολίας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν σωλῆνων τοῦ Crookes, ὧς καὶ τὰ συναφῆ πρὸς τὰ ἐν τοῖς ἀερίοις σχηματιζόμενα ἰόντα πορέχουσι καὶ ταῦτα δυσχερείας ἀντιλήψεως καὶ ἐρμηνείας, τῶν φυσικῶν μὴ δυνηθέντων ἔτι νὰ ὑπαγάγῃ αὐτὰ εἰς τὰς προεκτεθείας γενικὰς τῆς φυσικῆς ἀρχάς.

Τὰ ἀέρια, ὡς γνωστὸν, εἶσι κάκιστοι ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐφ' ὅσον δὲν ὑποβάλλονται εἰς μεγάλας διαφορὰς τάσεων ἱκανὰς νὰ καταβάλῃ τὴν διηλεκτρικὴν αὐτῶν συνεκτικότητα. Ὄταν ὅμως διελαύνωνται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Röntgen ἢ τῆς ἀκτινοβολίας τῶν ἀκτινοενεργῶν λεγομένων σωμάτων καθίστανται ἀγωγὰ καὶ ὑπὸ ουνθήκας ἀναλόγουσ πρὸς τὰς παρατηρουμένους κατὰ τὴν διόδον τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, διὰ ρευστῶν ἠλεκτρολυτικῶν διοχετευομένου, σχηματίζονται καὶ

ἐν τοῖς ἀερίοις ἰόντα θετικῶς ἠλεκτρισμένα καὶ ἰόντα ἀρνητικῶς ἠλεκτρισμένα. Αἱ ταχύτητες τῶν ἰόντων τούτων μετρῶνται ὡς καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν μεταφερόμενα ἠλεκτρικὰ ποσά· μετρεῖται ἄρα ἡ κινουῦσα αὐτὰ δύναμις· καί, βοήθεια τοῦ πασιγνώστου καὶ θεμελιώδους τῆς μηχανικῆς νόμου, λογίζεται ἡ μᾶζα αὐτῶν· αἱ μᾶζαι αὐταὶ κατὰ τὰς συνήθεις θερμοκρασίας εὐρίσκονται οὕσαι μείζονες τῆς μάζης τῶν μορίων· εἰς θερμοκρασίας ὅμως ὑψηλοτέρας, ὅτε ὁ μοριακὸς σάλος παραλύει πάντα ἐνδεχόμενον μοριακὸν δεσμόν, πολλῶν ἐλάσσονες εἰσὶν, τῶν μὲν θετικῶν ἰσοδυναμοῦσαι τότε πρὸς τὰς τῶν ἀτόμων, τῶν ἀρνητικῶν ὅμως χιλιάκις περιπτον μικρότεροι. Τὰ ἐλάχιστα ταῦτα ἠλεκτρισμένα σωμάτια ἐκλήθησαν ἄτομα ἠλεκτρικὰ ἢ ἠλέκτρια. Ἀκριβεστέρα δὲ μελέτη τῶν καθοδικῶν ἀκτίνων καὶ μάλιστα ἡ παρατηρουμένη ἐκτροπή αὐτῶν ἔνεκα μαγνητικῆς ἢ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀκτινοβολία αὕτη ἐστὶν ἔντονος ἐκπομπὴ ἀρνητικῶν ἠλεκτροίων ταχύτατα ἐντὸς τῶν σωλήνων τοῦ Crookes φερομένων. Ἡ ταχύτης καὶ ἡ μᾶζα αὐτῶν εἰσὶν ἀνεξάρτητοι τῆς χημικῆς συστάσεως τοῦ λίαν ἠραιωμένου ἀερίου, ἐν ᾧ ἡ ἀκτινοβολία τελεῖται· καὶ ἡ μὲν πρώτη εὐρέθη οὕσα τὸ $1)10$ τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός· ἡ δὲ μᾶζα τὸ $1)1000$ τῆς μάζης τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου. Ἀφ' ἑτέρου παρατηρήθη ὅτι τὸ Ράδιον καὶ τὰ συγγενῆ σώματα, ἀναδίδοντα πολυσύνθετον ἀκτινοβολίαν, προκαλοῦσιν ὁμοίως τὴν γένεσιν ἰόντων ἐν τοῖς ἀερίοις καὶ τὴν ἐξουδετέρωσιν σωμάτων ἠλεκτρισμένων. Ἡ τοῦ Ραδίου μάλιστα ἀκτινοβολία ἴσα ἐντονωτάτη ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἀκτίνων α, ἐκπομπῆς θετικῶν ἠλεκτροίων, ἐκ τῶν ἀκτίνων β, ἐκπομπῆς ταχύτερας ἀρνητικῶν ἠλεκτροίων καὶ ἐκ τῶν ἀκτίνων γ ἀναλόγων πρὸς τὰς τοῦ Röntgen, διαπερυσῶν τὰ σώματα καὶ μηδαμῶς ὑπὸ τῶν μαγνητῶν παθαινομένων κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἀκτίνας α καὶ β ἀντιθέτως τῇ ἐπηρείᾳ τῶν μαγνητῶν ἐκτρεπομένας. Αὗτὴ ἀκτινοβολία αὕτη προκαλοῦσι φαινόμενα

χημικά, φυσιολογικά, φωτεινά και θερμαντικά παρατηρηθέντα ἐπὶ ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ *Curie, Rutherford, Thomson* καὶ ἄλλων.

Ἡ ιδιότης αὕτη τῆς ἐκπομπῆς πιθανῶς ἐστὶ γενικωτάτη χαρακτηρίζουσα πάντα τὰ σώματα. Ὁ *Gustave le Bon* πρὸ πολλοῦ παρατήρησεν ὅτι ἐλαχίσται ἀγορμῆ, ἀκτὶς φωτός, ὀλίγη θέρμανσις ἢ πᾶσα ἄλλη αἰτία ταραχῆς τοῦ ἀτομικοῦ συστήματος προκαλεῖ τὴν ὑπὸ μορφὴν ὑλικῆς ἐκπομπῆς ἀποσύνθεσιν τῶν ἀτόμων. Μετὰ τὰς τελευταίας δὲ παρατηρήσεις τοῦ *Ramsay* κοινῶς ὁμολογεῖται ὅτι τὰ ἅτομα τῆς ὕλης ἐκσφενδονίζουσι περὶ αὐτὰ μετὰ μεγίστων ταχυτήτων ἐλάχιστα μέρη, ἀγνώστου ἔτι φύσεως, πάντως ὁμως συντελοῦντα εἰς βραδυτάτην μὲν, ἄφικτον ὁμως καὶ βεβαίαν αὐτῶν καταστροφὴν.

Ἡ θεμελιώδης ἄρα ιδιότης τῆς ὑλικῆς σταθερότητος, τοῦ ἀκαταστρέπτου ἤτοι καὶ αἰωνοβίου τῶν ἀτόμων κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἐντελῶς ἀνατρέπεται. Καὶ ναὶ μὲν ὁ βραδὺς οὗτος τῶν ἀτόμων ἀφεταιρισμὸς οὐσιώδη πάντως θὰ ἐπενέγκῃ τροπὴν εἰς τὰς περὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς ἀντιλήψεις ἡμῶν ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τοῦ σταθεροῦ τῆς μάζης θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθῇ ἰσχύουσα μεταφερομένη ἀπὸ τῶν ἀτόμων ἐπὶ τὰ μέρη αὐτῶν, ἐὰν ταῦτα διετήρουν τὰς μάζας αὐτῶν ἀμεταβλήτους. Τὰ πειράματα ὁμως τοῦ *Kaufmann* ἔδειξαν ὅτι ἡ ἀδράνεια τῶν ἠλεκτροίων σταθερὰ ἐφ' ὅσον ταῦτα φέρονται μετὰ ταχυτήτων μὴ μεγίστων αὐξάνεται μετὰ τῆς ταχύτητος ὅταν αὕτη, ὑπερβαίνουσα ὄριον τι, τείνει νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός.

Ἀφ' ἐτέρου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ σταθεροῦ τῆς ἐνεργείας φαίνεται δυσχερῶς συμβιβαζομένη πρὸς τὰ φαινόμενα ταῦτα. Αἰεὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ τὸ μικρὸν ἢ μέγα, τὸ ἐνίοτε κολλοσσιαῖον ποσὸν τῆς ἐνεργείας τῆς ἀπὸ τῶν ἀκτινοενεργῶν σωμάτων περὶ αὐτὰ ἀκτινοβολουμένης; Ὁ *Curie* διὰ τοῦ θαλπομέτρου ἐξηκρίβωσεν ὅτι ἕκαστον γρ. Ραδίου ἐν ἐκάστη ὥρᾳ ἐκλύει θερμότητα 100 θαλπερῶν, ἤτοι ἐνέργειαν ἰσοδύναμον

πρὸς 42650 χιλιογραμμόμετρα καὶ ἐπομένως ἱκανὴν νὰ ὑψώσῃ εἰς ὕψος 50 μέτρων βάρος 853 χιλιογράμμων! Πόθεν τρέφεται ἡ ἐνέργεια αὕτη, ἀφοῦ ἡ παρατήρησις μαρτυρεῖ ὅτι δὲν λυμβάνεται ἔξωθεν, ἡ δὲ θεμελιώδης τῆς Φυσικῆς ἀρχὴ διδάσκει ὅτι ἡ ἐνέργεια δὲν δημιουργεῖται;

✱

Ἔνεκα πάντων τῶν λόγων τούτων οἱ περὶ τὴν μελέτην τῆς φύσεως ἀσχολούμενοι ἤρξαντο σοβαρῶς σκεπτόμενοι περὶ τῶν μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένων ἀρχῶν καὶ ὑποθέσεων καὶ πανταχόθεν λανθάνουσα ὑποφαίνεται ἢ καὶ, φανερὰ ἐκδηλοῦται τροπὴ τις καὶ ἀλλοίωσις τῶν περὶ τῶν ὄντων ἰδεῶν.

Τὰ ἄτομα δὲν θεωροῦνται πλέον ὡς πραγματικὰ ἄτομα, ψήγματα ὕλης ἀπολύτως στερεᾶς, ἀλλ' ὡς συστήματα πολυμερῆ, ἀνάλογα πρὸς τὰ πλανητικά, ἐν οἷς ἐλάχιστα ὑλικά μέρη περιδινούνται μετὰ μεγίστων ταχυτήτων περὶ τινὰ πυρῆνα. Ἡ κινητικὴ ἐνέργεια τῶν μερῶν τούτων δύναται ἐν μέρει νὰ ἐκδηλωθῇ πρὸς τὰ ἐκτός, ὅταν διὰ τινὰ λόγον οἰονδήποτε ἡ ταχύτης ἠλεκτρίων τινῶν ὑπερβάλλουσα ὄριόν τι ἐκσφενδονίσῃ αὐτὰ δίκην λίθων σφενδόνης μακρὰν τοῦ πυρῆνος. Ἄφ' ἑτέρου πολλοὶ τῶν σοφῶν ταυτίζουσι κατ' οὐσίαν τὴν ὕλην καὶ τὸν ἠλεκτρισμόν, εἴτε ὑλοποιοῦντες οὕτω τὸν ἠλεκτρισμόν, εἴτε ἐμμένοντες μὲν εἰς τὰς προτέρας περὶ αὐτοῦ ὡς περὶ τινος αἰθερίας καταστάσεως δοξασίας, νομίζοντες ὅμως τὴν ὕλην ὡς τινὰ ἰδιαιτέραν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐκδήλωσιν.

Ἄλλοι πάλιν τολμηρότεροι καὶ ἐξόχως διζοσπαστικοὶ ἐπιτίθενται λάβροι κατὰ τὰ τῶν προεκτεθεισῶν δύο τῆς Φυσικῆς ἀρχῶν καὶ κατὰ τοῦ δυναδικοῦ συστήματος τῆς ὕλης καὶ τοῦ αἰθέρος.

Κατ' αὐτοὺς οὐδεμία οὐσιώδης διάκρισις ὑφίσταται μεταξὺ ὕλης καὶ αἰθέρος. Τὰ ὑλικά ἄτομα εἰσὶ συστήματα εὐσταθέστατα ἰπεπεκνωμένου αἰθέρος, περικλείοντα μέγιστα ποσὰ ἐνεργ-

γείας καὶ σὺν τῷ χρόνῳ βραδύτητα διὰ ταχυτάτης ἐκπομπῆς τῶν μερῶν αὐτῶν καταστρεφόμενα. Ἡ ὕλη οὕτω ἐκλύεται εἰς αἰθέρο ἀποδίδουσα πρὸς τὰ ἐκτὸς ὅλην τὴν ἐν αὐτῇ ἐνοικοῦσαν ἐνέργειαν, μεταβαλλομένην εἰς κυμαντικὴν τοῦ αἰθέρος ἐνέργειαν ὁ κόσμος ἄρα βαίνει βραδύτατι μὲν, μοιραίως ὁμως πρὸς τελείαν καταστροφὴν.

Κατὰ τὴν σχολὴν ταύτην αἱ ἀρχαὶ τοῦ σταθεροῦ τῆς μάζης καὶ τῆς ἐνεργείας στερούμεναι ἀπολύτου κύρους εἰσι κατὰ προσέγγιον μόνον ἀληθεῖς, προσέγγισιν ὁμως μεγίστην λόγῳ τῆς μεγάλης βραδύτητος, μεθ' ἧς συντελεῖται ἡ καταστροφὴ τῆς ὕλης, οὗ ἕνεκα ἐνδύεται αὕτη τὸν ψευδῆ καὶ φαινομενικὸν τῆς σταθερότητος χαρακτήρα. Οὐδόλως ὁμως ἀπίθανον ὁ ἄνθρωπος νὰ εὕρηι ρόπους, δι' ὧν ἐπιταχύνων τὴν τοιαύτην εἰς αἶθέρα μετάπτωσιν τῆς ὕλης νὰ ἀντλήσῃ καὶ ἐπωφελῶς χρησιμοποίησιν τὴν ἐξ αὐτῆς ἐκλυομένην κολοσιαίαν ἐνέργειαν. Τοῦτο ἔοικει τὸ μέγα πρόβλημα τῆς αὔριον.

Καὶ δυνάμεθα μὲν ἀποβλέποντες εἰς τὸ παρελθὸν καὶ τὰς λαμπρὰς καὶ ἀφθόλους ὑπηρεσίας, ἅς αἱ βάσιμοι αὐταὶ τῆς Φυσικῆς ἀρχαὶ καὶ ὑποθέσεις παρέσχον καὶ παρέχουσιν ἔτι, νὰ χαρακτηρίσωμεν τὰς καινοφανεῖς ταύτας ἀποπείρας ὡς ἀληθῆ τολμήματα, ἀλλ' εἰς τὰς τοιαύτας ἡμῶν κρίσεις δέον νὰ οπεύδωμεν βραδέως, διδασκόμενοι ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἐπιστήμης ὅτι αὕτη προβιάζεται οὐχὶ μόνον διὰ τῆς περιεσκεμμένης καὶ βραδυπορούσης ἐρεύνης τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνίοτε διὰ τολμηρῶν ἀλμάτωι διανοιῶν τὰ πρόσω μᾶλλον ἢ τὰ ὀπίσω θεωρουσῶν.

Ἐκ τῶν προλεχθέντων δῆλον γίνεται, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐπετεύχθη, ὡς ἠλπίζετο ἡ βοήθεια τῶν προεκτεθεισῶν ἀρχῶν ἐρμηνεία τῆς παγκοσμίου βαρύτητος καὶ τῶν παμπληθῶν καὶ ποικίλων ἐκδηλώσεων τῆς χημικῆς φιλίας, ἀλλὰ καὶ νέα φαινόμενα παρατηροῦνται δυσχερῶς πρὸς αὐτὰς συμβιβαζόμενα.

Ἀκριβῶς δ' ἕνεκα τούτων ἡ τέως ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κρα-

τούσα συμφωνία περὶ τῶν γενικῶν τούτων ἀρχῶν καὶ ὑποθέσεων ἐλέγχεται κλονιζομένη, διάστασις δὲ γνωμῶν ἀντιπιπτουσῶν διαδέχεται αὐτήν.

Ἡ θεωρητικὴ ἄρα Φυσικὴ δὲν ἠδυνήθη ἔτι νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐπαγγελίας αὐτῆς, διατυποῦσα γενικωτάτας ἀρχὰς δεσποζούσας ἐπὶ πάσης ἐκδηλώσεως τῆς ἀμοιβαίας τῶν σωμάτων ἐνεργείας. Καὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἐπιστημόνων κατ' ἐξοχὴν αἰσιόδοξοι δὲν ἀπέβαλον τὴν ἐλπίδα τῆς ἐν προσεχεῖ ἢ καὶ μεμακρυσμένῳ μέλλοντι ἀποκαλύψεως τοῦ πανταχόθεν περιβάλλοντος ἡμᾶς μυστηρίου· ἄλλοι ὁμως θεωροῦσι χιμαιρικὴν τὴν εὐγενῆ ταύτην ἐλπίδα.

Ἡ οὐσία τῶν ὄντων διέφυγε, διαφεύγει, καὶ πιθανώτατα θὰ διαφεύγῃ πάντοτε τὴν ἀνθρωπίνην ἔρευναν. Κύπτιοντες εἰς τὸ φρέαρ τῆς ἀληθείας διαβλέπομεν εἰς τὰ ἤρεμα καὶ ἀμυδρῶς φωτιζόμενα ὕδατα αὐτοῦ μορφῆν, ὁμοιάζουσαν μᾶλλον πρὸς τὴν ἡμετέραν ἢ πραγματικότης κρύπτεται οὕτω ἀνακλώσα πρὸ ἡμᾶς τὸ ἐξ ἡμῶν φῶς.

Ὁ ἄνθρωπος πρὸς θεραπείαν τῶν πολυπληθῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν, μάλιστα δὲ τῆς ἀπασῶν ἐπιτακτικωτέρας, τῆς ψυχικῆς ἀνάγκης τοῦ ἀκαθέκτου πρὸς τὸ εἰδέναι πόθου, πειρᾶται νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον. Ὁ τρόπος ὁμως τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ καὶ ἡ συμφυῆς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἀτέλεια τῆς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου ἐπικοινωνίας δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἄμεσον αὐτοῦ κατανόησιν. Ἀναγκάζόμεθα ὅθεν νὰ δημιουργῶμεν κόσμους φανταστοὺς πολλῶ τῆς πολυδαίδαλου πραγματικότητος ἀπλουστεροὺς, ἐπὶ μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλλον συμφωνοτέροισι πρὸς αὐτὴν ἢ τοῦλάχιστον πρὸς τὰς ὑποπιπτούσας εἰς τὴν παρατήρησιν ἡμῶν φάσεις αὐτῆς καὶ τούτους εἰς ἐκείνην νὰ ὑποκαθιστῶμεν.

Οἱ τοιοῦτοι κόσμοι καθαρῶς πνευματικὰ δημιουργήματα εἰσὶ βεβαίως σαφῶς ἀνιληπτοί, ἀλλὰ φέρουσι φανερὸν τὸν ὑποθετικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. Ἐντεῦθεν ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν

φιλοσοφικῶν συστημάτων, περὶ ὧν ἀναφέρει ἡ Ἱστορία τῆς Γνώσεως, ἡ ἀλληλουχία ἦτοι τῶν κατὰ καιροὺς περιφρήμων περὶ φύσεως ὑποθέσεων ἢ ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς καταρτίζουσα πρῶτον φιλοσοφικῆς ἐρεῦνης.

Καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν μὲν ὅτι τὸ θεωρητικὸν τῆς Φυσικῆς ἔργον καταλλήλως ἐκάστοτε τροποποιούμενον καὶ ἀκριβέστερον πρὸς τὰ φαινόμενα προσαρμοζόμενον βαθμιαίως προσεγγίζει πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἄρα γε δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ ἀποφαιθῶμεν ὅτι ἡ σειρά αὕτη τῶν προσεγγίσεων συγκλίνει ἐπαρκῶς πρὸς τὸ ποθητὸν τέρμα; Πολλοὶ τῶν σοφῶν ἀμφιβάλλουσι. "Ἄλλως τε καὶ ἐάν ποτε κατ' εὐτυχίῃ τινα σύμπτωσιν ἐπιτευχθῇ τέλειος ταύτισμός τῶν ἡμετέρων ὑποθέσεων καὶ τῶν ἀληθῶν τῶν φαινομένων αἰτίων, οὐδὲν διαθέτομεν μέσον πρὸς ἐξακρίβωσιν αὐτοῦ, τοῦ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ἐλέγχου πληροφοροῦντος περὶ τῆς πιθανότητος μόνον καὶ οὐδαμῶς περὶ τῆς ἀπολύτου ἀληθείας τῶν προϊόντων τοῦ ἡμετέρου νοῦ.

Οὐχ ἦτιον τὸ ἔργον τῆς θεωρητικῆς περὶ φύσεως μελέτης εἶναι πολύτιμον. Αἱ κατὰ καιροὺς διατυπούμεναι ὑποθέσεις παρέχουσαι πιθανὴν καὶ πρόσκαιρον ἔστω τῶν φαινομένων συσχέτησιν ὀδηγοῦσι καρποφόρως τὴν παρατήρησιν. Εἶναι ἀνίκανος ὁ φυσικὸς νὰ προβῇ καὶ εἰς τὸν ἀπλούστερον πειραματισμόν, ἐὰν μὴ ὑπὸ τινος ὑποθέσεως ὀδηγῆται. Ἡ νεωστὶ ἄρα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἰσαχθεῖσα θεωρία τῶν Ἴόντων καὶ ἠλεκτρίων, βαθέως ἤδη ἐν αὐτῇ εἰσχωρήσασα, κέκληται, εἴτε συμβιβαζομένη μετὰ τῶν γενικῶν τῆς Φυσικῆς ἀρχῶν καταλλήλως ἐν ἀνάγκῃ τροποποιουμένων, εἴτε καὶ ἀνατρέπουσα αὐτὰς καὶ νέας γενικωτέρας εἰς αὐτὰς ὑποκαθιστῶσα, νὰ παράσχη ἐπὶ τινα χρόνον βραχὺν ἢ μακρὸν τὴν ἀπαραίτητον πυξίδα πρὸς ἐπιτυχίῃ τοῦ ἀπεράντου τῆς φύσεως ἐδάφους διερεῦνησιν.

Ἀκριβῶς δὲ διερχόμεθα νῦν τὴν κρίσιμον ταύτην ἐποχὴν τῆς συγκρούσεως τῶν νεωτέρων πρὸς τὰς παλαιότερας ὑπο-

θέσεις, ἐνθυμίζουσιν τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ 18ου αἰῶνος, ὅτε ἡ μὲν Μηχανικὴ περὶ θερμότητος θεωρία ἤρξατο ὑπονομεύουσα τὴν φλογιστικὴν ὑπόθεσιν, ὁ δὲ Γάλvani παρατηρῶν σπασμωδικὰς τινὰς κινήσεις τῶν μηρῶν βατράχου παρείχε τὴν πρώτην ἀφορμὴν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πανισχύρου σήμερον ἠλεκτρικοῦ δυνάματος.

Αἱ τοιαῦται κρίσιμοι ἐποχαί, ἐποχαί συζητήσεως καὶ ἐρεῦνης ὑπῆρξαν ἀείποτε γονιμώταται· διὸ καὶ εὐθαρσῶς εὐαγγελίζομαι ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς μεγάλων καὶ σπουδαίων ἀνακαλύψεων.

Τῇ ἡ΄ Ἰουνίου μετὰ τὴν θείαν ἱερουργίαν ἠύλο-
γήθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἰωακείμ τοῦ Γ΄ ἡ
λῆξις τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1907—1908 διὰ τῆς νενομι-
σμένης ἱεράς τελετῆς παρισταμένων ἐν αὐτῇ τῶν σεβ.
Ἀγίων Συνοδικῶν, τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς, τῶν Κα-
θηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς καὶ πολλῶν ἄλλων λογίων
καὶ φιλομούσων.

Ληξιάσης τῆς τελετῆς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Σχολά-
ρχου ἡ ἐξῆς ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων ἐν τῷ καθιδρύ-
ματι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907—1908.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΗ ΜΕΓ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1907—1908

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Μ. ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

τῆ ἡ' Ἰουνίου 1908.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Μεγάτιμοι τῆς Σχολῆς Ἐφοροί,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος δμῆγυρις,

Τῆ εὐδοκίᾳ τοῦ Παναγάρχου Πατρὸς τῶν φώτων συνετελέσθη αἰσίως καὶ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907—1908 λειτουργησάσης ἐν αὐτῇ τῆς Σχολῆς τακτικῶς καὶ ἀπροσκοπίτως ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς οὐρανίας Μητρὸς Ἐκκλησίας. Στοιχῶν δὲ τοῖς νενομισμένοις ἐκτίθημι σήμερον δημοσίᾳ τὰ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τούτῳ παιδευτηρίῳ πεπραγμένα ἀφηγούμενος ταῦτα ὅσον ἔνεστι συντόμως.

Α'

Ἡ ἐγγραφὴ τῶν μαθητῶν ἐν τῷ Μητροῶ τῆς Σχολῆς, ἀρξαμένη τῆ 20 Αὐγούστου τοῦ παρελθόντος ἔτους, διεξήχθη κατὰ τὰς σχετικὰς διακελεύσεις τοῦ διέποντος αὐτὴν Κανονισμοῦ, ἐφαρμοσθείσας ἐν πάσῃ τῇ δυνατῇ ἀκριβείᾳ.

Ἐνεγράφησαν δὲ ἐν ὄλῳ μαθηταὶ παλαιοὶ τε καὶ νέοι 440. Ἐκ τούτων 34 ἀπειτέλεσαν τὴν Α' τάξιν τῆς Σχολῆς, 63 τὴν Β', 64 τὴν Γ', 103 τὴν Δ', 49 τὴν Ε', 39 τὴν Σ', 32 τὴν Ζ' καὶ 24 τὴν Η', τὴν ἀνωτάτην τῆς Σχολῆς τάξιν.

Ἐκ τῶν τῆς Α' τάξεως παλαιοὶ μαθηταὶ ἦσαν 5, μὴ προοιβάσθοντες κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἰς τὴν Β' δι' ἀνικανότητα. Ἐκ τῶν τῆς Β' παλαιοὶ ἦσαν 31, νέοι δὲ 32· ἐκ τῶν τῆς Γ' παλαιοὶ 37, νέοι δὲ 27· ἐκ τῶν τῆς Δ' παλαιοὶ 65, νέοι δὲ 38· ἐκ τῶν τῆς Ε' παλαιοὶ 44, νέοι δὲ 5· ἐκ τῶν τῆς Σ' παλαιοὶ 37, νέοι δὲ 2· οἱ δὲ τῆς Ζ' καὶ Η' ἅπαντες παλαιοὶ. Εἶχε δὴ ἡ Σχολὴ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος νέους μαθητὰς 134, ὅσους νέους ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν δὲν εἶχεν ἐγγράφει.

Ἐκ τῶν μαθητῶν τούτων 116 κατήγοντο ἐκ τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων, 290 ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καὶ 12 ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἐκ τούτων ἦσαν ἐγγεγραμμένοι ἐν ταῖς 4 τάξεσι τοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1902—1903 λειτουργοῦντος ἐν τῇ Σχολῇ Διδασκαλεῖου 69, ἐξ ὧν 18 ἀπειτέλουν τὴν Α' τάξιν αὐτοῦ, ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῆς Σχολῆς, 22 τὴν Β' τάξιν, ἐκ τῶν τῆς Σ' τάξεως τῆς Σχολῆς, 16 τὴν Γ' τάξιν, ἐκ τῶν τῆς Ζ' τῆς Σχολῆς, καὶ 13 τὴν Δ', ἐκ τῶν τῆς Η' τάξεως τῆς Σχολῆς, τῆς τῶν τελειοφοίτων.

Β'

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἤρξατο, ὡς εἶθισται, τῇ α' Σεπτεμβρίου, ἀμέσως μετὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῆς σεπτῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἐγένετο δὲ αὕτη ὑπὸ τῶν ἐλλογίμων Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς μετὰ τῆς δεύσης φιλοπονίας συμφώνως τῷ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας κεκυρωμένῳ προγράμματι τῶν μαθημάτων τοῦ ἔτους. Ἐδιδάχθησαν δέ:

α') Θρησκευτικά.

Ἐν τῇ α' τάξει, τῇ κατωτάτῃ, ἡ Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ἐν τῇ β' τάξει, ἡ Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης.

ἐν τῇ γ' τάξει, Λειτουργικὴ στοιχειώδης.

ἐν τῇ δ' τάξει, Ἱερὰ Κατήχησις σύντομος καὶ Ἑρμηνεία τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους διδαχῆς τοῦ Κυρίου.

ἐν τῇ ε' τάξει, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν σύντομος.

ἐν τῇ ς' τάξει, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία συνοπτικῶς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 700.

ἐν τῇ ζ' τάξει, Συνέχεια Ἐκκλησιαστ. Ἱστορίας μέχρι τοῦ 1700.

καὶ ἐν τῇ η' τάξει, Σύντομος Χριστιανικὴ Ἠθικὴ.

β') Ἑλληνικά.

Ἐν τῇ α' τάξει: Μῦθοι Αἰσώπου, Ἀποφθέγματα καὶ Γνωμικὰ κατ' ἐκλογὴν. Γραμματικὴ μέχρι τῶν ἀνωμάτων ῥημάτων. Ὀρθογραφικαὶ καὶ Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐν τῇ β' τάξει: Ξενοφῶντος, Κύρου Ἀναβάσεως βιβλ. Α', Κύρου Παιδείας βιβλ. Α', καὶ ἐκ τοῦ Β' βιβλίου τὸ β' κεφάλαιον. Γραμματικὴ ἀπὸ τοῦ ῥήματος καὶ ἐφεξῆς.

Ἐν τῇ γ' τάξει: Ξενοφῶντος, Ἑλληνικῶν Βιβλ. Α' καὶ τὸ α' καὶ β' κεφάλαιον τοῦ Β' βιβλίου. Λυσίου ὁ Ἐπιτάφιος καὶ ὁ κατ' Ἐρατοσθένους. — Γραμματικῆς, τὸ Ἑτυμολογικόν. — Συντακτικὸν ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦ περὶ ἄρθρου.

Ἐν τῇ δ' τάξει: Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα βιβλ. Α', Δημοσθένους, οἱ τρεῖς Ὀλυμπιακοί — Πλουτάρχου, Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης. — Συντακτικὸν ἀπὸ τῶν ἀντωνυμιῶν μέχρι τέλους. — Γραμματικῆς, τὰ ἀνώμαλα ῥήμ.

- Ἐν τῇ ε' τάξει: Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας Α', Β', Γ', Δ', Ε', Ζ', Η', Θ' καὶ Ι'.—Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους καὶ Κριτῶν.—Ἡροδότου τεμάχια διάφορα κατ' ἐκλογήν.
- Ἐν τῇ Σ' τάξει: Ὀμήρου Ἰλιάδος Α', Β', Γ' καὶ Δ'.—Θουκυδίδου τὸ Γ' καὶ Δ' βιβλίον.—Πλάτωνος, Εὐθύφρων καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Λάχης.—Μελικῶν καὶ Λυρικῶν ἀποσπάσματα.
- Ἐν τῇ ζ' τάξει: Θουκυδίδου τὸ Α' καὶ Β' βιβλίον. Εὐριπίδου, Ἐκάβη καὶ Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις.—Πλάτωνος, Φαίδων.—Ὀμήρου, Ἰλιάς.—Θεοκρίτου, Εἰδύλλια δύο.
- Ἐν τῇ η' τάξει: Αἰσχύλου, Ἀγαμέμνων.—Ἀριστοφάνους, Ἴππεις.—Πινδάρου τὸ Δ', Ε', Η', Θ', Ι', ΙΑ' καὶ ΙΒ' Ὀλύμπιον καὶ τὸ Β' καὶ Γ' Πύθιον.

γ') Συνθέσεις.

Ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσιν.

δ') Ἑλληνικὴ Γραμματολογία.

Ἐν τῇ ζ' καὶ η' τάξει

ε') Λατινικά.

- Ἐν τῇ δ' τάξει: Ἀναγνωστικόν—Γραμματικῆς τὸ ἥμισυ, —Μεθόδου τὸ ἥμισυ.
- Ἐν τῇ ε' τάξει: Κορνηλίου Νέπωτος, Μιλτιάδης, Πανσανίας καὶ Κίμων.—Γραμματικῆς συνέχεια.—Μεθόδου συνέχεια.
- Ἐν τῇ Σ' τάξει: Ἰουλίου Καίσαρος βιβλ. Γ' κεφ. 1—20.—Κικέρωνος κατὰ Κατλίνα Γ' κεφ. 1—19.—Συντακτικὸν ἐπιτομὸν μετ' ἀσκήσεων.
- Ἐν τῇ ζ' τάξει: Σαλλουστίου Κατλιναϊκὸς Α' κεφ. 1—21.—Τακίτου, Χρονικὰ κεφ. 1—9.—Ὀβιδίου, Μεταμορφώσεις βιβλ. Ζ' σιχ. 1—170.

- ᾽ *Εν τῇ η' τάξει*: Βιογυλίου Αἰνεϊᾶς βιβλ. Α' στίχ. 1—350.
— Ὀρατίου, ᾠδαὶ βιβλ. Α', α', γ', ε', κδ' καὶ λα', βιβλ.
Β', ἡ ιζ', βιβλ. Γ' ἡ ιη' καὶ βιβλ. Δ' ἡ γ'.

ς') Μαθηματικά.

- ᾽ *Εν τῇ α' τάξει*: Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ.
᾽ *Εν τῇ β' τάξει*: Συνέχεια Ἀριθμητικῆς μέχρι τέλους.
᾽ *Εν τῇ γ' τάξει*: Ἐπανάληψις αὐτῆς ὅλης μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων.
᾽ *Εν τῇ δ' τάξει*: Θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ.
᾽ *Εν τῇ ε' τάξει*: Πρακτικαὶ ἀριθμητικαὶ ἀσκήσεις μετὰ πρακτικῶν προβλημάτων, ἰδίως ἐμπορικῶν καὶ τραπεζιτικῶν.
— Ἀλγεβρα καὶ Γεωμετρία.
᾽ *Εν τῇ ς' τάξει*: Συνέχεια τῶν τριῶν τῆς ε' μαθημάτων.
᾽ *Εν τῇ ζ' τάξει*: Τριγωνομετρία.
᾽ *Εν τῇ η' τάξει*: Κοσμογραφία.

ζ') Φιλοσοφικά.

- ᾽ *Εν τῇ ς' τάξει*: Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ Ψυχολογία.
᾽ *Εν τῇ ζ' τάξει*: Λογικὴ καὶ Ἠθικὴ στοιχειώδης.
Καὶ ἐν τῇ η' τάξει: Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας.

η') Πολιτικὴ Ἱστορία.

- ᾽ *Εν τῇ β' τάξει*: Ἱστορία Ἑλληνικὴ συνοπτικῶς.
᾽ *Εν τῇ γ' τάξει*: Συνέχεια τῆς Ἑλλ. Ἱστορίας καὶ Ρωμαϊκὴ Ἱστορία.
᾽ *Εν τῇ δ' τάξει*: Συνέχεια τῆς Ρωμ. Ἱστορίας καὶ Βυζαντιανὴ Ἱστορία.
᾽ *Εν τῇ ε' τάξει*: Ἱστορία τῶν Ἀνατολικῶν Ἐθνῶν.
᾽ *Εν τῇ ς' τάξει*: Ἱστορία Ἑλληνικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ ἐκτενέστερον μετὰ τῆς προσηκούσης γεωγραφικῆς προθεωρίας,

᾽ *Εν τῇ ζ' τάξει: Ἱστορία τῶν Μέσων χρόνων καθόλου καὶ ἢ τοῦ Βυζαντίου.*

᾽ *Εν τῇ η' τάξει: Ἱστορία τῶν Νεωτέρων χρόνων.*

θ') Ἀρχαιολογία Ἑλληνική.

᾽ *Εν τῇ ε' τάξει.*

ι') Μυθολογία Ἑλληνική.

᾽ *Εν τῇ β' καὶ τῇ γ' τάξει.*

ια') Πολιτικὴ Γεωγραφία.

᾽ *Εν τῇ α', β', γ', δ', ε' καὶ ς' τάξει.*

ιβ') Μαθηματικὴ Γεωγραφία στοιχειώδης.

᾽ *Εν τῇ δ' τάξει.*

ιγ') Φυσιογνωσία.

᾽ *Εν τῇ α' τάξει: Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῆς Ζωολογίας, Ἀνθρωπολογίας καὶ Ὄρνυτολογίας.*

᾽ *Εν τῇ β' τάξει: Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῆς Φυτολογίας.*

᾽ *Εν τῇ γ' τάξει: Στοιχειώδης Φυσικὴ Πειραματικὴ καὶ Μετεωρολογία.*

᾽ *Εν τῇ δ' τάξει: Στοιχειώδης Χημεία.*

᾽ *Εν τῇ ε' τάξει: Φυσικὴ Ἱστορία.*

᾽ *Εν τῇ ς' τάξει: Εἰδικὴ Ζωολογία.*

᾽ *Εν τῇ ζ' τάξει: Φυτολογία.*

᾽ *Εν τῇ η' τάξει: Ὄρνυτολογία, Γεωλογία καὶ Ὄρνυτογνωσία.*

ιδ') Χημεία ἀνωτέρα, Ἀνόργανος καὶ Ὄργανική.

᾽ *Εν τῇ ς' καὶ τῇ ζ' τάξει.*

ιε') Πειραματικὴ Φυσικὴ ἀνωτέρα.

᾽ *Εν τῇ ζ' καὶ τῇ η' τάξει.*

ις') Τουρκική γλώσσα.

Ἐν τῇ β', γ', δ', ε', ς', ζ', καὶ η' τάξει μετὰ γραφικῶν καὶ λεκτικῶν ἀσκήσεων.

ιζ') Γαλλικὴ γλώσσα.

Ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσι μετὰ γραφικῶν καὶ λεκτικῶν ἀσκήσεων.

ιη') Καλλιγραφία.

Ἐν τῇ α', β', γ', δ' καὶ ε' τάξει.

ιθ') Ἰχνογραφία.

Ἐν τῇ α', β', καὶ γ' τάξει.

Ἐν δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ 1902—1903 παρατηρημένῳ τῇ Σχολῇ τετραταξίῳ Διδασκαλείῳ ἐδιδάχθησαν τὰ ἐξῆς μαθήματα:

α') Ἐκ τῶν τεχνικῶν.

- 1—2) ἡ Καλλιγραφία καὶ Ἰχνογραφία ἐν τῇ α' καὶ β' τάξει τοῦ Διδασκαλείου, ἦτοι τῇ ε' καὶ ς' τῆς Σχολῆς.
- 3—4) Ἡ Μουσικὴ καὶ ἡ Γυμναστικὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς τέσσαρσιν αὐτοῦ τάξεσιν, ἦτοι τῇ ε', ς', ζ' καὶ η' τῆς Σχολῆς.

β') Ἐκ τῶν Παιδαγωγικῶν.

- 1) ἡ Ἱστορικὴ Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Συστηματικὴν Παιδαγωγικὴν,
- 2) ἡ Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία,
- 3) ἡ Γενικὴ Παιδαγωγικὴ,
- 4) ἡ Γενικὴ Διδακτικὴ.

Ἐν τῇ γ' τάξει τοῦ Διδασκαλείου, ἦτοι τῇ ζ' τῆς Σχολῆς.

- 5) ἡ Εἰδικὴ Διδακτικὴ μετὰ διδακτικῶν ἀσκήσεων (ὑποδειγματικὴ Διδασκαλία καὶ διδασκαλικαὶ ἀσκήσεις).

Ἐν τῇ δ' τάξει τοῦ Διδασκαλείου, ἦτοι τῇ η' τῆς Σχολῆς, τῇ τῶν τελιοφοίτων.

Ἐπὶ τοὺς μετὰ ζήλου διδάξαντας τὰ μαθήματα ταῦτα

ἐλλογίμους Καθηγητὰς ἐπικαλοῦμαι τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Περὶ τοῦ ἐν τῷ Προγράμματι τοῦ Διδασκαλείου περιειλημμένου μαθήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς δηλῶ, ὅτι καὶ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος ἐδιδάχθη τοῦτο εὐδοκίμως ὑπὸ τῶν Διδασκάλων τῆς Μουσικῆς Σχολῆς, ὡς αἱ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν γενόμενα ἐξετάσεις κατέδειξαν.

Γ'

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ διδακτικὸν τῆς Σχολῆς ἔργον κατὰ τὸ λῆγον ἔτος. Κατὰ πόσον τοῦτο ἐκαρποφόρησε, θὰ δείξωσιν αἱ ἐξετάσεις, αἵτινες, ἀρξάμενοι τῇ 24ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαΐου, θὰ παραταθῶσι μέχρι τῆς 14ῆς Ἰουνίου. Ἐξητάσθησαν δὲ μέχρι τῆς σήμερον αἱ μὲν ἑπτὰ κατώτεραι τάξεις γραπτῶς μόνον ἐν ἅπασι τοῖς μαθήμασιν ἢ δὲ ὀ γ δ ὅ η, ἢ τῶν τελειοφοιτῶν, εἰς διττὰς ὑποβαλλομένη ἐξετάσεις, γραπτὰς ἅμα καὶ προφορικὰς, τὰς μὲν γραπτὰς ὑπέστη μετὰ τῶν ἄλλων ἑπτὰ κατωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων, αἱ δὲ προφορικαί, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς 4ῆς τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰουνίου, θὰ λήξωσι τῇ προσεχεῖ Παρασκευῇ, 13ῃ Ἰουνίου, διαρκοῦσαι ἐννέα ἡμέρας κατὰ τὸ ἀπὸ τινος κρατοῦν σύστημα τῶν ἐξετάσεων. Τὰ μαθήματα δέ, ἐν οἷς ἡ τάξις αὕτη προφορικῶς δοκιμάζεται, εἰσὶ τὰ ἑξῆς ἑπτὰ:

- 1) ἡ Χριστιανικὴ Ἠθική,
- 2) τὰ Ἑλληνικά,
- 3) τὰ Λατινικά,
- 4) τὰ Γαλλικά,
- 5) τὰ Τουρκικά,
- 6) ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας ἢ ἡ Πολιτικὴ Ἱστορία (ἐκ περιτροπῆς), καὶ
- 7) ἡ Πειραματικὴ Φυσική.

Ἐν τῶν ἑπτὰ τούτων μαθημάτων, ἡ πειραματικὴ Φυσική,

ἐξητάσθη ἐφέτος, κατ' ἐξαίρεσιν, γραπτῶς, μεταβάντος τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ μαθήματος τούτου ἑλλογίμου Κυρίου Κορνηλίου Σπαθάρη εἰς Εὐρώπην, ἀδεία τῆς Ἐφορείας, πρὸ τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων.

Ἐκτὸς τῆς ἐτησίας ταύτης δοκιμασίας ὑπέστησαν οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς καὶ ἄλλην προηγηθεῖσαν δοκιμασίαν· οἱ μὲν τῶν ἐπιτὰ κατωτέρων τάξεων ληγούσης τῆς πρώτης ἑξαμηνίας ἐξητάσθησαν ἐν τοῖς κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διδαχθεῖσι μαθήμασι, οἱ δὲ τῆς ἡ' τάξεως κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῦ ἔτους ἐν τοῖς ἐξῆς ἐκ τῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη διδαχθέντων μαθημάτων :

- 1) τῇ Ἀλγέβρα, τῇ Γεωμετρῖα καὶ τῇ Πρακτικῇ Ἀριθμητικῇ, τῇ α' Κυριακῇ τοῦ 7/βρίου.
- 2) τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ, τῇ Ρωμαϊκῇ καὶ τῇ Βυζαντιακῇ Ἱστορίᾳ, τῇ ε' Ἰανουαρίου.
- 3) τῇ Ψυχολογίᾳ καὶ τῇ Λογικῇ, τῇ Τρίτῃ τῆς α' ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.
- 4) τῇ Γεωγραφίᾳ, τῇ Παρασκευῇ, τῇ πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Λαζάρου καὶ
- 5) τῇ Χημείᾳ, τῷ Σαββάτῳ τῆς Διακαινησίμου.

Καὶ οἱ τοῦ Διδασκαλείου τρόφιμοι ὑπέστησαν τὴν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζομένην δοκιμασίαν, ἐξετασθέντες ἐν ἅπασιν τοῖς τοῦ ἔτους μαθήμασι κατὰ τὰς ἐν τῷ Προγράμματι τῶν ἐξετάσεων ὀριζομένας ἡμέρας.

Ἐπίσης ἰδίᾳ ἐδοκιμάσθησαν καὶ οἱ τὸ μάθημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς διακούσαντες, οἱ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν Σχολὴν ἀποτελοῦντες, ὑπηγμένην ἀπὸ τινος εἰς τὸ Πρόγραμμα τοῦ Διδασκαλείου τῆς Σχολῆς καὶ ἐν ἄκρᾳ ἁρμονίᾳ πρὸς αὐτὸ λειτουργοῦσαν.

Μία μόνον παραβάσις τοῦ περὶ ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου θεσμοῦ συνέβη ἐφέτος, ὅτι δῆλα δὴ καὶ αἱ προφορικαὶ τῶν ἀποφοίτων αὐτοῦ ἐξετάσεις ἐγένοντο γραπτῶς

ἔνεκα τῆς ἀσθενείας τοῦ Καθηγητοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν ἑλλ.
Κυρίου Ἀνθίμου Μαζουράκη.

Δ'

Αἱ ἐξετάσεις, αἷ τε ἐτήσιοι καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ διαρκοῦντος τοῦ ἔτους γινόμεναι, μάλιστα δὲ αἱ πρῶται, ἐξελέγχουσιν ἀκριβῶς τὸν βαθμὸν τῆς προόδου τῶν μαθητῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν δὲν ἔληξαν ἔτι ἐντελῶς αὐταί, — διότι αἱ προφορικαὶ τῶν τελιοφοίτων ἐξετάσεις θὰ παραταθῶσιν, ὡς εἶπον, μέχρι τῆς ἐπομένης Παρασκευῆς—τὸ δέ, διότι τὰ τετράδια τῶν γενομένων ἤδη γραπτῶν ἐξετάσεων πιασῶν τῶν τάξεων δὲν ἐξηλέγησαν ἔτι ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν, ἀκριβές τι περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ λῆγον ἔτος δὲν δύναται σήμερον νὰ ῥηθῆ. Ἐκ τῶν καθημερινῶν ὁμῶς καὶ τῶν τῆς α' ἑξαμηνίας ἐξετάσεων ὡς καὶ ἔκ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῦ ἔτους δοκιμασιῶν τῶν τελιοφοίτων καὶ τῆς νῦν ἀπὸ τῆς 4ης τοῦ παρόντος μηνὸς διεξαγομένης προφορικῆς δοκιμασίας αὐτῶν κρίνοντες, δυνάμεθα μετὰ πολλῆς τῆς πιθανότητος εἰπεῖν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος ἐδικαιώθησαν αἱ προσδοκίαι τῆς σεπτῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ παιδευτηρίου τούτου καὶ οἱ περὶ τῆς εὐημερίας καὶ προκοπῆς αὐτοῦ προσπάθειαι τῶν μεγατίμων Ἐφόρων καὶ οἱ κόποι τῶν διδασκάντων.

Ταῦτα νῦν ἐν γενικότητι περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος. Ἡ δὲ ἀκριβεστέρα περὶ ταύτης ἀνσκοίνωσις γενήσεται κατὰ τὰ νενομισμένα τῇ α' τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου, ἀρχομένου τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους.

Ε'

Καὶ περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν εἴθισται κατ' ἔτος ἵνα γίνηται λόγος κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εὐλογίας τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

Τῷ ἔθει τούτῳ στοιχῶν δηλῶ, ὅτι ἡ ἐν τῇ Σχολῇ διαγωγὴ τῶν μαθητῶν καὶ κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος δὲν ὑπῆρξε δυσάρεστος. Τινὲς μάλιστα τούτων τοιοῦτον ἐπεδείξαντο ἦθος, ὁποῖον πολλὰ παιδευτήρια θὰ ἠῦχοντο νὰ διακρίνη τοὺς μαθητὰς αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον δὲν ἔλειψε. Πρὸς περιστολήν δὲ τούτου καὶ διόρθωσιν τῶν μὴ ἀκριβῆ συναίσθησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐχόντων μετῆλθεν ἡ Σχολὴ πᾶν ὅ,τι ὑπὸ τοῦ νόμου αὐτῇ ἐπεβάλλετο καὶ ἡ μητρικὴ αὐτῆς στοργὴ ἐπέτρεπεν. Ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπέστησεν ἐπὶ τῆς παιθαρχίας, καλῶς γινώσκουσα, ὅτι ἄνευ ταύτης πᾶσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς προσπάθεια μένει ἀτελεσφόρητος.

Εὐκαιρον δὲ νομίζω νὰ ἐκφράσω ἐνταῦθα τὴν θλίψιν τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῷ ὅτι καὶ ἐφέτος λίαν εὐάριθμοι γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν ἐπεδείξαντο τὴν ὀφειλομένην περὶ τῆς τακτικῆς φοιτήσεως καὶ διαγωγῆς αὐτῶν πρόνοιαν καταλιπόντες εἰς μόνην τὴν Σχολὴν τὴν περὶ τούτων φροντίδα. Αὕτη ἔπραξεν πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο καὶ ἐπέτυχεν ἐν μέρει ἐν ταῖς προσπαθείαις αὐτῆς. Ἀλλὰ πολὺ μεγαλειτέρα θὰ ἦτο ἡ ἐπιτυχία, εἰάν προσετίθετο καὶ ἡ ἀντίληψις τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων ὡς τοῦτο κατεδείχθη ὅπου δὲν ἔλειψεν αὕτη.

ΣΤ'

Ἀρκούμενος εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα, τὰ ἀποτελοῦντα κενεῖαις πᾶσαν σχολικὴν λογοδοσίαν, μεταβαίνω ἤδη εἰς ἀφήγησιν ἄλλων τινῶν εἰς τὴν Σχολὴν ἀναφερομένων γεγονότων.

Ἐντολῇ τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας, ἥτις καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδέποτε ἐπαύσατο μεριμνῶσα ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τοῦ καθιδρύματος, ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου ἐν πολλαῖς συνεδρίαις τὸ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καταρτισθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκομένων μαθημάτων καὶ ὑπεβλήθη εἰς τοὺς δόντας τὴν ἐντολὴν πρὸς μελέτην.

Ἀσθενήσαντος τοῦ Καθηγητοῦ Κυρίου Ἀνθίμου Μαζαράκη ἀρχομένης τῆς β' ἑξαμηνίας τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα μαθήματα, τὰ τε τῆς ἐγκυκλίου παιδείσεως καὶ τὰ τοῦ Διδασκαλείου, ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλογίμων Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς Κυρίων Κωνσταντίνου Ζαχαριάδου, Νικολάου Βούρου καὶ Μηνᾶ Αἰθεντοπούλου, δωρεὰν ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος συναδέλφου ἐργασθέντων. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐκφράζει αὐτοῖς ἡ Σχολὴ θερμὰς εὐχαριστίας.

Τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου, ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐτελέσθη καὶ ἐφέτος τὸ νενομοσθέν ἐτήσιον μνημόσυνον τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῶν ἀοιδίμων ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν, Ἐφόρων καὶ Καθηγητῶν αὐτῆς διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἱερουργίας ἐν τῷ σεπτῷ Πατριαρχικῷ ναῷ, μεθ' ἣν ἐψάλη, καθὰ εἰθισται, καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἐπὶ κολλύβων ἢ ἐπιμνημόσυνος ἀκολουθία. Μετὰ ταύτην ἀνεγνώσθη ὑπὸ μὲν τοῦ Ταμίου τῆς Σχολῆς Κυρίου Ι. Χατζοπούλου ἐκθεσις περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως αὐτῆς κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος 1906—1907(*) ὑπὸ δὲ τοῦ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ καθιδρύματος, γραμματεύοντος κατὰ τὸ λῆγον ἔτος, ἑλλογίμου Κυρίου Κορηλίου Σπαθάρη σπουδαία ἐπιστημονικὴ πραγματεία «Περὶ τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς Φυσικῆς». (*)

Ἡ ἐν Ἀθήναις διατρίβουσα φιλόμουσος καὶ εὐγενὴς Κυρία Ἀργυρὰ Καλβοκορέση ἐπεδείξατο καὶ ἐφέτος τὴν πρὸς ἀπόρους μαθητὰς τοῦ καθιδρύματος στοργὴν αὐτῆς, πέμψασα δέκα καὶ πέντε λίρας Τουρκίας, ὅπως διατεθῶσιν ὑπὲρ ἀπορωτάτων μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ φιλόμουσος σκοπὸς τῆς εὐγενοῦς Κυρίας ἐξεπληρώθη, διανεμηθέντων Γαλλικῶν Λεξικῶν καὶ ἄλλων βιβλίων εἰς πολλοὺς τῶν ἐπιμελεστάτων μαθητῶν, ἀδυνατούντων ἄλλως ἵνα ἀποκτήσωσι ταῦτα. Διεβιδάσθησαν δὲ τῇ ἀγαθοεργῷ δεσποίνῃ ἐγκαίρως αἱ προσήκουσαι εὐχαριστίαι.

(*) Ὅρα σελ. 13 κ. ἑ.

(*) Ὅρα σελ. 21 κ. ἑ.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ἀποβιώσας ἀοίδιμος Κωνσταντῖνος Σεβαστοπούλος, πολλὰ κληροδοτήσας ποσὰ εἰς διάφορα εὐαγῆ καθιδρύματα, διέθετο καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Σχολὴν τριακόσια χιλιάδας (30000) φράγκων, ὧν ὁ ἐτήσιος τόκος θέλει χρησιμεύει ὡς βραβεῖον εἰς διαγώνισμα ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ. Εἰς τὸ διαγώνισμα τοῦτο—λέγει ὁ ἀείμνηστος ἐν τῇ διαθήκῃ—ἅπαξ τοῦ ἔτους τελούμενον, θὰ γίνωνται δεκτοὶ μόνον χρηστοθήεις μαθηταὶ ἀριστεύοντες ἐν τοῖς γράμμασι. Τὸ θέμα τοῦ διαγωνισμοῦ, ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, θέλει γνωστικοποιεῖσθαι τοῖς διαγωνιζομένοις κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ διαγωνισμοῦ, θὰ ἐκτελεῖται δὲ ἐν διαστήματι ἕξ ὥρῶν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τεσσάρων Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς. Ἡ ἐργασία ἐκάστου τῶν διαγωνιζομένων θέλει παραδίδοσθαι ἔγκλειστος καὶ ἐσφραγισμένη εἰς τριμελῆ ἀρμοδίαν κριτῶν Ἐπιτροπὴν, ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Τῇ μακαρίᾳ ψυχῇ τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Σεβαστοπούλου ὁμολογεῖ ἡ Σχολὴ αἰδίων εὐγνωμοσύνην.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου τοῦ ὀδεύοντος ἔτους τὰ καθήκοντα τῆς Σχολαρχίας ἐτέλεσεν ὁ σεβαστὸς Καθηγητὴς Κύριος Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης ἐκπροσωπῶν με ἀσθενοῦντα. Ἐπί τε τῇ πρόφρονι ἀναλήψει τῶν καθηκόντων τούτων καὶ τῇ ἐν προθυμίᾳ καὶ ἀκριβείᾳ πολλῇ ἐκτελέσει αὐτῶν πρὸς ἄλλοις Καθηγητικοῖς ἔργοις ἐν τε τῇ ἡμετέρᾳ Σχολῇ καὶ τῷ Ἰωικειμείῳ Παρθεναγωγείῳ, ἐκφράζω τῷ σεβαστῷ καὶ ἀγαπητῷ συναδέλφῳ θερμὰς εὐχαριστίας.— Εὐχαριστῶ ἐπίσης καὶ τῷ ἀγαπητῷ συναδέλφῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ Μυστακίδῃ, ὅστις μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας ἀνεπλήρωσέ με καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν θερινῶν διακοπῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσεκτήσατο ἡ Σχολὴ νέον Ἐφορον τὸν ἐρίτιμον Κύριον Μιλιτιάδην Λογοθετίδην, ἀντικαταστήσαντα τὸν ἀποχωρήσαντα Κύριον Παναγιώτην Χρυσόν. Ὁ Κύριος Μ.

Λογοθετίδης, τέκνον τῆς Σχολῆς ἐκ τῶν ἐγκρίτων καὶ πλήρης ζήλου ὑπὲρ τῆς ἐκθρεψάσης αὐτὸν μητρός, χρηστὰς παρέχει ἐλπίδας, ὅτι μεγάλως ὠφελήσει αὐτὴν διὰ τελεσφόρου μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων συνεργασίας.

Ζ'

Ἔτερον γεγονός, κατ' ἔτος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ μνημονευόμενον, εἰσὶν αἱ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς γινόμεναι δωρεαί, ἐξ ὧν αἱ μὲν πρῶται ἀνέρχονται εἰς 80 τόμους καταγραφέντας ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν δωρεῶν, αἱ δὲ δεύτεραι εἰσι βιβλία διδασκτικὰ δι' ἀπόρους μαθητὰς.

Οἱ δωρηταὶ εἰσιν οἱ ἑξῆς :

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης Κύριος Ἰωακείμ.

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Κύριος Ἰωακείμ Βαλαβάνης.

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Κύριος Δημοσθένης Οἰκονομίδης.

Ὁ Ἐλλόγιμος Κύριος Ζαχαρίας Ἀλεξανδρίδης.

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς Κύριος Χρῆστος Ἀνδροῦτσος.

Ὁ ἐν Ἀθήναις Ἐκδότης βιβλίων Κύριος Μιχαὴλ Σαλίβερος.

Ἡ Σεβαστὴ Διεύθυνσις τῆς « Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας ».

Αἱ ἀξιότιμοι Διευθύνσεις τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἑφημερίδων « Κωνσταντινουπόλεως », « Ταχυδρομου », « Νέας Ἐφημερίδος » καὶ « Προόδου ».

Ἡ Διεύθυνσις τῆς ἐν Βρυξέλλαις ἐκδιδομένης *L'Orient* καὶ τοῦ ἐν Πέστη ἐκδιδομένου Ἰατρικοῦ φύλλου « *Pester-Medicinischchirurgische Presse* ».

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετροπόλεως Κύριος Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος Κεραμεὺς μετ' εἰρήσεως

κατὰ Ἰούνιον τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους τὰ τῆς Σχολῆς χειρόγραφα συνέταξεν ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ τούτου κατάλογον μέλλοντα ἵνα δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Τοῦ ἔκτενοῦς δὲ τούτου καταλόγου ἐπιτομὴν χάριν τῆς Σχολῆς καταρτίσας ἔπεμψεν αὐτῇ ἀντίγραφον, κάλλιστα δυνάμενον νῦν ἀναπληροῦν τὸν ἐκτενέστερον καὶ χρησιμώτατον τοῖς περὶ τὴν μελέτην ἀρχαίων χειρογράφων ἀσχολουμένοις.

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Κύριος Κορνήλιος Σπαθάρης.

Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Ροβερτείου Σχολῆς Κύριος Λουίζος Ἡλιοῦ.

Ὁ Ἐρίτιμος ἰατρὸς Κύριος Γ. Ἀπέρης.

Ὁ ἐκ τῶν ἀρχαίων μαθητῶν τῆς Σχολῆς Κύριος Δ. Ἰντζόπουλος, καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία.

Πᾶσι τοῖς δωρηταῖς, τοῖς ἐπιδειξαμένοις διὰ τῶν δωρεῶν αὐτῶν τὴν πρὸς τὴν Σχολὴν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς εὐμένειαν, ἀπονέμει αὕτη θερμὰς εὐχαριστίας.

Ἄλλ' ἐξαιρέτως εὐγνωμονεῖ αὕτη τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ καὶ πανσέπτῳ Παναγιότητι, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, ὅστις πολλαχῶς καὶ ἐφέτος διετρένωσε τὴν πατρικὴν πρὸς τὸ καθίδρυμα τοῦτο στοργὴν Αὐτοῦ, πολλὴν περὶ τῆς εὐημερίας αὐτοῦ πρόνοιαν ἐπιδειξάμενος, πολλοὺς δὲ τῶν ἐνδεῶν αὐτοῦ μαθητῶν διαθρέψας καὶ ἄλλως εὐεργετήσας.

Εὐγνωμοσύνην πολλὴν ὀφείλει ἡ Σχολὴ καὶ τῇ σεβαστῇ καὶ μεγατίμῳ αὐτῆς Ἐφορείᾳ, ἣτις πολλὰ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὲρ αὐτῆς ἐμερίμνησε τὴν ἀνύψωσιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς παντὶ σθένει ἐπιδιώκουσα.

Εὐχαριστίας πολλὰς ὁμολογεῖ ἡ Σχολὴ καὶ τῇ Αὐτοῦ Ἐξοχότητι τῷ Πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος Κυρίῳ Ι. Γρυπάρῃ, εὐδοκήσαντι ἵνα τιμήσῃ τὴν τελετὴν ταύτην διὰ τῆς πολυτίμου Αὐτοῦ παρουσίας.

Εὐχαριστεῖ ἐπίσης τοῖς Σεβασμιωτάτοις Ἀγίοις Ἀρχιερεῦσι καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς φιλομούσοις Κυρίοις, τοῖς εὐαρεστηθεῖσι ἵνα παραστῶσιν ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ.

Καταλείπων νῦν τὸν λόγον ἐπικαλοῦμαι, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὰς θεοκλύτους εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Πανσέπτου Κορυφῆς καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν χορείας τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀγίων Ἱεραρχῶν ἐπὶ τὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀποπερατοῦντα τὴν ἀπολυτήριον αὐτῶν δοκιμασίαν καὶ ἀποχωριζόμενα τῆς Σχολῆς τέκνα αὐτῆς, ἦτις, ἐκθρέψασα ταῦτα φιλοστόργως διὰ τοῦ γάλακτος τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πατρῴας σοφίας, ἀπολύει, ἀνδρωθέντα ἤδη πνευματικῶς, πρὸς ἄλλην σοβαρωτέραν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ σταδιοδρομίαν, χρησταῖς τρεφομένη ταῖς ἐλπίσιν, ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ δόκιμοι δεικνύμενοι θέλουσι περιάψει τιμὴν καὶ κλέος εἰς τὴν ἐκθρέψασαν ταῦτα μητέρα. Εἶθε αἱ χρησταὶ αὐταὶ ἐλπίδες τῆς Σχολῆς μὴ διαψευσθῶσιν.

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

*τῶν κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1907-1908 διδαχθέντων
ἐγκυκλίων μαθημάτων.*

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Η	Ζ	Γ	Ε	Δ	Γ	Β	Α	ΣΥΝΟΛΟΝ ΩΡΩΝ
Θρησκευτικά....	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Ἑλληνικά.....	9	9	8	10	11	11	11	13	82
Λατινικά.....	3	3	3	2	2	—	—	—	13
Φιλοσοφικά.....	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Μαθηματικά....	—	2	5	5	3	5	4	4	28
Πολιτικὴ Ἱστορία	3	3	3	2	3	2	3	—	19
Ἑλ. Ἀρχ. καὶ Μυθ.	—	—	—	2	—	1	—	—	3
Κοσμογραφία... .	2	—	—	—	2	—	—	—	4
Φυσ. Πειραματικὴ	4	2	—	—	—	—	—	—	6
Φυσιογνωσία....	2	2	1	2	1	2	1	2	13
Χημεία.....	—	2	2	—	—	—	—	—	4
Γεωγραφία.....	—	—	1	1	2	2	3	3	12
Ἰχθυογραφία....	—	—	—	—	—	1	1	2	4
Καλλιγραφία... .	—	—	—	1	1	1	1	2	6
Γαλλικά.....	5	5	5	5	5	5	2	2	34
Τουρκικά.....	4	4	4	4	4	4	2	—	26
Σύνολον ὥρῶν..	36 + 36 + 36 + 36 + 36 + 36 + 30 + 30 = 276								

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

*τῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῆς Σχολῆς διδασχθέντων
μαθημάτων*

κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907—1908.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δ	Γ	Β	Α	ΣΥΝΟΛΟΝ ΩΡΩΝ
Εἰδικὴ Διδακτικὴ	2	—	—	—	2
Διδασκαλικάι Ἀσκήσεις	4	—	—	—	4
Γενικὴ Παιδαγωγικὴ	—	2	—	—	2
Γενικὴ Διδακτικὴ	—	2	—	—	2
Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία	—	1	—	—	1
Εἰσαγ. εἰς Συστ. Παιδαγ. . . .	—	1	—	—	1
Ἰχνογραφία	—	—	2	2	4
Καλλιγραφία	—	—	1	1	2
Γυμναστικὴ	3	3	3	3	12
Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ	3	3	3	3	12
Σύνολον ὥρῶν	12	12	9	9	42

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

- α') *Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριος Ἰωακείμ.*
β') *Τὰ Μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου :*
1). *Ὁ Νικαίας Ἱερώνυμος, Πρόεδρος.*
2). *Ὁ Ξάνθης Ἰωακείμ.*
3). *Ὁ Χίου Κωνσταντῖνος.*
4). *Ὁ Διδυμοτείχου Φιλάρετος.*
5). *Ὁ Σόλων Καζανόβας.*
6). *Ὁ Ἀριστείδης Κυριακοῦ Βέης.*
7). *Ὁ Ἀλέξανδρος Παντζιρης Βέης.*
8). *Ὁ Ξενοφῶν Ζῶτος.*
9). *Ὁ Πέτρος Τσαούσογλους.*
10). *Ὁ Παῦλος Καραθεοδωρῆς Βέης.*
11). *Ὁ Χαράλ. Κιοσέογλους.*
12). *Ὁ Κωνσταντῖνος Θεοχαρείδης.*

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

- 1). *Ὁ Μητροπολίτης Πελαγονείας Ἰωακείμ, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας, ὃν ἀποθιώσαντα κατὰ Φεβρουάριον ἀντικατέστησεν ὁ Μητροπολίτης Ξάνθης Ἰωακείμ.*
2). *Ὁ Κύριος Λεωνίδας Ζαρίφης, ἐπίτιμος ἰσόβιος Πρόεδρος.*
3). *Ὁ Κύριος Ι. Χατζόπουλος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Μ. Συμβουλίου παρὰ τῇ Ἐφορείᾳ καὶ Ταμίας τῆς Σχολῆς, ὃν ἀποχωρήσαντα κατὰ Μάρτιον ἀντικατέστησεν ὁ Κύριος Ξεν. Ζῶτος.*
4). *Ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Μελαγχροινός, Ἐφορος Γραμματεὺς.*

- 5). Ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Σινιόσογλους.
- 6). Ὁ Κύριος Φαίδων Ἐνωτιάδης Βέης, ὃν ἀποχωρήσαντα κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἀντικατέστησεν ὁ Κ. Κωνστ. Κέπεδζης.
- 7). Ὁ Κύριος Λέων Καζανόβας.
- 8). Ὁ Κύριος Μιλτιάδης Λογοθετίδης.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

- 1). Ὁ Σχολάρχης, Μητροπολίτης Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεόβουλος.
- 2). Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης.
- 3). Νικόλαος Βοῦρος.
- 4). Ἰωάννης Χλωρός.
- 5). Δημοσθένης Οἰκονομίδης.
- 6). Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου.
- 7). Ἀλέξανδρος Δελίστοβις.
- 8). Βασίλειος Μυστακίδης.
- 9). Μηνᾶς Αὔθεντόπουλος.
- 10). Γεώργιος Λιανόπουλος καὶ Ἀθανάσιος Ἰωάννου, ἀναπληροῦντες τὸν Κύριον Κορνήλιον Σπαθάρην ἀπουσιάζοντα, ἀδεία τῆς Ἐφορείας, ἔνεκα ἀσθενείας.
- 11). Δημήτριος Μοστράτος.
- 12). Πρόδρομος Ἀναστασιάδης.
- 13). Ἰωακεῖμ Βαλαβάνης.
- 14). Charles de Marpillero.
- 15). Ἰωάννης Ἀρβανιτάκης.
- 16). Ἀνθιμος Μαζαράκης.
- 17). Μιχαὴλ Σάγκας.
- 18). Ἡρακλῆς Στάγκαλης.

ΟΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥΤΟΥ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ

Α'

Οἱ μόνον τῶν Γυμνασιακῶν μαθημάτων ἀκροασάμενοι.

1. Ἀγάπιος Καροῦσος, ἐκ Κεφαλληνίας.
2. Γεώργιος Ι. Τούμπανος, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
3. Χαρίλαος Παπαδημητρίου, ἐν ΚΠόλεως.
4. Μισαήλ Ἰβηρίτης Ἱεροδ., ἐκ Καλλιπόλεως.
5. Θεμιστοκλῆς Παπαδόπουλος, ἐκ Σαφραμπόλεως.
6. Ἀγαθόνικος Δ. Δημητρέλης, ἐξ Εὐρυτανίας.
7. Βασίλειος Σ. Ἀθανασιάδης, ἐκ ΚΠόλεως.
8. Νικόλαος Θ. Παντζιρῆς, ἐκ ΚΠόλεως.
9. Ἀπόστολος Θωμαΐδης, ἐκ Μιτυλήνης.
10. Λεωνίδας Μπατρῆνος, ἐκ Καστορίας.
11. Πέτρος Δημάδης, ἐκ Δρυϊνουπόλεως.

Β'

Οἱ σὺν τοῖς Γυμνασιακοῖς καὶ τῶν Παιδαγωγικῶν ἀκροασάμενοι.

12. Ἀναστάσιος Βακάλμπασης, ἐκ Καλλιπόλεως.
13. Ἰωάννης Χρυσάφοπουλος, ἐκ Δαρδανελλίων.
14. Σωτήριος Χαραλαμπεΐδης, ἐκ Μαδύτου.
15. Ἰωάννης Χρυσόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως.
16. Ἐλευθέριος Ν. Τσιρικόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως.
17. Σωκράτης Κ. Μαυρίδης, ἐξ Ἐρζερούμ.
18. Ἀθανάσιος Καρούλης, ἐξ Ἀρτάκης.
19. Πολυχρόνιος Χαραλάμπους, ἐκ Προικονήσου.
20. Παναγιώτης Δανηλόπουλος, ἐκ Βασιλικῶν.
21. Νικόλαος Τ. Βαμβάκος, ἐκ Βρουύλλων.
22. Φίλιππος Σ. Φιλιππίδης, ἐκ ΚΠόλεως.

23. Τριαντάφυλλος Ι. Κοντονασόπουλος, ἐκ Βογατσικοῦ.

24. Ἀλέξανδρος Ν. Τζούμας, ἐξ Ἀγ. Παρασ. Κρήνης.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΟΙΣ ΕΞΗΤΑΣΘΗ Η ΤΑΞΙΣ
ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

Α') ΓΡΑΠΤΩΣ

α') κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

- 1) Ἡ Ἀλγεβρα καὶ ἡ Γεωμετρία, τῇ 16 Σεπτεμβρίου.
- 2) Ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Ρωμαϊκὴ καὶ ἡ Βυζαντιακὴ Ἱστορία
τῇ 5 Ἰανουαρίου.
- 3) Ἡ Ψυχολογία καὶ ἡ Λογικὴ, τῇ καθαρᾷ Τρίτῃ.
- 4) Ἡ Γεωγραφία, τῇ Παρασκευῇ τῇ πρὸ τοῦ Λαζάρου.
- 5) Ἡ Χημεία, τῷ Σαββάτῳ τῆς Διακαινησίμου.

β') κατὰ τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις.

Ἡ Κοσμογραφία καὶ τὰ Γαλλικά, τῇ 24 Μαΐου.

Τὰ Ἑλληνικά, ἡ Ὄρυκτολογία καὶ ἡ Γεωλογία, τῇ 26
Μαΐου.

Τὰ Λατινικά καὶ αἱ Συνθέσεις, τῇ 27 Μαΐου.

Ἡ Ἱστορία καὶ τὰ Τουρκικά, τῇ 28 Μαΐου.

Β') ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΣ

κατὰ τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις.

- 1) Ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 4—13ης
Ἰουνίου.
- 2) Τὰ Ἑλληνικά τῇ 4, 5 καὶ 6 Ἰουνίου.
- 3) Ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τῇ 4, 5 καὶ 6 Ἰουνίου.
- 4) Τὰ Λατινικά τῇ 8, 9 καὶ 10 Ἰουνίου.
- 5) Ἡ Φυσικὴ Πειραματικὴ τῇ 8, 9 καὶ 10 Ἰουνίου.
- 6) Τὰ Γαλλικά τῇ 11, 12 καὶ 13 Ἰουνίου.
- 7) Τὰ Τουρκικά τῇ 11, 12 καὶ 13 Ἰουνίου.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1908-1909

Τῆ α΄ Σεπτεμβρίου ἐγένετο κατὰ τὰ νενομισμένα ἡ εὐλογία τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμένικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἰωακείμ τοῦ Γ΄ διὰ τῆς ἱερᾶς τελετῆς τοῦ Ἀγιασμοῦ παρόντων τῶν σεβ. Ἀγίων Συνοδικῶν, τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς. Μετὰ τὴν τελετὴν ὁ Σχολάρχης ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς ἐναρκτήριοιον προσφώνησιν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

1908—1909

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Μ. ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

τῆ α' Σεπτεμβρίου 1909.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Μεγάτιμοι τῆς Σχολῆς Ἐφοροί,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος ὁμήγουρις,

Ἐῖθισται τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐνάρξεως νέου σχολικοῦ ἔτους μετὰ τὴν νενομισμένην ἐκκλησιαστικὴν εὐλογίαν ἵνα ἐξαγγέλλωνται ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὰ τε ὀνόματα τῶν τελειοφώτων τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους μετὰ τῶν βαθμῶν τῶν πτυχίων αὐτῶν καὶ τὰ τῶν ἀριστευσάντων μαθητῶν τῶν ἐπιτάκιωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων, ἵνα οὕτω καθίσταται ἐν ἀκριβείᾳ γνωστὸς τῷ δημοσίῳ ὁ βαθμὸς τῆς καρποφορίας τῆς ἐργασίας τῆς Σχολῆς ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ.

Ἐν τῇ κατὰ Ἰούνιον ἀναγνωσθείσῃ λογοδοσίᾳ τῆς Σχολαρχίας περὶ τῶν ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πεπραγμένων, ἐγένετο βεβαίως λόγος περὶ τῆς καρποφορίας τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, ἀλλὰ τὰ εἰρημένα ἦσαν λίαν γενικά, διότι, τῆς βαθμολογίας τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων μὴ οὔσης

ἤδη τετελεσμένης, δι' ἔλλειψιν τοῦ απαιτουμένου χρόνου, ὀριστικώτερα δὲν ἠδύναντο γὰρ λεχθῶσιν, ἐδηλώθη δὲ τότε, ὅτι ἐν ἀκριβείᾳ περὶ τούτου λόγος γενήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

“Ὅθεν στοιχῶν τῷ κρατοῦντι ἔθει καὶ τὴν δοθεῖσαν ὑπόθεσιν ἐκπληρῶν, δηλῶ :

α') ὅτι πάντες οἱ τελειόφοιτοι τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους (1907—1908), εἴκοσι τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ἠξιώθησαν τοῦ νενομισμένου ἀπολυτηρίου πτυχίου.—Ἐκ τούτων 11 διήκουσαν μόνον τὰ τῆς ἐγκυκλίου παιδείσεως μαθήματα, 13 δέ, πρὸς τοῖς μαθήμασι τούτοις, καὶ τὰ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῆς Σχολῆς διδασκόμενα μαθήματα.

Ἐκ τῶν πρώτων 11, 4 ἠξιώθησαν τοῦ βαθμοῦ ἄριστα :

Ὁ Θεμιστοκλῆς Παπαδόπουλος, ἐκ Σαφραμπόλεως,
ὁ Ἀπόστολος Θωμαΐδης, ἐκ Μιτυλήνης,
ὁ Νικόλαος Παντζίρης, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,
καὶ ὁ Ἀγαθόνικος Δημητρέλης, ἐκ Καρπενησίου.

4. ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν υ κ α λ ῶ ς » :

Ὁ Βασίλειος Ἀθανασιάδης, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,
ὁ Λεωνίδας Μπατρίνος, ἐκ Καστορίας,
ὁ Ἰθηρίτης Ἱεροδιάκονος Μισαήλ, ἐκ Καλλιπόλεως,
καὶ ὁ Χαρίλαος Παπαδημητρίου, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
καὶ 3. τοῦ βαθμοῦ « κ α λ ῶ ς » :

Ὁ Ἀγάπιος Καροῦσος, ἐκ Κεφαλληνίας,
ὁ Γεώργιος Τούμπανος, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως,
καὶ ὁ Πέτρος Δημάδης, ἐκ Πρεμετῆς.

Ἐκ τῶν δευτέρων, τῶν πρὸς τοῖς ἐγκυκλίῳις μαθήμασι καὶ τὰ τοῦ Διδασκαλείου μαθήματα διακουσάντων.

6. ἠξιώθησαν τοῦ βαθμοῦ ἄριστα ἐν τε τοῖς Γυμνασιακοῖς καὶ τοῖς Παιδαγωγικοῖς, οἱ ἐπόμενοι :

1. Ὁ Ἐλευθέριος Τσιρικόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως,
2. ὁ Σωκράτης Μαυρίδης ἐξ Ἐρζερούμ,

3. ὁ Πολυχρόμιος Χαραλάμπους, ἐκ Μαρμαρᾶ,
4. ὁ Ἀναστάσιος Μπακάλμπιας, ἐκ Καλλιπόλεως,
5. ὁ Τριαντάφυλλος Κοντονασόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως,
καὶ 6. ὁ Φίλιππος Φιλιππίδης, ἐκ ΚΠόλεως.

Οἱ δὲ λοιποὶ 7 ἔτυχον τῶν ἐξῆς βαθμῶν :

7. Ὁ Ἰωάννης Χρυσόπουλος, ἐκ Δαρδανελλίων ἐν τοῖς
Γυμνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς », ἐν δὲ τοῖς Παι-
δαγωγικοῖς « ἄ ρ ι σ τ α ».

8. ὁ Ἀλέξανδρος Τζούμας, ἐξ Ἀλατσάτων ἐν τοῖς Γυ-
μνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδαγω-
γικοῖς « ἄ ρ ι σ τ α ».

9. ὁ Παναγιώτης Δανηλόπουλος, ἐκ Βασιλικῶν, ἐν τοῖς
Γυμνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδα-
γωγικοῖς « ἄ ρ ι σ τ α ».

10. ὁ Ἀθανάσιος Καρούλης, ἐξ Ἀρτάκης, ἐν τοῖς Γυμνα-
σιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδαγωγι-
κοῖς « ἄ ρ ι σ τ α ».

11. ὁ Σωτήριος Χαραλαμπίδης, ἐκ Μαδύτου, ἐν τοῖς Γυ-
μνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδαγω-
γικοῖς « ἄ ρ ι σ τ α ».

12. ὁ Ἰωάννης Χρυσόπουλος, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐν
τοῖς Γυμνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδαγω-
γικοῖς « π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς ».

καὶ 13. ὁ Νικόλαος Βαμβᾶκος, ἐκ Βρουόλλων, ἐν τοῖς
Γυμνασιακοῖς τοῦ βαθμοῦ « κ α λ ῶ ς », ἐν τοῖς Παιδαγωγικοῖς
« π ἄ ν ν κ α λ ῶ ς ».

β') Ἐκ δὲ τῶν μαθητῶν τῶν ἐπιτὰ κατωτέρων τῆς Σχολῆς
τάξεων ἐν ἅπασιν μὲν τοῖς μαθήμασιν ἠρίστευσαν οἱ ἐξῆς :

Ἐκ τῆς Β' τάξεως :

Ὁ Νικόλαος Γεωργιάδης,

ὁ Διομήδης Δουρμούσης,

ὁ Ἡρακλῆς Βοσνᾶκος ,
ὁ Κωνσταντῖνος Ἀρβανιτόπουλος ,
ὁ Κοσμᾶς Σεντούκας ,
ὁ Ἱεροδιάκονος Φώτιος Χούρης ,
καὶ ὁ Γεώργιος Ἀφθονίδης .

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Εὐγένιος Καλογιάννης ,
καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἀγόρογλους .

Ἐκ τῆς Δ' τάξεως :

Ὁ Ἀπόστολος Παπαχρήστου ,
ὁ Φώτιος Ἀποστολίδης ,
καὶ ὁ Αἰμίλιος Μαρτίνοβιτς .

Ἐκ τῆς Ε' τάξεως :

Ὁ Γεώργιος Σουγκάρης ,
ὁ Σταῦρος Πλακίδης ,
ὁ Ἀντώνιος Πελειάδης ,
καὶ ὁ Σωκράτης Παπαδόπουλος .

Ἐκ τῆς Ζ' τάξεως :

Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου ,
ὁ Δημοσθένης Δανηλίδης ,
ὁ Δημήτριος Πολίτης ,
ὁ Στυλιανὸς Παπαβασιλείου ,
ὁ Μιλτιάδης Γαϊτανάκης ,
ὁ Λάζαρος Κιουρτσιόγλους ,
καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος .

Ἐν τοῖς πλείοσι δὲ τῶν μαθημάτων ἠρίστευσαν οἱ ἐπόμενοι :

Ἐκ τῆς Α' τάξεως :

Ὁ Κωνσταντῖνος Χατζηκωνσταντίνου ,
καὶ ὁ Γεώργιος Ζαφειρόπουλος .

Ἐκ τῆς Β' τάξεως :

Ὁ Κυριακὸς Βαφείδης ,
ὁ Ἰωάννης Παπαλεξάνδρου ,

ὁ Σάββας Σαββίδης,
καὶ ὁ Βασίλειος Φρυδάς.

Ἐκ τῆς Γ' τάξεως :

Ὁ Ἐμμανουὴλ Δάμπας,
ὁ Ἰβηρίτης Ἱεροδιάκονος Παῖσιος,
ὁ Ξενοφῶν Καλογιάννης,
ὁ Μιχαὴλ Κυνηγόπουλος,
καὶ ὁ Λεωνίδας Οἰκονομίδης.

Ἐκ τῆς Δ' τάξεως :

Ὁ Σταμάτιος Κανάρης,
ὁ Βασίλειος Τσάτοικας,
ὁ Γεώργιος Λουῖζος,
ὁ Γεώργιος Δρόσος,
ὁ μοναχὸς Ἀλέξανδρος Βατοπεδινός,
ὁ μοναχὸς Ἀθανάσιος Παντοκρατορινός,
ὁ Νικόλαος Λαμπруνίδης,
ὁ Ἐλευθέριος Χωριανόπουλος,
καὶ ὁ Δημήτριος Ζαχαριάδης.

Ἐκ τῆς Ε' τάξεως :

Ὁ Ἀριστόδημος Μαντσουρανῆς,
ὁ Ἄγγελος Κασιγόνης,
ὁ Γεώργιος Ἀλεκτορίδης,
ὁ Κωνσταντῖνος Γουναρόπουλος,
ὁ Νικόλαος Ἀνθούλης,
ὁ Παντελεήμων Καρατζᾶς,
ὁ Γεώργιος Παπαϊωάννου,
καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ἱατρόπουλος.

Ἐκ τῆς Σ' τάξεως :

Ὁ Κωνσταντῖνος Βυτιάδης.

καὶ ἐκ τῆς Ζ' τάξεως :

Ὁ Ἀντώνιος Πετρόπουλος,
ὁ Γεώργιος Παπαβασιλείου,

ὁ Βασίλειος Βασιλειάδης,
καὶ ὁ Βασίλειος Σταυρίδης.

Ἦσαν δὴλα δὴ οἱ ὀπωσδήποτε ἀριστεύσαντες κατὰ τὸ παρελθὸν σχολ. ἔτος ἐν ὄλῳ 66 τὸν ἀριθμὸν.

Ἴνα δὲ καταφανέστερος γένηται ὁ βαθμὸς τῆς καρποφορίας τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, προσεπιδηλῶ, ὅτι ἐκ τῶν λοιπῶν 283 μαθητῶν, τῶν προσελθόντων εἰς τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις, 254 ἐκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς Σχολῆς ἄξιοι προβιβάσμου εἰς ἀνωτέρας τάξεις, οἱ δὲ λοιποὶ 29, ἀποτυχόντες ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν, ἐκρίθησαν ἀπροβίβαστοι καὶ ὀφείλουσιν, ἐὰν συνεχίσωσι τὴν μαθητείαν αὐτῶν ἐν τῇ Σχολῇ, ἵνα διακούσωσιν αὐθις τὰ μαθήματα τῶν τάξεων, ἐν αἷς κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος ἦσαν ἐγγεγραμμένοι.

Εἴκοσιν ἐννέα δὲ ἀπροβίβαστοι ἐκ 440 μαθητῶν, ὅσους εἶχεν ἐγγράψει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ Σχολή, δὲν εἶναι βεβαίως τι ἀσύνηθες. Ἐὰν μάλιστα ἀναλογισθῇ τις τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, καθ' ὧν παλαίους πολλοὶ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τῆς Σχολῆς, δικαιούται ἵνα θεωρήσῃ μικρὸν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν ἀπροβιβάστων.

Δηλώσας τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας τῆς Σχολῆς κατὰ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος, ἐπισυνάπτω νῦν ὀλίγα καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον γενομένου Χαμηλείου διαγωνισμοῦ τῶν τελειοφοίτων τῆς Σχολῆς ἐν τῇ Τουρκικῇ γλώσσῃ.—Οἱ προσελθόντες εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον ἦσαν 5 τὸν ἀριθμὸν, ἐβραβεύθησαν δὲ δύο—ὡς ὀρίζει τὸ Πρόγραμμα τοῦ διαγωνισμοῦ,—ὁ Θεμιστοκλῆς Παπαδόπουλος, ἐκ Σαφραμπόλεως, καὶ ὁ Ἀναστάσιος Μπακάλμπασης, ἐκ Καλλιπόλεως, ὁ μὲν πρῶτος τυχὼν τοῦ πρώτου ἐκ 15 λιρῶν βραβείου, ὁ δὲ δεῦτερος τοῦ δευτέρου ἐκ 10 λιρῶν, ἀμφότεροι ἀξιωθέντες τοῦ βαθμοῦ «ἀριστα» καὶ ἐν ταῖς ἀπολυτηρίοις αὐτῶν ἐξετάσεσιν, καθ' ἃ εἶπον.

Μετὰ μεγάλης λύπης ἀναγγέλλω ἔτι, ὅτι ὁ ἐλλόγιμος καὶ

ἀγαπητὸς συνάδελφος Κύριος Κορνήλιος Σπαθάρης, Καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῶν ἐν τῇ Σχολῇ, ἀναγκασόμενος ἰν' ἀπόσχη τῆς διδασκαλίας ἐπὶ τινὰς μῆνας ἕνεκα λόγων ὑγείας, θέλει ἀναπληρωθῆ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὑπὸ τῶν ἐλλογίμων Καθηγητῶν Κυρίων, Γεωργίου Λιανοπούλου, Καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ, καὶ Ἀθανασίου Ἰωάννου, Καθηγητοῦ τῶν αὐτῶν μαθημάτων ἐν τῷ ἐν Πέραν Ζωγραφείῳ Γυμνασίῳ. Εἰς τὸν πρῶτον ἀνετέθη ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας ἡ διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν τῶν πρῶτων ἀνωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων, ἴτιοι ἡ Ἀλγεβρα καὶ Γεωμετρία τῆς Ε' καὶ Γ' τάξεως, ἡ Τριγωνομετρία τῆς Ζ' καὶ ἡ Κοσμογραφία τῆς Η'. Εἰς δὲ τὸν Κύριον Ἀθ. Ἰωάννου, ἡ Θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ τῆς Δ' τάξεως, ἡ Χημεία τῆς Γ' καὶ Ζ' καὶ ἡ Πειραματικὴ Φυσικὴ τῆς Ζ' καὶ Η'. Ἡ Σχολὴ εὐχεται τῷ ἀσθενοῦντι Καθηγητῇ ὅπως ἀνακτήσῃται ὄσῳ τάχιον τὴν πολύτιμον ὑγείαν αὐτοῦ.

Τελευτῶν ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας τῷ ἀγαπητῷ συναδέλφῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ Μυστακίδῃ, ὅστις μετὰ τῆς ἐγνωσμένης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτοῦ ἔργων ἀκριβείας ἀνεπλήρωσέ με φιλαδέλφως καθ' ἅπαν τὸ δίμηνον διάστημα τῆς ἀπὸ τῆς Πρωτευούσης ἀπουσίας μου, ἐγκρίσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς.

Ἰδίᾳ δὲ τῇ Ὑμετέρα πανσέπτῳ Κορυφῇ ὁμολογεῖ, Παναγιώτατε, ἡ Σχολὴ θερμοτάτας εὐχαριστίας, ὅτι, καίπερ ὑπὸ τοσοῦτων καταβεβαρημένη φροντίδων καὶ ἀσχολιῶν, ηὐδόκησεν ἵνα εὐλογήσῃ καὶ ἐφέτος τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ παιδευτηρίου τούτου, καὶ ἐπικαλεῖται τὰς θεοκλύτους Αὐτῆς εὐχὰς, ὅπως ἡ ἐργασία τοῦ ἐπ' αἰσίοις ἀρχομένου σήμερον νέου σχολικοῦ ἔτους ἀποβῇ πολλῶν καρποφορωτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος. Γένοιτο!

ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΜΟΥΔΑΛΛΙΜ ΝΑΔΖΗ

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΛΛΟΓΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

τῆ 30 Ἰανουαρίου 1909.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Ἐπίτιμοι Βουλευταί,
Μεγάτιμοι τῆς Σχολῆς Ἐφοροί,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος ὁμήγουρις,

Ὅταν λαλῆ ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἠχῆ ὁ λόγος, αὐτὴ ἡ ἄυλος ψυχὴ παρίσταται ἐνώπιον ἡμῶν. Ἡ γλῶσσα εἶναι τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἡ ψυχὴ βεβαιοῖ καὶ ἐμφαίνει τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς, μετοχετεύουσα τὰ συναισθήματα, τὰ διανοήματα καὶ τὰς βουλήσεις. Ἄνευ τῆς γλώσσης, ἄνευ τοῦ λόγου, οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἀξίαν ἡ ψυχὴ, παρεμφερῆς γινομένη πρὸς κιβώτιον πλήρες μὲν πολυτίμων πραγμάτων, ἀλλὰ κεκλεισμένον ἐρμητικῶς.

Ἀλλὰ καὶ ἡ γλῶσσα, ἄνευ τῆς ψυχῆς, ἄνευ τῆς διανοητικῆς αὐτῆς δυνάμεως, οὐδεμίαν θὰ ἐδείκνυε ζωὴν· ἡ γλῶσσα λαλεῖ, ἐὰν ῥωθῆται καὶ κινῆται ὑπὸ τῆς ψυχῆς.

Ψυχὴ καὶ γλῶσσα εἶναι συνδεδεμένοι ἀδιασπᾶστος. Ὁ θέλων ἵνα ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῆς γλώσσης, δεόν ἵνα ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ ὁ θέλων ἵνα μεταβάλλῃ ἄρδην γλῶσσάν τινα,

δέον ἵνα κλονίσῃ αὐτὴν τὴν ψυχὴν, αὐτὰς τὰς ἰδέας, αὐτὴν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξιν.

Ἡ γλῶσσα λοιπόν, τὴν θείαν τῆς ψυχῆς ἀρχὴν μαρτυροῦσα, ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι, μεταρσιοῦται εἰς ἑτέρους αἰθερίους ὀρίζοντας, ἀνυποῦται εἰς ἕτερον κόσμον, τὸν κόσμον τῆς Ἀληθείας, τοῦ Κάλλους, τῆς Ἀγαθότητος, περιβεβλημένη τὴν ἀπαστρούπτουσαν κάλλει πάγχρυσον ἀμφίεσιν τοῦ λόγου καὶ ἐδημιούργησεν ἤδη παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσιν τὴν φιλολογίαν, ἧς τὸ ἔκπαυλον εἶδος τυγχάνει ἡ ποίησις.

Καὶ τὰ προϊόντα τῆς φιλολογίας παρατίθενται ἐκάστοτε ἀπὸ τῆς σεμνῆς ταύτης ἔδρας καὶ οἱ ἄριστοι αὐτῆς ἐργάται, φιλόσοφοι, ποιηταί, ἱστορικοί, ρήτορες ἵπτανται περὶ ἡμᾶς κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν, τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ἐμφαίνοντες πρὸς τοὺς μύστας τούτους τῆς ἔσω καὶ θύραθεν σοφίας καὶ τοὺς προστάτας τοῦ λόγου καὶ τῆς παιδείας, γεραίρομεν τὴν μνήμην αὐτῶν διὰ σεπτῆς πανδήμου ἐπιμνημοσύνου τελετῆς καὶ διὰ πνευματικῆς πανδαισίας, παρατιθεμένης ὑφ' ἑνὸς τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.

Ἄλλ' τίς ἐγώ, καὶ τίνες οἱ συνδαιτυμόνες! Ἰλιγγος κατέχει με, ἀναλογιζόμενον πάντα ταῦτα· ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τὴν ἐπιείκειαν τῆς σεμνῆς ὀμηγύρεως, προσέρχομαι εὐθαρσῶς ὅπως δρέψω ἐκ τοῦ ἐμοῦ κλάδου ἓν φύλλον τῆς Ὀθωμανικῆς φιλολογίας, τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ ποιητοῦ Μουαλλίμ Νατζῆ.

*

Τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρεται μετὰ σεβασμοῦ ἀνὰ τὰ στόματα καὶ τὰ ἔργα τῶν φιλολόγων Ὀθωμανῶν, πλεῖστα δὲ φιλολογικὰ βιβλία καὶ ἀναγνωστικά τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης κοσμοῦνται διὰ ποιημάτων καὶ ἀποσπασμάτων εἰλημμένων ἐκ τῶν ὠραίων ἔργων τοῦ Μουαλλίμ Νατζῆ. Τὸ δὲ διεθνὲς συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν, ὅπερ συνήλθεν ἐν Ρώμῃ πρὸ ἐτῶν τινῶν

ἐποίησατο εὐφημον μνείαν τοῦ Μουαλλίμ Νατζή, ὡς φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ.

Ἐγεννήθη ἐν Κων/πόλει κατὰ τὸ 1266 τῆς Ἑγείρας. Τὸ γνήσιον αὐτοῦ ὄνομα εἶναι Ὀμέρ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐπισαγματοποιοῦ ἐν Σερρατζχανὲ τῆς Πόλεως. Τὰ μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, μετὰ πάντων τῶν παιδικῶν ἐπεισοδίων τοῦ βίου αὐτοῦ, περιγράφονται μετὰ χάριτος καὶ διδακτικότητος ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ αὐτοῦ, ἣτις περιέχεται ἐν τῷ συγγράμματι τῷ ἐπιγραφομένῳ Σοῦνπουλέ.

Περὶ τὸ ἑβδόμον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, μετόκησεν ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ εἰς Βάρναν, πρωτεύουσαν τότε τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως, ἐνθα σπουδάσας τὴν Ἀραβικὴν καὶ Περσικὴν φιλολογίαν, ἐδίδαξεν ἐν τῇ αὐτόθι Σχολῇ.

Ἡ ἀγχίνοια, ἡ περὶ τὸ λέγειν καὶ γράφειν δεινότης καὶ εὐχέρεια καὶ τὰ ἄλλα προσόντα ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ τότε διοικητοῦ Βάρνης Σαήτ πασᾶ, ὅστις καὶ προσέλαβεν αὐτὸν γραμματέα. Παρηκολούθησε τὸν διοικητὴν καὶ μετέπειτα ὑπουργὸν Σαήτ πασᾶν εἰς τὰς ἀνὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν περιοδείας αὐτοῦ. Διωρίσθη εἰς τινὰς θέσεις, ἐν Χίῳ τμηματάρχης τῆς ἀλληλογραφίας καὶ ἐνταῦθα γραμματεὺς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τηρῶν δὲ τὰς θέσεις ταύτας ἐπεδείκνυνεν ἔφεσιν εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν ποίησιν, δημοσιεύων τύποις τὰ προϊόντα τῆς διανοίας του. Ἐγκαταλιπὼν μάλιστα καὶ τὴν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν θέσιν αὐτοῦ, τῇ προσκλήσει τοῦ διασήμεου λογογράφου Ἀχμέτ Μιδχάτ ἐφέντη, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν τοῦ φιλολογικοῦ μέρους τῆς ἀκμαζούσης ἐφημερίδος « Τερτζοϋμάν-ι-Χακηκάτ », καὶ ἐδημοσίευεν ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ἴδια ἔργα, κατὰ παράκλησιν μάλιστα καὶ προτροπὴν πολλῶν ταῦτα δὲ καὶ ἐμελετῶντο καὶ ἀπεστιηθίζοντο μετὰ ζήλου. Ἀπὸ τῶν χρόνων δὲ τούτων ἤρξατο ἡ

δημοσίευσις τῶν φιλολογικῶν αὐτοῦ ἔργων, ἅτινα εὐθὺς ἀμέσως ἐνεποίησαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον διὰ τὴν ἐμβρίθειαν, τὴν πραγματικότητα τῶν ἰδεῶν, ὡς καὶ διὰ τὸ καλλιπεῖς καὶ ἁρμονικὸν τῆς γλώσσης καὶ τῶν στίχων.

Ἀπεβίωσεν ὁ Ναδζή προώρως ἐνταῦθα τῷ 1310, φέρων τὸν τίτλον «Ἱστοριογράφος τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμανιδῶν», ἀξιωθείς βασιλικῶν τιμῶν καὶ ταφεὶς ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Μανωλείου τοῦ Σουλτάνου Μαχμούδ.

Ὁ Μουαλλίμ Νατζή ἀνήκει εἰς τὴν Σχολὴν τῶν νεωτέρων Ὀθωμανῶν φιλολόγων, οἵτινες δὲν ἐπιζητοῦσι λέξεις ἠχηρὰς καὶ φράσεις πομπώδεις ἐκ τῆς Περσικῆς καὶ Ἀραβικῆς πρὸς ἐπίδειξιν πολυμαθείας καὶ σοφίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκφράζουσιν ἰδέας καὶ ἐννοίας ἐν γλώσσῃ εὐλήπτῳ, ἀνεπιτηδεύτῳ καὶ γλαφυρῷ. Παρὰ τοῖς φιλολόγοις τούτοις ὑπάρχει τάσις ὅπως κατὰ τὸ ἐνὸν καὶ ἐν τῇ φιλολογικῇ γλώσσῃ ἀποκαθίστανται καὶ αἱ τουρκικαὶ λέξεις παραλλήλως πρὸς τὰς ἐκ τῆς Ἀραβικῆς καὶ τῆς Περσικῆς, ὧν ἡ τελεία ἀπομάκρυνσις θεωρεῖται ἀδύνατος καὶ ἀνωφελής. Παρ' Ὀθωμανοῖς δὲν ὑπάρχει γλωσσικὸν ζήτημα, ὅπως νομίζεται ὅτι ὑπάρχει καὶ παρ' ἡμῖν. Ἡ γλωσσικὴ κίνησις ἐπιζητεῖ τὴν βαθμαίαν ἐκκαθάρισιν τῆς γλώσσης, τῶν ἀραβικῶν καὶ περσικῶν ἐπηρειῶν καὶ τὴν ἀπλοποίησιν τῶν σχοινοτενῶν ἐκείνων φράσεων, οὐχὶ δὲ καὶ μεταβολὴν τῶν τύπων καὶ τῶν λέξεων κατὰ τὸ δοκοῦν. Τὸ γλωσσικὸν συναίσθημα, ἡ γλωσσικὴ ἀνάγκη ὤθησε καὶ ὤθει ὅπως παραλαμβάνωσι πλοῦτον λέξεων καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων γλωσσῶν καὶ ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔτι, ἰδίως δὲ τῆς γαλλικῆς, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἀλλοιωῦσι τὴν φύσιν, τὴν οὐσίαν καὶ τοὺς γραμματικοὺς τύπους τῆς γλώσσης αὐτῶν. Βεβαίως καὶ ἡ Ὀθωμανικὴ γλῶσσα ἔχει τὰς τοπικὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ χρόνου, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν. Διότι ἡ γλῶσσα εἶναι φύσει ἐλαστικὴ καὶ εὐμετάβλητος· δέον ὅμως ἵνα συγκρατῆται διὰ μιᾶς γραμματικῆς καὶ ἐνὸς συντακτικοῦ καὶ ἐνὸς

λεξικοῦ ἐκεῖνη, ἐν ἣ ἔγραψαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς διανοίας καὶ τῆς φαντασίας. Ἐν δὲ τῇ Ὀθωμανικῇ ὄρῳ γλωσσικῆς συγκρίσεως θεωρεῖται ἡ καλλιειπὴς γλῶσσα τῆς Πρωτευούσης καὶ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἡ γλῶσσα τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν ὠραίων φιλολογικῶν ἔργων τῶν διαπρεπῶν Ὀθωμανῶν λογίων, ἐν οἷς καταλέγεται καὶ ὁ ἀπασχολῶν ἡμᾶς Μουαλλίμ Νατζῆ. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς περὶ τῆς γλώσσης.

Ὡς ποιητῆς δὲ ὁ Μουαλλίμ Νατζῆ δύνатаι νὰ διεκδικήσῃ θέσιν διακεκριμένην ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ποιητῶν τῆς Νεωτέρας σχολῆς τοῦ *Beranger*, τοῦ *Alfred de Musset* καὶ λοιπῶν, ὧν τὰ ποιητικὰ ἔργα ἐμελέτα καὶ τινα μάλιστα ἐξ αὐτῶν μετέφρασε μετὰ χάριτος πολλῆς. Τὰ ποιήματα τοῦ Μουαλλίμ Νατζῆ, ὡς καὶ τὰ τῶν Παρνασιδῶν λεγομένων ποιητῶν, γέμουσιν ἐννοιῶν καὶ ἰδεῶν ὑψηλῶν καὶ φιλοσοφικῶν. Ἡ ποίησις αὐτοῦ ἐδράζεται ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας. Δὲν παράγει ποιήματα ἵνα ἐπιτύχῃ ὁμοιοκαταληξίαν καὶ σιχουργίαν, ψέγει μάλιστα ἐν τινι ἐπιστολῇ αὐτοῦ τοὺς τοιοῦτους, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι ἐγένοντο ποιηταὶ ἀπαριθμοῦντες ἐν στίχοις τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐδεσμάτων.

Τὰ ποιήματα αὐτοῦ προέρχονται ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἀπευθύνονται ὡς ἐκ τούτου εἰς τὰς καρδίας, συγκινοῦσι, συναρπάζουσιν, ἐκπλήττουσι, φαιδρύνουσιν ἢ ἐνθουσιῶσιν. Ἡ μελέτη τῶν ποιημάτων αὐτοῦ δεικνύει ὅτι ἦτο φύσει φαιδρὸς καὶ φιλομειδῆς, ἀγνὸς τὴν καρδίαν καὶ ἀπηλλαγμένος τῶν κοσμικῶν μεριμνῶν. Συνιστᾷ εἰς πάντας ὅπως ἀπολαύσωσι τῶν χαρίτων καὶ ἀγαθῶν τοῦ ἐπιγείου τούτου βίου, διερχόμενοι αὐτὸν ἐν χαρᾷ καὶ εὐθυμίᾳ, μακρὰν τῶν ἐρίδων, τῶν θλίψεων, μακρὰν τῶν ἀδελφοκτιόνων αἱματοχυσιῶν. Εἰς αὐτὸν ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ μόνη τέρψις καὶ ἀπόλαυσις. Θλίβεται μὲν, θρηγεῖ καὶ ὀδύρεται, δακρυρορεῖ, ὅταν ἀναλογίζηται ὅτι καὶ ἡ κακία, τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, ἡ ἀνειλικρίνεια καὶ τὸ ψεῦδος ἐνεσκήνωσαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, θέλγουσιν ὅμως καὶ εὐφραίνουσιν αὐτὸν καὶ

ἐνθουσιῶσι τὰ ποικίλα κάλλη τῆς φύσεως, οἱ χλοεροὶ λειμῶνες, τὰ πολύχροα ἄνθη, τὰ χρώματα τοῦ ἀνατέλλοντος ἢ τοῦ δύοντος ἡλίου, τὰ κελαδήματα καὶ αἱ συναυλῖαι τῶν πτηνῶν, ὁ χρόνος τῆς νεότητος, τοῦ ἔαρος, αἱ ἀγαθαὶ καὶ ἐνάρετοι πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Αἱ μεγάλαι ἰδέαι τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης, τῆς εὐποιίας, τῆς ἀμοιβῆς τῶν καλῶν πράξεων, τῆς θείας καταγωγῆς τῆς ψυχῆς, τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τῶν δεινῶν καὶ τῶν συμφορῶν, τῆς ἐλπίδος, τῆς ὑπομονῆς καὶ πραότητος, τῆς φιλεργίας, τῆς φιλομαθείας, τῆς προόδου, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς φιλοπατρίας παρελαύνουσιν ἐν τοῖς στίχοις τῶν ποιημάτων αὐτοῦ καὶ ἀποτελοῦσι τὸν πυρῆνα, τὴν ἐνότητα ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

Τὸ πᾶν ἐμπνέει αὐτόν: Ἀπλοῦν βέλασμα ἀρνίου, πτησίς χελιδόνος, ἡ θέα τῶν κοιλάδων, τῶν πεδιάδων καὶ τῶν ὄρεων, ὁ πόντος μετὰ τῆς γαλήνης ἢ τῆς τρικυμίας αὐτοῦ, τὰ νέφη, τὰ ἄνθη, ἡ ξενιτεία, ὁ χωρισμός, ἡ ἐξ αὐτοῦ λύπη... ὑπέθαλπον καὶ ἐνέπνεον τὸν πολυθρήνητον ποιητὴν Μουαλλίμ Νατζήν, τὸν τοσοῦτον προῶρος τὸν προσφιλῆ αὐτῷ κόσμον ἐγκαταλιπόντα, ἵνα, ὑπὸ τὴν αἴγλην καὶ τὴν ἐπήρειαν τῆς σιχουργίας καὶ ὁμοιοκαταληξίας, διασαλπίσῃ ἠθικὰς καὶ παιδαγωγικὰς ἰδέας, ἰδίως ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ καλουμένῳ Ἀτ ε σ π α ρ ἔ, ἥτοι Σπινθήρ, (آشپاره) καὶ φέρωντι ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ἐξῆς δίστιχον:

ویردم آتش دلره سوز دل آواره دن
ایلم ایجاد بیک یانغین بر آتشاره دن

Μετέδωκα πῦρ εἰς τὰς καρδίας ἐκ τῆς φλογὸς τῆς τεθλιμμένης καρδίας μου, καὶ ἤγαγα μυρίας πυρκαϊὰς ἐξ ἐνὸς σπινθήρος.

Θὰ ἐπειχειρήσω ἤδη τὴν ὅσον οἶόν τε συνοπτικὴν ἀνάλυσιν ποιημάτων τινῶν ἐμπηρεχομένων ἐν τῷ Ἀτ ε σ π α ρ ἔ τούτῳ, ἐπικαλούμενος τὴν εὐμενῆ προσοχὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀκροατηρίου ἐπὶ τῆς ἐννοίας αὐτῶν.

Τὸ ἐπόμενον ἐπιγράφεται : « Δέσις τοῦ Ἰωσήφ » ἢ « Φωνὴ ἐκ τῆς εἰρκτῆς ». Ἐν αὐτῷ δ' Ἰωσήφ ριφθεὶς εἰς τὰς φυλακὰς ἐν Αἰγύπτῳ δέεται ὡς ἐξῆς τοῦ Ὑψίστου διὰ τοῦ στόματος τοῦ Μουαλλίμ Νατζή :

حضرت یوسفک استغاثہ سی یا خود زنداندن بر صدا

پر تو فیضکله اولمشکن منور مشربم ،
بونجه ییلدر واصل روز اولیور مظلم شیم ،
واقف الطاف ربم، وقف یاربدر لبم .
بر جواب لطفکک محرومیدر هر یاربم
یوقی بر لیک یارب صد هزاران یاربه .
حکمتک بیلم نه دندر بیک بلا ایجاد ایدر ،
هر بلادن بر حزین دل کونده بیک فریاد ایدر ،
دیرلو ارباب دلی الله بر کون شاد ایدر
سن ده ایتمز ایسهک بو زندانی یه کیم امداد ایدر .
یوقی بر لیک یارب صد هزاران یاربه .
ایتمدن سینهمده کی ایمانی دردم چاک چاک .
ایلسه زندانی باری آه سردم چاک چاک ،
اونسی خونین کوز یاشمدن روی زردم چاک چاک ،
اولسه — حاشا — دامنک چوقدن ایدردم چاک چاک .
یوقی بر لیک یارب صد هزاران یاربه .

*Καίτοι ἐποδηγετούμην τῷ φωτὶ τῆς θείας σου χάριτος,
καὶ συνεμορφούμην ταῖς οὐρανίαις σου ἐντολαῖς,
ζοφερά νύξ διαρκῆς δεσπόζει τῆς ὑπάρξεώς μου·
ἀναγνωρίζω τὰς θείας χάριτας καὶ εὐεργεσίας,
ἐπικαλοῦμαι ἀπαύστως τὸ θεῖον ἔλεος,*

ἀλλ' ἐκάστη μου ἐπικλήσις στερεῖται εὐνοϊκῆς ἀπαντήσεως.

Δὲν ὑπάρχει ἐν «τί θέλεις;» εἰς τὰς ἑκατὸν χιλιάδας μου ἐπικλήσεις;

Ἡ σοφία σου, ἀγνοῶ διατί, παρέχει μυρίας συμφορὰς τῷ ἀνθρώπῳ,
δι' ἐκάστην δὲ τῶν συμφορῶν τούτων πᾶσα τεθλιμμένη καρδιά
ἐκπέμπει μυρίους θρήνους καὶ στεναγμούς·

ἐν τούτοις λέγεται ὅτι ὁ Θεὸς ἡμέραν τινὰ ἀνταμείβει τοὺς ἐναρέτους.

Σὺ λοιπὸν, ἐὰν δὲν με ἀπαλλάξης τῆς εἰρκτιῆς

ταύτης, τίς θὰ σπεύσῃ πρὸς βοήθειάν μου;

Δὲν ὑπάρχει ἐν «τί θέλεις;» εἰς τὰς ἑκατὸν χιλιάδας μου ἐπικλήσεις;

Πρὶν ἢ ἡ συμφορὰ μου πλήξῃ τὴν πρὸς σὲ πίστιν μου,
ὡς συνέτριβεν, εἶθε, ὁ θρῆνος μου οὗτος τὴν εἰρκτιὴν ταύτην,
ἐκ τῶν αἵμα σταζόντων δακρῦων αἱ ὠχραί μου παρειαὶ
διερράγησαν, ἄπελπισ δέ, θὰ διερρήγγυον,—ἄπαγε τῆς βλασφημίας—
ἂν εἶχες, τὸ κράσπεδόν σου.

Δὲν ὑπάρχει ἐν «τί θέλεις;» εἰς τὰς ἑκατὸν χιλιάδας μου ἐπικλήσεις;

Ἐν τῷ ποιήματι, τῷ ἐπιγραφομένῳ: «ὁ σάλος τοῦ πόντου»,
μετὰ λαμπρὰν περιγραφὴν τοῦ σάλου καὶ τοῦ ἀναβρασμοῦ τοῦ
τρικνυμῶδους πόντου καὶ τῶν ἀφροέντων αὐτοῦ κυμάτων, ἀνα-
φωνεῖ ὡς ἑξῆς:

تلاطم

تمکینی ویروب جنونی المش
دریا ینہ اضطرابہ طالمش
اولمش کچہ رک سکوت زمانی
هر طالعہ سی بر جنون جهانی
ایتمش هیجانہ سطح دریا
بیک وادی ہولناک پیدا
اولقده آن بآن سرافراز
هر موج عظیم دہشت انداز.

• • • • •

قوپمشمی نه در قیامت ایواہ
تسییر ایدیور جبالی الله . . .
ای باد! کسلمه امتداد ایت
آز کادی بو قوت، امتداد ایت
سور عسکری سور! قومانده سنندن
بن شاعریم ایشته (مارش) بدن
صوڪ شدتی طورمه ایله ابراز
قارشیکده وار ایشته بر سرانداز.
قاپسه كده بزى سفینه مزدن
کیتمز بو سکینه سنیه مزدن
دریا! بنی ایله بر تماشا
سندن ایده جکمی یم تماشا
بر طامله کوزمده اک بیوڪ موج
ویرمز بکا قورقو بویله بیک فوج . . .
قورتلغه واردر اقتدارم
جان قورتارانه یوق اقتدارم
پک کوچی وداع دهر فانی
اولشمی حیات جلودانی!
افنا ایله روح قورقودلمز
طوفان ایله نوح قورقودلمز . . .
سیر ایله اولورمی یم هراسان
قورقارمی ایمش اولومدن انسان
راحت طوریلورمی بویله جانله
چارپشملی یم بتون جهانله

بر سن دکل، اواسه خصمی عالم
مردانه اولور اولورسه آدم
قلبمده نه در بو رتبه قوت
یارب! بونه عجز ایچنده قدرت . . .
معناده محیط هر جهانسین
ای قطره دل! نه بی کرائسین
خالق! نه غریب خلقتم وار
سینه مده نه در بو بحر زخار . . .
ایلر بی قدرتک مباهی
عجزم سکا قارشیدر آلهی

.....

* *Ανεμε, μὴ παύσης τὴν ὀρμὴν σου, ἔντεινον αὐτήν,
μικρὰ ἐφάνη ἡ δύναμις σου αὕτη, ἐνισχύθητι,
ὁδήγησον τὸν στρατὸν τῶν κυμάτων,
οὐ ἔσο δ στρατηλάτης,
ἐγὼ δὲ εἶμαι ποιητής,*

* *Ἴδου ἀναφωνῶ: Marche ·*

Δεῖξον τὴν τελευταίαν σου ὀρμὴν ·

ἔχεις ἀπέναντί σου ἐμὲ ἀντίπαλον, ἐμέ, τὴν καρδίαν μου.

Θάλασσα, δὲν σε φοβοῦμαι, δὲν ἔχω καὶ ἀνάγκην βοήθειας :

ἡ ψυχὴ δὲν πιοεῖται τὴν φθοράν, ὁ Νῶε δὲν φοβεῖται τὸν κατακλυσμόν.

* *Ἐχων τοιαύτην ψυχὴν, δύναμαι νὰ μένω ἀδραγῆς ;*

Πρόπει νὰ παλαίσω διαρκῶς κατὰ πάντων.

Καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἂν εἶναι ἐχθρὸς μου, ἀποθνήσκω ἀνδρείως.

* *Ὁ ἄνθρωπος φοβεῖται τὸν θάνατον ;*

* *Ὅποια δύναμις, Θεέ μου, ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ ;*

* *Ὡ σταγὼν τῆς καρδίας μου, πόσον εἶσαι ἀχανὴς καὶ περικλεβεῖς*

πάντα κόσμον κατ' ἔννοιαν.

* *Ὡ πλάστα, ὁποῖαν παράδοξον ἔχω φύσιν ;*

ὁποῖα πλημμυροῦσα θάλασσα εἰς τὸ στήθος μου ;

Σὲ μόνον ἀναγνωρίζω ὡς πανίσχυρον καὶ κραταῖόν.

Εἰκὼν τις παριστάνει δύο ὄρφανὰς ἀδελφάς, ὧν ἡ πρεσβυτέρα πλέκει διὰ τῶν χειρῶν περικνημίδας, διὰ δὲ τῶν ποδῶν κινεῖ ἑλαφρῶς τὸ λίκνον τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἀδελφῆς κοιμωμένης. Ἡ πρεσβυτέρα νανουρίζει τὸ βρέφος ὡς ἐξῆς διὰ τοῦ στόματος τοῦ ποιητοῦ:

نننى (*)

خواهر! او یو آرتق ایله ارام
 ال ایشری چوقجه در بو اقسام
 کوکلم بو ایکی خوش آرزوده
 بن ایش کوره یم، سن اول غنوده.
 مسعود اوله منر مقیم بستر،
 خوش دیرک ایچون چالشیق ایستر.
 ایشسز آلیرمی هیچ او یونجاق
 دور ایتمز اداره سز فیرلداق.
 مشغول فقط الم دکدر
 پایم ده سنکله مشغولدر
 کوکلم ده محبتکله مجبول
 دائم او دخی آنکله مشغول.
 بر ایشدن اگرچه یوق ملالم
 اک طاتلیسیدر بو اشتغال
 مادر کبی بورجیدر وقایهک
 همشیره کی سوکه اولدی دایهک
 بن اولسه م، ای نهال نوخیز!

(*) «انوار ذکا» نك اون دردنجی جزئده مندرج اولوب بر طرفدن الله جورانی اورمکده بر یاندن او یومقده اولار کوچک همشیره سنک بشیکنی آیاغیله ساللامقده بولنان بر قیز تصویرى لسانندن سولنمکده در.

کھوارہ کی کیم ایدردی تہیز؟ . . .
بر عائلهی سن ایتسہک آباد ،
بر دیکرینی بن ایلسم شاد ،
ہر حالمزی بکنسہ عالم
بزدن بشریت اولسہ خرم
ہر عائله بزدن اورنک آلسہ ،
مسعود فاملیلر چوغالسہ ،
ہر خانہ کورلسہ پر مسرت ؛
یارب ! نہ قدر بیوک سعادت .

** Αδελφή μου, ἠσύχασε πλέον, κοιμήσου,
ἔχω πολλὰς ἐργασίας τὴν ἐσπέραν ταύτην.
" Αγομαὶ ὑπὸ δύο ἐπιθυμιῶν, ἐγὼ νὰ ἐργάζωμαι καὶ σὺ νὰ κοιμᾶσαι.
Δὲν δύναται νὰ εὐτυχήσῃ ὁ μὴ ἐργαζόμενος,
ἐργασία ἀπαιτεῖται διὰ τὴν εὐζωίαν.
" Ἄνευ ἐργασίας ἀγοράζονται ἀθύρματα ;
" Ἄνευ κινητηρίου δυνάμεως στρέφεται ἡ μηχανή ;
Καὶ αἱ χεῖρές μου καὶ οἱ πόδες, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά μου μετὰ σοῦ ἀσχο-
" Ἐχω μὲν πολλὰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας ἐκτελῶ μετὰ προθυμίας, [λοῦνται.
ἀλλ' ἡ γλυκυτέρα ἀπασῶν εἶναι ἡ φροντίς καὶ ἡ περὶ σοῦ μέριμνα.
Θεωρῶ καθήκόν μου, νὰ σε προστατεύσω ὡς μήτηρ,
ἀγάπα, μὴ τυραννῆς, τὴν ἀδελφήν σου, ἣτις εἶναι καὶ τροφός σου.
" Ἄν δὲ δὲν ἦμην ἐγὼ, ἀθῶον πλάσμα, τίς θὰ ἐκίνοι τὸ λίκνον σου ;
* Αδελφή μου, διὰ σοῦ θὰ εὐτυχήσῃ εἰς οἶκος.
* Ἐὰν σὺ καθίστας εὐτυχῇ μίαν οἰκογένειαν,
μῖαν ἄλλην ἐὰν καθίστων ἐγὼ εὐδαίμονα,
ἐὰν ὁ κόσμος ἐπεδοκίμαζε τὴν ἀγωγὴν μας,
ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης ἔμενεν ἀπὸ ἡμᾶς εὐχαριστημένη,
ἐὰν ἐκάστη οἰκογένεια ἐλάμβανεν ἡμᾶς ὡς ὑπόδειγμα,
ἐὰν αἱ εὐτυχεῖς οἰκογένειαι ἐπληθύνοντο,
ἐὰν ἐκάστη οἰκογένεια ἐφαίνετο πλήρης χαρᾶς,
ὁποία μεγάλη εὐτυχία, Θεέ μου, θὰ ἐβασίλευεν εἰς τὸν κόσμον ;*

Πρὸς τὴν χελιδόνα ἀποτεινόμενος ὁ ποιητής, θεωρεῖ αὐτὴν εὐτυχῆ, διότι ἵπταται πανταχοῦ ἀκωλύτως καὶ ἐλευθέρως, ἀγαπῶσα δύο τινὰ σταθερῶς, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν φωλεάν. Εἶτα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν παραβάλλει πρὸς τὴν χελιδόνα καὶ

Καὶ ἐκείνη, λέγει, ὅπως σὺ, ἵπταται εἰς τὰ ὕψη,
"Ὅχι, ὄχι, δι' αὐτὴν τὸ οὐρανὸν εἶναι στενόν.

Καὶ λήγει διὰ τῶν στίχων :

Δύο τινὰ εἰσι σταθερὰ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς καρδίας :
Ἡ ἀγάπη τῆς πατρὶδος, ἣν δὲν ἀνταλλάσσει ἀντὶ τῆς ζωῆς
καὶ ἡ ἐλευθερία, ἣν δὲν ἀνταλλάσσει ἀντὶ τῆς γῆς.

قیرلا نغیچ

کیفکجه اوچارسین ای پرستو
هر یرده ، نه بختیارلق بو .
بزدن اوله رق کهی مباعد
اولمقده سین آسمانه صاعد . . .
سومشسین ایکی صفای جانی
حریتی ، برده آشیانی
کوکلم ده سنک ممالکدر
ظن ایتمه که ساده مائلکدر
پروازده اعتلاسی واردر
یوق یوق ! آکا کائنات طاردر .
کوکلم دخی قوش طبیعتنده
تابت ایکی شی محبتنده
حب وطنی حیاته ویرمز ،
حریتی کائناته ویرمز .

Ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπάρσει, ἐκτιθεὶς τὰ περὶ τοῦ Θείου μεγαλείου, ἀνυποῖ πρὸς αὐτὸ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς :

.....
Τὸ σῶμα εἶναι συνδεδεμένον μετὰ τῆς γῆς, ἢ ψυχὴ μεταρσιοῦται εἰς τὸν
[Θεὸν τῶν ὄλων.

Τὸ σῶμα εἶναι περιορισμένον ἐντὸς φωλεᾶς, ἢ ψυχὴ ἵπταται πρὸς τὰ οὐ-
[ράνια.

Καὶ εἶτα ἀποτεινόμενος ὁ ποιητὴς πρὸς τὴν ψυχὴν ἀναφωνεῖ :

Ποῖον ἀναζητεῖς ἀπαύστως καὶ μετὰ ζήλου καὶ ἀνῆλθες εἰς τὸν οὐρανόν ;
'Ἰδέ, ἰδέ, εἰς ποῖον κόσμον ἀνυψώθης. Ἀνάβηθι, ἀνάβηθι διότι ὁ κόσμος
[οὗτος εἶνε στενός.

توحيد

الله که موجد جهاندر
بيک درلو نقابدن عيادر . . .
باق صنعتنه نه عالم ارا
باق قدرتنه نه حيرت افزا
باق ملکنه وارمی انتهاسی
باق ذهنه سينارمی کبرياسی . . .
تن مرتبط اولسهده زمينه
جان چيقمهده رب عالمينه
تن طورمهده آشیان ايچنده
جان اوچهده غيبیان ايچنده . . .
ناسوت ایدی بر زمان مقامک
لاهوته می شمدی اعترامک
شوقک کیمه ؟ طومیوب کیدرسین
آللهمی جست وجسو ایدرسین
کوز نوری کبی سمایه چيقدک .

باق باق ! نه کوزل فضايه چيقدك .
چيق چيق ! كه خاكدان تنكدر ،
اوچ اوچ ! كه جهان جان سنكدر .
سياره حدود ايچنده محبوس
يوقدر هله سنجه حد محسوس . . .
بر اويلاه مليكه اي اسيران
حرتم اولسونمي قربان ؟ . . .
سندن بو نفس ، دهن ده سندن
شاعرده سنك ، سخن ده سندن .

*Μετὰ κάλλους ἀπαρμιλλου παρέφρασε τὸν κνηγόν,
ποίημα τοῦ γνωστοῦ γάλλου Ἀσματογράφου Beranger, προσ-
οθεῖς καὶ ἰδίας σκέψεις ὡς ἐξῆς :*

آوجی

قوشجغز لر سویملی فتانلر
سزه میل ایتمسونمی وجدانلر ؟
بو نه جمعیت سرود این
بو نه جنبشکه سرور آکین
یریدر اولسه منشرح دل تنك
چاللیق صوتکزله پر آهنك
حالکز ساده ، شکلکزده ظریف
سسکز خوش ، مقامکزده لطیف
لکن اندیشه ایلیک که زمان
بوزه جقدر بو انتظامی هان
صوصکز قوشجغز لرم صوصکز .

کلیور ایسته اوچی سرعت ایله
دها یوق چانطه‌سنده سرچه بیله
تک طوررمی؟ النده چفته‌سی وار
رحمی یوقدر، سزی کوررسه قییار
اوجیدن مرحمت اومارمیسکز؟
کوزی وار سزده کوز یومارمیسکز؟
شان دکل، شین آدمیتدر
بویله ایشر سزای لغتدر
جان یاقان شخصی خوش کوررمی الله
کیمه آکلاتمه‌لی؟ نه یاپملی؟ آه!
صوصکز قوش‌جغزلرم صوصکز.

بر کون ایتمش ایدم شو یرده قرار
ایکی قیرلانغیج ایلیور ایدی کذار
اوتشورلردی بختیارانه
ویرمسونلرمی نشوه انسانه.
بن ده عودتلرین ایدوت تبریک
اولدم آنلرله ذوق وشوقه شریک
ناکهان آتش ایتدی بر صیاد
اولدی بیچاره یولحیلر برباد.
اوزاق اولمق ایچون بلایادن
اتقا ایلیک بریادن.
صوصکز قوش‌جغزلرم صوصکز.

بيك انسانلرك خصائلنى
كورك افكارينك دلائلنى
ضعفامى وسيله جوى ستيز
اقوياسى بتون بتون خونريز .
ايشلر جهانى ظلم آباد .
بونلر انسانى ؟ بر الاى جلاد .
اوله مزلر محب صادق خير
بونلرك اك رحيمى قاتل طير
بيليرم كرچه وصف لايقى
بكا سويلتلك حقايقى
صوصكز قوشجغزلرم صوصكز .

دست صياده ياور اولدى تتك
قناندن اورلدى بر ككلك
قوشوب آلى آنى همان كلبي
آكا وابسته اولرك جلبى
نه سويندك ؟ نه كولدك ؟ اى صياد .
سفق دمدن اولورمى آدم شاد ؟
بو ستمكر ، بو قانلى شمدى كيدر
ظلمه بندن زياده لعنت ايدر .
هم سور شرى ، هم ده دشمن شر .
نه در اغرب جهانده ؟ طبع بشر .
صوصكز قوشجغزلرم صوصكز .

قوشلرم ! مژده ! آوجيکز کيدور
کوردی بر بشقه آو ، شتاب ايدور .
بر کلن يوق ، تباعد ايتدی کيدن ،
شمدی آهنکه باشلايك يکيدن ،
قالمدی شمديک محل حذر ،
ويريکز مشربمجه بر قونسر .
ويردی مهلت زمانه بر مقدار .
اوتک ، اطرافي اوتديرك تکرار .
لکن اول ظالم طمع پرور ،
بورالردن يارين ايدرسه کذر ،
صوصکر قوشجغزلرم صوصکر .

معلم ناجی (آتشپاره)

° Ο κυνηγός.

° *Αγαπητά πτηνά, ὑμᾶς συμπαθεῖ ἡ καρδιά μου,
Οἷα ὀμήγουρις πλήρης ἁσμάτων,
οἷα εὐωχία πλήρης φαιδρότητος.*

° *Ἡ τεθλιμμένη καρδιά παρηγορεῖται δι' ὑμῶν,
τὰ δάση ἀντηχοῦσιν ἐκ τοῦ κελαδήματος ὑμῶν.*

° *Ἡ κατάστασις σας ἀπλή, ἡ μορφὴ σας κομψή,
τὸ ἄσμα σας τερπνὸν καὶ ὁ ρυθμὸς φαιδρός.*

° *Ἀλλὰ γρηγορεῖτε, διότι ὁ χρόνος
θέλει ἀνατρέψῃ τὴν τάξιν ταύτην.
Σιωπᾶτε, πτηνά μου, σιωπᾶτε.*

° *Ἴδὸν ὁ κυνηγὸς ἔρχεται μετὰ τάχους ὀπλισμένος,
δὲν ἔχει οἶκτον· μὴ περιμένετε χάριν.*

° *Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι αἰσχος τῇ ἀνθρωπότητι,
Εἶναι ἀξία κατάρας.*

° *Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τοὺς καίοντος ψυχάς;
Ἀλλὰ ποῖος ἀκούει; Τί πρέπει νὰ κάμω;
Σιωπᾶτε, πτηνά μου, σιωπᾶτε,*

Μάθετε τὰς ιδιότητας καὶ τὰς ιδέας τῶν ἀνθρώπων·

Οἱ ἀνίσχυροὶ αὐτῶν εἶναι φιλέριδες,

οἱ ἰσχυροὶ ὅλως αἰμοχαρεῖς·

οὗτοι ἄνθρωποι εἶναι; δῆμιοὶ ἀπάνθρωποι,

οἱ πλέον οἰκτείρομονες εἶναι φονεῖς πτηνῶν.

Σιωπᾶτε πτηνά μου, σιωπᾶτε.

Ἴδου ἐφονεύθη μία πέρδιξ,

ὃ δὲ κύων τὴν ἔφερε εἰς τὸν κυνηγόν.

Τί ἐχάρης, τί ἐγέ'ασες, ὦ κυνηγέ,

Ὁ ἄνθρωπος εὐχαριστεῖται ἀπὸ τὰς αἵματοχυσίας;

Αὐτὸς ὁ τύραννος τῶρα μεταβαίνει ἄλλαχού

καὶ πλείοτερον ἐμοῦ καταρᾶται τὴν τυραννίαν.

Καὶ φίλος τῆς κακίας καὶ ἐχθρὸς τῆς κακίας.

Τι τὸ παράδοξον ἐν τῷ κόσμῳ; ἡ ἀνθρωπίνη φύσις.

Σιωπᾶτε πτηνά μου, σιωπᾶτε.

Πτηνά μου, χαρήτε, καλὴν εἶδηοιν σᾶς φέρω,

Ὁ κυνηγὸς σας φεύγει, εἶδεν ἕτερον θῦμα καὶ τρέχει.

Ἦδη ἀρχίσατε ἐλευθέρως τὴν οὐναλίαν σας.

Κάμετε ὅπως θέλω μίαν οὐναλίαν.

Κελαδεῖτε, ὡς ἀντηχοῦν τὰ πέρδιξ.

Ἄλλ' ὅταν ὁ ἀπάνθρωπος ἐκεῖνος τύραννος,

διέλθῃ διὰ τῶν τοπίων τούτων,

σιωπᾶτε, πτηνά μου, σιωπᾶτε.

Πολλοὶ ποιηταί, Ὁθωμανοὶ τε καὶ μή, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν καὶ ἐν ἑφημερίσι καὶ ἐν βιβλιαρίοις, ἐκτίσαντο φήμην τινὰ πρόσκαιρον καὶ ἀκολούθως ἐλησμονήθησαν αὐτοὶ τε καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι θεωροῦσι ποίησιν τὴν περιγραφὴν, ἐν στίχοις καὶ ὁμοιοκαταληξίαις, τῶν μαγειρικῶν σκευῶν ἢ τῶν ἐδρεσμάτων. Ἄλλ' ὁ Μουαλλίμ Νατζῆ διετήρησεν ἀκμαίαν τὴν φήμην αὐτοῦ, ὡς ἀληθοῦς ποιητοῦ, τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐθεωρήθησαν κλασικὰ καὶ διδακτικὰ. Ἄμα τῇ δημοσιεύσει αὐτῶν ἐπέσυρον τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν, ἐμελετῶντο καὶ ἀπεστηθίζοντο μάλιστα μετὰ ζήλου ὑπὸ πολλῶν.

Παρεκινεῖτο μάλιστα ὁ ποιητὴς καὶ δι' ἐπιστολῶν ὅπως

συνθέσει ποιήματα, καὶ τινὰ ποιήματα, κατὰ παράκλησιν φίλων του στιχουργηθέντα, στεροῦνται ἐμπνεύσεως ποιητικῆς, συλληφθέντα ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ ποιητοῦ παρὰ φύσιν, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὠμολόγει ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐξῆς ἐπιστολῆς του, ἣν γράφει ἐκ Μεσοποταμίας πρὸς φίλον τινὰ ἐν Κων/πόλει διαμένοντα καὶ παρακαλοῦντα αὐτὸν ὅπως ἀποστείλῃ ὁ ποιητῆς ποιήματα ἐκ Μεσοποταμίας.

«Ἡ ἐπιστολή σας, λέγει, μὲ εὔρεν οὐχὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἢ ἐν Χαλεπίῳ, ἀλλ' ἐν Διαρβεκίρῃ. Τώρα εὐρίσκομαι ἐντὸς σχεδίας, οὐχὶ ὅμως ἐν τινι χωρίῳ. Ἡ δὲ σχεδία αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ ἀσκῶν πεπληρωμένων ἀέρος, ἐφ' ὧν προσαρμόζουσι σανίδας καὶ ἐπὶ τούτων ὑπάρχει εἶδος καλύβης. Δύο δὲ κῶπαι συμπληροῦσι τὸ ὄλον. Οἱ ταξειδεύοντες διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς Βαγδάτην ἐπιβαίνουνσι τῆς σχεδίας ταύτης καὶ ἀκολουθοῦσι τὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ. Αἱ κῶπαι χρησιμεύουσιν ὅπως προλάβωσι τὴν σύγκρουσιν ἐπὶ τῶν ὄχθῶν.

Μεταξὺ λοιπὸν τῆς Διαρβεκίρης καὶ Μουσούλης ὑπάρχει κωμόπολις πλήρης ἐρειπίων, ὀνομαζομένη Δζεζιρέ, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Τίγρις. Ἴδου πρὸ τῶν ἐρειπίων τούτων ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῆς σχεδίας ἐκείνης χαράσσω τὰς γραμμὰς ταύτας μετ' εὐχερείας. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἐπιδείξω καὶ ποιητικὸν τάλαντον.

«Ὁ Τίγρις εἶναι τεθολωμένος, ἡ ἀτμόσφαιρα ὀμίχλω-
» δης, πανταχοῦ βλέπεις ἐρείπια, οἱ φίλοι ὁμοιάζουσι πρὸς
» ναυαγούς ἐμπόρους, ὁ λαὸς λιμώττει, ἡ δὲ σχεδία εἶναι
» ἀληθὲς βασανιστήριον δι' ἡμᾶς. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει λέ-
» γονται ποιήματα;

Ἐκ Χίου δ' ἐπιστέλλων, μετὰ γλαφυρὰν περιγραφὴν νέας σεισμικῆς δονήσεως ἀπειλησάσης τὴν νῆσον κατὰ τὴν ἐν Χίῳ διατριβὴν τοῦ ποιητοῦ, ἐκφράζεται καταλήγων ὡς ἐξῆς :

«Ἐνταῦθα ἡ φύσις μου ὀρέγεται ἵνα παράγῃ ποιήματα, τοῦθ' ὅπερ ἀγνοῶ ποῦ νὰ ἀποδοθῇ. Μήπως εἶναι ἔνδειξις τῆς

ποιητικῆς χάριτος τοῦ διασήμου Ὀμήρου;(*) Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου, οἱ στίχοι μου δὲν εἶναι χαρμόσυνοι, ἐξέρχονται πένθιμοι. Μὴ με κατάκρινε. Πέμπω τὸ ποίημα, ὅπερ ἔγραψα κατὰ αὐτάς, ἐπιγραφόμενον «θρήνος». Ἐπαφήμι εἰς τὴν σὴν κρίσιν τὴν διὰ τῆς ἐφημερίδος δημοσίευσιν αὐτοῦ».

Ὁ Μουαλλίμ Νατζή δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἔχη καὶ τοὺς ἐπικριτὰς καὶ ἀντιπάλους αὐτοῦ, πρὸς οὓς ὁμως προκαλοῦντας ἀπεκρίνετο εὐγενεῖ καὶ ποιητικῶ τῶ τρόπῳ. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τινος ἄρθρου, δημοσιευθέντος ἐν τῇ τότε ἀκμαζούσῃ ἐφημερίδι «Ταρήκ» καὶ ἀπευθυνομένου πρὸς τινα, ἄλλοτε μὲν θαυμάζοντα καὶ νῦν ἐπικρίνοντα. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εὐρομεν ἐν τινι συλλογῇ διαφόρων μελετῶν καὶ ἐπιστολῶν αὐτοῦ. Εἶναι πλήρες ἐννοιῶν. Ἔχει δὲ ἐν συντόμῳ παραφράσει, ὡς ἐξῆς :

«Ἐν τῷ κόσμῳ τὸ πᾶν εἶναι ἀσταθὲς καὶ εὐμετάβλητον. Ὁ νόμος οὗτος ἀνομολογεῖται παρὰ πάντων, εἶναι ἀπλοῦστατος.

Ὁ νόμος οὗτος τῆς ἀσταθείας καὶ τῆς ἀλλοιώσεως ἀπαντᾷ οὐ μόνον εἰς τὰ σώματα ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἰδέας καὶ σκέψεις τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τοῦτο πᾶς ἐχέφρων παραδέχεται καὶ ἀναγνωρίζει.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος, καίτοι γινώσκει τοῦτο, ὅταν εὐρεθῇ πρὸ τοιαύτης συνήθους μεταβολῆς, δὲν δύναται νὰ μὴ ἐκπλαγῇ, νὰ μὴ ἀπορήσῃ.

Βλέπει τὸ νήπιον ἔφηβον γενόμενον καὶ τὸν ἔφηβον ἀνδρούμενον καὶ ἐκπλήσεται.

Βλέπει τὸν σωφρονοῦντα καὶ τὸν χρηστοθήη μεταβαλλόμενον εἰς ἄφρονα καὶ κακοθήη, καὶ τὰνάπαλιν τὸν ἄφρονα καὶ κακοθήη σωφρονοισθέντα καὶ χρηστοθήη καὶ ἡ διάνοιά του ἀπορεῖ.

Βλέπει τὸν ἐχθρόν του φίλον καὶ βυθίζεται εἰς σκέψεις.

(*) Ὡς Χίου τὴν πατρίδα.

Βλέπει τὸν φίλον του ἐχθρὸν γενόμενον καὶ ταράττεται.

Βλέπει ἕνα ἔνθρωπον πάντῃ ξένον ἀδελφὸν γενόμενον καὶ θαυμάζει.

Ἐυρίσκει ἕνα ἀδελφὸν χειρότερον ἐνὸς ξένου καὶ λέγει :
«περίεργον πρᾶγμα».

Ἄλλ' ἐνίστε ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεταβολῶν τούτων ἀπατᾶται. Ὑπολαμβάνει τὸν ψεύστην εἰλικρινῆ, τὸν εἰλικρινῆ ψεύστην, καὶ ἡ ἐκπληξίς του αὐξάνει.

Ὅταν δὲ μάθῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὃν ἐθεώρει ὑπὲρ αὐτοῦ εἶναι κατ' αὐτοῦ, ἡ ἐκπληξίς του κορυφούται...

Ὁ ποιητὴς ἀρξάμενος ἐκ τοιούτων κρίσεων, χαίρει καὶ καυχᾶται διότι ἐγένετο ἀντικείμενον ἐπιθέσεων καὶ ἐπικρίσεων ἐκ μέρους φιλολόγων ἐξεχόντων, τοῦτο δὲ θὰ καταστήσῃ αὐτὸν προσεκτικόν. «Ἐάν, λέγῃ, κατέλθω εἰς ἀντεγκλήσεις, τότε θὰ ἐγκαταλείρω τὴν περιοπὴν τῆς ἐν ἧ εὐρίσκομαι ἀγωγῆς. Τοῦναντίον οὗτοι διὰ τῆς συμπεριφορᾶς των ταύτης μοι παρέχουσιν ὑπηρεσίας μᾶλλον καί, ἂν ἐγνώριζον τοῦτο, θὰ ἐτήρουν σιγὴν οἱ δυστυχεῖς».

Ὁ Μουαλλίμ Νατζῆ ἐφιλοπόνησε καὶ πληθὺν ἐτέρων ἔργων φιλολογικῶν, ρητορικῶν καὶ ποιητικῶν ὡς καὶ λεξικὸν τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης, ὅπερ ὁμως ὡς καὶ τινὰ ἄλλα ἔργα δὲν ἠδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ, ἐπελθόντος αἴφνης προώρου τοῦ μοιραίου τέλους (1894).

Ἀρκούμενος δὲ εἰς τὰ λεχθέντα, ὅπως μὴ καταχρασθῶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ σεπτοῦ ἀκροατηρίου, ἐπιλέγω :

Ἡ ἀλήθεια εἶναι μία, ἐνιαία, κοινὴ εἰς πάντας καὶ ὅταν φανῇ γίνεται εὐπρόσδεκτος ὑπὸ πάντων. Ἡ φιλολογία, ἡ ποίησις εἶναι παγκόσμιος : ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, τὸ Ἑλλ. πνεῦμα, φέρ' εἰπεῖν, διέτρεξεν ἤδη τοὺς αἰῶνας καὶ περιηγεῖται ἀνὰ τὸν κόσμον.

Καὶ ἡμεῖς σπουδάζοντες τὴν γλῶσσαν τοῦ Μουαλλίμ Νατζῆ δὲν ἀμελοῦμεν καὶ τὴν σπουδὴν τῶν φιλολογικῶν προῖ-

όντων, καθόσον μάλιστα, ὡς γνωστόν, ἡ ἐκμάθησις γλώσσης, μητρικῆς τε καὶ ξένης, ἡ πνευματικὴ ἐν γένει μόρφωσις ἐπιτυγχάνεται οὐχὶ δι' ἀπομνημονεύσεως πνευματοκτόνου λέξεων καὶ φράσεων ἀσυναρτήτων καὶ ἀσχέτων πρὸς ἀλλήλας ἀλλὰ διὰ τῆς διδαχῆς ἰδεῶν, καὶ ἐννοιῶν, διὰ τῆς καλλιεργείας, ἀσκήσεως, ἀναπτύξεως καὶ διαπλάσεως αὐτοῦ τοῦ πνεύματος, αὐτῆς τῆς διανοίας, αὐτῆς τῆς καρδίας.

Τὸ δὲ πνεῦμα κινεῖ αὐτομάτως καὶ ἀνεπαισθήτως τὴν γλῶσσαν πρὸς εὐχερῆ καὶ ἐπιτυχῆ παράστασιν καὶ ἐξωτερικευσιν τῶν ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ συλληφθεισῶν καὶ ἀναπτύχθεισῶν ἰδεῶν. "Ἄλλαις λέξεσιν, ἵνα ὁμιλῇ ἡ γλῶσσα—καὶ πρέπει νὰ ὁμιλῇ, ἀφοῦ ἐκπροσωπεῖ τὴν δοῶσαν ψυχὴν—ἀνάγκη ὅπως προηγηθῇ ἡσκέψις.

Καὶ ὅμως ἡ ἀλήθεια αὕτη καίπερ εὐνόητος μετὰ δυσκολίας μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἐγένετο ἀσπαστὴ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ οὐ μόνον τῶν ξένων γλωσσῶν ἀλλὰ καὶ τῆς μητρικῆς.

Οἱ Φαναριῶται ἐκεῖνοι, οἵτινες διέπρεψαν ὡς Λιερμηγεῖς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ ἀνώτεροι τοῦ Κράτους λειτουργοί, γνωρίζοντες καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐδίδασκον οὕτως εὐμεθόδως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰ τέκνα αὐτῶν τὴν τε Ὀθωμανικὴν καὶ ἄλλας ξένας γλώσσας, σὺν τῇ γλωσσομαθείᾳ δὲ ἔχοντες καὶ τὰς ἐμφύτους ἀρετὰς τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος, ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς σπουδαίας θέσεις ἐμπιστευτικὰς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπικρατείας καὶ τοῦ εἰς ὃ ἀνῆκον ἔθνους.

"Ἦδη δέ, ὅτε ὑπὸ τὴν ὑποφώσκουσαν, ὡς ἔοικεν, ἡῶ τῆς ἐλευθερίας ἔτι φαεινότερον ἀναλάμπει τὸ φῶς τῶν ἠθικῶν καὶ φιλολογικῶν σπουδῶν καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ, ἐν ἣ οὐκ ὀλίγον ἔστενον καὶ αὐταὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς πνευματοκτόνου λογοκρισίας, ἡμεῖς, ἔμφυτον καὶ πατροπαράδοτον ἔχοντες τὴν μετὰ ζήλου σπουδὴν τῆς προγονικῆς σοφίας, τῆς νεωτέρας καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας, τῆς μητρὸς ταύτης

πάντων τῶν πνευματικῶν προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἐκείνης, ἥτις, διὰ τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ τὸ γλωσσικὸν κάλλος, εἰσδύει καὶ ἐπιβάλλεται εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ Πανδιδακτήρια τοῦ Ἀρχαίου καὶ τοῦ Νέου Κόσμου, ὡς δύναμις ἠλεκτρικὴ καὶ μεταφυσικὴ καρδίας καὶ πνεύματα ἠλεκτρίζουσα, ἡμεῖς, λέγω, ὀφείλομεν ὅπως καὶ ἐν τῇ καλλιιεργείᾳ τῶν Ἀνατολικῶν σπουδῶν, γλωσσολογικῶν καὶ φιλολογικῶν, ἰδίως δὲ τῆς Ὄθωμανικῆς, Ἀραβικῆς καὶ Περσικῆς φιλολογίας, μὴ ὑπολειφθῶμεν τῶν σοφῶν φιλολόγων τῆς Ἑσπερίας, οἱ ὅποιοι καὶ μακρὰν τῶν χωρῶν τούτων ζῶντες περὶ πολλοῦ ποιῶνται καὶ καλλιιεργοῦσι καὶ τὰς σπουδὰς ταύτας, εὐρίσκοντες τροφήν καὶ τροφήν ἐν αὐταῖς.

Ἄλλ' οὗτοι μὲν βεβαίως ζῶσιν ὑπὸ βελτίους ὄρους, ἔχοντες συνεπικούρους καὶ τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ὑλικὴν δύναμιν καὶ προστασίαν ὡς καὶ τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας καὶ τὰς ἀναλόγους σχολὰς. Ἡμεῖς δὲ ὅ,τι κατορθοῦμεν, ὀφείλομεν εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἀσθενεῖς δυνάμεις, τὰς στερεῆσεις, κακουχίας καὶ θλίψεις, δύναμιν ἀντλοῦντες ἐκ τῆς ἐμφύτου εἰς ἡμᾶς φιλομαθείας καὶ ἀρετῆς. Ἴδου οἱ ἐν στερήσει, ταλαιπωρίαις, καὶ θλίψεσιν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου εὐθαρσῶς ἀποδυόμενοι ἐδέλτιδες φοιτηταὶ τῆς Μεγαλωνύμου καὶ πρεσβυγενοῦς ἡμῶν σχολῆς τοῦ Γένους ἔστωσαν μάρτυρες τῶν λόγων τούτων.

Τῇ 18᾽ Ἰουνίου μετὰ τὴν θείαν ἱερουργίαν ηὐλο-
γήθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἡ
λήξις τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1908—1909 διὰ τῆς νενομι-
σμένης ἱερᾶς τελετῆς, παρισταμένων ἐν αὐτῇ τῶν σεβ.
Ἀγίων Συνοδικῶν, τῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς, τῶν Κα-
θηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς καὶ πολλῶν ἄλλων λογίων
καὶ φιλομούσων.

Ληξιάσης τῆς τελετῆς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Σχολάρ-
χου ἡ ἐξῆς *ἔκθεσις* τῶν πεπραγμένων ἐν τῷ καθιδρύ-
ματι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1908—1909.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΗ ΜΕΓ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ,

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1908—1909

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Μ. ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

τῇ ιδ' Ἰουνίου 1909.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Μεγάτιμοι τῆς Σχολῆς Ἐφοροὶ
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος δμήγυρις,

Τὸ πρεσβυγενὲς τοῦτο τῆς σεπτῆς μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Γένους καθίδρυμα διήγνησε καὶ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος διὰ τῶν θεοκλύτων εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν χορείας τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν ὁμαλῶς καὶ ἀπροσκόπως, λειτουργῆσαν συμφώνως τῷ διέποντι τοῦτο κανονισμῷ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς σεβαστοῦς Ἐφορείας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐπικυρωθέντι τῶν μαθημάτων Προγράμματι.

Α΄

Ἡ ἐγγραφὴ τῶν μαθητῶν, ἀρξαμένη κατὰ τὰ ἀνέκαθεν νενομισμένα τῇ 20ῇ Αὐγούστου τοῦ παρελθόντος ἔτους, παρετάθη μέχρι τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἐνεγράφησαν ὁμως τινὲς

κατ' ἐξαιρέσειν καὶ κατὰ Ὀκτώβριον, ὅσοι εἴτε δι' ἀσθένειαν εἴτε δι' ἄλλους ἀποχρῶντας λόγους δὲν ἠδυνήθησαν ἐνωρίτερον ἵνα προσέλθωσιν. Ὀλίγους δέ τινας, μετὰ τὸν Ὀκτώβριον ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προσελθόντας, ἐνέγραψεν ἡ Σχολὴ ὡς ἀκροατάς, στοιχοῦσα τῇ σχετικῇ διακελεύσει τοῦ διέποντος αὐτὴν κανονισμοῦ.

Οἱ ἐγγραφεῖς ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς 442, ἐξ ὧν 50 ἀπήρτισαν τὴν α' ἢτοι τὴν κατωτάτην τάξιν τῆς Σχολῆς, 72 τὴν β', 73 τὴν γ', 70 τὴν δ', 80 τὴν ε', 38 τὴν ς', 30 τὴν ζ' καὶ 30 τὴν η'.

Ἐκ τοῦ ὀλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφέντων 144 κατήγοντο ἐκ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν περιχώρων, 263 ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καὶ 35 ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἦσαν δὲ ἐκ τούτων παλαιοὶ μὲν τῆς Σχολῆς μαθηταί, ἀνανεώσαντες τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν κατὰ τὸ λῆγον ἔτος, 290, νέοι δέ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πρῶτον ἐγγραφεῖς 152.

Οἱ ἀκροαταί, ἦσαν, ὡς συνήθως, λίαν εὐάριθμοι, 4 μόνον, ἐξ ὧν 1 ἐν τῇ β' τάξει, 2 ἐν τῇ γ', ἱεροδιάκονοι ἐκ Συρίας καὶ 1 ἐν τῇ δ'.

Ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῆς Σχολῆς ἐνεγράφησαν ἐφέτος 67, ἅπαντες μαθηταί τῆς Σχολῆς, διότι εἰς τούτους μόνους ὁ Κανονισμὸς αὐτῆς ἐπιτρέπει τὴν ἀκρόασιν τῶν τοῦ Διδασκαλείου μαθημάτων.

Ἐκ τῶν 67 τούτων 30, μαθηταί τῆς ε' τάξεως τῆς Σχολῆς, ἀπετέλεσαν τὴν α' τοῦ Διδασκαλείου τάξιν, τὴν κατωτάτην, 10 ἐκ τῶν τῆς ς' τάξεως μαθητῶν τὴν β' τάξιν αὐτοῦ, 13 ἐκ τῶν τῆς ζ' τάξεως, τὴν γ' τάξιν καὶ 14 ἐκ τῶν τῆς η', ἢτοι τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Σχολῆς, τὴν δ', τὴν καὶ τελευταίαν τάξιν τοῦ Διδασκαλείου.

Ἐκ πάντων τούτων, οἱ ἀποτίσαντες τὰ νενομισμένα πειστηριακά, ποικίλλοντα κατὰ τὰς τάξεις, ἢ ἐπὶ ὑποσχέσει ἀποτίσεως ἐγγραφεῖς ἀνέρχονται εἰς 201, τῶν λοιπῶν 241

ἔγγραφέντων δωρεὰν ὡς ἀπόρων, καίπερ μὴ φερόντων πολλῶν ἐκ τούτων τὰ πρὸς δωρεὰν ἔγγραφὴν προσόντα.

B'

Ἡ ἔναρξις τῆς διδακτικῆς ἐργασίας τῆς Σχολῆς ἐγένετο τῇ α' Σεπτεμβρίου, μετὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας διὰ τῆς νενομισμένης ἱερᾶς τελετῆς τοῦ Ἀγιασμοῦ.

Τὰ διδαχθέντα μαθήματα εἰσι τὰ ἑξῆς :

Ἐν τῇ α', ἦτοι τῇ κατωτάτῃ τῆς Σχολῆς τάξει, ἐδιδάχθησαν.

Ἡ ἱερὰ Ἱστορία τῆς Π. Διαθήκης ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Μῦθοι Αἰσώπου, Ἀποφθέγματα καὶ Γνωμικὰ κατ' ἐκλογὴν καὶ δλόκληρος ἡ Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Γλώσσης ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, 11 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ὁρθογραφικαὶ Ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 1 ὥραν καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνη, 1 ὥραν καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Πολιτ. Γεωγραφίας εἰσαγωγικαὶ γνώσεις καὶ ἡ Εὐρώπη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ ὑπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν ἀναλογιῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Στοιχειώδους Φυσιγνωσίας ἡ Ἀνθρωπολογία καὶ ἡ Ζωολογία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Γραφὴ μετὰ

γραμματικῶν παρατηρήσεων, ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Δελιστοβίτις, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Ἰχνογραφίας τὰ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι ὑπὸ τοῦ Κ. Ν. Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Καλλιγραφίας ὁμοίως τὰ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι ὀριζόμενα, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἐπίσης 2 ὥρ. καθ' ἑβδ.

Ἐν τῇ β' τάξει ἐδιδάχθησαν :

Ἡ Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Κ. Διαθήκης ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τὸ Α' βιβλ. τῆς Κύρου Παιδείας. Ἐπανάληψις τῆς Γραμματικῆς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τῶν ἀνωμάτων ρημάτων ὑπὸ τοῦ Κ. Παναγιώτου Παπακωνσταντίνου, 9 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἐν μὲν τῷ α' ἑξαμῆνῳ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἐν δὲ τῷ β' ὑπὸ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν ἀσθενοῦντα, Κ. Ἰωάννου Πανταζίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Πολιτ. Γεωγραφίας, τὰ Κράτη τοῦ Αἴμου ὑπὸ τοῦ Κ. Μιχαήλ Σάγκα, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ ὁλόκληρος ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Στοιχειώδους Φυσιολογίας ἢ Φυτολογία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Ἰχνογραφίας ὁμοίως τὰ τοῦ ἀναλ. προγράμματος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Καλλιγραφίας ὁμοίως τὰ τοῦ ἀναλ. προγράμματος ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀρβανιτάκη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφή μετὰ γραμματικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Δελίστοβιτς, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφή μετὰ γραμματικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προδρόμου Ἀναστασιάδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐν τῇ γ' τάξει ἐδιδάχθησαν:

Ἱερὰ Λειτουργικὴ στοιχειώδης καὶ ἑρμηνεία τῶν 10 πρώτων κεφαλαίων τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τὸ Α' καὶ Β' βιβλ. τῶν Ἑλλ. Ξενοφῶντος, ὁ Ἐπιτάφιος, ὁ κατ' Ἐρατοσθένους καὶ ὁ κατ' Ἀγοράτου τοῦ Λυσίου. Συντακτικὸν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι Μετοχῆς. Ἐπανάληψις τοῦ πρώτου ἡμίσεως τῆς Γραμματικῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Παναγ. Παπακωνσταντίνου, 9 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ὄρθογραφικαὶ Ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Πολιτικῆς Ἱστορίας συνέχεια τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωμαϊκῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Ζαχαριάδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας τὰ περὶ Θεῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Πολιτικῆς Γεωγραφίας τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ Κ. Μιχαὴλ Σάγκα, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Στοιχειώδης Γεωμετρία ἐν τῷ α' ἑξαμήνῳ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἐν δὲ τῷ β' ὑπὸ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν Κ. Ἰωάννου Πανταζίδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδ.

τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς ὅλης ἐπανάληψις ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Φυσιογνωσίας Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῆς

Χημείας καὶ τῆς Φυσικ. Πειραματικῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Ἰχνογραφίας τὰ τοῦ ἀναλ. Προγρ. ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀρβανιτάκη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Μῦθοι, Συνθέσεις μετὰ γραμματικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Δελιστοβιτς, 5 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφή μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προδρόμου Ἀναστασιάδου, 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐν τῇ δ' τάξει ἐδιδάχθησαν :

Ἱερὰ Κατήχησις καὶ ἑρμηνεία τῆς ἐπὶ τοῦ " Ὁρους διδασχῆς τοῦ Κυρίου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν οἱ 3 Ὀλυνθιακοὶ καὶ οἱ 3 Φιλιππητικοί. Ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἀριστείδης τοῦ Πλουτάρχου. Συνέχεια Συντακτικοῦ μέχρι τέλους. Συνέχεια τῆς Γραμματικῆς μέχρι τέλους ὑπὸ τοῦ Κ. Παναγ. Παπακωνσταντίνου, 9 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ὄρθογραφικαὶ Ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Λατινικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἱστορία Ρωμαϊκὴ καὶ Βυζαντιακὴ Στοιχειώδης ὑπὸ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Ζαχαριάδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Πολιτικῆς Γεωγραφίας, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Ἀμερική, καὶ ἡ Ὠκεανία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Κοσμογραφία στοιχειώδης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, δύο ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀθανασίου Ἰωάννου (ἀναπληροῦντος τὸν ἔνεκα λόγων ὑγείας, ἀδεία τῆς Ἐφορείας, ἀπουσιάζοντα Καθηγητὴν Κ. Κορνῆλ. Σπαθάρον), 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Φυσιολογίας Στοιχειώδεις γνώσεις Χημείας καὶ Πειραματικῆς Φυσικῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Γραφή, Ἑρμηνεία μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Δελίστοβιτς, 5 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφή μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προδρόμου Ἀναστασιάδου, 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Καλλιγραφίας τὰ τοῦ ἀναλ. Προγρ. ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀρβανιτάκη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐν τῇ ε' τάξει ἐδιδάχθησαν :

Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἀγ. Γραφὴν (Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην) στοιχειώδης καὶ ἑρμηνεία τῶν 5 πρώτων κεφαλαίων τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν, τὰ 8 (Α—Θ) πρώτα γράμματα τῆς Ὀδισ. τοῦ Ὀμήρου. Ὁ Κρίτων καὶ ἡ Ἀπολογία τοῦ Πλάτωνος. Τεμάχια Ἡροδότου κατ' ἐκλογὴν μετὰ γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ κ. Μηνᾶ Αἰθεντοπούλου, 9 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Λατινικῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῦ Κορνῆλ. Νέποτος μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογία ὑπὸ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Ζαχαριάδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἄρχαία Ἱστορία τῶν Ἀνατολικῶν ἔθνῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Βασιλείου Μυστακίδου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Πολιτικὴ Γεωγραφία, τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Ἀλγέβρας μέχρι τῶν ἐξισώσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Γεωργίου Λιανοπούλου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορηλίου Σπαθάρη), 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Γεωμετρίας ἢ Ἐπιπεδομετρίας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας ἢ Ἀνθρωπολογίας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Γραφή, Ἑρμηνεία μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Δελιστοβίτς, 5 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφή μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προδρόμου Ἀναστασιάδου, 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Καλλιγραφίας τὰ τοῦ ἀναλ. Προγρ. ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀρβανιτάκη, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐν τῇ 5' τάξει ἐδιδάχθησαν:

Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 700 ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν. Τὸ Α', Β', τῆς Ἰλ. τοῦ Ὀμήρου, τὸ δ' βιβλίον τοῦ Θουκυδίδου, ὁ Λάχης καὶ Μενέξενος τοῦ Πλάτωνος καὶ ἕκ τῶν Μελικῶν καὶ Λυρικῶν ποιητῶν κατ' ἐκλογὴν, ὑπὸ τοῦ Κ. Δημητρίου Μοστράτου, 7 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Λατινικῶν 20 κεφάλαια ἐκ τοῦ α' βιβλ. τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὁ α' Κατιλιναϊκὸς Κικέρωνος μετὰ

γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Δημο-
οθένους Οἰκονομίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ψυχολογία ὑπὸ τοῦ Κ. Μηνᾶ Αὔθεντοπούλου, 2 ὥρας
καθ' ἑβδομάδα.

Ἱστορία ἀρχαία Ἑλληνικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ ὑπὸ
τοῦ Κ. Βασιλείου Μυστακίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Πολιτικῆς Γεωγραφίας ἢ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρα-
τορία ἐκτενῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Ἀλγέβρας συνέχεια μέχρι τέλους ὑπὸ τοῦ Κ.
Γεωργίου Λιανοπούλου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορνηλίου Σπα-
θάρη), 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Γεωμετρίας ἢ Στερεομετρίας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ,
2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βού-
ρου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας ἢ Ζωολογίας ὑπὸ τοῦ
αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Μῦθοι, Συνθέσεις
μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Ch.
de Marpillero, 5 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις (Γκιουλ-τεστὲ) μετὰ
γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προ-
δρόμου Ἀναστασιάδου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Ἰωάννου Χλω-
ροῦ), 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐν τῇ ζ' τάξει ἐδιδάχθησαν :

Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ 700 μέχρι τοῦ
1700 ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἢ Μήδεια καὶ ἢ ἐν Ταύροις Ἰφι-
γένεια τοῦ Εὐριπίδου, ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Περικλέους καὶ τὸ α'
βιβλ. τοῦ Θουκυδίδου καὶ ὁ Φαίδων τοῦ Πλάτωνος μετὰ γραμ-
ματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Μηνᾶ
Αὔθεντοπούλου, 7 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Ἑλληνικὴ Γραμματολογία ὑπὸ τοῦ Κ. Δημητρίου Μοστράτου, ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Ἐκ τῶν Λατινικῶν 100 στ. ἐκ τοῦ ζ' βιβλ. τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου, τὸ α' βιβλίον Γερμανία Τακίτου, 14 κεφ. τοῦ Ἰουγουρθ. πολέμου Σαλλουστίου, ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, 3 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Λογικὴ καὶ στοιχεῖα Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Μητᾶ Ἀϋθεντοπούλου 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἱστορία Μεσαιωνικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Βασιλείου Μυστακίδου, 3 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Τριγωνομετρία ὑπὸ τοῦ Κ. Γεωργίου Λιανοπούλου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορηλίου Σπαθάρη), 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Φυσικὴ Πειραματικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀθανασίου Ἰωάννου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορηλίου Σπαθάρη), 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Χημεῖα ἀνόργανος καὶ ὄργανικὴ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας ἢ Βοτανικῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν Ἀνάγνωσις, Μῦθοι, Συνθέσεις μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Ch. de Marpillero, 5 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφὴ μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Προδρόμου Ἀναστασιάδου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Ἰωάννου Χλωροῦ), 4 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἐν τῇ η', τῇ ἀνωτάτῃ τῆς Σχολῆς τάξει, ἐδιδάχθησαν :

Χριστιανικὴ ἠθικὴ στοιχειώδης ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, 2 ὥρας καθ' ἐβδομάδα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν, ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους,

τὰ 6 τελευταῖα Πύθια, τὸ α' Ἰσθμιον καὶ τὸ β' Νέμεον τοῦ Πινδάρου. Ἡ Εἰρήνη τοῦ Ἀριστοφάνους μετὰ γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Δημητρίου Μοσιράτου, 7 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Συνθέσεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἑλλ. Γραμματολογία, συνέχεια μέχρι τέλους ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Λατινικῶν 400 στίχ. ἐκ τοῦ β' βιβλ. τῆς Αἰνείαδος τοῦ Βιργιλίου καὶ 10 ᾠδαὶ τοῦ Ὀρατίου μετὰ γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Δημοσθένους Οἰκονομίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας ὑπὸ τοῦ Κ. Μηνᾶ Αὐθεντοπούλου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Νεωτέρα πολιτικὴ Ἱστορία ὑπὸ τοῦ Κ. Βασιλείου Μυστακίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Κοσμογραφία ὑπὸ τοῦ Κ. Γεωργίου Λιανοπούλου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορηλίου Σπαθάρη), 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Φυσικὴ Πειραματικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀθανασίου Ἰωάννου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Κορηλίου Σπαθάρη), 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, στοιχειώδης Ὀρυκτολογία, Γεωλογία καὶ Παλαιοντολογία ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ὀρυκτολογικὴ Φυσικοχημεία στοιχειώδης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐκ τῶν Γαλλικῶν *Œconomie Politique*, Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφὴ μετὰ γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν παρατηρήσεων, Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὑπὸ τοῦ Κ. Charles de Marpillero, 5 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν Ἀνάγνωσις, Ἑρμηνεία, Γραφὴ μετὰ γραμματικῶν καὶ συνθετικῶν ἀσκήσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Πρ.

Ἀναστασιάδου (ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κ. Ι. Χλωροῦ), 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ταῦτά εἰσι τὰ ἐν τῷ Γυμνασίῳ τῆς Σχολῆς διδασκόμενα μαθήματα συμφώνως τῷ γενικῷ αὐτῆς Προγράμματι. Καὶ ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Διδασκαλείου τῆς Σχολῆς οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, διδασκόμενων ἀκριβῶς τῶν αὐτῶν μαθημάτων, ἅτινα ἀναγράφονται ἐν τῷ Προγράμματι τῷ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ιδρύματος τούτου καθορισθέντι. Τὰ μαθήματα ταῦτά εἰσι τὰ ἐπόμενα :

Ἐν τῇ α' τάξει, τῇ ἀποτελουμένη ἐκ μαθητῶν τῆς ε' τάξεως τῆς Σχολῆς.

1) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Γεωργίου Παχτίκου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

2) Ἡ Ἰχνογραφία, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

3) Ἡ Καλλιγραφία, ἐπίσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκούμεσα, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

4) Ἡ Γυμναστικὴ, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἡρακλέους Στάγκαλη, 3 ὥρας 1αθ' ἑβδομάδα.

Ἐν τῇ β' τάξει, ἐκ μαθητῶν τῆς σι' τάξεως τῆς Σχολῆς ἀποτελουμένη :

1) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Πολυχρονίου Παχίδου, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

2) Ἡ Ἰχνογραφία, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολάου Βούρου, 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

3) Ἡ Καλλιγραφία, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

4) Ἡ Γυμναστικὴ, διδασκούμεσα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἡρακλέους Στάγκαλη, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐν τῇ γ' τάξει ἐκ μαθητῶν τῆς Ζ' τάξεως τῆς Σχολῆς :

1) Ἡ Γενικὴ Παιδαγωγικὴ καὶ

2) Ἡ Γενικὴ Διδακτικὴ ἀνὰ 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

3) Ἡ Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία καὶ

4) Ἡ Ἱστορικὴ Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Συστηματικὴν Παιδαγωγικὴν ἀνὰ 1 ὥραν καθ' ἑβδομάδα, ἐν μὲν τῷ α' ἑξαμῆνῳ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἐν δὲ τῷ β' ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Πανταζίδου (ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ).

5) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Κλάββα, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

6) Ἡ Γυμναστικὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἡρακλέους Στάγκαλη, 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἐν δὲ τῇ δ' τάξει, τῇ ἀνωτάτῃ τοῦ Διδασκαλείου, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς η' τάξεως (τῆς τῶν τελειοφοίτων) ἀποτελουμένη:

1) Ἡ Ὑποδειγματικὴ διδασκαλία.

2) Αἱ Διδασκαλικαὶ ἀσκήσεις, καὶ

3) Ἡ Εἰδικὴ Διδακτικὴ, διδασχθέντα τὸ μὲν πρῶτον 2 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον ἀνὰ 1 ὥραν, ἐν τῷ α' ἑξαμῆνῳ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἐν δὲ τῷ β' ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰωάννου Πανταζίδου.

Ἦσαν δηλ. αἱ ὥραι τῆς ἐργασίας τοῦ Διδασκαλείου καθ' ἑβδομάδα 42, ἀνὰ 9 ἐν τῇ α' καὶ β' τάξει καὶ ἀνὰ 12 ἐν τῇ γ' καὶ δ', ἱκαναὶ—νομίζομεν—πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον καταρτισμὸν μαθητῶν τῆς Σχολῆς εἰς διδασκάλους τῆς κατωτέρας παιδείσεως.

Λογοδοτῶν περὶ τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος ἔλεγον ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι ἤρξατο ἐλαττούμενος ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐλαττώσεως ταύτης ἀπέδιδον εἰς τὸ ὅτι τὸ διδασκαλικὸν ἔργον, εἰς ὃ τὸ Διδασκαλεῖον προαλείφει τοὺς ἐαυτοῦ τροφίμους, δὲν ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς μετερχομένους τὸ ἔργον τοῦτο ἔνεκα πολλῶν λόγων συντήρησιν, ἀποχρώντως θεραπεύουσιν τὰς ἀπολύτους αὐτῶν ἀνάγκας. Ἡ αὐτὴ ἐλάττωσις παρατηρήθη καὶ ἐφέτος βεβαίως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον· ὅτι δὲ τοῦτο δὲν εἶναι ἀπλῆ εἰκασία, δείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ

πλείονες τῶν ἀποφοίτων τοῦ Διδασκαλείου προτιμῶσι νὰ μετέλθωσι τὸ πρὸς ὃ παρεσκευάσθησαν ἔργον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὅπου εὐρίσκουσιν ἀμοιβὴν ἀνωτέραν, μένουσι δὲ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν δύνανται ἴν' ἀπομακρυνθῶσιν αὐτῆς ἔνεκα οἰκογενειακῶν λόγων. Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ βελτίωσις τῶν καθ' ἡμᾶς, φυγαδεύουσα τὴν κρατοῦσαν γενικὴν οἰκονομικὴν κλαχεξίαν, θέλει βελτιώσει καὶ τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν κατάστασιν καὶ ἐνθαρρύνει τοὺς τροφίμους τῆς Σχολῆς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων καὶ τὸν ὅσον ἔνεστι τελειότερον καταρτισμὸν αὐτῶν ἐν τῇ Διδασκαλικῷ ἔργῳ.

Δ'

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος, σύμφωνος κατὰ πάντα τῷ νέῳ τῆς Σχολῆς Προγράμμω τῶν μαθημάτων, δι' οὗ σπουδαίως ἐνισχύθη οὐ μόνον ἡ διδασκαλία τῶν Γαλλικῶν καὶ Τουρκικῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ χρησίμων μαθημάτων, ἐφ' ὅσον τοῦτο ὁ χαρακτήρ τῆς Σχολῆς ἐπέτρεπεν.

Ἡ εἰς τὰς παραδόσεις τῶν μαθητῶν φροῖτησις ἦν ἐφέτος τακτικωτέρου ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ χρονικῷ διαστήματι τῶν ἐκτάκτων πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν, καθ' ἃς οὐχὶ εὐάριθμοι, ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καταγόμενοι, ἀπῆλθον πρὸς τοὺς ἑαυτῶν οἰκείους. Τὰς ἀπουσίας ταύτας, συμβάσας ἀκουσίως, δὲν κατελόγησεν ἡ Σχολὴ ὡς ἀδικαιολογήτους καὶ δὲν ἀπέκλεισε τοὺς οὕτως ἀπουσιάσαντας ἀπὸ τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων καταδικάζουσα κατὰ τὸν κρατοῦντα νόμον εἰς στασιμότητα, ἀλλὰ θὰ ἐπιτρέψη τούτοις τὴν ἐξέτασιν ἄρχομένου τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους, ἐὰν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Σχολὴν. — Ἐπ' ἄλλων ἀδικαιολογήτων ἀπουσιῶν ἐφήρμοσεν ἡ Σχολὴ αὐστηρῶς τὸν σχετικὸν νόμον, τιμωρήσασα ταύτας διὰ τῆς ποινῆς τῆς στασιμότητος. Οὕτω δὲ τιμωρηθείσας

ἀδικοιολογήτους ἀπουσίας εἶχε κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἡ Σχολὴ ἑσ-
σαράκοντα. Τῆς τιμωρίας δὲ ταύτης παραίτιοι ὑπῆρξαν κατὰ
τὸ πλεῖστον καὶ ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, ὡς ἐν προηγουμένοις, αὐτοὶ
οἱ γονεῖς τῶν τιμωρηθέντων, οἵτινες οὐδ' ἅπαξ καθ' ὄλον
τὸ ἔτος εἰς τὴν Σχολὴν ἐμφανιζόμενοι, οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν
ἡμέραν τῆς ἐγγραφῆς τῶν υἱῶν αὐτῶν, μόνον, ὅταν κατὰ τὰς
παραμονὰς τῶν ἐξετάσεων ἐπιβληθῇ τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡ ὑπὸ
τοῦ σχετικοῦ νόμου τῆς Σχολῆς ὀριζομένη ποινὴ τοῦ ἀπο-
κλεισμοῦ ἀπὸ τῶν ἐξετάσεων καὶ τῆς στασιμότητος νομίζουσιν,
ὅτι δικαιοῦνται ἵνα κατακρίνωσι τὸν νόμον τοῦτον.

Ε'

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἕνεκα πληθῆος ἀπουσιῶν ἀπο-
κλεισθέντων τῶν ἐξετάσεων 40 μαθητῶν καὶ τῶν ἕνεκα τῶν
πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν ἀπελθόντων εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν
καὶ μὴ ἐπανελθόντων εἰς τὴν Σχολὴν, οἱ λοιποὶ ὑπέστησαν τὰς
νενομισμένας ἐξετάσεις, γραπτῶς μὲν οἱ τῶν ἐπιτὰ κατωτέρων
τῆς Σχολῆς τάξεων (Α'—Ζ') γραπτῶς δὲ ἅμα καὶ προφορι-
κῶς οἱ τῆς τῶν τελιοφοίτων τάξεως (Η), κατὰ τὰς σχετικὰς
τοῦ διέποντος τὴν Σχολὴν Κανονισμοῦ διακελεύσεις.

Αἱ γραπταὶ ἐξετάσεις διαρκέσουσαι 8 ἡμέρας, ἀπὸ τῆς 25ης
Μαΐου μέχρι τῆς 3ης Ἰουνίου ἐγένοντο, ὡς συνήθως, κατ' ἰ-
δίαν ὑπὸ τῶν διδαξάντων τὰ ἐξετασθέντα μαθήματα Καθη-
γητῶν ἐφ' ἀπάσης τῆς κατὰ τὸ ἔτος διδαχθείσης ὕλης.

Αἱ δὲ τῆς τάξεως τῶν τελιοφοίτων προφορικαὶ ἐξετάσεις,
ἀρξάμεναι ἀπὸ τῆς 5 Ἰουνίου (Παρασκευῆς) καὶ παραταθεῖσαι
μέχρι τῆς 13ης (Σαββάτου) διεξήχθησαν κατὰ τὸ ἀπὸ ἱκανοῦ
ἤδη χρόνου κρατοῦν καθεστῶς, ἐξετιυσθέντων πάντων τῶν
τῆς τάξεως μαθητῶν εἰς τὰ ἐξῆς 7 πρὸς προφορικὴν ἐξέτα-
σιν ὀρισμένα μαθήματα: τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν, τὰ Ἑλλη-
νικά, τὴν Ἱστορίαν τῆς Φιλοσοφίας, τὴν Πειραματικὴν Φυσι-
κὴν, τὰ Λατινικά, τὰ Τουρκικά καὶ τὰ Γαλλικά. Ἐνδὸς μόνον

τῶν μαθημάτων τούτων τὴν ἐξέτασιν, τοῦ τῶν Ἑλληνικῶν, ἐποιήσατο ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς Κύριος Π. Παπακωνσταντίνου, ἀντὶ τοῦ διδάξαντος τοῦτο Καθηγητοῦ ἀειμνήστου Δημ. Μοστράτου, ὅστις σοβαρῶς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἀσθενήσας ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Πλάστου εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς τῆ 3 τοῦ παρόντος μηνός.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἐξετάσεις ὑπέβαλεν ἡ Σχολὴ τοὺς ἑαυτῆς μαθητὰς ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἐτησίων· τοὺς μὲν τῶν 7 κατωτέρων τάξεων ἐξήτασε ληγούσης τῆς α' ἑξαμηνίας ἐν ἄπασιν τοῖς κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διδαχθεῖσι μαθήμασι, τὴν δὲ τῶν τελειοῦτων τάξιν ἐν τοῖς ἐξῆσι ἐκ τῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη διδαχθέντων, κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τοὺς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς ὀριζομένους: ἐν τῇ Ἀλγέβρα, τῇ Γεωμετρῖᾳ καὶ τῇ Πρακτ. Ἀριθμητικῇ τῇ α' Κυριακῇ τοῦ Σεπτεμβρίου· ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλλην. Ἱστορίᾳ, τῇ Ῥωμαϊκῇ καὶ τῇ Βυζαντιακῇ, τῇ 5 Ἰανουαρίου· ἐν τῇ Ψυχολογίᾳ καὶ τῇ Λογικῇ τῇ καθαρᾷ Τρίτῃ· ἐν τῇ Πολιτ. Γεωγραφίᾳ, τῇ Παρασκευῇ, τῇ πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Λαζάρου· καὶ ἐν τῇ Χημείᾳ, τῷ Σαββάτῳ τῆς Διακαινησίμου.

Τὰς ἐξετάσεις ταύτας τῆς τάξεως τῶν τελειοφοίτων ἐπὶ μαθημάτων κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη διδαχθέντων, ἀπὸ παλαιοῦ χρόνου ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς ὀριζομένης, διετήρησεν αὕτη καὶ ἐν τῷ νέῳ αὐτῆς Κανονισμῷ, καλῶς γινώσκουσα, ὅτι ἡ ἐπανάληψις μεμαθημένων, ἐν ὠριμωτέρᾳ ἡλικίᾳ γινομένη, καθ' ἣν ἰσχυροτέρα εἶναι ἡ κρίσις, καθίστησι ταῦτα κτῆμα ἕσαι τοῦ διδαχθέντος ὠφελιμώτατον καὶ πρόχειρον πρὸς χρῆσιν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ τοῦ βίου. Ἀποβλέψασα δὲ καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς συγχρόνου καθ' ἡμᾶς κοινωνίας, τὸ μὲν ἀντικατέστησέ τινα τῶν μαθημάτων τούτων δι' ἄλλων πρακτικωτέρων καὶ χρησιμωτέρων, τὸ δὲ καὶ προσέθηκε νέα τοιαῦτα. Καὶ ἐπηύξησε μὲν οὕτω τοὺς τῆς μελέτης κόπους τῶν ἀποφοίτων αὐτῆς, ἀλλ' ἔχει στερεὰν τὴν πεποίθησιν ὅτι

καταρτίζει αὐτὴ αὐτοὺς τελειότερους καὶ χρησιμωτέρους εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Ἦδη ὑπολείπονται αἱ ἐν τοῖς Παιδαγωγικοῖς ἐξετάσεις τῶν τελειοφοίτων τοῦ Διδασκαλείου, οἵτινες ἐξετασθήσονται ἐν τρισὶν ἡμέραις, τῇ 16ῃ, 17ῃ καὶ 18ῃ τοῦ παρόντος μηνός, κατὰ τὴν πρώτην τούτων γραπτῶς ἐν τῇ Εἰδικῇ Διδασκατικῇ, κατὰ τὰς ἐπομένας δύο προφορικῶς ἐν διδασκαλικαῖς παραδόσεσι πρὸς μαθητὰς τῆς γείτονος Ἀστικῆς Σχολῆς τοῦ Μουχλίου.— Ἐν τῷ μαθήματι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὅπερ ἀναγράφεται ἐν τοῖς τοῦ Διδασκαλείου μαθήμασι, ἐξετάσθησαν ἤδη οὗτοι καὶ οἱ ἐπιτυχόντες θὰ ἀξιωθῶσι τοῦ τῆς οἰκείας Σχολῆς ἀπολυτηρίου πτυχίου.

Γ'

Μετὰ τὰ περὶ ἐξετάσεων εἰρημμένα ἐπισυνάπτω νῦν τινα περὶ τῶν καρπῶν τῆς διδασκαλίας.— Καὶ ἐν τῷ λήγοντι ἔτει ἡ φιλοπονία τῶν διδαξάντων ἐπήνεγκεν, ὡς εἰκός, πολλὴν τὴν ὠφέλειαν παρὰ τοῖς ἐπιμελέσι καὶ τακτικῶς φοιτήσασι μαθηταῖς. Μόνον οἱ ἀπρόσεκτοι, ἀμελεῖς καὶ ἀτάκτως φοιτήσαντες δὲν ὠφελήθησαν, ὡς ἔδει, ἐκ τῆς διδασκαλίας. Ἀλλ' ἀκριβῆς δῆλωσις τοῦ βαθμοῦ τῆς καρποφορίας τῆς ἐτησίας σχολικῆς ἐργασίας δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα γένηται σήμερον, μὴ μελετηθεῖσῶν ἔτι τῶν ἐτησίων γραπτῶν ἐξετάσεων ὑπὸ τῶν ἐλλογίμων τῆς Σχολῆς Καθηγητῶν. Ἡ δῆλωσις αὕτη γενήσεται, κατὰ τὸ εἰωθός, ἐπισήμως τῇ α' τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου, ἐναρκτηρίῳ ἡμέρᾳ τῶν ἐργασιῶν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους. Ἀλλὰ μετὰ τὴν 20ὴν τοῦ παρόντος μηνός, ἄρξεται ἡ διανομὴ τῶν ἐλέγχων τῶν ἐξετάσεων, καὶ θὰ γινώσκη ἕκαστος μαθητὴς ἐκ τούτων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἰδίας ἐτησίας ἐργασίας.

Ζ'

Περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ διανυθὲν ἔτος περιττὸν ὄλωσ κρῖνω ἵνα ἐπαναλάβω ὅ,τι πολλάκις ἀπὸ τοῦ

βήματος τούτου ἐρρήθη. Συντόμως μόνον λέγω, ὅτι δὲν εἶδε καὶ ἐφέτος ἡ Σχολὴ παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν γονέων, ἦν ἐπεθύμει περὶ τῶν τέκνων αὐτῶν μέριμναν, καὶ ὅτι πᾶσα ἡ περὶ τοῦ ἥθους αὐτῶν πολύφροντις ἐργασία ἐτελέσθη ὑπ' αὐτῆς μόνης, ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπον τοῦτο τὰ ὑπάρχοντα μέσα. "Οτι μεγάλως ἀδικοῦσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα οἱ τοιαύτην ἐπιδεικνύμενοι περὶ αὐτῶν ἀμεριμνησίαν εὐδηλον. "Οπως δὲν εἶναι πολλοὶ οἱ μαθηταὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες αὐθόρμητον καὶ ἐκουσίαν ἔχοντες πῆν περὶ τὰ μαθήματα ἐπιμέλειαν δὲν χρήζουσι κέντρου καὶ προτροπῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων, οὕτως ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἐκ φύσεως ἢ ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς τὴν εὐθειαν τῶν ἰδίων καθηκόντων ὁδὸν ἀπαρεγκλίτως βαίνοντες καὶ τὴν σκολιὰν τῆς παραβάσεως τούτων ἀποστρεφόμενοι. Τοῖς εὐαρίθμοις τούτοις ἀρκεῖ πρὸς διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἥθους καὶ μόνη ἡ τῆς Σχολῆς μέριμνα· ἀλλ' οἱ ἄλλοι πλείονες ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀνάγκην καὶ τῆς τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων συντόνου καὶ διαρκοῦς μερίμνης πρὸς εὐθυπορίαν· ἄνευ δὲ τῆς ἀπαιτήτου ταύτης μερίμνης χωλαίνοντες περὶ τὰ ἥθη ἀποβάλλουσι βαθμηδὸν καὶ τὴν πρὸς τὰ μαθήματα αὐτῶν ἀγάπην, ὡς πολλὰ τοῦ πράγματος τούτου ἔχει ἡ Σχολὴ τεκμήρια, ἦτις οὐκ ὀλίγους δύναται αὖθις ἵνα ἐπιδείξῃ μαθητάς, οἵτινες καταλιπόντες τὴν σκολιὰν ἐτράπησαν ἐπὶ τὴν εὐθειαν τῆς εὐκοσμίας καὶ ἐπιμελείας ὁδόν, διότι ἀκριβῶς παρέσχον οἱ γονεῖς αὐτῶν τῇ Σχολῇ τὴν προσήκουσαν συνδρομὴν καὶ συνεργασίαν.

Η'

Τοιαύτη ὑπῆρξεν, Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ ἡ λοιπὴ σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος ὁμήγουρις, ἡ κατὰ τὸ λῆγον σχολ. ἔτος ἐργασία τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, τοῖς συνιστῶσι κυρίως τὸ παιδευτικὸν αὐτοῦ ἔργον, δίκαιόν ἐστι ἵνα μνημονευθῶσιν ἐνταῦθα καὶ ἄλλα τινὰ γεγονότα τοῦ διαρρέυσαντος ἔτους, στενότατα

πρὸς τὸ ἔργον τοῦ καθιδρύματος συνδεόμενα, ἅτινα δὲν ἀποτελοῦσι μὲν πάντα ἀπαραίτητα στοιχεῖα λογοδοσίας περὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ παιδευτικοῦ τῆς Σχολῆς ἔργου πεπραγμένων, ἀλλ' εἰσιν ὁμως ἀναγκαῖα πρὸς πλήρη ἔκθεσιν τοῦ ἔτησιου σχολικοῦ αὐτῆς βίου.

1) Ἀρχομένου τοῦ σχολ. ἔτους ὑπεβλήθησαν εἰς δευτέρας ἐξετάσεις, κατὰ τὸ ἀπὸ τινων ἐτῶν καθιερωθὲν καθεστῶς, ὅσοι τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δωρεὰν ἐγγραφέντων ἀπόρων μαθητῶν ἐστερήθησαν διὰ διαφόρους λόγους τῆς χάριτος τῆς ἐκ νέου δωρεὰν ἐγγραφῆς αὐτῶν. Μετὰ λύπης ὁμως παρετηρήθη καὶ ἐφέτος πάλιν, ὅτι πολλοὶ τούτων δὲν ἐξετίμησαν δεόντως τὸ ἐκ φιλανθρωπίας ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τῶν ἀπόρων αὐτῶν γονέων ληφθὲν ὑπὸ τῆς Σχολῆς μέτρον καὶ δέον ἄλλου μέτρου χρῆσις νὰ γένηται τοῦ λοιποῦ, δυναμένου ἰν' ἀναγκάσῃ καὶ τοὺς ρυθυμοτέρους εἰς ἐπιμέλειαν. Τοιοῦτον μέτρον θὰ ἦτο οἱ δωρεὰν ἐγγεγραμμένοι ἄποροι νὰ ἀναγκάζονται εἰς ἀπότισιν πλήρους τοῦ διὰ τοὺς μὴ ἀπόρους ὠρισμένου εἰσιτηριακοῦ τέλους, ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους φανῶσιν ἀμελεῖς περὶ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιδείξονται διαγωγὴν ἔν τε τῇ Σχολῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἀπίδουσαν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς ὀριζόμενα καθήκοντα. Τὸ μέτρον τοῦτο ἴσως ἤθελεν αὐξήσει τὴν μέριμναν τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων περὶ τῆς ἐπιμελείας καὶ τακτικῆς εἰς τὴν Σχολὴν φοιτήσεως τοιούτων ραθύμων μαθητῶν.

2) Ἐτερον ἀναγραφῆς ἄξιον γεγονός, ἐπενεγκὸν μεταβολὴν τινα ἐν τῷ ὁμίλῳ τῶν διδασκόντων, ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἀναπλήρωσις τοῦ ἀσθενήσαντος Καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῶν Κυρίου Κορηγίου Σπαθάρη ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν Κυρίων Γεωργίου Λιανοπούλου καὶ Ἀθανασίου Ἰωάννου, τοῦ μὲν πρώτου διδάξαντος τὰ Μαθηματικὰ τῶν τεσσάρων ἀνωτέρων τάξεων, τοῦ δὲ δευτέρου τὴν Πειραματικὴν Φυσικὴν ἐν τῇ Ζ' καὶ Η' τάξει, τὴν Χημείαν

ἐν τῇ *Γ'* καὶ *Ζ'* καὶ τὴν Θεωρητ. Ἀριθμητικὴν ἐν τῇ *Δ'* τάξει.

Ἡ ἐκλογή τῶν ἀναπληρωσάντων τὸν ἀσθενήσαντα Καθηγητὴν ἐδικαίωσε πληρέστατα τὰς προσδοκίας τῆς ἐκλεξάσης σεβαστῆς Ἐφορείας, ἐκτελεσάντων ἀμφοτέρων τὸ ἀνατεθὲν αὐτοῖς ἔργον μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας. Χαίρει δὲ ἡ Σχολὴ χαρὰν ἀνεκλάλητον μαθοῦσα τὴν τελείαν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας ἀπαλλαγὴν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῇ Καθηγητοῦ *Κ. Κ. Σπαθάρη* καὶ ἀναμένει αὐτὸν ἀνοικταῖς ἀγκάλαις εὐχομένη αἰσίαν τὴν ἔναρξιν τῆς καρποφόρου αὐτοῦ διδασκαλίας.

3) Παρομοίαν πρὸς τὴν εἰρημένην ἀναπλήρωσιν ἠναγκάσθη ἡ σεβαστὴ Ἐφορεία ἵνα ποιήσῃται καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ ἄλλων τινῶν μαθημάτων, δύο κατωτέρων τῆς Σχολῆς τάξεων, τῆς *Γ'* καὶ τῆς *Β'*, ἀσθενήσαντος τοῦ διδάσκοντος τὰ μαθήματα ταῦτα Καθηγητοῦ Κυρίου Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἀρχομένης τῆς δευτέρας τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἑξαμηνίας. Ἀνέθηκε δὴλα δὴ ταῦτα προσωρινῶς μέχρι τῆς λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους τῷ Καθηγητῇ *Κ. Χρήστῳ Πανταζίδῃ*, ὅστις ἐπίσης ἐξετέλεσε τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ ἔργον ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας.

4) Ἀνεπληρώθη ὁ ἐν ταῖς δυσὶν ἀνωτέραις τάξεσι τῆς Σχολῆς, *Η'* καὶ *Ζ'*, Καθηγητῆς τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἀσθενῶν *Κ. Ἰω. Χλωρός*, καθ' ἅπαν τὸ σχολ. ἔτος ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς γλώσσης ταύτης ἐν ταῖς 5 κατωτέραις τάξεσιν, *Γ'*, *Ε'*, *Δ'*, *Γ'* καὶ *Β'*, *Κ. Προδρ. Ἀναστασιάδου*, ὅστις, τῇ μεθόδῳ τοῦ ἀσθενοῦντος Καθηγητοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ κατακολουθῶν, ἠλάττωσε τὴν ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ μεγάλην τῆς Σχολῆς θλίψιν.

5) Φόρον ἐλάχιστον εὐγνωμοσύνης ἀποτίνουσα ἡ Σχολὴ πρὸς τοὺς ἀοιδίμους ἰδρυτὰς καὶ εὐεργέτας αὐτῆς καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὀπωσδήποτε εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς συντελέσαντας ἐτέλεσε καὶ ἐφέτος τὸ νενομισμένον ὑπὲρ αὐτῶν μνημόσυνον ἐν τῷ ἱερῷ Πατριαρχικῷ ναῷ τῇ 30ῇ

Συμβουλίου ἐξοχώτατος ἰατρὸς Κύριος Ξενοφῶν Ζῶτος, παρ' οὗ, παρέχοντος ἑαυτὸν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ πρόθυμον καὶ ἀγαστὸν ζῆλον ἐπιδεικνύμενον πρὸς πᾶν ἐθνωφελὲς ἔργον, πολλὰ ἀγαθὰ ἀπεκδέχεται ἡ Σχολή.

8) Πρὸς τοῖς εἰρημένοις γεγονόσι τοῦ ἔτησιου τῆς Σχολῆς βίου δὲν δύναται ἵνα παρέλθῃ αὕτη ἀμνημόνευτον καὶ τὸ θλιβερὸν γεγονὸς τῆς ἀποβιώσεως τοῦ ἀοιδίμου Προέδρου τῆς Ἐφορείας αὐτῆς Μητροπολίτου Πελαγονείας Κυρίου Ἰωακείμ, ὃν ἠυδόκησεν ἵνα καλέσῃ ὁ Πανάγαθος Πλάστης παρ' ἐαυτῷ λίαν προώρως κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπολογισμοὺς ἡμῶν, μὴ δυναμένων ἵνα εισδύσωμεν εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν πανσόφων Αὐτοῦ κριμάτων. Τὸν πρὸς Κύριον μεταστάντα ἀοιδίμον Ἱεράρχην, διεδέξατο ἀμέσως ἀξιεπαίνῳ Ἐκκλησιαστικῆ Προνοία ὁ ἐκ τῆς σεπτῆς χορείας τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ξάνθης Κύριος Ἰωακείμ, οὗ αἱ πρῶται ὑπὲρ τῆς Σχολῆς φροντίδες λίαν ὠφέλιμον αὐτῇ προοιωνίζονται τὴν μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ἐφορείας προεδρικὴν αὐτοῦ συνεργασίαν.

9) Πρὸς τῇ θλιβερᾷ ταύτῃ στερήσει τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορείας αὐτῆς εἶχεν ἡ Σχολή ἔτι τὸ ἀτύχημα τὰ θρηνησῆ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ τὴν βαρυνενθῆ ἀπώλειαν τοῦ προσφιλοῦς καὶ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ αὐτῆς Δημητρίου Μοσιράτου, κληθέντος λίαν προώρως καὶ τούτου παρὰ τοῦ Πλάστου τῇ 3 τοῦ παρόντος μηνὸς εἰς τὴν κοινὴν αἰωνίαν πάντων πατρίδα, ἀκριβῶς ὅτε χρηστὰς ἔτρεφεν ἡ Σχολή ἐλπίδας περὶ ἀποσοθήσεως τοῦ κινδύνου μετὰ τὴν αἰσίαν τροπὴν τῆς συνεχούσης τὸν ἀείμνηστον νόσου. Ἡ Σχολή τιμῶσα τὸν πρὸς Κύριον μεταστάντα ἐκήδευσεν αὐτόν, προνοία τῆς σεβαστῆς αὐτῆς Ἐφορείας, ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ ἤργησεν ἐπὶ διήμερον εἰς ἔνδειξιν τοῦ πένθους αὐτῆς. — Ἀμφοτέροις τοῖς πρὸς τὸν κοινὸν πάντων πανάγαθον Πατέρα ἀποικοινομένοις εὐχεται ἡ Σχολή τὴν ἐν σκηναῖς Ἁγίων ἀνάπανσιν.

10) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ Σχολὴ ἡ ἀπὸ τοῦ 1906 ὑπηγμένη, ἀποφάσει τῆς σεβαστῆς Ἐφορείας, εἰς τὸ Διδασκαλεῖον τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ἐλειτούργησε καὶ ἐφέτος ἐν αὐτῇ ἀπροσκόπτως, ἔχουσα ἀνελλιπῶς, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, πάντα τὰ πρὸς τὴν κανονικὴν αὐτῆς λειτουργίαν ἀναγκαῖα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τῆς Μουσικῆς μάθημα εἶναι τὸ μὲν, ἐν ἓκ τῶν τοῦ Διδασκαλείου μαθημάτων, τὸ δέ, διδάσκεται καὶ εἰς ἰκαρὸς ἄλλους μαθητὰς τῆς Σχολῆς, μὴ ἐγγεγραμμένους ἐν τῷ Διδασκαλείῳ, ἡ Ἐφορεία τῆς Σχολῆς, ὑπεῖκουσα σεπτῇ συστάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, θέλουσα δὲ καὶ νῦν προσέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν οικονομικῶς καχεκτοῦσαν Μουσικὴν Σχολήν, προσήνεγκεν αὐτῇ λόγῳ ἀμοιβῆς διὰ τὴν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς διδασκαλίαν τοῦ Μουσικοῦ μαθήματος κατὰ τὸ λήγον σχολικὸν ἔτος τριάκοντα λίρας Τουρκίας, ὥρισε δὲ αὐτῇ τακτικὴν ἐτησίαν χορηγίαν διὰ τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον αὕτη λειτουργεῖ ἐν τῇ ἡμέτρῳ Σχολῇ, λίρας Τουρκίας εἴκοσι καὶ τέσσαρας. Τῆς ὑλικῆς ταύτης βάσεως νῦν ὑπαρχούσης σὺν τῷ στεγασμῷ καὶ τῇ δωρεᾷν χορηγίᾳ πάντων τῶν λοιπῶν χρειῶν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, εὐκοπώτερον δύναται ἵνα ἐξευρεθῇ τὸ λοιπὸν πρὸς μισθοδοσίαν τῶν διδασκόντων τὴν ἱερὰν τέχνην ἀπαιτούμενον χρῆμα.

11) Ἐτερον εἰς τὸν τοῦ λήγοντος ἔτους βίον τῆς Σχολῆς ἀναγόμενον γεγονὸς ἐστὶν ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς ἐν τῇ ἐπισήμῳ τελετῇ τῆς ὑπὸ τοῦ νέου Ἄρακτος περιζώσεως τῆς ἱστορικῆς τῶν ὀθωμανῶν σπάθης, τῇ γενομένῃ τῇ 27ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἀπριλίου, καθ' ἣν οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῆς Σχολῆς μαθηταὶ σεπτῇ Πατριαρχεικῇ ἐντολῇ κλάδους δάφνης ἐν χερσὶ φέροντες ἔψαλον τῷ Μεγαλειοτάτῳ Α' Συνταγματικῷ Ἄρακι Μωάμεθ τῷ Ε' ἐπὶ τούτῳ μελοποιηθέντα ἀρμόδιον ἕμνον.

12) Ἐτερον μνείας ἄξιον γεγονὸς ἐστὶν ἡ συμμετοχὴ τῆς Σχολῆς ἐν τῇ ἐορτῇ τῆς τασσαρακονιαετηρίδος τῆς Καθηγείας

τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου Κυρίου Κωνσταντίνου Κόντιου. Τιμῶσα αὕτη τὸν σοφὸν ἄνδρα δι' ὅς παρέσχε μεγάλας ὠφελείας τῇ περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα σπουδαζούσῃ νεότητι, ἀνέθηκε τῷ ἐκ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς Κυρίῳ Βασιλείῳ Μυστακίδῃ τὴν ἐντολήν, ὅπως, μεταβαίνων εἰς Ἀθήνας, μετὰσχῆ ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς τῆς πρὸς τιμὴν τοῦ γηραιοῦ Καθηγητοῦ ἑορτῆς, ἐκφράζων ἅμα τῷ ἀριγνώτῳ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων ἀνδρὶ τὴν μεγάλην πρὸς αὐτὸν τιμὴν καὶ στοργὴν τῆς Σχολῆς.

Θ'

Δωρεὰς εἶχε κατὰ τὸ διαορεῦσαν ἔτος ἡ Σχολὴ οὐκ ἀναξίας λόγον. Ἐκ τούτων αἱ μὲν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην αὐτῆς ἀνέρχονται: εἰς 16, αἱ δὲ εἰς τὸ Φυσιογνωσικὸν Μουσεῖον εἰς 3. Δωρηταὶ εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

- 1) Ὁ Ἑλλόγιμος Θ. Μακρίδης Βέης.
- 2) Ὁ Ἑλλόγιμος Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς Κ. Βασίλειος Μυστακίδης.
- 3) Ὁ Ἑλλόγιμος Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς Κ. Ἰωακεῖμ Βολαβάνης.
- 4) Ὁ Ἑλλόγιμος ἰατρὸς Κ. Σπυρίδων Ζαβιτσᾶνος.
- 5) Ὁ ἐν Ἀθήναις Ἀντισυνταγματάρχης Κ. Ἀντώνιος Ἡπίτης.
- 6) Ὁ Ἑλλόγιμος Κ. Πέτρος Παπαγεωργίου.
- 7) Ὁ Ἑλλόγιμος Κ. Αἰανὸς Π. Νικολαΐδης.
- 8) Ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.
- 9) Ὁ ἐν Ὀδησσῷ ἰατρὸς Κ. Ε. Γυπάρης.
- 10) Ἡ Διεύθυνσις τῆς ἐν Πέστη ἐκδιδομένης ἑβδομαδιαίας ἰατρικῆς ἐφημερίδος «Pester-medizinisch-chirurgische Zeitung».
- 11) Αἱ Διευθύνσεις τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

12) Ὁ ὄμιλος τῶν διοργανώσαντων τὴν ἐν Ἀθήναις ἑορτὴν τῆς 40ετηρίδος τῆς Καθηγείας τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου Κωνσταντίνου Κόντου.

13) Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου Κύριος Γ. Μιστριώτης.

14) Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Κ. Δημοσθένης Οἰκονομίδης.

15) Ὁ Μηχανικὸς Κ. Γεώργιος Ζερβίδης.

16) Ὁ Ἴατρος Κ. Δημήτριος Σαββαΐδης.

Αἱ δὲ τοῖς μαθηταῖς τῆς Σχολῆς γενόμεναι δωρεαὶ καὶ χάριτές εἰσιν αἱ ἐπόμεναι:

1) Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ πάνσεπτος τοῦ παιδευτηρίου πατὴρ καὶ προστάτης διέθρεψε καὶ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος πολλοὺς ἐκ τῶν ἀπόρων μαθητῶν παρασχὼν εἰς ἱκανὸν ἀριθμὸν τούτων καὶ τὰ διδακτικὰ βιβλία.

2) Ὁ πρὸ μηνῶν πρὸς Κύριον μεταστὰς ἀοίδιμος Ἐπίτροπος τοῦ Ἀγίου Ὁρους Γέρον Χαραλάμπης Διονυσιάτης παρέσχε καὶ ἐφέτος στέγην ἐν τῷ Ἀγιορειτικῷ Μετοχίῳ εἰς πολλοὺς τῶν ἀπόρων καὶ ἀστέγων μαθητῶν τῆς Σχολῆς.

3) Ἡ ἐν Ἀθήναις εὐγενεστάτη καὶ φιλόανθρωπος Κυρία Ἀργυρῶ Καλβοκορέση ἐπεδείξατο καὶ ἐφέτος τὴν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τοῦ καθιδρύματος μητρικὴν αὐτῆς στοργὴν πέμψουσα τῇ Σχολαρχίᾳ εἴκοσιν λίρας Τουρκίας, ἵνα διατεθῶσιν ὑπὲρ ἐνδεεστῶν μαθητῶν.

4) Ὁ Ἐλλόγιμος Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Κ. Κορνήλιος Σπαθάρης παρέσχε δωρεὰν εἰς ἀπόρους τῆς Σχολῆς μαθητὰς ἱκανὰ ἀντίτυπα τῆς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς αὐτοῦ Ἀνδρέου Σπαθάρη φιλοπονηθείσης Ἀλγέβρας, Γεωμετρίας καὶ Γεωγραφίας.

5) Ἡ ἐν Ἀθήναις Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἔπεμψε πάντα τὰ κατὰ τὸ λῆγον ἔτος ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ

φερονύμοι αὐτῆς Δελτίου ἐν 60 ἀντιτύποις ἵνα διανεμηθῶσι τοῖς μαθηταῖς τῶν 2 ἀνωτέρων τάξεων.

6) Ὁ Κ. Δ. Ἰντζόπουλος, ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς, ἔπεμψε πρὸς διανομὴν τοῖς μαθηταῖς τῆς Ζ' τάξεως 30 ἀντίτυπα τῆς ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθείσης «Λατινικῆς προσφωδίας» τοῦ Γάλλου Ἀββᾶ Le Chevalier.

7) Ὁ ἐν Ὀδησσῶ ἰατρός Κ. Ε. Γυπάρης 30 ἀντίτυπα τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ «Ἡ ὁμοιοπαθητικὴ θεραπεία καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῆς» ἵνα διανεμηθῶσι τοῖς τελειοφοίτοις τῆς Σχολῆς.

Γ

Ἢᾶσι τούτοις τοῖς δωρηταῖς, τοῖς εὐδοκήσουσι ἵνα ἐκδηλώσωσι διὰ τῶν ἐαυτῶν δωρεῶν τὴν πρὸς τὴν Σχολὴν εὐμένειαν αὐτῶν, ἀπονέμει αὕτη σήμερον δι' ἐμοῦ θερμὰς εὐχαριστίας.

Ἐπίσης εὐχαριστεῖ αὕτη καὶ τοῖς εὐεργετήσασιν τοὺς ἀπόρους αὐτῆς μαθητὰς διὰ τῆς παροχῆς διατροφῆς, κατοικίας, βιβλίων ἢ ὅπωςδήποτε ἄλλως τὴν φιλόανθρωπον αὐτῶν διάθεσιν πρὸς αὐτοὺς ἐπιδειξαμένοις.

Εὐγνωμοσύνην ἄπειρον ὁμολογεῖ ἡ Σχολὴ καὶ ταῖς μακαρίαις ψυχαῖς τῶν ἀειμνήστων ἰδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν αὐτῆς, εἰς ὧν τὴν φιλογένειαν καὶ φιλομουσίαν ὀφείλεται πᾶν εἶ τι καλὸν ἐκ τοῦ πρεσβυγενοῦς τούτου παιδευτηρίου εἰς τὸ ὀρθόδοξον ἡμῶν Γένος προῆλθεν.

Χάριτας πολλὰς ὀφείλει ἡ Σχολὴ καὶ τῇ σεβαστῇ καὶ πανεντίμῳ αὐτῆς Ἐφορείᾳ, ἣτις περὶ πλείστον τὴν προκοπὴν καὶ εὐημερίαν τοῦ καθιδρύματος ποιουμένη καὶ ἐπιμελῶς καὶ ἀνενδότηως ταύτην ἐπιδιώκουσα, οὐδενὸς φεΐδεται κόπον πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐπιτέλεσιν τῶν ὑπὸ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ἀνατεθειμένων αὐτῇ ὑψηλῶν καθηκόντων.

Ἰδίᾳ δὲ εὐγνωμονεῖ, Παραγιώτατε, τὸ Καθίδρυμα τῇ Ὑμετέρα σεπτῇ Κορυφῇ, δι' ἣν ἐπεδείξατο πατρικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ

πρόνοιαν καὶ κατὰ τὸ λήγον σχολικὸν ἔτος, καθ' ὃ ὑπὸ τοσούτων διὰ τὰς περιστάσεις περιεσπᾶτο σοβαρῶν μεριμνῶν καὶ φροντίδων.

Εὐχαριστίας πολλὰς ἐκφράζει ἡ Σχολὴ καὶ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος Κῶ Ἰωάννῃ Γρυπάρῃ τῷ εὐδοκίῳ ἵνα τιμήσῃ τὴν τελετὴν ταύτην διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ παρουσίας.

Εὐχαριστεῖ ἔτι τὸ Καθίδρυμα καὶ τοῖς παρακολουθήσασιν τὰς ἐτησίαις αὐτοῦ προφορικὰς ἐξετάσεις φιλομούσοις ἀνδράσι καὶ πᾶσι τοῖς εὐαρεστηθεῖσιν ἵνα παραστῶσι σήμερον ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ.

ΙΑ'

Πρὸς ὑμᾶς ἤδη τὸν λόγον ἀποτείνω, ἀγαπητὰ τῆς Σχολῆς τέκνα. «Ἴδου ἐπέστι καὶ ὑμῖν ἡ στιγμή τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀπὸ τῆς φιλοσόφου τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς προγονικῆς σοφίας ἐκθρεψάσης ὑμᾶς μητρὸς Σχολῆς, καὶ καταλιμπάνετε τὰ μαθητικὰ ἐδώλια, ἵνα εἰς νέους πολυπρωτέρους ἀγῶνας ἀποδυθῆτε, ἕκαστος εἰς ὃν ἡ θεία τοῦ Παναγάρχου βουλή προώρισεν ἵν' ἀγωνισθῇ. Ἡ μήτηρ ὑμῶν Σχολή, μείζονα λύπην τῆς ὑμετέρας ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ τῆς ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν αὐτῆς ἀπολύσεως ὑμῶν αἰσθανομένη, ἐπικαλεῖται ἐφ' ὑμᾶς τὴν κραταιὰν τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ προστασίαν καὶ ἐνίσχυσιν καὶ εὐχεται ἐνθέρμως, ὅπως, ἀποσοβοῦντες δι' αὐτῆς πᾶν κώλυμα τῆς σπουδῆς ὑμῶν ἀναδειχθῆτε νικηφόροι καὶ ἐν τοῖς νέοις μακρὰν αὐτῆς ἀγῶσιν καὶ ἀξιοθῆτε βραβείων τιμῆς καὶ ἐπαίνων, ὧν καὶ πάντοτε μὲν ἀλλ' ἰδίᾳ νῦν εἴπερ ποτὲ χρήζουσι τὰ τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου τέκνα.

Ἄλλὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως καὶ ἐνισχύσεως, ἣν εὐχεται ὑμῖν ἡ Σχολὴ καὶ ἥς ἄνευ οὐδὲν μέγα καὶ γενναῖον κατορθοῦται, δι' ἑνὸς μόνου, γνωστοῦ ἤδη ὑμῖν ἐκ τῶν σπουδῶν

ὕμῶν, μέσου δύνασθε ἰν' ἀξιοθῆτε, τῆς ἀκριβοῦς τοῦ νόμου τοῦ Παναγάθου ἡμῶν Πατρὸς φυλακῆς. — Ὑποταγὴ αὐθόρμητος καὶ πρόθυμος εἰς τὸ Πανάγιον τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ θέλημα ἐν πάσῃ νοήσει καὶ πράξει ὑμῶν, τοῦτο μόνον ἔστω ὁ κανὼν καὶ ὁ γνώμων πάσης κινήσεως ἐν τῷ βίῳ ὑμῶν. Ἐἴτε ἐπὶ σπουδὰς ἐπιστημῶν τραπῆτε, εἴτε τὸ τοῦ Διδασκάλου ἔργον μετέλθητε, εἴτε οἰονδήποτε ἄλλο ἐπάγγελμα τοῦ πρακτικοῦ βίου ἀσκήσητε, μηδέποτε ἐπιλάθησθε τοῦ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν εὐδοκίμησιν καὶ τὴν ἀληθῆ ἀνάδειξιν ἄγοντος τούτου κανόνος. Ἐλλειψίς μέσων τυχῶν πρὸς εὐδοκίμησιν ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ μὴ ἀποπλανησάτω ὑμᾶς, ἀγαπητὰ τέκνα, ἀπὸ τοῦ μόνου σωτηριώδους τούτου κανόνος. Τὰ κατὰ κόσμον μέσα δὲν δύνανται ἵνα ὧσιν ἰσχυρότερα τῆς θείας ἀντιλήψεως. Πόσοι πλουτοῦντες μέσων ἀνθρωπίνων ἠστόχησαν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ παρῆλθον ἐκ τῆς σκιῆς τοῦ κόσμου ἄσημοι καὶ ἄδοξοι, διότι ἐπὶ μόνοις τοῖς μέσοις τούτοις ἐστήριξαν τὰς ἑαυτῶν ἐλπίδας, καὶ πόσοι τάνάπαλιν ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου βαδίσαντες καὶ τῆς ἄνωθεν ἀντιλήψεως ἀξιοθέντες, εὐδοκίμησαν καὶ διεκρίθησαν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῆς κοινωνίας! Τὰ πρὸς εὐδοκίμησιν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀπαιτούμενα μέσα ἐπιδαφιλεύει ἄφθονα ἡ Παναγάθος τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ Πρόνοια πᾶσι τοῖς ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνάδειξιν διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τῶν θείων Αὐτοῦ ἐντολῶν. — Τῇ ὁδῷ ταύτῃ στοιχοῦντες καὶ τῆς φιλοπονίας ἀπρὶξ ἐχόμενοι ἀκράδαντον ἔχετε τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς πλήρους ἐν τοῖς οἰοιδήποτε ἔργοις ὑμῶν εὐδοκιμήσεως.

Ὅπουδήποτε δὲ καὶ ἐὰν ᾔητε, καὶ ὅ,τιδήποτε ἂν ἔργον μετέρχησθε, μηδέποτε ἐπιλάθησθε τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἀπελαύσατε παρὰ τῆς Μητρὸς Σχολῆς καὶ τῶν μόχθων, οὓς αὕτη κατέβαλε πρὸς τὴν πνευματικὴν ὑμῶν μόρφωσιν. Ἴσως δὲν ὠφελήθησαν πάντες ἐξ ἴσου ἐκ τῶν καταβληθέντων κόπων, ἀλλ' ἡ Σχολὴ ἐτέλεσεν ἐξ ἴσου ὑπὲρ πάντων μητρικῶς τὸ

ἐαυτῆς καθῆκον. Εὐελπιστεῖ δὲ ὅτι πάντων ὑμῶν τὰς καρδίας θὰ πληροῖ ἰσοβίως ἢ πρὸς αὐτὴν εὐγνωμοσύνη. Ἄλλὰ καὶ πρὸς τοὺς διδάξαντας ὑμᾶς Καθηγητὰς ὀφείλετε εὐγνωμοσύνην, δι' ἧς οὗτοι κατέβαλον προσπαθείας πρὸς μόρφωσιν καὶ πλουτισμὸν τοῦ πνεύματος ὑμῶν διὰ τῶν μεταδοθεισῶν ὑμῖν γνώσεων. Πολλῶ δὲ μᾶλλον ὀφείλετε ἵνα εὐγνωμονῆτε τοῖς μεγατίμοις τῆς Σχολῆς Ἐφόροις, τοῖς πατρικῶς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ προκοπῆς τοῦ καθιδρύματος τούτου μεριμνῶσι, μάλιστα δὲ πάντων τῶ πρωτοστατοῦντι τῆς σεβασμίας καὶ ἐντίμου ταύτης δημηγύρεως Παναγιωτάτῳ ἡμῶν Πατρὶ καὶ Δεσπότῃ, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κυρίῳ Ἰωακείμ, εἰς οὗ τὴν πατρικὴν μέριμναν οὐ μόνον τὸ λαμπρὸν καὶ περιφανὲς τοῦτο ἴδρυμα ὀφείλεται, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐημερία αὐτοῦ καὶ ἡ κανονικὴ λειτουργία.»

Μετὰ τὰς ἀπὸ μέρους τῆς Σχολῆς πρὸς τὰ ἀπολυόμενα αὐτῆς τέκνα τελευταίας ταύτας ὑποθήκας ἐπικαλοῦμαι, Παναγιώτατε, ἐπ' αὐτὰ τὰς πολυτίμους πατρικὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρου πανσέπτου Κορυφῆς, ὅπως, ἔχοντες δι' αὐτῶν ἀντιλήπτορον καὶ ἀρωγὸν τὴν πανσθενῆ τοῦ Ὑψίστου χάριν ἐν παντὶ τῷ βίῳ, ἀναδειχθῶσι τέμνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκθρεψάσης Σχολῆς τέκνα, καὶ σπουδαῖοι τῆς εὐημερίας τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Γένους παράγοντες. Γένοιτο!

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

τῶν κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1908-1909 διδαχθέντων
ἐγκυκλίων μαθημάτων.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Η	Ζ	Τ	Ε	Δ	Γ	Β	Α	ΣΥΝΟΛΟΝ ΩΡΩΝ
Θρησκευτικά.....	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Ἑλληνικά.....	9	9	8	10	11	11	11	13	82
Λατινικά.....	3	3	3	2	2	—	—	—	13
Φιλοσοφικά.....	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Μαθηματικά....	—	2	5	5	3	5	4	4	28
Πολιτικὴ Ἱστορία	3	3	3	2	3	2	3	—	19
Ἑλ. Ἀρχ. καὶ Μυθ.	—	—	—	2	—	1	—	—	3
Κοσμογραφία...	2	—	—	—	2	—	—	—	4
Φυσ. Πειραματικὴ	4	2	—	—	—	—	—	—	6
Φυσιογνωσία...	2	2	1	2	1	2	1	2	13
Χημεία.....	—	2	2	—	—	—	—	—	4
Γεωγραφία.....	—	—	1	1	2	2	3	3	12
Ἴχνογραφία....	—	—	—	—	—	1	1	2	4
Καλλιγραφία...	—	—	—	1	1	1	1	2	6
Γαλλικά.....	5	5	5	5	5	5	2	2	34
Τουρκικά.....	4	4	4	4	4	4	2	—	26
Σύνολον ὥρῶν..	$36 + 36 + 36 + 36 + 36 + 36 + 30 + 30 = 276$								

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

*τῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῆς Σχολῆς διδαχθέντων
μαθημάτων*

κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1908—1909.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δ	Γ	Β	Α	ΣΥΝΟΛΟΝ ΩΡΩΝ
Εἰδικὴ Διδακτικὴ	2	—	—	—	2
Διδασκαλικαὶ Ἀσκήσεις	4	—	—	—	4
Γενικὴ Παιδαγωγικὴ	—	2	—	—	2
Γενικὴ Διδακτικὴ	—	2	—	—	2
Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία	—	1	—	—	1
Εἰσαγ. εἰς Συστ. Παιδαγ. . . .	—	1	—	—	1
Ἰχνογραφία	—	—	2	2	4
Καλλιγραφία	—	—	1	1	2
Γυμναστικὴ	3	3	3	3	12
Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ	3	3	3	3	12
Σύνολον ὥρῶν	12	12	9	9	42

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

- α') Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριος Ἰωακείμ.
- β') Τὰ Μέλη τοῦ Δ. Ε. Μικτοῦ Συμβουλίου.
 - 1) Ὁ Νικαίας Ἱερώνυμος, Πρόεδρος.
 - 2) Ὁ Ξάνθης Ἰωακείμ.
 - 3) Ὁ Χίου Κωνσταντῖνος.
 - 4) Ὁ Διδυμοτείχου Φιλάρετος.
 - 5) Ὁ κ. Σόλων Καζανόβας.
 - 6) Ὁ κ. Ἀριστείδης Κυριακοῦ Βέης.
 - 7) Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Παντζίρης Βέης.
 - 8) Ὁ κ. Ξενοφῶν Ζῶτος.
 - 9) Ὁ κ. Πέτρος Τσαούσογλους.
- 10). Ὁ Παῦλος Καραθεοδωρῆς Βέης.
- 11). Ὁ κ. Χαραλάμπης Κιοσέογλους.
- 12). Ὁ Κωνσταντῖνος Θεοχαρείδης.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

- 1) Ὁ Μητροπολίτης Πελαγονείας Ἰωακείμ, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας. Τοῦτον ἀποβιώσαντα τῇ 4 Φεβρουαρίου 1909 ἀντικατέστησεν ὁ Μητροπολίτης Ξάνθης Ἰωακείμ.
- 2) Ὁ Κύριος Λεωνίδας Ζαρίφης, ἐπίτιμος ἰσόβιος Πρόεδρος.
- 3) Ὁ Κύριος Ἰωάννης Χατζόπουλος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου παρὰ τῇ Ἐφορείᾳ καὶ Ταμίας τῆς Σχολῆς. Τοῦτον ἀποχωρήσαντα κατὰ Μάρτιον 1909 ἀντικατέστησεν ὁ Κύριος Ξενοφῶν Ζῶτος.
- 4) Ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Μελαγχροινὸς Ἐφορος Γραμματεὺς.

5) Ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Σινιόσογλους.

6) Ὁ Κύριος Φαίδων Ἐνωτιάδης Βέης, ὃν ἀποχωρήσαντα τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1908 ἀντικατέστησεν ὁ Κύριος Κωνσταντῖνος Κέπεδζης, Ταμίας τῆς Σχολῆς.

4) Ὁ Κύριος Λέων Καζανόβας.

8) Ὁ Κύριος Μιλτιάδης Λογοθετίδης.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

1) Ὁ Σχολάρχης ὁ Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεόβουλος

2) Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης.

3) Νικόλαος Βοῦρος.

4) Ἰωάννης Χλωρός.

5) Δημοσθένης Οἰκονομίδης.

6) Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου.

7) Ἀλέξανδρος Δελιστοβις.

8) Βασίλειος Μυστακίδης.

9) Μηνᾶς Αὐθεντόπουλος.

10) Κορνήλιος Σπαθάρης, ἀπουσιάσας καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἔνεκα ἀσθενείας, ἀδεία τῆς Ἐφορείας.

11) Γεώργιος Λιανόπουλος, ἀναπληρώσας τὸν κ. Κ. Σπαθάρην ἐν τῇ Ἀλγέβρα καὶ Γεωμετρίᾳ τῆς Ε' καὶ Σ' τάξεως, τῇ Τριγωνομετρίᾳ τῆς Ζ' καὶ τῇ Κοσμογραφίᾳ τῆς Η'.

12) Ἀθανάσιος Ἰωάννου, ἀναπληρώσας τὸν κ. Κ. Σπαθάρην ἐν τῇ Θεωρ. Ἀριθμητικῇ τῆς Δ' τάξεως, τῇ Χημείᾳ τῆς Σ' καὶ Ζ', καὶ τῇ Φυσικῇ Πειραματικῇ τῆς Ζ' καὶ Η' τάξεως.

13) Δημήτριος Μοστράτος (ἀποβιῶσας τῇ 3 Ἰουνίου 1909).

14) Πρόδρομος Ἀναστασιάδης.

15) Ἰωακεῖμ Βαλαβάνης.

- 16). *Charles de Marpillero.*
- 17) *Ἰωάννης Ἀρβανιτάκης.*
- 18) *Μιχαήλ Σάγκας.*
- 19) *Ἄνθιμος Μαζαράκης.*
- 20) *Χρῆστος Πανταζίδης, ἀναπληρώσας ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1909 τὸν ἀσθενήσαντα κ. Α. Μαζαράκη.*
- 21) *Ἡρακλῆς Στάγκαλης.*

ΟΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥΤΟΥ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ

Α'

Οἱ σὸν τοῖς Γυμνασιακοῖς καὶ τῶν Παιδαγωγικῶν μαθημάτων ἀκροασάμενοι.

- 1) *Στυλιανὸς Πρωτονοτάριος, ἐκ Νάξου.*
- 2) *Γεώργιος Πρωτονοτάριος, ἐκ Νάξου.*
- 3) *Δημήτριος Πολίτης, ἐκ Μαρωνείας.*
- 4) *Ἡρακλῆς Παπαδόπουλος, ἐκ Λέσβου.*
- 5) *Ἀντώνιος Πετρόπουλος, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.*
- 6) *Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου, ἐξ Ἠπείρου.*
- 7) *Δημήτριος Λεοντῆς, ἐκ Γανοχώρων.*
- 8) *Κλεομένης Ρουσίδης, ἐξ Ἠπείρου.*
- 9) *Βασίλειος Σταυρίδης, ἐκ Καλλικρατείας.*
- 10) *Γεώργιος Σπυρίδης, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.*
- 11) *Μηνᾶς Πατρῆκιος, ἐκ Καλλικρατείας.*
- 12) *Νικόλαος Κλ. Πελεκάνης, ἐκ Καλύμνου.*
- 13) *Βασίλειος Βασιλειάδης, ἐκ Γανοχώρων.*
- 14) *Ἡλίας Μιχαηλίδης, ἐκ Χίου.*

B

Οἱ μόνον τῶν Γυμνασιακῶν μαθημάτων ἀκρο-
ασάμενοι.

- 15) Δημοσθένης Δαμηλίδης, ἐκ Προκοπίου.
- 16) Φίλιππος Ζῶτος, ἐξ Ἡπείρου.
- 17) Γεώργιος Κοντονασόπουλος, ἐκ Μακεδονίας.
- 18) Γεώργιος Κρημιτσᾶς, ἐκ Νάξου.
- κ9) Ἰωάννης Ἀντ. Κανάρης, ἐκ Χίου.
- 20) Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος, ἐκ ΚΠόλεως.
- 21) Λάζαρος Κιουρκτσόγλου, ἐκ Καισαρείας.
- 22) Μιλτιάδης Γαϊτανάκης, ἐκ ΚΠόλεως.
- 23) Γεώργιος Χαρισιάδης, ἐξ Ἡπείρου.
- 24) Δημήτριος Τζίνης, ἐκ ΚΠόλεως.
- 25) Χαρίλαος Φιλανθείδης, ἐκ Πανόρμου.
- 26) Μιχαὴλ Θεοδωρίδης, ἐκ ΚΠόλεως.
- 27) Ἰωάννης Καμπυλούρης, ἐκ Νισύρου.
- 28) Ἀντώνιος Νικολαΐδης, ἐκ Σκοποῦ.
- 29) Ἀχιλλεὺς Δημητριάδης, ἐκ Νικομηδείας.
- 30) Πρόδρομος Φράγκος, ἐξ Ἐπιβατιῶν.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΟΙΣ ΕΞΗΤΑΣΘΗ Η ΤΑΞΙΣ
ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

Α') ΓΡΑΠΤΩΣ

α') κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

- 1) Ἀλγεβρα καὶ ἡ Γεωμετρία, τῇ 10 Ὀκτωβρίου.
- 2) Ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Ῥωμαϊκὴ καὶ ἡ Βυζαντ. Ἱστορία, τῇ 5 Ἰανουαρίου.
- 3) Ἡ Ψυχολογία καὶ ἡ Λογικὴ, τῇ καθαρᾷ Τρίτῃ.

- 4) Ἡ Γεωγραφία, τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου.
5) Ἡ Χημεία, τῷ Σαββάτῳ τῆς Διακαινησίμου.

β') κατὰ τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις.

- Τὰ Ἑλληνικά καὶ ἡ Ἱστορία τῆ 25 Μαΐου.
Ἡ Κοσμογραφία καὶ τὰ Γαλλικά, τῆ 26 Μαΐου.
Αἱ Συνθέσεις, καὶ τὰ Λατινικά, τῆ 27 Μαΐου.
Ἡ Ὄρυκτολογία, ἡ Γεωλογία, καὶ τὰ Τουρκικά, τῆ 28
Μαΐου.

Β') ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΣ

κατὰ τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις.

- 1) Ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 4ης—
13ης Ἰουνίου.
2) Τὰ Ἑλληνικά τῆ 4, 5 καὶ 6 Ἰουνίου.
3) Ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τῆ 4, 5 καὶ 6 Ἰουνίου.
4) Τὰ Λατινικά τῆ 8, 9 καὶ 10 Ἰουνίου.
5) Ἡ Φυσικὴ Πειραματικὴ τῆ 8, 9 καὶ 10 Ἰουνίου.
6) Τὰ Γαλλικά τῆ 11, 12 καὶ 13 Ἰουνίου.
7) Τὰ Τουρκικά τῆ 11, 12 καὶ 13 Ἰουνίου.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΝ Τῃ ΣΧΟΛῃ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1907—1908.....	σελ. 1—68
Προσφώνησις Σχολάρχου ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ ἔ. 1907—1908	» 5—10
Μνημόσυνον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῶ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν	» 11
Ἐκθεσις οἰκονομικῆ τῆς Σχολῆς (1908—1909)	» 12—20
<i>Πραγματεία</i> ἀπαγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. <i>Κορνηλίου Σπαθάρη</i> ἐν τῇ Σχολῇ τῇ 30 Ἰανουαρίου 1908	» 21—51
Ἐκθεσις πεπραγμένων (1906—1907) ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου τῇ 13 Ἰουνίου 1908	» 53—68
Ὁρολόγιον τῶν διδαχθέντων μαθημάτων ἐν τῇ Σχολῇ	» 69
» » » » ἐν τῷ Διδασκαλείῳ	» 70
Ἀρχαὶ τῆς Σχολῆς	» 71
Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς	» 72
Τελειόφοιτοι τοῦ 1908, Σχολῆς τε καὶ Διδασκαλείου	» 73—74
Μαθήματα, ἐν οἷς ἐξητάσθη ἡ τάξις τῶν τελειοφοίτων	» 74

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΝ Τῃ ΣΧΟΛῃ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1908—1909.....	σελ. 75—138
Προσφώνησις ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους	» 77—83
Μνημόσυνον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῶ	» 84
<i>Πραγματεία</i> ἀπαγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. <i>Προδρόμου Ἀναστα- σιάδου</i> ἐν τῇ Σχολῇ τῇ 30 Ἰανουαρίου 1909	» 85—108
Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ 1908—1909 ἀπαγγελ- θεῖσα ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου	» 109—138
Ὁρολόγιον τῶν διδαχθέντων μαθημάτων ἐν τῇ Σχολῇ	» 139
» » » » ἐν τῷ Διδασκαλείῳ	» 140
Ἀρχαὶ τῆς Σχολῆς	» 141—142
Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς	» 142—143
Τελειόφοιτοι τοῦ 1911, Σχολῆς τε καὶ Διδασκαλείου	» 143—144
Μαθήματα, ἐν οἷς ἐξητάσθη ἡ τῶν τελειοφοίτων τάξις	» 144—145

